

RECHTSHERSTEL

MAANDELIJKS ORGAAN VAN DE
RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL

REGISTER

OP DE ACHTSTE JAARGANG

DRUKKERIJ-UITGEVERIJ „DE HOFSTAD”

SCHEEPMAKERSSTRAAT 1-3 DEN HAAG

TEL. 773496 — GIRO 12789

REGISTER

(N.B.: De nummers der bladzijden betrekking hebbende op de gepubliceerde uitspraken van de Afdeling Rechtspraak zijn gecursiveerd.)

Bladzijde

Afdeling Beheer, Voorzieningen voor Afwezigen en Voorzieningen voor Rechtspersonen:

Tarief van kosten voor bemoeiingen van de Raad in zake vermogens onder beheer ex E 93 en E 102:	17
Bekrachtiging handelingen en overeenkomsten:	63

Afdeling Effectenregistratie:

Bekendmakingen i.v.m. art. 63, lid 2 E 100:	6, 38, 61, 77
Bekendmakingen Min. v. Fin. van effecten: bedoeld in art. 64, lid 2 E 100:	
17e:	6
18e:	26
19e:	26
20e:	38
21e:	62
22e:	62
23e:	90
24e:	90
25e:	90
26e:	124
27e:	124
rectificatie:	
9e:	125
11e:	125
12e:	126
15e:	125 en 126
17e:	125
18e:	125
20e:	126
21e:	126
23e:	126
24e:	90
25e:	124

Uitspraken ex Hoofdstuk IV E 100:

Gemis aan goede trouw in de zin van art. 53 E 100 sluit een regresvordering niet uit:	121
Mutaties Secretariaat:	109, 121
Waarborgfonds Rechtsherstel:	
Wijziging adres zegelverkoop:	38
Wijziging telefoonnummers:	47

Afdeling Onroerende Goederen:

Beslissingen ex art. 113 c (nieuw) E 100:	7, 18, 27, 40, 53, 65, 77, 92, 105, 128, 138
Opheffing kantoor Gedelegeerde Almelo:	40

	Bladzijde
Afdeling Rechtspraak:	
Benoeming en ontslag leden en plv. leden:	33, 85
Benoeming en ontslag substituut-griffiers:	85
Opheffing Kamer Utrecht:	85
Mutaties:	85
Uitspraken 53/336 t/m 53/339:	865 t/m 880
„ 53/340 t/m 53/342:	881 t/m 896
„ 53/343 t/m 53/348:	897 t/m 912
„ 53/349 t/m 53/358:	913 t/m 928
„ 53/359 t/m 53/366:	929 t/m 944
„ 53/367 t/m 53/375:	945 t/m 960
„ 53/376 t/m 53/382:	961 t/m 976
„ 53/383 t/m 53/391:	977 t/m 992
„ 53/392 t/m 54/400:	993 t/m 1008
„ 54/401 t/m 54/404:	1009 t/m 1024
„ 54/405 t/m 54/409:	1025 t/m 1040
„ 54/410 t/m 54/416:	1041 t/m 1056
Bank voor Nederl. Arbeid N.V.:	
Erkenning vorderingen:	39, 91, 127
Beheersinstituut:	
Opheffing Vertegenwoordiging Zuid-Limburg:	133
Bewindvoerders over afwezigen:	
Wijziging artt. 85 en 87 E 100:	127
Burgerlijk Wetboek:	
Art. 519:	127
Art. 642:	9
Kapitaalsuitkeringen aan Duitsers:	103
Kwekersrechten, Vrijstelling m.b.t. — van de bepalingen bij of krs. E 133:	52
Merken, Vijandelijke —:	17, 103
Nalatenschappen van vermisten:	1
Nationaliteit, Nederlandse —:	103
Octrooien, Vijandelijke —:	17, 103
Pensioenen van Duitse onderdanen in West-Berlijn:	39
Samenstelling Raad:	
Benoeming en ontslag van:	
Leden en plv. Leden Afd. Rechtspraak:	33, 85
Substituut-Griffiers Afd. Rechtspraak:	85
Opheffing Kamer Utrecht: van de Afd. Rechtspraak:	85
Schatvinding:	9
Tractaat van Aken i.v.m. verkoop grenslandereijen:	
Uitspraak Voorzitter No. 132:	10

	Bladzijde
Tractaat van Meppen i.v.m. verkoop grenslan- derijen:	
Uitspraak Voorzitter No. 134:	34
Uitspraken: Zie onder:	
Afdeling Effectenregistratie; Afdeling Rechtspraak; Voorzitter Raad.	
Vermisten, Nalatenschappen van —:	1
Voorzitter Raad:	
Uitspraken ex art. 11, lid 4 E 133:	
Belanghebbenden:	3, 22, 49
Grenstractaat van Aken i.v.m. verkoop grenslanderijen:	10
Grenstractaat van Meppen i.v.m. verkoop grenslanderijen:	34
Nietigverklaring verkoop wegens ontbre- ken van een der in art. 11 lid 1 sub c genoemde omstandigheden:	34
Overschrijding appeltermijn:	22, 59, 86, 118
Toestemming N.B.I. tot verkoop toen nog geen ontvijanding aangevraagd:	97
Verkoop toen ontvijanding zeer waar- schijnlijk:	97
Verkoop niet gegrond op Vorderingsbe- schikking 6 Mei 1946:	87
Proceskosten:	49
Vernietiging schuldregeling:	74
Gevolgen van nietigverklaring verkoop grenslanderijen:	110
Noodzaak snelle liquidatie vermogen i.v.m. kans op ontvijanding:	142
V.V.R.A.:	
Definitieve erkenning vorderingen:	16, 39, 63, 73, 91, 126
Voorlopige erkenning vorderingen:	17, 52, 64, 127, 133
Vijandelijke merken:	
Stichting Beheer Vijandelijke (Octrooien en) Merken:	17, 103
Waarborgfonds Rechtsherstel:	
Wijziging adres zegelverkoop:	38
Wijziging telefoonnummers:	47

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Medelingen van het Secretariaat van de Raad	1
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in- gevolge art. 11 lid 4 E 133	3
Afdeling Effectenregistratie.	
Medelingen	6
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	6
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113 c (nieuw) van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	7
Afdeling Rechtspraak	
Uitspraken 53/336 t/m 53/339	pag. 865/880

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Nalatenschappen van vermisten.

In het W.P.N.R. van 27 Juni 1953, No. 4301, komt onder dit hoofd het volgende bericht voor:

De Raad van Toezicht van de Stichting Centraal Bureau van Onderzoek inzake de Vererving van de Nalatenschappen van Vermiste Personen heeft in de vergadering van 10 Juni 1953 onder meer besloten, dat met ingang van 1 December 1953 door voornoemd Centraal Bureau te 's-Gravenhage, Javastraat 18, geen opdrachten tot het verrichten van een onderzoek naar de erfgenamen van overledenen meer zullen worden aangenomen.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

Nr. 131. Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel, 1 Juli 1953 (i.z. Driehsen-Bastianen).

De vermogensrechtelijke verhouding tussen appellante — aan wie een zogenaamde ontvijandingsverklaring is uitgereikt — en haar Duitse echtgenoot is de „Verwaltungsgemeinschaft.”

Nu in casu niets vaststaat van enige vordering van appellante op het vermogen van haar — niet „ontvijande” — echtgenoot, is zij niet te beschouwen als belanghebbende bij al hetgeen is geschied met diens door het N.B.I. q.q. de Staat in beslag genomen en geliquideerde vermogen.

Wij' Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen..... enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellante eerst op de gronden aangegeven in haar alhier als geheel geïnsereerd te beschouwen initieel appelrequest aan Ons heeft verzocht, „in deze maatregelen te willen doen nemen, opdat aan ver-„zoekster wordt teruggegeven het aan haar toekomend aandeel in het ge-„meenschappelijk vermogen, dat buiten hare schuld is verloren gegaan” en vervolgens op de gronden, aangegeven in haar aanvullend appelrequest — waarvan de inhoud eveneens moet worden geacht, alhier in zijn geheel te zijn overgenomen — en nader aangevuld en geadstrueerd tijdens de mondelinge behandeling, heeft verzocht:

A. *primair*: te vernietigen de verkopen door het N.B.I. van de verschillende onroerende goederen in het aanvullend request uitvoerig vermeld;

subsidiair: „deze verkopen te vernietigen onder voorwaarde, dat *niet* bin-„nen een door „Ons” te bepalen termijn de verschillen tussen de werke-„lijke waarden en de opbrengsten van de verkochte panden”, beide in „het aanvullend request „gespecificeerd vermeld, door de respectieve „kopers zullen worden bijbetaald, althans door deze kopers zullen worden bijbetaald zodanige bedragen als” Wij zullen „bepalen”;

B. te vernietigen de „verkoop” door het N.B.I. voor een bedrag van f 248,25 van de bedrijfsinventaris en het meubilair van het vermogen van appellante en haar echtgenoot;

een en ander met veroordeling van degene(n) van de gerequesteerden, die deze vordering mochten tegenspreken, in de kosten van het geding;

Overwegende, dat het N.B.I. tegen deze vorderingen verweer heeft gevoerd en op de gronden, aangegeven in deszelfs antidotaal request — waarvan de inhoud moet worden geacht, alhier in zijn geheel te zijn geïnsereerd — en nader aangevuld en geadstrueerd tijdens de mondelinge behandeling, heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appellant in zijn verzoek, althans tot afwijzing daarvan, kosten rechtens;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat appellante — die op 24 Februari 1938 te Teteringen bij Breda is gehuwd met de Duitser Frans Joseph Driehsen en aan wie ingevolge een appelvonnis, door de Kamer te 's-Hertogenbosch van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, op 24 April 1951 gewezen, een zogenaamde ontvijandingsverklaring is uitgereikt en die zich stelt op het

standpunt, dat zij, vóór haar in Nederland gesloten huwelijk geen huwelijksvoorwaarden gemaakt hebbende, met haar man in algehele gemeenschap van goederen is gehuwd — zich bij Ons heeft beklagd over het door het N.B.I. na de bevrijding „over haar vermogen en dat van haar echtgenoot gevoerde beheer”, betreffende deze grieven in de eerste plaats de verkoop van de onroerende goederen „voor aanzienlijk te lage prijzen” en voorts de verkopen van de bedrijfsinventaris (volgens appellante ter waarde van f 30.000,—) en van de inboedel (volgens haar ter waarde van f 20.000,—) voor een totaalbedrag van f 248.25, zijnde dit bedrag door het N.B.I. aan haar opgegeven als „opbrengst roerende goederen” zonder nadere specificatie;

Overwegende, dat Wij met het N.B.I. van oordeel zijn, dat — waar appellante en haar Duitse echtgenoot zonder huwelijksvoorwaarden zijn gehuwd — zij niet in algehele gemeenschap van goederen zijn gehuwd, aangezien het huwelijksgoederenrecht valt onder het personeel statuut, zodat in casu de nationale wet van de Duitse man toepasselijk is en mitsdien ingevolge het bepaalde bij de paragrafen 1363 e.v. van het Duitse Bürgerliche Gesetzbuch de vermogensrechtelijke verhouding tussen deze echtelieden is de zogenaamde „Verwaltungsgemeinschaft”, waarbij de eigendom der vermogens van man en vrouw gescheiden blijft;

Overwegende, dat Wij appellante evenmin kunnen volgen in haar betoog, dat ook indien — gelijk in casu naar Ons oordeel het geval is — het Duitse huwelijksgoederenrecht toepasselijk is, appellante belanghebbende is bij het al dan niet in stand blijven der litigieuze verkooptransacties, omdat zij „dan toch in ieder geval na het einde van het huwelijk of na een scheiding „van tafel en bed recht heeft op teruggave van (de waarde van) haar aan „breng ten tijde van het huwelijk, zij dus creditrice is of zal worden t.a.v. „het vermogen van haar echtgenoot”;

dat immers weliswaar de in art. 11 lid 2 E 133 voorkomende woorden „of deszelfs schuldeischers” Ons aanleiding geven om een ieder, van wie vaststaat, dat hij een vordering heeft op enig onder beheer gesteld vermogen, te beschouwen als „belanghebbende” in de zin van art. 43 lid 1 E 133 bij alle door het N.B.I. met betrekking tot dat vermogen verrichte liquidatiehandelingen, doch in casu omtrent het bestaan van enige vordering van appellante op het aan de Staat der Nederlanden vervallen vermogen van haar niet-ontvrijande echtgenoot in het geheel niets vaststaat;

dat immers in de eerste plaats Ons niets is gebleken omtrent enige aanbreng zijdens appellante ten huwelijk, terwijl voorts een eventuele geldelijke verplichting van haar man jegens appellante, na het einde van het huwelijk of na een eventuele scheiding van tafel en bed (lees: na een eventuele „Gütertrennung” in de zin van § 1426 B.G.B.) Ons voorkomt, een zodanig ver verwijderde mogelijkheid te zijn, dat zij Ons geen aanleiding kan geven om appellante in casu zelfs maar als voorwaardelijk belanghebbende te beschouwen ten aanzien van al hetgeen er is geschied met het door het N.B.I. q.q. de Staat in beslag genomen en geliquideerde vermogen van appellante's echtgenoot;

Overwegende, dat Wij op grond van het bovenstaande appellante als niet-belanghebbende in de zin van art. 43 E 133 in haar vorderingen niet-ontvanke-lijk zullen moeten verklaren;

Overwegende ten overvloede, dat Wij — hoewel zulks voor de in deze zaak te nemen beslissing niet direct noodzakelijk was — ambtshalve inlichtingen hebben ingewonnen:

- 1e. bij de Secretaris van de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Westelijk Noord-Brabant, van wie Wij hebben ontvangen een verklaring d.d. 2 April 1953, „dat in het Handelsregister te Breda ene opgaaf omtrent: „Ma. Aa. Bastianen niet staat ingeschreven of ingeschreven is geweest;”
- 2e. bij de Afdeling Buitenlanders ter Inspectie der Belastingen, 1e Afdeling te 's-Gravenhage, alwaar zich bevindt het belastingdossier, staande ten name van appellante's echtgenoot: uit dit dossier blijkt niet, dat aan appellante vóór haar huwelijk met Frans Joseph Driehsen ooit enige

aanslag is opgelegd, terwijl het een vaste regel is bij de belastingdienst, dit indien een vrouw vóór haar huwelijk hetzij in de Inkomsten-Belasting, hetzij in de Vermogens-Belasting is aangeslagen, de desbetreffende legger wordt gevoegd bij de legger van de man, met wie zij huwt; — de stukken in dit dossier (afkomstig oorspronkelijk van de Inspectie Breda) gaan terug tot 1933; — in 1938 staat F. J. Driehsen voor het eerst vermeld als „gehuwd”; — in de aanslag over het belastingjaar, lopende van 1 Mei 1938 tot en met 30 April 1939, moet begrepen zijn het inkomen en het vermogen van beide echtgenoten; — het inkomen over dit belastingjaar is door de fiscus gesteld op f 569,—; er is aan F. J. Driehsen over dit belastingjaar géén aanslag opgelegd in de Vermogensbelasting; door de fiscus is aangenomen, dat hij geen vermogen bezat; — de aanslag over het belastingjaar 1939/1940 in de I.B. is berekend over een inkomen van f 1800,— (geen vermogen aangenomen); — de aanslag over het belastingjaar 1940/1941 is berekend over een inkomen van f 1726,— (wederom geen vermogen aangenomen); — met ingang van 1941 begon het belastingjaar te lopen op 1 Januari; — over het jaar 1941 is Driehsen definitief aangeslagen over een inkomen van f 50.000,—; over 1941 is hij in de Vermogensbelasting voorlopig aangeslagen over een vermogen van f 61.000,—;

- 3e. bij de Hoofdinspecteur der Belastingen te Breda, die bij brief van 24 April 1953 heeft bericht, dat zich te zijnen kantore „geen stuk bevindt waaruit zou kunnen blijken, dat Maria Adriana Bastianen voor haar huwelijk met Frans Joseph Driehsen, ooit is aangeslagen in de Inkomsten- of Vermogensbelasting.”;

al hetgeen erop wijst, dat appellante weinig of niets ten huwelijk kan hebben aangebracht en dat de litigieuse onroerende en roerende goederen, welke door het N.B.I. q.q. de Staat zijn gliquideerd, door appellante's echtgenoot zijn gekocht uit de winsten, door hem tijdens de bezetting gemaakt, zijnde Ons bij ambtshalve informatie ten kantore van Bewaring van de Hypotheken, het Kadaster en de Scheepsbewijzen te Breda gebleken, dat alle percelen op zijn naam stonden en dat alle percelen op één na door hem tijdens de bezetting zijn verworven, zijnde alleen het perceel Boschstraat 168 te Breda (kadaster No B. 7018, oude kadaster Nos 4331 en 4332) door hem vóór de bezetting — te weten bij acte van transport, verleden voor Notaris Mr F. Suys te Breda op 2 Januari 1940, overgeschreven op dezelfde dag in deel 1661 Nr 35 ten Kadasterkantore voornoemd — „als bouwterrein” gekocht voor f 1700,—, zijnde de op dit perceel bij aankoop door F. J. Driehsen staande bouwvallige huisjes tijdens de bezetting door hem gesloopt en vervangen door het thans op dit perceel staande huis;

Overwegende tenslotte, dat appellante als de in het ongelijk gestelde partij behoort te worden verwezen in de kosten van het geding;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellante niet-ontvankelijk in hare vorderingen;

Veroordelen haar in de kosten van het geding, tot op deze uitspraak door Ons begroot..... enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen

Bekendmaking in verband met artikel 63, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

In het Staatsblad van 1 Juli 1953. No 124, is door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel bekend gemaakt, dat degene, die houder is van één of meer der in de bekendmaking genoemde effecten, waarvan de tegenwoordige bezitter niet als eigenaar is erkend, op grond van artikel 63 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer verplicht is, deze effecten binnen 4 weken na dagtekening der hierboven vermelde Staatscourant, in te leveren ten kantore van haar secretariaat, Keizersgracht 105, Amsterdam. Indien hieraan geen gevolg wordt gegeven zal ten aanzien van de desbetreffende effecten artikel 64 van het Besluit herstel rechtsverkeer worden toegepast, tengevolge waarvan deze effecten hun geldigheid zullen verliezen.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Zeventiende¹⁾ gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

In een afzonderlijk bijvoegsel van dit nummer is opgenomen de Zeventiende gedeeltelijke bekendmaking van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer, vastgesteld door de Minister van Financiën bij zijn beschikking van 12 Juni 1953, no. 203, Generale Thesaurie, Directie Bewindvoering.

(Ned. Stcrt. 25 Juni 1953, No 120).

¹⁾ De veertiende en vijftiende²⁾ bekendmaking zijn, tegelijk met de zestiende (zie „Rechtsherstel“ VII. 22) opgenomen in de Ned. Stcrt. van 15 Mei 1953, no. 92.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 63

Regeling inzake het Rechtsherstelgeschil J 15022
tussen:

1. Mr Nico Joseph Polak, advocaat en procureur te Groningen, Oude Boteringestraat 37;
2. a. Jelte Nyburg
b. Geert Nyburg
beiden fabrikant te Hoogezand, Eendrachtsweg 7;
3. de Niederländische Grundstücksverwaltung te Amsterdam;

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoek van Mr Nico Joseph Polak te Groningen tot herstel van de hypothecaire vordering te zijnen behoeve en ten laste van de Heren Jelte en Geert Nyburg te Hoogezand, waarvoor inschrijving is genomen ten hypotheekantore te Groningen op 24 Januari 1935 in deel 471 no. 163;

Gezien de stukken, waaronder een verslag van de Gedelegeerde van de Afdeling te Groningen van de door hem op 20 November 1952 met partijen gehouden bespreking alsmede de aantekeningen en correspondentie van de door de Afdeling aangewezen notaris-bemiddelaar met beide partijen.

In aanmerking nemende dat de volgende feiten vaststaan:

1. Blijkens acte van geldlening met hypotheekstelling op 23 Januari 1935 verleden voor Notaris C. van Bommel van Vloten te Groningen heeft Mr Nico Joseph Polak te Groningen — hierna te noemen partij Polak — een bedrag van f 6000,— geleend aan Jelte — en Geert Nyburg te Hoogezand — hierna te noemen partij Nyburg — tegen een jaarlijkse rente van 4½ % vervallende op 1 Mei en 1 November van ieder jaar.

Tot zekerheid voor de terugbetaling van dit bedrag verleende partij Nyburg het recht van eerste hypotheek op de haar in eigendom toebehorende percelen kadastraal bekend Gemeente Hoogezand Sectie F nos 1892 en 1893 beide gedeeltelijk, thans bekend als Gem. Hoogezand Sectie F no. 2078. Krachtens gemelde acte werd op 24 Januari 1935 inschrijving genomen ten hypotheekantore te Groningen in deel 471 no. 163.

2. Op 4 Februari 1943 deelde het A.N.B.O. te 's-Gravenhage aan partij Nyburg mede dat de hypothecaire vordering in beheer was genomen op grond van de Verordening 154/41 sedert 14 Januari 1943;

3. Bij aangetekend schrijven d.d. 30 April 1943 heeft het A.N.B.O. gemelde vordering op grond van de Verordening 37/43 opgezegd tegen 1 Augustus 1943.

4. Na herhaalde aanmaning, waarbij met executie van het onderpand werd gedreigd, loste partij Nyburg op 29 October 1943 de geldlening geheel af door storting ten gunste van het A.N.B.O. van een bedrag van f 6000,— aan hoofdsom en f 270,— aan rente per 1 Mei en 1 November 1953.

5. Daar het A.N.B.O. optrad als lasthebber van de Niederländische Grundstücksverwaltung — hierna te noemen de N.G.V. — is het bedrag van f 6270,— in het bezit gekomen van de N.G.V.

6. Doorhaling der hypothecaire inschrijving heeft nimmer plaats gevonden, hoewel de volmacht tot roeyement door partij Nyburg van het A.N.B.O. werd ontvangen.

7. Voor de kosten van behandeling van het onderhavige geschil is door partij Polak een bedrag van f 170,— bij de Raad gedeponoerd.

Overwegende dat partij Polak van partij Nyburg als bijdrage in de door partij Polak te lijden schade een bedrag van f 3000,— vordert, alvorens medewerking te willen verlenen tot doorhaling der bovengemelde inschrijving, welke bijdrage in de schade door partij Nyburg wordt geweigerd met een beroep op artikel 33 lid 1 van het Besluit E 100.

Overwegende ten aanzien van dit geschilpunt:

dat de Raad reeds vele malen heeft beslist dat een debiteur, die op grond van herhaalde aanmaningen om zijn schuld aan een Duitse instelling af te lossen, hiertoe is overgegaan geacht moet worden op grond van het bepaalde in artikel 33 lid 1 van het Besluit E 100 tegenover zijn oorspronkelijke crediteur geheel van zijn schuld bevrijd te zijn.

dat deze opvatting blijkens haar voor de Gedelegeerden van de Afdeling te Groningen afgelegde verklaring door partij Polak wordt gedeeld, zodat partij Polak niet bestrijdt dat haar vordering voortvloeiende uit de bovengemelde acte van geldlening door betaling is te niet gegaan.

dat dit tengevolge heeft, dat ook het recht van hypotheek rechtsgeldig is te niet gegaan en hieraan niet afdoet het feit dat de desbetreffende inschrijving ten hypotheekkantore niet werd doorgehaald;

dat een crediteur, wiens recht van hypotheek te niet gegaan is naar de regels van moraal en fatsoen verplicht is ertoe mede te werken dat van dit te niet gaan van het hypotheekrecht tegenover derden blijkt uit de doorhaling van de betreffende inschrijving ten hypotheekkantore en het niet redelijk en blijk is aan deze medewerking voorwaarden te verbinden;

Overwegende dat de weigering van partij Polak een volmacht tot roeyement af te geven de oorzaak is, dat de kosten voor het verkrijgen der doorhaling der inschrijving aanmerkelijk hoger zijn dan in normale gevallen en de Afdeling hierin aanleiding vindt deze hogere kosten niet ten laste van de debiteuren, doch van partij Polak te brengen.

Overwegende dat naar het oordeel der Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling tussen partijen tot stand gebracht kan worden;

Gelet op artikel 113 c van het Besluit E 100, zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586);

Stelt de volgende regeling vast:

- I. De vordering ten behoeve van Mr Nico Joseph Polak te Groningen en ten laste van Jelte- en Geert Nyburg te Hoogezand, voortvloeiende uit de acte van geldlening met hypotheekstelling 23 Januari 1935 verleden voor Notaris C. van Bommel van Vloten is door de betaling d.d. 29 October 1943 geheel te niet gegaan evenals het tot zekerheid voor deze betaling verleende recht van eerste hypotheek op het perceel Gemeente Hoogezand Sectie F No 2078 (oud 1892 (ged.) en 1893 (ged.)). De doorhaling van de desbetreffende inschrijving ten hypotheekkantore te Groningen d.d. 24 Januari 1935 in deel 471 no 163 wordt bevolen;
- II. De uit de betaling d.d. 29 October 1943 voortvloeiende vordering op de N.G.V. groot f 6270,— komt geheel toe aan Mr N. J. Polak, voornoemd;
- III. Partij Nyburg is schuldig aan partij Polak een bedrag van f 30,— als aandeel in de door partij Polak voorgeschoten kosten dezer regeling. Deze schuld is onmiddellijk opeisbaar;
- IV. De kosten dezer regeling bedragen f 170,— en zijn blijkens het vorenstaande ten laste van partij Polak voor f 140,— en van partij Nyburg voor f 30,—.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 18 Mei 1953.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 53/336

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
30 Mei 1953 (Mrs Wery, Prof. Kollewijn, Jhr Dr Calkoen, van Walsem en van Vrijberghe de Coningh).

De baten van de boedel N.G.V. mogen niet beschouwd worden als eigendom van de Duitse bezetter, maar bleven of werden gemeenschappelijk eigendom van de beroofden.

De onbepaalde inwisselbaarheid van marken tegen guldens bracht voor de Ned. Bank nog niet de verplichting mee zich te belasten met de aankoop van Duits schatkistpapier. De gelijkwaardigheid der beide valuta's gold niet voor de Joodse gerechtigden in de boedel N.G.V., aangezien zij juist de mogelijkheid der verwisseling van marken in guldens misten. De schade ontstaan door de omwisseling van guldens in marken en door de aankoop van Duitse Schatzanweisungen was ook voor de Ned. Bank voorzienbaar en de Ned. Bank aanvaardde door het aannemen en uitvoeren der opdrachten het risico, voor de gevolgen aansprakelijk te worden gesteld.

Vordering toegewezen met veroordeling van de Ned. Bank tot betaling aan het N.B.I. als belast met het beheer van de N.G.V. de som van f 4.563.196,06 met rente en kosten.

Zie de gelijksoortige beslissing in de zaak I.V.V.S./Ned. Bank, waarnaar het vonnis verwijst, gepubliceerd in R 51/225.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer —
E 100 — artt. 23 en vlg.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.
Gehoord partijen;

Gezien de stukken, waaronder:

I. een verzoekschrift (no. R 18693), ingekomen op 27 Juni 1951, van:

1. Prof. Mr E. M. Meijers, 2. Mr H. Sanders, 3. Prof. Mr G. de Groot, 4. Mr I. E. Hes, 5. Mr R. van den Bergh, 6. Mr S. Boas, 7. Mr M. Levie, 8. Mr N. J. Polak, 9. Mr J. H. Polenaar, 10. Mr J. Schaap, 11. H. Stoppelman, tezamen vormende de „Commissie ter bescher-

ming der aanspraken van gedepositeerden" — verder te noemen „de Commissie-Meijers" —, verzoekers, ten deze optredende als gemachtigden van a. Josephine Hirsch, weduwe van M. M. Wiener, wonende te 's-Gravenhage, b. Marianne Branka van Amerongen, weduwe van L. Nordheim, wonende te Amsterdam, c. Joachim Sanders Ezn., wonende te 's-Gravenhage, schuldeisers van de Nederlandsche Grundstücksverwaltung (N.G.V.), gemachtigde Mr H. Sanders, advocaat en procureur te 's-Gravenhage,

alsmede het verzoekschrift d.d. 26 September 1951 van de Nederlandse Bank N.V., gevestigd te Amsterdam — verder te noemen „de Ned. Bank" —, gerequesteerde, gemachtigde Mr H. G. W. Worst, advocaat en procureur te Amsterdam;

II. een verzoekschrift (no. R 18694), ingekomen op 27 Juni 1951, van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage. — verder te noemen „het Beheersinstituut" — als beherende het vermogen van de Stichting „Nederlandsche Grundstücksverwaltung" (N.G.V.) — verder aan te duiden als „N.G.V." —, verzoeker, gemachtigde Mr Y. Scholten, advocaat en procureur te Amsterdam.

alsmede het verzoekschrift d.d. 26 September 1951 van de Ned. Bank, gerequesteerde, gemachtigde Mr H. G. W. Worst;

Ten aanzien van de feiten:

(1) Overwegende, dat de Commissie-Meijers en het Beheersinstituut — verder te noemen verzoekers' — in hun voormelde requesten zakelijk overeenstemmend stellen, in het kort weergegeven:

dat de Ned. Bank aan de N.G.V. heeft verkocht, althans als commissioenaar in opdracht van de N.G.V. voor deze heeft aangekocht op of omstreeks 8 October 1942, 15 Januari 1943, 17 Mei 1943 en 26 Februari 1944 Duitse Reichsschatzanweisungen 3½ % ten bedrage van respectievelijk nominaal RM 1350.000, RM 1350.000, RM. 1350.000 en RM. 2000.000, alzo tezamen nominaal RM. 6050.000 voor een totale prijs van RM. 6.055.361,18 of in

Ned. Courant f 4.563.196.06, zoals nader gespecificeerd;

dat de N.G.V. tot betaling van die koopprijzen van de Ned. Bank de gespecificeerde markenbedragen heeft aangekocht tegen de daarbij vermelde guldenbedragen, welke guldenbedragen door de N.G.V. aan de Ned. Bank zijn betaald, althans in rekening zijn geleden door debiteringen en waarvan de Ned. Bank het bezit heeft verkregen;

dat de Ned. Bank de stukken heeft geleverd door deze te doen deponeren te haren name bij de Deutsche Reichsbank, terwijl de N.G.V. op zgn. stukkenrekening is gecrediteerd door gerequesteerde;

dat de gestelde overeenkomsten en de daaruit voortgevloeide rechtsbetrekkingen dienen te worden nietig verklaard krachtens de artikelen 23 tot en met 25 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, nu de rechtsbetrekkingen, voortvloeiende uit die overeenkomsten, bestaan tussen personen, die ingezetenen van het Koninkrijk zijn, of tot voorwerp hebben een zaak of een recht, zich binnen het Koninkrijk bevindende;

dat de overeenkomsten verder zijn aangegaan door de N.G.V., een Stichting naar Nederlands recht, die tijdens de bezetting is opgericht door zekere Diplomingenieur Walther Münster, Beauftragte für das Wohnungs- und Siedlungswesen, die evenals de N.G.V. zelf handelde in opdracht en volgens de richtlijnen van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied;

dat deze stichting haar verstrekkende macht en bevoegdheden ontleende aan de „Verordening behandeling en aangifte van Joods grondbezit” (Verordening no. 154/1941) en optrad op grond van die verordening, derhalve op grond van een maatregel van de bezetter, welke krachtens art. 16 van het Besluit Bezettingsmaatregelen geacht wordt nimmer van kracht te zijn geweest;

dat dientengevolge — behoudens blijk van het tegendeel — het achterwege laten van ingrijpen van de Raad, als bedoeld in art. 23 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, onredelijk is te achten, zodat het aan gerequesteerde is dit blijk van het tegendeel aannemelijk te maken;

dat verzoekers ten overvloede er op willen wijzen, dat het ingrijpen van de Raad alleszins redelijk is;

dat immers gerequesteerde door in de jaren 1942 tot 1944 Schatzanweisungen aan de N.G.V. te verkopen, althans haar bemiddeling bij de transacties te verlenen, degene is geweest, die tezamen met het bestuur van de N.G.V. de Joodse crediteuren van de N.G.V., die veelal ook na verkregen rechtsherstel belang bij deze boedel blijven behouden, en andere belanghebbenden bij haar vermogen heeft benadeeld;

dat gerequesteerde wist, althans heeft kunnen en moeten weten, dat zij met de N.G.V. handelde en dat dit een instelling was, door middel waarvan de bezetter zijn roofpraktijken ten nadele van de vijand-niet-welgevallige Nederlanders, in casu Joodse Nederlanders, uitoefende;

dat gerequesteerde eveneens wist of kon weten, dat de belanghebbenden bij de boedel van de N.G.V. naar redelijke verwachting door de bedoelde transacties schade zouden lijden, hieruit bestaande, dat goede gulden aan de N.G.V. werden onttrokken en daarvoor thans practisch waardeloos Duits schatkistpapier in de plaats trad;

dat gerequesteerde eveneens moet hebben begrepen, dat de transacties waren gericht op het steunen van de Duitse oorlogseconomie met als onvermijdelijk gevolg een benadeling van belanghebbenden bij de boedel van N.G.V.;

dat Nederlanders in het algemeen Reichsschatzanweisungen niet als een belegging wilden aanvaarden, zodat de vraag naar dit papier door de N.G.V. op gerequesteerde reeds een verdachte indruk heeft moeten maken, immers niemand anders dan een instelling als de N.G.V. deze stukken wilde kopen;

dat een en ander te meer klemmt, nu gerequesteerde door de Reichsschatzanweisungen te leveren, althans door deze aan te kopen, óf haar eigen portefeuille in deze stukken heeft verminderd, óf zich van Rijksmarken heeft weten te ontdoen en daarvoor in de plaats een bedrag van ruim f4.500.000 heeft ontvangen, zodat gerequesteerde een groot voordeel heeft behaald ten nadele van belanghebbenden bij de boedel van N.G.V. en het onredelijk zou zijn gerequesteerde dit tijdens de bezitting behaalde voordeel te doen behouden;

dat derhalve de onderhavige overeenkomsten, voor zover niet reeds nietig, moeten worden nietig verklaard en

de Ned. Bank aan het Beheersinstituut in zijn vermelde hoedanigheid dient terug te geven f 4.563.196,06, waartegenover dit Instituut bereid is al zijn rechten op de onderhavige nominaal RM 6050.000 Deutsche Reichsschatzanweisungen, als in de requesten gespecificeerd, aan de Ned. Bank over te dragen;

dat, indien bovengenoemde vordering onverhoopt mocht worden afgewezen, zeer subsidiair wordt gesteld, dat de Ned. Bank in ieder geval de door haar op de onderhavige transacties genoten provisie en/of winst aan de boedel dient te vergoeden, wordende gerequesteerde gesommeerd deze provisie en/of winst, gestaafd door bescheiden, op te geven;

dat het immers niet aangaat, dat gerequesteerde nog een provisie en/of winst op de onderhavige transactie zou mogen behouden, welke is gemaakt ten nadele van de belanghebbenden bij de N.G.V.;

(2) Overwegende, dat op vorenstaande gronden de Commissie-Meijers en het Beheersinstituut — laatstgenoemde na bij akte-verzoek dd. 19 Februari 1953 zijn petitum met toestemming van de Raad te hebben gewijzigd — de Raad verzoeken:

A. de Commissie-Meijers:

nietig te verklaren de gestelde aankopen, althans opdrachten tot aankoop van bovenvermelde Reichsschatzanweisungen, zomede de in verband met die aankopen en/of opdrachten verrichte aankopen van Rijksmarken en betalingen van guldens, immers de debitering van de N.G.V. in rekening met de Ned. Bank voor de vermelde guldensbedragen, zomede de rechtsbetrekking ontstaan tussen de Ned. Bank en de door haar verworven guldensbedragen, te weten het bezit daarvan,

althans gewijzigd vast te stellen de door die debiteringen gewijzigde rechtsbetrekking tussen de Ned. Bank en de N.G.V. in deze zin, dat die wijzigingen weer worden ongedaan gemaakt:

en ten profijte van een en ander de Ned. Bank te veroordelen om aan de N.G.V. te betalen f 4.563.196,06 met de rente ad 4 % 's jaars van 26 Juni 1951 tot de voldoening, kosten rechtens;

B. het Beheersinstituut:

primair:

1°. nietig te verklaren, de gestelde

opdrachten en overeenkomsten van koop en verkoop tussen de N.G.V. en de Ned. Bank van tezamen nominaal RM. 6050.000 Deutsche Reichsschatzanweisungen voor in totaal f 4.563.196,06, de bij een en ander plaats gehad hebbende debiteringen van de N.G.V. in rekening-courant met de Ned. Bank ten gunste van de Ned. Bank, zomede het door de Ned. Bank verkregen bezit over de desbetreffende guldensbedragen;

2°. gewijzigd vast te stellen de door die debiteringen gewijzigde rekening-courant-verhouding tussen de N.G.V. en de Ned. Bank, echter slechts in zover, dat die debiteringen worden ongedaan gemaakt;

3°. de Ned. Bank te veroordelen ter zake voormeld aan verzoeker in zijn voormelde hoedanigheid tegen behoorlijke kwijting te betalen de somma van f 4.563.196,06, vermeerderd met de rente over dat bedrag naar vier procent 's jaars van 15 Juni 1951 af tot de dag der voldoening, onder de verplichting van verzoeker tegen die betaling aan de Ned. Bank over te dragen alle rechten van de N.G.V. op en uit nominaal RM. 6050.000 Deutsche Reichsschatzanweisungen;

subsidiair:

de rechtsverhouding tussen partijen in deze zin te bepalen, dat de Ned. Bank aan verzoeker de door haar te dezer zake genoten provisie en/of winst moet vergoeden en de Ned. Bank te veroordelen tegen finale kwijting terzake voormeld het bedrag van die provisie en/of winst aan verzoeker te betalen, vermeerderd met een rente van 5 % 's jaars van de dag van de indiening van dit verzoekschrift tot die der voldoening;

alles met veroordeling van gerequesteerde in de kosten van het geding;

(3) Overwegende, dat de Ned. Bank als gerequesteerde heeft geantwoord:

dat het Beheersinstituut bij dagvaarding van 21 Juni 1951 bij de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam tegen gerequesteerde een vordering aanhangig heeft gemaakt, waarbij de nietigheid van de in dit verzoekschrift bedoelde transacties wordt ingeroepen op grond van het bepaalde in het besluit A 6;

dat er aanleiding bestaat de behandeling van de verzoekschriften aan te houden totdat het lot van voormelde

procedure beslist is, daar de Raad transacties niet kan vernietigen, indien mocht blijken, dat zij ab initio nietig zijn;

dat gerequestreerde zich refereert aan het oordeel van de Raad ten aanzien van de vraag, of de Commissie-Meijers gerechtigd is tot het instellen van de onderhavige vordering;

dat gerequestreerde in deze zaken in de eerste plaats hetzelfde verweer voert als in de bij de Raad aanhangige zaken nos. R 18483, 18493, 18496 en 18497 (vorderingen van het Beheersinstituut tegen de Ned. Bank inzake onttrekking van guldensbedragen aan de boedels van L.V.V.S. en V.V.R.A.) en gerequestreerde korthedshalve volstaat met te verwijzen naar haar verweerschriften in die zaken;

dat gerequestreerde de in de verzoekschriften gestelde feiten ontkent voor zover zij die hieronder niet uitdrukkelijk zal erkennen;

dat gerequestreerde erkent, dat zij in opdracht van het bestuur van de N.G.V. op of omstreeks de in het request genoemde data ten behoeve van de N.G.V. Reichsschatzanweisungen tot de daarbij vermelde bedragen heeft doen kopen;

dat het verlenen van bemiddeling door gerequestreerde zoals in deze heeft plaats gevonden tot haar taak behoorde ingevolge het bepaalde in art. 11 van de Bankwet 1937 (thans artikel 15, sub 5, van de Bankwet 1948);

dat gerequestreerde ontkent, dat bedoelde transacties zijn geschied op grond van maatregelen van de bezetter, die geacht worden nimmer van kracht geweest te zijn;

dat immers de opdrachten tot aankopen van Reichsschatzanweisungen niet gegrond waren op een der verordeningen betreffende het Joodse vermogen;

dat derhalve het bepaalde in artikel 25 van het Besluit E 100 niet van toepassing is;

dat overigens het achterwege laten van ingrijpen door de Raad geenszins onredelijk zou zijn, integendeel een ingrijpen als door verzoeker gevraagd in deze tegenover gerequestreerde onredelijk zou zijn;

dat de beroving van de Joodse eigenaren voltooid was toen de N.G.V. zich meester had gemaakt van de hun toebehorende onroerende goederen en gerequestreerde evenmin als enige andere Nederlander invloed kon oefenen

op hetgeen de N.G.V. met deze goederen deed;

dat overigens reeds tijdens de bezetting te voorzien was, dat de Joodse eigenaren na de bevrijding hun onroerende goederen terug zouden krijgen, zodat de vraag, wat met de opbrengst dier goederen wanneer zij door de N.G.V. verkocht werden zou gebeuren, voor de Joodse eigenaren niet belangrijk geacht kon worden te zijn;

dat deze verwachting inderdaad in vervulling is gegaan en de door de N.G.V. verkochte goederen voor zover aan gerequestreerde bekend, zonder uitzondering weer in het bezit van de Joodse eigenaren zijn teruggekeerd;

dat de belangen van de Joodse crediteuren bij het vermogen van de N.G.V. dientengevolge in hoofdzaak beperkt zullen zijn tot vorderingen wegens door de N.G.V. tijdens haar beheer geïnde huren en soortgelijke vorderingen en de eigenlijke belanghebbenden bij dit vermogen de kopers van het onroerend goed zijn, die aan zich zelf te wijten hebben, dat zij, door uit Joods bezit afkomstige goederen te kopen, zich een verlies op de hals hebben gehaald;

dat in ieder geval van gerequestreerde niet verlangd kon worden, dat zij deze belangen tijdens de bezetting beschermde;

dat het overigens voor gerequestreerde, gesteld dat zij daartoe enige neiging zou hebben gevoeld, volstrekt onmogelijk zou zijn geweest om de haar gegeven opdrachten tot het kopen van Schatzanweisungen niet uit te voeren;

dat inderdaad de uitvoering van de opdrachten der N.G.V. tot gevolg had, dat het Rijksmarkensaldo van gerequestreerde bij de Reichsbank verminderde;

dat dit op zich zelf geen reden is om gerequestreerde te verplichten de transacties ongedaan te maken, waarbij in aanmerking genomen moet worden, dat het Rijksmarkensaldo van gerequestreerde bij de Reichsbank tijdens de bezetting voortdurend is opgelopen en aan het einde van de oorlog ongeveer 4.5 milliard gulden bedroeg;

dat er te minder aanleiding bestaat om de vordering van verzoekers toe te wijzen, omdat weliswaar door de onderhavige transacties met de N.G.V. het Rijksmarkensaldo van gerequestreerde bij de Reichsbank is verminderd, maar het aannemelijk is, dat daartegenover tal van andere transacties van de N.G.V. staan, die dit

Rijksmarkensaldo hebben doen stijgen;

dat toch de N.G.V. meermalen aan Duitsers heeft verkocht, die in Duitsland met Rijksmarken betaalden, welke Rijksmarken dan weer op de rekening van gerequesteerde bij de Reichsbank zijn gekomen;

dat gerequesteerde niet kan nagaan in welke mate dit het geval is geweest, doch de Raad verzoekt, indien de Raad dit punt van belang acht, aan verzoeker op te dragen hieromtrent volledige inlichtingen te verstrekken;

dat uit de data, waarop de transacties hebben plaats gevonden, reeds blijkt, dat er geen sprake is van een samenspanning tussen gerequesteerde en de bestuurders van N.G.V. om gerequesteerde in staat te stellen zich van een deel van haar Rijksmarkenbezit te ontdoen;

dat de belanghebbenden bij de N.G.V. het verlies, dat een gevolg is van het bezit aan Duits schatkistpapier, uitsluitend te wijten hebben aan de belegging in die waarden door de bestuurders van de N.G.V. en niet aan gerequesteerde;

dat een ingrijpen door de Raad als door verzoeker gevraagd derhalve niet redelijk zou zijn;

dat geheel subsidiair wordt aangevoerd, dat voor toewijzing van rente geen aanleiding bestaat;

dat gerequesteerde op de transacties in totaal een provisie heeft genoten van f 9.484,69, doch er geen enkele grond bestaat om gerequesteerde te verplichten deze provisie te restitueren;

op welke gronden de Ned. Bank de Raad verzoekt de ingestelde vorderingen af te wijzen, met veroordeling van verzoekers in de kosten van het geding;

(4) Overwegende, dat, nadat de Raad ambtshalve de voeging van de beide zaken op grond van derzelver verknochtheid had bevolen, zij door partijen bij monde van haar voormelde gemachtigden ter zitting van de Raad van 19 Februari 1953 zijn toegelicht, waarna de Ned. Bank ingevolge het daartoe strekkend verzoek van de Raad alsnog bij brief van 27 Februari 1953 een aantal bewijsstukken betreffende de totstandkoming en uitvoering van de in de verzoekschriften bedoelde transacties heeft overgelegd;

(5) Overwegende, dat de Raad de inhoud van alle gedingstukken beschouwt als hier te zijn opgenomen;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT:

Met betrekking tot de ontvankelijkheid der vorderingen:

(6) Overwegende, dat de Ned. Bank haar verzoek tot schorsing van het geding bij de mondelinge behandeling niet heeft gehandhaafd, nadat gebleken was, dat de bij de Arrondissements-Rechtbank te Amsterdam aanhangig gemaakte procedure tot nietigverklaring van de onderhavige transacties op grond van het Koninklijk Besluit van 7 Juni 1940 (Staatsblad no. A 6), houdende een voorziening teneinde te verhinderen, dat het rechtsverkeer in oorlogstijd schade toebrengt aan het Koninkrijk der Nederlanden, op verzoek van partijen is geroeyeerd;

dat de Raad voorts is gebleken, dat de Afdeling Beheer, voorzieningen voor afwezig en voorzieningen voor rechtspersonen, — uitoefenende de taak der in het Besluit A 6 bedoelde Commissie — bij beschikking van 15 September 1951 de hierbedoelde transacties, na de nietigheid daarvan te hebben geconstateerd, alsnog heeft bekrachtigd, in het bijzonder uit overweging, dat wenselijk is deze aan het oordeel van de herstelrechter te kunnen onderwerpen, zonder dat de uit het Besluit A 6 voortvloeiende absolute nietigheid van handelingen en overeenkomsten de weg daartoe afsnijdt;

dat mitsdien vaststaat, dat de bepalingen van het Besluit A 6 aan de ontvankelijkheid van de onderhavige vorderingen in geen dele in de weg staan en dat het desbetreffende voorbehoud in het verzoekschrift van het Beheersinstituut als vervallen kan worden beschouwd;

(7) Overwegende betreffende de vraag, of de Commissie-Meijers bevoegd is de onderwerpelijke vordering in te stellen, waaromtrent de Nederl. Bank zich aan het oordeel van de Raad heeft gerefereerd, dat die bevoegdheid vaststaat; dat toch volgens art. 21 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer een verzoek tot rechtsherstel kan worden ingediend door of namens „belanghebbenden” en de verzoekers, die tezamen vormen de „Commissie-Meijers”, in hun request uitdrukkelijk verklaren ten deze op te treden namens drie met name genoemde personen als crediteuren van de N.G.V., terwijl aan crediteuren van de boedel niet kan worden ontzegd de hoedanigheid van belanghebbenden bij het verzochte

rechtsherstel, nu dit strekt om baten, welke door de bestreden rechtshandelingen aan de te vereffenen boedel van de N.G.V. zijn onttrokken, in die boedel terug te voeren;

Ten principale:

(8) Overwegende, dat de in de verzoekschriften gestelde transacties niet worden betwist en nader blijken uit de door de Ned. Bank overgelegde bescheiden, door welk een en ander is komen vast te staan, dat het bestuur van de N.G.V. op of omstreeks de in de requesten vermelde data aan de Ned. Bank opdracht heeft gegeven tot de vier in de requesten gespecificeerde aankopen van tezamen nominaal RM. 6.050.000 Deutsche Reichsschatzanweisungen; dat de Ned. Bank, die opdrachten aanvaardend, aan de Deutsche Reichsbank heeft verzocht bedoelde partijen Reichsschatzanweisungen voor haar rekening te kopen ter beurze te Berlijn; dat aan de Ned. Bank daarvoor is berekend totaal RM. 6.055.361,18 en dat de tegenwaarde van dat bedrag in guldens, verhoogd met de aan de Ned. Bank toekomende aankoop-provisie, tezamen bedragende f 4.563.196,06, haar door de N.G.V. door bemiddeling van de Rotterdamse Bankvereniging N.V. is betaald; dat de levering der stukken aan de N.G.V. is geschied, doordat de Ned. Bank deze, overeenkomstig de haar door de N.G.V. verstrekte opdracht, te haren name deed deponeren bij de Deutsche Reichsbank en de N.G.V. daarvoor crediteerde;

(9) Overwegende, dat de N.G.V. („Niederländische Grundstücksverwaltung“) blijkens de overgelegde stichtingsakte op 16 Augustus 1941 door zekere Walther Münster te 's-Gravenhage is opgericht als een stichting naar Nederlands recht, met volgens art. 2 als doelstelling „Der Zweck der Stiftung ist der Erwerb, die Veräusserung und die Verwaltung von Grundstücken oder grundstücksgleichen Rechten, insbesondere aber die Erfüllung der ihr durch die Verordnung Nummer 154 gestellten Aufgaben“, terwijl haar bestuur volgens de verdere bepalingen der akte ondergeschikt was aan de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied, die ook besliste over de bestemming der bij de stichting binnenkommende gelden;

dat de N.G.V. derhalve diende, en ook metterdaad heeft gediend, voor het daarin onderbrengen van de op-

brengrsten van Joods onroerend bezit, hetwelk ingevolge de Verordening no. 154/1941 betreffende de behandeling en aangifte van Joods grondbezit — welke verordening door vermelding op lijst A, bedoeld in art. 16 van het Besluit Bezettingsmaatregelen, geacht moet worden nimmer van kracht te zijn geweest — door de bezetter werd te gelde gemaakt, zodat ook de N.G.V. moet worden aangemerkt als een der roofinstellingen, waarvan de bezetter zich bediende bij zijn op uitplundering der Joodse bevolking gericht streven;

dat ook in deze van essentieel belang is vast te stellen — gelijk de Raad reeds meermalen ten aanzien van soortgelijke boedels heeft beslist —, dat de baten van een boedel als de N.G.V. geenszins mogen worden beschouwd als eigendom van de Duitse bezetter, doch die baten, of hetgeen daarvoor is in de plaats getreden, eigendom bleven — en na vermenging met andere baten gemeenschappelijke eigendom werden — van de beroofden, uit wier bezit of deszelfs opbrengst de boedel is opgebouwd, waaruit volgt, dat de vijand in beginsel elke rechtsbevoegdheid ten aanzien van die boedel miste en iedere beschikingsdaad van de vijand dienaangaande, welke niet op de instandhouding van de boedel in het belang van de daarop rechthebbenden was gericht, als onrechtmatig is te beschouwen;

(10) Overwegende voorts, dat blijkens het voorafgaande de bestreden handelingen zijn tot stand gekomen tijdens de vijandelijke bezetting en onder invloed van de oorlogstoestand, terwijl daardoor zijn ontstaan, gewijzigd of tenietgegaan rechtsbetrekkingen tussen partijen, waarvan tenminste één ingezetene van het Koninkrijk was, alsmede zijn ontstaan, gewijzigd of tenietgegaan rechtsbetrekkingen, tot voorwerp hebbende een zaak of recht zich binnen het Koninkrijk bevindende, zodat in verband met de artikelen 23 en 24 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, de Raad in deze bevoegd is in te grijpen;

(11) Overwegende, dat die handelingen, naar verzoekers terecht stellen, bovendien zijn tot stand gekomen onder omstandigheden als bedoeld in art. 25 sub a, b en c Besluit Herstel Rechtsverkeer, immers onder onbehoorlijke invloed van de vijand, althans van personen of instanties, door de vijand met macht bekleed, en op grond van

maatregelen van de bezetter, die krachtens art. 16 van het Besluit Bezettingsmaatregelen geacht worden nimmer van kracht te zijn geweest, zodat, nu ten aanzien van die handelingen aan de Raad rechtsherstel wordt verzocht, ingevolge voormeld art. 25 het achterwege laten van ingrijpen onredelijk moet worden geacht, behoudens blijk van het tegendeel;

(12) Overwegende, dat de Ned. Bank in haar verweerschriften voor de bestrijding der vorderingen in de eerste plaats verwijst naar een aantal verweren van algemene aard, door haar gevoerd in de ongeveer gelijktijdig bij de Raad aanhangig gemaakte zaken (nos. R 18483, 18493, 18496 en 18497) van de Commissie-Meijers en het Beheersinstituut tegen de Ned. Bank inzake onttrekking van guldenbedragen aan L.V.V.S. en V.V.R.A., doch haar raadsman bij de mondelinge behandeling heeft verklaard zich van iedere toelichting tot die verweren te willen onthouden, nu de Raad die verweren bij zijn in bovenbedoelde zaken gewezen vonnis d.d. 1 Juli 1952 (gepubliceerd in het orgaan „Rechtsherstel” van 15 Juli 1952) heeft verworpen;

(13) Overwegende, dat ook de Raad het onder die omstandigheden niet dienstig acht op bovenbedoelde verweren, welke ten dele in de verweerschriften in de onderhavige zaken worden herhaald, opnieuw uitvoerig in te gaan, doch meent zich, onder verwijzing naar bredere motivering in bedoeld vonnis, tot een samenvatting van zijn oordeel dienaangaande te kunnen bepalen;

dat daarbij in aanmerking is te nemen, dat de feiten, welke aan vorenbedoelde procedures ten grondslag lagen, op enige punten van de thans aan de orde zijnde feiten verschillen, in zoverre: 1°. de afgiften van marken tegen verwerving van guldens door de Ned. Bank in eerstbedoelde procedures hadden plaats gehad in het kader van een rekening-conrantly-verhouding tussen de Ned. Bank en L.V.V.S. dan wel V.V.R.A., terwijl in het onderhavige geding als onweersproken gesteld vaststaat, dat tussen de Ned. Bank en de N.G.V. een rekening-courant-verhouding niet bestond; 2°. in de eerstbedoelde procedures de afgiften van marken tegen verwerving van guldens door de Ned. Bank hadden plaats gevonden ter zake van transacties (aankopen van Reichs-

schatzanweisungen), welke grotendeels door de besturen van de betrokken boedels zelf waren bewerkstelligd, terwijl thans niet slechts de afgiften van marken, doch ook de transacties (aankopen van Reichsschatzanweisungen), waarvoor die afgiften dienden, door de Ned. Bank zijn tot stand gebracht, als gevolg van welk een en ander voor enige verweren, in de vroegere procedures gevoerd, in dit geding geen plaats is;

(14) Overwegende, dat van de overige vorenbedoelde verweren in de eerste plaats onderzoek vereist het verweer der Ned. Bank, dat de vorderingen ongegrond zijn, omdat zij geen rekening houden met de gevolgen van de opheffing met ingang van 1 April 1941 van de deviezengrens tussen Nederland en Duitsland bij verordening van de Rijkscommissaris voor het bezette Nederlandse gebied van 31 Maart 1941 (Verordening no. 65/1941) en met het feit, dat de Ned. Bank tijdens de bezetting — ook na die opheffing — haar functie van circulatiebank en van centrale bankinstelling, waarover het bealingsverkeer met het buitenland liep (ook dat tussen Nederland en Duitsland), in 's lands belang moest blijven vervullen;

(15) Overwegende, dat dit verweer de bestreden transacties niet vermag te rechtvaardigen; dat toch bedoelde maatregel, die slechts mogelijk is geweest, doordat de Ned. Bank tevoren — na het aftreden van Mr. Trip en de benoeming van de N.S.B.-er Rost van Tonningen als President — de verplichting aanvaardde de door banken en particulieren bij haar ingeleverde rijksmarken tegen de vaste koers van 132,70 Mark per f 100,— over te nemen, wèl heeft geleid tot een praktisch onbeperkte inwisselbaarheid van marken tegen guldens en omgekeerd, waaruit is voortgevloeid een accumulatie van het rijksmarkenbezit der Ned. Bank tijdens de bezetting tot uiteindelijk een bedrag van niet minder dan 5,932 milliard rijksmarken, ver tegenwoordigende een tegenwaarde van 4,5 milliard gulden, doch bedoelde maatregel voor de Ned. Bank nimmer de verplichting heeft kunnen scheppen als commissionair — voor rekening van een derde, doch op eigen naam en tegen genot van provisie, — zich te belasten met de aankoop van Duits schatkistpapier en zodanige verplichting evenmin is kunnen voortvloeien uit de taak van de Ned. Bank

tijdens de bezetting als de centrale bankinstelling, waarover het betalingsverkeer met het buitenland, ook dat tusschen Nederland en Duitsland, liep;

(16) Overwegende, dat bovenbedoelde vrije inwisselbaarheid van marken tegen guldens de Ned. Bank voorts voert tot het betoog, dat daardoor in de bezettingstijd de beide valuta's practisch gelijkwaardig waren en dat dientengevolge het enkele feit der omzetting van guldens in marken, belegd in Duits schatkistpapier, de boedel van de N.G.V. geen schade heeft kunnen veroorzaken;

dat dit verweer niet opgaat, daar voor de Joodse gerechtigden in de boedel, gelijk hierna overwogen, de beide valuta's geenszins gelijkwaardig waren, en zulks zeker niet nu zij de mogelijkheid van inwisseling van het markenbezit in guldensbezit juist misten, aangezien zij op de gedragingen der Duitse bestuurders generlei invloed konden oefenen;

dat het causale verband tusschen de door de boedel geleden schade, voortvloeiende uit het bezit van Reichsschatzanweisungen, in de tweede plaats wordt ontkend met het betoog, dat de oorzaak der schade moet worden gezocht hetzij reeds in het ontnemen van de onroerende goederen aan de Joodse bezitters, hetzij in de daad der bestuurders, die de markenbelegging tot het einde der bezetting handhaafden;

dat ook dit betoog faalt, daar hierbij wordt voorbijgezien, dat de schade, door de ontneming van het onroerend bezit aan de Joodse eigenaren berokkend, nog niet was onvoorwaardelijk en definitief, wjl de beroofden een redelijke kans behielden te eniger tijd op de baten van de boedel verhaal te vinden, zolang deze bleven bestaan uit Nederlandse waarden, maar dat die kans definitief werd verijdeld en de roof werd voltooid, zodra die baten overgingen in de Duitse vermogenssfeer door omzetting in Duits schatkistpapier, daar niet te verwachten was, dat de Duitse bestuurders, gezien het doel der omzetting, deze weer zouden ongedaan maken;

(17) Overwegende, dat ook ongegrond is het verweer, dat de Ned. Bank ten aanzien van het aannemen en uitvoeren der onderwerpelijke opdrachten geen schuld treft;

dat toch de schade, die de N.G.V. door de aankopen der Reichsschatzanweisungen lijdt, was een ook voor de

Ned. Bank voorzienbare schade, immers de Bank heeft moeten begrijpen, dat door die aankopen geen enkel belang van de boedel — eigendom van Nederlanders en zelfs geheel van Joodse Nederlanders — kon zijn gediend;

dat die Reichsschatzanweisungen, naar ook de Ned. Bank heeft moeten begrijpen, bij voorbaat waren te beschouwen als een voor de gerechtigden vrijwel waardeloos bezit, niet alleen wegens het te verwachten verlies van de oorlog door Duitsland en het onvermijdelijk daarmede gepaard gaande waardeverlies van de rijksmark, maar ook bij een voor de vijand gunstige afloop van de oorlog, in welk geval de aanspraken, door de beroofden of hun rechthebbenden aan het markenbezit ontleend, uiteraard niet door de vijand zouden worden erkend;

dat de Ned. Bank in ieder geval heeft moeten begrijpen, dat de Duitse bestuurders van deze uit roof bijeengebrachte boedel zich bij de beschikking over de baten daarvan door geheel andere belangen dan die van de gerechtigden tot de boedel lieten leiden, weshalve de Ned. Bank door het aannemen en uitvoeren der onderhavige opdrachten het volle risico aanvaardde later te worden aansprakelijk gesteld wegens onrechtmatige onttrekking van baten aan de daarop rechtgebenden;

(18) Overwegende, dat bovenbedoelde verweren tenslotte de stelling bevatten, dat het de Ned. Bank in de destijds bestaande omstandigheden niet mogelijk zou zijn geweest — gesteld al dat daartoe bij haar toenmalige bestuurders enige neiging zou hebben bestaan — de uitvoering der gegeven opdrachten te weigeren;

(19) Overwegende, dat dit beroep op overmacht reeds afstuit op de omstandigheid, dat, gelijk de Ned. Bank toegeeft, van enige poging om aan de wensen van het bestuur der N.G.V. weerstand te bieden, of zelfs van enige wil daartoe, geen sprake is geweest, veeleer — naar mede blijkt uit de Verslagen der Bank over de betrokken jaren — de Ned. Bank onder de leiding van haar toenmalige President zich met overtuiging stelde achter de doelstellingen van de vijand, ook wat betreft zijn politiek ten aanzien van het Duitse betaalmiddel in het „nieuwe Europa”;

dat de gegrondheid van het beroep op overmacht zich derhalve bij ge-

breke van afdoende gegevens aan de beoordeling van de Raad onttrekt en mitsdien ook dit verweer moet worden verworpen;

dat de Ned. Bank in ieder geval, voor zover er ten aanzien van de uitvoering der opdrachten overmacht bij haar mocht hebben bestaan, zich verplicht had moeten rekenen het, ten detrimente van de boedel daaraan onttrokken, guldensbezit voor de rechthebbenden beschikbaar te houden ter latere uitkering, en deze instelling onrechtmatig handelde door haar medewerking te verlenen zonder zich om de financiële belangen van de benadeelde rechthebbenden te bekommeren;

(20) Overwegende, dat de Ned. Bank in dit geding nog aanvoert, dat een mildere beoordeling van haar gedragslijn in deze mogelijk is wegens het bijzondere karakter van de boedel der N.G.V., welke is opgebouwd uit de opbrengsten van aan de Joodse eigenaren onroerende goederen, waarvan de vijand wel tijdelijk het bezit aan de eigenaren kon ontnemen, doch die hij niet, zoals roerende goederen, kon vernietigen of wegmaken; dat de Ned. Bank derhalve mocht aannemen, dat de Joodse beroofden later in het bezit van het hun ontnomen onroerend goed zouden worden hersteld, gelijk ook in het algemeen is geschied, zodat de eigenlijke belanghebbenden bij de boedel der N.G.V. zouden zijn de kopers van de geroofde onroerende goederen of hun rechtverkrijgenden, voor wier belangen de Ned. Bank niet geroepen was te waken;

(21) Overwegende, dat het ten tijde waarop de besproken transacties plaats hadden nog niet mogelijk was een juist oordeel te hebben omtrent de mate en de vorm van het na de bevrijding te verwachten rechtsherstel, doch wel was te voorzien, dat de eigenaren door de enkele teruggave van het hun ontnomen onroerend goed in de regel niet volledig zouden zijn schadeloos gesteld en belang bij de boedel zouden blijven behouden wegens hun aanspraken ter zake van gedeefde huren en pachten, schade aan het onroerend goed toegebracht, kosten van herstel van afgeloste hypotheeken, kosten van het rechtsherstel e.d., terwijl daarnevens betwijfeld mocht worden, of de Joodse hypothecaire schuldeisers, wier vorderingen door de debiteuren aan de N.G.V. waren afbetaald,

voor het doen gelden van hun rechten niet goeddeels op de boedel van de N.G.V. zouden zijn aangewezen;

dat naar een voorlopige schatting van het Beheersinstituut, gelijk diens gemachtigde ter zitting heeft verklaard, het totaal bedrag, waarvoor ter zake onder meer van bovengenoemde vorderingen de gedeposeerde eigenaars en bovenbedoelde hypothecaire schuldeisers, dan wel hun rechtsopvolgers, als crediteuren in de boedel van de N.G.V. opkomen, ongeveer evenaart het totaal bedrag der door andere crediteuren ingediende vorderingen, zodat de boedel van de N.G.V. in dit opzicht in wezen niet verschilt van een boedel als L.V.V.S., waarin eveneens naast de Joodse beroofden of hun rechtverkrijgenden in belangrijke mate „vervangende crediteuren” (uitgewonnen kopers van bij de boedel ingeleverde effecten of andere goederen, verzekeraars ter zake van aan de boedel afgedragen afkoopsummen na vernietiging der verzekeringen e.a.) ter verkrijging van een uitkering opkomen;

dat het bijzondere karakter van de boedel der N.G.V. derhalve niet noopt tot een andere beoordeling der besproken transacties dan hiervoren weergegeven;

(22) Overwegende, dat de behandeling van alle verweren tot de slotsom voert, dat de verzoekers terecht aan de Ned. Bank laakbaarheid verwijten bij het aannemen en uitvoeren der haar door de N.G.V. verstrekte opdrachten tot aankoop van Duits schatkistpapier en dat de Ned. Bank geenszins aannemelijk heeft gemaakt, dat het achterwege laten van ingrijpen door de Raad niet onredelijk is;

(23) Overwegende, dat zich bij deze laakbaarheid der bestreden rechtshandelingen voegt een andere klemmende rechtsgrond voor het verzochte ingrijpen van de Raad, t.w. het feit, dat de aankopen der Reichsschatzanzweisingen aan de Ned. Bank — afgezien van de genoten provisie — aanzienlijk voordeel hebben gebracht, omdat haar merkenbezit tijdens de bezetting, en dientengevolge haar waredeloos markensaldo bij de bevrijding, daardoor met een bedrag, gelijk aan dat der transacties, derhalve met ruim zes miljoen marken, verminderde en in een guldensbezit werd omgezet;

dat het zeker niet onredelijk is, dat

de Ned. Bank dat voordeel, verkregen door onder onbehoorlijke invloed van de vijand tot stand gekomen rechtshandelingen, welke aan de boedel een even groot nadeel toebrachten, als ongerechtvaardigd verkregen aan deze restitueert;

(24) Overwegende, dat al het overwogene geen andere conclusie toelaat dan dat niet aannemelijk is geworden, dat het achterwege laten van ingrijpen in de onderhavige rechtsbetrekkingen en de daaraan ten grondslag liggende rechtshandelingen niet onredelijk is, gelijk art. 25 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer voor het achterwege laten van dat ingrijpen verlangt; dat veeleer volgens de normen van redelijkheid en billijkheid, waarnaar de Raad ingevolge art. 22 van dat Besluit heeft te oordelen, het ingrijpen in bedoelde rechtsbetrekkingen en rechtshandelingen geboden is in deze zin, dat die rechtsbetrekkingen en rechtshandelingen worden nietig verklaard en de Ned. Bank veroordeeld wordt tot volledige teruggave aan de N.G.V. van de daaraan onttrokken guldenbedragen;

(25) Overwegende, dat de vorderingen van verzoekers mitsdien in voege als hieronder vermeld toewijsbaar zijn, daaronder begrepen de rente over de toe te wijzen hoofdsom naar 4 % 'sjaars sedert de indiening der verzoekschriften, welk rentepercentage de Raad redelijk oordeelt;

dat evenwel die onderdelen der vorderingen, welke uitgaan van het bestaan hebben ener rekening-courantverhouding tusschen de N.G.V. en de Ned. Bank, niet toewijsbaar zijn, daar vaststaat, dat zodanige verhouding niet bestond en dat de gelden aan de Ned. Bank door bemiddeling van een andere bank zijn overgemaakt;

(26) Overwegende, dat het Beheersinstituut, tegen voldoening van het aan de N.G.V. toe te wijzen bedrag, aan de Ned. Bank behoort over te dragen de aan de N.G.V. toekomende rechten op en uit de ter zake daarvan verworven Deutsche Reichsschatzanweisungen tot een totaal bedrag van nominaal RM. 6.050.000, waartoe het Beheersinstituut zich in zijn request heeft bereid verklaard;

(27) Overwegende, dat uit al het voorafgaande voortvloeit, dat in de gevoegde zaken moet worden beslist als hieronder volgt:

RECHTDOENDE IN DE GEVOEGDE ZAKEN:

Verklaart nietig de vorenbedoelde opdrachten door de Stichting „Niederländische Grundstücksverwaltung“ en de aanneming en uitvoering van die opdrachten door de Nederlandse Bank, strekkende tot aankoop van tezamen nominaal RM. 6.050.000 Deutsche Reichsschatzanweisungen voor tezamen f 4.563.196,06 en de uit die rechtshandelingen tusschen de Niederländische Grundstücksverwaltung en de Nederlandse Bank ontstane rechtsbetrekkingen, zomede het door de Nederlandse Bank daarbij verkregen bezit over gemeld guldenbedrag;

Veroordeelt de Nederlandse Bank om ter zake voormeld aan het Nederlandse Beheersinstituut, als belast met het beheer van het vermogen van de Stichting „Niederländische Grundstücksverwaltung“, tegen behoorlijke kwijting te betalen de som van f 4.563.196,06 (vier miljoen vijf honderd drie en zestig duizend één honderd en zes en negentig gulden en zes cent), vermeerderd met de rente over dat bedrag naar vier procent 'sjaars van 27 Juni 1951 af tot de dag der voldoening, onder de verplichting van het Nederlandse Beheersinstituut om tegen die betaling aan de Nederlandse Bank over te dragen alle rechten van de Niederländische Grundstücksverwaltung op en uit nominaal RM. 6.050.000 Deutsche Reichsschatzanweisungen;

Veroordeelt de Nederlandse Bank in de kosten van het geding, tot heden begroot aan zijde van partij Prof. Mr E. M. Meijers c.s. op f 1000,— (één duizend gulden) en aan zijde van het Nederlandse Beheersinstituut eveneens op f 1000,— (één duizend gulden);

Ontzegt het meer of anders gevorderde.

No. 53/337

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
5 Mei 1953 (Mrs Jhr Dr Calkoen, Buddingh de Voogt en Polak).

Ook t.a.v. het N.B.I. geldt, dat alle wettelijk gemaakte overeenkomsten partijen tot wet strekken. De bevoegdheid van het N.B.I. om zijn beslissingen in te trekken heeft geen betrekking op door het N.B.I. aangegane civielrechtelijke overeenkomsten.

Het is onredelijk om, nadat de fi-

nanciële verplichtingen tussen appellant en het N.B.I. waren geregeld, van appellant alsnog boete en rente te vorderen.

Beslissing N.B.I. vernietigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen — E 133 — artt. 24, 37, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien het verzoekschrift van Karrel Lindelauff, wonende aan het Orleansplein 18a te Maastricht, dd. 4 Juli 1951, waarbij deze in beroep komt van na te melden beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut te 's-Gravenhage dd. 28 Mei 1951;

Gezien de overgelegde stukken;

Gehoord partijen, appellant verschenen in persoon en het Beheersinstituut bij monde van Mr J. H. ter Spill;

Overwegende, dat het Beheersinstituut in de eerste plaats heeft aangevoerd, dat appellant in het ingesteld beroep niet is ontvankelijk, vermits het desbetreffend beroepschrift eerst ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad is ingekomen op 7 Juli 1951;

Overwegende, dat dit exceptief verweer echter faalt, aangezien niet is gebleken, dat en wanneer een afschrift van vorenbedoelde beslissing dd. 28 Mei 1951 bij aangetekend schrijven aan de posterijen is toevertrouwd;

Overwegende wat de zaak zelve betreft, dat bij vorenbedoelde beslissing van appellant betaling wordt gevorderd van:

1. een bedrag van f 2.189,84, zijnde aan hoofdsom f 1.757,73 en f 432,11 aan moratoire interessen, welk bedrag appellant op 1 April 1946 pro resto aan de firma Pövel Söhne te München-Gladbach verschuldigd was en
2. 6 %rente over dat bedrag van f 2.189,84, gerekend van 1 April 1946 af, zomede een boete van 25 % van laatstgenoemd bedrag, zulks op grond, dat appellant verzuimd heeft vorenbedoelde vordering van genoemde firma uiterlijk 1 April 1946 aan te geven bij en te voldoen aan het Beheersinstituut;

Overwegende, dat appellant de verschuldigdheid van het aldus gevorderde betwistende, daartoe heeft aangevoerd, dat hij in April 1951 met de Vertegenwoordiger voor Zuid-Limburg van het Beheersinstituut ter zake van vorenbedoelde schuld aan de firma Pövel Söhne, welke daarbij is vastgesteld op f 1.848,59, ene overeenkomst

heeft aangegaan van de inhoud als in het overgelegd schrijven van die Vertegenwoordiger dd. 20 April 1951 is vermeld, welke overeenkomst appellant zijnerzijds geheel heeft nagekomen behoudens ten aanzien van de laatste betalingstermijn ad f 98,59, welke nog niet is voldaan;

Overwegende, dat het Beheersinstituut hiertegenover een beroep heeft gedaan op het aan appellant gericht schrijven van genoemde Vertegenwoordiger dd. 16 Mei 1951, inhoudende:

„Met schrijven dd. 20-4-1951 L/D/3810/Bo werd door ons een regeling getroffen inzake betaling van Uw schuld aan de firma Pövel und Söhne te Dortmund.

Bij een onderzoek, ingesteld door de afdeling Opsporing van ons Hoofdkantoor, is thans echter gebleken, dat de grootte der schuld niet overeenkomt met het bij ons bekende bedrag.

Wij maken er U bovendien op attent, dat U verzuimd heeft om aangifte van Uw schuld te doen, terwijl ook is komen vast te staan, dat de verklaringen van Uw administrateur aanvechtbaar zijn.

De invordering van het verschuldigde zal dan ook door het Hoofdkantoor geschieden, waarbij dan ook de juiste grootte van Uw schuld zal komen vast te staan.

In verband met het bovenstaande kunt U de in meergenoemde brief bedoelde betalingsregeling als vervallen beschouwen.”

Overwegende, dat voor zoverre het Beheersinstituut hiermede heeft willen aantonen, dat sindsdien tussen partijen de vorenbedoelde overeenkomst niet meer zou gelden, dit betoog niet opgaat, vermits ook ten aanzien van het Beheersinstituut geldt, dat alle wettelijke gemaakte overeenkomsten degene, die dezelve hebben aangegaan, tot wet strekken en deze overeenkomsten niet dan met wederzijdse toestemming kunnen worden herroepen;

Overwegende, dat hiertegenover het Beheersinstituut zich heeft beroepen op het aan dit instituut toekomend recht, zijn beslissingen te allen tijde in te trekken, doch ten onrechte, immers zodanige bevoegdheid slechts betrekking kan hebben op door het Beheersinstituut als administratief lichaam genomen beslissingen en besluiten, doch niet op door dit lichaam aangegane civielrechtelijke overeenkomsten;

Overwegende, dat bovendien het hierboven weergegeven standpunt van het Beheersinstituut ten deze te minder aanvaardbaar is, waar, gelijk tussen partijen vaststaat, deze instelling de door appellant ingevolge voormelde overeenkomst sedert 16 Mei 1951 gedane betalingen heeft aanvaard;

Overwegende, dat, al moge nadien aan het Beheersinstituut zijn gebleken, dat de in de overeenkomst genoemde hoofdsom niet geheel juist is, dit aan de getroffen overeenkomst haar rechts-geldigheid niet ontnemt;

Overwegende voorts, dat de redelijkheid verbiedt, dat het Beheersinstituut, nadat door een zijner organen de uit vorenbedoelde schuld voort-spruitende financiële betrekking tussen hem en appellant bij overeenkomst, zonder enig voorbehoud ten aanzien van mogelijke andere ter zake van deze schuld jegens het Beheersinstituut bestaande financiële verplichtingen, was geregeld, van appellant alsnog vordert de vorenbedoelde boete en rentevergoeding;

Overwegende, dat mitsdien de voren-aangehaalde beslissing van het Beheersinstituut, waarvan beroep, niet in stand kan blijven;

RECHTDOENDE IN HOGER BEROEP:

Vernietigt de hierboven bedoelde beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 28 Mei 1951, waarvan beroep;

Veroordeelt het Beheersinstituut in de kosten van dit geding, aan zijde van appellant tot heden begroot op f 50,—.

No. 53/338

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE, 5 Juni 1935 (Mrs Block, Onnen en Versteeg).

Na het overlijden in 1946 van Zahn Sr is het verzoek tot ontvijding i.v.m. de Bestemmingswet beschouwd als een verzoek tot teruggave van het tot diens boedel behorende vermogen.

Voor de beantwoording van de vraag of dit verzoek voor inwilliging vatbaar is, is alleen beslissend, of de erflater zelf bij zijn leven voor deze teruggave in aanmerking zou zijn gekomen en niet of zulks met de erfgenaam het geval is.

De afwijzende beschikking van het N.B.I. omvat ten onrechte Zahn Jr.

De toewijzende beschikking van het

N.B.I. of een dusdanig vonnis van de Raad werkt ex nunc en niet ex tunc, zodat op de datum der beschikking of van het vonnis een eigendomsovergang plaats heeft van de Staat op de betrokkene.

Vóór 26 Juli 1951 zou de erfgenaam, op deze wijze eigendom verkrijgende, zelf een ontvijdingsverzoek hebben moeten indienen, daar deze eigendom terstond op de Staat zou zijn overgegaan, hetgeen na 26 Juli 1951 niet meer het geval is.

Beschikking N.B.I. ten aanzien van de afwijzing van het verzoek tot teruggave van de boedel bekrachtigd.

(Artt. 34, 43 K.B. E 133.

Art. 4 Wet van 20 Juli 1951, Stbl. 311.

Art. 1 Besluit Proclamatie van 23 Juli 1951, Stbl. 317).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gelezen:

1° het op 22 December 1951 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak ingekomen verzoekschrift van:

1. Clara Eduarda Marcelina Steleman, weduwe van Ernest August Arthur Zahn, en

2. August Marcel Ernest Zahn, beiden wonende te Antwerpen, Bourlastraat 5, te dezer zake woonplaats kiezende te Amsterdam aan de Herengracht 581, ten kantore van Mrs P. W. van Doorne, E. J. Korthals Altes, Th. Sprey en Jhr P. R. Beelaerts van Blokland, advocaten en procureurs, van wie Mr E. J. Korthals Altes te dezer zake als procureur van verzoekers optreedt; met welk verzoekschrift in beroep gekomen wordt van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.) d.d. 23 November 1951, houdende afwijzing van het verzoek om teruggave van het op de Staat der Nederlanden in eigendom overgegaan vermogen, behorende tot de boedel van de op 4 December 1946 overleden Ernest August Arthur Zahn, laatstelijk gewoond hebbende te Antwerpen;

2° het door het N.B.I. overgelegde afschrift van de afwijzende beschikking;

3° het schriftelijk antwoord van het N. B.I. d.d. 13 November 1952, concluderend tot verwerping van het beroep;

Gehoord ter terechtzitting van 10 April 1953 appellante in persoon, de gemachtigde van beide appellanten Mr E. J. Korthals Altes en het N.B.I. bij monde van Mr N. M. Vellenga;

Gelet op de overgelegde en voorgehouden bescheiden;

Overwegende, dat het beroep tijdig is ingesteld, terwijl het ook overigens ontvankelijk is;

Overwegende, dat Mr Korthals Altes ter zitting het petium van het beberoepschrift heeft gewijzigd in dier voege, dat in beroep verzocht wordt het tot de boedel van wijlen Ernest August Arthur Zahn in Nederland aanwezige vermogen aan de boedel terug te geven;

Overwegende, dat ten deze vaststaat:

dat appellante Clara Eduarda Marcelina Zahn, geb. Steleman, die door geboorte de Belgische nationaliteit bezat, op 5 April 1913 is gehuwd met de Duitser Ernest August Arthur Zahn, die tot zijn dood op 4 December 1946 in Antwerpen heeft gewoond, nadat de echtelieden in de tussenruimte van 21 April 1921 tot 4 Juli 1933 te Naarden hadden gewoond;

dat uit het huwelijk één zoon geboren is op 13 Augustus 1915 genaamd August Marcel Ernest Zahn, wonende te Antwerpen;

Overwegende, dat het oorspronkelijk tot het N.B.I. gericht verzoek van appellante inhield haar een verklaring te verstrekken, dat zij niet is vijandelijk onderdaan en dat wijlen Ernest August Arthur Zahn niet is aan te merken als vijandelijk onderdaan;

dat, nadat het verzoek ten aanzien van appellante zelf door het N.B.I. was toegewezen, het verzoek voor het overige krachtens de artt. 3, 4 en 14 van de wet van 20 Juli 1951 Staatsblad 1951 No 311 en art. 5 van de Besluit-Proclamatie van 23 Juli 1951 Staatsblad 1951 No. 317 na 26 Juli 1951 te 12.00 ure moest worden beschouwd als een verzoek tot teruggave van het tot de boedel van wijlen Ernest August Arthur Zahn behorend vermogen;

Overwegende, dat voor beantwoording van de vraag, of dit verzoek voor inwilliging vatbaar is, na 26 Juli 1951 te 12.00 ure alleen beslissend is de vraag, of de erflater zelf bij zijn leven voor deze teruggave in aanmerking zou zijn gekomen en niet de vraag, of zulks met de erfgenamen het geval is;

dat de afwijzende beschikking van het N.B.I. d.d. 23 November 1951 dan

ook ten onrechte de erfgenaam August Marcel Ernest Zahn omvat, welke laatste voor zich in privé geen verzoek om ontvijnding aan het N.B.I. gedaan had;

dat immers op het ogenblik van het sterven van Ernest August Arthur Zahn (verder de vader te noemen) op 4 December 1946 zijn in de Nederlandse rechtssfeer vallende vermogen (verder boedel te noemen) krachtens de werking van art. 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (B.V.V.) onmiddellijk in eigendom op de Staat der Nederlanden overging met algehele terzijdestelling van de verwachtingen der erfgenamen, onder wie zijn zoon August Marcel Ernest Zahn (verder de zoon te noemen);

dat de verwachting van erfgenamen als recht van erfgenaamschap naar 's Raads oordeel krachtens art. 3 van het B.V.V. op de Staat overgaat op het ogenblik, dat er voor de erfgenaam sprake is van het in feite verwerven van goederen en rechten uit een nalatenschap;

dat immers, indien aangenomen zou worden, dat het recht van erfgenaamschap op zichzelf — dus louter als verwachting — als vermogen volgens art. 1 sub 8 van het B.V.V. op de Staat zou overgaan, dan alle rechten van erfgenaamschap toekomende aan vijandelijke onderdanen, krachtens de wet of een testament, bij het inwerkingtreden van het B.V.V. op de Staat zouden zijn overgegaan ongeacht de vraag, of er een nalatenschap open lag of kwam, daar deze met volledige terzijdestelling van de rechten der erfgenamen in eigendom op de Staat was overgegaan of overging;

dat dan echter de Staat krachtens het lang geleden overgegaan recht van erfgenaamschap nog tientallen van jaren na 26 Juli 1951 te 12.00 ure eigendommen zou gaan verwerven uit boedels, die dan openvallen, hetgeen volkomen onaanvaardbaar is en bovendien in strijd met het wezen van de wet van 20 Juli 1951 Staatsblad 1951 No. 311, waarbij het derde lid van art. 3 van het B.V.V. is ingetrokken;

Overwegende, dat het N.B.I. bij monde van Mr Vellenga ter zitting nog heeft aangevoerd, dat, indien een nalatenschap wordt vrijgegeven, dan terugkeer plaats heeft tot de toestand, welke tijdens het overlijden bestond met werking van het „saisine“-principe en daarna de erfgenaam moet worden getoetst aan het B.V.V.;

Overwegende, dat de Raad deze stelling verwerpt;

dat immers een toewijzende beschikking van het N.B.I. of een toewijzend vonnis van de Raad in beroep werking hebben *ex nunc* en niet *ex tunc*;

dat door de toewijzing niet beslist wordt, dat de eigendomsovergang op de Staat krachtens art. 3 B.V.V. geacht wordt niet te hebben plaats gehad, doch de beschikking of het vonnis teruggave van het vermogen bepalen, omdat er redenen zijn om het vermogen niet *blijvend* aan de betrokken persoon te onthouden en recht scheppen zodat er op de datum van de beschikking of van het vonnis een nieuwe eigendomsovergang plaats heeft van de Staat op de betrokken persoon behoudens dan het geval, dat de Raad in beroep beslist, dat het N.B.I. iemand ten onrechte als vijandelijk onderdaan heeft aangemerkt en vaststelt, dat hij nimmer vijandelijk onderdaan is geweest, zodat geen overgang van eigendom op de Staat heeft plaats gehad;

dat dit inderdaad anders was vóór 26 Juli 1951 te 12.00 ure, daar toen bij vrijgave van een boedel de erfgenaam op de datum van de vrijgave eigendom zou gaan verwerven en op dat ogenblik zijn recht op de Staat overging;

Overwegende, dat derhalve de beslissing van het N.B.I. ten aanzien van de erfgenaam August Marcel Ernest Zahn als niet terzake dienend verder buiten beschouwing moet blijven en voor het onderhavige geval van belang is de vraag, of de vader bij zijn leven voor teruggave van vermogen in aanmerking zou zijn gekomen en appellante en de zoon buiten beoordeling moeten blijven;

Overwegende, dat voor beantwoording van de vraag, of de vader vroeger voor ontvijanding in aanmerking zou zijn gekomen en of er thans termen bestaan zijn op de Staat in eigendom overgegaan vermogen aan de boedel terug te geven, waarbij de Raad in het algemeen dezelfde maatstaven aanlegt, niet van toepassing zijn de regelen voor ontvijanding van hier te lande met een vergunning tot voortgezet verblijf wonende Duitsers, neergelegd in het besluit van de vijf met de uitvoering van het B.V.V. belaste ministers d.d. 21 October 1948, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 25 October 1948 No 206;

Overwegende, dat de Raad van oordeel is, dat in het buitenland wonende

Duitsers slechts dan voor de gunst van teruggave van hun vermogen in aanmerking komen, indien zij ten behoeve van de Nederlande en/of geallieerde zaak in de tweede wereldoorlog intrinsiek verdienstelijke daden hebben verricht, zodat het onrechtvaardig en onaanvaardbaar zou zijn hun dat vermogen blijvend te onthouden, waarbij de Raad rekening houdt met alle persoonlijke omstandigheden van de betrokken persoon als leeftijd, sexe, maatschappelijk milieu en ook met het feit, dat de betrokken persoon gedurende de bezetting in Nederland heeft verblijf gehouden;

Overwegende immers, dat de hoofdstrekking van het B.V.V. is de hand te leggen op vermogen van destijds vijandelijke Staten — in casu Duitsland — en van derzelve onderdanen met het doel dit aan te wenden ter verrekening met de schadevordering, die Nederland tegen Duitsland kan geldend maken voor de onnoemelijke schade, die Duitsland door de onrechtmatige aanvalsoorlog en de daarop gevolgde bezetting van Nederland heeft toegebracht en welk vermogen bestemd is tot gedeeltelijke bestrijding van de uitgaven, verbonden aan de vergoeding van geleden oorlogsschade;

dat weliswaar krachtens het op 26 Juli 1951 te 12.00 ure in werking getreden artikel 4 van de wet van 20 Juli 1951 Staatsblad 1951 No 311 het B.V.V. alleen van toepassing blijft o.a. op vermogen van onderdanen van Duitsland, — tot wie de vader behoorde, — dat vóór evengenoemd tijdstip van rechtswege in eigendom op de Staat is overgegaan en art. 14 van genoemde wet de gelegenheid biedt dergelijk vermogen terug te geven, doch in verband met vorengenoemde belangrijke doelstelling van het B.V.V. zeer ernstige redenen moeten bestaan voor zulk een teruggave, hetgeen in casu betekent, dat de vader de Nederlandse en/of geallieerde zaak door intrinsiek verdienstelijke daden moet hebben begunstigd, zoals hiervoren overwogen is;

Overwegende, dat van dergelijke verdienstelijke daden van de vader niet is gebleken en deze ook niet zijn gesteld, doch in het beroepschrift wel is vermeld, dat wegens de zeer ernstige hersenziekte van de vader uitgesloten was, dat hij zich tijdens de oorlog verdienstelijk zou hebben gemaakt voor de geallieerde zaak en dat appellanten inzien, dat het zinloos ware te beweren, dat hij dit wel zou

hebben gedaan, indien hij daartoe in staat was geweest;

Overwegende, dat daarentegen uit een ter zitting voorgehouden geschrift van het Document-Center te Berlijn gebleken is, dat de vader op 1 April 1936 onder No 3.709.005 lid geworden is van de „Partei“;

Overwegende, dat appellante ten aanzien hiervan ter zitting heeft aangevoerd, dat de vader in 1936 hersenarteriosklerose heeft gekregen en na de attaque haar een brief uit Neurenberg heeft getoond, waarin stond, dat hij, die vertegenwoordiger was van een Duitse fabriek van pharmaceutische artikelen, moreel verplicht was zelf lid van de „Partei“ te worden en zijn personeel lid te laten worden;

dat zij na de attaque van de vader de zaken verder gedreven heeft en nooit eraan heeft gedacht voor het lidmaatschap te bedanken en zij meent, dat er ongeveer tweemaal per jaar een incasseerder aan de deur kwam om wat op te halen;

Overwegende, dat, nu zelfs niet van een daad van de geringste verdienste ten aanzien van de vader gebleken is, b.v. op het gebied van ondersteuning van geallieerde vluchtelingen of krijgsgevangenen de Raad zelfs geen compensatie aanwezig acht voor het ten laste van de vader gebleken lidmaatschap van de N.S.D.A.P., zodat er alerminst termen aanwezig zijn tot het gunstbetoon van teruggave aan zijn boedel van zijn op de Staat in eigendom overgegaan in Nederland aanwezig vermogen;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 23 November 1951 ten aanzien van de afwijzing van het verzoek tot teruggave aan de boedel van Ernest August Arthur Zahn van zijn op de Staat in eigendom overgegaan en onder beheer staand vermogen.

No. 53/339

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE,**
9 Juni 1953 (Mrs Prof. Kolléwijn, van
Vrijberghe de Coningh en Prof.
Wiarda).

Ingevolge art. 91 E 100 eindigt de bewindvoering wanneer de Raad zulks in het algemeen of in een bijzonder

geval beveelt. Ook nadat het overlijden van de afwezige is komen vast te staan, is voor beëindiging van de bewindvoering nog een besluit van de Raad nodig. Art. 9 van de Wet houdende voorzieningen betreffende opmaken van akten van overlijden van vermisten (J 227) is voor de bewindvoering ex art. 85 E 100 niet van belang.

Beslissing N.B.I. vernietigd en L.V.V.S. veroordeeld tot uitkering van het gevraagde voorschot aan de bewindvoerder.

(Artt. 11, 43 E 133; artt. 85, 91 E 100).

De Raad voor het Rechtsherstel enz.

Gelezen het request de dato 17 Augustus 1951 van C. Maris, medewerker voor Belastingzaken van het Eerste Nederlandsche Accountantskantoor van 1883 Moret & Starke, gevestigd te 's-Gravenhage, Hofweg 11, wonende aldaar, daartoe bij overgelegde onderhandse acte, gedagtekend 's-Gravenhage/Rotterdam, 17 Augustus 1951, gemachtigd door de heren Mr J. Moret, Mr B. Moret, Drs M. F. J. Cool en J. H. P. de l'Ecluse, tezamen vormende de vennootschap Eerste Nederlandsche Accountantskantoor van 1883 Moret & Starke voornoemd, in hunne hoedanigheid van bewindvoerder voor Jonas Weyl en diens echtgenote Sara Catharina Horneman, laatst gewoond hebbende te 's-Gravenhage, Neuhuyskade 2, daartoe benoemd door het Nederlandse Beheersinstituut, Bureau 's-Gravenhage, bij besluit van 24 September 1948, zulks met intrekking van zijn besluit van 13 Januari 1947;

Nog gelezen het antwoord de dato 25 October 1951 van:

Jan Daniël Jacobus Roos, wonende te Bloemendaal,
Meester Julius Paul Barth, wonende te Amsterdam.

Eduard Spier, wonende te Amsterdam,

handelende in hun hoedanigheid van beheerders-vereffenaars van de vijandelijke onderdaan, de rechtspersoon Liquidatie van Vermogen, Sarphatistraat (L.V.V.S.), kantoorhoudende te Amsterdam, te dezer zake domicilie kiezende te Amsterdam aan de Herengracht nr 286 ten kantore van de advocaat en procureur Mr Th. P. J. Masthoff.

Gehoord partijen ter terechtzitting van Donderdag 9 April 1953, de gemachtigde Maris in persoon en gequestreerde vertegenwoordigd door haar bovengenoemde gemachtigde;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende, dat requestanten in hun kwaliteit voornoemd in beroep zijn gekomen van een beslissing de dato 9 Augustus 1951 van Beheerders-Vereffenaars van L.V.V.S., inhoudende dat zij, nu het overlijden van Sara Catharina Horneman reeds geruime tijd geleden in het register van overlijden van de Gemeente 's-Gravenhage werd ingeschreven, requestanten niet meer als bewindvoerder van genoemde dame, als ware zij afwezig, kunnen erkennen en mitsdien aan requestanten in hun hoedanigheid van bewindvoerder niet meer het op de rekening beschikbare voorschot kunnen uitbetalen, daar zij een door requestanten in die hoedanigheid te geven kwijting niet als rechtsgeldig kunnen beschouwen;

Overwegende, dat het enige geschilpunt, hetwelk partijen verdeeld houdt, de vraag is of de bewindvoering voor Jonas Weyl en zijn echtgenote is geëindigd toen kwam vast te staan, dat deze personen onderscheidenlijk te Westerbork op 20 Maart 1943 en te Sobibor op 16 April 1943 zijn overleden;

Overwegende, dat requestanten, op grond van art. 85 van het Besluit E 100, in 1948 door het N.B.I. als bewindvoerder voor genoemde personen zijn benoemd, terwijl ten tijde van deze benoeming het overlijden van deze personen rechtens nog niet vast stond en zij, in de zin van genoemd besluit, afwezig waren;

Overwegende, dat de latere vaststelling, dat Jonas Weyl en zijn echtgenote bereids in 1943 door de Duitsers om het leven zijn gebracht, deze benoeming niet ongeldig en van onwaarde maakt, aangezien de wetgever dit geval, dat eerst na de benoeming van een bewindvoerder het overlijden van de „afwezige” tijdens de bezetting zou blijken, ongetwijfeld bij de vaststelling van genoemd art. 85 voor ogen heeft gestaan;

Overwegende, dat de wetgever echter blijkbaar ook niet heeft gewild, dat een door de Raad in het leven geroepen bewindvoering abrupt zou eindigen, zodra het overlijden van de afwezige voor wie de bewindvoering in het leven was geroepen, rechtens zou zijn vastgesteld, aangezien hij in het eerste lid van art. 91 van hetzelfde Besluit uitdrukkelijk heeft bepaald, dat de bewindvoering eindigt, wanneer de Raad zulks hetzij in het algemeen, hetzij in een bijzonder geval, beveelt;

dat hieraan niet afdoet, dat dit artikelid vroeger inhield, dat bewindvoering eindigt „slechts door een besluit van de Raad”, aangezien in het tweede lid met zoveel woorden wordt bepaald, dat de Raad indien hem is gebleken, dat de afwezige is overleden, tot beëindiging der bewindvoering zal besluiten, waaruit volgt, dat ook in het geval van overlijden een besluit van de Raad nodig is ter beëindiging der bewindvoering, welk besluit de Raad alleen niet zal nemen, indien hij van oordeel is, dat een belang van het Koninkrijk zich daartegen verzet;

Overwegende, dat ook uit het door partijen aangehaalde art. 9 van de wet houdende voorzieningen betreffende opmaken van akten van overlijden van vermisten (1949/J 227) geenszins een andere opvatting behoeft te volgen, aangezien dit artikel, dat spreekt over „handelingen, verricht door een vertegenwoordiger, wiens hoedanigheid afhankelijk is van het in het leven zijn van een vermiste”, voor de bewindvoerder bij de genoemde artikelen van het Besluit E 100 bedoeld, niet van belang is, aangezien diens hoedanigheid, gelijk overwogen, juist niet van het in leven zijn van een vermiste afhankelijk is;

Overwegende, dat waar tussen partijen buiten geschil is, dat de bewindvoering van requestanten over Jonas Weyl en diens echtgenote niet door een besluit van de Raad is beëindigd, requestanten mitsdien nog steeds als bewindvoerder over genoemde personen moeten worden aangemerkt, zodat de vordering voor toewijzing vatbaar is.

RECHTDOENDE:

Wijst de vordering toe;

Vernietigt de bovengenoemde beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut de dato 9 Augustus 1951 en veroordeelt de Beheerders-Vereffenaars van de Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat (L.V.V.S.) mitsdien het ten reukste gevraagde voorschot, indien daartoe overigens gronden zijn, aan requestanten in hun kwaliteit van bewindvoerders als bovenvermeld, uit te keren;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten van het geding, tot op heden aan de zijde van requestanten gevallen, begroot op f 75,—.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	9
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in- gevolge art. 11 lid 4 E 133	10
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	16
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	17
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113 c (nieuw) van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	18
Afdeling Rechtspraak	
Uitspraken 53/340 t/m 53/342	pag. 881/896

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Art. 642 BW.

Bij K.B. van 18 Juli 1953, Stbl. 351 is bepaald, dat, behoudens ten aanzien van effecten, art. 642 BW weder in werking treedt met ingang van 1 Aug. '53.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

Nr. 132. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**,
2 Juli 1953 (i.z. H. W. Beaupoil).

Verkoop, door het N.B.I., van zg. tractaatlanden niet in strijd met
het in 1816 tussen Nederland en Duitsland gesloten grenstractaat.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen..... enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat bij der appellanten inleidend beroepschrift hetwelk
moet worden geacht in zijn geheel alhier te zijn geïnsereerd, beroep is inge-
steld van door het N.B.I., behorende hun vermogen, ten aanzien van dit ver-
mogen geëffectueerde overeenkomsten van verkoop en koop, en wel:

bij notariële acte van 31 Augustus 1950 met P. J. F. Koppes ten aanzien
van een gedeelte, groot circa 59 aren, van het perceel, kadastraal bekend
Gemeente Bergen (L), Sectie C, nummer 4639, voor de prijs van f 818,63;

bij notariële acte van 1 September 1950 met J. G. Krebbers ten aanzien
van het perceel, kadastraal bekend Gemeente Bergen (L), Sectie C,
nummer 2265, groot 2.51.40 ha, voor de prijs van f 1997,80;

bij notariële acte van 6 October 1950 met H. J. Brons ten aanzien van
een gedeelte, groot 2.50.00 ha van het perceel kadastraal bekend Gemeente Bergen (L), Sectie C, nummer 4639, voor de prijs van f 3345.—, benevens ten aanzien van een weg, kadastraal bekend Gemeente Bergen (L), Sectie C nummer 4744, groot 5 are, voor de prijs van f 75.—;

bij notariële acte van 16 December 1950 met „Grondoverdracht”, ten
aanzien van een gedeelte, groot circa 11.44.76 ha van het perceel, kada-
straal bekend Gemeente Bergen (L), Sectie C, nummer 4639, tegen een
niet afzonderlijk in de koopacte vermelde prijs, zijnde dit perceel te-
zamen met uit andere vijandelijke vermogens afkomstige percelen ver-
kocht voor één totale prijs, waarin — blijkens mededeling van de
Provinciale Voedselcommissaris voor Limburg, hierna verder te noemen
de P.V.C., in diens schrijven van 4 Februari 1952 aan der appellanten
gemachtigde, zoals dit is geciteerd in het alhier geheel ingevoegd te
achten aanvullend beroepschrift van dezelfde datum — de koopprijs
van het onderhavige perceelsgedeelte was berekend op een bedrag van
f 14.309.50;

„Overwegende, dat appellanten bij hun voormeld inleidend beroepschrift
voorts in beroep zijn gekomen van de verkoop van laatstgenoemd perceels-
gedeelte aan G. P. J. van Lin te Heukelom voor de prijs van f 16.026.64 van
welke verkoop de notariële acte is gepaseerd op 22 Maart 1951;

Overwegende, dat appellanten als gronden voor hun beroep schriftelijk en
mondeling naar voren hebben doen brengen;

1. dat de verkopen in strijd zijn met het op 26 Juni 1816 te Aken tussen
Nederland en Duitsland gesloten grenstractaat, gepubliceerd in het Neder-
landse Staatsblad van 1850, nr. 10;
2. dat voor appellanten, alvorens zij — op een niet door hen genoemde datum
— van de terzake bevoegde Geallieerde Bestuursautoriteiten toestemming
hadden verkregen om de thans bij Ons aanhangige procedure aan te span-
nen, „rechtsonzekerheid” bestond omtrent de mogelijkheid om in het
buitenland over „onteigend bezit” te procederen, terwijl zij eveneens in
onzekerheid zouden hebben verkeerd omtrent de vraag of ook hun op
Duits territorium gelegen gebied niet door Nederland zou worden „gean-

nexeerd", waarbij dan waarschijnlijk een regeling zou zijn getroffen, welke het voeren van een procedure overbodig maakte;

3. de verkoop van (voormalig) Duits grondbezit in de nabijheid van de Nederlandse grens zal aan Nederland slechts een gering voordeel opleveren, hetwelk niet opweegt tegen de blijvend slechte verstandhouding, welke tengevolge daarvan tussen de Nederlandse en Duitse grensbewoners zou ontstaan;
4. de appellant Heinrich Beaupoil is, na het verlies van zijn op Nederlands grondgebied gelegen landerijen, eigenaar van nog slechts 4 ha in Duitsland gelegen grond, terwijl hij aldaar voor zijn bedrijf, dat op exploitatie van circa 22 ha is berekend, geen grond kan aankopen;

Overwegende, dat in meergenoemd inleidend beroepschrift van appellanten is gesteld, dat namens hen op 15 Februari 1950, 9 Mei 1950 en 19 Mei 1950 aan het N.B.I. is verzocht, aan hen af te geven een zogenaamde ontvijandingsverklaring, welk verzoek blijkens het door appellanten aan Ons overgelegd vonnis van 18 Februari 1953 van 's Raads Afdeling Rechtspraak, Kamer Arnhem, op 11 September 1951 door het N.B.I. is afgewezen, zijnde deze afwijzende beschikking bij voormeld vonnis vernietigd met bevel dat aan appellanten zal worden teruggegeven hun vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats gekomen is;

Overwegende, dat het N.B.I. in deszelfs alhier geheel geïnserieerd te achten conclusie van antwoord onder bestrijding van de door appellanten tegen de verkoop aangevoerde grieven gemotiveerd heeft gesteld dat de litigieuze overeenkomsten in de tijd, waarop zij werden gesloten zowel door het algemeen belang als door de juiste verhoudingen in de landbouwsector werden gevorderd;

Overwegende, dat partijen Koppes, Krebbers en „Grondoverdracht" in hun alhier geheel als ingevoegd te beschouwen verweerschriften hebben geponeerd, dat der appellanten beroep tardief is ingesteld en derhalve niet ontvankelijk is, terwijl daarnaast ten gronde als verweer is gevoerd:

door partij Koppes, dat hij in 1950 voor de aankoop van 59 aren van perceel Sectie C, nummer 4639 en van enige daarop aansluitende percelen uit andere vijandelijke vermogens tot een totaal oppervlak van ruim 10 ha in aanmerking is gekomen, aangezien hij op 36-jarige leeftijd een landbouwbedrijf wenste te vestigen; dat hij de percelen met stoppelbloot 1950 in gebruik heeft genomen, ruim f 4000.— ten koste heeft gelegd aan verbetering en bemesting van deze gronden; dat hij voor de aanbouw van een kippenhok f 3500.— heeft uitgegeven en met het bouwen van zijn boerderij zal beginnen zodra de daartoe vereiste vergunning is verleend; dat hij voorts voor de bouw van twee silo's f 300.— heeft uitgegeven, een drinkwatervoorziening heeft aangebracht en f 500.— heeft besteed aan kosten voor afrastering van een weide; dat appellant Heinrich Beaupoil nog een grote en rendabele boerderij exploiteert, van welke bedrijfsgrond 9.40 ha aan hem toebehoort; dat het door hem, partij Koppes, gekochte perceelsgedeelte nooit in gebruik is geweest bij appellant Heinrich Beaupoil, maar door deze steeds in pacht was uitgegeven;

door partij Krebbers: dat hij in 1950 voor de aankoop van perceel Sectie C, nummer 2265 en van nog ongeveer 7½ ha uit andere vermogens afkomstige grond in aanmerking is gekomen, omdat hij toen circa 7 ha gepachte grond kwijt raakte en alleen in pacht behield een boerderij met 4.60 ha, welk bedrijf op deze wijze weer tot rendabele omvang werd opgevoerd; dat hij de door hem aangekochte percelen met stoppelbloot 1950 in gebruik heeft genomen en daaraan heeft ten kosten gelegd circa f 4000.— voor verbetering en bemesting en f 500.— voor afrastering van een weide;

door de Stichting Grondoverdracht: dat zij overeenkomstig haar doelstelling land- en tuinbouwers behulpzaam is bij de verwerving van een eigen, levensvatbaar bedrijf en om die reden door het N.B.I. betrokken is bij de verkoop van aan de Staat in eigendom overgegaan Duits-vijandelijk vermogen; dat zij het door haar van het N.B.I. aangekochte gedeelte ter grootte van 11.46.76 ha van het kadastrale perceel Sectie C, nummer 4639 heeft doorverkocht aan G. P. J. van Lin, die hierop een landbouwbedrijf exploiteert;

Overwegende, dat appellanten bij pleidooi hebben weersproken, dat zij de in art. 43, lid 2 E 133 bedoelde termijn van een maand hebben overschreden en voorts hebben gesteld: ten aanzien van partij Koppes: dat deze als boer uit Ayen geen boerenbedrijf had behoren te vestigen in Siebengewald op grond, die aan een Duitser heeft toebehoord en dat dan ook het daarop doen plaatsens van gebouwen op zijn eigen risico is geschied;

ten aanzien van partij Krebbers: dat deze reeds voldoende grond voor zijn landbouwbedrijf bezat en daarbij nog een café aan de grens drijft, hetwelk spoedig weer behoorlijke winst zal afwerpen; dat f 4000.— een „belachelijk hoog” bedrag is voor verbetering en bemesting van de litigieuze grond, die overigens slechts achteruit kan zijn gegaan door het feit, dat zij van jaar tot jaar door het N.B.I. is verpacht;

ten aanzien van „Grondoverdracht”: dat deze Stichting evenmin als het N.B.I. en degenen, die destijds meenden, dat in Duitsland wonende Duitsers niet voor ontvijanding in aanmerking kwamen, het KB E 133 ooit hebben begrepen en dat hun fout niet kan worden gebruikt om goed te praten hetgeen is geschied in het jongere verleden, toen de rechter de ontvijanding van deze categorie Duitsers wel mogelijk had verklaard;

ten aanzien van partij Brons: dat deze reeds voldoende grond bezat om zich een bestaansmogelijkheid op te bouwen;

Overwegende, dat partijen Koppes en Krebbers bij de mondelinge behandeling hebben doen mededelen, dat de vermelding, in hun verweerschrift, van 1950 als het jaar, waarin omtrent de met hen gesloten koopovereenkomsten mondeling overeenstemming is bereikt op een vergissing berust en ter zitting hebben gesteld, dat de bewuste landerijen tegen de door de Grondkamer getaxeerde prijs reeds in 1949 aan hen zijn verkocht;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat niet aan Ons is gebleken, dat appellanten hun beroep tegen de litigieuze overeenkomsten hebben ingesteld, nadat de in art. 43 lid 2 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stbl. E 133) genoemde, ook op de voor Ons ex art. 11, lid 4 E 133 gevoerde procedures toepasselijke termijn was verstreken, zodat Wij appellanten in hun beroep ontvankelijk zullen ver-

Overwegende, dat ten onrechte door appellanten is gesteld, dat hun bezittingen zijn onteigend „op grond van de Intergeallieerde Overeenkomst betreffende de van Duitsland te ontvangen Herstelbetalingen enz., neergelegd in de Wet van 24 Juli 1948 (I. 332)”;

dat immers, blijkens de préambule van de bij de door appellant genoemde wet goedgekeurde, door Nederland op 14 Januari 1946 te Parijs ondertekende overeenkomst betreffende de van Duitsland te ontvangen herstelbetalingen, deze overeenkomst tussen de daartoe toetredende Geallieerden is gesloten teneinde te geraken tot een billijke verdeling van „the total assets (le total des biens)” welke overeenkomstig de bepalingen van deze overeenkomst en de overeenkomst van Potsdam beschikbaar zijn of zullen zijn voor de voltoening van de door Duitsland te verrichten herstelbetalingen;

dat echter aan de ondertekening door Nederland van de in voormelde wet van 24 Juli 1948 bedoelde overeenkomst is voorafgegaan de totstandkoming en inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen, waarin bij art. 3 lid 1 is bepaald, dat vermogen, toebehorende aan een vijandelijk onderdaan, met het inwerkingtreden van dat besluit van rechtswege in eigendom overgaat op de Staat; dat derhalve het vermogen van appellant, die ingevolge art. 2 sub 2 E 133 als vijandelijk onderdaan werd aangemerkt, bij de inwerkingtreding van E 133 in eigendom op de Staat is overgegaan;

dat in artikel 6 van de bij meergenoemde wet van 24 Juli 1948 (Stbl. I 332) goedgekeurde overeenkomst wordt verklaard: „Chacun des Gouvernements signataires, par les méthodes de son choix, retiendra les avoirs allemands ennemis se trouvant dans les territoires soumis à sa juridiction, ou en disposera, de telle manière qu'ils ne puissent redevenir propriété allemande ou retomber sous contrôle allemand...” en hierin slechts een bevestiging kan worden gevonden van de reeds bij het Besluit Vijandelijk Vermogen getroffen maatregelen;

dat overigens op 8 Januari 1952 door het N.B.I. in bevestigende zin werd beantwoord de vraag of aan appellanten hun bij de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen op de Staat in eigendom overgegaan vermogen of hetgeen ervoor in de plaats is gekomen door de Nederlandse Staat zou worden teruggegeven;

Overwegende, dat het N.B.I., beherende ex art. 10 lid 1 E 133 het aan de Staat toegevalen vermogen van appellanten, krachtens art. 11 lid 1 sub c en lid 2 E 133 tot vervreemding van dit vermogen bevoegd was indien — zoals door dit Instituut wordt gesteld — de vervreemding door het algemeen belang werd gevorderd en eveneens indien — gelijk volgens het N.B.I. tevens het geval was — de juiste verhoudingen in de landbouwsector de vervreemding vorderen;

Overwegende, dat echter door appellanten is gesteld, dat het N.B.I. in casu in het geheel niet tot verkoop had mogen overgaan, aangezien elke verkoop door of ten behoeve van de Staat van zogenaamde tractaatlanden strijd oplevert met het in 1816 tussen Nederland en Duitsland gesloten grenstractaat;

Overwegende hieromtrent:

dat dit tractaat blijkens zijn inhoud tussen Nederland en Pruisen werd gesloten teneinde te komen tot een definitieve vaststelling der grenzen en het uit de weg ruimen van moeilijkheden, welke waren gerezen met betrekking tot de voorlopige occupatie van enige aan de grens gelegen gemeenten;

dat samenhangend met deze grensregeling tevens enige regelingen werden getroffen ten aanzien van de in het grensgebied woonachtige personen, betrekking hebbende op het gebruik van wegen en het vervoer daarover van goederen vrij van douanerechten, het kopen van hout en boombast aan de andere zijde van de grens zonder bij het vervoer daarvan langs de douane rechten verschuldigd te zijn, de aankoop van kolen tegen gelijke prijzen door personen van beide nationaliteiten en het vrije vervoer daarvan over de grens, het vrije vervoer over de grens voor boeren, wier landerijen gedeeltelijk aan de ene en gedeeltelijk aan de andere zijde van de grens liggen, van mest, stro, strooisel en meststoffen voor het bebouwen van hun gronden, evenals van alle van die gronden geogste producten, gelijksoortige faciliteiten voor fabrikanten, wier installaties zich aan beide zijden van de grens bevinden, ten aanzien van grondstoffen voor de vervaardiging van eindfabrikaten, vrije aankoop en vervoer over de grens van stenen, zand en andere voor het onderhoud van grenswegen noodzakelijke materialen;

dat deze regelingen — welke derhalve vrijdom van douanerechten verzekerden voor degenen, die tengevolge van de vaststelling der grenzen gedwongen werden ten behoeve van hun bedrijf of andere werkzaamheden goederen te vervoeren van het gebied van de ene verdragssluitende Staat naar dat van de andere — strekten ter voorkoming van het ontstaan van nieuwe lasten voor de hierbij betrokken individuen;

dat deze faciliteiten golden en gelden voor diegenen, die zich bevinden in de in dit verdrag omschreven omstandigheden doch geen garantie inhouden voor de handhaving van de omstandigheden, waaronder van deze faciliteiten profijt kan worden getrokken;

dat dit verdrag de rechten van privaatrechtelijke aard op de bij deze faciliteiten betrokken gronden en bedrijven niet stelt buiten de werking van de nationale wet van het Rijk, tot welks rechtssfeer deze rechten behoren en onaangetast laat de mogelijkheid, dat door het ingrijpen van een der verdragssluitende Staten in de eigendomsrechten van de bij deze faciliteiten betrokken individuen binnen zijn eigen territorium, de band met de aan de andere zijde van de grens liggende eigendommen van betrokkenen wordt verbroken en zodoende de omstandigheden, waarvoor deze faciliteiten in het leven waren geroepen, niet meer aanwezig zijn;

dat derhalve de inhoud van het door appellanten aangehaalde tractaat niet in de weg staat aan maatregelen van de Nederlandse Staat, voortvloeiende uit het Besluit Vijandelijk Vermogen, weshalve der appellanten desbetreffende stelling als onjuist moet worden verworpen;

Overwegende, dat het betoog van appellanten, dat zij, indien de verkoop in stand wordt gehouden, door de aldan aan hen toekomende koopprijzen niet gelijkwaardige grond van even grote oppervlakte zullen kunnen kopen, Ons niet onaannemelijk voorkomt, maar dat zulks — indien de verkoop terecht zou zijn geschied — niet tot nietigverklaring of tot vernietiging van deze verkoop kan leiden, aangezien het N.B.I. niet de bevoegdheid had voor de landerijen een hogere prijs te bedingen dan de waarde, welke daaraan door de terzake deskundige Grondkamer voor Limburg was toegekend;

Overwegende, dat Wij thans zullen nagaan of de litigieuze koopovereenkomsten op het tijdstip, waarop zij werden gesloten, door het algemeen belang en/of door het belang van de Nederlandse landbouwsector werden gevorderd;

Overwegende, dat blijkens aard en strekking van het Bsluit Vijandelijk Vermogen de eigendomsovergang van het vermogen van vijandelijke onderdanen op de Staat is te beschouwen als een maatregel, welke ten doel had de Nederlandse Staat reeds dadelijk de beschikking te geven over de waarde van deze vermogens, teneinde deze te doen strekken tot gedeeltelijke goedmaking der geleden oorlogsschade;

dat een spoedig herstel van de door de Nederlandse Staat geleden ernstige oorlogsschade door het algemeen belang werd gevorderd; dat het algemeen belang derhalve eveneens vorderde, dat het in Nederland aanwezige vijandelijk vermogen zo spoedig mogelijk te gelde werd gemaakt, teneinde met de aldus te verkrijgen opbrengst de noodzakelijke herstelwerkzaamheden te financieren; dat slechts dan deze door het algemeen belang gevorderde spoedige liquidatie van aan de Staat in eigendom overgegaan vermogen achterwege dient te blijven, indien met grote mate van waarschijnlijkheid te verwachten is, dat het aan deszelfs voormalige eigenaar zal worden teruggegeven;

dat het N.B.I. derhalve in laatstbedoelde gevallen — welke zich slechts bij wijze van uitzondering voordoen — de effectuering van de verkoop van vijandelijk vermogen niet kan motiveren met een door het algemeen belang gevorderde spoedige liquidatie;

dat de liquidatie echter in geen geval behoorde te worden opgeschort op de enkele grond dat de voormalige eigenaar van vijandelijk vermogen al dan niet terecht van mening was dat aan hem bij Law 5 van de Geallieerde Bestuursraad de indiening van een ontviandingsverzoek was verboden; dat immers het N.B.I. bij de uitvoering van de aan dit Instituut met betrekking tot het beheer over vijandelijk vermogen opgedragen taak geen rekening heeft te houden met niet in Nederlandse wetten opgenomen — al dan niet aan het N.B.I. bekende — bepalingen, welke in de weg zouden staan aan pogingen van belanghebbenden om in de eigendom van hun voormalig vermogen te worden hersteld;

dat Wij ten overvloede hieromtrent nog willen opmerken, dat appellanten zichzelf tegenspreken, wanneer zij enerzijds in hun inleidend beroepschrift van 3 Juli 1951 stellen, „dat thans toestemming verkregen werd om deze procedure te voeren”, anderzijds blijkens de door hen overgelegde pleitnota ter zitting van 16 Juni 1952 verklaren: „A.C.C. Law 5 verbood elke handeling met en over Duits vermogen in het buitenland, dus niet alleen procederen. Al hebben meerdere Duitsers de geallieerde wetten (van n.b. het Hoogste Gezag in hun land) geschonden, dan is dat nog geen tegenbewijs. Uitzonderingsvergunningen werden niet gegeven;”

Overwegende, dat de beweerdelijk bij appellanten bestaan hebbende onzekerheid omtrent een mogelijk te verwachten voeging van het op Duits territorium gelegen grondgebied, alwaar zij gevestigd waren, bij het Nederlandse territorium, al evenmin enige invloed heeft kunnen uitoefenen op het door het N.B.I. gevoerde beleid;

dat appellanten het overigens aan zich zelf hebben te wijten, indien zij, vooruitlopende op de bij de wet vast te stellen grenscorrecties, hebben verzuimd maatregelen te nemen voor het geval, dat hun prognose onjuist zou blijken te zijn;

Overwegende, dat ook niet terzake diendende is de bewering van appellan-

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 53/340

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
27 Mei 1935 (Mrs Block, Onnen en Versteeg).

Op grond van het „Vertrag zwischen dem Deutschen Reich und der Tsjechoslowakischen Republik über Staatsangehörigkeits- und Optionsfragen“ van 20 November 1938 in verband met de Duitse verordening van 12 Februari 1939 is de Raad van oordeel, dat appellanten — Sudeten Duitsers — op 10 October 1938 de Duitse nationaliteit hebben verworven.

De stelling, dat appellanten hun Duitse nationaliteit verfoeiden en zijzelf in feite slachtoffers zijn van de Duitse agressie en niet als vijanden zijn te beschouwen, kan niet in overweging komen bij de vraag of appellanten vallen onder art. 2 sub 2 K.B. E 133, maar zou slechts in aanmerking kunnen komen bij de vraag of appellanten NIET LANGER als vijandelijk onderdaan moeten worden beschouwd.

Beslissing N.B.I. bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen — E 133 — artt. 2, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gelezen:

1. het op 16 Mei 1951 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak ingekomen verzoekschrift van Ir Wilhelm Robert Friedrich Weber en Ir Robert Rudolf Wenzel Weber, beiden wonende te Innsbruck, Oostenrijk, ten deze domicilie kiezende te Amsterdam aan de Leidsegracht no. 10 ten kantore van Mr E. A. J. M. Povel, advocaat en procureur, die door appellanten als gemachtigde is gesteld, met welk verzoekschrift in beroep gekomen wordt tegen de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.), vervat in een schrijven van het N.B.I., Bureau Amsterdam dd. 17 April 1951. houdende, dat appellanten door de inwerking-treding op 26 November 1938 van het „Vertrag zwischen dem Deutschen Reich und der Tsjechoslowakischen Republik über Staatsangehörigkeits- und Optionsfragen“ van Berlijn auto-

matisch de Duitse nationaliteit hebben verkregen, zodat zij op grond daarvan dienen te worden beschouwd als personen in de zin van art. 2 sub 2 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (B.V.V.);

2. het door appellanten overgelegd afschrift van evengenoemde brief dd. 17 April 1951;

3. het schriftelijk antwoord van het N.B.I. dd. 11 Februari 1952, concluderende, dat de Raad het verzoek van appellanten zal afwijzen en zal verklaren, dat appellanten moeten worden aangemerkt als personen bedoeld in art. 2 sub 2 van het B.V.V.;

Gehoord in de terechtzittingen van 7 Mei 1952 en 10 October 1952 de gemachtigde van appellanten Mr E. A. J. M. Povel voornoemd en het N.B.I. bij monde van Mr G. Dekker, op welke laatste terechtzitting aan appellanten en het N.B.I. is toegestaan nadere conclusies te nemen;

Gelezen de nadere geschriften van Mr E. A. J. M. Povel ddis 29 October 1952, 6 November 1952 en 13 Februari 1953 en van het N.B.I. ddis 6 September 1952 en 12 November 1952;

Gelet op de overgelegde en voorgelezen bescheiden;

Overwegende, dat ter zitting van de 1e April 1953 wegens veranderde samenstelling van het College alle bescheiden van deze zaak zijn voorgelezen;

Overwegende, dat het beroep tijdig is ingesteld, terwijl het ook overigens is ontvankelijk;

Overwegende, dat als erkend of niet weersproken dan wel gestaafd door overgelegde bescheiden ten deze vaststaat:

dat appellanten zijn geboren te Schluckenau in het Sudetengebied uit Oostenrijkse ouders respectievelijk op 31 Juli 1890 en 12 September 1894;

dat het Sudetengebied toen tot Oostenrijk behoorde, appellanten bij hun geboorte de Oostenrijkse nationaliteit verworven hebben en door het inwerking-treden van het verdrag van Versailles op 10 Januari 1920 het Tsjecho-Slowaakse staatsburgerschap verkregen;

Overwegende, dat appellanten voorts hebben erkend, dat zij door de inwerkingtreding op 26 November 1938 van vorengenoemd verdrag tussen Duitsland en de Tsjecho-Slowaakse Republiek op 26 November 1938 (re vera 10 October 1938) de Duitse nationaliteit hebben verkregen, doch zij menen desondanks geen vijand te zijn als bedoeld in het B.V.V.;

Overwegende, dat appellanten ter adstructie van deze stelling hebben aangevoerd:

dat het B.V.V. beoogt de schade, die de vijand aan de Nederlandse Staat heeft berokkend, te vergoeden, doch het in strijd met de geest en strekking van het B.V.V. is om het vermogen van personen als appellanten als vijandelijk vermogen te beschouwen;

dat Frankrijk en Engeland onder de druk van Hitlers agressieve methoden na de annexatie van Oostenrijk in 1938 Tsjecho-Slowakije in September 1938 bewogen hebben het Sudetengebied vrij te geven bij het verdrag van München;

dat appellanten dus enige maanden na het verdrag van München Duitse onderdanen werden, hoewel zij hun nieuwe Duitse staatsburgerschap verfoeiden;

dat interpretatie van het B.V.V. niet ertoe behoeft te leiden, dat appellanten als vijandelijke onderdanen moeten worden beschouwd;

dat immers art. 1 sub 5 van het B.V.V. alleen Duitsland en Japan als vijandelijke staten noemt (nl. vóór de wet van 20 Juli 1951, Stbl. 1951 no. 311);

dat in verband met de omschrijving van „bezet gebied” in art. 1 sub 7 B.V.V. vijandelijk Duits grondgebied uitsluitend is het grondgebied, dat Duits was vóór 1 Januari 1938;

dat het Sudetengebied beschouwd dient te worden als een door Duitsland geannexeerd gebied en dus bezet gebied in de zin van het B.V.V.;

dat men dan niet kan redeneren, dat appellanten door de annexatie van het Sudetengebied door Duitsland de Duitse nationaliteit hebben verkregen en dus onderdanen zijn geworden van een vijandelijke Staat, daar art. 2 sub 2 B.V.V. als volgt moet worden gelezen:

„Als vijandelijke onderdanen worden aangemerkt natuurlijke personen, die onderdanen zijn of na 10 Mei 1940 zijn geweest van een vijandelijke Staat in

de omvang, die deze had vóór 1 Januari 1938”;

dat bij deze interpretatie de splitsing in het B.V.V. tussen vijandelijk gebied en bezet gebied ten volle tot haar recht komt en, indien men het niet doet, een wonderlijke tegenstelling tussen de behandeling van natuurlijke en rechtspersonen ontstaat;

dat immers een in Sudetengebied gevestigde rechtspersoon niet vijandelijk is, doch natuurlijke personen, in Sudetengebied wonende en in 1938 automatisch in het bezit gekomen van de Duitse nationaliteit, echter wel onder de categorie „vijanden” zouden vallen;

dat appellanten, in feite slachtoffers van de Duitse agressie, op grond van de interpretatie, die het N.B.I. aan het B.V.V. wil geven, op dezelfde wijze gestraft worden als de agressor;

Overwegende, dat appellanten als tweede grondslag voor hun beroep hebben gesteld:

dat het verdrag van München, waarbij de annexatie van het Sudetengebied werd overeengekomen, tot stand is gekomen onder de garantie, dat Duitsland de nieuwe grenzen van Tsjecho-Slowakije zou respecteren;

dat Duitsland deze garantie niet is nagekomen en dientengevolge het verdrag van München van onwaarde is;

dat dus de annexatie van het Sudetengebied door Duitsland nietig is en de jure moet worden beschouwd als nooit te hebben plaats gehad en dus de aan de inwoners van het Sudetengebied in 1938 na de annexatie gegeven Duitse nationaliteit is komen te vervallen;

dat derhalve appellanten, die vóór de annexatie de Tjechische nationaliteit bezaten, deze door de annexatie niet hebben verloren;

dat zowel het verdrag van München als het voorgemelde „Verdrag” van 20 November 1938 nimmer door het Tsjecho-Slowaakse parlement zijn geratificeerd en dergelijke verdragen zonder deze ratificatie volgens de Tjechoslowaakse grondwet geen rechtskracht hebben;

dat naar deze opvatting het Sudetengebied op één lijn staat met Luxemburg, dat in 1941 door Duitsland werd geannexeerd, terwijl de Luxemburgse staatsburgers tot Duitse onderdanen werden verklaard en niemand Luxemburgers in de zin van het B.V.V. zal beschouwen;

dat appellanten menen, dat op de

conferentie van Potsdam is vastgelegd, dat alleen het vermogen, toebehorende aan zogenaamde Altreichsdeutschen, d.w.z. personen, die reeds vóór de occupatie van Tsjecho-slowakije in het najaar 1938 respectievelijk Maart 1939 Duitse staatsburgers waren, als vijandelijk vermogen mag worden beschouwd;

dat van geallieerde zijden verklaringen zijn afgelegd betreffende de nietigheid van het verdrag van München, nl. door Generaal de Gaulle van 29 September 1942, door de Italiaanse regering van 26 September 1944 en door de Engelse staatsman Eden van 5 Augustus 1942;

dat ook Tsjechoslowakije het verdrag van München als van onwaarde beschouwt en dit standpunt is vastgelegd in artikel 1 van het „Dekret über die Erneuerung der Rechtsordnung” van 3 Augustus 1944, waarin is bepaald, dat wettelijke bepalingen, die op het gebied van de Tsjechoslowaakse republiek vanaf 29 September 1938 tot de beëindiging van de Duitse bezetting zijn tot stand gekomen, geen onderdeel vormen van de Tsjechoslowaakse rechtsregelen, terwijl de Tsjechoslowaakse regering in 1945 heeft bepaald, dat Tsjechoslowaakse staatsburgers, die automatisch in 1938 de Duitse nationaliteit hebben verkregen, met terugwerkende kracht als Tsjechoslowaakse staatsburgers beschouwd zullen blijven, waarbij die regering zich het recht heeft voorbehouden om bepaalde categorieën van deze personen van het Tsjechoslowaakse staatsburgerschap vervallen te verklaren, hetgeen geschied is bij het „Verfassungsdekret” van 2 Augustus 1945;

dat degenen, aan wie de Tsjechoslowaakse nationaliteit niet is teruggegeven, zich thans in Duitsland bevinden en aldaar als *staatloos* gelden;

Overwegende, dat de tweede grondslag van der appellanten vordering in beroep van de verste strekking is, immers daarin wordt gesteld, dat appellanten nimmer de Duitse nationaliteit hebben verkregen, wegens volkomen nietigheid van verdragen en bepalingen, waaruit het verkrijgen van de Duitse nationaliteit zou voortvloeien, terwijl de eerste grondslag inhoudt de stelling, dat, al mogen appellanten de Duitse nationaliteit hebben verworven, zij geen vijandelijk onderdaan volgens het B.V.V. zijn, zulks op grond van de interpretatie, die appellanten aan art.

2 sub 2 juncto art. 1 sub 5-6 en 7 van het B.V.V. geven;

Overwegende, dat de Raad derhalve de tweede grondslag het eerst in beschouwing zal nemen;

Overwegende, dat allereerst de vraag beantwoord moet worden, of bij de overgang in 1938 van het Sudetengebied van Tsjechoslowakije naar Duitsland krachtens het „Vertrag zwischen dem Deutschen Reich und der Tsjechoslowakischen Republik über Staatsangehörigkeits und Optionsfragen” van 20 November 1938, verder het „Vertrag” te noemen, de in genoemd gebied wonende personen van Duitse landaard (Volkszugehörigkeit) de Duitse nationaliteit (Staatsangehörigkeit) verkregen;

Overwegende, dat in een door appellanten overgelegd rapport van Prof. A. J. P. Tammes te Amsterdam ddo 1 Mei 1952 wordt betoogd, dat deze vraag uit Nederlands oogpunt verschillend moet worden behandeld naarmate de gebiedsovergang door Nederland uitdrukkelijk is erkend of niet, daar in het eerste geval het Nederlandse recht bij de erkenning aanknoopt en in het tweede geval de rechtmatigheid van de gebiedsovergang *wel* moet worden nagegaan;

Overwegende, dat het N.B.I. heeft gesteld, dat mag worden aangenomen, dat het Nederlandse recht op grond van het verbinden van rechtsgevolgen door Nederland aan de annexatie van het Sudetenland door Duitsland het „Vertrag” heeft erkend als onderdeel van de wetgeving van het Duitse Rijk en ter adstructie van deze mening een beroep gedaan heeft op een brief van de minister van Buitenlandse Zaken aan het N.B.I. ddo 8 September 1948, o.m. inhoudende:

„dat Nederland bepaalde rechtsgevolgen heeft verbonden aan de annexatie van het Sudetenland door Duitsland hetgeen blijkt o.a. uit:

1. een brief van de Minister van Buitenlandse Zaken dd. 30 December 1938, aan de Staten-Generaal, overleggende een notawisseling betreffende een voorlopige regeling omtrent de economische gevolgen van de aansluiting van het Sudeten-Duitse Gebied bij Duitsland, gewisseld tussen de voorzitters der Nederlandse en Duitse Regeringscommissies ingesteld krachtens artikel IV van het Nederlands-Duitse Verdrag nopens de regeling van het

goederenverkeer van 19 Maart 1938 en krachtens artikel 15 van het Nederlands-Duitse verdrag nopens het betalingsverkeer van 18 December 1937; dd. 27 October — 1 November 1938 (gedrukte Stukken 1938/39, 283);

2. een brief van de Minister van Buitenlandse Zaken, dd. 15 Mei 1939, aan de Staten-Generaal, overleggende een notawisseling nopens de toepassing op het Sudetengebied van het Protocol van 13 September 1938 betreffende de uitvoering van het Duitse transfermoratorium, dd. 4 Maart 1939. (Gedrukte Stukken 1938/39, 102.2)."

Overwegende, dat in voormeld rapport wordt betoegd, dat een stilzwijgende erkenning van gebiedswijzigingen in het algemeen niet licht mag worden verondersteld en zulk een erkenning ook niet mag worden afgeleid uit het feit, dat een Staat tot zekere aanpassingen aan een elders ontstane nieuwe toestand genoodzaakt is, terwijl in een aanvullend rapport ddo 1 October 1952 wordt betoegd, dat het onbegrijpelijk is, hoe uit geheime stukken gelijk de nota-wisseling van 27 October—1 November 1938 en van 4 Maart 1939 een erkenningshandeling kan volgen, invloed hebbende op het Nederlandse recht en hoe een onafhankelijk oordelende rechter niet-overgelegde nota's kan interpreteren;

Overwegende ten aanzien van dit punt, dat de Raad mede van oordeel is, dat het College geen oordeel kan gronden op de inhoud van niet te zijner kennis gebrachte stukken en dat, wil men de erkenning van gebiedsoverdracht als bestaand aanvaarden, een uitdrukkelijke erkenning ervan dan wel een handeling, die zonder die erkenning *onbestaanbaar* is, vereist is en dus de wil tot erkenning onomstotelijk naar buiten treedt;

dat echter van een uitdrukkelijke erkenning dan wel van een uitdrukkelijke niet-erkenning door Nederland van de overgang van het Sudetenland niet is gebleken en de aanpassing van de in de brief van de Minister van Buitenlandse Zaken ddo 8 September 1948 genoemde verdrag en protocol van de aansluiting van het Sudeten-Duitse gebied bij Duitsland niet vormt een uitdrukkelijke erkenning van de overgang en ook geen handeling is, die zonder die erkenning niet bestaanbaar is, daar zulk een aanpassing wenselijk

geacht kan worden ter opvang van de ontstane feitelijke toestand;

dat de Raad bovendien niet in staat is de waarde van de gewisselde nota's te beoordelen, nu de inhoud aan het College niet bekend is en de enkele mededeling in de brief van meerge-noemde minister, dat Nederland bepaalde rechtsgevolgen aan de annexatie heeft verbonden = hetgeen minder uitdrukt dan volledige erkenning = een onvoldoende grondslag vormt voor de Raad om te komen tot het oordeel, dat volledige erkenning heeft plaats gehad;

Overwegende, dat mitsdien de vraag aan de orde komt, of de overgang van het Sudetenland naar Duitsland rechtmatig is geschied en hiermede een internationaal-rechtelijke grondslag is gelegd voor de daarop gevolgde bepalingen betreffende verandering van nationaliteit van bewoners van het Sudeten-gebied;

Overwegende te dien aanzien:

dat het „Vertrag” een uitvloeisel is van het Viernogendheden-verdrag van München van 29 September 1938, waarbij het Sudeten-gebied bij het Duitse Rijk is ingelijfd;

dat appellanten voor hun reeds vermelde stelling, dat het verdrag van München nietig en van onwaarde is, dus een *nietigheid ex tunc*, welke dus volgens appellanten ook geldt voor het daaruit voortgevloeide „Vertrag”, een beroep doen op de navolgende in het rapport ddo 1 Mei 1952 ontwikkelde stellingen:

1. dat door het verdrag van München en het „Vertrag” geen nationaliteitswisseling met extra-territoriale werking is tot stand gekomen wegens strijd met het in casu speciaal aangenomen beginsel van toestemming van de bevolking bij nationaliteitsverandering, welk beginsel sedert de eerste wereldoorlog meer en meer erkenning heeft gevonden, waarbij wordt betoegd, dat gerekend moest worden met de mogelijkheid, dat een groot aantal bewoners van het Sudeten-Duitse, voormalig Oostenrijks-Hongaarse gebied, in het geheel geen inlijving bij Duitsland wenste;
- dat in het verdrag van München het optierecht in algemene termen en onderworpen aan nadere uitwerking is opgenomen en in het „Vertrag” het optierecht slechts beperkt is tot „Personen nichtdeutscher

Volkszugehörigkeit", die tot 29 Maart 1939 voor de Tsjechoslowaakse nationaliteit konden opteren, doch vóór het verstrijken van deze termijn Tsjechoslowakije als soevereine Staat had opgehouden te bestaan;

2. dat wat de aanneming van het verdrag (accoord) van München door Tsjechoslowakije betreft de onrechtmatigheid ervan is gegrond op bedreiging met geweld, tot ondersteuning van welke stelling wordt aangevoerd, dat dit wilgebrek als grond van nietigheid veelal bestreden is geweest, bijzonderlijk wanneer het dwang tegen de Staat in tegenstelling tot dwang tegen de persoon van de onderhandelaar betreft, doch het Gerechtshof van Neurenberg in zijn vonnis van 1 October 1946 de tegen de voormalige Tsjechoslowaakse President Hacha door Duitsland uitgeoefende dwang tot sluiting van het Duits-Tsjechoslowaakse accoord van 15 Maart 1939 als „crime against peace" heeft aangemerkt, hoewel volgens het Hof Hacha niet met persoonlijk leed bedreigd is, maar met het bombardement van Praag, indien het accoord niet zou worden aangenomen; dat, hoewel het Hof om verklaarbare politieke redenen zwijgt over de onregelmatigheid van de aanneming van het verdrag van München door Tsjechoslowakije, geen verschil kan worden gezien tussen de dwang, uitgeoefend op Tsjechoslowakije onder president Benesj en de dwang uitgeoefend op Tsjechoslowakije onder president Hacha met dien verstande, dat in het eerste geval Duitse troepen gereed stonden om het land gedeeltelijk, in het tweede geval om het geheel te bezetten, terwijl de dwang door Engeland en Frankrijk bestond uit de mededeling, dat geen hulp zou worden verleend, hetgeen geen bedreiging met geweld en strikt genomen op zichzelf niet onrechtmatig was;
3. dat een juridisch gebrek van de contractsband tussen Tsjechoslowakije en de partijen tot het accoord van München en van het daarop berustende „Vertrag" is *dolus malus* bij een der partijen en in casu de *dolus* bewezen is, daar in het proces van Neurenberg is

bewezen en in het vonnis vastgelegd, dat de bezetting van Tsjechoslowakije lang voor de conferentie van München in details „gepland" was en Hitler op 31 Augustus 1938 zijn goedkeuring gaf aan een memorandum van Jodl van 24 Augustus 1938, waarin gezegd werd, dat de operatie „groen" in werking zou komen door een incident in Tsjechoslowakije, hetwelk Duitsland aanleiding zou geven tot militaire interventie en *na* het accoord van München doch een maand vóór de sluiting van het „Vertrag" door Hitler aanwijzingen werden gegeven, gecontrasigneerd door Keitel, aan de strijdkrachten nopens haar toekomstige taken, waaronder ook voorkwam de liquidatie van de rest van Tsjechoslowakije, waardoor bewezen is, dat het nimmer de bedoeling van de Duitse partij is geweest noch bij de sluiting noch naderhand de bedoelde verdragen na te komen;

4. dat niet-ervulling van een voorwaarde in een „annexe" van het accoord van München, deze overeenkomst onverbindend heeft gemaakt, waarbij wordt betoogd, dat uit de samenhang van de teksten van het „annexe" en de daaraan voorafgegane Frans-Britse voorstellen blijkt, dat Duitsland en Italië eenzelfde garantie t.a.v. Tsjechoslowakije zouden geven als Engeland en Frankrijk reeds hadden aangeboden en dat Duitsland en Italië zich daartoe jegens Engeland en Frankrijk hadden verbonden, dat deze garanties onderdelen zouden zijn van een algemene garantie en dat dit de basis zou zijn van het accoord; dat de verbintenis jegens Tsjechoslowakije en jegens Frankrijk en Engeland tot het geven van een garantie echter afhankelijk was van de oplossing van het Poolse en Hongaarse minderheidsvraagstuk, deze naar de wensen van de Duitse regering zijn opgelost, derhalve aan de voorwaarde, genoemd in par. 2 van de „annexe", was voldaan lang vóór de volledige bezetting van Tsjechoslowakije door Duitsland en dus de verplichting tot het geven van een garantie door Duitsland en Italië niet is nagekomen;
5. dat het accoord van München in strijd is met een aantal concrete verdragsverplichtingen, welke voor

de partijen bindend waren ten tijde van het sluiten ervan en van de aanneming ervan door Tsjechoslowakije, zoals de Eerste Haagse Conventie van 1899 of die van 1907, die verplichtingen bevatten tot het gebruik maken van vreedzame middelen tot bijlegging van geschillen, van goede diensten en bemiddeling, het Kellog-pact van 27 Augustus 1928, het arbitrage-verdrag, getekend te Locarno op 16 October 1925 en de verhouding tussen het accord van München en voornoemde verdragen niet is een verhouding van los van elkander staande overeenkomsten van gelijke orde, waarbij het latere verdrag prevaleert, doch bedoelde eerdere verdragen juist bedoelden te voorzien in een situatie, zoals zich te München voordeed;

Ad 1.

Overwegende, dat het beginsel van „geen nationaliteitsverandering zonder toestemming van de betrokkenen” inderdaad, zoals in het rapport wordt gezegd, voor ieder geval afzonderlijk in beschouwing genomen moet worden, daar van grote betekenis zijn de grootte van het gebied, dat geannexeerd of overgedragen wordt, het aantal personen voor wie de nationaliteitswisseling van belang is en ook de politieke machtspositie van de desbetreffende Staten;

dat de eis van een geheel persoonlijke optie voor allen in het algemeen niet kan worden gesteld, doch een plebisciet dan wel een optie van groepen van een bepaalde landaard als juiste wijze voor het tot kracht brengen van genoemd beginsel moeten worden aangemerkt;

dat in het rapport wordt gesteld, dat in punt 7 van het verdrag van München een recht van optie is gegeven in algemene termen (droit d'option d'être inclus dans les territoires transférés ou d'en être exclus) en in punt 5 over een plebisciet wordt gesproken, ook al blijkt daarvan later te zijn afgezien;

dat verder van belang is, dat bij het verdrag van München de „volksdeutsche” randgebieden van Tsjechoslowakije bij het Duitse Rijk ingelijfd werden en het hier voor het grootste deel ging om gebieden, die tot het uitbreken van de eerste wereldoorlog tot de Oostenrijkse helft van de dubbel-monarchie Oostenrijk-Hongarije

behoorden en aan de op 28 October 1918 gestichte republiek Tsjechoslowakije toebedeeld werden, waarbij mede van belang is, dat Oostenrijk op 13 Maart 1938 door de „Anschluss” met het Duitse Rijk verenigd was en het Oostenrijkse „Staatsbürgerschafts-Ueberleitungsgesetz” van 10 Juli 1945 zelf ervan uitgaat, dat de Oostenrijkers gedurende de annexatieperiode niet de Oostenrijkse nationaliteit hadden, daar in die wet uitdrukkelijk is bepaald, dat de in die wet genoemde categorieën van personen Oostenrijks staatsburger zijn VANAF 27 April 1945;

dat de mededeling in het rapport van prof. Tammes, dat het optierecht in het „Vertrag” beperkt is tot „Personen nichtdeutscher Volkszugehörigkeit” (par. 3) niet juist is, daar in par. 4 is bepaald, dat „Deutsche Volkszugehörige, die tsjechoslowakische Staatsangehörige bleiben”, derhalve zij, die niet onder § 1 vallen, tot 29 Maart 1939 de „deutsche Staatsangehörigkeit” kunnen kiezen, hetgeen niet geldt voor personen, die de „tsjechoslowakische Staatsangehörigkeit” na 30 Januari 1933 verworven hebben en tot deze datum „deutsche oder österreichische Staatsangehörige” zijn geweest, waaraan niet afdoet, dat van de zijde van Duitsland de instanties, te wier overstaan de keuze-verklaring afgelegd had moeten worden, niet zijn aangevoelen;

Overwegende, dat op grond van het vorenoverwogene de Raad van oordeel is, dat het optierecht in het verdrag van München en het „Vertrag” voldoende is voorzien en zekerlijk niet dermate onvoldoende, dat een nietigheid van beide verdragen zou kunnen worden aangenomen;

Ad 2.

Overwegende, dat aangenomen moet worden, dat bedreiging met geweld of dwang als wils-gebrek bij het sluiten van een verdrag alleen dan de overeenkomst vitieert, indien de dwang onrechtmatig is uitgeoefend;

dat niet is gebleken, dat Duitsland dwang op Engeland en Frankrijk heeft uitgeoefend bij het tot stand komen van het accord van München, al moge het dan zijn, dat die staten en hun onderhandelaars onder drang der omstandigheden gehandeld hebben om de vrede te bewaren;

dat derhalve het accord tussen Engeland en Frankrijk enerzijds en Duitsland en Italië anderzijds geacht moet

worden door vrije wilsuïting tot stand te zijn gekomen en het dan als een logisch gevolg moet worden gezien, dat pogingen aangewend werden om Tsjechoslowakije, dat ingevolge dat accoord een deel van zijn gebied, het Sudetenland, aan Duitsland moest overdragen, tot toetreden tot het verdrag te bewegen;

dat de dwang door Engeland en Frankrijk, bestaande uit de mededeeling, dat geen hulp zou worden verleend, op zichzelf niet onrechtmatig moge zijn, doch deze dwang niet op zichzelf mag worden beschouwd, maar in samenhang met de dreiging van de zijde van Duitsland, daar enerzijds Duitsland zich door deze dwang van de zijde van Engeland en Frankrijk gesteekt kon voelen en anderzijds Tsjechoslowakije moest begrijpen, dat het alleen tegenover Duitsland zou komen te staan;

dat uit de houding van Engeland en Frankrijk blijkt, dat het in casu ging om een wereldbelang bij een botsing van politieke grootmachten en hier tegenover stond het eigenbelang van Tsjechoslowakije bij een stuk gebied, dat het bij zijn stichting verworven had en dat afgenomen was van Oostenrijks grondgebied, terwijl Oostenrijk bij Duitsland aangesloten was, zoals hiervoren ad 1 reeds overwogen;

dat, nu in het volkenrecht de figuur van ondergang van een Staat door oorlog is aanvaard, waarvan Polen gedurende de laatste eeuwen een voorbeeld is geweest, een overgang van gebied bij een verdrag, zij het onder druk, ook aanvaardbaar moet worden geacht;

dat om aan de hand van de theoretische stelling, dat onrechtmatige dwang een verdrag onverbindend maakt, vast te stellen, dat in de praktijk zulk een geval aanwezig is, volledige kennis nodig is van de inhoud der onderhandelingen, uitspraken en afspraken der onderhandelaren, welke echter niet aanwezig is, zodat van een ab-initio-onverbindend-verklaring in rechte geen sprake kan zijn;

dat dit gemis aan wetenschap echter kan worden voorbijgegaan, daar naar 's Raads oordeel Tsjechoslowakije in het Constitutioneel Decreet van de President ddo 2 Augustus 1945 het verdrag van München en het „Vertrag” heeft aanvaard, waarover hierna gehandeld zal worden;

Ad 3.

Overwegende, dat het hier gestelde

juridische gebrek van de contractsband tussen Tsjechoslowakije en de partijen van het verdrag van München en van het „Vertrag”, nl. dolus malus bij Duitsland gelijk te stellen is met bedrog bij overeenkomsten in het maatschappelijk verkeer;

dat immers het Staten-verkeer in wezen verkeer tussen personen is en hierbij ten aanzien van geweld, dwaling en bedrog geacht moeten worden dezelfde algemene rechtsbeginselen te gelden, zoals die zijn neergelegd in het Burgerlijk Wetboek voor het gewone maatschappelijk verkeer;

dat het door Duitsland gepleegde bedrog reeds blijkt uit het feit, dat Duitse troepen in de eerste helft van Maart 1939 de rest van Tsjechoslowakije bezetten, nadat Hitler met Chamberlain, Daladier en Mussolini het reeds genoemde „annexe” van het verdrag van München betreffende een belofte tot het geven van een garantie door Duitsland en Italië had ondertekend op 29 September 1938, dus de bezetting binnen de zes maanden na die ondertekening plaats vond en het van algemene bekendheid is, dat militaire operaties een zekere tijd van voorbereiding eisen;

dat derhalve de ontdekking van het bedrog geacht moet worden te hebben plaats gehad in Maart 1939, doch de Raad, zoals ad 2 reeds vermeld, de stilzwijgende bekrachtiging van het verdrag van München en het „Vertrag” op 2 Augustus 1945 door Tsjechoslowakije aanneemt;

dat, mocht men de ontdekking van het bedrog willen stellen op de dag, waarop het rechtens in het proces te Neurenberg in 1946 werd vastgesteld, dan kan worden opgemerkt, dat na 2 Augustus 1945 door Tsjechoslowakije op de stilzwijgende aanvaarding niet is teruggekomen;

Ad 4.

Overwegende, dat naar het oordeel van de Raad hier geen sprake is van een voorwaarde, welke niet-ervulling de overeenkomst onverbindend heeft gemaakt, doch van een nevenovereenkomst betreffende een te geven garantie naast de overeenkomst van overdracht van het Sudetenland;

dat immers de in het rapport opgenomen „annexe” luidt:

„Annex à l'Accord de Munich.

Par. 1. Le Gouvernement de Sa Majesté dans le Royaume-Uni et le Gou-

vernement français ont conclu l'accord ci-dessus, étant entendu (Eng. tekst: on the basis) qu'ils maintiennent l'offre contenue dans le paragraphe 6 des propositions franco-britanniques du 19 septembre 1938, touchant une garantie internationale des nouvelles frontières de l'Etat tchécoslovaque contre toute agression non provoquée.

Par. 2. Quand la question des minorités polonaise et hongroise aura été réglé, l'Allemagne et l'Italie pour leur part, donneront également une garantie à la Tchécoslovaquie.

Munich, le 29 septembre 1938

Chamberlain.

Hitler.

Daladier.

Mussolini.

dat nergens in de „annexe” is te lezen, of het geven van garantie door Duitsland en Italië de kracht heeft van een opschortende voorwaarde, waardoor de overeenkomst nog niet in werking zou zijn getreden of van een ontbindende voorwaarde, waardoor dan een beroep op ontbinding van de overeenkomst ex nunc zou kunnen worden gedaan;

dat wel het geven van de garantie zelf door Duitsland en Italië van opschortende voorwaarden afhankelijk is gesteld, die volgens het rapport vervuld zijn;

dat, voorzover het niet-geven van een garantie door Duitsland als een onderdeel van het gepleegde bedrog kan worden gezien, dan hiervoor geldt hetgeen hiervoren ad 3 is overwogen ten aanzien van het gehele verdrag;

dat echter zulk een niet-nakomen geen beroep op nietigheid ex tunc gesteld dat dit mogelijk ware, zou wettigen;

Ad 5.

Overwegende, dat volgens deze stelling de vier grote mogendheden Engeland, Frankrijk, Duitsland en Italië alsmede Tsjechoslowakije hun uit andere verdragen voortspuitende verplichtingen zouden hebben geschonden;

dat ten aanzien van het arbitrageverdrag op 16 October 1925 tussen Duitsland en Tsjechoslowakije gesloten, kan worden opgemerkt, dat het bij het verdrag van München ging over een aangelegenheid, waarbij ook Frankrijk en Engeland betrokken waren, immers wat betreft de garantie van de nieuwe grenzen van Tsjechoslowakije;

dat de Haagse Conventies en het

Kellog-pact het gebruik maken van vreedzame middelen voorschrijven;

dat het sluiten van een verdrag zekerlijk als een vreedzaam middel moet worden aangemerkt, ook al wordt daarbij rechtmatige dwang uitgeoefend;

dat zelfs kan worden betoogd, dat vreedzaam moet worden uitgelegd als de tegenstelling van „gewapenderhand” en dan zelfs min of meer onrechtmatige dwang als vreedzaam kan worden beschouwd, mits de dwang zich maar niet uit in het gebruik van wapenen;

dat voor de vraag, of onrechtmatige dwang is aangewend ten volle ook hier geldt hetgeen daarover ad 2 is overwogen;

dat ook hier de Raad van oordeel is, dat het vitium van strijd met andere verdragsverplichtingen, indien het zou bestaan, niet het rechtsgevolg heeft, dat een na de sluiting tot uitvoering gebracht verdrag als onverbindend moet worden aangemerkt;

Overwegende alsnu ten aanzien van de stelling in het rapport, dat statenpractijk en jurisprudentie herhaaldelijk de nietigheid van het verdrag van München en van de ermede samenhangende verdragen hebben uitgesproken:

dat de Raad van oordeel is, dat in het verkeer tussen staten beroep op nietigheid ex tunc van gesloten verdragen als mogelijk moet worden aangevaard, doch zulk een beroep naar goede trouw, die in het staten-verkeer evenzeer als in het maatschappelijk verkeer in acht genomen moet worden, binnen zeer korte termijn na het sluiten van het verdrag zal moeten worden kenbaar gemaakt, daar verdragen in hun feitelijke en rechtsgevolgen sterk in het maatschappelijk leven en de rechtspositie van de onderdanen der staten kunnen ingrijpen en het tenietdoen van die gevolgen grote nadelen voor hen kan hebben en vaak onmogelijk zal zijn, terwijl ook de andere verdragspartij belang erbij heeft binnen korte tijd na het sluiten van het verdrag te vernemen om welke ernstige reden het verdrag als onverbindend wordt aangemerkt;

dat echter na verloop van jaren naar redelijkheid slechts een beroep op nietigheid ex nunc zal kunnen worden gedaan, indien tenminste niet naar de mede in het statenverkeer geldende algemene rechtsregelen de staat, die beroep doet op nietigheid, geacht moet

worden het verdrag te hebben aanvaard en bekrachtigd;

dat de Raad zich in deze kwestie van nietigheid ex tunc of ex nunc aansluit bij de opvatting van Dr P. Guggenheim in zijn geschrift „La validité et la nullité des actes juridiques internationaux”, waarin hij t.a.v. het afstand doen van de onafhankelijkheid van Tsjecho-Slowakije zegt, dat dit een voorbeeld oplevert van een „déclaration de volonté entachée de nullité”, waarop hij vervolgt: „Cette nullité n'intervient qu'après que l'acte nul a déployé certains effets et sans qu'il soit possible de l'annuler immédiatement. Il s'agit donc d'une nullité toute relative. L'annulation a lieu souvent longtemps après que l'acte nul s'est produit. La doctrine est aussi d'accord de ne pas attribuer des effets rétroactifs à l'annulation. La nullité est aussi une nullité ex nunc et non ex tunc”;

dat Dr Guggenheim verder schrijvende over de nietigverklaring van het verdrag van München door de geallieerde regeringen gedurende de tweede wereldoorlog zegt: „La nullité de cet accord n'a été déclarée que longtemps après son entrée en vigueur et son exécution effective et valable. Ce n'est qu'en 1940 et 1942 respectivement que le gouvernement britannique et celui du général de Gaulle ont déclaré, que l'accord de Munich ne pouvait plus déployer d'effets juridiques. Sa nullité n'existait donc pas ab initio. Les conditions de celle-ci n'ont été réalisées que postérieurement à l'établissement de l'acte à une époque où il avait déjà déployé les pleins effets d'un acte valable”;

dat tenslotte Dr Guggenheim omtrent de inwerking van voortbestaande nietige verdragen op de maatschappelijke verhoudingen en omgekeerd, opmerkt, dat de practijk van de internationale betrekkingen het grondprincipe „ex inuria ius non oritur” in ernstige mate aangevochten is door de tegengestelde regel: „ex factis ius oritur”, waarna hij vervolgt: „En effet, si la non-reconnaissance d'un acte nul n'est pas suivie de son abrogation, son application répétée ininterrompue et constante entraînent fatalement sa validation, car la réalité sociale d'admet pas un divorce permanent entre la validité et l'effectivité”;

dat ten aanzien van het beroep op het „Erlass” van het Oostenrijkse ministerie van Justitie van 11 Februari 1946 en van 13 Januari 1947, waarin

het standpunt wordt ingenomen, dat „Volksduitsers”, met name degenen, die op 29 September 1938 Tsjecho-Slowaakse onderdanen waren, dit onderdaanschap door het Tsjecho-Slowaakse Decreet van 2 Augustus 1945 in ieder geval verloren hebben, doch zij met het oog op de volkenrechtelijke nietigheid van de Duitse „Einburgerungen” voorlopig als personen van niet vastgestelde nationaliteit moeten worden beschouwd, zolang de Duitse autoriteiten geen beslissing genomen hebben, of deze personen als Duitse onderdanen erkend worden, welk standpunt de Oostenrijkse jurisprudentie bij beoordeling van zaken betreffende de nationaliteit van Sudeten-Duitsers heeft gevolgd, kan worden opgemerkt, dat de Raad de volkenrechtelijke nietigheid van het verdrag van München, van het „Vertrag” en van de daarop gevolgde „Verordnung” van 12 Februari 1939, waarbij met ingang van 10 October 1938 aan Sudeten-Duitsers de Duitse nationaliteit is verleend, immers voor het Sudetenland vanaf die datum het „Reichs- und Staatsangehörigkeitsgesetz” van 22 Juli 1913 in werking is getreden, niet aanvaardt, zoals hiervoren is overwogen, terwijl kan worden opgemerkt, dat genoemd ministerie (in overleg met Binnen- en Buitenlandse Zaken in Oostenrijk) wel de rechtsgeldigheid van het zogenaamde Benesj-decreet aanvaardt, waarover hierna zal worden overwogen;

dat het in het rapport genoemde schrijven van de Beierse Staatskanselier van 15 September 1948, houdende, dat de annexatie-handelingen, die het Duitse Rijk sedert 31 December 1937 heeft uitgevoerd in Beieren als „null und nichtig” beschouwd worden, 's Raads inzicht t.a.v. het verdrag van München en het „Vertrag” niet vermog te wijzigen;

dat art. 116 van de grondwet van de Westduitse Bondsrepubliek hier van geen direct belang is, terwijl dit mede het geval is met art. III (2) van de wet no. 5 van 30 October 1945 van de Geallieerde Contrôlerraad, daar dit artikel geen algemene begripsaanduiding inhoudt, maar een zuiver terminologische bepaling voor de interpretatie uitsluitend van de wet no. 5;

dat het beroep op het vonnis van de Rechtbank te Arnhem van 17 Januari 1952 appellanten is ontvallen, nu dit vonnis bij arrest van het Hof te Arnhem ddo 18 November 1952 is vernietigd, in welk arrest o.m. t.a.v. het „Ver-

R

trag" en het accoord van München wordt overwogen, dat, geheel daargelaten, of als een volkenrechtelijke regel kan worden aangenomen, dat een door geweld tot stand gekomen accoord en verdrag als waarvan hier sprake is, als nietig moeten worden aangemerkt, immers gelijk de geschiedenis leert, een afstand van grondgebied als waarvan in het accoord en het verdrag sprake is, gemeenlijk slechts geschiedt onder zware pressie of na gepleegd geweld, in elk geval het verdrag van 20 November 1938 is nageleefd;

Overwegende, dat in het rapport ook wordt aangevoerd, dat schrijvers, die zich over de overdracht van het Sudetenland hebben uitgelaten, erop hebben gewezen, dat het accoord van München door de president van de Tsjechoslowaakse Republiek in strijd met de Tsjechoslowaakse grondwet van 29 Februari 1920 in werking is gesteld, nl. zonder de constitutioneel voorgescreven machtiging van de Nationale Vergadering (par. 64,1) en dit een essentieel gebrek aan de rechtsgeldigheid van het accoord en de eruit voortvloeiende nationaliteitswisseling wordt geacht, waarna in het rapport verder is gesteld, dat de vreemde rechter bij toepassing van buitenlandse nationaliteitswetgeving moet toetsen aan een hogere wet, indien de nationale rechter die bevoegdheid bezit;

dat echter de ongrondwettelijkheid van een verdrag een internationaal-rechtelijke kwestie op zichzelf vormt en de overheersende mening thans in deze richting gaat, dat een door het verdragsluitende en ratificerende staatsorgaan onbevoegd aangegaan verdrag internationaal-rechtelijk nietig is;

Overwegende, dat, voorzover hier van belang par. 64 (1) van de Tsjechoslowaakse grondwet bepaalt, dat verdragen, die een verandering van het grondgebied inhouden, de toestemming van de Nationale Vergadering behoeven in de vorm van een „Verfassungsgesetz”;

Overwegende, dat in het rapport verder wordt gesteld, dat, hoewel de Nationale Vergadering in de periode van September 1938 tot Maart 1939 in zitting is geweest, het accoord van München niet aan haar goedkeuring is voorgelegd en ook het „Vertrag” niet;

dat de uitvoering van dit „Vertrag”

in Tsjechoslowakije geschiedde hij regeringsverordening van 25 November 1938, steunend op de wet van 13 Mei 1936 nopens de veiligheid van de Staat;

dat deze wet in par. 138 wel aan de regering machtiging gaf tot uitoefening van de wetgevende macht met toestemming van de president, doch uitdrukkelijk geen betrekking had op grondwetwijzigende wetten;

dat deze noodverordeningen binnen 14 dagen aan de beide Kamers ter goedkeuring moesten worden voorgelegd;

dat de goedkeuring van alle op grond van par. 138 der staatsveiligheids-wet uitgevaardigde verordeningen bij „Verfassungsgesetz” van 25 December 1938 is geschied, doch betwist is, of de oorspronkelijke onbevoegdheid van de betrokken staatsorganen aldus achteraf kon worden goedge maakt, daar het duidelijk is, dat de Nationale Vergadering onder ongehoorde uitwendige dwang voor een voldongen feit geplaatst, de schijn van wettigheid heeft moeten geven aan een procedure, waartegen de grondwet juist had willen waken;

Overwegende, dat de vraag van het toetsingsrecht onbesproken kan blijven, daar uit bovenvermeld betoog blijkt, dat de Nationale Vergadering, zij het dan via een mogelijk ongrondwettige uitvoerende regeringsverordening kennis heeft gekregen van het „Vertrag” en de Nationale Vergadering door het bij een wet goedkeuren van die verordening geacht moet worden mede het bij die verordening in werking gebrachte „Vertrag” goedgekeurd te hebben als uitvloeisel van het verdrag van München;

dat de Nationale Vergadering, indien zij het „Vertrag” niet wenste goed te keuren, gebruik had moeten maken van haar recht het door een onbevoegd orgaan gesloten verdrag te annuleren, hetgeen niet is geschied;

dat dus ook op voormelde grond geen sprake is van een nietigheid ab initio en alleen grond kan opleveren voor beroep op een nietigheid ex nunc, hetwelk echter de gelding van het accoord van München en het „Vertrag” niet aantast voor de voor toepassing van het B.V.V. van belang zijnde periode;

Overwegende alsnu ten aanzien van het Decreet van de President der Tsjechoslowaakse Republiek, het zoge-

naamde Benesj-decreet, dat voor de onderwerpelijke zaak alleen van belang is par. 1 sub 1, daar van behouden of opnieuw verkrijgen van de Tsjechoslowaakse nationaliteit door appellanten geen sprake is, nu door twee overgelegde „Urkunden über die Verleihung der Staatsbürgerschaft” dd. 23 Januari 1947 vaststaat, dat appellanten thans de Oostenrijkse nationaliteit bezitten;

Overwegende, dat genoemde par. 1 sub 1 inhoudt, dat de Tsjechische staatsburgers van Duitse of Hongaarse landaard, die volgens de voorschriften van een vreemde bezettende mogendheid het Duitse of Hongaarse staatsburgerschap hadden verworven, op de dag van de verwerving van zulk een staatsburgerschap het Tsjechoslowaakse staatsburgerschap hebben verloren;

Overwegende, dat in het rapport wordt betoogd, dat evengoemde par. 1 geen declaratieve bedoeling, maar een constitutieve bedoeling heeft;

dat de bepaling niet beoogt te zeggen, dat de voorschriften van de Duitse bezettingsautoriteiten juridisch onaanastbaar zijn geweest, maar slechts, dat het Tsjechoslowaakse recht aan het feit van die Duitse voorschriften aanknoopt met terugwerkende kracht, zodat de betrokken Sudetenduitsers de Tsjechoslowaakse nationaliteit hebben verloren zonder de Duitse verkregen te hebben;

Overwegende, dat de Raad deze opvatting niet deelt;

dat immers, anders dan in het in de aanvang behandelde geval, dat een derde mogendheid niet geacht kan worden een verdrag tussen twee andere staten erkend te hebben, indien in verdragen met een dezer staten wijzigingen op bepaalde b.v. financiële of economische punten praktisch aangepast worden, hier sprake is van een decreet van de president van Tjechoslowakije, dat speciaal vragen van nationaliteit regelt en o.m. aan alle Tsjechoslowaakse staatsburgers van Duitse landaard het Tsjechoslowaakse staatsburgerschap ontnemt met ingang van de dag van verwerving van het Duitse staatsburgerschap, waardoor het, ook wat terugwerkende kracht aangaat, in casu tot 10 October 1938 volledig aansluit aan de korte Duitse verordeningen van 12 Februari 1939 voor Sudeten-Duitsers en van 20 April 1939 voor personen van „Deutsche Volkszugehörigkeit” in de protectoraten Bohe-

men en Moravië, die ook alleen de nationaliteit regelen;

dat hier niet van feitelijke aanpassing kan worden gesproken, doch het hier gaat om het vaststellen van een rechtspositie betreffende de nationaliteit en het verandering-brengen in die rechtstoestand medebrengt een erkenning of aanvaarding van de rechtstoestand, waarin verandering gebracht wordt;

dat deze aanvaarding of erkenning niet inhoudt, dat bij het Benesj-decreet aan hen, die het Tsjechoslowaakse staatsburgerschap ontnomen wordt, tevens het Duitse gegeven wordt daar dit decreet daartoe de macht niet zou hebben, immers iedere staat voor zich regelt, welke personen het aanmerkt als de nationaliteit van die staat te bezitten en dit door Duitsland is geschiedt bij evengoemde twee verordeningen;

Overwegende, dat dit standpunt bevestiging vindt in de overwegingen van het door het N.B.I. overgelegde afschrift van het vonnis van het „Bundesverfassungsgericht” te Karlsruhe ddo 29 Mei 1952, waarbij werd vastgesteld dat een persoon, die niet omvat werd door het „Vertrag”, daar hij niet behoorde tot de „alteingesessenen Bewohner der sudetendeutsche Gebiete” en door het ontbreken van een uitvoeringsvoorschrift van het optierecht van § 4 van het „Vertrag” geen gebruik had kunnen maken, maar, te Praag wonende door het „Erlass über das Protektorat Böhmen und Mähren” van 16 Maart 1939 en § 1 van „Verordnung über den Erwerb der deutschen Staatsangehörigkeit durch frühere tsjechoslowakische Staatsangehörige deutscher Volkszugehörigkeit” van 20 April 1939 de Duitse nationaliteit automatisch van 16 Maart 1939 verworven heeft;

dat verder overwogen wordt, dat, toegegeven, dat de bezetting van Bohemen en Moravië strijdig was met het volkenrecht, toch verlening van de Duitse nationaliteit kan plaats hebben, daar de volkenrechtelijke grondstelling is, dat iedere staat alleen zelf geroepen is te bepalen, wie de nationaliteit van die staat verwerft en verliest met deze volkenrechtelijke begrenzing, dat de nationaliteit slechts mag worden verleend aan hen, die tot de staat in enigerlei nauwe betrekking staan b.v. afstamming of geboorte op het grondgebied van de staat en de verleende nationaliteit binnen de

staat op grond van zijn rechts-orde-ning van kracht kan zijn, zolang die niet door een vreemde staat aangevochten wordt;

dat aan het slot van de overwegingen vastgesteld wordt, dat de persoon in kwestie op *heden nog* rechtsgeldige wijze „deutscher Staatsangehöriger” geworden is;

Overwegende, dat het hier weliswaar ging om een persoon, die Duitser wilde blijven en appellanten aanvoeren, dat zij de Duitse nationaliteit nooit gewenst hebben, doch dit punt behalve dan de toestemmingsvraag, die ad 1 reeds is behandeld, niet aantast het feit, dat de Duitse verordening van 20 April 1939 (Bohemen en Moravië betreffend) rechtsgeldig gewerkt heeft, zodat dit zekerlijk moet worden aanvaard voor de verordening ddo 12 Februari 1939 (het Sudetengebied betreffend), daar hier een verdrag tussen Duitsland en Tsjecho-Slowakije, het „Vertrag”, aan voorafgegaan is zonder verdragschendende bezetting;

Overwegende ten slotte ten aanzien van het verweer van appellanten, dat zij menen, dat op de conferentie van Potsdam is vastgelegd, dat alleen het vermogen, toebehorende aan zogenaamde „Altreichsdeutschen” d.w.z. personen, die reeds voor de occupatie van Tsjecho-Slowakije in het najaar 1938 respectievelijk Maart 1939 Duitse staatsburgers waren, als vijandelijk vermogen mag worden beschouwd;

dat hier van belang is de bij de wet van 24 Juli 1948 (Stbl. I 332) goedgekeurde en krachtens Koninklijk Besluit van 2 Mei 1949 (Stbl. J 189) bekendgemaakte overeenkomst betreffende de van Duitsland te ontvangen herstelbetalingen enz., door Nederland ondertekend te Parijs op 14 Januari 1946;

dat deze overeenkomst dient om eventueel landen te verplichten de zogenaamde reparatie-pot te alimenteren en om die te verdelen, doch zij op geen enkel punt beperkt de soevereiniteit van de staten om nog verder activa te confisqueren voorzover hun dit goed dunkt, dus nog andere personen als vijandelijk onderdaan aan te merken dan zij, wier vermogen volgens de genoemde overeenkomst en de daaruit voortgevloeide Accounting-rules aan voormelde reparatie-pot verantwoord moeten worden;

Overwegende, dat de Raad op grond

van al het vorenoverwogene aanneemt, dat appellanten, die voldoen aan de in § 1 van het „Vertrag” gestelde eisen op grond van dit „Vertrag” en de „Verordnung” van 12 Februari 1939 op 10 October 1938 de Duitse nationaliteit hebben verworven;

Overwegende, dat thans het in de tweede plaats gevoerde verweer moet worden behandeld, n.l. dat zij niettemin niet vallen onder de omschrijving van artikel 2 sub 2 van het B.V.V.;

Overwegende allereerst ten aanzien van de stelling van appellanten, dat de billijkheid medebrengt hen, daar zij hun Duitse nationaliteit verfoeiden en zijzelf in feite slachtoffers van de Duitse agressie zijn, niet als vijanden te beschouwen, in het onderhavige geding niet in overweging kan worden genomen, daar het bij de vraag, of appellanten al of niet vallen onder art. 2 sub 2 van het B.V.V. gaat om strikte toepassing van de wet en de billijkheid pas van belang wordt in een geding, dat gaat over de vraag, of de betrokken persoon *niet langer* als vijandelijk onderdaan moet worden beschouwd, dus in een ontvrijdingsprocedure vóór 26 Juli 1951 te 12.00 ure en in een geding tot teruggave van vermogen na 26 Juli 1951 te 12.00 ure;

Overwegende, dat de overige stellingen van het verweer in hoofdzaak haar weerlegging vinden in de overwegingen betreffende het in de tweede plaats gevoerde, doch het eerst behandelde verweer, dat uit de aanvaarding van de overgang van het Sudetengebied van Tsjecho-Slowakije aan Duitsland volgt de aanvaarding van het recht van het Duitse Rijk aan de „volks-zugehörige” bewoners van het Sudeetenland de Duitse nationaliteit te verlenen;

dat de zuiver terminologische bepalingen in art. 1 van het B.V.V. voor de interpretatie van bewoordingen van het B.V.V. dienen en zij geenszins bepalend zijn voor de aanduiding van de inhoud van een begrip, waarmede de wetgever in het algemeen pleegt te werken of waarmede de nationale of internationale rechtstoepassing te doen heeft;

dat er dan ook geen enkele aanleiding is om art. 2 sub 2 van het B.V.V. te lezen, zoals appellanten dat willen;

dat het N.B.I. ten aanzien van dit punt in zijn schriftelijk antwoord terecht heeft gesteld, dat ook ingezetenen van een bezet gebied onderdanen

van de bezettende staat kunnen zijn; dat hetgeen appellanten terzake van rechtspersonen aanvoeren niet van beslissend belang is, daar de vraag, of rechtspersonen als vijandelijk onderdaan aangemerkt worden, wordt beheerst door de daarvoor zelfstandig in art. 2 sub 3a - b en c van het B.V.V. aangeduide onderscheidingen;

Overwegende, dat op grond van al het vorenoverwogene het N.B.I. de appellanten terecht als vijandelijke onderdanen heeft aangemerkt en de aangevallen beslissing moet worden gehandhaafd;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in de brief van het Nederlandse Beheersinstituut, Bureau Amsterdam, aan de gemachtigde van appellanten Mr E. A. J. M. Povel ddo 17 April 1951, waarvan beroep.

No. 53/341

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
9 Juli 1953 (Mrs Prof. Houwing, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

De strekking van de artt. 3 en 4 van de Wet van 20 Juli 1951 Stbl. 311 is kennelijk deze, dat op het tijdstip van de inwerkingtreding de overgang van vijandelijk vermogen op de Staat wordt beëindigd, doch dat het vóórdien op de Staat overgegangene vermogen niet wordt teruggegeven.

Met deze strekking is in strijd dat de Staat zich na bedoelde inwerkingtreding (26 Juli 1951, 12.00 uur) nog beroept op een legitieme portie, ten einde alsnog de hand te leggen op bezittingen, welke in werkelijkheid niet voor genoemde datum aan de vijandelijke onderdanen hebben toebehoord, doch alleen krachtens een wettelijke fictie geacht moeten worden vóór 26 Juli 1951 te zijn verworven.

Beslissing N.B.I. vernietigd.

(Artt. 3 en 4 Wet d.d. 20 Juli 1951 Stbl. 311; artt. 921, 960 en 1129 B.W.)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Post alia:

Overwegende, dat blijkens het voormelde, bij het beroepschrift overge-

legde schrijven, het Nederlands Beheersinstituut heeft besloten beroep te doen op het recht van H. A. M. Ostman von der Leye-van Lanschot op het haar in de nalatenschap van haar vader toekomende recht op haar wettelijk erfdeel, zomede om dat wettelijk erfdeel in beheer te nemen, zulks op grond, dat dit erfdeel als vijandelijk vermogen van rechtswege in eigendom zou zijn overgegaan op de Staat;

Overwegende, dat tussen partijen feitelijk vaststaat:

dat op 28 October 1949 te Helvoirt is overleden Mr Franciscus Johannes van Lanschot, in leven oud-burgemeester van 's-Hertogenbosch, van wie de verzoekers onder 1) tot en met 7) zijn al de kinderen, en verzoekster onder 8) is de weduwe:

dat wijlen Mr F. J. van Lanschot voornoemd bij testament, 31 Januari 1949 ten overstaan van de notaris van Hellenberg Huber te 's-Hertogenbosch verleden, voorzover te dezer zake van belang, heeft beschikt als volgt:

„Ik herroep alle vroeger door mij gemaakte uiterste wilsbeschikkingen.

Ik legateer aan mijn echtgenote Jonkvrouwe Maria Johanna Henrica van Meeuwen, zonder beroep, wonende te Helvoirt, in de plaats van het erfdeel bij versterf, dat haar krachtens de wet zou toekomen, het vruchtgebruik mijner gehele nalatenschap, eindigende bij hertrouwen der legatarisse en met vrijstelling van de verplichting tot zekerheidstelling,

Ik sluit mijne dochter Henriette Augusta Maria uit als erfgename;”

zulks onder de last van een aantal legaten, besproken zo bij voormeld als bij een later testament, waarbij eerstgenoemde uiterste wilsbeschikking is in stand gehouden:

dat gemelde, als erfgename uitgesloten dochter Henriette Augusta Maria van Lanschot — verzoekster onder 7) — is gehuwd met Dr jur. Franz Egon Wiho Wittekind Maria Freiherr Ostman von der Leye, wonende te Os-nabrück, en door haar huwelijk de Duitse nationaliteit bezit;

Overwegende, dat bij het openvalen van de nalatenschap van Mr F. J. van Lanschot zijn dochter H. A. M. Ostman von der Leye-van Lanschot — als erfgename uitgesloten — niet gerechtigd was tot enig tot die nalatenschap behorend goed, doch enkel als legitimaris bevoegd was tot het inroe-

R

pen van de nietigheid van de testamentaire beschikkingen, voorzover daardoor inbreuk werd gemaakt op haar recht op een wettelijk erfdeel;

dat deze bevoegdheid, als behorende tot de vermogensrechtelijke rechten, bedoeld bij artikel 1, achtste lid, van het Besluit Vijandelijk Vermogen, krachtens artikel 3 van dat besluit op de Staat der Nederlanden is overgegaan;

dat de Staat, vertegenwoordigd door het Nederlands Beheersinstituut, van genoemde bevoegdheid gebruik heeft gemaakt op 20 Februari 1952, dus na het in werking treden van de artikelen 3 en 4 van de Wet van 20 Juli 1951, Staatsblad nr 311;

dat ingevolge artikel 3 van deze wet Duitsland niet meer behoort tot de in artikel 1, vijfde lid, van het Besluit Vijandelijk Vermogen genoemde vijandelijke staten en de onderdanen van Duitsland niet langer als vijandelijke onderdanen worden aangemerkt;

dat volgens artikel 4 van genoemde wet het Besluit Vijandelijk Vermogen, behoudens hier niet ter zake dienende uitzonderingen, na toepassing blijft op het vermogen van de Staat Duitsland en van onderdanen van Duitsland, hetwelk voor de inwerkingtreding van dat artikel van rechtswege op de Staat in eigendom is overgegaan;

Overwegende, dat indien een legitimaris of degeen, die rechtens zijn bevoegdheid als zodanig uitoefent, de nietigheid van testamentaire beschikkingen, waardoor het recht op het wettelijk erfdeel is verkort, inroept, moet worden aangenomen, dat over de in die beschikkingen begrepen vermogensbestanddelen niet rechtsgeldig is beschikt, zodat de legitimaris — of degene, die in zijn rechten is getreden — krachtens de artikelen 921 en 960 van het Burgerlijk Wetboek op deze vermogensbestanddelen tot het bedrag van het wettelijk erfdeel aanspraak kan maken;

dat alsdan de legitimaris — of degene, die in zijn rechten is getreden krachtens de fictie van artikel 1129 B.W. geacht wordt in de hem alsnog toegescheiden goederen onmiddellijk te zijn opgevolgd;

Overwegende, dat de strekking van de artikelen 3 en 4 van de Wet van 20 Juli 1951, Staatsblad nr 311, in onderlinge samenhang, kennelijk deze is, dat op het tijdstip van de inwerking-

treding van die artikelen de toestand, waarbij bezittingen van Duitsland of van Duitse onderdanen als vijandelijk vermogen op de Staat overgaan, wordt beëindigd, doch de Staat niet gehouden is de bezittingen, die reeds voordien zijn eigendom zijn geworden, terug te geven;

dat het met die strekking in strijd is, dat de Staat zich na de bedoelde inwerkingtreding nog beroept op een voordien op hem overgegaan recht van een Duitse onderdaan om zich op het wettelijk erfdeel te beroepen, teneinde alsnog de hand te leggen op bezittingen, welke in werkelijkheid niet vóór die inwerkingtreding aan die Duitse onderdaan opgekomen en door de Staat in eigendom verworven te zijn;

Overwegende, dat een juiste toepassing van artikel 4 voornoemd er dan ook toe moet leiden aan het N.B.I. de bevoegdheid te ontzeggen het aan de Staat opgekomen recht tot inroeping van het wettelijk erfdeel van H. A. M. Ostman van der Leye-van Lanschot nog uit te oefenen na het in art. 1 van de Besluit-proclamatie van 23 Juli 1951, Staatsblad nr 317, genoemde tijdstip, zijnde 26 Juli 1951, 12 uur;

BESLISSENDE:

Vernietigt de bestreden beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut.

No. 53/342

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 14 Juli 1953 (Mrs Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

Uit geen wetsbepaling zou de gevolgtrekking moeten worden gemaakt dat de ontvijanding van de erflater zou terugwerken tot de dag van zijn overlijden met het gevolg dat de erfgenamen ook zelf zouden moeten voldoen aan de vereisten voor ontvijanding.

Het zgn. saisine-beginsel heeft een beperkte strekking en heeft uitsluitend betrekking op het privaatrecht. Beslissing N.B.I. vernietigd met bepa-

ling dat aan de erfgenamen het vermogen van de erflater moet worden teruggegeven.

(Besluit Vijandelijk Vermogen — E 133 — art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Heinrich Bernard Wenning, wonende te Wennewick nr. 2 bij Vreden (gemeente Ammeloe), Kreis Ahaus, Duitsland,

appellant van een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut te 's-Gravenhage dd. 29 December 1951, gemachtigde Mr. J. C. van der Sijs, advocaat en procureur te Enschede.

De Raad voornoemd:

Gezien het verzoekschrift van appellant dd. 28 Januari 1952, waarin deze in beroep komt tegen de beschikking van het N.B.I. dd. 29 December 1951, en dit beroep hiermee motiveert, dat hij naar zijn oordeel tijdens de bezetting in Nederland zich jegens de geallieerde zaak belangrijk verdienstelijk heeft gemaakt, en mitsdien den Raad verzoekt de beschikking van het N.B.I., waarin het verzoek van appellant om teruggave van het aan den Staat der Nederlanden in eigendom overgegaan vermogen is afgewezen, te vernietigen en alsnog te bepalen, dat genoemd vermogen wordt teruggegeven;

Gezien het verweerschrift van het N.B.I., waarin dit aanvoert, dat het hier gaat om landbouwgronden, die in 1947 door appellant van zijn vader zijn geërfd; dat deze gronden gelegen waren in het Nederlandse deel van de grensstrook, zodat de Vader moet worden aangemerkt als z.g. grensboer; dat van appellants vader nimmer ontvijanding is aangevraagd, zodat appellants verzoek is op te vatten als een verzoek om, indien aan zijn vader posthuum een ontvijandingsverklaring zou zijn uitgereikt, aan appellant vrijgave van de nalatenschap te geven; dat het echter in verband met de afwijzende beschikking ten aanzien van verzoeker van geen belang was na te gaan, of de vader voor teruggave van zijn vermogen in aanmerking zou zijn gekomen, ware hij in leven gebleven; dat overigens appellant zich niet dermate verdienstelijk jegens de geallieerde zaak heeft betoond, dat zijn verzoek zou moeten worden toegewezen, met conclusie tot niet-ontvanke-

lijk-verklaring, althans afwijzing van het verzoek;

Gehoord ter zitting van 8 Mei 1953 appellant in persoon benevens zijn gemachtigde Mr. J. C. van der Sijs voornoemd en het N.B.I. bij monde van Mr. J. P. J. Scholtens, wonende te 's-Gravenhage;

Nader gehoord ter zitting van 7 Juli 1953 dezelfde personen benevens de getuigen Gerhardus ter Avest, Johan Lankheet, Johannes Bernardus Pierik en Hendrik Winkelhorst, allen wonende te Rekken;

Overwegende dat het verzoekschrift tijdig is ingediend;

Overwegende dat het N.B.I. zich op het standpunt stelt, dat, nu het hier betreft gronden, die appellant in 1947 van zijn vader geërfd heeft, voor toewijzing van het verzoek van appellant noodzakelijk zou zijn, dat en appellant zelf en diens vader aan het vereiste voor teruggave van vermogen zouden voldoen;

Overwegende dat de Raad zich met deze opvatting niet kan verenigen;

Overwegende immers, dat het vermogen van appellants vader weliswaar op den Staat is overgegaan maar onder de last van het bepaalde in art. 34 van het K.B. E 133, later aangevuld door art. 14 van de z.g. Bestemmingswet van 20 Juli 1951, S. no. 311, terwijl de rechten, uit voormelde bepalingen voortvloeiende, zijn overgegaan op de erfgenamen van appellants vader, w.o. appellant zelf;

Overwegende dat hieruit voortvloeit, dat de erfgenamen bevoegd zijn ontvijanding van hun erflater te vragen met het gevolg, dat het vermogen van den erflater aan hen moet worden afgegeven;

Overwegende dat de Raad verder niet kan inzien, dat uit enigerlei wetsbepaling de gevolgtrekking gemaakt zou moeten worden, dat de ontvijanding van den erflater zou terugwerken tot den dag van zijn overlijden met het gevolg, dat deze erfgenamen ook zelf zouden moeten voldoen aan de vereisten voor ontvijanding;

Overwegende dat dit zeker niet is af te leiden uit het z.g. saisine-beginsel, omdat dit een beperkte strekking heeft en uitsluitend betrekking heeft op het privaatrecht;

Overwegende dat in het onderhavige geval dus slechts moet worden onder-

R

zocht, of appellants vader zich dermate verdienstelijk heeft gemaakt jegens de geallieerde zaak, dat hij voor teruggave van zijn vermogen in aanmerking zou zijn gekomen, wanneer hij zou zijn blijven leven;

Overwegende hieromtrent, dat de getuige ter Avest heeft verklaard, dat het hem bekend is, dat appellants vader gedurende de bezetting mensen over de grens hielp, hoewel hij vlak bij het grenskantoor woonde;

dat de getuige Lankheet verklaard heeft, dat hij één dag bij de familie Wenning is ondergedoken, toen hij na den slag om Arnhem uit Duitsland wilde vluchten;

dat de getuige Pierik verklaard heeft, dat zijn zoon, die in Duitsland moest „schansen”, zich daaraan door de vlucht heeft onttrokken en vervolgens bij de familie Wenning is gekomen, die hem onderdak heeft verleend en hem later over de grens heeft geholpen;

dat de getuige Winkelhorst verklaard heeft, dat de familie Wenning zijn gezin heeft geholpen, toen zijn huis op 3 Mei 1943 in vlammen was opgegaan, en dat het hem verder bekend is, dat appellants vader tevoren een Frans en krijgsgevangene over de grens heeft gesmokkeld;

Overwegende dat de verklaringen van de getuigen den Raad betrouw-

baar voorkomen en daaruit valt af te leiden, dat appellants vader en ook diens gezin in verschillende opzichten belangrijke diensten heeft bewezen aan de zaak van Nederland en de geallieerden;

Overwegende dat de Raad hierbij niet uit het oog verliest, dat een gedeelte van voormelde hulpverleningen heeft plaats gehad gedurende het laatste oorlogsjaar, maar ook hulpverlening in dat tijdperk niet geheel buiten beschouwing mag worden gelaten, gezien het grote gevaar, dat aan deze hulpverlening ook toen verbonden was;

Overwegende dat het verzoek van appellant dus behoort te worden toegewezen, waarbij moet worden aangenomen, dat appellant bedoeld heeft vrijgeving te vragen van de betreffende goederen uit de nalatenschap van zijn vader;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN!

Vernietigt de beslissing van het N.B.I. dd. 29 December 1951;

Verstaat dat aan de erfgenamen van Theodor Wenning, overleden in 1947, de ten processe bedoelde onroerende goederen of wat hiervoor in de plaats mocht zijn gekomen, zullen worden teruggegeven.

ten, dat het door de verkoop van vijandelijke grenslanderijen aan de Staat opgekomen voordeel niet opweegt tegen de blijvende verslechtering der verstandhouding tussen de grensbewoners, welke daarvan — naar hun mening — het gevolg zal zijn, aangezien deze opmerking niet raakt het door het N.B.I. gevolgde beleid, maar het Regeringsbeleid;

Overwegende, dat Wij thans zullen onderzoeken, of juist is het betoog van appellanten, dat het N.B.I. ten tijde van de litigieuze verkoopovereenkomsten met grote mate van waarschijnlijkheid heeft kunnen verwachten, dat aan hen een verklaring als bedoeld in art. 34 lid 1 sub f E 133 zou worden uitgereikt;

Overwegende, dat het N.B.I., deze stelling van appellanten bestrijdende heeft aangevoerd, dat reeds in 1949 omtrent de litigieuze overeenkomsten wilsovereenstemming tussen partijen was bereikt;

Overwegende, dat Wij de gemachtigde van appellanten niet kunnen volgen in zijn ter zitting voorgebrachte betoog, dat geen enkel perceel uit Duitse vijandelijk landbouwvermogen kan zijn verkocht, voordat bij circulaire d.d. 21 Februari 1950 door de P.V.O. gegadigden naar uit Duits vermogen afkomstige landerijen werden opgeroepen; dat aan Ons evenmin is aangetoond, dat omtrent de verkoop van de litigieuze gronden — zelfs al zouden deze, zoals door appellanten is gesteld, oorspronkelijk toegezegd zijn geweest aan degenen, die daarop tot stoppelbloot 1950 pachtrecht hadden — met de kopers niet eerder dan in het voorjaar van 1950 overeenstemming kan zijn bereikt;

Overwegende, dat zelfs indien eerst in het voorjaar van 1950 de litigieuze overeenkomsten tot stand zouden zijn gekomen, de verkoop als zijnde gevorderd door het algemeen belang terecht zou zijn geschied, aangezien appellanten om hen moverende redenen eerst op 19 Mei 1950 tot indiening van een gemotiveerd ontvijdingsverzoek zijn overgegaan;

dat immers een op 15 Februari 1950 aan de P.V.C. en het N.B.I. door de gemachtigde van appellanten gedane mededeling, dat hij „voor enkele grensboeren” ontvijding zou aanvragen, evenmin kan worden opgevat als een voor appellanten ingediend ontvijdingsverzoek, als de zich in het door Ons ambtshalve van het N.B.I. opgevraagde beheersdossier bevindende brief d.d. 9 Mei 1950 van der appellanten gemachtigde, waarin deze vermeldt, dat hij voor hen, „na serieus onderzoek, hetwelk nog lopende is” een ontvijdingsaanvraag wil indienen en dat „dit geval” zo spoedig mogelijk door hem zal worden ingezonden;

dat het N.B.I. derhalve zich eerst na 19 Mei 1950 een voorlopig oordeel heeft kunnen vormen omtrent de vraag of op grond van de in de ontvijdingsaanvraag naar voren gebrachte feiten en verklaringen, toewijzing van het verzoek met grote mate van waarschijnlijkheid te verwachten was;

dat mitsdien op het tijdstip, waarop de met partijen Koppes, Krebbers en Brons gesloten overeenkomsten in feite zijn tot stand gekomen, niet met grote mate van waarschijnlijkheid te verwachten was, dat aan appellanten hun vermogen, of hetgeen ervoor in de plaats was gekomen, zou worden teruggegeven, zodat deze overeenkomsten in het algemeen belang dienden te worden gesloten;

dat hetzelfde geldt voor de met de Stichting Grondoverdracht gesloten overeenkomst, ook al zou deze — gelijk appellanten stellen — niet in 1949 maar in het voorjaar van 1950 zijn aangegaan.

Overwegende, ten aanzien van de stelling van het N.B.I., dat de litigieuze overeenkomsten eveneens werden gevorderd door de verhoudingen in de landbouwsector;

dat de liquidatie van in de omgeving van de gemeente Bergen gelegen, uit vijandelijk vermogen afkomstige landerijen is geregeld overeenkomstig een op initiatief van het Ministerie van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening ontworpen saneringsplan, hetwelk ter bevordering van de landbouw in deze streken voorziet in een intensiever exploitatie van het landbouwareaal door sanering en uitbreiding van oude en vestiging van nieuwe bedrijven;

dat ter bereiking van deze doeleinden de aan de Staat in eigendom toege-

vallen landerijen vijandelijk vermogen ter beschikking van Nederlandse landbouwers zijn gesteld, waarnaast een ruilverkaveling op basis van vrijwilligheid is doorgevoerd, in dier voege, dat van Nederlandse boeren percelen ter toevoeging aan nieuw op te richten boerderijen zijn aangekocht, waartegenover aan de verkopers andere, beter bij hun bedrijf aanpassende „vijandelijke” percelen zijn toegezegd; dat het N.B.I. bij de liquidatie van landelijke eigendommen terzake deskundige overheidsorganen, nl. de Rijksconsulent voor Grond en Pachtzaken te Roermond en de P.V.C. voor Limburg — die reeds als beheerder van de betrokken vermogens was aangesteld — heeft ingeschakeld en voorts een groot aantal percelen in eigendom heeft overgedragen aan de met de plaatselijke toestanden bekende Stichting Grondoverdracht, welke voor doorverkoop aan daarvoor naar haar inzicht in aanmerking komende landbouwers heeft zorg gedragen;

Overwegende, dat derhalve zowel de verkopen aan partijen Koppes, Krebbers en Brons als de verkoop aan Grondoverdracht werden gevorderd niet alleen door het algemeen belang, maar eveneens door de verhoudingen in de landbouwsector, zodat de desbetreffende vorderingen van appellanten zullen moeten worden afgewezen, evenals hun roep tegen de door de Stichting Grondoverdracht geëffectueerde doorverkoop aan G. P. J. van Lin te Heukelom;

Overwegende, dat Wij appellanten als de in het ongelijk gestelde partij in de kosten dezer procedure zullen veroordelen;

IN NAAM DER KONINGIN, rechtdoende in beroep:

Verklaren appellanten ontvankelijk in hun beroep;

Wijzen af de door appellanten ingestelde vorderingen;

Veroordelen appellanten in de op deze procedure gevallen kosten, tot aan deze uitspraak door Ons begroot aan de zijde van het N.B.I. op *f* 75.—, aan de zijde van partij Krebbers op *f* 75.—, aan de zijde van partij Koppes op *f* 75.—, aan de zijde van Grondoverdracht op *f* 75.—, aan de zijde van partij Brons op *f* 25.—.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. Rechtsherstel III no. 10, IV nos 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V. nos 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18, VI nos 3, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 18, 20, 22, 23 en 26, VII nos 3, 5, 12, 16, 19 en 21).

In de Nederlandse Staatscourant van 28 Juli 1953, no 143, zijn opgenomen de lijsten nos 148 en 149 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend. In de publicatie wordt erop gewezen, dat van het besluit tot erkenning binnen een maand na de bekendmaking beroep mogelijk is op de Afdeling Rechtspraak van de Raad; verzocht wordt daarbij te vermelden lijst- en volgnummer van de vordering, tegen de erkenning waarvan bezwaar wordt gemaakt.

Stichting Beheer Vijandelijke Octrooien en Merken.

Deze stichting is verplaatst van Willem Witsenplein 6, 's Gravenhage naar Jan van Nassastraat 65, aldaar. Tel. K 1700—72.14.37.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.) te Amsterdam delen U mede dat de lijsten 150 en 151 van door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47—55 te Amsterdam, ter inzage zijn gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stert. 28 Juli 1953, no 143)

Tarief van kosten voor de bemoeiingen van de Raad voor het Rechtsherstel inzake vermogens onder beheer krachtens de besluiten E 93 en E 102.

De Afdeling beheer, voorzieningen voor afwezigen en voorzieningen voor rechtspersonen van de Raad voor het Rechtsherstel heeft in haar vergadering van 28 Mei 1953 besloten het tarief van kosten voor de bemoeiingen van de Raad voor het Rechtsherstel in zake vermogens onder beheer krachtens de Koninklijke besluiten E 93 en E 102 vast te stellen als volgt:

Op de vermogens, welke krachtens het bepaalde in het Besluit Bezettingsmaatregelen (E 93) en het Besluit Ontbinding landverraderlijke organisaties (E 102) onder beheer staan, respectievelijk stonden, en waarvan het beheer wordt, respectievelijk werd gevoerd, door het Nederlandse Beheersinstituut, wordt een heffing opgelegd.

Deze heffing bedraagt:

Grondheffing per jaar:

Grootte van het vermogen

f 0 tot f 100.000.—

2 %; minimum f 20.—

f 100.000.— tot f 500.000.—

1½ %; minimum f 2.000.—

f 500.000.— tot f 1.000.000.—

1 %; minimum f 7.500.—

f 1.000.000.— of meer

½ %; minimum f 10.000.—

een en ander met dien verstande, dat als minimum geldt ½ % van het actief.

De Afdeling beheer c.a. van de Raad voor het Rechtsherstel, c.q. het Nederlandse Beheersinstituut, is bevoegd in bijzondere gevallen een lagere heffing vast te stellen.

Dit tarief werkt terug sedert de dag, waarop het beheer een aanvang heeft genomen.

Bedoeld kostentarief is door de Minister van Justitie goedgekeurd bij missive van 23 Juni 1953, no 2169, 6e Afdeling.

's-Gravenhage, 3 Juli 1953.

De Voorzitter van de Afdeling beheer,
voorzieningen voor afwezigen en voor-
zieningen voor rechtspersonen van de
Raad voor het Rechtsherstel,

w.g. J. C. BRONGERS.

(Ned. Stert. 10 Juli 1953, no 131)

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no 69.

Regeling inzake het rechtsherstelgeschil Da 6616 tussen:

1. Mevrouw Ida Soberski, echtgenote van de Heer Matthias Kamp, beiden wonende te Arnhem, Bakenbergsche weg 210;
Raadsman: Mr A. Roselaar adv. en proc. te Arnhem
hierna te noemen „partij Prins”;
2. de N.V. „De Eerste Arnhemse Groothandel in Spiegel- en Vensterglas en Verwaren, v/h onder de Firma Wed. H. G. K. van Ommeren, gevestigd te Arnhem, Jansplaats 11, 12 en 13;
hierna te noemen „partij van Ommeren”;
3. De Niederländische Grundstücksverwaltung te Amsterdam;
hierna te noemen „de N.G.V.”;

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoek van de Heer Matthias Kamp, in zijn hoedanigheid van bewindvoerder over de vermogens van Mr M. I. Prins en Martha Soberski, strekkende tot herstel in de eigendom van genoemde personen van het pak-huis, gelegen aan de Janssteeg te Arnhem, kadastraal bekend gemeente Arnhem sectie O no 5526;

Gelezen de stukken, waaronder een verslag van de Gedelegeerden te Arnhem betreffende hun onderhoud met partijen ter zitting van 10 September '52;

In aanmerking nemende, dat de volgende feiten vaststaan:

1. Mr M. I. Prins en Mevrouw Martha Soberski geboren Prins waren op 10 Mei 1940 eigenaren van bovenomschreven onroerend goed. Beide zijn overleden, tot enige erfgenamen nalatende Mevrouw Kamp geboren Soberski, hiervoor sub 1 genoemd, zodat deze is eigenaresse in de zin van artikel 20 van het Besluit E 100 van het hiervoor bedoelde onroerend goed.
2. Dit onroerend goed is zonder toestemming der eigenaren door de N.G.V. bij akte, verleden ten overstaan van de destijds te Arnhem gevestigde Notaris G. Swart 29 April 1944 overgeschreven ten Hypotheekkantore te Arnhem 29 April 1944 in deel 2349 no 86, verkocht aan partij van Ommeren voor de terstond betaalde prijs van f 1400.—.
3. Het vast goed was bij de aankoop niet bezwaard met hypothecaire inschrijvingen en is ook thans nog onbezwaard.
4. De N.G.V. heeft volgens haar opgave als saldo-koopsom in ontvangst genomen een bedrag van f 1391.31 na voldoening van ten laste van partij Prins komende vaste lasten ad f 8.69;
5. Gedurende haar bezit is door partij van Ommeren in geen enkelen vorm enige vergoeding voor het gebruik van het vast goed betaald;
6. Voor de kosten van de regeling van het geschil door de Afdeling Onroerende Goederen is door partij Prins bij de Raad voor het Rechtsherstel gedeponereerd een bedrag van f 100.—.

Overwegende, dat ter zitting van 10 September 1952 tussen partijen is over-eengekomen, dat zij aan de hand van de plaats gehad hebbende besprekingen opnieuw in onderhandeling zouden treden, teneinde te trachten tot een minnelijke regeling van het geschil te geraken;

dat deze pogingen echter geen resultaat hebben opgeleverd, zodat naar het oordeel der Afdeling binnen redelijke termijn geen minnelijke regeling van het geschil te wachten is;

dat de Afdeling mitsdien ingevolge artikel 113c van het Besluit E 100, zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586) zal overgaan tot het vaststellen ener regeling van het geschil;

dat de Afdeling zich hierbij zal laten leiden door de volgende overwegingen:

Uit de door partij van Ommeren in de bespreking van 10 September 1952 met de Gedelegeerden gestelde en door partij Prins niet weersproken feiten kan worden geconcludeerd, dat partij van Ommeren zich bij de aankoop van het vast goed zeker niet heeft laten leiden door de wens, zich langs onrecht-machtige weg in het bezit van dat goed te stellen, doch dat voor die aankoop zeer ernstige en allerminst afkeurenswaardige motieven aanwezig waren. Dit neemt echter niet weg, dat zij willens en wetens bezit, uit Joods vermogen afkomstig, tijdens de bezetting van een door de bezetter ingestelde instantie heeft gekocht en dat zij bij de aankoop van het vast goed niet de bedoeling heeft gehad, het belang van partij Prins te dienen, zodat zij — partij van Ommeren — in de zin van het Besluit E 100 moet worden aangemerkt als te kwader trouw en ingrijpen in de tussen haar en partij Prins ontstane rechts-betrekking door de Raad voor het Rechtsherstel niet als onredelijk kan worden beschouwd.

Tijdens haar bezit zijn door partij van Ommeren aan het vast goed herstel-lingen en verbeteringen aangebracht voor een bedrag van f 2826.33. Een door partijen Prins en van Ommeren in gemeenschappelijk overleg aangewezen deskundige heeft de waardevermeerdering van het vast goed tengevolge van deze herstellingen en verbeteringen geschat op een bedrag van f 1500.—. De Afdeling maakt deze schatting tot de hare, zodat bij de regeling van het rechtsherstel zal worden uitgegaan van een waarde van het vast goed van f 3000.— terwijl aan partij van Ommeren een bedrag van f 1500.— zal moeten worden vergoed wegens door haar aangebrachte verbeteringen.

Uit de brieven van partij van Ommeren d.d. 5 Januari 1953 en van de rechts-geleerde raadsman van partij Prins d.d. 8 Januari 1953 blijkt, dat de huur-waarde van het pand tengevolge van de door partij van Ommeren aange-brachte verbeteringen is gestegen van f 3.— op f 6.— per week.

Het komt de Afdeling redelijk en billijk voor partij Prins eerst met ingang van de datum, waarop de waardevermeerdering ad f 1500.— door haar wordt vergoed, van de verhoogde huurwaarde te laten profiteren en bij de bereke-ning van het door partij van Ommeren te vergoeden exploitatiesaldo, uit-gaande van de door meergemelde deskundige verstrekte gegevens, aan partij Prins toe te kennen een huurvergoeding ad f 3.— per week over de periodes 29 April 1944 tot 17 September 1944 en van 1 Juni 1945 tot 1 Januari 1951 en van f 3.45 over de periode van 1 Januari 1951 tot 1 Januari 1953, waartegen- over de lasten over de bovengemelde periodes gesteld worden op 20 % van de huuropbrenst.

Voorts dient van de uitkering wegens evacuatie vergoeding een bedrag van f 2.40 per week over de periode 17 September 1944 tot 1 Juni 1945 aan partij Prins toe te komen.

De huurvergoeding wordt vanaf 1 Januari 1953 tot de dag van betaling der waardevermeerdering ad f 1500.— gesteld op f 3.45 per week en vanaf de dag van betaling derzelfde op f 6.— per week, waartegenover partij Prins verplicht is vanaf 1 Januari 1953 alle vaste lasten en belastingen voor zijn rekening te nemen.

Overwegende, dat de Afdeling op grond van het vorenstaande van oordeel is, dat de in Besluit E 100 voor het ingrijpen door de Raad voor het Rechts-herstel gestelde eisen aanwezig zijn en het gevraagde rechtsherstel mitsdien moet worden toegewezen, waarbij zij den inhoud der te herstellen rechtsbe-trekkingen naar redelijkheid en billijkheid zal vaststellen en de gevolgen daarvan regelen;

Gelet op artikel 113c van het Besluit E 100, zoals dit is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586);

Stelt de volgende regeling vast:

De koopovereenkomst tussen de N.G.V. en partij van Ommeren, gesloten bij acte, verleden ten overstaan van Notaris G. Swart te Arnhem op 29 April 1944, alsmede de daarop gevolgde levering van het perceel, kadastraal bekend gemeente Arnhem sectie O nummer 5526, door de overschrijving van gemelde acte ten Hypotheekkantore te Arnhem op 29 April 1944 in deel 2349 nummer 86, zijn nietig en hebben niet geleid tot enige wijziging in de rechten van partij Prins als eigenaresse van gemeld onroerend goed;

Bepaalt ten aanzien van de gevolgen van dit rechtsherstel:

- I. Partij Prins is schuldig aan partij van Ommeren:
a. de uit de koopsom betaalde lasten ad	f	8.69
b. de waardevermeerdering van het perceel begroot op	„	1500.—
	Totaal	f 1508.69
- II. De N.G.V. is schuldig aan partij van Ommeren het saldo der door deze laatste betaalde koopsom ad
	„	1391.31
- III. Partij van Ommeren is schuldig aan partij Prins:
a. het exploitatiesaldo over de periodes 29 April 1944 tot 17 September 1944 en 1 Juni 1945 tot 1 Januari 1953 berekend op	f	1031.04
b. de kosten dezer regeling ad	„	89.50
c. als aandeel in de kosten van rechtskundige bijstand van partij Prins een bedrag van	„	58.10
	Totaal	f 1178.64
- IV. De vordering tot uitkering ener evacuatievergoeding over de periode 17 September 1944 tot 1 Juni 1945 komt toe aan partij Prins, onder verplichting om hetgeen zij meer ontvangt dan f 2.40 per week aan partij van Ommeren uit te keren. Mocht partij van Ommeren deze evacuatievergoeding reeds hebben ontvangen, dan is zij verplicht hiervan een bedrag van f 2.40 per week over gemelde periode aan partij Prins af te dragen. Deze schuld is onmiddellijk opeisbaar.
- V. De op 29 April 1944 tussen partijen Prins en van Ommeren lopende huurovereenkomst wordt geacht ongewijzigd te zijn blijven doorlopen met dien verstande dat de huurprijs met ingang van de datum, waarop partij Prins aan partij van Ommeren een bedrag van f 330.05 heeft voldaan f 6.— per week zal bedragen.
- VI. Door de sub V bedoelde betaling van f 330.05 zijn de sub I en III gemelde schulden van partijen Prins en van Ommeren geheel gekweten.
- VII. Eventuele achterstallige lasten, belastingen, onderhoudskosten, verzekeringspremies en -heffingen, betrekking hebbende op de periode 29 April 1944 tot 1 Januari 1953 zijn ten laste van partij van Ommeren. Vanaf 1 Januari 1953 zijn alle vaste lasten en belastingen voor rekening van partij Prins.
- VIII. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan de Raad bedragen f 89.50. De kosten voor de juridische raadsman van partij Prins worden begroot op f 58.10. Al deze kosten zijn blijkens het vorenstaande ten laste van partij van Ommeren.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 1 Juni 1953.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in- gevolge art. 11 lid 4 E 133	22
Afdeling Effectenregistratie	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	26
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113 c (nieuw) van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	27
Afdeling Rechtspraak	
Uitspraken 53/343 t/m 53/348	pag. 897/912

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

Nr. 133

Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel 7 Juli 1953 (i.z. C. A. Th. Waldthausen).

De vraag of van een besluit van het N.B.I. al dan niet bij aange-tekend schrijven aan belanghebbende is kennis gegeven is alleen van belang, indien belanghebbende ontkent van dit besluit kennis te hebben gekregen.

Overigens kan appellant niet worden beschouwd als belanghebbende bij het onderhavige besluit.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant op de gronden, aangegeven in het bovengenoemde appelrequest — de inhoud waarvan moet worden geacht, alhier in zijn geheel te zijn geïnserieerd — en nader aangevuld en geadstrueerd bij de mondelinge behandeling, bij Ons in beroep is gekomen van het besluit van het N.B.I. tot liquidatie van het oorspronkelijk aan appellant toebehoord hebbend vermogen en van Ons heeft gevorderd, dat besluit te vernietigen en het N.B.I. te verbieden om, zolang niet door de Afdeling Rechtspraak is beslist op appellants appèl van de beschikking van het N.B.I. d.d. 3 Mei 1952, houdende weigering van appellants verzoek d.d. 17 Juli 1951 aan het N.B.I. om afgifte van een verklaring als bedoeld in art. 34 lid 1 sub f van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133), die liquidatie aan te vangen of voort te zetten, met veroordeling van het N.B.I. om voor iedere overtreding van dat verbod aan appellant een dwangsom te betalen van f 100.000,— of zoveel minder als Wij in goede justitie zullen bepalen en voorts te vernietigen de tot zodanige liquidatie behorende handelingen, welke tijdens de bij Ons aanhangige appelprocedure zouden blijken te zijn verricht, met alle gevolgen van dien, voor zover nader door Ons vast te stellen; kosten rechtens;

Overwegende, dat het N.B.I. tegen deze vordering zowel schriftelijk — te weten bij de hierboven genoemde, alhier in haar geheel als geïnserieerd te beschouwen, conclusie van antwoord — als mondeling ter terechtzitting verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appellant in zijn verzoek, althans tot ontzegging aan appelland van dit verzoek als ongegrond, een en ander met veroordeling van appelland in de kosten van het geding;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat het N.B.I. oorspronkelijk — te weten bij hare conclusie van antwoord — zich heeft beroepen op de tardiviteit van het onderhavige beroep, omdat bij de door appelland zelf geproduceerde brief van 30 Mei 1952 van het N.B.I. te Amsterdam, door het N.B.I. aan appelland's raadsman Mr E. A. Moes reeds werd bericht, dat tot verkoop van het onroerend goed, de effecten en het bedrijf zou worden overgegaan, zodat appelland, zijn appelrequest eerst op 15 Augustus 1952 bij Ons indienende, de appeltermijn van één maand heeft overschreden en uit dien hoofde niet-ontvankelijk behoort te worden verklaard, doch dat het N.B.I. ter terechtzitting heeft verklaard, bij dit verweer weinig belang te hebben, daar appelland toch van elke voorbereidingshandeling in beroep zou kunnen komen, weshalve het N.B.I. er geen bezwaar tegen heeft het beroep als tijdig ingediend te beschouwen;

Overwegende hieromtrent:

dat Wij over de al- dan niet-tardiviteit van een appel en de al- dan niet-ontvankelijkheid dientengevolge van een appellant in zijn beroep ook ambts-halve moeten beslissen, zodat Wij in casu — ondanks het feit, dat het N.B.I. er geen bezwaar tegen heeft dat het beroep als tijdig ingediend wordt beschouwd — Ons zullen moeten afvragen, of daartoe inderdaad kan worden geconcludeerd;

dat in het door appellant zelf bij zijn beroepschrift geproduceerde schrijven van het N.B.I. te Amsterdam van 30 Mei 1952 het N.B.I. onder meer de volgende mededeling doet aan Mr E. A. Moes, de raadsman van appellant:

„In verband met de afwijzende beschikking van ons Hoofdkantoor op het „door Uw cliënt door bemiddeling van Mr H. E. Tenkink ten tweede male „ingediende verzoek om ontvijanding zullen wij thans overgaan tot openbare „verkoop van alle tot het aan de Staat vervallen voormalige vermogen van „de Heer Waldthausen behorende onroerende goederen. Eveneens zullen wij „overgaan tot verkoop van de tot hetzelfde vermogen behorende effecten en „het bedrijf te Amsterdam.”;

dat derhalve dit schrijven — wel verre van „terloops het voornemen tot verkoop” te vermelden, gelijk appellant bij monde van zijn gemachtigde Mr Moes bij pleidooi heeft gesteld — op de meest nadrukkelijke en ondubbelzinnige wijze uiting geeft aan het voornemen van het N.B.I. om over te gaan tot verkoop van alle bestanddelen van het oorspronkelijk aan appellant toebehoord hebbend vermogen en derhalve moet worden gezien als een appellabel besluit van het N.B.I. om tot verkoop van het litigieuze vermogen over te gaan;

dat nu ingevolge het bepaalde bij art. 43 lid 2 E 133 als *lex generalis* juncto art. 11 lid 4 E 133 als *lex specialis* van alle handelingen en besluiten van het N.B.I., vallende onder art. 11 lid 1 sub c E 133, bij Ons beroep moet worden ingesteld *binnen een maand, nadat de belanghebbende kennis heeft gekregen of redelijkerwijs heeft kunnen krijgen van die handeling of dat besluit*;

dat in casu appellant's beroep — hetwelk is gericht tegen het door het N.B.I. kenbaar gemaakte voornemen om tot verkoop over te gaan — getoetst aan het in de vorige alinea onderstreepte criterium ongetwijfeld tardief is, aangezien appellant's raadsman Mr Moes van het besluit van het N.B.I. om tot verkoop van het litigieuze vermogen over te gaan — welk besluit hem is medegedeeld bij het hierboven geciteerde schrijven van het N.B.I. te Amsterdam van 30 Mei 1952 — reeds op 31 Mei 1952 kennis heeft gekregen, gelijk blijkt uit het feit, dat Mr Moes bij brief van 31 Mei 1952 als volgt heeft geschreven aan het N.B.I., Bureau Amsterdam:

„Naar aanleiding van Uw brief d.d. 30 Mei j.l. — Dict./Typ. Her/Dek; Reg. „no. 16168/P. 29116 Afd. SB/LV; no. Doss. 903 — inzake afrekening echtpaar „Waldthausen, deel ik U mede, dat de heer Waldthausen van de afwijzende „beschikking betreffende zijn in Juli 1951 ingediende ontvijandingsverzoek „beroep heeft ingesteld bij de Afdeling Rechtspraak.

„De zaak is dus nog niet beslist en Gij zult een eventuele liquidatie van „het vermogen niet mogen verrichten alvorens in appèl een beslissing ge- „vallen is.

„Wat de overige inhoud van Uw brief betreft, zie ik Uw nadere berichten „tegemeet.”

dat het feit, dat de bewuste brief van het N.B.I. van 30 Mei 1952 niet aangetekend is verzonden, onder deze omstandigheden volkomen irrelevant is, zijnde de vraag, of van een bepaald besluit al dan niet bij aangetekend schrijven kennis is gegeven aan een belanghebbende, alleen dan van belang, indien die belanghebbende *ontkent*, van dat besluit kennis te hebben gekregen, beginnende in dat geval de appeltermijn van een maand te lopen op de dag, nadat een afschrift van het litigieuze besluit van het N.B.I. bij aangetekend schrijven aan de posterijen is toevertrouwd;

dat — waar in casu blijkens bovengenoemd schrijven van Mr Moes van

31 Mei 1952 deze raadsman van appelland op die datum kennis droeg van het litigieuse voornemen van het N.B.I. tot verkoop en waar de kennis van appelland's raadsman rechtens gelijk staat met de kennis van appelland zelf — de appeltermijn van één maand derhalve begon te lopen op 31 Mei 1952 en was afgelopen op 1 Juli 1952, derhalve anderhalve maand vóór de datum van het appelrequest d.d. 15 Augustus 1952;

dat Wij op bovenstaande gronden van oordeel zijn, dat appelland tardief is met zijn beroep en dat hij reeds aanstonds uit dien hoofde niet-ontvankelijk behoort te worden verklaard in zijn appel;

Overwegende, dat Wij het desondanks wenselijk achten om ook nog in te gaan op de in dit proces ter sprake gekomen vraag der al- dan niet-ontvankelijkheid van appelland uit hoofde van zijn al- dan niet - zijn van „belanghebbende” in de zin van art. 43 lid 1 E 133;

Overwegende hieromtrent, dat Ons bij de behandeling van deze zaak is gebleken:

- a. dat appelland reeds vóór zijn verzoek van 17 Juli 1951 aan het N.B.I. heeft verzocht om een zogenaamde ontvijandingsverklaring, welk verzoek door het N.B.I. is afgewezen bij beschikking van 27 Januari 1949;
- b. dat appelland van laatstgenoemde afwijzende beschikking tijdig in beroep is gekomen bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechts-herstel, welke Afdeling bij haar zeer uitvoerig gemotiveerd vonnis van 20 Maart 1950, gewezen door de Kamer te Amsterdam, die beschikking van het N.B.I. heeft bekrachtigd;
- c. dat van laatstgenoemd vonnis geen revisie is aangetekend;
- d. dat appelland weliswaar op 17 Juni 1951 een tweede verzoek om ontvijanding bij het N.B.I. heeft ingediend, doch het daarin aangevoerde het N.B.I. geen aanleiding kon geven, deszelfs oorspronkelijke afwijzende beschikking te herzien, hebbende de Directie van het N.B.I. aan appelland's toenmalige raadsman Mr H. E. Tenkink bij brief van 3 Mei 1952 WFN' 15 onder verwijzing naar Mr Tenkink's brief van 7 April 1952 als volgt geschreven:

„Naar aanleiding van het ten behoeve van Uw cliënt C. A. Th. Waldt-hausen ingediende verzoekschrift d.d. 17 Juli 1951 zoals dit nader is „geadstrueerd en toegelicht door Uw bovenvermeld schrijven delen wij „U mede, dat deze stukken géén feiten of omstandigheden inhouden, welke „bij het vonnis van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechts-„herstel, in de zaak van Uw cliënt gewezen op 20 Maart 1950, niet in „aanmerking zijn genomen, althans van zodanig gewicht zijn, dat zij „ons de vrijheid zouden kunnen geven een beslissing te nemen, welke in „strijd zou zijn met vorengenoemd vonnis.”;

Overwegende, dat door het in kracht van gewijsde gaan van de afwijzende beschikking op het verzoek om ontvijanding, appelland ophield belanghebbende te zijn met betrekking tot zijn in eigendom op de Staat overge-gane voormalige vermogen;

dat appelland weliswaar een hernieuwd verzoek om ontvijanding bij het N.B.I. heeft ingediend en van de daarop gegeven afwijzende beschikking, vervat in het boven geciteerde schrijven van 3 Mei 1952, in beroep is ge-komen bij zijn aan de Afdeling Rechtspraak gericht appelrequest van 30 Mei 1952, doch thans zonder meer daarmede niet opnieuw belanghebbende is geworden bij door het N.B.I. ten aanzien van zijn voormalige vermogen voorgenomen liquidatiehandelingen; dat zulks misschien zou kunnen wor-den aangenomen indien thans kan worden aangetoond, dat er een zeer grote mate van waarschijnlijkheid bestaat dat dit hernieuwde verzoek tot de be-oogde teruggave van het vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is ge-treden, zal leiden;

dat door appelland's raadsman Professor Mr H. J. Hellema de stellige ver-wachting is uitgesproken, dat de Afdeling Rechtspraak een gunstige be-

slissing zal geven op hoger bedoeld appelrequest van 30 Mei 1952, welke verwachting is gebaseerd op de stelling, dat aan iemand gelijk appellant, die alléén uit hoofde van zijn gewezen Verwalterschap als vijandelijk onderdaan wordt aangemerkt en die als Verwalter „goed” is geweest, niet de door hem verzochte ontvijanding behoort te worden geweigerd uit hoofde van andere daden, waardoor hij niet kwam te vallen onder art. 2 lid 1 E 133, omdat hij anders voor hetzelfde feit tweemaal gestraft zou worden, hetgeen in strijd zou zijn met de „door de eeuwen heen aanvaarde rechtsregel non bis in idem”;

dat deze zienswijze volgens deze raadsman van appellant sedert 1950 door de Afdeling Rechtspraak zou worden gedeeld, ter adstruatie van welke mening door hem is verwezen naar het vonnis, door de Haagse Kamer der Afdeling Rechtspraak op 27 October 1950 gewezen in de zaak-Tonnon en gepubliceerd onder No 51/122 op pag. 337 van het nummer van 30 November 1951 van het orgaan „Rechtsherstel”;

dat naar Onze mening evenwel geen reden bestaat voor de verwachting, dat de Afdeling Rechtspraak zich thans zal aansluiten aan de door Professor Hellema ontwikkelde gedachtengang, gezien de door het N.B.I. bij pleidooi genoemde en eerst onlangs — te weten onder Nrs. 53/329 en 53/330 op pag. 849 e.v. van het nummer van 15 Juni 1953 van het orgaan „Rechtsherstel” — gepubliceerde uitspraken van de Haagse Ontvijandingskamer der Afdeling Rechtspraak van 28 Mei 1952 (R. 19.877, inzake Bernardus van der Nap) en van 25 Juni 1952 (R. 18.988, inzake Nicolaas Johan Ros), uit welke inhoud blijkt, dat deze Kamer — bij welke ook appellant's tweede appelprocedure aanhangig is — volkomen hetzelfde standpunt inneemt als de Kamer Amsterdam innaam bij haar bovengenoemd vonnis van 20 Maart 1950;

dat o.m. door de Haagse Kamer in haar bovengenoemd vonnis van 25 Juni 1952 inzake N. J. Ros te dezen aanzien wordt overwogen, dat „de eigendomsovergang ex artikel 3 B.V.V. geen poenaal, laat staan individueel poenaal karakter heeft, zodat het strafrechtelijk beginsel van ne bis in idem ten deze niet opgaat”;

dat derhalve naar Onze mening de jurisprudentie van de Afdeling Rechtspraak geen grond biedt voor de zijdens appellant uitgesproken verwachting van een gunstige beslissing op het thans bij die Afdeling aanhangige beroepschrift;

dat Wij mitsdien van oordeel zijn, dat appellant niet als belanghebbende in de zin van art. 43 lid 1 E 133 kan worden aangemerkt ten aanzien van de door het N.B.I. voorgenomen verkoop van zijn voormalig vermogen en ook uit dien hoofde niet ontvankelijk in zijn beroep moet worden verklaard;

Overwegende tenslotte, dat appellant als de door Ons in het ongelijk gestelde partij zal moeten worden verwezen in de kosten van het geding;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellant niet-ontvankelijk in zijn beroep;
Veroordelen... enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

MINISTERIE VAN FINANCIËN

Achttiende¹⁾ gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

In een afzonderlijk bijvoegsel van dit nummer is opgenomen de Achttiende gedeeltelijke bekendmaking van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer, vastgesteld door de Minister van Financiën bij zijn beschikking van 6 Augustus 1953, no. 120, Generale Theaurie, Directie Bewindvoering.

(Ned. Stct. 13 Augustus 1953, No 155).

¹⁾ De **Negentiende** gedeeltelijke bekendmaking is in zijn geheel opgenomen in Ned. Stct 13 Augustus 1953, No. 155.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 53/343

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 24 October 1952. (Mrs. Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

De Raad regelt met toepassing van art. 26 K.B. E 100 het rechtsherstel in dier voege, dat verzoekers in de eigendom van een huis worden hersteld, doch aan gerequesteerde wordt toegerekend een recht van koop binnen 6 maanden na de uitspraak uit te oefenen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) (artt. 23, 26).

De Kamer te Groningen van de Afdeling Rechtspraak enz.

1. *Marie Rozenberg*, weduwe van Bernard Cornelis Johan van der Meer, wonende te Amsterdam,

2. *Izaäk Cohen*, zonder huwelijkse voorwaarden gehuwd met Edith Rozenberg, wonende te Amsterdam;

gemachtigde Mr. A. E. Stoop, advocaat en procureur te Leeuwarden,

3. *Marie Rozenberg*, echtgenote van Sylvain van de Rijn, wonende te Amsterdam,

4. *Sylvain van de Rijn*, ten deze handelende tot bijstand en machtiging van zijn echtgenote Marie Rozenberg, met wie hij in geen andere vermogensgemeenschap dan die van inboedel is gehuwd,

gemachtigde Mr. J. A. B. Gomperts, advocaat en procureur te Amsterdam, allen requestanten in conventie bij verzoekschrift dd. 16 Augustus 1951,

gerequesteerden in reconventie bij het hieronder te noemen verzoekschrift,

contra

Wilhelmus van der Wal, wonende te Leeuwarden,

gemachtigde Mr. J. Koopmans, advocaat en procureur te Leeuwarden, gerequesteerde in conventie bij voormeld verzoekschrift,

requestant in reconventie bij verzoekschrift dd. 15 October 1951.

Gezien het inleidend verzoekschrift van requestanten, waarin deze, onder verwijzing naar een dd. 2 Maart 1951 door den te Sint Anna Parochie gevestigden notaris R. Th. Timmer opgemaakte proces-verbaal van zwaarigheden, den Raad verzoeken rechtsherstel te verlenen ten aanzien van het navolgende onroerend goed:

een woon- en winkelhuis, waarin twee winkels met erf en grond, staande en gelegen in de Schrans te Huizum bij Leeuwarden, plaatselijk gemerkt nommers 77 a en 79 en kadastraal bekend gemeente Huizum, sectie B, nommer 851, groot twee aren zes en vijftig centiares,

welk onroerend goed bij akte, verleden op 16 April 1943 voor den notaris Gramser te Roordahuizum, voor den prijs van f 17.500,— door, althans in opdracht van, de N.G.V. is verkocht aan gerequesteerde van der Wal, terwijl een afschrift van voormelde akte op 14 Mei 1943 is overgeschreven ten hypotheekantore te Leeuwarden in deel 2290 no. 22;

Gezien het advies dd. 12 Maart 1951 van den Gedelegeerde te Assen van de Afdeling Onroerende Goederen van den Raad;

Gezien het aanvullend verzoekschrift van requestanten, waarin dezen persisteren bij hun verzoek;

Gezien het verweerschrift van gerequesteerde, waarin deze concludeert, dat het den Raad moge behagen requestanten in hun verzoek niet-ontvankelijk te verklaren, althans hun dit als ongegrond en onbewezen te ontzeggen, althans ten deze, gezien den inhoud van de diverse gedingstukken, te beslissen conform het zijdens gerequesteerde blijkens het proces-verbaal van zwaarigheden gedane voorstel, althans ten deze een zodanige decisie te nemen als de Raad oirbaar zal achten, kosten rechtens;

en in reconventie:

dat verzoeker voor het geval, dat door den Raad zou worden uitgemaakt, dat hij, verzoeker, zoude behouden in eigendom de onderhavige percelen, zulks eventueel onder zodanige voor-

waarden als de Raad dienstig zal oordelen, zich in dit cas tot den Raad wendt met het verzoek:

1. te verstaan voor recht, dat verzoeker is eigenaar van de onderhavige percelen, althans perceel;
2. te vernietigen, althans ongedaan te maken de beschikking van 28 Februari 1947, gegeven (in appel) door den Raad voor het Rechtsherstel afdeling Rechtspraak, Enkelvoudige Kamer te Leeuwarden, welke beschikking in afschrift bij deze wordt overgelegd;
3. te verstaan voor recht, dat gerequestreerden in dit cas gehouden zullen zijn, ook ten aanzien van de door hen ingevolge gemelde, bij wijze van kort geding gegeven, beschikking geïncasseerde huren, tot nadere verrekening over te gaan met den verzoeker in dit cas;

Gezien het verweerschrift in reconventie van requestanten sub 1 en 2, waarin deze concluderen, dat de Raad den eis in reconventie — voorzover de Raad zich niet onbevoegd mocht verklaren — niet-ontvankelijk zal verklaren, althans deze zal ontzeggen, kosten rechtens;

Gezien het verweerschrift in reconventie van requestanten sub 3 en 4, waarin deze den Raad verzoeken de door gerequesteerde in reconventie ingestelde vorderingen niet-ontvankelijk te verklaren, althans af te wijzen, met zijn veroordeling in de kosten van het geding in reconventie;

verzoeken zij den Raad voorts in het inleidend request de navolgende wijziging toe te laten, n.l. dat in het petitum sub f worden ingevoegd achter de woorden „sub 1 genoemde kosten” de woorden: „en de kosten van het geding in reconventie”;

Gehoord ter zitting van 30 November 1951 de requestanten Izaäk Cohen en Marie van de Rijn-Rozenberg, Mr. A. E. Stoop voornoemd als gemachtigde van alle requestanten in conventie (gerequestreerden in reconventie), gerequesteerde en zijn raadsman Mr. J. Koopmans voornoemd, benevens den getuige C. Greidanus, veehandelaar, wonende te Jorwerd;

Nader gehoord ter zitting van 9 Mei 1952 de getuigen L. Tuinstra, timmerman en aannemer, wonende te Leeuwarden, H. Kramer, accountant, wonende te Leeuwarden en S. Deelstra,

korenhandelaar, wonende te Leeuwarden;

Gelet op de op dien dag tevens plaats gehad hebbende gerechtelijke bezichtiging van de litigieuze percelen;

Gelet op de verdere gedingstukken en overgelegde bescheiden;

Overwegende dat requestanten sub 3 en 4 verzoekt hebben het petitum van de door hen ingestelde vordering te mogen wijzigen en de Raad termen aanwezig acht om dit verzoek toe te staan;

Overwegende dat de Raad op grond van de behandeling ter terechtzitting en de overgelegde bescheiden het navolgende als vaststaande aanneemt:

Requestanten zijn de enige erfgenamen van Joël en Jacob Rozenberg, beiden overleden in Auschwitz in den loop van het jaar 1942. Joël en Jacob Rozenberg voornoemd waren vóór den oorlog eigenaren van het hiervoor omschreven litigieuze perceel. In opdracht van de N.G.V. is voormeld perceel blijkens koopakte, verleden op 16 April 1943, voor f 17.500,— verkocht aan gerequesteerde. Ten tijde van dezen verkoop was het perceel onbezwaard en ook thans is dit nog het geval;

Overwegende dat requestanten thans een vordering tot rechtherstel hebben ingesteld en gerequesteerde hiertegen het navolgende heeft aangevoerd:

Vóór den oorlog dreef gerequesteerde een slagerij in het litigieuze perceel Schrans no. 77a, dat hij van Joël en Jacob Rozenberg — de rechtsvoorgangers van requestanten — in huur had ontvangen. Dit perceel was voor de slagerij echter te klein, en daarom zocht gerequesteerde naar een middel om het te kunnen vergroten. Hij heeft hiertoe aangekocht het belendende perceel no. 75, dat gedeeltelijk naast, gedeeltelijk achter no. 77a was gelegen. Naast no. 75 lag weer perceel no. 73, toebehorende aan J. Schuurmans, thans wonende in Canada, dat voor een gedeelte achter het belendende perceel no. 75 was gelegen. Bij gerequesteerde en Schuurmans is toen het plan gerezen de beide percelen no. 73 en no. 75 tot aan de straat recht te trekken. iDt zou mogelijk zijn, wanneer gerequesteerde de beschikking zou kunnen krijgen over No. 77a, waarna dit perceel door middel van een verbouwing bij no. 75 zou kunnen worden gevoegd, en het gedeelte van no. 75, dat vóór no. 73 was gelegen, zou

kunnen worden verenigd met no. 73.

Tussen Schuurmans en gerequesteerde is toen een koopovereenkomst tot stand gekomen, waarbij het bedoelde gedeelte van no. 75, dat vóór no. 73 was gelegen, aan Schuurmans is verkocht. Verder hebben Joël en Jacob Rozenberg in December 1939 het perceel no. 77a aan gerequesteerde verkocht. Hierna heeft L. Tuinstra, aannemer-timmerman te Leeuwarden, de verbouwing aangenomen en tekeningen daarvoor in orde gemaakt, welke zijn verzonden naar het College van Burgemeester en Wethouders te Leeuwarderadeel. In Maart 1940 ontving gerequesteerde van gemeld College vergunning om de desbetreffende panden te verbouwen en samen te voegen. Dit alles is geschied met medeweten van de Heren Joël en Jacob Rozenberg. De timmerman Tuinstra heeft vervolgens de materialen gekocht en op 12 Mei 1940 zou het werk een aanvang nemen, doch op 10 Mei 1940 vielen de Duitsers ons land binnen, en dit heeft Joël en Jacob Rozenberg aanleiding gegeven aan gerequesteerde te verzoeken het passeren van de transportakte nog enigen tijd uit te stellen. Daar gerequesteerde reeds een tiental jaren zaken met Joël en Jacob Rozenberg had gedaan en deze als goede kooplieden bekend stonden, heeft gerequesteerde dit verzoek niet willen weigeren.

Het pand no. 77a is dus bij hem in huur gebleven en later heeft hij dit onderverhuurd, eerst aan van den Berg, groenten-handelaar, en vervolgens aan S. Deelstra, den tegenwoordigen bewoner. In den loop van het jaar 1941 heeft gerequesteerde nog op de nakoming van de koopovereenkomst, aangedrongen, maar Joël Rozenberg heeft toen opnieuw verzocht dat het passeren van de transportakte zou worden uitgesteld.

Nadat Joël en Jacob Rozenberg door de Duitsers waren weggevoerd, heeft gerequesteerde bericht ontvangen van het A.N.B.O., dat hij het pand no. 77a kon kopen, omdat hij als huurder stond ingeschreven. Hij heeft dit eerst niet willen doen, maar toen hij hoorde dat de onderhuurder Deelstra het pand zou kopen, heeft hij overleg gepleegd met dezen, waarna is overeengekomen, dat hij het perceel zou kopen en Deelstra met enige verlaging van huur of althans zonder verhoging van huur in het perceel zou mogen blijven wonen. Hierna is met het A.N.B.O. een koop-

overeenkomst tot stand gekomen, vervat in de akte van 16 April 1943, verleden voor notaris Gramser te Roordahuizum. Deze koopovereenkomst omvatte echter niet alleen het perceel 77a, dat nodig was voor het rechtekken van het perceel no. 75, toebehorend aan gerequesteerde, maar ook het perceel no. 79, dat thans in gebruik is bij den huurder Postma;

Overwegende omtrent dit verweer, dat de Raad van oordeel is, dat gerequesteerde zich in ieder geval in 1943 van aankoop van de litigieuze percelen had behoren te onthouden, omdat hij hierdoor zijn medewerking verleende aan de beroving van de Joodse landgenoten, en hieraan niet afdoet zijn bewering, dat hij reeds vóór den oorlog met betrekking tot één van de gekochte percelen bepaalde rechten had verworven;

Overwegende dat hieruit volgt, dat het rechtsherstel in principe moet worden toegestaan en de ingestelde vorderingen moeten worden toegewezen;

Overwegende in verband hiermede, dat partijen ter zitting het eens geworden zijn over het bedrag van het eventueel door gerequesteerde verschuldigde exploitatie-saldo, zodat dit door den Raad dienovereenkomstig kan worden gesteld op een bedrag van f 5.975,—;

Overwegende dat de Raad voorts van oordeel is, dat wanneer de door gerequesteerde aangevoerde feiten op waarheid berusten, er aanleiding zou bestaan gerequesteerde alsnog in de gelegenheid te stellen tot aankoop van het perceel no. 77a over te gaan;

Overwegende, dat requestanten wel van mening zijn, dat wanneer gerequesteerde inderdaad in 1939 het perceel no. 77a gekocht heeft, niets hem belet voor den gewonen rechter nakoming van deze overeenkomst te vragen, maar de Raad het juist acht, mede lettend op art. 26 E 100, reeds thans over het bestaan van een kooprecht met betrekking tot het perceel no. 77a een beslissing te geven mede in verband met de omstandigheid, dat dan tevens een regeling kan worden getroffen over den door gerequesteerde te betalen koopprijs;

Overwegende dat waar de door gerequesteerde aangevoerde feiten door requestanten betwist zijn, thans moet worden nagegaan, of hij deze feiten voldoende aannemelijk heeft weten te maken;

Overwegende hieromtrent, dat uit de overgelegde bescheiden (de verklaringen van het Gemeentebestuur van Leeuwarderadeel en het overgelegde bestek van den aannemer Tuinstra) voldoende duidelijk is komen vast te staan, dat er in 1939 plannen voor een verbouwing van de betreffende percelen zijn geweest;

Overwegende dat door requestranten is aangevoerd, dat deze plannen alleen betrekking hadden op de verbouwing van het perceel B. 852 (no. 75), maar uit de verklaring van den getuige Tuinstra is gebleken, dat tussen de verbouwing van no. 75 en den aankoop van no. 77a door gerequesteerde destijds een nauw verband heeft bestaan, dat o.m. hierin tot uiting kwam, dat, toen de koopovereenkomst met betrekking tot het perceel no. 77a niet doorging, de verbouwing van no. 75 gedeeltelijk ongedaan is gemaakt;

Overwegende dat dus in ieder geval als vaststaande mag worden aangenomen, dat er in 1939 plannen hebben bestaan tot den aankoop door gerequesteerde van no. 77a met het oog op het rechtrekken van de percelen 73 en 75;

Overwegende dat hieruit echter nog niet voortvloeit, dat de koopovereenkomst tussen gerequesteerde en Joël en Jacob Rozenberg inderdaad is tot stand gekomen;

Overwegende hieromtrent dat enerzijds door den getuige Greidanus is verklaard, dat hij in 1940 veel contact met de Gebr. Rozenberg heeft gehad, maar dat hij toen niets heeft gehoord over een eventuelen verkoop van de percelen;

Overwegende dat anderzijds door den getuige Kramer is verklaard, dat gerequesteerde indertijd over den aankoop van het perceel heeft gesproken en toen als koopprijs een bedrag van f 8000,— heeft genoemd;

Overwegende dat den Raad verder minder waarschijnlijk voorkomt, dat gerequesteerde zijn medewerking zou hebben verleend tot de uitvoering van de plannen tot verbouwing van het perceel no. 75 (welke uitvoering later weer gedeeltelijk ongedaan gemaakt is), wanneer hij niet een min of meer bindende toezegging van de Gebr. Rozenberg had ontvangen omtrent den verkoop van het perceel no. 77a;

Overwegende dat de Raad na afwijging van een en ander het door ge-

requesteerde te dezer zake gestelde als bewezen wil aannemen, zij het dat de koopprijs, dien de Gebr. Rozenberg bedongen hadden voor het perceel no. 77a, naar het oordeel van den Raad niet voldoende is komen vast te staan;

Overwegende, dat de Raad in verband hiermede termen aanwezig acht om, gebruik makende van de hem in art. 26 van het Besluit E 100 toegekende bevoegdheid, aan gerequesteerde alsnog het recht toe te kennen tot aankoop van het perceel no. 77a met de daarvan deel uitmakende bovenwoning, gelegen boven no. 79, tegen een prijs gelijk aan de waarde van die percelen op 9 Mei 1940, welke waarde door een door den notaris-bemiddelaar te benoemen deskundige zal dienen te worden vastgesteld;

Overwegende dat de Raad in verband hiermede de zaak zal terugwijzen naar den notaris-bemiddelaar, opdat alsdan door bovenbedoelde deskundige tevens kan worden bepaald de waarde van de in het proces-verbaal van zwaarigheden bedoelde toonbank;

Overwegende omtrent de kosten, dat die, welke zijn genoemd in het proces-verbaal van zwaarigheden, geheel dienen te komen ten laste van gerequesteerde, terwijl die van de onderhavige procedure, aan de zijde van requestranten gevallen, behoren te worden gebracht voor $\frac{2}{3}$ deel ten laste van gerequesteerde;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN:

Verklaart nietig de overeenkomst, waarbij, blijkens akte op 16 April 1943 verleden voor notaris Gramser te Roordahuizum, door, althans in opdracht van, de Niederländische Grundstücksverwaltung aan gerequesteerde het woon- en winkelhuis, waarin twee winkels, met erf en grond, staande en gelegen in de Schrans te Leeuwarden, plaatselijk getekend 77a en 79, alstoen kadastraal bekend gemeente Huizum sectie B nummer 851, werden verkocht en kwijting werd gegeven voor de kooppenningen alsmede de overschrijving dier akte ten hypotheekkantore te Leeuwarden op 14 Mei 1943 in deel 2290 nummer 22;

Verklaart nietig de voor gerequesteerde ontstane rechtsbetrekking van eigendom tot voorwerp hebbende voorschreven onroerende goederen;

Doet herleven de rechtsbetrekking van eigendom van requestranten tot

voorwerp hebbende voorschreven onroerende goederen;

Beveelt den betrokken bewaarder van de hypotheken en het kadaster de uit hoofde van het vorenstaande nodige doorhalingen en inschrijvingen in de onder zijn berusting zijnde registers te verrichten;

Veroordeelt gerequesteerde om tegen kwijting aan requestanten te betalen wegens door hem genoten exploitatie-saldo de somma van f 5975,— met de rente ad 5 % 's-jaars vanaf 20 Augustus 1951 tot aan den dag der voldoening;

Verstaat dat gerequesteerde gerechtigd is tot de vordering op de Nederländische Grundstücksverwaltung of andere Duitse instelling, die ter zake van de betaling van den koopprijs op deze is ontstaan, met dien verstande dat deze vordering in de eerste plaats zal strekken tot zekerheid voor hetgeen requestanten van gerequesteerde ter zake van het rechtsherstel te vorderen hebben of krijgen;

Verstaat, dat requestanten aan gerequesteerde zullen dienen te vergoeden de waarde van voorschreven toonbank met bovenplaat;

Verstaat, dat gerequesteerde heeft het recht van koop op het perceel no. 77a met de daarvan deel uitmakende boven no. 79 gelegen, bovenwoning aan de Schrans te Leeuwarden, tegen de prijs gelijk aan de waarde hiervan op 9 Mei 1940, van welk recht binnen een termijn van zes maanden na datum dezer uitspraak gebruik zal dienen te worden gemaakt;

Verwijst voor het overige de zaak terug naar den notaris-bemiddelaar teneinde deze met inachtneming van het in deze uitspraak overwogene af te wikkelen, met dien verstande dat als te dier zake nieuwe geschillen mochten rijzen, de meest gerede partij zich ter beslissing daarvan tot den Raad zal kunnen wenden;

Veroordeelt gerequesteerde om tegen kwijting aan requestanten wegens voorgeschoten gelden, als gespecificeerd in het proces-verbaal van zwaarigheden, te betalen de somma van f 536,—, vermeerderd met de rente ad 5 % 's-jaars vanaf 20 Augustus 1951 tot aan den dag der voldoening;

Veroordeelt gerequesteerde voor 2/3 deel in de kosten dezer procedure, waaronder die ten hypotheekkantore gemaakt of nog te maken, tot op he-

den aan de zijde van requestanten sub 1 en 2 begroot op f 40,55 aan verschotten en op f 150,— aan salaris van den gemachtigde, en aan de zijde van requestanten sub 3 en 4 begroot op f 50,—.

No. 53/344

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 4 Mei 1953 (Mrs Verdam, Tabingh Suermondt en van Nieuwkuyk).

Appellante (firma Gilissen), commissiounair, heeft aan zijn uitgewonnen opdrachtgever (Sauveplanne) de door deze geleden schade — zijnde de waarde van het effect ten tijde van de uitwinning (f 21.400.—) vergoed, niet-tegenstaande zij in eersten aanleg was veroordeeld tot vergoeding van de koopsom (f 12.707,30).

Appellante heeft op haar beurt „de Bary” aangesproken tot betaling van de door haar geleden schade, zijnde f 21.400.— subsidiair f 12.707,30 met rente.

De Afdeling Effectenregistratie heeft de subsidiaire vordering toegewezen en de primaire afgewezen, van welke beslissing Gilissen heeft geappelleerd.

De vordering van appellante is gegrond op de verplichting van geintimeerde tot vrijwaring in geval van uitwinning.

Beroep van geintimeerde op art. 1531 B.W. faalt, aangezien bekendheid met het gevaar van uitwinning en het begrip, dat een koper een zaak op eigen bate of schade koopt, een geheel andere en verdere strekking heeft dan het gemis van goede trouw van art. 32 en art. 53 E 100 bij de verkrijging van effecten.

De verplichting tot vrijwaring omvat volledige schadevergoeding, waaronder mede valt de waardevermeerdering op het tijdstip der uitwinning (art. 1534 B.W.).

Grief van appellante is derhalve gegrond en geintimeerde veroordeeld tot betaling van de volledige schade met rente.

(Artt. 32, 53 en 68 E 100; artt. 1531 en 1534 B.W.).

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Kamer te Amsterdam.

Gezien de stukken, waaronder:

a. een op 12 Mei 1951 ter Griffie van

de Afdeling Rechtspraak van de Raad ontvangen verzoekschrift van de *handelsvennootschap onder de firma Theodor Gilissen*, gevestigd te Amsterdam (verder te noemen appellante), gemachtigde Mr R. Korthals Altes, procureur te Amsterdam, waarbij appellante in beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad d.d. 16 April 1951, A. R. Doss. W 26 — OB 34/53. Geschillen, gegeven tussen appellante, als verzoeker, en de *Handel Maatschappij H. Albert de Bary & Co. N.V.*, gevestigd te Amsterdam (verder te noemen geïntimeerde), als gerequesteerde, bij welke beslissing geïntimeerde is veroordeeld om aan appellante te betalen een bedrag van f 12.707,30 met de rente daarvan ad 5 % 's jaars vanaf 21 April 1950, met ontzegging van het meer of anders gevorderde;

b. een expeditie van de beslissing, waarvan beroep;

c. een op 27 Juli 1951 ingekomen verzoekschrift van gerequesteerde, gemachtigde Mr J. T. Asser, procureur te Amsterdam;

Gehoord de gemachtigden van partijen ter zitting van de Raad op 26 November 1951;

Gelet op de door partijen overgelegde stukken;

Overwegende dat uit de beslissing, waarvan beroep, zomede uit de stellingen en de producties van partijen het volgende blijkt:

Bij beslissing van de Afdeling Effectenregistratie d.d. 1 Augustus 1949, in de hoofdzaak gegeven tussen de N.V. Beleggings Compagnie Uranus, gevestigd te Curaçao (verder te noemen Uranus) als vroegere bezitster van £ 20/100.—— obl. 4 % England Funding Loan, en J. G. H. Sauveplanne, wonende te Wassenaar, als (destijds) tegenwoordige bezitter van die effecten, is Uranus in de eigendom van die effecten hersteld, met bepaling dat het betrokken inleveringskantoor verplicht is die effecten of de afzonderlijke couponbladen daarvan uit te leveren aan het door Uranus aangewezen inleveringskantoor.

Bij dezelfde beslissing, in de vrijwaringszaak gegeven tussen Sauveplanne en thans appellante, is appellante veroordeeld om aan Sauveplanne te betalen een bedrag van f 12.707,30.

Zowel ten aanzien van de vordering

in de hoofdzaak als van die in de vrijwaringszaak heeft de Afdeling Effectenregistratie bij die beslissing overwogen, dat de voormelde effecten uit Joods bezit stamden, dat thans appellante die effecten voor hare principalen heeft gekocht zonder dat daarvoor een notering ter beurze tot stand is gekomen en zonder dat zij een onderzoek naar de herkomst daarvan heeft ingesteld, en dat zij en hare principalen derhalve die effecten niet te goeder trouw hebben verkregen.

Appellante heeft van die beslissing geen beroep ingesteld.

Sauveplanne heeft bij beroepschrift d.d. 29 Augustus 1949 van die beslissing beroep ingesteld bij de Afdeling Rechtspraak, op grond dat daarbij ten onrechte de verplichting van thans appellante tegenover hem is beperkt tot de betaling van de aankoopssom der voormelde effecten met kosten of f 12.707,30, terwijl zijn schade in werkelijkheid veel hoger was, n.l. gelijk aan de toenmalige koers dier effecten of omstreeks f 21.600.—.

Op 24 September 1949 heeft thans appellante aan Sauveplanne betaald een bedrag van f 21.400.—, welk bedrag toen was vereist voor het terugkopen van een gelijk aantal obligaties England Funding Loan als voormeld, terwijl het door Sauveplanne van de beslissing d.d. 1 Augustus 1949 ingestelde beroep door deze is ingetrokken.

Vervolgens heeft thans appellante in het huidige geding in eerste aanleg verzocht veroordeling van geïntimeerde als haar verkoopster, die tegenover haar tot vrijwaring is gehouden, tot betaling aan haar van f 21.400.—, subsidiair van f 12.707,30 in beide gevallen met rente ad 5 % 's jaars vanaf 24 September 1949.

Geïntimeerde heeft dat verzoek, voorzover het primair gevorderde bedrag ad f 21.400.— met rente betreft, in eerste aanleg en in beroep bestreden op grond dat appellante het verschil tussen het bedrag van f 21.400.— en het bedrag van f 12.707,30 tot betaling waarvan zij bij de beslissing d.d. 1 Augustus 1949 was veroordeeld, onverschillig en vrijwillig aan Sauveplanne heeft betaald en zij terzake van deze „liberaliteit” geen verhaal op geïntimeerde vermag te doen gelden.

Ten aanzien van het subsidiair gevorderde heeft geïntimeerde zich in eerste aanleg gaaf en onvoorwaardelijk

gerefereerd aan het oordeel van de Afdeling Effectenregistratie.

Van de toewijzing bij de beslissing, waarvan beroep van het subsidiair gevorderde bedrag ad f 12.707,30, met de rente daarvan vanaf 21 April 1950, de dag waarop het inleidend verzoek van appellante ter kennis van geïntimeerde is gekomen, heeft geïntimeerde geen beroep ingesteld.

Bij de thans bestreden beslissing is overwogen, dat geïntimeerde, die de voormelde effecten aan appellante heeft verkocht, jegens deze gehouden is tot schadevergoeding, echter niet tot het bedrag waarvoor opnieuw een gelijk nominaal bedrag van die effecten kon worden gekocht, aangezien dat bedrag ook niet toekwam aan Sauveplanne. Deze laatste zou anders voordeel in de vorm van koerswinst hebben getrokken van deze transactie, welke hij niet had mogen aangaan zonder dat, door het nemen van grondige informaties, was gebleken dat de herkomst dier effecten in orde was.

Op dezelfde gronden zijn bij die beslissing aan appellante de gevorderde compensatoire interessen over het tijdvak van 24 September 1949 tot 21 April 1950 ontzegd.

Appellante heeft de beslissing, waarvan beroep, op de in art. 68 lid 5 van K.B. E 100 vermelde gronden bestreden, terwijl geïntimeerde die beslissing, zoals voormeld, heeft verdedigd op grond dat appellante het meerdere bedrag uit coulance aan Sauveplanne heeft betaald, en tevens o.m. op grond dat appellante en Sauveplanne bij geïntimeerde of elders naar de herkomst der effecten hadden behoren te informeren.

Overwegende, dat de vordering van appellante is gegrond op de verplichting van geïntimeerde tegenover haar, als verkoopster tegenover koopster, tot vrijwaring in geval van uitwinning der verkochte zaak;

Overwegende, dat partijen, zoals mede blijkt uit de in afschrift overgelegde verkoopnota's van geïntimeerde, bij de koop en verkoop der voormelde effecten beide hebben gehandeld ten eigen name, en wel als commissionnaires voor hunne wederzijdse principalen, zodat zij ingevolge art. 77 W.v.K. rechtstreeks jegens elkander verbonden zijn, als ware het hun eigen zaak, en appellante mitsdien terzake van de uitwinning der verkochte effecten on-

der haar principaal een vordering tegen geïntimeerde kan doen gelden, tenzij een der gevallen aanwezig blijkt te zijn, waarin die vordering door de wet wordt uitgesloten;

Overwegende, dat geïntimeerde zich in dit verband beroept op art. 1531 B.W. en aanvoert dat appellante, die volgens de bestreden beslissing en de voormelde beslissing van de Afdeling Effectenregistratie d.d. 1 Augustus 1949 bij de aankoop der voormelde effecten niet te goeder trouw is geweest, het gevaar van uitwinning daarvan heeft gekend;

Overwegende, dat bekendheid van de koper, in de zin van art. 1532 B.W., ten tijde van de koop met het gevaar van uitwinning der door hem gekochte zaak — aan welke bekendheid de wet één sterkere werking verbindt dan aan een beding, dat de verkoper tot geen vrijwaring zal zijn gehouden, terwijl zij dit geval gelijk stelt met het geval, dat de koper een zaak op eigen bate of schade heeft gekocht — een begrip is van geheel andere en verdere strekking dan gemis aan goede trouw, in de zin van art. 32 en 53 van K.B. E 100, bij de verkrijging van effecten; het eerste begrip veronderstelt zekerheidsbewustzijn omtrent de aanwezigheid van een rechtsgebrek bij een koper, die dat gebrek zelf kent en dit met open ogen aanvaardt; het tweede vereist de aanwezigheid van omstandigheden, waaronder de koper redelijkerwijze had behoren te vermoeden dat er een gebrek bestond, en daarin aanleiding had behoren te vinden om daarnaar een nader onderzoek in te stellen;

Overwegende, dat in dit geval van bekendheid, als voormeld, van appellante met een rechtsgebrek van de door haar van geïntimeerde gekochte effecten niet kan worden gesproken;

Overwegende, dat bij de beoordeling van dit punt het door geïntimeerde gedaan beroep op een minder goede reputatie van de makelaar Sindram, door wiens tussenkomst de transactie tussen partijen is tot stand gekomen, geen rol kan spelen, aangezien partijen vervolgens rechtstreeks met elkander hebben gecontracteerd;

Overwegende, dat aan appellante kan worden verweten, dat zij te gemakkelijk heeft vertrouwd, dat geïntimeerde haar goede stukken zou leveren, en dan ook op die grond, bij de opvordering der effecten door de vroe-

gere bezitster, verkrijging daarvan te goeder trouw door de toenmalige tegenwoordige bezitter niet is aangenomen, doch een beroep op die omstandigheid geenszins toekomt aan geïntimeerde, die zelve verkeerde stukken heeft geleverd, wetend dat deze afkomstig waren van de Verwalter van Uranus, doch zonder hare wederpartij daarvan op de hoogte te stellen;

Overwegende, dat derhalve naar 's Raads oordeel geïntimeerde, als verkoper der effecten, tegenover appellante tot vrijwaring verplicht is;

Overwegende, dat deze verplichting omvat het verlenen van volledige schadevergoeding, waaronder ingevolge art. 1534 B.W. mede wordt begrepen waardevermeerdering op het tijdstip der uitwinning;

Overwegende, dat vergoeding van waardevermeerdering, welke ten tijde van de uitwinning reeds heeft plaats gevonden, overigens voor de uitgewonnen koper geen vergoeding behelst van winstwerping, doch van geleden verlies, terwijl de mogelijkheid van zodanige waardevermeerdering of — vermindering bij effecten steeds valt te voorzien;

Overwegende, dat de beslissing d.d. 1 Augustus 1949, gegeven tussen appellante en Sauveplanne, waarbij de aan laatstgenoemde toekomende schadevergoeding is vastgesteld, niet geldt tussen appellante en geïntimeerde en de Raad derhalve in dit geding zelfstandig heeft te beoordelen, hoever de vrijwaringsplicht van appellante tegenover Sauveplanne en van geïntimeerde tegenover appellante zich uitstrekt;

Overwegende, dat ook het door geïntimeerde gedaan beroep op de ratio van art. 27 lid 5 van K.B. E 100 geen doel kan treffen, daar er in casu geen sprake is van een tegenprestatie, ontvangen in verband met een rechtshandeling waarvan herstel wordt verleend, terwijl appellante overigens van geïntimeerde niet méér vordert dan zij zelve aan Sauveplanne heeft betaald;

Overwegende, dat derhalve de grief van appellante, gericht tegen de ontzegging van het verschil tussen f 21.400.— en f 12.707,30, gegrond is.

Overwegende, dat de grief, gericht tegen de ontzegging van compensatoire interessen over het tijdvak van 24 September 1949 tot 21 April 1950, eveneens gegrond is, aangezien appellante aanspraak heeft op volledige schade-

vergoeding, terwijl de Raad onder de gegeven omstandigheden het gevorderde rentepercentage redelijk acht;

Overwegende, dat derhalve behoort te worden beslist als volgt:

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing, waarvan beroep, voorzover daarbij is ontzegd hetgeen appellante meer of anders heeft gevorderd dan hetgeen haar bij die beslissing is toegewezen.

Vooroordeelt geïntimeerde om aan appellante, boven en behalve hetgeen haar bij de beslissing, waarvan beroep, is toegewezen, te betalen een bedrag van f 8.692,70 met de rente daarvan ad 5 % 'sjaars vanaf 24 September 1949, zomede de rente ad 5 % 'sjaars van f 12.707,30 over het tijdvak van 24 September 1949 tot 21 April 1950.

Vooroordeelt geïntimeerde in de kosten van het geding in beroep aan de zijde van appellante tot heden begroot op f 250.—.

No. 53/345

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 'S-GRAVENHAGE, 30 Mei 1953 (Prof. Mr R. D. Kolléwijn).

De Staat heeft in kort geding verzoekt te bepalen, dat bij het rechtsherstel van polissen van levensverzekering te zijnen behoeve aanhangig te maken, de in die overeenkomsten gestelde verjaringstermijnen niet tegen de Staat zullen kunnen worden tegenwerpen, subsidiair dat de Raad indien rechtsherstel wordt verleend, dit alleen zal doen met een gewijzigde verjaringsclausule. De verjaringstermijn betreft alleen de betaling van de uitkering en niet de vordering tot rechtsherstel. Of de herstelrechter wijziging zal brengen in de verjaringstermijn, zoals in de polis gestipuleerd, zal van de omstandigheden van elk geval afhangen en het staat niet aan de voorzitter om daaromtrent een algemene richtlijn aan te geven.

Het subsidiaire verzoek is gericht tot de Raad en blijft buiten beschouwing.

Verzoeker niet ontvankelijk verklaard.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer —
E 100 — art. 150 a).

Wij, plaatsvervangende Voorzitter van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, rechtsprekende in kort geding;

Gelezen drie requesten de dato 28 April 1953 van de Staat der Nederlanden, wiens zetel is gevestigd te 's-Gravenhage, ten deze handelende a) als waarnemende de zaken van de benoemde of te benoemen curatoren van de onbeheerde nalatenschappen van de hierna te omschrijven groep van personen en van hun testamentaire of wettelijke erfenamen en b) als, bij gebreke van zodanige erfenamen, gerechtigd tot die nalatenschappen, en woonplaats kiezende te 's-Gravenhage ten kantore van zijn gemachtigde Mr D. J. Veegens,

waarbij onderscheidenlijk tegen:

1. de Rotterdamsche Onderlinge Maatschappij van Levensverzekering U.A. gevestigd te Rotterdam;
2. de Levensverzekering Maatschappij Ziekenzorg, gevestigd te Arnhem;
3. de Algemeene Friesche Levensverzekering Maatschappij, gevestigd te Leeuwarden;

wordt gevorderd, dat Wij bij beschikking, uitvoerbaar bij voorraad en op de minuut, zullen bepalen, dat de Maatschappij de verjaring krachtens haar verzekeringsvoorwaarden niet zal kunnen tegenwerpen aan degenen, die de rechthebbenden zullen blijken te zijn op de uitkeringen krachtens de tot dusver niet herstelde polissen van levensverzekering en lijfrente, vermeld op de door haar aan de Stichting ingezonden vragenformulieren en/of in de tussen haar en de Stichting gesloten contracten van voorwaardelijk polisherstel, mits de vorderingen tot rechtsherstel in alle individuele gevallen bij de Raad worden aanhangig gemaakt binnen drie jaren nadat de te geven beschikking onherroepelijk zal zijn geworden, althans onder zodanige voorwaarden, als bij de beschikking zullen worden gesteld;

kosten rechtens *subsidiair* (voor het geval de primaire vordering om welke redenen ook niet mocht worden toegewezen) dat de Raad — indien en voorzover rechtsherstel van de in dit verzoekschrift bedoelde polissen van levensverzekering en lijfrente zal worden verleend — de daaruit voortvloeiende, tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa te niet gegane rechtsbetrekkingen in ieder ge-

val in zover slechts in gewijzigde vorm zal doen herleven, dat de verjaring krachtens de verzekeringsvoorwaarden van de Maatschappij eerst opnieuw zal ingaan op de dag van de uitspraak, waarbij de Raad de betreffende overeenkomst zal doen herleven, althans dat ingang en duur van die verjaring opnieuw worden vastgesteld; kosten rechtens;

Gehoord partijen ter zitting van Maandag 18 Mei 1953 de Staat bij monde van zijn gemachtigde voornoemd. De Rotterdamsche Onderlinge Maatschappij van Levensverzekering en de Levensverzekering Maatschappij Ziekenzorg, vertegenwoordigd door Mr A. E. J. Nysingh, en de Algemeene Friesche Levensverzekering Maatschappij blijktens overgelegde onderhandse volmacht door Mr P. S. Kars, waarbij echter Mr Nysingh op verzoek van Mr Kars tegelijkertijd ook voor de Algemeene Friesche Levensverzekering Maatschappij het woord heeft gevoerd;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende, dat partijen de gezamenlijke behandeling van deze drie zaken hebben gevraagd en Wij hiertoe hebben besloten en mitsdien ook bij één vonnis een beslissing zullen geven, waarin onder de term „Maatschappij” elk der drie gedaagde Maatschappijen moet worden verstaan;

Overwegende, dat de Staat als zaakwaarnemer en voor zichzelf primair van Ons vraagt bij beschikking te bepalen dat de Maatschappij de verjaring krachtens haar verzekeringsvoorwaarden niet zal kunnen tegenwerpen aan degenen, die de rechthebbenden zullen blijken te zijn op de uitkeringen krachtens tot dusver niet herstelde polissen, vermeld op de door de Maatschappij aan de Stichting Bewindvoering Afwezigen en Onbeheerde Nalatenschappen ingezonden vragenformulieren en/of in de tussen haar en de Stichting gesloten contracten van voorwaardelijk polisherstel, mits de vorderingen tot rechtsherstel in alle individuele gevallen bij de Raad aanhangig worden gemaakt binnen drie jaar nadat Onze beschikking onherroepelijk zal zijn, althans onder zodanige voorwaarden als bij die beschikking zullen worden gesteld;

Overwegende, dat met de ten requeste gegeven omschrijving der polissen, de litigieuze polissen der Maatschappij, waarover hier wordt gehandeld, voldoende scherp zijn aangeduid,

hebbende ook de Maatschappij hier-
tegen geen enkel bezwaar opgeworpen;

Overwegende, dat het verzoek van
de Staat, dat Wij zullen bepalen, dat
de bij de voorwaarden dier polissen
vastgestelde contractuele verjarings-
termijn niet aan rechthebbenden
zal kunnen worden tegengeworpen,
tweeërlei strekking kan hebben;

Overwegende, dat in de eerste plaats
kan zijn bedoeld, dat Wij zullen be-
schikken, dat, nadat de bedoelde ver-
zekeringsovereenkomsten zijn hersteld,
de vorderingen tot betaling van uit-
keringen krachtens deze overeenkom-
sten, niet of anders dan bij de polis
overeengekomen, door verjaring zul-
len worden getroffen;

Overwegende, dat het echter niet
aan Ons staat om ten deze vóór het
herstel van deze rechtsverhoudingen
een beschikking te nemen, doch op dit
punt eerst bij het door de Raad uit te
spreken of door partijen vrijwillig
overeengekomen herstel kan worden
beslist;

Overwegende, dat in de tweede
plaats aan het verzoek van de Staat
de strekking kan worden toegekend,
dat Wij zullen bepalen, dat de con-
tractuele verjaringstermijn niet in de
weg staat aan het herstel der litigieuze
verzekeringsovereenkomsten, die het-
zij door afkoop krachtens nietige ver-
ordeningen van de bezetter of door
roya op grond van wanbetaling van
de premies, zijn tenietgegaan, dan wel,
dat de verjaring is gestuit door de
thans in dit kort geding aan de Maat-
schappij betekende vordering;

Overwegende echter, dat de tussen
partijen bij de polisvoorwaarden over-
eengekomen verjaringstermijn de vor-
dering tot betaling der uitkeringen be-
treft en niet een bij deze Raad in te
stellen vordering tot rechtsherstel, zo-
dat deze laatste vordering recht-
streeks niet door de overeengekomen
verjaring kan worden getroffen;

Overwegende, dat weliswaar de
rechter, die over het herstel beslist,
daarbij wellicht ook met de overeenge-
komen verjaringstermijn rekening
zal houden in deze zin, dat het hem
misschien niet redelijk en billijk zal
voorkomen het herstel uit te spreken
van een overeenkomst, waarbij par-
tijten stipuleerden, dat vorderingen uit
die overeenkomst met drie jaren na
haar opeisbaarheid zouden verjaren,
wanneer met name het verzoek tot
herstel meer dan drie jaren nadat het

mogelijk was het herstel te vragen, is
ingediend en de verzoeker intussen
geen blijk heeft gegeven aan zijn te-
genpartij, dat hij op herstel en hand-
having van zijn rechten prijs stelt,
doch elke op dit punt naar redelijkheid
en billijkheid te nemen beslissing van
de bijzondere omstandigheden van het
geval afhankelijk zal zijn en het zeker
niet aan Ons staat hierin aan de her-
stelrechter een algemene richtlijn ook
maar voor te houden;

Overwegende, dat op grond van het
voorgaande het primaire verzoek van
de Staat niet door Ons kan worden
ontvangen, terwijl het subsidiaire ver-
zoek, als zijnde niet tot Ons gericht,
buiten beschouwing kan blijven;

RECHTDOENDE IN KORT GEDING:

Verklaren verzoeker met zijn ver-
zoek niet ontvankelijk;

Veroordelen hem in de kosten van
het geding, aan de zijde van elk der
Maatschappijen gevallen, begroot op
f 25,—.

No. 53/346

**RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
22 November 1952 (Mrs. Verveen,
Van Rijn van Alkemade en Borger-
hoff Mulder).

De Raad is niet de aangewezen in-
stantie, voor welke het debat over een
afgelegde rekening en verantwoording
moet worden gevoerd, doch vermag
alleen te beoordelen of een aangeboden
rekening en verantwoording uiterlijk
voldoet aan de daaraan te stellen eisen.

De door de beheerder als rekening
en verantwoording overgegeven stuk-
ken zijn onvoldoende.

Aan het N.B.I. opgedragen alsnog
rekening en verantwoording, gestaafd
door justificatoire bescheiden, af te
leggen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen —
E 133 — artt. 11, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien het op 20 November 1950 ter
Griffie van de Raad ingekomen „be-
roepschrift” van Jan Jansen, eenden-
houder, wonende te Ermelo, gemach-
tigde Mr J. G. de Vries Robbé, advo-
caat te Arnhem en het daartegen ge-
richte verweerschrift van het Neder-

landse Beheersinstituut, gemachtigde Mr D. P. Dirkzwager, advocaat te Arnhem;

Gehoord de mondelinge toelichting van de gemachtigden van partijen;

Overwegende, dat Jansen in zijn verzoekschrift heeft gesteld, dat hij als politiek delinquent van de bevrijding af tot 21 Maart 1947 onder beheer heeft gestaan, welk beheer van 1 Mei 1945 is uitgeoefend door de Provinciale Voedselcommissaris voor Gelderland, die gedurende het tijdvak van 1 September 1945 tot 1 April 1946 de studeerder Nuy Visser als bedrijfsleider heeft aangesteld;

dat hij bij de aangetekende brief van 21 October 1950 van die Voedselcommissaris enige, bij het request nader omschreven bescheiden heeft ontvangen, die de gehele rekening en verantwoording van het gevoerde beheer, sluitende met een voor hem nadelig saldo van f 2279,46 zou moeten behelzen;

dat het twijfelachtig is of de rekening en verantwoording voldoende gelegenheid biedt tot betwisting van het gevoerde beheer;

dat hij daarom beroep instelt tegen het gevoerde beheer, voorzover dat blijkens de hem toegezonden bescheiden op niet te rechtvaardigen wijze is gevoerd;

Overwegende, dat verzoeker vervolgens in zijn request heeft besproken de omstandigheden, waarin zijn boedel verkeerde bij de aanvang van het beheer, verschillende handelingen, die de opgetreden bedrijfsleider Nuy Visser in strijd met een goed beheer zou hebben verricht, de door deze genoten beloning, verstrekte voorschotten, die niet zijn beheerde vermogen zouden zijn ten goede gekomen en de toestand van zijn boedel en vermogen bij het einde van het beheer,

Overwegende, dat verzoeker op grond van dit alles heeft gevraagd, dat de Raad zal bepalen, dat hij ter zake van het over zijn vermogen gevoerde beheer niets schuldig is aan het Nederlandse Beheersinstituut of meergenoemde Voedselcommissaris;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut daarop heeft geantwoord, dat Jansen tevergeefs bezwaar maakt tegen de afrekening van het door N. Visser gevoerde beheer;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut voorts het verweer

heeft gevoerd, dat Visser, tot leider van het bedrijf van Jansen aangesteld, in dienst van Jansen heeft gestaan en Jansen dus zo nodig Visser moet aanspreken, doch dat het Nederlandse Beheersinstituut niet meer behoeft te verantwoorden dan het van Visser ontvangen heeft;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut verder nog de verschillende door Jansen naar voren gebrachte feiten heeft weersproken of daarvan een nadere verklaring heeft gegeven;

Overwegende, dat bij de mondelinge toelichting de gemachtigde van Jansen heeft verzocht het petium van het request te mogen wijzigen in deze zin, dat wordt gevraagd het Nederlandse Beheersinstituut te bevelen alsnog een behoorlijke rekening en verantwoording met justificatoire bescheiden af te leggen;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut tegen de wijziging van het verzoek geen bezwaar heeft gemaakt en de Raad die ook zal toelaten;

Overwegende, dat appellante een aantal handelingen en tekortkomingen heeft opgesomd, die van wanbeheer zouden moeten getuigen en hij in het licht daarvan en aan de hand van de als rekening en verantwoording aangediende bescheiden heeft willen betogen, dat deze rekening en verantwoording niet deugdelijk is en de afrekening ten onrechte met een voor hem nadelig saldo van f 2279,46 sluit;

Overwegende, dat, voorzover het request deze strekking had, een beoordeling van plaats gehad hebbende daden van beheer niet aan de orde kan komen, daar sedert het tijdstip, waarop appellante daarvan kennis heeft gekregen, de beroepstermijn reeds lang is verstreken;

Overwegende, dat de Raad ook niet de aangewezen instantie is, voor welke het debat over een afgelegde rekening en verantwoording moet worden gevoerd en de Raad alleen vermag te beoordelen of een rekening en verantwoording zoals die is aangeboden, uiterlijk voldoet aan daaraan te stellen eisen, in aanmerking genomen het beheer, waarover die rekening en verantwoording loopt;

Overwegende, dat het verzoekschrift dan ook, gelet op het gewijzigde petium, in deze zin wordt verstaan, dat aan de Raad de hiervoor bedoelde beoordeling wordt gevraagd;

Overwegende nu, dat aan appellant moet worden toegegeven, dat de door de beheerder overgegeven stukken, te weten een beginbalans per 1 Mei 1945, een eindbalans per 21 Maart 1947, een een afschrift rekeningcourant P.V.C./Jansen, een overzicht van ontvangsten en uitgaven door de bedrijfsleider N. Visser en een afschrift giro-rekening te kort schieten als rekening en verantwoording, daar ten aanzien van een aantal door appellant in zijn verzoekschrift met name genoemde posten niet blijkt, dat zij, wat appellant ontkent, betrekking hebben op het over appellants vermogen gevoegde beheer, waar ook de bescheiden, die verschillende uitgaven moeten staven, ontbreken;

Overwegende, dat derhalve het verzoek als hieronder opgenomen behoort te worden toegewezen;

BESCHIKKENDE:

Draagt aan het Nederlandse Beheersinstituut op om ter zake van het over het vermogen van appellant gevoerde beheer alsnog rekening en verantwoording, gestaafd door justificatoire bescheiden, af te leggen.

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten van dit geding, tot op heden aan zijde van appellant begroot op f 50,—.

No. 53/347

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 30 Juni 1952 (Mrs. Dijksterhuis, Craandijk en Polderman).

De aangifte volgens art. 46 E 100 is in feite niet voor intrekking vatbaar en is niet anders dan een mededeling aan de Afd. Effectenregistratie van aan de aangever bekende feiten.

Door de begane vergissing was geïntimeerde bij beslissing van 14 November 1949 in de eigendom erkend zonder dat door appellant enige oppositie was gevoerd.

Beslissing van 14 November 1949 vernietigd met terugwijzing van de zaak naar de Afd. Effectenregistratie.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer — E 100 — artt. 46, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een op 2 Februari 1952 ter Griffie van de Raad te 's-Gravenhage binnengekomen verzoekschrift van F.

E. Hollander te 's-Gravenhage, (appellant), gemachtigde Mr R. Korthals Altes advocaat en procureur te Amsterdam, waarbij hij in beroep komt van de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie (Afd. E.R.) van 14 November 1949, welke beslissing op 2 Januari 1952 aan appellants Commissioonnair E. van Meer's Effectenkantoor te Amsterdam (van Meer) is toegezonden en waarbij de geïntimeerde G. J. L. Derks te Rumpt in de eigendom is erkend van 1 certificaat van f 750,— van Aandelen Gemeenschappelijk Bezit van aandelen Philip's Gloeilampenfabrieken N.V. genummerd 38555;

Gezien een op 25 Maart 1952 gedateerde brief van Arnold Gillissen's Bank N.V., waarin deze verklaart dat geïntimeerde het litigieuze effect door haar bemiddeling door aankoop ter beurze op 12 Februari 1943 verkregen heeft;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak ter zitting van de Raad op 19 Mei 1952;

Overwegende, dat appellant in zijn appel-request en ter zitting het volgende heeft medegedeeld:

Appellant was op 9 Mei 1940 eigenaar van het litigieuze certificaat en heeft het bezit daarvan op onrechtmatige wijze, namelijk door gedwongen inlevering bij Lippmann, Rosenhal & Co., Sarphatistraat, verloren. Na de bevrijding heeft van Meer, voordat hij met appellants contact kon krijgen, bij de Afd. E.R., met gebruikmaking van het formulier 6 (o.m. met betrekking tot het litigieuze effect) tijdig aangifte gedaan als bedoeld bij artikel 46 van het K.B. E 100.

Toen later verscheidene van de met dit formulier aangegeven fondsen waren teruggevonden, heeft van Meer (die zich er mede belastte om namens appellants alles te doen, wat er voor de aanvraag tot herstel in de eigendom van diens verloren gegane fondsen nodig zou zijn, maar die, nu een aangifte als bedoeld in art. 46 van het K.B. E 100 was geschied, geen aanvraag tot herstel in de eigendom volgens art. 45 E 100 met gebruikmaking van formulier 5, meer behoefde te doen) op grond van mededeling 107 van het Centraal Bureau voor de Effectenregistratie, volgens welke de op teruggevonden stukken betrekking hebbende formulieren 5 behoorden te worden ingetrokken, bij brief van 16 September 1947 aan de

Afd. E.R. verzocht, de fondsen vermeld in het destijds ingeleverde formulier 6 van de „zwarte lijst” af te voeren.

Deze intrekking van formulier 6 was een vergissing van van Meer, omdat bedoelde mededeling no 107 niet voorschreef, dat in voorkomende gevallen de formulieren 6, maar wel de ten onrechte gedane aanvragen met formulier 5 behoorden te worden ingetrokken.

De intrekking door van Meer van het formulier 6 had tengevolge, dat buiten de bedoeling van appellant en van Meer ook de aangifte van de niet teruggevonden effecten, waaronder het litigieuze, werd ingetrokken.

De aangifte volgens art. 46 is in feite niet voor intrekking vatbaar, daar die aangifte niet anders was dan een mededeling aan de Afd. E.R. van aan van Meer bekende feiten. Appellant vraagt zich dan ook af, hoe het mogelijk is, dat de Afd. E.R. deze intrekking geaccepteerd heeft.

Toen in 1951 de vergissing van van Meer ontdekt werd, was reeds door de Afd. E.R. bij een beslissing van 14 November 1949 geïntimeerde in de eigendom van het effect erkend, uiteraard zonder dat daartegen door appellant enige oppositie gevoerd was.

Op 2 Januari 1952 is een afschrift der betreffende beslissing aan van Meer toegezonden.

Overwegende, dat appellant van de beslissing van 14 November 1949 in beroep komt, op grond dat deze is tot stand gekomen zonder het in aanmerking nemen van het feit, dat appellant is de vroegere bezitter van het litigieuze effect, dat hij dit effect onvrijwillig heeft verloren en dat hiervan aangifte is gedaan op de bij het K.B. E 100 voorgescreven wijze, doch dat op deze aangifte tengevolge van voormelde intrekking daarvan, berustend op een onjuiste interpretatie van mededeling No. 107 van het Centraal Bureau voor Effectenregistratie, door de commissionair van appellant geen acht geslagen is;

Overwegende, dat geïntimeerde ter zitting van 19 Mei 1952 niet verscheen is noch zich door een schriftelijk gemachtigde heeft doen vertegenwoordigen, zodat aangenomen mag worden, dat geïntimeerde de door appellant gestelde feiten als juist erkent en dat mitsdien tussen partijen vast-

staat, dat slechts aan een onjuiste interpretatie van mededeling 107 te wijten is, dat op de aangifte overeenkomstig art. 46 E 100 t.a.v. het litigieuze stuk, door de Afd. E.R. geen acht geslagen is;

dat naar het oordeel van de Raad de door appellant aangevoerde grond van zodanig gewicht is, dat de beslissing waarvan beroep, niet in stand kan blijven;

dat de Raad het gewent acht, dat appellant gelegenheid krijgje voor de Afd. E.R. zijn standpunt uit een te zetten, waartoe de Raad de zaak naar deze Afdeling zal verwijzen;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing van 14 November 1949;

Wijst de zaak terug naar de Afdeling Effectenregistratie ter verdere behandeling;

Compenseert de proceskosten in dier voege, dat iedere partij haar eigen kosten draagt.

No. 53/348

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
20 October 1952 (Mrs Prof. Houwing,
Verveen en Borgerhoff Mulder).**

Tot de bestanddelen van een nalatenschap behoren in Nederland door een Nederlands administratiekantoor uitgegeven certificaten van Amerikaanse aandelen, Amerikaanse obligaties aan toonder en Amerikaanse shares op naam, die ten name van de Twentische Bank liggen bij de Garantie Trust Comp.

Bij de uitlegging van art. 1 sub 8 moet worden bedacht dat de algemene strekking van het B.V.V. ongetwijfeld is de hand te leggen op zoveel mogelijk vermogen en niet een theoretisch zuivere grens te trekken tussen vermogen, hetwelk naar internationaal privaatrecht wel en niet aan het Nederlandse recht onderworpen is.

Op bovengenoemde vermogenswaarden is het Besluit E 133 toepasselijk. Het beroep gericht tegen de beslissing van het N.B.I. verworpen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen —
E 133 — artt. 1 sub 8 en 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.
Gezien een op 30 November 1951

bij de Raad ingekomen verzoekschrift van Wilhelmina Nicolina Lebret, echtgenote van Richard Petersen en van deze voor zover nodig tot bijstand en machtiging van zijn echtgenote, beiden wonende te Hamburg;

Gelezen een daarop op 11 Augustus 1952 bij de Raad ingekomen antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gehoord partijen, verzoekers bij monde van Mr. N. W. de Grooth, het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr. E. van Haersma Buma;

Overwegende, dat verzoekers bij voormeld verzoekschrift tijdig in beroep zijn gekomen van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in een brief van het Nederlandse Beheersinstituut aan Mr. N. W. de Grooth als raadsman van verzoekers, gedateerd 14 November 1951;

dat zij in dit verzoekschrift, hetwelk als hier ingelast wordt beschouwd, kort samengevat hebben gesteld;

dat verzoekster bipatride is, immers de Duitse en de Amerikaanse Nationaliteit bezit;

dat zij aan het Nederlandse Beheersinstituut heeft gevraagd een ontvrijdingsverklaring als bedoeld in artikel 34 E 133;

dat haar verzoek is afgewezen, de Afdeling Rechtspraak van de Raad de afwijzing in beroep heeft bevestigd, doch een revisie-aanvraag nog hangende is;

dat verzoeksters moeder, die Nederlandse was tijdens de bezetting van Nederland is overleden en verzoekster, die te Hamburg woont, voor één vijfde gerechtigd is tot haar nalatenschap; dat tot de nalatenschap behoren Amerikaanse effecten;

dat deze effecten, indien zij zouden toebehoren aan een in Hamburg wonende vijandelijke onderdaan, nochtans niet zouden zijn vijandelijk vermogen in de zin van artikel 3 jo artikel 1 lid 8 van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

dat bij brief van 14 November 1951, het Nederlandse Beheersinstituut aan verzoeksters raadsman heeft doen weten, dat tot scheiding en deling van de nalatenschap zal worden overgegaan en dat het Nederlandse Beheersinstituut geen aanleiding kan vinden om in de voorgenomen toedeling der effecten wijziging te brengen;

dat deze mededeling van het Nederlandse Beheersinstituut in verband met de voorafgegane onderhandelingen in-

houdt de beslissing, dat vorenbedoelde Amerikaanse effecten wel zouden vallen onder de omschrijving van vijandelijk vermogen van het Besluit E 133 en voorts dat de scheiding en deling aldus zal geschieden, dat deze effecten niet zullen worden toegescheiden aan de Nederlandse Staat, als eigenaar van verzoeksters aandeel in de nalatenschap;

en bij conclusie, gelijk deze door de daarin door verzoekers met goedvinden der wederpartij aangebrachte wijziging is komen te luiden, hebben gevorderd, dat het de Raad behage te vernietigen de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut waarvan beroep en opnieuw rechtdoende het Nederlandse Beheersinstituut te gelasten:

1e. Aan verzoekster af te geven alle dividendbewijzen en talons van in Amerika en buiten Nederland uitgegeven obligaties en effecten, vallende in verzoeksters zogenaamd voormalige vermogen.

2e. Aan de Twentsche Bank te 's-Gravenhage, alsmede aan de Guarantee Trust te New York mededeling te doen dat het Nederlandse Beheersinstituut niet is gerechtigd voor het geheel of ten dele in de zich in voornoemde boedel bevindende Amerikaanse aandelen.

3e. Bij de scheiding en deling van de hoger genoemde nalatenschap zich te onthouden van elke scheiding en delingshandeling ten aanzien van:

a. de originele in Amerika uitgegeven en zich in Nederland bevindende toondersobligaties,

b. de zich in Nederland bevindende, en buiten Nederland uitgegeven toondereffecten en toonderobligaties,

c. de zich in Amerika bevindende originele aandelen in Amerikaanse rechtspersonen.

4e. Voorts verzoekster toe te staan vrijelijk ten aanzien van al deze fondsen met de overige erfgenamen te scheiden en te delen zonder daarbij enige belemmering in de weg te leggen, subsidiair bij de te treffen scheiding en deling een dusdanige deling toe te passen dat aan het erfdeel ten name van verzoekster een equivalent deel in de Amerikaanse fondsen wordt toegescheiden;

dat het Nederlandse Beheersinstituut in zijn antwoord, hetwelk als hier

ingelast wordt beschouwd, heeft erkend, dat zijn brief van 14 November 1951 inhoudt de door verzoekers gestelde beslissingen, het beroep heeft bestreden op gronden, waarop hieronder voorzoveel als nodig zal worden teruggekomen en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijk verklaring, althans ontzegging cum expensis;

EN IN RECHTE:

Overwegende, dat inmiddels bij uitspraak van de Raad van heden het verzoek van verzoekers tot revisie van de uitspraak, waarbij in hoger beroep verzoeksters verzoek om ontvrijding werd geweigerd, is afgewezen, zodat verzoekster thans definitief als vijandelijk onderdane in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen moet worden aangemerkt;

dat dientengevolge verzoekster bij de wijze, waarop de nalatenschap harer moeder zal worden verdeeld, nog slechts belang kan hebben voorzover tot de nalatenschap behoren bestanddelen die, indien zij aan haar worden toebedeeld, niet zouden zijn vijandelijk vermogen in de zin van het Besluit E 133, zodat de Staat daarop alsdan geen rechten zou kunnen doen gelden;

dat de Raad daarom eerst dit geschilpunt zal beslissen;

dat in de loop der procedure tussen partijen is komen vast te staan, dat de bestanddelen van de nalatenschap, ten aanzien waarvan in dit opzicht tussen partijen geschil bestaat, gevormd worden door:

A. in Nederland door een Nederlands administratiekantoor uitgegeven certificaten van op naam van dit kantoor staande Amerikaanse aandelen op naam;

B. Amerikaanse obligaties aan toonder;

C. Amerikaanse shares op naam, welke ten name van de Twentsche Bank liggen bij de Garantie Trust te New York, en door de Twentsche Bank worden gehouden voor de boedel;

dat verzoekster nog heeft gesteld, dat tot de boedel ook zouden behoren andere buiten Nederland uitgegeven toonderobligaties dan de sub B bedoelde;

dat hieromtrent ten processe geen klaarheid is verkregen;

dat intussen, indien inderdaad zodanige stukken in de boedel aanwezig

zouden zijn, daarop hetgeen hierna omtrent de sub B bedoelde stukken wordt overwogen, mede toepasselijk is;

Overwegende nu, dat lid 8 van artikel 1 van het Besluit E 133 eerst bepaalt dat onder vermogen in dit Besluit wordt verstaan: „alle vermogensrechtelijke rechten en bevoegdheden in de ruimste zin, die bestanddelen van vermogen kunnen vormen” en daaraan toevoegt, dat daaronder worden „begrepen” de vervolgens sub a-d nader omschreven vermogensbestanddelen;

dat terwijl in dit lid overigens in de omschrijving van vermogen en vermogensbestanddelen generlei territoriale beperking is opgenomen, na de omschrijving van bepaalde vermogensbestanddelen sub c volgt de vermelding „die hetzij zich binnen het gebied van het Koninkrijk bevinden, tot de rechtsfeer van het Koninkrijk behoren, of binnen het Koninkrijk kunnen worden geldend gemaakt, hetzij — onverschillig waar zij zich bevinden of waar zij kunnen worden geldend gemaakt — toebehoren aan Nederlanders, Nederlandse onderdanen of personen, die binnen het Koninkrijk hun woon- of verblijfplaats hebben of zich aldaar bevinden, of, zo het rechtspersonen betreft, die opgericht zijn of bestaan onder het recht van het Koninkrijk, wier maatschappelijke zetel, plaats van vestiging of hoofdkantoor gelegen is, of wier eigenlijke zaak of hoofdbedrijf gevestigd is binnen het Koninkrijk;”

dat het niet duidelijk is of deze op rubriek c volgende nadere omschrijving behoort bij rubriek c alleen, of ook bij de rubrieken a en b, of wel ook bij de in de aanhef van lid 8 gegeven omschrijving van vermogen in het algemeen, zodat alle in die aanhef in het algemeen omschreven vermogen slechts dan als vermogen in de zin van het Besluit is aan te merken, als het zich binnen het koninkrijk bevindt of tot de rechtssfeer van het Koninkrijk behoort;

dat dit laatste in overeenstemming ware met de op artikel 1 lid 8 gegeven Regeringstoelichting, welke immers stelt: „De omschrijving van vermogen is zodanig gesteld, dat alles wat voorwerp van vermogensrecht kan zijn, voorzover dat zich bevindt op Nederlands grondgebied (als roerende en onroerende goederen) of tot de Nederlandse rechtssfeer behoort (als patenen, auteursrechten, vorderingen waarvan de schuldenaar in Nederland

woont), daardoor bestreken worden. In zover zou men kunnen zeggen, dat de definitie territoriaal begrensd is";

dat echter deze uitlegging niet kan worden aanvaard, omdat zij volstrekt onverenigbaar is met de omstandigheid, dat de in lid 8 gegeven, bovenvermelde, territoriale beperking is opgenomen achter rubriek c en voor rubriek d, waaruit volgt, dat zij slechts op de rubriek c of op de rubrieken a-c betrekking kan hebben, doch niet op de in de aanhef van lid 8 gegeven algemene omschrijving van vermogen;

dat alzo juist is, het standpunt van het Nederlandse Beheersinstituut, dat de vermelding van de rubrieken a-d slechts dient om buiten twijfel te stellen, dat ook de daar vermelde vermogensbestanddelen als vermogen in de zin van de aanhef van lid 8 zijn te beschouwen, doch dat wat niet onder die rubrieken mocht vallen nochtans, indien als vermogen te beschouwen, ingevolge de aanhef van lid 8 als vermogen in de zin van het Besluit is aan te merken;

dat dit zo zijnde, ook de hierboven sub A, B en C vermelde vermogensbestanddelen, voorzover aan een vijandelijk onderdaan toebehorend als aan de Staat vervallen moeten worden aangemerkt;

dat al ware dit anders, die bestanddelen toch zouden moeten worden beschouwd als vijandelijk vermogen, immers als hetzij zich bevindend binnen het gebied, hetzij behorend tot de rechtssfeer van het Koninkrijk hetzij daarbinnen geldend te maken;

dat bij de uitlegging van artikel 1 lid 8 moet worden bedacht dat de algemene strekking van het Besluit E 133 ongetwijfeld is, gelijk ook in de Regeringstoelichting tot uiting komt, de hand te leggen op zoveel mogelijk vermogen, waarop de door de bezetter aan ons land toegebrachte schade kan worden verhaald en niet, een theoretisch zuivere grens te trekken tussen vermogen hetwelk naar internationaal privaatrecht wel en niet aan het Nederlandse recht onderworpen is;

dat reeds daarom krachteloos is het beroep van verzoekers op het internationaal privaatrecht en de daarin geldende opvattingen omtrent de vraag welk recht op waardepapieren en vorderingen en op de overdracht daarvan toepasselijk is;

Overwegende nu in het bijzonder

omtrent elk der drie hierboven genoemde categorieën van vermogensbestanddelen, welke tot de boedel van verzoeksters erflaatster behoren:

ad A, dat daargelaten kan worden of certificaten afgegeven door een administratiekantoor tegenover ten name van dat kantoor staande aandelen op naam de houder enig zakelijk recht op die aandelen kunnen geven, omdat in ieder geval het certificaat aan de houder ook een persoonlijke aanspraak op de uitgeefster verschaft en deze aanspraak, als het certificaat zich in Nederland bevindt en de uitgeefster een Nederlands administratiekantoor is, ongetwijfeld zich binnen Nederland bevindt en binnen Nederland kan worden geldend gemaakt, waardoor ook de ganse rechtsverhouding aangemerkt moet worden als te behoren tot de rechtssfeer van het Koninkrijk;

ad B, dat bij obligaties aan toonder het vorderingsrecht rechtens zozeer met het stuk, waarin het is belichaamd, vereenzelvigd is, dat het, zeker in de zin van het Besluit E 133, gezegd moet worden zich in Nederland te bevinden, indien het stuk zich in Nederland bevindt;

ad C, dat te dezen aanzien hetzelfde moet gelden als ad A is overwogen, dat toch, daargelaten of de boedel enig zakelijk recht op de ten name van de Twentsche Bank staande onder de Garantie Trust liggende shares zou hebben, in ieder geval tot de boedel behoort een persoonlijk recht jegens de Twentsche Bank, hetwelk in Nederland is geldend te maken, waardoor de ganse rechtsverhouding tot de rechtssfeer van het Koninkrijk behoort;

dat, nu verzoekster ten aanzien van de vraag, of op de in geschil zijnde vermogensbestanddelen het Besluit E 133 toepasselijk is, in het ongelijk moet worden gesteld de overige grieven tegen de aangevallen beschikking, welke er van uitgaan dat daarop dat besluit niet toepasselijk zou zijn, evenzeer moeten worden verworpen;

RECHTDOENDE:

Verwerpt het beroep;

Veroordeelt verzoekers in de proceskosten, tot op deze uitspraak aan de zijde van het Beheersinstituut begroot op f 100,—.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no 70.

Regeling inzake rechtsherstelgeschil S 15918

tussen:

1. Jacob Wallage, fabrikant, wonende te Heemstede,
2. Herman France, koopman, wonende te Zeist,
3. Marinus France, koopman, wonende te Zeist.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoekschrift van Jacob Wallage, fabrikant, wonende te Heemstede, (hierna te noemen partij Wallage) tot herstel van de hypothecaire inschrijving ten behoeve van requestrant en ten laste van Herman France, koopman wonende te Zeist (hierna te noemen partij France), gerust hebbende op het kadastrale perceel Gemeente Zeist, Sectie M, nummer 1195, tot zekerheid van de terugbetaling van een schuld ten laste van partij France en ten behoeve van partij Wallage, groot in hoofdsom f 5000.— rentende 5 % per jaar, per 1 Mei en 1 November van elk jaar, geconstateerd bij akte van schuldbekentenis met hypotheekstelling op 12 October 1940 verleden voor de plaatsvervanger van Notaris van Hoogstraten te Zeist, krachtens welke akte inschrijving is genomen ten hypotheekkantore te Amersfoort op 14 October 1940, in deel 368 nummer 10 en bij welke akte Marinus France, koopman wonende te Zeist, tot meerdere zekerheid voor de nakoming der verplichtingen van partij France, zich heeft verbonden als borg.

Gelezen de stukken, waaronder een verslag der comparities van partijen voor de gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen te Utrecht op 22 December 1952 en 13 Maart 1953 en een verklaring van Notaris F. L. M. van Hoogstraten te Zeist.

In aanmerking nemende, dat uit de overgelegde stukken het navolgende blijkt:

1. De onderwerpelijke vordering was op 1 Juni 1942 nog groot f 5000.—. Op die datum loste partij France geheel vrijwillig van de schuld af een som van f 1500.— ten kantore van Notaris van Hoogstraten voornoemd, nadat voor het verrichten van deze aflossing toestemming was verleend door de „Kommissar General für das Wohnungs- und Siedlungswesen”. De notaris van Hoogstraten heeft de debiteur vóór de aflossing er op gewezen, dat de aflossing niet in handen van de crediteur zou komen, doch in handen van de bezetter en hij heeft de debiteur toegezegd, dat door deze gedurende de oorlog geen rente verschuldigd zou zijn, indien de aflossing achterwege zou blijven.
2. De vordering, toen pro resto groot f 3500.— werd op 30 Juni 1942 in beheer genomen door de Niederländische Grundstücksverwaltung (N.G.V.).
3. Op 29 April 1943 heeft partij France, zonder dat zij hiertoe door de N.G.V. was aangemaand, in mindering van de schuld f 2000.— aan de N.G.V. afgelost met rente ten bedrage van f 70.—.
4. Op 30 Augustus 1943 heeft partij France, nadat hij tevoren de N.G.V. had gevraagd te mogen aflossen, het restant van de schuld ten bedrage van f 1500.— aan de N.G.V. afgelost met rente ten bedrage van f 20.—.
5. Op 5 October 1943 werd de hypothecaire inschrijving ten hypotheekkantore

doorgehaald, tot welke doorhaling machtiging werd verleend door de N.G.V.

6. Van de door partij France afgeloste hoofdsom en betaalde rente is ontvangen door de Vermögens Verwaltung und Renten Anstalt f 1470.— en door de Niederländische Grundstücksverwaltung f 3600.—, waarin begrepen voor rente f 100.—.
7. Door partij Wallage is een bedrag van f 152.50 gedeponereerd bij de Raad als voorschot op de kosten voor de behandeling van het onderhavige geschil.

Overwegende, dat partij Wallage herstel vraagt van de afgeloste hypothe-caire vordering, partij France en diens borg, de Heer M. France zich daar-tegen verzetten en een regeling tussen partijen terzake naar het oordeel der Afdeling niet binnen redelijke termijn tot stand kan worden gebracht;

Overwegende, dat het betoog van partij France in hoofdzaak hierop berust, dat zij in 1942 over een bedrag van f 1500.— beschikte, dit wenste af te lossen en voor het overige gedeelte der lening ad f 3500.— een nieuwe lening kon sluiten tegen een lagere rente n.l. 4 %.

Overwegende, dat de voormelde omstandigheid geen deugdelijke grond opleverde om tot aflossing der bestaande schuld over te gaan, te minder waar partij France wist, dat het geld niet in handen van partij Wallage zou komen, zoals uit de door notaris F. L. M. van Hoogstraten te Zeist afgegeven verklaring is gebleken — twee van zijn bedienden hebben getracht partij France van de aflossing af te houden en hebben haar toegezegd, dat bij achterwege laten van de aflossing gedurende de oorlogsjaren geen rente zoude behoeven te worden betaald;

dat, nadat de vordering in beheer was genomen door de N.G.V. partij France bij haar schrijven van 20 Januari 1943 de N.G.V. heeft medegedeeld, op haar schuld f 2000.— te willen aflossen en bij haar schrijven van 20 Augustus 1943 aan de N.G.V. heeft medegedeeld te menen, dat joodse hypotheken direct opzegbaar waren en gevraagd heeft zijn schuld te mogen aflossen;

Overwegende, dat de Afdeling op grond van het vorenstaande van oordeel is, dat de in het Besluit E 100 voor het ingrijpen door de Raad gestelde vereisten in casu aanwezig zijn en het verlangde rechtsherstel mitsdien moet worden toegewezen, waarbij zij de inhoud der te herstellen rechtsbetrekking naar redelijkheid en billijkheid zal vaststellen en de gevolgen daarvan zal regelen;

Gelet op artikel 113c van het Besluit E 100 zoals dit is gewijzigd bij de wet van 21 December 1951 (Staatsblad no 586);

Stelt de volgende regeling vast:

- I. De vordering ten behoeve van partij Wallage en ten laste van partij France, voortvloeiende uit de akte van schuldbekentenis met hypotheekstelling, op 12 October 1940 verleden voor de plaatsvervanger van Notaris van Hoogstraten te Zeist is door aflossing aan de Vermögens-Verwaltung und Renten-Anstalt en aan de Niederländische Grundstücksverwaltung niet tenietgegaan, evenmin als het tot zekerheid voor de terugbetaling der lening gevestigde recht van hypotheek op het kadastrale perceel Gemeente Zeist, Sectie M nummer 1195 en de tot meerdere zekerheid verleende borgtocht door de Heer M. France te Zeist.
- II. Partij France is schuldig aan partij Wallage uit kracht der onder I gemelde akte f 5000.— met de rente van 1 Mei 1942 af in mindering waarvan strekt f 100.— zijnde de aan de N.G.V. betaalde rente. Deze rente zal van 1 Mei 1942 af bedragen 4 % per jaar.
De bepalingen der sub I gemelde akte blijven voorzover daarvan bij deze regeling niet is afgeweken van volle kracht en waarde en omvang;
- III. De machtiging en toestemming tot doorhaling van de inschrijving in deel 368 nummer 110 ten hypotheekkantore te Amersfoort en de toepassing der akte van roeiement op 5 October 1943 zijn nietig;

IV. Tot herstel der onder III bedoelde inschrijving zal partij Wallage uit kracht der onder I gemelde akte en uit kracht dezer regeling ten hypotheekkantore te Amersfoort inschrijving nemen ten laste van het kadastrale perceel Gemeente Amersfoort, Sectie M, nummer 1195, met aantekening, dat deze inschrijving eerste in rang zal zijn.

IV. De V.V.R.A. en de N.G.V. hebben ten onrechte in ontvangst genomen de sommen van respectievelijk f 1470.— en f 3600.— ten gunste van partij Wallage. Het recht tot terugvordering dezer sommen wordt toegekend aan partij France in de plaats van partij Wallage.

VI. Partij France betale aan partij Wallage:

a. voor de kosten van rechtskundige bijstand begroot op	f 125.—
b. voor kosten van de onder IV gemelde inschrijving begroot op „	15.—
c. de hierna te melden kosten dezer regeling, welke door partij Wallage zijn voorgeschoten	„ 152.50
	In totaal f 292.50

Al deze kosten vallen onder de omschrijving sub C in de onder I gemelde akte betreffende de kosten welke ten laste van de debiteur komen.

VII. De kosten dezer regeling ten bedrage van f 152.50 komen ten laste van partij France.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage 1 Juni 1953.

Besluit no. 72.

Regeling inzake rechtsherstelgeschil M 10384
tussen:

1. De erven Ester van der Woude-van Praag, t.w.
 - a. Leentje van der Woude, in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Jacques Pinto te Leeuwarden.
 - b. Helena Joosten, in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Louis van Praag, te New York, U.S.A.
 Gemachtigde: de Heer G. J. Pybes, administrateur te Amsterdam;
hierna te noemen partij van der Woude;
2. Liëuwe van der Meer te Leeuwarden.
Raadsman: Mr N. Heemskerk, advocaat en procureur, te Leeuwarden;
hierna te noemen partij van der Meer;
3. de Liquidatie van Verwalting Sarphatistraat, te Amsterdam;
hierna te noemen de L.V.V.S.

De Raad van het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoekschrift ingediend door de Heer Jacques Pinto, ingediend voor zich en zijn mede-rechtverkrijgenden op de nalatenschap van wijlen Esther van Praag, weduwe Elkan van der Woude, tot herstel van deze erven in de eigendom van een perceel weiland aan de Jelsumervaart onder Leeuwarden, kadastraal bekend gemeente Leeuwarden sectie E nummer 20, groot 2.63.60 ha.

Gelezen de stukken, waaronder een concept minnelijke regeling opge maakt door notaris Mr A. N. Duintjer, tevens proces-verbaal van zwaarigheden, welke laatsten nader door partijen zijn toegelicht aan de Gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen te Assen op 8 November 1952, waarbij partij van der Meer werd bijgestaan door Mr N. Heemskerk, advocaat en procureur, te Leeuwarden, Willemskade 28 A en partij van der Woude door Dr Sluzker te Amsterdam.

In aanmerking nemende, dat de navolgende feiten vaststaan:

1. Wijlen Esther van Praag, weduwe Elkan van der Woude, laatst ge-
woond hebbende te Amsterdam, was eigenares in de zin van artikel 20 van
het K.B. E 100 van voorschreven perceel, hetwelk door haar werd verkregen
bij akte van scheiding een en twintig Juli negentienhonderd negen en dertig
verleden voor notaris Hölwerda te Warga, overgeschreven ten Hypotheek-
kantore te Leeuwarden diezelfde dag in deel 2201 nummer 110.

2. Esther van Praag voornoemd overleed te Amsterdam 16 Januari 1942,
ab intestato, nalatende tot haar erfgenamen haar beide kinderen Leentje van
der Woude voornoemd en wijlen Nathan van der Woude, alsmede haar klein-
zoon Jozeph Joosten, als bij plaatsvervulling opkomende voor zijn op 31
October 1942 te Amsterdam overleden Moeder, Louise Suzanna van der
Woude, echtgenote van de Heer Hessel Joosten, dus ieder voor $\frac{1}{2}$ deel harer
nalatenschap.

Jozeph Joosten voornoemd overleed te Sobibor (Polen) 2 Juli 1943, ab in-
testato, nalatende tot zijn erfgenamen van vaderszijde zijn tante Helena
Joosten voornoemd voor de helft zijner nalatenschap en van moederszijde
zijn tante Leentje van der Woude voornoemd en zijn oom Nathan van der
Woude voornoemd, ieder voor $\frac{1}{4}$ gedeelte zijner nalatenschap.

Nathan van der Woude is zonder huwelijksvoorwaarden gehuwd geweest
met wijlen Rebecca Rood.

Beider laatste woonplaats was Amsterdam, terwijl zij overleden respec-
tiefelijk te Stütthof (Duitsland) 15 Maart 1945 en Amsterdam 29 Maart
1944, ab intestato.

Uit dit huwelijk is één kind geboren, Germaine van der Woude, die na
haar Moeder en voor haar Vader is overleden te Auschwitz (Polen), 25
October 1944. Nathan van der Woude was dus de enige gerechtigde tot al
hetgeen behoord heeft tot de huwelijksgemeenschap, waarin hij was gehuwd.

Nathan van der Woude liet tot zijn enige erfgename na zijn voornoemde
zuster Leentje van der Woude.

Zodat de echtelieden Pinto-van der Woude en Praag-Joosten de enige ge-
rechtigden tot voorschreven onroerend goed zijn.

3. Voormeld onroerend goed werd bij akte 10 December 1941 verleden
voor notaris Poelstra te Leeuwarden verkocht aan de toenmalige pachter
Lieuwe van der Meer voornoemd — hierna te noemen partij van der Meer —
overgeschreven ten Hypotheekkantore te Leeuwarden 17 December 1941
in deel 2261 nummer 74, zulks ter uitvoering van de verordening 102/1941.

4. In de sub 3 bedoelde akte werd bepaald, dat de koopsom, welke f 8.460
bedroeg, betaald moest worden op 1 Mei 1942 met bijbetaling van twee maan-
den rente berekend naar $3\frac{1}{2}$ % per jaar, *terwijl* zo nodig de koper *kon eisen*,
dat door de verkoopster aan hem het volle bedrag der koopsom ter leen werd
verstrekkt op hypotheek, tegen een rente naar $3\frac{1}{2}$ % per jaar, te rekenen
vanaf 1 Mei 1942. Deze hypotheek werd nimmer opgenomen.

5. Op 3 Juni 1942 heeft partij van der Woude middels het accountants-
kantoor L. Heeringa te Leeuwarden aan de „Fa. Lippmann, Rosenthal & Co.“,
te Amsterdam kennis gegeven van het bestaan van de vordering op L. van
der Meer. Op 21 Januari 1943 heeft genoemde firma aan partij van der
Meer kennis gegeven, dat zij de rechthebbende op deze vordering was,
waarna partij van der Meer bij schrijven van 28 Januari 1943 heeft geant-
woord, dat de door Lippmann, Rosenthal en Co. vermelde gegevens „juist”
waren en partij van der Meer verzocht welke formaliteiten vervuld moesten
worden om een „hypotheek” ad f 8.460,— af te lossen. Op welk schrijven
Lippmann, Rosenthal & Co. op 26 Februari 1943 antwoordde, dat van der
Meer abusievelijk van hypotheek sprak en de koopakte hem getourneerd
zou worden, zodra de koopsom met rente betaald was.

6. Daarna werd op 7 Juli 1944 overgemaakt een bedrag van f 8.099.30,
zijnde f 7.960.— restant hoofdsom plus rente, nadat op 15 Maart 1943 f 296.55
rente was overgemaakt en op 14 Januari 1944 f 746.75 zijnde f 500,— voor
aflossing en de rest voor rente.

7. Omstreeks September 1946 (brief van 16 September 1946) werd tussen partijen overeengekomen, dat rechtsherstel zou plaats vinden, behoudens goedkeuring van de Gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen, waarbij partij van der Meer volledig zou worden gerestitueerd de koopsom van het onroerend goed met de betaalde rente, alsmede de kosten van overdracht, terwijl de pachtovereenkomst weer zou herleven. Deze overeenkomst werd niet geëffectueerd, daar bij de behandeling van het geschil door de inmiddels benoemde notaris-bemiddelaar, de sub 5 vermelde feiten aan het licht kwamen en partij van der Woude op grond van deze feiten niet tot uitvoering van de eerst getroffen overeenkomst wenste over te gaan.

8. Partij van der Woude heeft een bedrag van f 300.— bij de Raad gedeponeerd als voorschot op de kosten dezer regeling.

Overwegende, dat tussen partijen het navolgende geschilpunt bestaat:

Op basis van de getroffen overeenkomst van September 1946 wil partij van der Meer medewerken tot rechtsherstel, waarbij zij dan volledig wordt schadeloos gesteld, waartegen partij van der Woude aanbiedt de helft der door partij van der Meer te lijden schade te vergoeden.

Overwegende, dat uit de genoemde correspondentie inderdaad blijkt, dat partijen een overeenkomst tot rechtsherstel hadden getroffen, waarbij partij van der Meer volledig schadeloos gesteld werd.

Dat echter deze overeenkomst niet getroffen werd via de notaris-bemiddelaar en de juiste toedracht der feiten partij van der Woude eerst is bekend geworden, nadat de notaris-bemiddelaar dit uit de overgelegde correspondentie met Lippmann was gebleken.

Overwegende, dat middels de wettelijke regeling tot rechtsherstel, voorschreven overeenkomst de goedkeuring van de Afdeling Onroerende Goederen behoeft, deze goedkeuring nog niet was verkregen, zodat deze overeenkomst nog niet „effectief” was.

Dat partij van der Woude op grond van de nieuwe feiten, met name wat betreft de sub 5 vermelde brief van partij van der Meer, gerechtigd was haar houding te herzien.

Overwegende, dat partij van der Meer weliswaar de sub 5 vermelde brief heeft geschreven, doch daarna de uitvoering van dit aflossingsvoornemen zoveel mogelijk heeft vertraagd en het niet wel aangaat partij van der Meer alleen de schade daarvan te doen dragen, daar de aanleiding van de vordering, zijnde de gesloten koopovereenkomst, niet door hem was gezocht.

Overwegende, dat naar het oordeel der Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling tussen partijen tot stand gebracht kan worden.

Overwegende, dat de Nederlandse Bank, Kantoor Deviezenvergunningen, blijkens haar aan dit besluit gehechte verklaring d.d. 4 Juni 1953, no. BZ 3705714 vergunning heeft verleend voor het tot stand brengen van de navolgende regeling, welke geheel gelijklopend is aan het aan de Nederlandse Bank ter beoordeling toegezonden ontwerp.

Gezien artikel 113 c van het Besluit E 100 zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586).

Stelt de volgende regeling vast:

A. de koopovereenkomst tussen Esther van Praag, weduwe Elkan van der Woude, en Lieuwe v. d. Meer, gesloten bij akte 10 December 1941 verleden voor notaris Mr P. D. Poelstra te Leeuwarden, alsmede de daarop gevolgde levering van het perceel gemeente Leeuwarden, Sectie E nummer 20, groot 2.63.60 ha, door de overschrijving van gemelde akte ten Hypotheekkantore te Leeuwarden op 17 December daaraanvolgende in deel 2261 nummer 74 is nietig en heeft niet geleid tot enige wijziging van partij van der Woude als eigenares van gemeld onroerend goed.

B. De pachtverhouding tussen partijen wordt hersteld en wordt geacht voort te duren tot 1 Maart 1954.

Bepaalt ten aanzien van de gevolgen van dit rechtsherstel:

I. Partij van der Woude betaalt aan partij van der Meer:

De helft van de door van der Meer betaalde bedragen te weten: aan hoofdsom	f 8.460.—
rente 3½ % over f 8.460.— van 1/3 '42—1/1 '44	„ 543.30
rente over f 7.960.— van 1/1 '44—1/7 '44	„ 139.30
	<hr/>
Tezamen f	9.142.60

waarvan de helft, dus	f 4.571,30
voorts de helft van de door van der Meer betaalde transportkosten, zijnde f 362.50, dus voor de helft	„ 181.25
	<hr/>
Totaal f	4.752.55

Partij van der Meer betaalt aan partij van der Woude de pacht van het land ad f 360.— per jaar van 1 Maart 1942—1 Maart 1954, zijnde 12 pachtjaren, dus	f 4.320.—
vermindert met de door van der Meer betaalde kosten gesteld op	„ 462.77
	<hr/>
Resteert f	3.857.23

alsmede de helft der hierna sub IV vermelde kosten	„ 106.52
	<hr/>
Totaal f	3.963.75

„ 3.963.75

Blijft door partij van der Woude aan partij van der Meer te betalen	f 788.80
---	----------

II. Partij van der Woude is verplicht vóór 1 Maart 1954 met partij van der Meer een schriftelijke pachtovereenkomst aan te gaan voor een nader door partijen en met goedkeuring van de Grondkamer voor Friesland vast te stellen termijn en pachtprijs.

III. De vordering op de L.V.V.S. te Amsterdam terzake van de door partij van der Meer gedane betalingen ad in totaal f 9.142.60 komt voor de helft toe aan partij van der Meer en voor de helft aan partij van der Woude.

IV. De kosten dezer regeling aan de Raad voor het Rechtsherstel bedragende f 213.05 zijn blijkens het vorenstaande ten laste van partijen van der Woude en van der Meer, ieder voor de helft. De kosten van de Raadslieden van partijen moeten door ieder harer worden gedragen.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 9 Juni 1953.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	33
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in- gevolge art. 11 lid 4 E 133	34
Afdeling Effectenregistratie	
Mededelingen	38
Mededelingen van het Waarborgfonds Rechtsherstel	38
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	38
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	39
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	39
Afdeling Onroerende Goederen.	
Mededelingen van de Afdeling	40
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113 c (nieuw) van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	40
Afdeling Rechtspraak	
Uitspraken 53/349 t/m 53/358	pag. 913/928

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Samenstelling van de Raad. Mutaties. Afdeling Rechtspraak.

Bij K.B. van 22 Augustus 1953, No. 35 is aan Mr. G. Sluis, op diens verzoek, met ingang van 1 September 1953 eervol ontslag verleend uit zijn functie van lid van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 134. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
4 September 1953 (i.z. B. Bidders).

Verkoop van percelen bouwland van een Rijksduitser aan wie later door het Beheersinstituut een „ontvijandingsverklaring” is uitge-reikt. Het verdrag van Meppen stond niet aan de rechtsgeldigheid van de verkoop in de weg. Nietigverklaring van de verkoop, om-dat niet is gebleken, dat deze door een der in artikel 11 lid 1 sub e E 133 genoemde omstandigheden werd gevorderd.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat het onderhavige beroep is gericht tegen de door het N.B.I. — beherende appellants vermogen overeenkomstig art. 10, lid 1, jo art. 3, lid 1, jo art. 2 sub 2 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stbl. E 133) — op 29 Juni 1950 geëffectueerde verkoop van de tot dit vermogen behorende percelen bouwland, kadastraal bekend Gemeente Emmen, Sectie A nrs. 6781 en 6783 (lees: 7681 en 7683 — Red.), tezamen groot 6.47.56 ha aan J. G. Hoge te Emmercompascuum;

Overwegende, dat ten processe is komen vast te staan, dat appellant een op 19 December 1949 bij het Hoofdkantoor van het N.B.I. binnen gekomen ontvijandingsverzoek heeft ingediend, waarbij enige voor hem gunstige ver-klaringen zijn overgelegd, op welk verzoek, nadat het met een aantal andere verklaringen was aangevuld, op 20 Maart 1952 een toewijzende beschikking is genomen;

Overwegende, dat door appellant in zijn aanvullend beroepschrift — het-welk, evenals het inleidend beroepschrift, moet worden geacht hier te zijn ingevoegd — is gesteld, dat hij door de litigieuse verkoop ernstig in zijn belangen is geschaad, aangezien een lonende exploitatie van zijn op Duits grondgebied gevestigd bedrijf uitgesloten is, nu hem slechts 2 ha bouwgrond is overgebleven;

dat door het N.B.I., in deszelfs eveneens in haar geheel alhier geïnsereerd te achten conclusie van antwoord is aangevoerd, dat de verkoop op het tijdstip waarop zij is gesloten door het algemeen belang werd gevorderd;

Overwegende, dat bij pleidooi door appellants gemachtigde is betoogd, dat de vordering tot vernietiging van de verkoop moet worden beoordeeld naar de op het tijdstip van Onze beslissing bekende omstandigheden en dat, afge-zien daarvan, de verkoop dient te worden vernietigd op grond van art. 2 van het tussen Nederland en Duitsland in 1824 gesloten en in Staatsblad 1846 no. 54 gepubliceerde verdrag van Meppen, aangezien uit art. 2 van dit verdrag te concluderen is, dat de verkochte gronden ook na de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen het eigendom van appellant zijn gebleven;

dat het N.B.I., de argumenten van appellant bestrijdende, hiertegenover heeft gesteld, dat de bevoegdheid tot vervreemding van onder beheer gesteld vermogen moet worden beoordeeld naar het ogenblik waarop die vervreem-ding heeft plaats gevonden en dat in casu de verklaringen, welke toewijzing van het ontvijandingsverzoek waarschijnlijk hadden kunnen maken, eerst door appellant zijn overgelegd, nadat de litigieuse overeenkomst was gesloten, hebbende, volgens het N.B.I., art. 2 van het Verdrag van Meppen — bij welk verdrag de grenzen van de Dollard tot ter hoogte van de gemeente Losser (O) werden vastgesteld — geen betrekking op aan de grensbewoners toekomstige eigendomsrechten;

Overwegende, dat voorts ter zitting door appellants gemachtigde, bij gebreke van kennis omtrent de geheime richtlijnen voor ontvijanding, is ontkend, dat de na de verkoop overgelegde verklaringen bij de beoordeling van het ontviandingsverzoek de doorslag hebben gegeven;

Overwegende, dat tenslotte door appelland gemotiveerd is weersproken de opvatting van het N.B.I., dat voor het bedrijf van de koper Hoge, waaraan volgens de door dat Instituut ingediende conclusie van antwoord 7.53 ha door onteigening ten behoeve van de Volkshuisvesting zou zijn onttrokken, de onderhavige grond onmisbaar is:

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat van appellants grieven tegen de door het N.B.I. op 29 Juni 1950 geëffectueerde koopovereenkomst ten aanzien van de kadastrale percelen Gemeente Emmen Sectie A nrs. 6781 en 6783 (lees: 7681 en 7683 — Red.) het eerst zal moeten worden beoordeeld de grief, dat de verkoop in strijd zou zijn met artikel 2 van het in 1824 te Meppen tussen Z.M. de Koning der Nederlanden en Z.M. de Koning van Hannover gesloten grensverdrag, welk verdrag tussen Nederland en de Duitse Bondsrepubliek verbindend is, aangezien de Duitse Bondsrepubliek moet worden geacht te zijn de voortzetting van het Duitse Rijk, dat na de opneming van Hannover in zijn staatsverband, te beschouwen is als partij bij het verdrag van Meppen, hebbende het onderhavige verdrag niet zijn kracht verloren als gevolg van de tussen Nederland en Duitsland bestaan hebbende oorlogstoestand;

Overwegende, dat het verdrag van Meppen is gesloten tot vaststelling van de grenzen der betrokken staten en slechts publiekrechtelijke betrekkingen heeft doen ontstaan; dat in het verdrag is gestipuleerd, dat bij de wijzigingen in de grenslijn geen inbreuk is gemaakt op privaatrechtelijke rechten en verplichtingen;

dat uit de handhaving van deze rechten, in art. 2 van het tractaat tot uitdrukking gebracht met de woorden:

„De tot dusverre bestaan hebbende bijzondere regten der wederzijdsche grensbewoners op het grondgebied van een der beide Staten, hetzij dezelve gegrond zijn op de in het eerste artikel aangehaalde grensverdragen, of wel op bijzondere convenanten, eigendom of herkomst, zullen, in zoo verre dezelve door het tegenwoordig tractaat niet bijzonder zijn geregeld en vastgesteld, aan de belanghebbenden, zoo vóór als na, blijven voorbehouden”

geenszins voortvloeit, dat de eigendoms- en andere persoonlijke rechten van de grensbewoners worden onttrokken aan de nationale wetgeving van de staat, tot welks rechtssfeer deze privaatrechtelijke rechten behoorden;

dat ten aanzien van het eigendomrecht van de grond en andere privaatrechtelijke rechten slechts het voortbestaan daarvan bij het tractaat is gegarandeerd in die zin, dat deze rechten door het tractaat niet worden aangetast, zonder dat daarmee een bijzonder, onaantastbaar karakter aan die rechten is toegekend, zodat zij, evenals andere vermogensrechten in de Nederlandse rechtssfeer, aan de werking van het Besluit Vijandelijk Vermogen zijn onderworpen;

dat derhalve het verdrag van Meppen niet aan de rechtsgeldigheid der bestreden overeenkomst in de weg kan staan;

Overwegende, dat Wij thans zullen onderzoeken of het N.B.I., de bestreden overeenkomst effectuerende, is gebleven binnen de grenzen van zijn in art. 11 lid 1 sub c E 133 omschreven bevoegdheid tot vervreemding van overeenkomstig art. 10 E 133 onder zijn beheer gestelde vermogens;

dat meerbedoelde overeenkomst is gesloten na December 1949, derhalve nadat was komen vast te staan, dat ontvijanding van Duitsers, die op 24 Januari 1946 in Duitsland woonden, niet in strijd was met door Nederland tegenover zijn bondgenoten aanvaarde verplichtingen;

dat in het door Ons ambtshalve opgevraagde dossier van het N.B.I. is aangetroffen een op 19 December 1949 bij het Hoofdkantoor binnengekomen ontvrijdingsaanvraag van appelland, waaraan, behalve een gunstig advies van de Consul der Nederlanden te Oldenburg, waren toegevoegd een vijftal gunstige verklaringen omtrent de houding van appelland in de bezettingstijd;

dat zich in dit dossier voorts bevindt een op 10 Maart 1949 gedateerd en op 15 Maart 1949 door het N.B.I. ontvangen verzoek van appelland om teruggave van zijn landerijen, waarin hij uitvoerig melding maakt van door hem tijdens de oorlog in het belang van Nederlanders verrichte handelingen, welke hem na verraad van N.S.B.-zijde in de gevangenis zouden hebben gebracht, waaruit de geallieerde troepen hem zouden hebben bevrijd;

dat blijkens de inhoud van gemeld dossier omtrent de persoon van appelland door het N.B.I. daarop inlichtingen werden ingewonnen, eerst bij de Vertegenwoordiging te Zwolle en, toen deze geen inlichtingen kon verstreken, bij de Provinciale Voedselcommissaris voor Groningen, die in een op 5 September 1949 gedagtekend en op de 6e dier maand door het N.B.I. ontvangen schrijven vermeldt, dat appelland „zeker geen Nazi-man” was, dat hij zgn. grensgangers en ook andere Nederlanders hielp, wanneer zij in moeilijkheden zaten en dat de Nederlandse douane als haar ervaring weergaf, dat appelland „in de jaren 1940—1945 graag de Nederlandse douane in allerlei zaken van belang voor Nederlanders spontane medewerking verleende”;

dat deze gegevens derhalve op het Hoofdkantoor van het N.B.I. aanwezig waren alvorens aldaar appellands tweede verzoekschrift — gedateerd op 8 December 1949 —, met het gunstige advies van de consul der Nederlanden te Oldenburg, op 19 December 1949 werd ontvangen;

dat de ontvangst van appellands laatst vermeld verzoekschrift in de gegeven omstandigheden voor het N.B.I. aanleiding had behoren te zijn om, alvorens tot verkoop van de thans litigieuze percelen over te gaan, alle omtrent de politieke houding van appelland bekende feiten te toetsen; dat immers in appellands verzoek van 10 Maart 1949 reeds onder aanbod van bewijs door betrouwbare Nederlandse getuigen alle feiten waren gesteld, welke bij de beslissing omtrent appellands ontvrijding van doorslaggevende betekenis zijn gebleken en deze feiten reeds grotendeels waren bevestigd door de Voedselcommissaris voor de provincie Groningen in diens schrijven van 5 September 1949;

dat Wij derhalve moeten verwerpen de stelling van het N.B.I. dat op het tijdstip waarop de percelen zijn verkocht, niet met grote mate van waarschijnlijkheid te verwachten was, dat aan appelland diens vermogen of hetgeen ervoor in de plaats is gekomen, zou worden teruggegeven;

Overwegende, dat, nu ook niet anderszins is aangetoond, dat de litigieuze verkoop door het algemeen belang werd gevorderd, terwijl evenmin is gebleken, dat die verkoop door een der andere in art. 11 lid 1 sub c genoemde omstandigheden werd gevorderd, niet kan worden aangenomen, dat het N.B.I. bevoegdelijk tot de bestreden transactie is overgegaan;

Overwegende, dat de koper — die door Ons als partij in het geding is genoemd — noch schriftelijk verweer heeft gevoerd, noch ter zitting is verschenen of zich aldaar heeft doen vertegenwoordigen; dat omtrent hem door de gemachtigden van het N.B.I. is verklaard, dat hij thans nog halve dagen als plaatselijk bureauhouder van de Provinciale Voedselcommissaris voor Groningen werkzaam is en dat zijn landbouwbedrijf door zijn personeel wordt gedreven, totdat hij als plaatselijk bureauhouder zal zijn ontslagen; dat van des kopers landbouwbedrijf ongeveer 3½ ha aan hem in eigendom toebehorende grond, benevens circa 4 ha bijgepacht bouwland in het belang der volkshuishouding is onteigend en dat om die reden de percelen van appelland aan hem zijn verkocht; dat door appelland daartegenover is betoogd, dat de koper reeds vóór het uitbreken van de oorlog als plaatselijk bureauhouder fungeerde en, ofschoon hij een goed landbouwer is, nooit zelf op zijn land werkt; dat de grond, welke onteigend is, van slechte kwaliteit was, maar dat hij een aanbod tot aankoop van daaraan gelijkwaardige grond heeft afgeslagen, omdat hij betere grond wenste te hebben;

Overwegende, dat Wij van mening zijn dat de koper — die als plaatselijk bureauhouder van de Provinciale Voedselcommissaris bij het beheer over vijandelijk vermogen betrokken is — zich had behoren te realiseren, dat het niet op de weg van het N.B.I. kan liggen, Nederlanders, die ingevolge een onteigeningsprocedure tegen een passende vergoeding grond hebben moeten afstaan, voor het gemis van deze grond schadeloos te stellen met landbouwgrond uit het vermogen van Duitsers, die op grond van hun houding in de bezettingstijd zeer vermoedelijk voor teruggave van hun vermogen in aanmerking komen;

dat de koper, die — naar Wij moeten aannemen — voldoende op de hoogte was van de gedragingen van appellant tijdens de oorlog om te beseffen, dat met diens ontvijanding ernstig rekening moest worden gehouden, door de litigieuze gronden desondanks te kopen daarmede de risico heeft aanvaard, dat deze koop zou kunnen worden vernietigd;

Overwegende, dat Wij op bovenstaande gronden de litigieuze koopovereenkomst zullen nietig verklaren en het N.B.I. als de in hoofdzaak in het ongelijk gestelde partij, in de kosten van deze procedure zullen veroordelen;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren nietig de op 29 Juni 1950 tussen het N.B.I., beherende appellants vermogen, en Johan Gerrit Hoge te Emmercompasuum gesloten overeenkomst van verkoop en koop ten aanzien van de kadastrale percelen Gemeente Emmen Sectie A nummers 7681 en 7683 zoals deze blijkt uit een aan Ons in originali overgelegd, op zegel gesteld, „Uittreksel uit het hulpregister nummer berustende ten kantore van de Bewaarder van de Hypotheken enz., te Assen, te weten: Deel 1813, nummer 5. Dagregister deel 192 nummer 1617. In bewaring genomen achttien Juli 1900 vijftig”, zijnde dit uittreksel afgegeven door de Hypotheekbewaarder te Assen op 1 April 1952;

Machtigen appellant om een afschrift van dit vonnis bij uittreksel of afschrift te doen overschrijven ten Hypotheekkantore teneinde het onroerend goed op zijn naam te stellen;

Bepalen, dat eventuele geschillen omtrent de executie van dit vonnis door de meest gereede partij bij Ons kunnen worden voorgebracht;

Veroordelen enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen

Bekendmaking in verband met artikel 63, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

In het Staatsblad van 17 September 1953, No. 180, is door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel bekend gemaakt, dat degene, die houder is van één of meer der in de bekendmaking genoemde (niet gecodeerde) effecten (500 stuks Renteloze obligatiën C.V. Effecten en Beheerskantoor „Efbeka”, gevestigd te Amsterdam, lening 1943, ad f 800,— nominaal, nummer 1/500), waarvan de tegenwoordige bezitter niet als eigenaar is erkend, op grond van art. 63 van het Besluit herstel rechtsverkeer verplicht is, deze effecten binnen 4 weken na dagtekening van de hierboven vermelde Staatscourant, in te leveren ten kantore van haar secretariaat, Keizersgracht 105, Amsterdam. Indien hieraan geen gevolg wordt gegeven, zal ten aanzien van de desbetreffende effecten art. 64 van voornoemd besluit worden toegepast, ten gevolge waarvan deze effecten hun geldigheid verliezen.

Mededelingen van het Waarborgfonds rechtsherstel ¹⁾.

No. 2. Wijziging adres zegelverkoop.

Het Waarborgfonds Rechtsherstel deelt onder verwijzing naar zijn Mededeling, gepubliceerd in de Prijscurant van de Vereeniging voor den Effectenhandel d.d. 3 April 1952, mede, dat met ingang van Maandag, 21 September a.s. het verstrekken van zegels niet meer zal plaats vinden ten kantore van de Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Effectenregistratie, Keizersgracht 105, doch aan de loketten van het Waarborgfonds Rechtsherstel, **Herengracht 344.**

Schriftelijke aanvragen voor toezending van zegels, alsmede verzoeken tot inwisseling van onbruikbaar geworden zegels, dienen, van vorengenoemde datum af, eveneens aan laatstgenoemd adres te worden gericht.

16 September 1953.

¹⁾ Mededeling No. 1 is gepubliceerd in „Rechtsherstel” VI, 19, pag. 222. — Red.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Ministerie van Financiën.

Twintigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

In een afzonderlijk bijvoegsel van dit nummer is opgenomen de Twintigste gedeeltelijke bekendmaking van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer, vastgesteld door de Minister van Financiën bij zijn beschikking van 31 Augustus 1953, no. 168, Generale Thesaurie, Directie Bewindvoering.

(Ned. Stcrt. 4 September 1953 No. 171).

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 53/349

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
15 Juli 1953 (Mrs Block, Onnen en Zorab).

Bij de beantwoording van de vraag of een Duitse rechtspersoon in aanmerking komt voor de gunst van teruggave van vermogen, worden dezelfde maatstaven aangelegd als die welke gelden ten aanzien van in Duitsland wonende natuurlijke personen. Ook de rechtspersoon kan, afgescheiden van de persoonlijke daden van haar organen, door gebruik te laten maken van haar ten dienste staande middelen, zich ten opzichte van de Nederlandse of geallieerde zaak verdienstelijk maken.

— Beslissing van N.B.I. waarvan beroep bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen —
E 133 — artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.
Gelezen:

1. het op 29 October 1952 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak ingekomen verzoekschrift d.d. 29 October 1952 van de Union und Rhein Versicherungsgesellschaft, gevestigd te Berlijn, te dezer zake domicilie kiezende ten kantore van Mr T. A. van Dijken, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, aan het Plein 18A aldaar, met welk verzoekschrift in beroep gekomen wordt van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut (NBI) d.d. 29 September 1952, houdende afwijzing van het verzoek tot teruggave van het ingevolge art. 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (B.V.V.) in eigendom op de Staat der Nederlanden overgegaan vermogen van appellante;

2. het door appellante overgelegde afschrift van evengenoemde beschikking;

3. het schriftelijk antwoord van het NBI d.d. 23 April 1953, concluderend tot afwijzing van het beroep;

4. het schrijven van Mr. T. G. Scheer, advocaat en procureur te 's-Gravenhage namens Mr. T. A. van

Dijken d.d. 5 Mei 1953, waarin medegedeeld wordt, dat appellante geen prijs stelt op een mondelinge behandeling der zaak;

Gelet op de overgelegde bescheiden;

Overwegende dat het beroep tijdig is ingesteld, terwijl het ook overigens is ontvankelijk;

Overwegende, dat vaststaat, dat appellante is een rechtspersoon als omschreven in art. 1 sub 4 van het B.V.V. en wel een Duitse rechtspersoon, gevestigd in Duitsland;

Overwegende, dat de Raad voor beantwoording van de vraag, of zulk een Duitse rechtspersoon in aanmerking komt voor de gunst van teruggave van vermogen in het algemeen dezelfde maatstaven aanlegt als bij beantwoording van die vraag ten aanzien van in Duitsland wonende natuurlijke personen van Duitse nationaliteit;

dat derhalve ook aan appellante de eis moet worden gesteld, dat zij door middel van haar organen, door wier handelingen de rechtspersoon aan het maatschappelijk verkeer deelneemt, zich op zulk een belangrijke wijze verdienstelijk heeft gemaakt voor de Nederlandse zaak of voor die van zijn bondgenoten in de tweede wereldoorlog, dat het onaanvaardbaar zou zijn aan appellante haar vermogen blijvend te onthouden;

dat dergelijke de-rechtspersoon-toete-rekenen daden zeer wel van de overige daden van de natuurlijke personen die de organen zijn, te onderscheiden zijn, indien gebruik gemaakt wordt van de middelen, die het bestaan van de rechtspersonen aan de organen biedt, waarbij de mogelijkheid bestaat, dat de verrichte verdienstelijke daden zowel de rechtspersoon als de natuurlijke persoon, die orgaan is, ten goede komen, n.l. de rechtspersoon door de aanwezigheid van de middelen, dus de geschapen mogelijkheid en de natuurlijke persoon, die het orgaan is, door de betoende persoonlijke moed bij het verrichten van de verdienstelijke daden;

dat echter de in het beroepschrift gestelde uitbreiding van appellantes werkzaamheden over Nederland op verzekeringsgebied na het wegvallen

van de Engelse activiteit door de Duitse bezetting van Nederland toch wel in de eerste plaats gezien moet worden als een in haar eigen belang gebruik maken van het wegvallen van Engelse mededinging, ook al bestond door dit plotseling wegvallen de mogelijkheid, dat de Nederlandse verzekeraars het verzekeringsterrein niet meer volledig zouden kunnen beheersen, en het gebruik maken van deze door de oorlog aan appellante geboden gelegenheid om haar werkzaamheden over Nederland uit te breiden allerminst oplevert een belangrijke verdienste voor de Nederlandse zaak gedurende de destijds door de goede Nederlanders zo zeer gehate Duitse bezetting van Nederland:

Overwegende, dat er derhalve geen termen bestaan appellante in aanmerking te brengen voor teruggave van haar op de Staat overgegaan vermogen, zodat de afwijzende beschikking van het N.B.I. moet worden gehandhaafd:

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 29 September 1952, waarvan beroep.

No. 53/350

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 22 Juni 1953 (Mrs Scholten, van Walsen en Wery).

Lippmann Rosenthal & Co Sarphatistraat is in Mei 1944 met een aantal leden van de Hoofdgroep Banken overeengekomen om de vorderingen op Joodse debiteuren tegen 80 % van de nominale bedragen over te nemen. Beheerders L.V.V.S. hebben verzocht deze transactie t.a.v. de debiteur Tas ongedaan te maken en de debiteur en de Amsterdamsche Bank te veroordelen om met L.V.V.S. over te gaan tot nadere verrekening van de gedane betalingen met het saldo tegoed.

Requestanten hebben de 20 % restant vordering tegenover de debiteur kwijtgescholden door met Tas op deze basis af te rekenen en hebben derhalve volledig en zonder voorbehoud over de vordering beschikt, zodat zij deze als rechtsgeldig hebben aanvaard.

Beheerders-vereffenaars zijn aan deze houding gebonden.

Requestanten niet ontvankelijk verklaard.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer —
E 100 — artt. 23 e.v.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.
Gehoord partijen in haar conclusiën en pleidboien:

Gezien de stukken;

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN:

Overwegende, dat requestanten hebben gesteld:

1) dat de Duitse „Verwaltungstreuhandner" van Lippmann Rosenthal & Co, Sarphatistraat, althans de door deze aangestelde bestuurders in hun hoedanigheid, in of omstreeks de maand Mei 1944 krachtens een beschikking van de „General Kommissar für Finanz und Wirtschaft" van 3 Maart d.a.v. van een aantal leden van de Hoofdgroep Banken o.a. hun vorderingen jegens Joodse natuurlijke personen uit hoofde van aan Joodse credietnemers verleende credieten hebben overgenomen, althans die vorderingen met de betrokken banken hebben afgedaan, tegen betaling van 80 % van de nominale bedragen dier vorderingen, zonder onderzoek naar de toereikendheid van de vermogenswaarden, die L.V.V.S. van de betrokken debiteuren in beheer had;

2) dat hetzelfde zich heeft voorgedaan met enkele vorderingen jegens niet-Joodse credietnemers, voor wie Joodse borgens optraden;

3) dat deze overeenkomsten zijn tot stand gekomen onder onbehoorlijke invloed van de „Verwaltungstreuhandner" althans de bestuurders van Lippmann, Rosenthal & Co, Sarphatistraat die door of vanwege de vijand met macht bekleed waren, en bovendien op grond van de verordeningen nrs 148/41 en 58/42, ten aanzien waarvan bij het Besluit Bezettingsmaatregelen is bepaald, dat zij geacht worden nooit van kracht te zijn geweest;

4) dat na de bevrijding beheerders-vereffenaars van L.V.V.S. aan de Hoofdgroep Banken hebben voorgesteld de bovenomschreven overneming, althans afdoening, van de vorderingen der banken door de „Verwaltungstreuhandner", althans de bestuurders van Lippmann, Rosenthal & Co, Sarphatistraat, ongedaan te ma-

5) dat dit voorstel nader is omschreven in een circulaire van de Hoofdgroep Banken aan haar leden dd. 1 December 1948, die bij dit verzoek wordt overgelegd en waarnaar verzoekers zich veroorloven te verwijzen;

6) dat een aantal banken deze alleszins billijke regeling hebben aanvaard, doch andere, onder wie gerequesteerde, daartoe ten aanzien van na te melden vordering niet zijn togetreden;

7) dat de „Verwaltungstreuhandër“, althans de Duitse bestuurders van Lippmann, Rosenthal & Co, Sarphatistraat, op of omstreeks 28 Juni 1944 krachtens de getroffen regeling aan gerequesteerde hebben betaald f 10.400, vertegenwoordigende 80 % van haar vordering ten laste van Dr Jac. Tas, p/a A. Tas, de Laressestraat 92, Amsterdam;

8) dat genoemde „Verwaltungstreuhandër“, althans genoemde bestuurders van Lippmann, Rosenthal & Co, Sarphatistraat, de genoemde schuldenaar hebben gedebiteerd voor de volle 100 % van de vordering van gerequesteerde of f 13.000,—;

9) dat deze handelwijze in strijd is met de beginselen van een behoorlijk beheer en met redelijkheid en billijkheid en verzoekers dan ook besloten hebben al deze debiteringen terug te brengen tot de werkelijk betaalde 80 % van het verschuldigde;

10) dat de betreffende, nog niet geverifieerde, rekening na deze rectificatie thans nog een debetsaldo aanwijst van f 3.481,28;

11) dat het niet op de weg van L.V.V.S. ligt aldus bankcredieten over te nemen en van de schuldenaren of hun erfgenamen en rechtverkrijgenden in te vorderen en de verhaalbaarheid van deze debetsaldi in vele gevallen twijfelachtig is;

12) dat verzoekers bereid blijven het voorstel, gedaan in de circulaire van de Hoofdgroep Banken van 1 December 1948, in volle omvang uit te voeren;

op welke gronden requestanten terug gevorderd:

1. nietig te verklaren de in het verzoekschrift omschreven overneming, althans afdoening, van de hierboven bedoelde vordering van gerequesteerde door de „Verwaltungstreuhandër“, althans de Duitse bestuurders van

Lippmann, Rosenthal & Co, Sarphatistraat, tegen betaling van 80 % van het nominale bedrag;

2. gewijzigd vast te stellen de door die rechtshandeling tot stand gekomen rechtsbetrekkingen tussen de drie betrokken partijen in diër voege, dat de betaling door L.V.V.S. aan gerequesteerde wordt beschouwd als een betaling in mindering van het verschuldigde, voorzover het tegoed van de schuldenaar bij verificatie zal blijken toereikend te zijn geweest, en dat gerequesteerde voor al het overige haar rechten tegen de schuldenaar en of zijn erfgenamen en rechtverkrijgenden herneemt;

3. de gevolgen van de toewijzing van het gevorderde onder 1 en 2 aldus te regelen, dat gerequesteerde worde veroordeeld om het hierboven genoemde bedrag, waarmede de rekening van de schuldenaar na rectificatie debet is komen te staan, althans het bedrag, waarmede de rekening van de schuldenaar bij verificatie debet zal blijken te staan, een en ander tot ten hoogste de 80 % vorenbedoeld, aan verzoekers terug te betalen, met de rente daarvan tegen 5 % 's jaars sinds de dag van betaling tot die der algehele voldoening;

kosten rechtens;

Overwegende, dat gerequesteerde Dr Tas zich ten aanzien van deze vorderingen heeft gerefereerd aan het oordeel van de Raad en gerequesteerde Amsterdamsche Bank — verder te noemen de Bank — de vorderingen heeft bestreden op gronden, waarop, voorzoveel nodig, hier onder zal worden teruggekomen;

Overwegende, dat de zaak tenslotte is bepleit, voor requestanten door Mr D. J. Veegens, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, en voor de Bank door Mr J. Jolles, advocaat en procureur te Amsterdam;

IN RECHTE:

Overwegende, dat tussen partijen vaststaat, dat — nadat de „Verwaltungstreuhandër“ van de Bank dierzelfer vordering op Dr Tas voor 80 % van het nominale bedrag hadden overgenomen — beheerders-vereffenaars (requestanten 20 % van de vordering, welke zij aldus op Dr Tas hadden verkregen, aan deze hebben kwijtgescholden, door zonder tegenprestatie de debitering van Dr Tas tot 80 % van het

nominale bedrag der vordering terug te brengen en op die basis met Dr Tas af te rekenen;

Overwegende, dat beheerders-vereffenaars dusdoende over de vordering op Dr Tas volledig en zonder voorbehoud hebben beschikt en mitsdien geacht moeten worden de overeenkomst, welke de grondslag van deze vordering bevatte, als rechtsgeldig te hebben aanvaard;

Overwegende, dat beheerders-vereffenaars niet in strijd hiermede thans de nietigverklaring van die overeenkomst kunnen vorderen op grond, dat deze niet rechtsgeldig zoude zijn;

Overwegende, dat, wat ook zij van de overiee door de Bank aangevoerde weren, requestanten reeds op vorenstaande grond in hun vorderingen niet kunnen worden ontvangen;

RECHTDOENDE:

Verklaart requestanten niet-ontvankelijk in hun vorderingen;

Veroordeelt hen in de kosten van het geding tot op deze uitspraak begroot aan de zijde van de Amsterdamse Bank op f 100,— en aan de zijde van Dr Tas op f 25,—.

No. 53/351

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 10 September 1952 (Mrs. Jhr. Dr. Calkoen, Polak en van Opstall).

Appellanten, formeel in beroep komende van een weigering van het N.B.I. om een aanvankelijk gedane toezegging gestand te doen, eisen materieel nakoming van een overeenkomst.

Indien het N.B.I. een gesloten overeenkomst niet nakomt, opent art. 43 F 133 niet de mogelijkheid een veroordeling van het N.B.I. tot nakoming te verkrijgen. Te dier zake is de gewone rechter en niet de Raad bevoegd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen —
E 133 — art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.
Gezien het verzoekschrift van:

1. Everardus Lambertus van Ewijk, als hoofd van de algehele gemeenschap van goederen, waarin hij is gehuwd met en voorzover nodig tot bijstand en machtiging van

2. Maria Helena Zemering,

beiden wonende te Wassenaar, waar bij zij tijdig op de hier als ingelaste beschouwen gronden in beroep zijn gekomen van de in hun request omschreven beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 11 Januari 1952 en hebben verzocht de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut waarbij de op 28 December 1951 gegeven toestemming werd ingetrokken te vernietigen en dit lichaam te veroordelen deze toestemming alsnog te geven, althans het Nederlandse Beheersinstituut te veroordelen tot nakoming van de overeenkomst, waarbij het zich verplichtte aan appellanten het perceel Acacialaan 13, te Wassenaar toe te delen tegen de taxatiewaarde van f 26.000,—, althans te veroordelen tot medewerking aan het passeren van de acte van scheiding en deling, althans zodanige beslissing te nemen als de Raad in goede justitie zal vernemen te behoren, met veroordeling van het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten van deze procedure;

Gezien het antwoord van het Beheersinstituut, waarin op de hier eveneens als ingelast te beschouwen gronden wordt verzocht, dat de Raad zich ten deze onbevoegd zal verklaren, althans het inleidend verzoek niet-ontvankelijk zal verklaren, althans zal afwijzen, kosten rechtens;

Gezien de overgelegde stukken waaronder de beslissing waarvan beroep;

Gehoord Mr B. H. M. Gransjean namens verzoekers en Mr G. L. Schim van der Loeff namens het Beheersinstituut;

IN RECHTE:

Overwegende, dat als onbestreden vaststaat, dat verzoekster in eerste echt in algehele gemeenschap van goederen is gehuwd geweest met Johannes Pieter Brouwer, welk huwelijk op 17 April 1946 door echtscheiding is ontbonden; dat Brouwer een vijandelijk onderdaan was als bedoeld in het Besluit Vijandelijk Vermogen en zijn gehele vermogen bij uitspraak van het Tribunaal te 's-Gravenhage van 16 December 1946 is verbeurd verklaard, op welke uitspraak op 1 Februari 1947 het fiat executie werd verleend;

Overwegende, dat mede vaststaat, dat tot de ontbonden goederengemeenschap tussen verzoekster en Brouwer een herenhuis aan de Acacialaan 13 te Wassenaar behoort;

Overwegende, dat verzoekers nu, samengevat, stellen, dat het Beheersinstituut de nakoming heeft geweigerd van een tussen het Instituut en hen tot stand gekomen, in het verzoekschrift nader omschreven overeenkomst tot toescheiding van genoemd perceel aan verzoekster;

Overwegende te dien aanzien, dat indien het Beheersinstituut een gesloten overeenkomst niet nakomt, art. 43 van voornoemd Besluit der wederpartij niet de mogelijkheid opent om voor die niet-nakoming redres te zoeken bij de Afdeling Rechtspraak;

Overwegende, dat nu wel volgens verzoekers die niet-nakoming zou bestaan in de intrekking door de Directie van het Beheersinstituut van een aanvankelijk aan het Bureau 's-Gravenhage van dat Instituut verleende toestemming en zij in „beroep” komen van die intrekking en vernietiging daarvan verlangen, maar deze constructie niets adoet aan de kern der zaak, die deze is, dat verzoekers stellen, dat het Instituut een gesloten overeenkomst alsnog behoort gestand te doen en na te komen, waartoe zij verordening verzoeken;

Overwegende, dat echter terzake van een vordering tot nakoming van een overeenkomst de gewone rechter en niet de Raad bevoegd is;

RECHTDOENDE:

Verklaart zich onbevoegd van het verzoek kennis te nemen.

No. 53/352

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
11 November 1952 (Mrs. Prof. Kolléwijn, Prof. Duyfjes en van Vrijberghe de Coningh).

Verzoekster heeft gesteld, dat de contractuele verhouding, zoals die tussen haar en gerequesteerde bestond, sedert 1 Januari 1942 ongewijzigd is gebleven en door de betalingen van gerequesteerde aan het N.V.V. of N.A.F. niet zijn te niet gegaan.

Deze stelling van verzoekster is onverenigbaar met het petitum, weshalve verzoekster niet ontvankelijk is verklaard.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer —
E 100 — artt. 23, 25).

Herziening aanhangig.

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien de stukken, waaronder:

a) een op 22 Maart 1951 ingekomen verzoekschrift, waarbij de rechtspersoonlijkheid bezittende vereniging Algemene Nederlandse Diamantbewerkersbond, gevestigd te Amsterdam, zich heeft gewend tot deze Afdeling van de Raad met het verzoek op de ten requeste vermelde gronden de tussen partijen bestaande rechtsverhouding aldus vast te stellen of te bepalen, dat gerequesteerde de bedragen, welke zij sedert 1 Januari 1942 aan verzoekster schuldig is geweest of geworden uit hoofde van der partijen contractuele verhouding nog steeds aan verzoekster verschuldigd is, althans deze rechtsverhouding vast te stellen of te bepalen op zodanige wijze als de Raad krachtens het bepaalde in artikel 32 Besluit Herstel Rechtsverkeer zal vermenen te behoren;

b) een verweerschrift onder datum van 14 Juni 1951 ingekomen waarbij de Naamloze Vennootschap Overijsselsche Hypotheekbank gevestigd te Deventer — de gerequesteerde in deze — concludeert tot afwijzing van de ingestelde vordering;

Gehoord ter zitting van de Raad van 2 October 1952 verzoeker en gerequesteerde bij monde van onderscheidenlijk Mr R. J. Polak te Amsterdam en Mr C. R. C. Wijckerheld Bisdom te 's-Gravenhage;

Overwegende, dat de Raad hier als overgenomen en ingelast beschouwt de inhoud van voormelde en andere stukken van het geding met derzelve onderscheidene producties;

Overwegende, dat verzoeker zijn voormelde vordering doet steunen op de stelling, dat gerequesteerde, de Overijsselsche Hypotheekbank, hierna te noemen de Hypotheekbank, tijdens de bezetting gelden toebehorende of toekomende aan verzoekster onder zich hebbende, heeft afgedragen aan het Nederlandsche Arbeidsfront, althans aan een ander dan verzoekster, gevolgd door een meer gedetailleerde opgave van de bedoelde bedragen;

Overwegende, dat tussen partijen — behoudens wellicht met betrekking tot de bedragen, waarom het ten deze gaat, waaromtrent requestrant echter ter zitting heeft verklaard zich te willen houden aan die door gerequesteerde genoemde bedragen, met ver-

zoek het inleidend request als in zoverre gewijzigd te willen beschouwen —, voor wat betreft de feiten enig geschilpunt niet bestaat en uit die vaststaande feiten volgt, dat het ten deze betreft een rechtsbetrekking, welke bestond tussen personen, waarvan tenminste één ingezetene van het Koninkrijk was en in zoverre is voldaan aan de vereisten in het Besluit Herstel Rechtsverkeer voor het ingrijpen van de Raad gesteld;

Overwegende, dat vanwege reques-trante bij de mondelinge behandeling is verklaard, dat zij zich stelt (en in haar request ook gesteld heeft) op het standpunt, dat de betalingen, welke gerequesteerde deed en waartoe zij was gehouden uit hoofde van de tussen partijen toen bestaande rechtsverhouding naar Nederlands recht, niet zijn gedaan aan haar verzoekster, die op die betalingen recht had, doch aan een willekeurige derde, hetzij dan het N.V.V. of het Arbeidsfront, dan wel aan Woudenberg of een ander, die echter geen van alle zijn te beschouwen als tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa ingevolgt een toen bestaand voorschrift gerechtigd om die betaling te ontvangen, zodat ten deze geen sprake is van voldoening door gerequesteerde aan een toen tijdens die vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa naar Nederlands recht bestaande gehoudenheid aan een ingevolgt enige maatregel van de bezetter aangewezen andere schuldeiser, geadstrueerd nog met het betoog, dat liquidatie van verzoekster tijdens die bezetting en ingevolgt enige maatregel van de bezetter niet heeft plaats gevonden;

Overwegende, dat dit betoog medebrengt, dat derhalve ten deze naar de eigen stellingen van reques-trante niet is sprake van een rechtsbetrekking tussen verzoekster en gerequesteerde bestaande, welke tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa is tot stand gekomen, gewijzigd of tenietgegaan, veeleer van een rechtsbetrekking tussen partijen, welke nog geheel in haar oorspronkelijke vorm is aanwezig, doch ten welken opzichte door gerequesteerde is betaald aan een ten enenmale, ook naar bezettingsrecht, niet bevoegde;

Overwegende, dat met die stelling het door reques-trante gevorderde is onverenigbaar zowel in het primaire als in het subsidiaire petium, immers

a) dan generlei rechtsbetrekking tussen partijen valt vast te stellen bij wege van rechtsherstel ten aanzien van een tot standgekomen, gewijzigde of teniet gegane rechtsbetrekking.

b) generlei bepaling van de inhoud ener tussen partijen onbepaalde rechtsverhouding aan de orde komen kan, wijl die rechtsverhouding volgens het gestelde volkomen bepaald is;

RECHTDOENDE:

Verklaart verzoekster niet-ontvankelijk in haar verzoek;

Veroordeelt haar in de kosten van het geding aan de zijde van gerequesteerde tot op deze uitspraak begroot op f 125,— (Een honderd en vijf en twintig).

No. 53/353

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, 24 Juli 1952 (Mrs de Gaay Fortman, Schreuder en Baron van der Feltz).

Het ontvangen van een schadevergoeding wegens ontstolen effecten staat aan een actie tot rechtsherstel als „vroegere eigenaar” niet in den weg, ook al mocht geïntimeerde zijn rechten op de effecten aan een derde hebben overgedragen.

Dit zou tot gevolg kunnen hebben, dat bij de uitlevering van de effecten met de daardoor ontstane rechtsverhouding rekening moet worden gehouden, zoals in de beslissing voorzien, doch zulks staat geheel buiten het gevraagde herstel van het eigendomsrecht zoals in K.B. E 100 bedoeld.

Beslissing a quo bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer — E 100 — artt. 53, 54).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een schrijven van de Hoornsche Crediet- en Effectenbank N.V. d.d. 7 November 1951, waarbij deze verklaart namens de *gebroeders K. P. en J. Schouten*, allen wonende te Grosthuizen, in hoger beroep te komen van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad d.d. 10 October 1951, gewezen tussen genoemde *gebroeders Schouten* als verweerders en de *N.V. Wodan Handelsmaatschappij* te Rotterdam als verzoekster, bij welke beslissing genoemde

N.V. Wodan Handelmaatschappij is hersteld in de eigendom van de door haar met formulier 6/29232 door bemiddeling van de Kas-Vereniging N.V. te Amsterdam aangegeven effecten, te weten 3 certificaten elk à 10 shares Shell Union Oil Corporation, nrs. 8200, 21483 en 28968, alsmede een nader schrijven van de Hoornsche Crediet- en Effectenbank N.V. voornoemd d.d. 27 November 1951, waarin zij als gemachtigde van meergenoemde gebroeders Schouten de grieven tegen gemelde beslissing nader heeft uiteengezet;

Gezien een verweerschrift in hoger beroep, ingediend door de N.V. Wodan Handelmaatschappij voornoemd gemachtigde Mr Th. H. J. Dorrestein;

Gezien de bovenvermelde beslissing, waarvan hoger beroep, en de andere stukken van het geding, waaronder het dossier in eerste aanleg;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak ter zitting van 3 Juli 1952, waarbij voor appellanten, gebroeders Schouten, is opgetreden J. Schutte, directeur van de N.V. Hoornsche Crediet- en Effectenbank, en voor geïntimeerde Mr Th. H. J. Dorrestein;

Overweegt:

De door geïntimeerde gestelde eigendom, daterend van 30 Juni 1941, en het onvrijwillig bezitsverlies als gevolg van diefstal door een employé van de Kas-Vereniging N.V. te Amsterdam, bij welke bank geïntimeerde o.m. de ten processe bedoelde effecten sedert 2 Juli 1941 in open-dépot in bewaring had gegeven, staan ten processe als onbetwist en door de overgelegde stukken bewezen vast.

In hun eerste grief betogen appellanten, dat geïntimeerde ten onrechte in de eigendom van bedoelde effecten is hersteld, omdat geïntimeerde heeft erkend door de Kas-Vereniging N.V. schadeloos gesteld te zijn ter zake van de door haar als gevolg van het onvrijwillig bezitsverlies geleden schade.

Deze grief moet als onjuist worden verworpen, omdat aan het door geïntimeerde gevraagde herstel als „vroegere eigenaar” in de zin van het K.B. E 100 een eventuele gehele of gedeeltelijke vergoeding van voormelde schade niet in de weg staat, ook al mocht geïntimeerde bij het ontvangen van de vergoeding aan de Kas-Vereniging of een derde rechten op de effecten hebben overgedragen.

Dit zou wellicht tot gevolg kunnen hebben, dat bij de uitlevering der effecten door het aanmeldingskantoor met bedoelde overdracht en de daarvoor ontstane rechtsverhouding rekening moet worden gehouden, zoals ook in de beslissing is voorzien, doch een en ander staat geheel buiten het door geïntimeerde gevraagde herstel in haar eigendomsrecht op die effecten als bedoeld in meergemeld K.B.

Ook de tweede grief moet als onjuist worden verworpen, omdat vaststaat, dat appellanten de effecten ondershands buiten de beurs om hebben verkregen en zij in gebreke zijn gebleven hun goede trouw in de zin van art. 32 van voormeld K.B. aannemelijk te maken, zijnde daarvoor ten enenmale onvoldoende, dat bij de aankoop door appellanten bedoelde effecten niet op de recherche-lijst stonden vermeld.

Uit een en ander volgt, dat de aangevochten beslissing moet worden bekrachtigd.

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie d.d. 10 October 1951, waarvan hoger beroep.

Veroordeelt appellanten in de kosten van het hoger beroep, aan de zijde van geïntimeerde tot aan deze uitspraak begroot op f 100.—

No. 53/354

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK UTRECHT, 28 November 1952 (Mrs. Jhr. Rutgers van Rozenburg, Prof. Dorhout en Prof. Hijmans van den Bergh).

Bij vonnis van de Rechtbank is het N.B.I. veroordeeld tot afleggen van rekening en verantwoording. Verzoeker verzoekt thans aan de Raad vast te stellen, dat de overgelegde bescheiden onvoldoende zijn. Verzoeker niet ontvankelijk verklaard in zijn verzoek, aangezien hij zijn geschil met het N.B.I. vrijwillig heeft onderworpen aan de beslissing van de gewone rechter.

(Besluit Vijandelijk Vermogen — E 133 — art. 43).

De Meervoudige Kamer te Utrecht van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien het verzoekschrift van Adolphe Thierry Raymond Dufour, van beroep ingenieur, wonende te Utrecht, gemachtigde Mr. R. A. Dufour, d.d. 6 Maart 1952, waarbij verzoeker verklaart in hoger beroep te komen van de hem vanwege het Nederlandse Beheersinstituut bij deurwaardersexploït d.d. 9 Februari 1952 gedane betekening van een aantal, door het Beheersinstituut als rekening en verantwoording aangemerkte bescheiden, en waarbij appelland heeft verzocht te verklaren, dat deze bescheiden niet zijn een rekening en verantwoording van het door het Beheersinstituut over het vermogen van appelland gevoerde beheer;

Gezien de door het Beheersinstituut verstrekte schriftelijke inlichtingen;

Gelet op de behandeling ter zitting van 31 October 1952, waarbij de zaak is toegelicht, voor appelland door Mr. R. A. Dufour te Utrecht en voor het Beheersinstituut door Mr. E. van Haersma Buma, advocaat te 's-Gravenhage;

Overwegende, dat zowel uit de verdere inhoud van het verzoekschrift als uit hetgeen van de zijde van appelland ter zitting werd aangevoerd is gebleken, dat appelland's verklaring, dat door hem in hoger beroep wordt gekomen tegen de hem gedane betekening van vorenbedoelde bescheiden, in zoverre niet juist is geformuleerd, dat zijn bezwaar niet geldt het feit, van die betekening zelve, doch het feit, dat hem inplaats van een opgave van de werkelijke ontvangsten en uitgaven, slechts een aantal, volgens hem onduidelijke en onvolledige bescheiden, waaruit het saldo niet behoorlijk valt te trekken, werd betekend, zodat appelland's hoger beroep valt aan te merken als te zijn gericht tegen de uit die betekening af te leiden beslissing van het Beheersinstituut, dat vorenbedoelde bescheiden wel zouden zijn te beschouwen als een rekening en verantwoording;

Overwegende, dat voorts is gebleken, dat de betekening dier bescheiden vanwege het Beheersinstituut aan appelland heeft plaats gehad ter voldoening aan het desbetreffend voorschrift van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, nadat appelland het Beheersinstituut voor de Rechtbank te Utrecht had doen dagvaarden tot het afleggen van rekening en verantwoording van het door het Beheersinstituut over appelland's vermogen gevoerde beheer, en nadat door die Rechtbank bij vonnis het doen van rekening door

het Beheersinstituut was gelast;

Overwegende, echter, dat appelland in zijn verzoek, strekkende tot het door den Raad doen vaststellen, dat vorenbedoelde bescheiden niet zijn te beschouwen als een rekening en verantwoording, niet kan worden ontvangen;

Overwegende immers, dat weliswaar artikel 43 Besluit Vijandelijk Vermogen de mogelijkheid van hoger beroep open stelt tegen alle beslissingen van het Beheersinstituut, doch door geen der bepalingen van dit Besluit inbreuk wordt gemaakt op de regelmatige wijze van afwikkeling van een eenmaal voor den gewonen rechter vervolgd rekening en verantwoordingsprocedure;

Overwegende, dat, indien ook van een in zodanige procedure door het Beheersinstituut genomen processuële beslissing hoger beroep op den Raad van het Rechtsherstel toelaatbaar ware, zulk een inbreuk daarvan het gevolg zou kunnen zijn, welk gevolg niet zou kunnen worden beschouwd als te zijn in overeenstemming met de strekking van vorenvermeld Besluit;

Overwegende, dat hieruit valt te concluderen, dat, ondanks het ontbreken van enige, in artikel 43 Besluit Vijandelijk Vermogen met zovele woorden tot uitdrukking gebrachte beperking, niettemin beslissingen van het Beheersinstituut als hiervoren bedoeld niet als aan hoger beroep onderworpen kunnen worden beschouwd;

Overwegende, dat, ook al ware dit anders, uit het door appelland bij den gewonen rechter aanhangig maken van de rekening-procedure — over welk onderwerp hij langs anderen weg ook een uitspraak van den Raad had kunnen uitlokken — toch in ieder geval diens wil zou moeten worden afgeleid om over de gewraakte beslissing niet te doen oordelen door een andere dan den rechter aan wiens uitspraak hij zich vrijwillig onderworpen heeft, zodat hij in dat geval zou moeten worden beschouwd als een hem toekomend recht van hoger beroep dat deel zou uitmaken van de procedure voor een andere dan de door hem gekozen rechter, reeds bij voorbaat te hebben prijsgegeven;

Overwegende, dat dus als volgt valt te beslissen;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN!

Verklaart appelland niet ontvankelijk in het door hem ingestelde hoger beroep.

No. 53/355

**RAAD VOOR HET RECHTHERSTEL,
AFD. RECHTSPRAAK AMSTER-
DAM,** 30 Juni 1952 (Mrs. Dijkster-
huis, Polderman en Baron van Haer-
solte).

De onervarenheid van appellante op het gebied van effecten en haar onbekendheid met de bepalingen van de Effectenregistratie kunnen niet worden beschouwd als van haar wil onafhankelijke omstandigheden als bedoeld bij art. 81 K.B. E 100.

Het bezit van het effect is pas in 1948 tot het bewustzijn van appellante doorgedrongen, zodat zij haar wil tot aanmelding daarvan eerst toen heeft kunnen vormen. De niet-aanmelding is daardoor het gevolg geweest van een omstandigheid onafhankelijk van haar wil.

Beslissing Afd. Effectenregistratie vernietigd, met bepaling dat de aan-
gifte alsnog zal worden ontvangen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer —
E 100 — artt. 81, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een op 28 November 1951 ter 's Raads Griffie ingekomen verzoekschrift van Louise Kok, echtgenote van Nicolaas Theodorus Fluyter, wonende te Amsterdam, blijkens onderhandse volmacht d.d. 28 Mei 1952 door haar voornoemde echtgenoot gemachtigd ten deze op te treden, bij welk verzoekschrift zij komt in beroep van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad d.d. 14 November 1951, houdende afwijzing van haar verzoek tot aanmelding van een aandeel ad f 1000 Koninklijke Nederlandse Petroleum Maatschappij nummer 469993;

Gezien het schriftelijk antwoord van de Minister van Financiën, optredend voor de Staat, waarin wordt geconcludeerd tot afwijzing van het verzoek;

Gelet op de mondelinge behandeling op de zittingen van 26 Mei en 9 Juni 1952;

Overwegende dat de Afdeling Effectenregistratie het verzoek tot naaanmelding van genoemd effect heeft afgewezen op grond van de overweging, dat verzoekster niet voldoende aannemelijk had gemaakt, dat zij door omstandigheden van haar wil onaf-

hankelijk redelijkerwijs niet bij de registratie had kunnen opkomen;

Overwegende dat verzoekster haar beroep hierop grondt, dat de Afdeling Effectenregistratie door aldus te beslissen niet voldoende rekening heeft gehouden met wat door haar is aangevoerd aangaande de wijze van verkrijging van het effect en haar onwetendheid op het gebied van effecten en mitsdien de Wet verkeerd heeft toegepast;

Overwegende dat het beroep kan worden geacht gegrond te zijn op artikel 68 lid 5 sub a van het Besluit E 100 en mitsdien kan worden ontvangen;

Overwegende dat verzoekster onweersproken heeft gesteld dat zij het effect in het begin van 1943 heeft ontvangen van haar verloofde M. Hes, die van Joodse afkomst was, ter vergoeding voor de hulp hem door haar verleend bestaande in de verschaffing van onderdak en verzorging in het tijdvak begin 1942 tot 30 September 1943, op welke laatste datum Hes door de bezetter werd gearresteerd, waarna hij werd gedeporteerd naar Auschwitz alwaar hij vermoedelijk is overleden, zijnde nadien niets meer van hem vernomen;

dat verzoekster voorts heeft gesteld, dat zij het effect heeft opgeborgen en er niet meer naar heeft omgekeken; dat zij geen acht heeft geslagen op publicaties aangaande de registratie van effecten, noch op publicaties betreffende aandelen Koninklijke als dividenddeclaraties e.d., dat zij nooit een ander effect heeft bezeten noch een bankrekening heeft gehad; dat zij eerst in 1948 toevallig van het bestaan van een verplichting tot registratie van effecten hoorde en het stuk toen bij de Middenstandsbank heeft ingeleverd;

Overwegende hieromtrent:

dat de onervarenheid van verzoekster op het gebied van effecten en haar onbekendheid met de bepalingen der Effectenregistratie op zich zelf niet kunnen worden beschouwd als van haar wil onafhankelijke omstandigheden als bedoeld bij artikel 81 E 100;

dat echter de Raad, mede gelet op de mededelingen van verzoekster bij de mondelinge behandeling, aannemelijk acht, dat het nalaten van de aanmelding van het effect ter registratie in de eerste plaats het gevolg is geweest van de omstandigheid dat ver-

zoekster niet meer wist dat zij het effect onder zich had gekregen;

dat hierop ook wijst, dat zij nooit de dividenden van dat stuk heeft geïnd;

dat de Raad aannemelijk acht, dat het feit dat zij dat effect nog steeds in haar bezit had eerst in 1948 naar aanleiding van een toen gehoorde opmerking aangaande de verplichting tot registratie van effecten tot haar bewustzijn is doorgedrongen;

dat, waar verzoekster derhalve haar wil dat effect ter registratie aan te melden niet voor dat tijdstip heeft kunnen vormen gezegd kan worden, dat het nalaten van de aanmelding het gevolg is geweest van een van haar wil onafhankelijke omstandigheid, zodat het in artikel 81 E 100 voorzien geval geacht kan worden zich hier voor te doen;

Overwegende dat derhalve de beslissing waarvan beroep niet in stand kan blijven en het door verzoekster gedaan verzoek tot na-aanmelding alsnog zal moeten worden ontvangen;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing waarvan beroep;

Verstaat dat de aangifte ter registratie van het litigieus effect alsnog zal worden ontvangen;

Verwijst de zaak naar de Afdeling Effectenregistratie teneinde haar met in achtneming van deze uitspraak af te doen.

No. 53/356

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 27 October 1952 (Mrs. Dijksterhuis, Craandijk en Polderman).

Een effect aangemeld voor een onbekende eigenaar is toegekend aan de Staat. Appellant heeft bedoeld te stellen dat het hem onbekend was of het effect behoorde tot zijn vermogen of tot dat van een van zijn kinderen.

Beslissing a quo vernietigt en aan appellant erkenning als eigenaar verleend.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer — E 100 — art. 53).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een op 16 Februari 1952 ter

Griffie van de Raad ingekomen verzoekschrift, waarbij *Petrus Joris Marie Dolk*, oud-notaris, wonende te Rotterdam komt in hoger beroep van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad d.d. 4 Februari 1952 waarbij een obligatie à f 500.— 3-3½ % Nederland 1938, serie H no 156976, door appellant aangemeld voor een onbekende eigenaar, is toegekend aan de Staat der Nederlanden;

Gezien een expeditie van de beslissing waarvan beroep;

Gelet op een namens de Staat ingediend verzoekschrift, waarin tot bekrachtiging van de bestreden beslissing wordt geconcludeerd;

Gelet op de behandeling ter terechtzitting van deze Raad d.d. 6 October 1952 waarbij voor appellant is verschenen Mr H. D. M. Dolk advocaat te Rotterdam;

Overwegende, dat appellant ter zitting mondeling heeft verzocht zijn petitum aldus te mogen wijzigen dat dit gelezen worde als volgt: te vernietigen de uitspraak van de Afdeling Effectenregistratie met zodanige beslissing als Uw Raad zal vermenen te behoren;

Overwegende, dat appellant ter zitting nader heeft betoogd, dat hij het stuk indertijd als van een onbekende eigenaar heeft aangemeld omdat hij niet zeker wist of het aan hem zelf of aan een van zijn kinderen of onder enige door hem gevoerde administraties behoorde, doch inmiddels heeft kunnen vast stellen, dat dit laatste practisch uitgesloten mag worden geacht;

Overwëgende, dat krachtens art. 53 van het Besluit E 100 de Afdeling Effectenregistratie erkenning van de eigendom verleent aan hem te wiens name als tegenwoordige bezitter aanmelding van een effect overeenkomstig het bepaalde in artikel 44 heeft plaats gehad, behalve — behoudens de zich hier niet voordoende gevallen genoemd in de letters b tot en met e van dit artikel — wanneer de betrokkene niet of niet uitsluitend voor zich zelve als eigenaar blijkt te bezitten;

Overwegende, dat nu appellant overeenkomstig art. 53 het stuk heeft aangemeld als tegenwoordige bezitter, hij voor erkenning in de eigendom in aanmerking komt tenzij mocht blijken,

dat appellant niet als eigenaar zou moeten gelden;

dat appellant nu wel op zijn aanmeldingsformulier het stuk heeft aangemeld als van een onbekende eigenaar, doch de Raad deze woorden aldus opvat dat appellant daarmee kennelijk heeft bedoeld te geven dat hij niet met zekerheid kon vaststellen of dit stuk behoorde tot zijn eigen vermogen of tot dat van een van zijn kinderen;

Overwegende, dat nu van aanspraak van derden niet gebleken is appellant als eigenaar moet worden aangemerkt en als zodanig kan worden erkend;

RECHTDOENDE:

Verleent appellant acte van de gevraagde wijziging van zijn petitum.

Vernietigt de beslissing waarvan beroep.

Verleent appellant erkenning als eigenaar van bedoeld effect.

Veroordeelt geïntimeerde in de kosten dezer procedure begroot op nihil.

No' 53/357

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
16 April 1953 (Mrs van Haeften, Buddingh de Voogt en Onnen).

Het N.B.I. heeft van appellante gevorderd betaling van de in Nederlands crt omgerekende koopsommen, terzake van leveringen van chemicaliën in 1944 door Duitse firma's.

De overeenkomsten uit kracht waarvan betaling wordt gevorderd, zijn in gevolge art. 6 jo art. 10 K.B. A 6 van rechtswege nietig.

De zaak teruggewezen naar pp. ten einde haar in de gelegenheid te stellen de nietigheid te doen opheffen cfr art. 10, 2e lid A 6, onder aanhouding van de beslissing.

(Art. 43 E 133; artt. 6, 10 A 6)

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een op 13 October 1950 ter Griffie der afdeling ingekomen en op die datum onder nummer R 17203 geregistreerd verzoekschrift, waarbij de naamloze vennootschap Vernis-, Verf- en Japanlakfabrieken Hermann A. Schreuder & Co, gevestigd te Schoonhoven, in beroep komt van een bij

brief van 18 September 1950 DS' 2686/24202/5C van het Nederlandse Beheersinstituut aan haar medegeedeeld besluit, waarbij gehandhaafd wordt een bij brief van 31 Juli daaraanvoorafgaand omschreven vordering tegen appellante tot betaling van f 6.975,55 met 4 % rente per jaar van 15 Augustus 1950 af, welk verzoekschrift geacht moet worden hier volledig te zijn ingelast;

Mede gezien het daartegen gericht, op 8 Februari 1951 ter Griffie der afdeling ontvangen verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut, waarbij geconcludeerd wordt tot ontzegging aan appellante van hare vordering met haar veroordeling in de kosten van het geding, welk verweerschrift geacht moet worden hier volledig te zijn ingelast;

Gelet op de inhoud van de door partijen overgelegde stukken, welke geacht moet worden hierin volledig te zijn opgenomen;

Gehoord de mondelinge toelichting van partijen bij de behandeling der zaak, aan de zijde van appellante door haar gemachtigde Mr W. de Rijke, wonende te Haarlem en aan de zijde van het Nederlandse Beheersinstituut door zijn gemachtigde Mr J. H. A. Dubois, wonende te 's-Gravenhage;

Overwegende, dat tussen partijen vaststaat, dat in het jaar 1944 de volgende Duitse firma's aan de appellante hebben geleverd en deze heeft ontvangen de in de door de geappelleerde overgelegde facturen gespecificeerd opgenomen chemicaliën, te weten:

1. Westfälisch-Anhaltische Sprengstoff Aktien Gesellschaft „Wasag" te Berlijn, volgens factuur dd. 18 Juli 1944 R.M. 3.655,—
2. Chemische Werke Albert te Mainz-Kastel (Amöneburg), volgens factuur dd. 29 Juni 1944 R.M. 2.400,— en volgens factuur dd. 15 Augustus 1944 R.M. 2.320,—
R.M. 4.720,—
3. A. Hagedorn & Co. te Osnabrück, volgens

factuur dd. 11 Juli
1944

R.M. 706,—

4. Bruchsaler Farbenfabrik te Bruchsal, volgens factuur dd. 21 Augustus 1944

R.M. 175,30

alzo te samen R.M. 9.256,30

welke posten ten tijde van de inwerking treding van het Besluit Vijandelijk Vermogen niet waren betaald;

Overwegende, dat het Beheersinstituut, uit krachte van de desbetreffende bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen, van de appellante betaling heeft gevorderd van de ingevolge deze leveranties ontstane schulden aan de genoemde vijandelijke onderdanen tot een bedrag van R.M. 9.256,30, en wel, omgerekend naar de koers van f 75,36 per R.M. 100,— tot een bedrag van f 6.975,55, met een rente van 4 % per jaar van 15 Augustus 1950 af, terwijl daartegenover de appellante heeft betwist tot deze betaling verplicht te zijn, omdat de geleverde chemicaliën bij verwerking bleken niet te beantwoorden aan de koopovereenkomsten, immers bleken ondeugdelijk van samenstelling te zijn, weshalve de gevorderde koopsommen niet verschuldigd waren, op grond waarvan zij heeft gevorderd de vernietiging van het aangevallen besluit van het Beheersinstituut, voorts te verstaan, dat de appellante niets aan het Beheersinstituut verschuldigd is, subsidiair, voor het geval dat de appellante wel iets verschuldigd mocht zijn, te verstaan, dat dit een bedrag in Duitse marken is, en wel een tiende van het in Rijksmarken verschuldigde, of een met het aldus in Duitse marken verschuldigde op de dag der betaling gelijkstaande som in Nederlands geld, kosten rechtens;

Overwegende, dat de appellante, blijkens hare stellingen, toen de door haar beweerde ondeugdelijkheid van het geleverde haar bij de verwerking daarvan in haar bedrijf bleek, zich gesteld ziende voor de vraag naar de beste oplossing van de tengevolge van de beweerde wanpraestatie ontstane moeilijkheden, waarin zij zich voor haar bedrijf geplaagd zag, van twee door haar geschetste mogelijkheden — of het verder ongebruikt laten van het geleverde met alle door haar gevreesde nadelige gevolgen daarvan en voor haar bedrijf en voor haar personeel, of het geleverde volledig in haar be-

drijf te gebruiken met de bedoeling om de schade tengevolge de ondeugdelijke levering zoveel mogelijk te beperken — het laatste heeft gekozen en diensvolgens volledig heeft beschikt over de haar geleverde chemicaliën door deze in en ten bate van haar bedrijf te verwerken en eventueel het volgens haar onbruikbare deel „weg te gooien”;

Overwegende, dat hieruit valt af te leiden, dat zij hierdoor zichzelf welbewust in de onmogelijkheid heeft gesteld om te zijner tijd de volgens haar ondeugdelijke chemicaliën weer ter beschikking van de leveranciers te stellen, zodat voor haar, aangenomen al dat uit haar houding geen rechtsverwerking zou mogen worden afgeleid, slechts een recht op vergoeding van de haar berokkende schade overbleef;

Overwegende intussen, dat, nu in het onderhavige geval reeds uit hoofde van de bepaling van art. 23 van het Besluit Vijandelijk Vermogen beroep op compensatie uitgesloten is en niet gesteld of gebleken is, dat de appellante op enige haar ten dienste staande wijze een vordering tot het doen gelden van haar eventueel toekomstig recht op vergoeding van schade tijdig heeft ingediend of aanhangig gemaakt, de Raad met een zodanige vordering geen rekening mag houden.

Overwegende, dat uit het overwegene volgt, dat het standpunt van de appellante ten aanzien van de door het Beheersinstituut gevorderde betaling der meerbedeelde schulden als onjuist behoort te worden verworpen;

Overwegende ten aanzien van de door de appellante aangevoerde betwisting van de door het Beheersinstituut toegepaste omrekening van de in Duitse rijksmarken uitgedrukte schulden, dat deze omrekening berust op de bij art. 20 lid 2 van het Besluit Vijandelijk Vermogen aan het Beheersinstituut toegekende bevoegdheid om de koers daarvan vast te stellen en in de Nederlandse Staatscourant te publiceren, van welke bevoegdheid het Beheersinstituut heeft gebruik gemaakt blijkens de bekendmaking in de Nederlandse Staatscourant van 16 November 1945 no. 113 en dat die omrekening ten aanzien van de onderhavige schulden terecht is bepaald op het tijdstip, waarop de schulden van de appellante aan de genoemde vijandelijke onderdanen voor het Beheersinstituut opeisbaar zijn geworden;

Overwegende, dat derhalve zowel het primair als het subsidiair door de appellante gedaan verzoek zou behoren te worden afgewezen en het aangevallen besluit van het Nederlandse Beheersinstituut zou behoren te worden bekrachtigd, ware het niet, dat de overeenkomsten, uit kracht waarvan betaling wordt gevorderd, ingevolge de bepaling van art. 6 juncto art. 10, eerste lid van het Besluit rechtsverkeer in oorlogstijd (A 6) van rechtswege als nietig zijn te beschouwen, zolang deze nietigheid niet is opgeheven op de wijze als in het tweede lid van laatstbedoeld artikel is bepaald;

Overwegende, dat de Raad termen aanwezig acht om de zaak naar partijen terug te wijzen, ten einde de meest gerede partij de gelegenheid te geven om te trachten de bedoelde opheffing der nietigheid te verkrijgen;

RECHTDOENDE:

Alvorens ten principale te beslissen:

Wijst uit hoofde van de laatste overweging van deze beschikking de zaak terug naar partijen, met toekenning van de bevoegdheid aan de meest gerede partij als hiervoren bedoeld en met toekenning tevens van hare bevoegdheid om de zaak te zijner tijd weder ter rolle van de Raad aanhangig te maken en behoudt zich de eindbeslissing te dezer zake voor.

No. 53/358

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
19 Februari 1953 (Mrs van Walsem,
Wery en Buddingh de Voogt).

Appellant bezat op 10 Mei 1940 zowel de Britse als de Duitse nationaliteit en is derhalve onderworpen aan het B.V.V., tenzij de Britse nationaliteit de dominerende en de Duitse slechts bijkomstig was. Dit laatste was in casu niet het geval.

Zowel de Parijse Overeenkomst als de Accounting Rules laten de bevoegdheid tot het verlenen van een no enemy verklaring onverlet.

De Raad heeft weliswaar de overtuiging verkregen van appellants anti-nazi gezindheid, doch dit kan het vrijgeven van appellants vermogen niet rechtvaardigen. Dit is alleen mogelijk bij hoge uitzondering en in die geval-

len, waarin betrokkene door positieve gedragingen daadwerkelijk getoond heeft zich aan de zijde van Nederland te stellen.

Aan appellant zijn teruggegeven de vordering op het Voorzieningsfonds der Verbonden Petroleummaatschappijen en de rechten op een polis van levensverzekering.

(Besluit Vijandelijk Vermogen —
E 133 — artt. 34, 37, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien de stukken, waaronder:

a) het afschrift van een beschikking van 9 Juni 1948 van het Nederlandse Beheersinstituut — verder te noemen „het Beheersinstituut” — waarbij op het verzoek dd. 18 December 1947 van Dr William Arthur Hahn, destijds wonende te Middlesex (Engeland), strekkende primair ter verkrijging van een verklaring als bedoeld bij art. 34 lid 1 sub f van het Besluit Vijandelijk Vermogen en subsidiair ter verkrijging van toestemming als bedoeld bij art. 34 lid 1 sub e van genoemd Besluit, afwijzend is beschikt;

b) een op 22 Juni 1948 ter Griffie van den Raad ingekomen verzoekschrift van Dr Hahn voornoemd, (gemachtigde Mr H. O. Thunnissen, advocaat en procureur te 's-Gravenhage) houdende appél tegen voormelde beschikking en strekkende tot vernietiging van die beschikking en tot toewijzing van het bovenbedoelde verzoek, met veroordeling van het Beheersinstituut in de kosten van het geding;

c) een op 21 April 1949 ter Griffie ontvangen verzoekschrift van het Beheersinstituut, strekkende tot ontzegging van het beroep, kosten rechtens;

d) nadere conclusiën van het Beheersinstituut en van appellant, respectievelijk op 4 Mei 1950 en 3 Juli 1950 bij den Raad ingekomen;

Gehoord partijen, appellant bij monde van zijn voornoemde gemachtigde, het Beheersinstituut bij monde van Mr E. E. Poulblon, werkzaam aan dit instituut;

Gelet op de door den Raad gehouden getuigen-verhoren, waarvan zijn opgemaakt processen-verbaal, welker inhoud, evenals die van de overige

processtukken, als hier opgenomen is te beschouwen;

Overwegende, dat het verzoek, nu appellants ingevolge het bepaalde in artikel 3 juncto artikel 17 van de Wet van 20 Juli 1951 (Staatsblad 1951 no. 311) en artikel 5 van de Besluit-Proclamatie van 23 Juli 1951 (Staatsblad 1951 no. 317) sedert 26 Juli 1951 te 12 ure niet langer als vijandelijk onderdaan wordt aangemerkt, indien hij dit tevoren was, in overeenstemming met het bepaalde in lid 2 van artikel 14 juncto artikel 4 lid 1 van genoemde wet moet worden beschouwd als een verzoek tot teruggave van het vermen door van appellants of van hetgeen daarvoor in de plaats gekomen is;

Overwegende, dat buiten geschil is, dat appellants, die op 19 December 1901 in het graafschap Londen (Engeland) uit Duitse ouders is geboren, diensgevolge zowel de Britse als de Duitse nationaliteit verkreeg en deze dubbele nationaliteit ook op en na 10 Mei 1940 nog bezat, immers hij de Duitse nationaliteit blijkens een overgelegde Entlassungsurkunde eerst op 22 April 1947 heeft verloren;

Overwegende, dat het bezit van deze dubbele nationaliteit appellants, naar de strekking van het Besluit Vijandelijk Vermogen, niet onttrekt aan de toepasselijkheid der bepalingen van dat Besluit inzake vijandelijk onderdaanschap, tenzij mocht blijken, dat vóór en gedurende den laatsten oorlog de Britse nationaliteit voor appellants de dominerende nationaliteit en de Duitse nationaliteit slechts bijkomstig was, doch de Raad dit laatste niet aanneemt; dat toch, al is appellants in Engeland geboren en opgevoed en al belijdt hij den Anglicaansen godsdienst, terwijl uit een aantal overgelegde geloofwaardige schriftelijke verklaringen van personen van verschillende nationaliteit kan worden afgeleid, dat hij ook sterk tegen het nazi-regime gekant was, niettemin de bindingen met de Duitse nationaliteit als de overheersende zijn te beschouwen, daar appellants in Duitsland zijn universitaire studiën heeft volbracht, met een Duitse is gehuwd en zijn nauwe band met Duitsland ook blijkt uit het feit, dat hij in overleg met een Duitse relatie in den oorlogstijd vrijwillig met zijn gezin naar Duitsland is gegaan en aldaar een functie bij de I.G. Farben aanvaardde;

Overwegende, dat appellants derhalve vóór de inwerkingtreding van bovengenoemde wet van 20 Juli 1951 als vijandelijk onderdaan in den zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen was aan te merken;

Overwegende, dat het Beheersinstituut appellants verzoek vooreerst bestrijdt met een beroep op de mededoor Nederland op 14 Januari 1946 te Parijs ondertekende Overeenkomst betreffende de van Duitsland te ontvangen herstelbetalingen, de instelling van een intergeallieerde organisatie van herstelbetalingen en de teruggave van monetair goud, alsmede op de ter nadere uitvoering van die Overeenkomst vastgestelde „Verrekeningsregelen” (Accounting Rules) aangevende op welke wijze de in bezit genomen Duitse activa aan de I.A.R.A. (Inter Allied Reparation Agency) moeten worden verantwoord, waarbij dan verder wordt betoogd, dat volgens artikel 5A sub 2 der Accounting Rules moet worden verantwoord, behoudens nadere uitzonderingen, elk vermogensbestanddeel hetwelk op 24 Januari 1946 direct of indirect toebehoorde „aan een persoon die de Duitse nationaliteit bezat op 24 Januari 1946 en zich op die datum in feite in Duitsland bevond of zijn woonplaats in Duitsland had”, dat ook appellants tot die categorie van personen behoort en hij niet kan profiteren van de in artikel 6G gestelde uitzonderingsbepaling voor personen, die naast de Duitse nationaliteit ook de nationaliteit van een I.A.R.A.-land bezitten, daar hij niet voldoet aan de in die bepaling gestelde voorwaarden, dat hij tijdens den oorlog trouw is geweest aan de geallieerde zaak en dat zijn geval gunstige overweging verdient;

Overwegende, dat de Raad dit verweer kan voorbijgaan, omdat, gelijk door den Raad reeds meermalen is beslist, zowel de Parijse Overeenkomst als de Accounting Rules onverlet laten de vóór dien al bestaande bevoegdheid van de Nederlandse Regering om door haar organen te doen bepalen, in welke gevallen een non-enemy-verklaring kan worden afgegeven, immers art. 6 van de Overeenkomst van Parijs slechts een algemene regeling bevat omtrent de wijze waarop ieder der toegetreden Regeringen heeft te handelen ten aanzien van de vijandelijke Duitse bezittingen, welke zich op het onder haar jurisdictie staand grondgebied

bevinden, doch onverkort laat het recht aan die regelen zelfstandig uitwerking te geven — gelijk voormeld artikel bepaalt — „volgens zelf te bepalen methode”, terwijl de Accounting Rules, in zoverre zij alleen onderlinge verrekeningsregelen tusschen de toegetreden landen bevatten, uiteraard geen beletsel kunnen vormen tegen vrijlating van vermogen of vermogensbestanddelen in de nationale sfeer;

Overwegende nu, dat appelland, die — gelijk reeds overwogen — in Engeland uit Duitse ouders geboren en aldaar opgevoed is, na in 1926 aan de Berlijnse universiteit te zijn afgestudeerd, in 1927 aldaar in dienst trad van de I.G. Farbenindustrie, alwaar hij in de patentafdeling werkzaam was, daarna korten tijd in Amerika heeft gewerkt in dienst van de Standard Oil en in 1931 in dienst is getreden van de N.V. Internationale Maatschappij voor Hydrerijstechniek en Chemie te 's-Gravenhage (waarin de B.P.M. en de Standard Oil ieder voor 50 % aandeelhouder waren): dat hij in deze functie, na gedurende een korte periode vóór en na het uitbreken van den oorlog op wachtgeld te zijn gesteld, tot Augustus 1942 werkzaam is geweest, waarna hij met zijn gezin naar Duitsland is vertrokken, alwaar hij te Berlijn weder bij de I.G. Farbenindustrie werkzaam was, terwijl hij na het beëindigen der vijandelijkheden tot 1948 in Duitsland bleef en aldaar in opdracht van de bezettingsautoriteiten het beheer voerde over de Schwank Cement Werke te Ulm, waarna hij Duitsland verliet, naar Engeland ging en vandaar medio 1948 naar Zuid-Afrika vertrok, waar hij zich metterwoon te Pretoria vestigde;

Overwegende, dat appelland zijn verzoek tot afgifte ener non-enemy-verklaring, behalve op zijn Engelse nationaliteit en het verlies in 1947 van zijn Duitse nationaliteit, vooral doet steunen op zijn stelling, dat hij steeds sterk tegen de nationaal-socialistische leerstellingen en politiek gekant is geweest, onder meer hieruit blijkende, dat hij nimmer lid is geweest van de N.S.B., de N.S.D.A.P., of enige andere nationaal-socialistische of semi-nationaal-socialistische organisatie, dat door zijn weigering om zich voor de maatregelen van den bezetter te lenen, hij en zijn gezin veel moeilijkheden van de bezettende macht hebben onder-

vonden, dat hij hier geheel was ingeburgerd, zijn kinderen de Nederlandse school bezochten en hij het volledige vertrouwen genoot van goedgezinde Nederlanders;

Overwegende, dat ook de Raad op grond van een aantal door appelland overgelegde schriftelijke verklaringen van alleszins vertrouwenwekkende personen, deels door beëdigde getuigenverklaringen bevestigd en niet ontzenuwd door het Beheersinstituut geproduceerde verklaringen en voorgebrachte getuigen, de overtuiging heeft verkreegen van appelland's anti-nazi-gezindheid;

dat dit echter op zich zelf niet voldoende is om appelland aan de werking van het Besluit Vijandelijk Vermogen te onttrekken;

dat toch de bij dat Besluit voorziene overgang van het hier te lande zich bevindende Duitse vermogen aan den Staat niet bedoeld is als een straf voor gebleken anti-nederlandse of anti-geallieerde gezindheid of gedragingen van de Duitse eigenaars, doch als een bijdrage tot herstel althans van een klein deel van de ontzaglijke schade, door Duitsland onverdiend aan ons land berokkend, zulks met de in het Besluit uitgesproken bedoeling, dat de Duitse Regering te eniger tijd de aldus door de betrokken Duitse onderdanen geleden vermogensschade aan dezen zal dienen te vergoeden;

dat daarom het vrijgeven van dat vermogen slechts bij hoge uitzondering mogelijk is en beperkt moet blijven tot die gevallen, waarin de betrokkene, door positieve gedragingen daadwerkelijk getoond heeft, zich tegenover de Duitse daden van geweld en onrecht aan de zijde van Nederland en zijn bondgenoten te stellen;

dat dit laatste ten aanzien van appelland niet is gebleken en daartoe niet voldoende is enig hulpbetoon door appelland aan hem bekende of met hem bevriende personen;

dat met name niet is gebleken, dat appelland — gelijk door de getuige Franzen-Heslenfeld zij het ook de auditu is verklaard — in zijn vennootschap zou zijn opgekomen voor de handhaving van enige door den Verwalter ontslagen Joodse leden van het personeel, al acht de Raad evenmin bewezen, dat — gelijk de getuige Jansen als zijn indruk weergeeft — ap-

pellant in dit ontslag de hand zou hebben gehad;

dat ook appellants vertrek met zijn gezin naar Duitsland in 1942, al moge dit zijn geschied om aan moeilijkheden met den bezetter en appellants inlijving in militairen dienst te ontkomen, op zich zelf niet kan worden uitgelegd als een daad in het belang van de geallieerde zaak en het feit, dat hij dit deed om weder in dienst te treden bij de I.G. Farbenindustrie, het machtige Duitse concern dat in hoogst belangrijke mate werkzaam is geweest tot versterking van het Duitse oorlogspotentieel, daarop zeker niet wijst, ook al moge appellant uitsluitend met werkzaamheden op octrooirechtelijk terrein zijn belast geworden;

Overwegende, dat dan ook appellants verzoek, bij het niet gebleken zijn van positieve werkzaamheid van appellanten ten gunste van de geallieerden tijdens den oorlog, niet voor toewijzing vatbaar is, doch de Raad wel termen aanwezig acht ten deze een uitzondering te maken voor de in appellants verzoek aan het Beheersinstituut bedoelde vordering op het Voorzieningsfonds der Verbonden Petroleum Maatschappijen ad circa f 18.500,—, daar deze bate in wezen bestemd is om te dienen als pensioen voor appellanten, althans zodanig pensioen te vervangen, alsmede voor de rechten uit de levensverzekeringsspolis bij de Nederlanden van 1845,

gesloten op appellants leven, daar de polis strekt tot levensonderhoud voor de nagelaten betrekkingen van appellanten na zijn overlijden;

Overwegende, dat, aangezien het Beheersinstituut in dit geding optreedt als een administratieve instantie, er geen plaats is voor een kostenveroordeling;

RECHTDOENDE IN HOGER BEROEP

Verstaat, dat appellanten ingevolge art. 3 juncto art. 17 van de Wet van 20 Juli 1951, Stbl. 1951 no. 311 en art. 5 van de Besluit-Proclamatie van 23 Juli 1951, Stbl. 1951 no. 317 sedert 26 Juli 1951 te 12 ure niet langer vijandelijk onderdaan is in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

Bekrachtigt, met aanvulling en verbetering van gronden, de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut waarvan beroep, voorzover die beslissing de kracht heeft van een weigering, dat het vermogen van appellanten of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen aan hem zal worden teruggegeven, zulks met uitzondering van bovenbedoelde vordering op het Voorzieningsfonds der Verbonden Petroleum Maatschappijen en de rechten uit bovenbedoelde levensverzekeringsspolis;

Beveelt de afgifte aan appellanten van deze beide vermogensbestanddelen.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS-PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nos. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos. 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18, VI nos. 3, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 18, 20, 22, 23 en 26, VII nos. 3, 5, 12, 16, 19 en 21, VIII no. 2).

In de Nederlandse Staatscourant van 8 September 1953, no. 173, zijn opgenomen de lijsten nrs. 150 en 151 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend. In de publicatie wordt erop gewezen, dat van het besluit tot erkenning binnen een maand na de bekendmaking beroep mogelijk is op de Afdeling Rechtspraak van de Raad; verzocht wordt daarbij te vermelden lijst- en volgnummer van de vordering, tegen de erkenning waarvan bezwaar wordt gemaakt.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V.

De beheerders van de vijandelijke onderdaan, de Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V. te Amsterdam, brengen hiermede ter kennis van belanghebbenden, dat van de datum van publicatie dezer Nederlandse Staatscourant af gedurende één maand ten kantore van de Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V., Singel 399, te Amsterdam, ter inzage liggen de lijsten 83 t/m 86, vermeldende de door hen erkende vorderingen nos. 1068 t/m 1116.

A. HARMS.

Mr. A. N. KOTTING.

(Ned. Stert. 25 Sept. 1953, No. 186.)

Pensioenen van binnen het gebied van West-Berlijn wonende Duitse onderdanen.

Het Nederlandse Beheersinstituut, bedoeld in het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stb. No. E 133),

Gelet op het besluit, genomen in de 97ste vergadering d.d. 3 September 1953 van de Afdeling beheer, voorzieningen voor afwezigen en voorzieningen voor rechtspersonen van de Raad voor het Rechtsherstel,

Maakt bekend:

dat in zijn beschikking d.d. 4 Juli 1951 (Nederlandse Staatscourant d.d. 4 Juli 1951, No. 127) ¹⁾ onder „gebied der Bondsrepubliek Duitsland” mede dient te worden verstaan het gebied van West-Berlijn.

's-Gravenhage, 14 September 1953.

De Directie van het
Nederlandse Beheersinstituut,
(Mr. H. BOGAARDT.

(Ned. Stert. 16 Sept. 1953, No. 179.)

¹⁾ Voor de tekst zie ook „Rechtsherstel”, VI, 1, blz. 12. De beschikking is destijds genomen i.v.m. een op 3 Augustus 1950 tussen Nederland en de Bondsrepubliek Duitsland getroffen regeling inzake pensioenen en lijndrenten uit dienstbetrekking bij wege van pensioen. — Red.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Mededelingen van de Afdeling

Gedelegeerden.

De Afdeling deelt mede, dat met ingang van 1 October 1953 het kantoor van de Gedelegeerde te Almelo is opgeheven.

De bevoegdheden van de Gedelegeerde te Almelo worden vanaf dien datum uitgeoefend door de Gedelegeerden te Arnhem, Utrechtsestraat 5, tel. 22164.

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 74.

Regeling inzake het rechtsherstel C 14110 en 17560

tussen:

1. a. Isidora Frederika Mogendorff, wonende te Amsterdam, Overtoom 8 a, buiten gemeenschap van goederen gehuwd met Albertus Wilhelmus van Dalsum, wonende aldaar;
- b. Rosa Catharina Mogendorff, ongehuwd, meerderjarig, wonende te Amsterdam, Zomerdijkstraat 30 III;

hierna te noemen partij Mogendorff-Flesseman;

2. a. Yonny Anita Leeser, zonder beroep, wonende te Amsterdam, Titiaanstraat 20 huis, buiten gemeenschap van goederen gehuwd met André Hijmans, koopman, wonende aldaar;
- b. George Eduard Leeser, wonende te Amsterdam, Deurloostraat 65 huis;
- c. Gitta Wagner, wonende te Amsterdam, Herman Heijermansweg 16, handelende in haar hoedanigheid van bewindvoester over de afwezige Kurt Johann Leeser, gewoonnd hebbende te Amsterdam;

De sub 2a, b en c genoemden verder ook te noemen partij Leeser-Hijmans;

3. Willem Lodewijk Govers, machinist bij de grote vaart, wonende te Amsterdam, Overtoom 462, voor wie door de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel op 17 September 1951 de Stichting N.E.P.O.G. te Amsterdam, Leidsegracht 5, werd aangewezen als onzijdig persoon om hem bij het onderhavige rechtsherstel te vertegenwoordigen; hierna ook te noemen partij Govers;
4. de naamloze vennootschap „Landelijke Hypotheekbank N.V.“, gevestigd te 's-Gravenhage, Daendelsstraat 1 A; hierna te noemen de Landelijke;
5. het Nederlandse Beheersinstituut, Bureau Amsterdam, Afdeling Bijzondere Beheren, voor de Staat der Nederlanden beherende het vermogen van de Nederlandse Administratie van Onroerende Goederen (Niederländische Grundstücksverwaltung); hierna te noemen de N.G.V.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een schriftelijke mededeling d.d. Augustus 1946 van notaris J. D.

Overberg te Amsterdam, namens Aline Mogendorff-Flesseman en d.d. 30 Juni 1948 namens Henriette Pauline Leeser-Hijmans, waarmede ter kennis van de Afdeling wordt gebracht een geschil als bedoeld in artikel 113 a van het Besluit Herstel Rechtsverkeer met betrekking tot de percelen Celebesstraat 33 en 34 te Amsterdam, kadastraal bekend als Gemeente Amsterdam, Sectie S, nummer 7247 (oud Sectie S, nummers 4110 en 4111), tezamen groot 204 centiaren, en de daarop gerust hebbende hypothecaire inschrijving genomen ten hypotheekkantore te Amsterdam op 14 Augustus 1908 in deel 647, nummer 72;

Gezien het dossier met betrekking tot deze zaak, in welk dossier zich bevinden:

a. het op bedoelde percelen en hypotheek betrekking hebbend bericht van de hypotheekbewaarder te Amsterdam;

b. een verklaring van erfrecht op 19 Mei 1953 afgegeven door notaris J. D. Overberg te Amsterdam, met betrekking tot de nalatenschap van Aline Flesseman, weduwe van Emanuel Mogendorff;

c. een verklaring van erfrecht d.d. 23 Januari 1952, afgegeven door notaris W. Straub te Amsterdam, met betrekking tot de nalatenschap van Henriette Pauline Hijmans, weduwe van Julius Leeser;

d. de correspondentie gevoerd tussen de door de Afdeling aangewezen notaris-bemiddelaar, notaris J. D. Overberg te Amsterdam, en belanghebbenden en tussen de Gedelegeerde van de Afdeling en belanghebbenden, waaronder een door de notaris-bemiddelaar aan belanghebbenden voorgelegd voorstel tot regeling van dit rechtsherstelgeschil;

Overwegende dat uit een en ander het navolgende is gebleken:

A. Thans wijlen Aline Flesseman, onhertrouwde weduwe van Emanuel Mogendorff, was eigenares in de zin van artikel 20 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer van twee huizen en erven, staande en gelegen te Amsterdam aan de Celebesstraat 33 en 34, kadastraal bekend als Gemeente Amsterdam, Sectie S, nummer 7247 (oud nummers 4110 en 4111), tezamen groot 204 centiaren;

Zij verkreeg de eigendom daarvan door de overschrijving ten Hypotheekkantore te Amsterdam op 14 Augustus 1908 in deel 1897, nummer 27, van een koopakte, houdende kwijting voor de kooppenningen, op die dag voor een waarnemer van de destijds te Amsterdam gevestigde notaris J. Compris verleden;

B. Genoemde Aline Flesseman, onhertrouwde weduwe van Emanuel Mogendorff, met wie zij is gehuwd geweest buiten iedere gemeenschap van goederen, is overleden te Santpoort op 6 Mei 1952 en heeft — blijkens een onder de Afdeling berustende op 19 Mei 1953 door notaris J. D. Overberg te Amsterdam afgegeven verklaring van erfrecht — tot enige erfgenamen nagelaten Isidora Frederika van Dalsum-Mogendorff en Rosa Catharina Mogendorff, hiervoor sub 1a en b genoemd, ieder voor de helft harer nalatenschap;

C. Voormeld onroerend goed werd blijkens akte, houdende kwijting voor de kooppenningen, 4 October 1943 voor de destijds te Amsterdam gevestigde notaris J. H. Krom verleden en overgeschreven aan gemeld Hypotheekkantoor op die dag in deel 3326, nummer 47, door — althans in opdracht van — de N.G.V. voor een prijs van f 32.000.— verkocht aan Willem Lodewijk Govers voornoemd;

D. Ten tijde van voormelde verkoop was gemeld onroerend goed belast met een hypothecaire inschrijving d.d. 14 Augustus 1908 in deel 647, nummer 72, groot in hoofdsom f 16.000.— ten laste van genoemde Aline Mogendorff-

Flesseman en ten behoeve van thans wijlen Henriette Pauline Hijmans, weduwe van Julius Leeser;

Deze hypotheek was door de rechtverkrijgenden van Henriette Paulina Leeser-Hijmans niet bij de N.G.V. aangemeld en dus niet door de N.G.V. in beheer genomen;

Partij Mogendorff-Flesseman heeft bij de aanmelding van het onroerend goed bij de N.G.V. opgegeven, dat dit niet met hypotheek was bezwaard;

De N.G.V. nam voormelde hypotheek eerst in beheer op grond van een schrijven d.d. 21 September 1943 van notaris Krom aan het Makelaarskantoor P. Everout te Amsterdam (agent van de N.G.V.) in welke brief notaris Krom mededeelt bij de voorbereiding van het transport op gemelde hypothecaire inschrijving te zijn gestuit en verzoekt die hypotheek in beheer te nemen;

Op 18 October 1943 werd de hypothecaire inschrijving in opdracht van de N.G.V. doorgehaald;

Van de sub B gemelde koopsom ad f 32.000.— werd een bedrag van f 200.87 besteed ter verrekening van lopende lasten, met welk bedrag partij Mogendorff-Flesseman is gebaat;

Door de N.G.V. werd, blijkens mededeling van de Afdeling Bijzondere Beheren, Bureau Amsterdam van het Nederlandse Beheersinstituut, in ontvangst genomen een bedrag van f 31.782.63 en wel f 15.531.96 als saldo koopsom en f 16.250.67 als aflossing hypotheek;

E. Henriette Pauline Hijmans, weduwe van Julius Leeser is overleden te Amsterdam, haar laatste woonplaats, op 23 September 1937, nalatende tot haar enige erfgenamen — blijkens onder de Afdeling berustende en op 23 Januari 1952 door notaris W. Straub afgegeven verklaring van erfrecht:

haar zoon Kurt Johann Leeser voor de helft en haar kleinkinderen Yonny Anita Hijmans-Leeser en George Eduard Leeser ieder voor een kwart gedeelte harer nalatenschap;

F. Partij Mogendorff-Flesseman beweert, dat ten tijde van voormelde verkoop partij Leeser-Hijmans niets meer ter zake van gemelde hypotheek te vorderen had daar de vordering reeds lang te voren was afgelost, doch dat verzuimd was de inschrijving te doen doorhalen;

Yonny Anita Hijmans-Leeser heeft zich met het standpunt van partij Mogendorff-Flesseman verenigd, doch George Eduard Leeser en Gitta Wagner q.q. staan op het standpunt dat — waar zij niets afweten van de zaken van wijlen mevrouw Leeser-Hijmans — zij slechts bereid zijn afstand van aanspraken jegens partij Mogendorff-Flesseman te doen en het door de N.G.V. verleende roeiement te bekrachtigen, indien partij Mogendorff-Flesseman stukken produceert waaruit blijkt dat de schuld reeds ten tijde van voormelde verkoop was afgelost;

In verband met de oorlogsomstandigheden is partij Mogendorff-Flesseman echter al haar bescheiden kwijtgeraakt;

G. Voormeld onroerend goed staat thans kadastraal ten name van partij Govers terwijl het te zijnen laste is bezwaard met een hypotheek groot in hoofdsom f 90.000.—, mede rustend op ander onroerend goed, ten behoeve van de Landelijke, ingeschreven aan gemeld Hypotheekkantoor op 9 Februari 1944 in deel 1973, nummer 71, uit kracht ener akte van geldlening met hypotheekstelling op die dag voor genoemde notaris Krom verleden;

De Landelijke heeft per heden te vorderen aan restant hoofdsom f 71.840.— alsmede 4 % rente daarvan per jaar vanaf 1 Juli 1948, vervallend 1 Januari en 1 Juli, onverminderd ½ % boete per maand van de verschenen onbetaalde rentetermijnen en hetgeen eventueel verder krachtens de akte van geldlening te vorderen is; In mindering op voormelde schuld is een bedrag van f 7.25 voldaan;

H. Partij Govers heeft tijdens zijn bezit van gemelde percelen aan huren ontvangen:

bij de aankoop	f 258.30
1 November 1943 tot 1 Januari 1946, 26 maanden à f 287.—	
per maand	„ 7.462.—
	<hr/> f 7.720.30
belastingen betaald bij aankoop	f 95.84
Grondbelasting 1944	„ 237.40
Grondbelasting 1945	„ 237.40
Brandverzekeringsbelasting 1944	„ 48.60
Brandverzekeringsbelasting 1945	„ 48.60
Straatgeld 1944	„ 120.—
Straatgeld 1945	„ 120.—
Water betaald bij aankoop	„ 13.65
Water 1 November 1943 tot 1 November 1945, 8 kwartalen	
ad f 41.50	„ 332.—
Onderhoud en assurantie geschat op 10 % van bruto huur	„ 772.03
	<hr/> „ 2.025.52
	<hr/> f 5.694.78

Partij Mogendorff-Flesseman heeft met ingang van 1 Januari 1946 het beheer over de percelen weer tot zich genomen;

I. Voor de kosten van de regeling van het rechtsherstel door de Afdeling Onroerende Goederen is door partij Mogendorff-Flesseman gedeponereerd bij de Raad voor het Rechtsherstel een bedrag van f 1.002.50;

J. De door de Afdeling aangewezen notaris-bemiddelaar heeft aan de betrokken partijen een minnelijke regeling van het geschil voorgesteld, voornamelijk behelzende:

dat het onroerend goed weer wordt gesteld ten name van partij Mogendorff-Flesseman; dat partij Leeser-Hijmans erkent dat de op het onroerend goed gerust hebbende hypotheek ten tijde van voormelde door de N.G.V. gedane verkoop reeds was afgelost; dat alle vorderingen jegens de N.G.V. of wie anders ook toekomen aan partij Govers; dat partij Govers aan partij Mogendorff-Flesseman schuldig is het door partij Govers genoten exploitatiesaldo en de door partij Mogendorff-Flesseman voor te schieten rechtsherstelkosten; dat partij Govers schuldig blijft aan de Landelijke de voormelde restant-hoofdsom met rente, boete en kosten; dat het ten behoeve van de Landelijke gevestigde recht van hypotheek vervalt;

Partijen Mogendorff-Flesseman, Landelijke. N.G.V. en de voor partij Govers aangewezen onzijdige persoon hebben zich met dit voorstel kunnen verenigen;

Partij Leeser-Hijmans heeft zich voor wat G. E. Leeser en Gitta Wagner q.q. betreft, niet met het voorstel accoord verklaard. George Eduard Leeser en Gitta Wagner staan op het standpunt, dat zij slechts dan het afgelost zijn van de hypothecaire schuld ten behoeve van wijlen mevrouw Henriette Pauline Leeser-Hijmans willen erkennen, indien partij Mogendorff-Flesseman een kwijting kan overleggen, gelijk sub F vermeld;

Yonny Anita Leeser en haar echtgenoot André Hijmans hebben zich wel met de voorgestelde regeling accoord verklaard;

Bij een onderhoud ten kantore van Gedelegeerde op 3 November 1952 werden G. E. Leeser en G. Wagner er op gewezen — gelijk zij daarop reeds eerder door de notaris-bemiddelaar opmerkzaam waren gemaakt — dat gezien de omstandigheden waarin personen van jooden bloede (en dus ook

partij Mogendorff-Flesseman) tijdens de bezetting verkeerden, het onredelijk is te stellen dat zij een schuld niet hebben voldaan, alleen op grond van het feit, dat zij niet over een bewijs van kwijting beschikken. G. E. Leeser en G. Wagner zijn er bij vorenbedoeld onderhoud op gewezen dat:

- 1e. het openstaan van de hypothecaire inschrijving ten Hypotheekkantore niets zegt ten aanzien van het bestaan, althans nog bestaan, van de schuld en het — vooral bij particuliere hypotheken — herhaaldelijk voorkomt dat na aflossing van de hypotheek verzuimd wordt het rolement toe te passen;
- 2e. partij Mogendorff-Flesseman bij de aanmelding van het onroerend goed bij de N.G.V. uitdrukkelijk had opgegeven dat dit *onbelast* was;
- 3e. partij Leeser-Hijmans zelf voor die hypotheek nimmer rechtsherstel heeft gevraagd, doch de indiening van het rechtsherstelverzoek voor deze hypotheek door de notaris-bemiddelaar, behandelend het rechtsherstel van het onroerend goed, is geschied op de laatste dag der aanmeldingsmogelijkheid, zulks om geen eventuele rechten van belanghebbende te doen verloren gaan;
- 4e. de Inspectie der Directe Belastingen te Amsterdam bij schrijven d.d. 1 October 1952 aan de Gedelegeerde heeft medegedeeld dat wijlen Dr Mogendorff bij de aangifte vermogensbelasting 1942 voormeld onroerend goed als onbelast heeft opgegeven, terwijl de op de beide voorgaande aangiften genoemde hypothecaire schulden op andere percelen rustten. Partij Mogendorff-Flesseman heeft het onroerend goed dus voor de belasting als onbezwaard aangegeven, ondanks haar fiscaal belang om de hypotheek — indien deze nog had bestaan — wèl op te geven;
- 5e. notaris W. Straub te Amsterdam, die destijds de nalatenschap van mevrouw Leeser-Hijmans behandelde, bij schrijven d.d. 11 Januari 1950 aan de notaris-bemiddelaar, notaris J. D. Overberg te Amsterdam, onder meer heeft medegedeeld:
 „Door deze bevestig ik U dat tot de nalatenschap van Mevrouw H. P. „Leeser-Hijmans, overleden 23 September 1937 naar de mij bekende gegevens geen hypothecaire vordering van f 16.000.— ten laste Mogen- „dorff behoorde.
 „Ik heb mij met een der takken der erfgenamen in verbinding gesteld, „doch ook zij kon zich niet herinneren daarvan gehoord te hebben.”;
- 6e. het — gezien het onder 1e. tot en met 5e. vermelde — aan Gedelegeerde redelijk voorkomt aan te nemen dat de schuld van partij Mogendorff-Flesseman aan partij Leeser-Hijmans ten tijde van voormelde verkoop door de N.G.V. reeds was afgelost;

G. E. Leeser en G. Wagner handhaafdeen hun standpunt, dat partij Mogendorff-Flesseman als debitrice het afgelost zijn van de schuld door overlegging van een behoorlijke kwijting dient te bewijzen en dat zij (G. E. Leeser en G. Wagner) in het hiervoor 2e. tot en met 5e. genoemde niet zulk een bewijs zien;

Hoewel G. E. Leeser in zijn brief d.d. 13 Maart 1952 aan de notaris-bemiddelaar schrijft:

„Ik weet totaal niets van de zaken van mevrouw Leeser-Hijmans af en „kan dus moeilijk beoordelen of de hypotheek al dan niet werd afgelost”, stelt hij bij bedoeld onderhoud, dat de hypothecaire schuld nog circa f 3.000.— zou bedragen: Aan G. E. Leeser en G. Wagner is daarop namens Gedelegeerde verzocht om voor of op 17 November 1952 die gegevens te produceren, welke hen hebben doen aannemen, of het vermoeden hebben gewekt, dat er nog een vordering ad ongeveer f 3.000.— op partij Mogendorff-Flesseman zou bestaan. Hoewel G. E. Leeser zulks heeft toegezegd, werd nimmer meer iets van partij Leeser-Hijmans vernomen;

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van het Waarborgfonds Rechtsherstel	47
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in- gevolge art. 11 lid 4 E 133	49
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	52
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113 c (nieuw) van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	53
Afdeling Rechtspraak	
Uitspraken 53/359 t/m 53/366	pag. 929/944

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van het Waarborgfonds Rechtsherstel.

No. 3 **Wijziging telefoonnummer.**

Het Waarborgfonds Rechtsherstel deelt mede, dat met ingang van 12 October 1953 het telefoonnummer van het Fonds, Herengracht 344 te Amsterdam, gewijzigd zal zijn in

Nr 3 2 9 0 5.

9 October 1953.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 135. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, 28 October 1953 (i.z. Peter Schoofs).

Duitse grensboer, die door de Afdeling Rechtspraak niet ontvanke-lijk is verklaard in zijn beroep tegen de weigerende beschikking van het Beheersinstituut op het door hem ingediende ontvijdings-verzoek en derhalve geen belang meer heeft bij de verkoop van de aan hem toebehoord hebbende percelen, wordt door de Voorzitter van de Raad niet ontvanke-lijk verklaard in zijn beroep tegen deze verkoop.

Zijn verzoek tot intrekking van laatstbedoeld beroep heeft niet tot het doen van afstand der instantie kunnen leiden, nu wederpar-tijen, die van antwoord hebben gediend, geen toestemming tot royement hebben verleend; veroordeling van appellant in de door hen gemaakte kosten.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant, die de Duitse nationaliteit bezit, op de gron-den, aangegeven bij zijn appelrequest, waarvan de inhoud moet worden geacht, alhier geheel te zijn geïnsereerd, bij Ons beroep heeft ingesteld tegen de door het N.B.I., beherende het krachtens art. 3 lid 1 E 133 van rechtswege in eigendom op de Staat der Nederlanden overgegangene voormalige vermogen van appellant's ouders: wijlen Christiaan Schoofs en wijlen Johanna Hoense-laers — wier enige erfgenaam appellant stelt te zijn —, geëffectueerde ver-koop van het grootste deel der ten requeste genoemde, tot dat vermogen behoord hebbende percelen onroerend goed, gelegen onder de Gemeente Bergen (Limburg), te weten der percelen:

Sectie C, No. 1324, weiland	groot 1.66.90	ha.
„ A, „ 970, hooiland	„ 2.06.50	„
„ C, „ 1321, bouwland	„ 1.66.85	„
„ C, „ 1323, „	„ 1.66.90	„
„ C, „ 4677, bouw- en weiland	„ 6.67.22	„

waarvan de percelen Gemeente Bergen, Sectie C nummers 1321-1324-1323 geheel en een gedeelte groot circa 1 ha van het perceel C 4677 voor f 8.003,13 bij acte, op 20 November 1950 verleden voor Notaris A. J. Hulsebosch te Gennep, door het N.B.I. werden verkocht aan Bernardus Martinus Holtmeu-len, landbouwer, wonende te Siebengewald C 276 — hierna verder te noemen: „partij Holtmeulen” —, zijnde het resterende deel van het perceel C 4677 ter grootte van circa 5.67.22 ha tezamen met andere onder Bergen gelegen per-celen door het N.B.I. verkocht aan Grondoverdracht voor f 108.552,50 bij acte, op 16 December 1950 verleden voor dezelfde notaris en zijnde tenslotte laatst-genoemd resterend deel van het perceel C 4677 tezamen met andere percelen onder Bergen door Grondoverdracht doorverkocht aan Hendrikus Johannes de Ruyter, landbouwer, wonende te Ottersum, Oude Dijk 8;

hebbende appellant aan Ons verzocht:

„opgemelde verkopen nietig te verklaren,
de doorhaling te gelasten van de overschrijving van deze percelen ten

name van Bernardus Martinus Holtmeulen, landbouwer te Siebengewald, Stichting Grondoverdracht te Roermond, Hendrikus Johannes de Ruyter, landbouwer te Ottersum, ten kantore van de Hypotheken en het Kadaster te Roermond, met veroordeling van het Nederlandse Beheersinstituut te 's-Gravenhage in de kosten daarvan en in de kosten van deze procedure”;

Overwegende, dat het N.B.I. bij deszelfs hierboven genoemde — alhier als geheel geïnsereerd te beschouwen — conclusie van antwoord tegen deze vordering verweer heeft gevoerd en op de daarin aangegeven gronden heeft geconcludeerd:

primair: tot onbevoegdverklaring Onzerzijds ten aanzien van de verkoop door de Stichting Grondoverdracht te Roermond;

subsidiar: tot afwijzing van appellants vorderingen, kosten rechtens;

Overwegende, dat partijen Grondoverdracht en de Ruyter op de gronden aangegeven in hun hierboven genoemd — eveneens als hier in zijn geheel ingevoegd te beschouwen — verweerschrift hebben geconcludeerd tot onbevoegdverklaring Onzerzijds ten aanzien van de verkoop door Grondoverdracht aan H. J. de Ruyter en voorts tot niet-ontvankelijkverklaring van appellant in zijn verzoek, althans tot afwijzing van het verzoek, met veroordeling van appellant in de kosten;

Overwegende, dat partij Holtmeulen geen gebruik heeft gemaakt van de hem door Ons geboden gelegenheid om tegen het onderhavige beroep, voor zover hem regarderende, schriftelijk verweer te voeren;

Overwegende, dat appellant's gemachtigde A. J. J. Willemse bij brief van 7 Juli 1953 aan Ons heeft medegedeeld, dat „het beroep op de Afdeling Rechtspraak, terzake van weigering van Vermogensteruggave”, betrekking hebbende op het voormalige vermogen van de echtelieden Schoofs-Hoenselaers, niet-ontvankelijk verklaard werd door de Kamer 's-Gravenhage, der Afd. Rechtspraak” en aan Ons heeft verzocht „thans deze procedure terug te mogen nemen”;

Overwegende, dat het N.B.I. in deze door appellant gewenste afstand der instantie heeft toegestemd, doch Mr R. J. van Boven Ons bij brief van 14 Augustus 1953 heeft medegedeeld, dat zijn cliënten in het door appellant verzochte roeyement instemmen mits aan hen de kosten door appellant worden vergoed;

Overwegende, dat appellant's gemachtigde A. J. J. Willemse — aan wie van laatstgenoemde mededeling van Mr van Boven bericht is gezonden — Ons bij brief van 31 Augustus 1953 heeft doen weten, dat zijn cliënt zich op het standpunt stelt, dat hij geen proceskosten behoeft te betalen;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat het N.B.I. — bij welks verweer partijen Grondoverdracht en de Ruyter zich hebben aangesloten — in de eerste plaats een beroep heeft gedaan op Onze onbevoegdheid om kennis te nemen van appellants vordering, voor zover deze strekt tot nietigverklaring van de doorverkoop van het sub factis genoemde resterend deel van het perceel C 4677 ter grootte van circa 5.67.22 ha door partij Grondoverdracht aan partij de Ruyter, aangezien het hier niet betreft een verkoop door het N.B.I. en conform het Besluit Vijandelijk Vermogen alleen bij Ons beroep kan worden aangetekend tegen verkopen, enz. indien deze door het N.B.I. zijn verricht;

Overwegende hieromtrent:

dat Wij — hoezeer ook in het algemeen slechts bevoegd zijnde om kennis te nemen van beroepen, ingesteld tegen beschikkingen, handelingen, besluiten en beslissingen van het N.B.I., vallende onder art. 11 lid 1 sub c E 133 — Ons niettemin bevoegd achten om kennis te nemen van een vordering tot nietigverklaring van een *niet* door het N.B.I. geëffectueerde „doorverkoop” gelijk de onderhavige, wanneer — gelijk in casu — deze nietigverklaring een logisch en noodzakelijk sequel is van de in de eerste plaats gevorderde nietigverklaring van de wèl door het N.B.I. geëffectueerde verkooptransactie, al ware

het slechts omdat de rechtzekerheid vereist, dat Wij, de eerste verkooptransactie nietig verklarende, tevens alle daarop volgende „doorverkopen” behoren nietig te verklaren en de doorhaling behoren te gelasten van de overschrijving in de openbare registers zowel van het eerste, door het N.B.I. als verkoper gesloten, koopcontract als van alle daarop volgende, op dezelfde percelen betrekking hebbende koopcontracten, hoezeer dan ook bij die latere koopcontracten het N.B.I. geen partij is geweest;

dat Wij derhalve deze exceptie van onbevoegdheid zullen passeren en Ons bevoegd zullen verklaren om kennis te nemen van het gehele aan Ons oordeel onderworpen complex van verkooptransacties;

Overwegende, voorts ten aanzien van appellant's verzoek om royement van de onderhavige appelprocedure;

dat uit art. 277 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering — welk artikel, als van algemene strekking, door Ons eveneens van toepassing wordt geacht op de voor Ons gevoerde appelprocedure ex art. 11 lid 1 sub 4 E 133 — volgt, dat een gedaagde partij, na van antwoord te hebben gediend, niet meer verplicht kan worden royement der zaak te gedogen;

dat in casu de plaats gehad hebbende intrekking der vordering door appellant niet kan leiden tot het doen van afstand der instantie door appellant en royement der zaak dientengevolge, nu appellant's wederpartijen Grondoverdracht en de Ruyter, die van antwoord hebben gediend, tot het royement geen toestemming hebben verleend, omdat appellant heeft geweigerd hun kosten te betalen;

dat Wij derhalve in deze zaak een uitspraak zullen moeten doen;

Overwegende, dat Ons uit het hierboven sub factis genoemde schrijven van A. J. J. Willemse van 7 Juli 1953, alsmede uit ambtshalve door Ons ter Centrale Griffie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel ingewonnen inlichtingen, is gebleken, dat bij vonnis van 12 December 1952 R. 19.507 door de Meervoudige Kamer te 's-Gravenhage van voornoemde Afdeling niet-ontvankelijk is verklaard het beroep, bij verzoekschrift van 25 October 1951 ingesteld door Peter Johan Heinrich Schoofs (appellant) en zijn echtgenote Maria Schoofs geboren Janssen, van de beschikking van het N.B.I. van 30 Augustus 1951, bij welke beschikking op een verzoek tot ontvijanding van henzelve en van de overleden ouders van appellant Schoofs, met name Christian Schoofs en Johanna Schoofs geboren Hoenselaers, in verband met de wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 No. 311 het verzoek om teruggave van de vermogens van voornoemde vier personen is afgewezen;

Overwegende, dat deze niet-ontvankelijkverklaring door de Afdeling Rechtspraak tengevolge heeft, dat de bovengenoemde afwijzende beschikking van het N.B.I. kracht van gewijsde heeft gekregen en dat mitsdien appellant generlei belang meer heeft bij de door het N.B.I. q.q. de Staat met betrekking tot de litigieuze percelen verrichte rechtshandelingen;

dat derhalve appellant als niet-belanghebbende in de zin van art. 43 E 133 in zijne vorderingen niet kan worden ontvangen en als de in het ongelijk gestelde partij zal moeten worden veroordeeld in de proceskosten, waarbij in aanmerking moet worden genomen, dat het N.B.I. in royement heeft toegestemd en dat Ons niet is gebleken, dat partij Holtmeulen — die op generlei wijze heeft gereageerd op de toezending aan hem van het appelrequest en van de verweerschriften der overige procespartijen — terzake van deze procedure enige kosten heeft gehad;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren Ons bevoegd om kennis te nemen van het gehele complex van verkoop-transacties, bij het onderhavige beroepschrift aan Ons oordeel onderworpen;

Verklaren appellant niet-ontvankelijk in zijne vorderingen;

Veroordelen appellant in de proceskosten, tot op de uitspraak van dit vonnis door Ons begroot enz.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AF- WEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS- PERSONEN

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Vrijstelling met betrekking tot kwekersrechten.

Het Nederlandse Beheersinstituut, bedoeld in het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stb. No. E 133),

Gezien zijn beschikking omtrent vrijstelling met betrekking tot kwekersrechten dd. 20 October 1949, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant dd. 24 October 1949, no. 207¹⁾;

Overwegende dat er aanleiding bestaat het in voormelde beschikking onder II gestelde te doen vervallen en voormelde beschikking in werking te doen treden op na te noemen tijdstip;

Gezien de desbetreffende, door de Ministers van Justitie en van Financiën in overeenstemming met de Minister van Landbouw, Visserij en Voedselvoorziening, gelet op artikel 12 van de wet van 20 Juli 1951, Stb. no. 311, aan ons gegeven machtiging,

Bepaalt:

dat het in voormelde beschikking onder II gestelde vervalst;

dat voormelde beschikking in werking treedt op 21 October 1953.

's-Gravenhage, 17 October 1953.

De Directie van
het Nederlandse Beheersinstituut,
P. G. DE RIJKE.

(Ned. Stcrt. 20 October 1953, No. 203).

¹⁾ en opgenomen in „Rechtsherstel” IV, 5, p. 157. — Red.

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.) te Amsterdam delen u mede dat de lijsten 152 en 153 van door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47-55 te Amsterdam, ter inzage zijn gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stcrt. 5 October 1953, No. 192).

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 55/359

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
19 Januari 1952 (Mrs. Prof. Houwing,
Verveen en van Rijn van Alkemade).

In Januari 1945 is het creditsaldo van de rekening Roselaar bij Liro ingevolge vonnis van het Duitse „Obergericht” verbeurd verklaard en het bedrag afgegeven aan het „Obergericht”, waartegenover de rekening Roselaar voor dat bedrag is gedebiteerd.

De erfgenamen Roselaar vragen nietigverklaring van het vonnis van de verbeurdverklaring van het Obergericht, nietigverklaring van de debitering van de rekening Roselaar en herstel van de rechtsbetrekking, bestaan hebbende tussen Liro en Roselaar.

Materieel heeft het verzoek tot doel erkenning van de erfgenamen Roselaar als crediteuren van de boedel L.V.V.S.

Als richtlijn geldt, dat alleen erkenning op de boedel L.V.V.S. mogelijk is, indien de boedel door inlevering van vermogenswaarden werkelijk is gebaat. In casu blijkt duidelijk, dat de ingeleverde vermogenswaarden bij de bevrijding niet meer in de boedel aanwezig waren, zodat de boedel door de inlevering niet is gebaat.

Verzoek afgewezen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 25 en vlg.).

De Raad voor het Rechtsherstel enz.;

Gezien het verzoekschrift, ingekomen 16 December 1950, van:

1. Elisabeth Pool, weduwe van Joseph Roselaar, thans echtgenote van Louis Konijn, ten deze handelende met machtiging en bijstand van haar echtgenoot, requestrant sub 2.
2. Louis Konijn, ten deze handelende tot machtiging en bijstand van zijn echtgenote, requestrante sub 1.
3. Jacobus Louis Roselaar,
allen wonende te Wijnberg Cape in Zuid-Afrika.
4. Petronella Margaretha Redeker,

weduwe van Abraham Sigaar, wonende te Amsterdam,

gemachtigde Mr H. H. Steneker, advocaat en procureur te Amsterdam;

Gezien ook het verweerschrift van de beheerders-vereffenaars van de Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat (L.V.V.S.), gemachtigde Mr Th. P. Masthoff, advocaat en procureur te Amsterdam;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak;

Overwegende, dat feitelijk vaststaat:

dat Joseph Roselaar in Mei 1940 aan verzoekster Redeker een aantal diamanten heeft ter hand gesteld;

dat Redeker een deel van die diamanten heeft verkocht en daarvoor effecten heeft aangekocht;

dat het Devisenschutz-Kommando die effecten en de nog onder Redeker berustende diamanten in beslag heeft genomen, de diamanten heeft verkocht en de effecten plus de opbrengst der diamanten heeft gedeponereerd bij Lippmann Rosenthal en Co. ten name van Joseph Roselaar, wiens rekening bij Lippmann Rosenthal en Co. echter meteen door het Devisenschutz-Kommando werd geblokkeerd;

dat op of omstreeks 20 Januari 1945 de geblokkeerde rekening van Joseph Roselaar bij Lippman Rosenthal en Co. een creditsaldo van ruim f 600.000,— aanwees;

dat Joseph Roselaar bij vonnis van het Duitse „Obergericht” ter zake van overtreding der tijdens de bezetting geldende deviezenbepalingen is veroordeeld en daarbij de verbeurdverklaring van voormeld saldo is uitgesproken;

dat Lippmann Rosenthal en Co. het ten name van Joseph Roselaar beheerde vermogen tot genoemd bedrag van ruim f 600.000.— heeft afgegeven aan het Obergericht en Roselaar's rekening voor dat bedrag heeft gedebiteerd;

dat de verzoekers sub 1 en sub 3 de enige erfgenamen zijn van Joseph Roselaar voornoemd en dat zij met de verzoekster sub 4 een dading hebben aangegaan, waarbij overeengeko-

men is, dat zij gezamenlijk aanspraak zullen doen gelden op de ten name van Joseph Roselaar bij Lippmann Rosenthal en Co. gestorte vermogenswaarden;

Overwegende, dat het verzoek, strekt tot:

- a. nietig verklaring van de door Lippmann Rosenthal en Co. ten laste van de rekening van Joseph Roselaar gedane betaling van ruim f 600.000.— aan het Obergericht en van de als gevolg daarvan plaats gehad hebbende debitering van die rekening met vermeld bedrag;
- b. nietig verklaring — voor zoveel nodig — van het vonnis van het Obergericht, waarbij de verbeurdverklaring van het vermogen van Joseph Roselaar tot meer genoemd bedrag heeft plaats gehad, en
- c. herstel van de in verband met de vorenbedoelde betaling en debitering te niet gegane rechtsbetrekkingen tussen Lippmann Rosenthal en Co. en Joseph Roselaar;

Overwegende, dat het verzoek ten doel heeft te bewerkstelligen, dat verzoekers als crediteuren zullen kunnen opkomen in de boedel van L.V.V.S. met een vordering tot het meervermelde bedrag en bijaldien voor de beantwoording van de vraag of reden bestaat tot inwilliging van het gedaan verzoek voor alles beslissend is, of het met de richtlijnen, welke bij de afwikkeling van de boedel van L.V.V.S. behoren te worden in acht genomen in overeenstemming is aan de verzoekers een aanspraak ten laste van die boedel toe te kennen;

Overwegende, dat te dezen als richtlijn moet gelden, dat gedeposedeerden of hun rechtverkrijgenden slechts als crediteuren van de boedel worden erkend, indien en voorzover moet worden aangenomen, dat de boedel door de inlevering bij Lippmann Rosenthal en Co. van aan die gedeposedeerden toebehorende vermogenswaarden werkelijk is gebaat;

dat moet worden aangenomen, dat die inlevering de boedel is ten goede gekomen, niet enkel ingeval de ingeleverde vermogenswaarden of hun opbrengst zich nog geindividualiseerd in de boedel bevinden, doch ook ingeval uit de boekhouding kan worden afgeleid, dat die vermogenswaarden of hun opbrengst, zij het niet meer te scheiden van andere waarden of op-

brengsten, in de boedel zijn verbleven als onderdeel van een uit verschillende bestanddelen samengesteld actief;

dat echter in het onderhavige geval uit de boekhouding duidelijk blijkt, dat de ten name van Joseph Roselaar bij Lippmann Rosenthal en Co. ingeleverde vermogenswaarden niet meer in de boedel, zoals deze na de bevrijding is aangetroffen, aanwezig waren, immers die waarden en/of hun opbrengst geheel zijn overgedragen aan het Obergericht;

dat de boedel, welke thans tot vereffening moet worden gebracht, mitsdien door de inlevering van bedoelde vermogenswaarden niet is gebaat;

dat bijgevolg het in strijd zou zijn met de bovenvermelde richtlijn voor de vereffening van die boedel om aan verzoekers het recht te verlenen in die boedel op te komen als crediteuren met een vordering tot het meervermelde bedrag van ruim f 600.000.—;

Overwegende, dat reeds op grond hiervan de Raad van oordeel is, dat een ingrijpen als verzocht, hetwelk tot een niet redelijk geacht gevolg zou leiden, achterwege dient te blijven en derhalve het verzoek van de hand moet worden gewezen;

BESLISSENDE:

Wijst het verzoek af;

Veroordeelt verzoekers in de kosten dezer procedure, welke aan de zijde van verweerders worden begroot op f 100.—.

No. 53/360

RAAD RECHTHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
2 April 1953 (Mrs. Prof. Kolléwijn,
Prof. Duyfjes en van Vrijberghe de
Coningh).

Appellant, wiens vermogen gedeeltelijk tijdens de bezetting is overgebracht van Liro naar D.R.T., heeft van L.V. V.S. afrekening gevraagd op basis van het maatstaven-vonniss (R 51/51) en is van de weigering in appel gekomen.

De aan het einde van de bezetting bestaande feitelijke toestand behoort het uitgangspunt te zijn bij elke poging tot rechtsherstel.

Appellant heeft zich derhalve terecht

tot de vereffenaars van D.R.T. gewend om erkenning en uitkering van zijn vordering.

Appellant kan geen beroep doen op de maatstaven a. en f. indien niet vast staat, dat hij een vordering heeft op de boedel L.V.V.S.

Na de bevrijding bevond zich in de boedel L.V.V.S. geen actief ter zake van de effecten, van appellant afkomstig, die door Liro zijn verkocht, zodat hij te dien aanzien geen gerechtigde is tot de boedel L.V.V.S.

Beschikking a quo bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) (artt. 25 en vlg.).)

De Raad voor het Rechtsherstel enz.:

Gelezen het request van 22 Februari 1952 van Dr Mozes Vromen, wonende te 's-Gravenhage, ten deze domicilie kiezende bij zijn gemachtigde de advocaat en procureur Mr Max Meyer te Amsterdam, waarbij op de daarin vermelde gronden in hoger beroep wordt gekomen van de daarbij overgelegde beslissing van 25 Januari 1952 van de Beheerders-Vereffenaars van de Liquidatie van Verwaltung, Sarphatistraat, welke daarbij het Nederlandse Beheersinstituut vertegenwoordigen, houdende weigering van de door hem gevraagde erkenning van een vordering op de thans door die beheerders-vereffenaars, hier verder aan te duiden als L.V.V.S. beheerde boedel, welke met het Nederlandse Beheersinstituut als gerequesteerden zijn te beschouwen;

Mede gelezen het daarop ingekomen antwoord van gerequesteerden van 2 Mei 1952, waarbij geconcludeerd wordt tot niet-ontvankelijkverklaring althans afwijzing van het verzoek met bekrachtiging van de beschikking waarvan appel;

Gelet op de verdere overgelegde stukken, waarvan de inhoud, evenals die van de voren bedoelde requesten, geacht wordt hier te zijn ingelast;

Gehoord partijen ter zitting van 8 Januari 1953, appellant bij zijn gemachtigde voornoemd, geïntimeerden bij monde van hun gemachtigde Mr Th. P. J. Masthoff advocaat en procureur te Amsterdam;

Overwegende, dat de feiten in deze zaak, waarover tussen partijen geen noemenswaardige verschillen bestaan, in hoofdzaak hierop neerkomen, dat

een deel van het vermogen van appellant, behorende tot de Joodse bevolkingsgroep, terwijl hij tijdens de bezetting te Tel Aviv vertoefde, zonder zijn medewerking en tegen zijn wil krachtens de anti-Joodse bezettingsverordeningen is ingeleverd bij Lippmann Sarphatistraat; dat zich daaronder een aantal effecten bevonden, die door het toenmalige beheer van die instelling, hier verder aan te duiden als het Sarphati-beheer, zijn te gelde gemaakt; dat echter in de jaren 1943/1944 de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. — verder aan te duiden als D.R.T. — afgifte van dit vermogen, in de staat waarin het zich toen bevond, heeft geëist, aangezien appellant wegens zijn verblijf te Tel Aviv als vijandelijk onderdaan werd aangemerkt, aan welke eis het Sarphatibeheer heeft voldaan behoudens dat enkele waarden bij vervissing of met opzet zijn achtergebleven; dat appellant na de bevrijding van de D.R.T. voor zijn bij deze berustend vermogen een uitkering van 99 % heeft ontvangen, waaronder 99 % van de opbrengst der door het Sarphatibeheer te gelde gemaakte effecten;

Overwegende, dat het geschil tussen partijen loopt over de vraag, of appellant afgezien van die uitkering en van de erkenning van zijn vordering door L.V.V.S. voor de destijds door het Sarphatibeheer achtergehouden waarden ook nog in de thans door L.V.V.S. beheerde boedel aanspraak kan maken op het bedrag waarmee de waarde der effecten, berekend naar de koers aangegeven in art. 59 E 100, zoals dat sedert is gewijzigd, de door het Sarphatibeheer ontvangen opbrengst overtreft; zomede voor te zijnen laste berekende beheerskosten;

Overwegende, dat appellant voor de bevestigende beantwoording dier vraag beroep doet op de maatstaven a en f van 's Raads vonnis van 19 Mei 1951, die geheel algemeen zijn gesteld, die onder f voor vorderingen, gesproken uit verlies van bij L.V.V.S. (hier op te vatten als het beheer Sarphatistraat), ingeleverde effecten;

Overwegende, dat geïntimeerden hiertegenover stellen, dat crediteuren, met wie tijdens de bezetting direct of indirect is afgerekend, geen rechten meer kunnen doen gelden tegen de thans door L.V.V.S. te liquideren boedel; waartegen appellant weder heeft opgemerkt, dat hierbij over het hoofd

wordt gezien, dat die zogenaamde „afrekening” door de betrokkene niet is aanvaard;

Overwegende omtrent dit laatste dat appellant, indien hij die „afrekening” niet had willen aanvaarden, zich ook niet tot de D.R.T. om uitkering had behoren te wenden;

dat hij dit echter naar 's Raads oordeel terecht wél gedaan heeft, aangezien de aan het einde der bezetting bestaande feitelijke toestand, die grotendeels door vijandelijke willekeur is teweeg gebracht, nu eenmaal het feitelijk uitgangspunt behoort te zijn bij elke poging tot rechtsherstel;

Overwegende, dat mitsdien thans moet worden nagegaan, of appellant hiervan uitgaande nog enige aanspraak kan doen gelden op de na de bevrijding onder het beheer van L.V.V.S. gestelde boedel;

Overwegende, dat appellants beroep op het algemeen karakter van de voormelde maatstaven a en f daarbij niet van belang is;

dat immers deze maatstaven slechts beogen een leidraad te geven aan L.V.V.S. bij de berekening van het bedrag van bij haar ter verificatie aangebrachte vorderingen, doch niets beslissen omtrent het al dan niet bestaan van zulk een vordering;

dat dus in de eerste plaats moet vaststaan, dat zulk een vordering bestaat;

dat ten deze gebleken is, dat appellant een vordering wegens de bedoelde door hem ingeleverde effecten tegen het Sarphati-beheer gehad heeft doch tevens dat deze effecten door dat beheer zijn verkocht en de opbrengst is overgebracht naar de D.R.T.;

dat derhalve daarmede vaststaat, dat na de bevrijding, toen L.V.V.S. de door haar te liquideren boedel overnam, zich daarin — afgezien van het achtergehouden bedrag, waarvoor appelland erkend is — niets meer bevond van de opbrengst dier effecten, zodat de oorspronkelijke inleveraar daarvan niet als deelgerechtigde in het te liquideren overschot kan opkomen, maar zich met zijn aanspraak te wenden heeft — en ook inderdaad gewend heeft — tot de D.R.T.;

Overwegende, dat mitsdien de vordering tot verificatie als deelgerechtigde in de boedel van L.V.V.S. hierop moet afstuiten;

RECHTDOENDE:

Ontzegt de vordering in hoger beroep;

Bekrachtigt de beschikking waarvan hoger beroep;

Verwijst appelland in de kosten van het geding tot heden aan de zijde van geïntimeerden begroot op f 125.—.

No. 53/361

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
28 Februari 1953 (Mrs Prof. Kolléwijn, Prof. Duyfjes en van Vrijberghé de Coningh).

In April 1945 is door Liro een gedeelte van het door appelland ingeleverde vermogen overgedragen aan een „arische” kleinzoon. Appelland vraagt afrekening ook van dit vermogensgedeelte op basis van het maatstavenonnis (51/51), hetgeen door L.V.V.S. was afgewezen.

Bij de bevrijding was van het bedoelde vermogensgedeelte niets in de boedel L.V.V.S. aanwezig, zodat appelland te dien aanzien niet als deelgerechtigde in de boedel L.V.V.S. kan worden beschouwd.

De vordering van appelland tot verificatie moet op grond van het bovenstaande worden afgewezen.

Beslissing bestuurders L.V.V.S. bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel enz.;

Gelezen het verzoekschrift van 1 April 1952 van *Adrienne Caroline Hartogh*, buiten gemeenschap van goederen gehuwde echtgenote van *Mr Hendrik Abraham van Nierop*, van Nederlandse nationaliteit, wonende te New-York ten huize van haar echtgenoot, doch verblijvende te Amsterdam in Flat no. 114 van het Carlton Hotel aan de Vijzelstraat aldaar, te dezer zake voorzoveel nodig bijgestaan en gemachtigd door haar voornoemden echtgenoot en domicilie kiezende te Amsterdam aan het Rokin nos. 92—96 ten kantore van den advocaat en procureur *Mr Ph. J. Jürgens*, die door verzoekster als haar gemachtigde met het recht van substitutie wordt aange-

wezen, ten einde haar als zodanig in dit rechtsgeding te vertegenwoordigen; waarbij op de daarin aangevoerde gronden in hoger beroep wordt gekomen bij deze Afdeling van den Raad van de op 5 Maart 1952 genomen beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut bij schrijven van dien datum door de Beheerders-Vereffenaars van L.V.V.S. (Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat) ter kennis van verzoekster gebracht;

Mede gelezen het verweerschrift van 11 Augustus 1952 van het Nederlandse Beheersinstituut en de Beheerders-Vereffenaars voornoemd, waarbij geconcludeerd wordt tot afwijzing van het ingestelde beroep;

Gezien de stukken, waarvan de inhoud evenals die van voormelde schriften geacht wordt hier te zijn overgenomen;

Gehoord partijen ter 's Raads zitting van 8 Januari 1953, appellante bij monde van haar gemachtigde voornoemd, geïntimeerden bij monde van hun gemachtigde Mr Th. P. J. Masthoff, advocaat en procureur te Amsterdam;

Overwegende, dat de feiten in deze zaak, waarover tussen partijen tot in alle bijzonderheden overeenstemming bestaat, in hoofdzaak hierop neerkomen, dat appellante behorende tot de Joodse bevolkingsgroep gedurende de Duitse bezetting ingevolge de anti-joodse bezettingsverordeningen een groot deel van haar vermogen onder dwang bij Lippmann Sarphatistraat heeft ingeleverd;

dat een deel daarvan, gesteld op 1/4, bij notariële akte van 11 April 1945 door Lippmann voornoemd is overgedragen aan een als „Arisch” beschouwden kleinzoon van appellante;

dat dit aldus overgedragene bestond uit niet nader gespecificeerd kapitaal, een aantal effecten en enige inschrijvingen in het grootboek, welke laatste echter niet aan appellante doch aan haar echtgenoot voornoemd toebehoorden;

dat de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad bij beschikking van 1 December 1947 die overdracht aan bedoelden kleinzoon van de effecten en grootboekinschrijvingen heeft vernietigd en de effecten heeft toegewezen aan appellante, de grootboekinschrijvingen aan haar echtgenoot;

Overwegende, dat tussen partijen gelijk gezegd geen geschil bestaat over deze feiten, doch zij uitsluitend een beslissing wensen over de principiële, door hen in verschillende zin beantwoorde, vraag, of iemand die tijdens de bezetting bij Lippmann Rosenthal & Co., Sarphatistraat, in handen van het toenmalige beheer — hierna aan te duiden als beheer Sarphatistraat — krachtens de door den bezetter getroffen anti-joodse verordeningen hem toebehorend joods vermogen heeft moeten inleveren of doen inleveren, het recht heeft van de tegenwoordige beheerders van de ter liquidatie in hun handen gestelde door dergelijke inleveringen gevormde na de bevrijding nog aangetroffen boedel (welke beheerders hier verder worden aangeduid als L.V.V.S.) verificatie te vorderen voor het gehele bedrag van zijn vordering ter zake van het ingeleverde, indien vaststaat — gelijk in casu — dat tijdens de bezetting door het Beheer Sarphatistraat een deel van dit vermogen is overgedragen aan een familielid van den inleveraar die door den bezetter als niet-joods werd beschouwd;

Overwegende, dat deze vraag door appellante bevestigend wordt beantwoord, waarbij zij er op gewezen heeft, dat het ingeleverde vermogen voor een groot deel bestond uit effecten, die bij de sedert door den herstelrechter ongedaan gemaakte overdracht daarvan op een waarde gesteld waren, welke ver lag beneden de bij art. 59 van het Besluit E 100, zoals dat sedert wordt gewijzigd, vastgestelde in het vonnis van den Raad van 19 Mei 1951 onder maatstaf f voor den door L.V.V.S. beheerden boedel overgenomen koers, terwijl zij er voorts over klaagt, dat zij bovendien benadeeld is doordat bij die overdracht in strijd met de in dat vonnis vastgestelde maatstaf a beheerskosten in rekening zijn gebracht;

Overwegende, dat geïntimeerden zich daartegenover op het standpunt stellen, dat zij bij de aan L.V.V.S. overgedragen liquidatie van deze boedel geen rekening behoren te houden met afrekeningen, die tijdens de bezetting — derhalve voor het begin van die liquidatie — hebben plaats gevonden;

Overwegende, omtrent dit geschilpunt dat de hoger bedoelde maatstaven a en f bij voormeld vonnis vastgesteld een leidraad geven aan L.V.V.S. bij het berekenen van bij haar

aangebrachte vorderingen op de in haar handen gestelde boedel;

dat deze maatstaven derhalve eerst toegepast kunnen worden, wanneer het vorderingsrecht van den aanvrager als deelgerechtigde in die boedel vaststaat;

dat misdien allereerst moet worden nagegaan of appellante een zodanig vorderingsrecht heeft ter zake van het door haar ingeleverde vermogen, voorzover dit vòòr de bevrijding door het beheer Sarphatistraat aan haar kleinzoon is overgedragen, (hetgeen geïntimeerden minder juist als een afrekening kwalificeren) en daarna uit diens handen ten slotte weder in haar bezit is teruggekeerd;

Overwegende, dat die vraag ontkennend moet worden beantwoord, omdat vaststaat dat in de door L.V.V.S. bij de bevrijding aangetroffen boedel van dit te voren overgedragen vermogensdeel niets aanwezig was, zodat appellante daarvoor in die boedel niet als deelgerechtigd kan optreden, maar haar verhaal te zoeken heeft (gelijk zij gedaan heeft) op dengene aan wien dat vermogensdeel vòòr de bevrijding is overgedragen;

Overwegende, dat haar vordering tot verificatie hierop in elk geval moet afstuiten, zodat een bespreking van de verder wederzijds aangevoerde argumenten achterwege kan blijven;

RECHTDOENDE:

Ontzegt de vordering in hoger beroep in alle onderdelen;

Bekrachtigd de beslissing waarvan hoger beroep;

Verwijst appellante in de kosten van het geding tot heden aan de zijde van geïntimeerde begroot op f 125.—.

No. 53/362

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
15 Januari 1953 (Mrs Prof. Kollewijn, Prof. Duyfjes en van Vrijberghe de Coningh).

Mr Bauer had als beheerder over de nalatenschap van den Bergh de daartoe behorende effecten gedeponereerd bij Liro. Erfgenamen hebben verzocht aan beheerders L.V.V.S. uitkering overeenkomstig het maatstaven vonnis (R 51/51), hetgeen was geweigerd.

In hoger beroep standpunt van beheerders van L.V.V.S. bevestigd. De bij Liro ingeleverde effecten bleven onder beheer van Mr Bauer en hebben nimmer deel uitgemaakt van de algemene boedel van Liro. Op verzoek van Mr Bauer heeft Liro als bankier de administratie gevoerd over dit „vijandelijk vermogen”.

(Besluit Vijandelijk Vermogen — E 133 — artt. 25 en vlg., 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gelezen het inleidend verzoekschrift d.d. 29 October 1951 van

- 1a. Mevrouw E. G. Andriessse-van den Bergh,
- 1b. A. A. Andriessse, beide wonende te Scasdale N.Y., U.S.A.;
2. Prof. Mr Dr G. van den Bergh, wonende te Amsterdam;
3. S. J. van den Bergh, wonende te Wassenaar,

in hun gezamenlijke kwaliteit van erfgenamen van hun vader S. van den Bergh, en domicilie kiezende te Amsterdam ten kantore van hun gemachtigde Mr R. van den Bergh, waarbij appellanten in beroep komen van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.), neergelegd in een schrijven d.d. 25 October 1951 van Beheerders-Vereffenaars van L.V.V.S., inhoudende dat de vordering van de nalatenschap S. van den Bergh Jr slechts erkend wordt voor een bedrag van f 195,86;

nog gelezen het antwoord d.d. 9 Januari 1952 van het Nederlandse Beheersinstituut, beherende het vermogen van de vijandelijk onderdaan, de rechtspersoon Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat (L.V.V.S.), ten deze domicilie kiezende te Amsterdam ten kantore van haar gemachtigde Mr Th. P. J. Masthoff, met conclusie, dat de Raad voor het Rechtsherstel de ingestelde vordering zal afwijzen en de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, dat de nalatenschap S. van den Bergh Jr slechts wordt erkend als crediteur van L.V.V.S. voor een bedrag van f 195,86 (een honderd vijf en negentig gulden zes en tachtig cent) zal bevestigen, kosten rechtens;

Gehoord partijen bij monde van hun gemachtigden voornoemd ter terechtzitting van Donderdag 20 November 1952;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende dat het beroep tijdig is ingesteld en ook overigens is ontvankelijk;

Overwegende dat appellanten hebben gesteld, dat zij een vordering hebben op L.V.V.S. ter zake van het feit, dat de nalatenschap van hun erflater, S. van den Bergh, voor zover bestaande uit effecten, is ingeleverd bij Lippmann, Rosenthal en Co, Sarphatistraat (hierna te noemen Liro) en door deze instelling een groot deel dier effecten is verkocht, weshalve zij eisen, dat, met vernietiging van de beslissing a quo van het N.B.I., deze vordering op L.V.V.S. alsnog zal worden erkend met inachtneming van de maatstaven a en f, zoals deze zijn vastgesteld in het vonnis van 9 Mei 1951 ('51/51) van de Afdeling Rechtspraak (Kamer te 's-Gravenhage) van deze Raad;

Overwegende dat het N.B.I. hierop heeft geantwoord, dat de effecten uit de nalatenschap van van den Bergh bij Liro zijn ingeleverd in opdracht van Mr O. E. Bauer, in diens hoedanigheid van Verwalter van deze nalatenschap en dat Liro daarmee dan ook slechts bemoeiing heeft gehad als verrichtende bankierswerkzaamheden voor Mr Bauer in diens genoemde hoedanigheid;

dat tijdens de bezetting met Mr Bauer over die nalatenschap is afgerekend en het N.B.I. van oordeel is, dat er geen termen zijn op deze afrekening terug te komen;

dat de pretense vordering van verzoekers daarom in het geheel niet voor verificatie in aanmerking komt en van eèn toepassing der maatstaven a en f dus geen sprake kan zijn;

Overwegende dat volgens de 11de overweging van het maatstaven-vonnis van 19 Mei 1951 ('51/51) de boedel van L.V.V.S. in beginsel tegenover de beroofden of hun rechtverkrijgenden niet gehouden is tot vergoeding van de schade, geleden door de jegens hen gepleegde onrechtmatige beroving van hun bezit, doch dat de beroofden in beginsel in de boedel slechts kunnen opkomen voor het bedrag, waarmede de boedel door de ingeleverde vermogenswaarden, of na de tegeldemaking door de opbrengst daarvan, werkelijk is gebaat;

Overwegende dat namens appellanten ter terechtzitting dan ook uitdruk-

kkelijk is verklaard, dat hun vordering niet berust op art. 59, 2de lid sub b E. 100, ter zake van het feit dat Liro door verschillende handelingen, zoals de verkoop van effecten en de uitlevering van de opbrengst daarvan aan Mr Bauer, opzettelijk heeft medegewerkt aan het ontstaan van omstandigheden, waardoor appellanten schade hebben belopen, doch op het feit dat de effecten der nalatenschap bij Liro zijn ingeleverd, bestanddeel van haar boedel zijn geworden en dus, voor zover zij niet meer in natura aan appellanten zijn uitgeleverd, aan hen moeten worden verantwoord volgens de maatstaven van het vonnis van 19 Mei 1951, en derhalve, ofschoon inderdaad door Liro tijdens de bezetting over de nalatenschap een afrekening met Bauer heeft plaats gehad, aan appellanten alsnog toekomt het meerdere, dat een afrekening naar de maatstaven van het maatstavenvonnis voor hen oplevert;

Overwegende dat mitsdien in de eerste plaats moet worden nagegaan of de bij Liro ingeleverde effecten uit de nalatenschap van S. van den Bergh, hierna te noemen de nalatenschap, inderdaad van de boedel L.V.V.S. hebben deel uitgemaakt;

Overwegende te dien aanzien, dat tussen partijen is buiten geschil, dat Mr O. E. Bauer ingevolge de bezettingsverordening 26/1940 op het vijandelijk vermogen, aanvankelijk is opgetreden als Verwalter van de nalatenschap van de in Nice overleden S. van den Bergh;

Overwegende voorts dat blijkens door geappelleerde overgelegd schrijven d.d. 20 Maart 1942 Bauer in zijn genoemde hoedanigheid aan Liro heeft medegedeeld:

„Aan de betreffende bankinstellingen heb ik verzocht de bij hen berustende waarden, voor zover daarvoor in aanmerking komende, bij Uw firma in te leveren en daarbij mededeling te doen van het feit, dat deze nalatenschap als vijandelijk vermogen moet worden beschouwd en onder mijn Verwaling staat”;

Overwegende dat hierdoor vaststaat, dat de nalatenschap op verzoek van Bauer, die haar als Verwalter beheerde, bij Liro is ingeleverd, hetgeen ook wordt bevestigd door het ter terechtzitting overgelegde introductief request in de zaak van Mevrouw An-

driese-van den Bergh c.s. contra het Nederlandse Beheersinstituut, beslist bij vonnis van deze Afdeling van 10 November 1951, no '52/199, waarbij door dezelfde requestanten als thans, werd gesteld, dat de effecten op bevel van Mr O. E. Bauer waren ingeleverd en later ook door Mr O. E. Bauer zelf;

Overwegende, dat appellanten echter hebben betoogd, dat de nalatenschap uit kracht van de verordening 148/41 bij Liro is ingeleverd, en, nadat dit eenmaal was geschied, daarmede geheel in dezelfde positie is gekomen als andere, ingevolge V. 148/1941 of V 58/1942 bij Liro ingeleverde vermogenswaarden, ten bewijze waarvan appellanten een beroep hebben gedaan op een ongedateerde, doch voor 12 Maart 1942 uitgegane mededeling van de Vereniging v. d. Effectenhandel, waarin werd kond gedaan van een schrijven van de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G., waarbij de laatste, als „algemeen beheerster van alle aan vijanden toebehorende banktegoeden en effecten-depôts” het voorschrijft gaf: „dat alle financiële instellingen alsnog de tot het vijandelijk vermogen behorende Joodsche vermogenswaarden overeenkomstig de Verordening 148/41 dienen te behandelen, alsof er geen afzonderlijke regeling betreffende het beheer van vijandelijk vermogen was”;

Overwegende, dat gezien de houding, die Liro ook na dit schrijven van de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. tegenover de Verwalter van vijandelijke nalatenschappen, Bauer, in nam, het waarschijnlijk voorkomt, dat de strekking van dit schrijven alleen is geweest om de Nederlandse Banken voor te schrijven het Joodse vijandelijk vermogen bij Liro in te leveren, doch geenszins, dat ook Liro zelf dit vijandelijk vermogen met het overige Joodse vermogen op één lijn zou mogen behandelen en daarmee vermengen, doch hoe dit zij, in elk geval vaststaat dat Bauer, ook nadat de onderhavige nalatenschap bij Liro was ingeleverd, zich als de beheerder van dit vermogen is blijven gedragen en Liro eveneens overeenkomstig dit gedrag van Bauer heeft gehandeld;

Overwegende immers, dat al dadelijk in het reeds genoemde schrijven van 20 Maart 1942 van Bauer aan Liro, waarin hij mededeling doet, dat hij aan de bankiers van wijlen van den Bergh opdracht heeft gegeven de ef-

fecten bij Liro in te leveren, daaraan door hem wordt toegevoegd: „Beleefd verzoek ik U mij opgave te doen toekomen van de onder Uw berusting genomen waarden en mij te willen bevestigen, dat slechts met mijn medewerking over deze waarden kan worden beschikt”, naar welk verzoek van Bauer Liro zich gedraagt, hetgeen alleen met de opvatting strookt, dat Liro de ingeleverde nalatenschap als een apart vermogen beschouwde dat niet onder haar, doch onder Bauer's beheer stond;

dat dienovereenkomstig Bauer op dezelfde dag — in antwoord op een brief van Mr R. van den Bergh, waarin deze vraagt of het bovengenoemd schrijven van de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. aan de Vereniging v. d. Effectenhandel ook op deze nalatenschap betrekking heeft — aan Mr van den Bergh schrijft:

„Naar aanleiding van Uw schrijven van 12 dezer en Uw telefonische gesprekken met den Heer van Delden deel ik U mede, dat de tot deze nalatenschap behorende effecten thans ingeleverd moeten worden bij de firma Lippmann, Rosenthal & Co, Sarphatistraat 55, alhier. Daarbij dient te worden vermeld, dat deze geheele nalatenschap als vijandelijk vermogen moet worden beschouwd en dat deze onder mijn Verwaltung staat, zoodat slechts met mijn medewerking over de daartoe behorende waarden kan worden beschikt.

Van de bankinstellingen zal ik gaarne opgaven ontvangen van de door hen ingeleverde waarden.

Aan de Rotterdamsche Bankvereniging en aan de Heeren Pierson & Co. heb ik van een en ander mededeeling gedaan.”

dat hiermede in overeenstemming is, dat Bauer bij brief van 15 October 1942 Liro verzoekt een bedrag van f 200.000,— ter betaling van successierechten en andere kosten op zijn rekening over te boeken en bij hetzelfde schrijven mededeelt, dat hij eerlang deze nalatenschap met de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. zal afrekenen en in verband daarmee verzoekt de rekeningen van deze nalatenschap te willen afsluiten en de saldi over te maken aan de Bank voor West-Europese Handel ten gunste van zijn, Bauer's, rekening „Erbschaftsverwaltung” naar welk verzoek Liro zich weder gedraagt;

Overwegende dat met deze klaarlijkelijke opvatting van Liro, dat niet zij, doch Bauer het beheer over de nalatenschap voerde, ook de wijze waarop verkoop van effecten uit de nalatenschap heeft plaats gehad, geenszins in strijd is;

dat noch Liro, — blijkens de verordeningen 148/41 en 58/42 — wat betreft het bij haar ingeleverde Joodse, niet-vijandelijk vermogen, noch Bauer — blijkens V 26/1940 — wat betreft vijandelijk vermogen, de bevoegdheid bezat zelfstandig tot verkoop van effecten over te gaan, doch de beslissing in deze lag bij de General-Kommissar für Finanz und Wirtschaft;

dat blijkens schrijven d.d. 2 Mei 1942 van Liro aan de Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. de opdracht tot verkoop van f 476.000,— 6 % cum. pref. aandelen Lever Bros Unilever N.V. dan ook is uitgegaan van een zekere Dr Pfeffer, leider van de Afdeling „besondere wirtschaftliche Angelegenheiten” van genoemd General-Kommissariaat;

dat Liro, toen zij deze opdracht ontving, dit echter niet voldoende heeft geacht om de verkoop te bewerkstelligen, doch zich telefonisch tot Bauer heeft gewend om diens instemming te verkrijgen, die haar daarop schriftelijk verwees (brief van 1 Mei 1942) naar zijn onmiddellijke chef in deze zaken, de D.R.T., „als algemeen beheerder van alle aan vijanden toe-komende banktegoeden en effectendepôts”, waaruit dus ten duidelijkste blijkt, (gelijk trouwens ook uit de afrekening aan Bauer) dat Liro ook bij deze verkopen de nalatenschap nog steeds beschouwde als een apart vermogen, staande onder het beheer van Bauer;

dat ditzelfde ook blijkt uit de brief van 6 October 1942 van Liro aan Bauer, waarbij zij mededeelt van de bevoegde autoriteit opdracht te hebben ontvangen enige fondsen uit de nalatenschap, „welke als vijandelijk vermogen onder Uw beheer staat” te verkopen, en verzoekt te berichten of er van de zijde van Bauer daartegen geen bezwaar bestaat, waaraan Liro toevoegt: „De opbrengst zal op een te Uwen gunste geblokkeerde rekening worden geboekt”;

Overwegende dat mitsdien de nalatenschap van van den Bergh, waarover vóór de inlevering bij Liro Mr Bauer het beheer had en waarover

Bauer steeds het beheer heeft behouden, zij het ook, dat hij daarbij was gebonden aan de instructies van zijn superieuren, nooit deel is gaan uitmaken van de boedel van Liro, gelijk de Raad deze in zijn vonnis van 19 Mei 1951 heeft omschreven (Ov. 9) — behoudens dan een onbetekend bedrag van f 195,86, waarover partijen het eens zijn en zich verder niet hebben uitgelaten — doch over deze nalatenschap door Liro, op verzoek van Mr Bauer als beheerder van dit „vijandelijk vermogen”, slechts als bankier de administratie is gevoerd;

Overwegende dat de Raad zich mitsdien verenigt met het verweer van geappelleerde, dat de vordering van appellanten voor verificatie in de boedel L.V.V.S. niet in aanmerking komt, zodat de eis behoort te worden ontzegd;

RECHTDOENDE IN BEROEP:

Ontzegt de eis;

Veroordeelt appellanten in de kosten van het geding tot op heden aan de zijde van geappelleerde gevallen, begroot op f 200,—.

No. 53/363

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
20 April 1953 (Mrs. Prof. Duyfjes, van Vrijberghe de Coningh en Prof. Wiarda).

Onder verlies van een bij Lippman ingeleverd effect kan niet worden verstaan het verdwijnen van zulk een effect ingevolge een bepaalde opdracht van de inleveraar aan Lippmann.

Appellant heeft de opdracht tot verkoop aan Lippmann gegeven ingevolge de benarde positie, waarin hij zich destijds bevond, maar de dwang tot verkoop is niet van Lippmann uitgegaan.

Het verlies van het effect valt derhalve niet onder maatstaf f. van het maatstavenvonnis (R 51/51) en appellant is ingevolge eigen opdracht van effectencrediteur geldcrediteur voor de opbrengst daarvan geworden.

Beschikking L.V.V.S. waarvan beroep bekrachtigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het request van 29 Maart 1952, van Prof. Ir Hein Israel Waterman, wonende te Delft, verder aan te duiden als appellant, waarbij deze op de daarin aangegeven gronden in hoger beroep komt van een beschikking namens het Nederlandse Beheersinstituut genomen door de Beheerders-Vereffenaars van Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat, waarbij aan verzoeker wordt medegedeeld, dat hij ter zake van de verkoop van 1 à f 1.000,— certificaat gewoon aandeel Lever Bros & Unilever slechts kan worden erkend in de boedel van L.V.V.S. als rechthebbende op het werkelijke opbrengstbedrag van dit stuk en niet voor de koers van 4 November 1947;

Gezien de daarbij overgelegde beschikking waarvan beroep;

Mede gelezen het antwoord van vorenbedoelde Beheerders-Vereffenaars van 9 Mei 1952, nader aan te duiden als geïntimeerden, houdende verzoek de beroepen beschikking te bekrachtigen, kosten rechtens;

Gelet op de bij die stukken en nader ter zitting overgelegde bijlagen, van al welke schrifturen de inhoud geacht wordt hier te zijn ingelast;

Gehoord partijen ter zitting van 21 Januari 1953, appellant in persoon, geïntimeerden bij monde van hun gemachtigde Mr Th. P. J. Masthoff, advocaat en procureur te Amsterdam;

Overwegende, dat tussen partijen de volgende feiten vaststaan:

Appellant, behorende tot de Joodse bevolkingsgroep, heeft krachtens de eerste Liro-verordening van 8 Augustus 1941 o.a. bij Lippmann, Sarphatistraat, die door de bezettende autoriteit aangewezen was z.g. als beheerder van Joods vermogen, o.m. ingeleverd enige effecten, waaronder het hogerbedoelde certificaat, te zijnen name destijds gedeponereerd bij de Nederlandse Bank, in die vorm, dat hij deze ter beschikking van Lippman stelde en dit aan de Nederlandse Bank mededeelde, met verzoek die effecten aan Lippman over te maken;

Daarop heeft appellant op 29 September 1941 aan Lippmann geschreven, dat zijn middelen te kort schoten om een tweetal daarbij nader aangeduide rekeningen ten bedrage van ruim f 600,— te voldoen, waarop hij laat

volgen: „mochten mijn contante gelden bij U niet voldoende zijn dan gelieve U te laten verkopen het (hier vorenbedoelde) certificaat”. Lippmann heeft niet onmiddellijk aan dit verzoek voldaan. Uit een schrijven van deze „beheerder” aan notaris Montijn, optredende voor appellant, dd. 24 November 1941 blijkt n.l. dat appellant op 21 November aan Lippmann heeft medegedeeld, dat hij de bewuste rekeningen zelf uit kasgeld zou trachten te betalen, waarop volgt:

„Zoals wij U reeds op 20 November j.l. telefonisch hebben medegedeeld, is het saldo van Prof. Waterman ook na verkoop van 1 cert. à f 1.000,— aand. Lever Brothers & Unilever niet toereikend om de ons opgedragen betaling zijner bijdrage aan den Joodschen Raad voor Amsterdam uit te voeren. Hieromtrent mochten wij Uw antwoord nog niet ontvangen.”

Het effect is vervolgens door Lippmann verkocht voor f 1.609,31, nadat het op 6 November 1941 door de Ned. Bank aan Lippmann was toegezonden en op 9 December 1941 is de bijdrage aan de Joodse Raad van f 2.375,—, vermeerderd met een eveneens nog te voldoen bedrag van f 165,—, door Lippmann voldaan uit die opbrengst en ander tegoed van appellant. De bewuste rekeningen zijn eerst in 1942 gedeeltelijk betaald;

Overwegende, dat appellant zich op het standpunt stelt dat hij voor dit ingeleverde effect in de thans door L.V.V.S. beheerde, bij de bevrijding door het Lippmann-beheer achtergelaten, boedel behoort te worden geverifieerd naar de koers van 4 November 1947 voor f 2.930,—, terwijl L.V.V.S. die vordering slechts erkennen wil tot het bedrag van de reeds vermelde opbrengst van f 1.609,31;

Overwegende, dat ten deze toepasselijk is de maatstaf f, vastgesteld bij 's Raads vonnis van 19 Mei 1951, luidende:

„dat de verificatie van vorderingen, gesproken uit verlies van bij L.V.V.S. ingeleverde effecten, zal geschieden overeenkomstig de maatstaven van berekening, vastgesteld bij artikel 59 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer, zoals dit artikel is gewijzigd bij de wet van 15 Januari 1948 (Staatsblad I 21), met dien verstande, dat de vorderingen in geen geval worden geverifieerd voor een lager bedrag

dan de in de boeken van L.V.V.S. verantwoorde opbrengst”.

weshalve de beslissing afhangt van de vraag of de onderwerpelijke vordering is gesproken uit verlies van bij Lippmann Sarphatistraat ingeleverde effecten;

Overwegende, dat naar 's Raads oordeel onder verlies van ingeleverde effecten niet kan worden verstaan het verdwijnen van zulk een effect ingevolge een bepaalde opdracht aan Lippmann van de inleveraar;

dat uiteraard is toe te geven, dat appelland zich destijds, evenals al zijn Joodse lotgenoten, in een zeer benarde positie bevond, maar dat hij deze opdracht doende, omdat hij bepaalde schulden wilde betalen en daartoe dit bepaalde certificaat ten verkoop aanwijzende, zelf de vervreemding van dit effect heeft gewent en dit klaarblijkelijk ook heeft gehandhaafd, toen hij wist, dat de opbrengst niet zou worden gebruikt voor de betaling van die schulden, maar voor de voldoening van een verplichte, voor hem in de bestaande omstandigheden gedwongen bijdrage aan de Joodse Raad, welke dwang echter niet van Lippmann uitging;

Overwegende, dat hier derhalve van verlies van het effect als bedoeld in maatstaf I geen sprake kan zijn, waar appelland zelf de opbrengst daarvan in plaats van dat stuk heeft doen treden, waardoor hij ten aanzien van dit effect van effectencrediteur geldcrediteur is geworden voor de opbrengst daarvan, zodat hij ook enkel voor die opbrengst kan worden geverifieerd;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beschikking waarvan appel;

Verwijst appelland in de proceskosten, tot heden aan de zijde van geïntimeerden begroot op f 100,—.

No. 53/364

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
12 Juni 1953 (Mrs. Prof. Duyfjes, van Vrijberghe de Coningh en Prof. Wiarda).

Beheerders L.V.V.S. hebben verificatie van de vordering van appelland geweigerd, omdat appelland, in dienst van Lippmann, in gebreke is gebleven

f 5000,— en een gouden horloge, door hem te Westerbork in beslag genomen, aan het kantoor van Lippmann te Amsterdam af te dragen.

De vordering van appelland is door de tegenvordering te dier zake gecompenseerd.

Op appelland, die de gelden en goederen in ontvangst heeft genomen, rust de bewijslast, dat hij deze heeft afgedragen en niet op L.V.V.S. de bewijslast dat dit niet is geschied.

Appelland heeft bij herhaling betoogd, tot dit bewijs niet in staat te zijn, weshalve zijn bewijsaanbod is gepasseerd.

Verificatie terecht geweigerd en het beroep verworpen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de stukken, waaronder:

a. een aangetekend schrijven onder datum van 30 Januari 1952 door Beheerders-Vereffenaars van Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat — hierna aan te duiden als L.V.V.S. — gericht tot J. Scheltens te Amsterdam houdende de tot laatstgenoemde gerichte mededeling:

1. dat aan diens verzoek tot erkenning van zijn vordering ten laste van L.V.V.S. niet kan worden voldaan, ondanks dat ten zijnen name een rekening is aangetroffen — welke rekening in Juli 1944 door de toenmalige directie van Lippmann Rosenthal & Co is geblokkeerd — aanwijzende een creditsaldo ten zijnen gunste ad f 2.586,80;
2. dat de verzochte erkenning afstuit op een tegenvordering tot verantwoording en afdracht van een som van f 5.000,— en van een gouden horloge, welke tegenvordering wordt in compensatie gebracht;
3. dat die kennisgeving en mededeling het karakter draagt van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, waartegen beroep bij de afdeling Rechtspraak openstaat;

b. een request door genoemde Scheltens op 29 Februari 1952 bij deze afdeling van de Raad ingediend, houdende beroep tegen de sub 1 vermelde kennisgeving, strekkende tot vernietiging daarvan en erkenning van hem, appelland als crediteur van L.V.V.S. voor een bedrag van f 2.586,80 met be-

slissing, dat L.V.V.S. generlei vorde- ring op hem, appellant kan doen gel- den;

c. een verweerschrift van L.V.V.S. strekkende tot verwerping van het appel en bevestiging van de beroepen kennisgeving;

Gehoord partijen ter zitting van de Raad van 16 April 1953, appellant bij monde van zijn raadsman Jhr Mr S. M. S. de Ranitz, geïntimeerde bij mon- de van Mr. Th. P. J. Masthoff;

Overwegende, dat de Raad hier als overgenomen en ingelast beschouwt de inhoud van voormelde en alle an- dere stukken van het geding;

Overwegende, dat daaruit en uit de mondelinge toelichting blijkt, dat het door L.V.V.S. gedaan beroep op com- pensatie, waarop appellants verzoek tot verificatie van zijn vordering moet afsluiten, is gegrond op de volgende door appellant erkende feiten:

Appellant is tijdens de bezetting in dienst van Lippmann Rosenthal & Co werkzaam geweest als beheerder van, althans en in ieder geval als hoofd- kassier aan, het filiaal en/of bijkan- toor van Lippmann Rosenthal & Co te Westerbork en als zodanig belast geweest met het incasseren en in- nemen en ontvangen van gelden, gelds- waardige papieren, geldswaardige voorwerpen als anderszins, kortom van al hetgeen in Westerbork door de zich door of vanwege de bezetter aldaar opgenomen moest worden ingele- verd, welk alles appellant aldaar in ontvangst nam voor en namens Lipp- mann Rosenthal & Co onder gehouden- heid tot afdracht en inlevering op periodieke tijdstippen aan het hoofd- kantoor te Amsterdam;

In die hoedanigheid heeft hij om- streeks Augustus 1942 eveneens ter afdracht ontvangen van Geza Kalman Koos (Dr G. de Koos) aldaar een som van tenminste f 5.000,— alsmede een gouden horloge;

Overwegende, dat nu geïntimeerde stelt, dat noch dit geldsbedrag noch dit horloge door appellant overeenkom- stig zijn gehoudenheid verantwoord, afgedragen en ingeleverd zijn bij be- doeld hoofdkantoor, medebrengende de door geïntimeerden gestelde vor- dering ten zijnen last;

Overwegende, dat appellant tegen die stelling heeft aangevoerd, dat hij iedere vordering zijdens geïntimeerde ten zijnen laste uit voormelde hoofde

ontkent, immers de hem aangewreven achterwege gelaten afdracht, inleve- ring en afgifte, terdege door hem zijn gedaan, een en ander met een uitvoe- rig relaas toegelicht met betrekking tot het verloop van feiten bij die in- levering, afdracht en betaling, uit welke feiten zoude volgen, dat kenne- lijk een en ander ten kantore van Lippman Rosenthal & Co te Amster- dam is in het ongerede geraakt, hetzij door oneerlijkheid van daar werk ver- richtend personeel hetzij op andere wijze, en appellant de mogelijkheid van compensatie dier pretense vorde- ring betwist, waar deze niet is voor dadelijke vereffening vatbaar, immers zijn betwisting dier vordering op de door hem daartoe aangevoerde gron- den tengevolge zal moeten hebben, dat een uitgebreid onderzoek door ge- tuigenverhoren en/of op andere wijze zal dienen te worden ingesteld naar de oorzaak van het verdwijnen van meergemeld bedrag, hebbende hij met klem aangedrongen op het door de Raad bevelen van een getuigenverhoor te dezer zake, welk getuigenbewijs hij zijnerzijds aanbiedt te leveren, even- wel onder protest van gehoudenheid, waar naar zijn inzicht niet op hem het bewijs rust, dat de inlevering, af- dracht en betaling door hem wel heb- ben plaatsgevonden, doch op geïnti- meerden, die hun tegenvordering doen steunen op het tegendeel;

Overwegende, dat de Raad zich niet verenigt met het standpunt van appel- lant met betrekking tot de verdeling van de bewijslast;

Overwegende, dat toch op hem, die erkennende voor namens en in dienst van een ander gelden, goederen als anderszins te hebben in ontvangst ge- nomen, tot afdracht, verantwoording, inlevering of betaling waarvan hij jegens die ander is gehouden, naar de regelen van een redelijke en billijke verdeling van de bewijslast, rust de verplichting het bewijs te leveren van dit positieve feit en niet op die ander de last tot het leveren van het nega- tieve feit, dat die gehoudenheid niet is nagekomen;

Overwegende, dat evenwel appel- lant bij herhaling en met klem heeft betoogd niet bij machte te zijn door getuigen of op enigerlei andere wijze het bewijs te leveren rechtstreeks of langs de weg van genoegzaam zwaar- wichtige vermoedens, dat hij gemeld bedrag in Amsterdam aan Lippmann

Rosenthal & Co heeft afgedragen, ingeleverd of betaald;

dat dit onafwijsbaar medebrengt, dat hij niet met enig concludent bewijs kan worden belast en derhalve zijn desbetreffende onder protest gedaan aanbod moet worden gepasseerd;

Overwegende, dat, dit zo zijnde, de pretense tegenvordering van geïntimeerden vaststaat en mitsdien die vordering in dat opzicht voor compensatie komt in aanmerking, weshalve reeds op die grond terecht de door appellant verzochte verificatie zijner vordering op L.V.V.S. werd geweigerd;

RECHTDOENDE:

Verwerpt het ingestelde beroep en passeert het gedaan bewijsaanbod;

Bekrachtigt de door L.V.V.S. gedane aangevochten in hoofde dezes vermelde kennisgeving;

Compenseert de kosten van het geding des dat iedere partij de eigen drage.

No. 53/365

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
15 Januari 1953 (Mrs Jhr. Dr. Calkoen, Polak en Van Opstall).

De schuld van de erven Dijkstal aan het N.B.I. is met de overdracht van de zaak door de N.V. Bumaz overgenomen. Het N.B.I. kan hier geen rechten aan ontlenen dan na toetreding tot deze overeenkomst (art. 1353 B.W.). Het N.B.I. kon dus eerst na zijn aanschrijving aan N.V. Bumaz betaling van de schuld eisen, waardoor de N.V. Bumaz niet geacht kan worden nalatig te zijn geweest in de nakoming harer verplichtingen.

Beschikking N.B.I., waarbij 6 % rente en 25 % boete gevorderd, vernietigd met bepaling dat ter zake geen rente noch boete verschuldigd is.

(Besluit Vijandelijk Vermogen — E 133 — artt. 24, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel. enz.

Gezien een op 20 Maart 1951 ter Griffie ingekomen verzoekschrift, namens de N.V. Bumaz Bureau voor Moderne Administratie Systemen, gevestigd te Amsterdam, hierna genoemd Bumaz,

ingediend door haar gemachtigde Mr D. J. I. van den Oever, advocaat te 's-Gravenhage, hiertoe strekkende dat de Raad zal vernietigen de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, hierna genoemd N.B.I., neergelegd in haar brief dd. 3 Maart 1951, waarbij werd gehandhaafd het standpunt van het N.B.I., ingenomen bij zijn brief aan Bumaz dd. 26 October 1950, waarbij aan Bumaz werd medegedeeld, dat zij behalve een bedrag van f 1417,90 als tegenwaarde van een schuld aan de firma Hunke & Jochheim te Iserlohn groot RM 1881,50 had te betalen 6 % rente 's jaars van dat bedrag van 1 April 1946 af tot aan de voldoening en een boete ad 25 % van dat bedrag en zal bepalen dat Bumaz noch rente noch boete aan het N.B.I. verschuldigd is;

Gelet op het 2 Juli 1951 ter Griffie ingekomen verweerschrift van het N.B.I.;

Gehoord de mondelinge toelichting ter zitting voor Bumaz gehouden door haar genoemde gemachtigde en voor het N.B.I. door zijn gemachtigde Mr W. J. H. ter Burg;

Gezien de bij de mondelinge toelichting door de gemachtigde van Bumaz overgelegde akte dd. 8 Juli 1948 houdende een overeenkomst, gesloten tussen Bumaz enerzijds en:

- a. Louisa Johanna Mesker, weduwe van Franciscus Adrianus Dijkstal, wonende te Voorburg
- b. Martha Marie Louise Dijkstal, onderwijzeres, ongehuwd, wonende te Voorburg
- c. Suzanna Françoise Maquiné, weduwe van William Arthur Winsser, zonder beroep, wonende te Amsterdam,

anderzijds, welke sub a, b en c genoemde personen hierna gezamenlijk zullen worden aangeduid als de erven Dijkstal, alsmede een brief aan de Raad van het N.B.I. dd. 6 November 1952, van welke stukken de inhoud, evenals die van het verzoekschrift en het verweerschrift geacht moet worden in dit vonnis te zijn ingelast;

Overwegende, dat het N.B.I. heeft aangevoerd, dat Bumaz niet in zijn bij het op 20 Maart 1951 ingediende verzoekschrift ingestelde beroep kan worden ontvangen, aangezien dit beroep zich in wezen richt tegen de beslis-

sing van het N.B.I. dd. 26 October 1950, welke werd herhaald in een brief dd. 19 December 1950 van het N.B.I. aan Bumás, en dit beroep dus niet binnen een maand na 26 October 1950, althans na 19 December 1950, is ingesteld, doch dit middel van niet-ontvankelijkheid faalt, reeds hierom, omdat Bumás heeft ontkend, dat die brieven op die data aangetekend aan de postbrieven zijn toevertrouwd, en het N.B.I., door de Raad ter zitting in de gelegenheid gesteld de bewijzen van die aantekening aan de Raad toe te zenden, bij brief dd. 6 November 1952 aan de Raad heeft bericht dat haar zodanige bewijzen niet ten dienste staan en mitsdien niet is komen vast te staan, dat de termijn van beroep voor enige in de genoemde brieven van het N.B.I. aan Bumás medegedeelde beslissing was verstreken, toen het verzoekschrift op 20 Maart 1951 werd ingediend;

Overwegende, dat tussen partijen is in confesso, dat genoemde verbintenis tot betaling van RM 1881.50 is aangegaan door de eigenaar of eigenares van het bedrijf van wijlen F. A. Dijkstal, hetzij door die Dijkstal zelf, hetzij door zijn erfgenamen, die dat bedrijf na zijn dood hebben voortgezet, en dat dit bedrijf bij de genoemde akte van 8 Juli 1948 door de erven Dijkstal is verkocht en overgedragen aan Bumás, onder welke koop en verkoop werden begrepen o.a. alle passiva van dat bedrijf, volgens de balans per 1 Januari 1948 — later gewijzigd in de balans per 1 Januari 1947 — van welke passiva deel uitmaakte genoemde schuld ad RM 1881.50, ten aanzien waarvan het N.B.I. ingevolge artikel 10 van het Besluit Vijandelijk Vermogen inmiddels als schuldeiser is gaan fungeren, en voorts dat het N.B.I. bij brief dd. 26 October 1950 aan Bumás betaling van die schuld heeft gevorderd, en dat die schuld kort daarop, in ieder geval vóór 19 December 1950 — immers in de brief van 19 December 1950 van het N.B.I. aan Bumás wordt nog slechts aanspraak op de boete en de rente gemaakt — is voldaan;

Overwegende, dat niet is gesteld of gebleken, dat door het N.B.I. terzake van het niet voldoen van deze schuld vóór 26 October 1950 een rentevergoeding is berekend of een boete is opgelegd, en mitsdien aangenomen moet worden, dat Bumás krachtens gemelde

overeenkomst van 8 Juli 1948 met de erven Dijkstal, geen verplichting tot betaling van rente en boete te dierzake van de erven Dijkstal heeft overgenomen, omdat die verplichting op 8 Juli 1948 nog niet bestond, en mitsdien ook niet onder de passiva van de balans, welke werden overgenomen, kon voorkomen;

Overwegende echter, dat de overneming van de hoofdsom van die schuld door Bumás bij genoemde overeenkomst met de erven Dijkstal, aan het N.B.I. op zichzelf nog niet het recht gaf van Bumás de voldoening daarvan te vorderen, aangezien dit recht eerst voor het N.B.I. kon worden geboren door de aanvaarding door het N.B.I. van het beding van die overeenkomst, krachtens hetwelk die schuld door Bumás werd overgenomen, aangezien dit beding is een beding van de erven Dijkstal, krachtens hetwelk Bumás zich verbond die schuld voor de erven Dijkstal aan het N.B.I. te betalen, dus een beding ten behoeve van het N.B.I. als derde, aan hetwelk door de derde eerst rechten kunnen worden ontleend, nadat de derde heeft verklaard daarvan gebruik te willen maken (artikel 1353 B.W.);

Overwegende, dat niet is gesteld of gebleken, dat het N.B.I. dat beding heeft aanvaard vóórdat zijn brief dd. 26 October 1950, in welke brief die aanvaarding ligt opgesloten, door Bumás werd ontvangen, en mitsdien moet worden aangenomen, dat het N.B.I. eerst ingevolge de ontvangst van die brief door Bumás het recht verkreeg van Bumás betaling van de schuld te eisen;

Overwegende, dat nu deze schuld in ieder geval reeds vóór 19 December 1950, dus binnen redelijke termijn nadat het N.B.I. het recht verkreeg voldoening daarvan van Bumás te eisen, door Bumás aan het N.B.I. is voldaan, daarmede ook zich kwijtende van de eventueel op haar rustende aanmeldingsplicht, Bumás niet geacht kan worden in de nakoming van zijn verplichtingen jegens het N.B.I. nalatig te zijn geweest, althans niet zo nalatig, dat daardoor de berekening van rente of de heffing van een boete zou worden gerechtvaardigd;

Overwegende mitsdien dat de beslissing waarvan beroep moet worden vernietigd, voorzover daarbij rente werd berekend of boete werd opgelegd;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing van het N.B.I. waarvan beroep, voorzover daarbij aan Bumás een rente ad 6 % per jaar van 1 April 1946 af en een boete ad 25 % werd geheven over het bedrag van f 1417,90 van de door Bumás van de erven Dijkstal overgenomen schuld aan de firma Hunke & Jochheim te Iserlohn;

Bepaalt, dat Bumás terzake dier schuld geen rente en geen boete aan het N.B.I. verschuldigd is.

No. 53/366

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
23 April 1953 (Mrs Prof. Kolléwijn, van Vrijberghe de Coningh en Prof. Wiarda).

Verzoekers hebben met de overige belanghebbenden bij een rechtsherstel van een onroerend goed een minnelijke regeling getroffen en verzoeken, ingevolge art. 26 K.B. E 100, daarin te betrekken de notaris ten overstaan van wien de koopacte is tot stand gekomen.

De bevoegdheid van de Raad om de gevolgen van een verleend rechtsherstel ook tegenover derden te regelen, is gebonden aan een toepassing van de artikelen 23 en/of 24 K.B. E 100 en kan niet worden uitgebreid tot de gevolgen van een getroffen minnelijke regeling.

Verzoekers naar de burgerlijke rechter verwezen voor het geldend maken van hunne aanspraken.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer —
E 100 — artt. 23, 24 en 26).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een verzoekschrift dd. 29 Juni 1951 van Johannes de Graaf en Jan de Graaf, beiden wonende te Amsterdam, als verzoekers;

Gezien een verweerschrift van J. H. A. Hermans, notaris, te Budel (N. Br.) als verweerder;

Gezien de stukken;

Gehoord ter terechtzitting van 15 Januari 1953 Mr A. C. J. van Heusden namens verzoekers, zijnde gereques-

treerde, ofschoon behoorlijk opgeroepen, niet verschenen;

Overwegende, dat verzoekers in hun verzoekschrift, voorzover van belang, hebben gesteld:

dat zij in Augustus 1943 hebben gekocht van zekere C. M. A. van Uden de percelen Gelderse kade 21, 23 en 25 te Amsterdam, waarbij verweerder op hun verzoek de acte van koop en overdracht van genoemde percelen heeft verleden;

dat verweerder, die wist, dat verzoekers geen huizen wensten te kopen, welke afkomstig waren uit Joods bezit, — hetgeen reeds hieruit bleek, dat op hun verzoek de verkoper in het voorlopig koopcontract verklaarde, „dat het door hem bij deze verkochte Arisch bezit is” — aan verzoekers verborgen heeft gehouden, dat genoemde huizen wél uit Joods bezit afkomstig waren en door de Nederlândische Grundstücksverwaltung waren verkocht, zulks hoewel deze laatste omstandigheid aan verweerder bekend was;

dat thans onderhandelingen worden gevoerd met de Erven Slap, die eigenaren in de zin van art. 20 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer zijn van genoemde percelen, om tot minnelijk rechtsherstel te komen;

dat verzoekers er recht en belang bij hebben om verweerder in dit rechtsherstel te betrekken, in die zin, dat bij het vaststellen van de gevolgen van het te verlenen rechtsherstel tevens zal worden vastgesteld, dat verweerder hoofdelijk met verzoekers rechtsvoorganger van Uden verplicht is de schade te vergoeden, die verzoekers mochten lijden als gevolg van de door verweerder verborgen gehouden omstandigheid, dat het hier Joods bezit betrof, welke schade is te begroten op de voormelde totale koopprijs van f 22.600,—;

dat voormelde rechtsbetrekkingen zijn tot standgekomen gedurende de vijandelijke bezetting, terwijl het achterwege laten van ingrijpen onredelijk ware;

Overwegende, dat verzoekers op bovenstaande gronden de veroordeling van verweerder tot de betaling van f 22.600,— hebben gevorderd;

Overwegende, dat ter zitting van de Raad door verzoekers gemachtigde is medegedeeld, dat inmiddels bij acte

dd. 19 October 1951 tussen belanghebbers, te weten de Erven Slap, verzoekers, van Uden en de Landelijke Hypotheekbank, is tot standgekomen een minnelijk rechtsherstel met betrekking tot genoemde panden, bekrachtigd door de Afdeling Onroerende Goederen en wijziging is verzocht van het inleidend verzoekschrift in die zin, dat het slot daarvan komt te luiden als volgt:

primair: de gevolgen tussen requestanten en gerequesteerde van het minnelijk rechtsherstel, bij akten dd. 19 October 1951 tussen belanghebbers aangegaan, te regelen in die zin, dat gerequesteerde gehouden is aan requestanten de schade te vergoeden door hen geleden als gevolg van de nietigheid van de transactie t.a. waarvan rechtsherstel werd overeengekomen, en mitsdien aan requestanten te betalen een bedrag van f 22.600 (zijnde de totale koopsom) vermeerderd met een bedrag van f 1.391,12 (zijnde de totale kosten door requestanten voor het transport betaald), derhalve tezamen een bedrag van f 23.991,12 tegen cessie door requestanten aan gerequesteerde van alle rechten, die zij krachtens voormelde akten van minnelijk rechtsherstel kunnen doen gelden tegenover de naamloze vennootschap Landelijke Hypotheekbank N.V., gevestigd te 's-Gravenhage.

subsidiair: nietig te verklaren de in of omstreeks Augustus 1943 tot standgekomen rechtsbetrekking tussen requestanten en gerequesteerde, met veroordeling van gerequesteerde om aan requestanten te restitueren het terzake van deze rechtsbetrekking aan hem betaalde honorarium ten bedrage van f 261,12, tevens met veroordeling van gerequesteerde om aan requestanten te vergoeden alle overige schaden, die zij in verband met bedoelde rechtsbetrekking hebben geleden en mitsdien aan requestanten te betalen een bedrag van f 22.600,— (zijnde de totale koopsom) vermeerderd met een bedrag van f 1.130,— (zijnde de in totaal betaalde registratierechten) tegen cessie door requestanten aan gerequesteerde van alle rechten, die zij krachtens voormelde akten van minnelijk rechtsherstel kunnen doen gelden tegenover de naamloze vennootschap Landelijke Hypo-

theekbank N.V. gevestigd te 's-Gravenhage.

Overwegende aangaande het verzoek tot wijziging van het inleidend verzoekschrift, dat dit, wat het primair gevorderde betreft kan worden toegestaan, — doch wat het subsidair gevorderde betreft moet worden afgewezen, omdat, ook voor wat aangaat de procedure voor de Raad voor het Rechtsherstel, een goede procesorde er zich tegen verzet, dat door middel van wijziging in het oorspronkelijk verzoekschrift aan het gevorderde een geheel andere grondslag wordt gegeven;

Overwegende, dat derhalve alleen het primair gevorderde voor behandeling in aanmerking komt;

Overwegende, dat hierbij wordt verzocht regeling van de rechtsgevolgen van een minnelijk rechtsherstel en dit met betrekking tot andere personen, dan bij dit minnelijk rechtsherstel waren betrokken;

Overwegende, dat de bevoegdheid om de gevolgen van een verleend rechtsherstel tussen de daarbij direct betrokken partijen en tegenover derden te regelen aan de Afdeling Rechtspraak ingevolge artikel 26 van het Besluit E 100 echter alleen is toegekend om, wanneer zij, gebruik makende van haar bevoegdheden ingevolge de artikelen 23 en/of 24, een rechtsbetrekking heeft nietig verklaard, gewijzigd heeft vastgesteld of de inhoud daarvan heeft bepaald, — dan wel een te nietgegane rechtsbetrekking heeft doen herleven, daarbij rechtshandelingen nietig verklarende of de inhoud daarvan gewijzigd vaststellende, de gevolgen van deze beslissingen te regelen;

Overwegende, dat die bevoegdheid haar echter niet is toegekend met betrekking tot de gevolgen van een minnelijke regeling van rechtsherstel, ook al heeft, zoals dit met betrekking tot onroerende goederen het geval is, zulk een regeling dezelfde kracht als een besluit van de Raad;

Overwegende, dat verzoekers ten einde hun vordering tegenover verweerder geldend te maken derhalve de gewone procesgang zullen moeten volgen en zich tot de burgerlijke rechter zullen hebben te wenden.;

RECHTDOENDE:

Wijst het verzoek af.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

BESLUIT No. 81.

Regeling inzake het rechtsherstelgeschil Da 12378

tussen:

1. a. Zelma Stoppelman, weduwe Jacob Philips, zonder beroep, wonende te Hilversum, Kretschmar van Veenlaan 61;
b. Aletta Helena Philips, in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Aalje Meyer van Dam, tezamen wonende te Groningen, Parklaan 2; hierna tezamen te noemen partij Philips.
2. Gerhard van Kampen, bakker en winkelier, wonende te Doetinchem, Prins Mauritsstraat 2; hierna te noemen partij van Kampen.
3. Mathias Johannes van Ulm, hotelhouder, wonende te Ulft no. 298.
4. De Vermögensverwaltungs- und Renten-Anstalt te Amsterdam; hierna te noemen de V.V.R.A.
5. De Liquidatie van Verwalting Sarphatistraat te Amsterdam; hierna te noemen de L.V.V.S.
6. De Niederländische Grundstücksverwaltung te Amsterdam; hierna te noemen de N.G.V.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoekschrift, namens partij Philips ingediend, tot herstel van de hypothecaire inschrijving ten behoeve van nu wijlen Jacob Philips en ten laste van partij van Kampen, gerust hebbende op het perceel, kadastraal bekend gemeente Ambt-Doetinchem sectie B nummers 1210 en 1524 (ontstaan uit nummer 1209);

Gelezen de stukken, waaronder een verslag van de Gedelegeerden te Arnhem betreffende hun onderhoud met partij Philips op 4 Maart 1953;

In aanmerking nemende, dat de volgende feiten vaststaan:

1. Blijkens acte van geldlening met hypotheekstelling, op 1 Maart 1938 verleden ten overstaan van Notaris Mr J. J. van Gorkom te Doetinchem, werd door nu wijlen Jacob Philips ter leen verstrekt aan partij van Kampen een bedrag van f 2500,—, rentende 5½ % per jaar. . .
Deze hypotheek werd ingeschreven ten Hypotheekkantore te Zutphen op 2 Maart 1938 in deel 375 nummer 107.
2. De heer Jacob Philips is op 15 December 1942 overleden te Auschwitz, tot enige erfgenenamen nalatende:
zijn echtgenote Zelma Stoppelman,
zijn dochter Aletta Helena, gehuwd met de heer Aalje Meyer van Dam voornoemd en
zijn zoon Johan Philips.
De heer Jacob Philips liet geen testament na.
De zoon Johan Philips overleed te Auschwitz 28 Februari 1943.
Hij was ongehuwd en overleed ab intestato, tot erfgenenamen nalatende zijn

moeder en zijn zuster, zodat thans tot de vordering gerechtigd zijn:
 Mevrouw Philips-Stoppelman voor $\frac{3}{4}$ en
 Mevrouw van Dam-Philips voor $\frac{1}{4}$.

3. Op 8 Mei 1942 verleende de Bevollmächtigte für das Wohnungs- und Siedlungswesen onder nummer R 1158 Fl machtiging tot aflossing dezer vordering.
4. Ingevolge deze machtiging werd door Notaris van Gorkom voornoemd namens partij van Kampen overgemaakt:
 op 6 Mei 1942 aan de N.G.V. een bedrag van f 50,— voor provisie;
 op 15 Mei 1942 aan de Bank voor Nederlandsche Arbeid ter creditering der rekening van de V.V.R.A. een bedrag van f 2450,— ter aflossing der vordering;
5. Volgens het sub 3) van voormelde machtiging van de Bevollmächtigte für das Wohnungs- und Siedlungswesen bepaalde moest het bedrag van f 2450,— worden terugbetaald in 100 driemaandelijke achtereenvolgende termijnen zonder rente. Ter uitvoering van deze bepaling maakte de V.V.R.A. over aan Lippman, Rosenthal & Co., Sarphatistraat (thans L.V.V.S.):
 op 25 Juni 1942 een bedrag van f 24,50
 op 5 October 1942 een bedrag van „ 49,—
 De vordering op de V.V.R.A. is alzo verminderd met een bedrag van f 73,50, terwijl daarvoor in de plaats is getreden een vordering tot hetzelfde bedrag op de L.V.V.S.
 Van het saldo, waarvan dit bedrag van f 73,50 deel uitmaakt, werd, volgens opgave van de L.V.V.S. 75 % aan partij Philips uitgekeerd;
6. Op 2 Juli 1942 werd daarop de hypothecaire inschrijving op grond van een door Jacob Philips gegeven toestemming doorgehaald.
7. Door partij van Kampen werd het perceel opnieuw bezwaard met hypotheek ten bedrage van f 6000,—, rentende $3\frac{1}{2}$ % per jaar, bij akte, verleden ten overstaan van Notaris Mr J. J. van Gorkom vnd. 1 Juli 1942, ingeschreven ten Hypotheekkantore te Zutphen 2Juli 1942 in deel 411 nummer 98 ten behoeve van partij van Ulm;
8. Door partij Philips is voor kosten der regeling van het geschil door de Afdeling Onroerende Goederen bij de Raad voor het Rechtsherstel gedeponeerd een bedrag van f 108,75;

Overwegende;

dat de aangewezen Bemiddelaar, Notaris Mr Th. V. J. M. Feldbrugge te Arnhem, er niet in is geslaagd, partijen tot een minnelijke regeling van het geschil te brengen;

dat partij van Kampen naar aanleiding van de door haar gezonden oproeping voor de bespreking op 4 Maart 1953 heeft doen berichten „dat hij het in de gegeven omstandigheden niet nodig achtte bij de behandeling der zaak tegenwoordig te zijn”, en dat partij van Ulm zonder nader bericht op de bespreking niet is verschenen;

dat naar het oordeel der Afdeling op grond van een en ander binnen redelijke termijn geen minnelijke regeling van het geschil tegemoet gezien kan worden, zodat zij zelve krachtens artikel 113 c van het Besluit E 100, zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586) een regeling zal vaststellen;

dat zij zich daarbij zal laten leiden door de volgende overwegingen:

Uit een brief van Notaris van Gorkom voornoemd d.d. 17 Februari 1953 blijkt, dat partij van Kampen als motief voor de aflossing der vordering aanvoert, dat zij het onderpand had verkocht en dit vrij van hypotheek moest

leveren en dat omtrent de aflossing met de heer Philips overleg is gepleegd.

Deze bewering is bij schrijven van dezelfde Notaris d.d. 22 Februari 1953 gerectificeerd in dier voege, dat niet het onderpand werd verkocht, doch een geheel ander perceel en dat partij van Kampen daardoor de beschikking kreeg over voldoende middelen, om óók tot aflossing der onderhavige vordering te kunnen overgaan, terwijl in datzelfde schrijven er nogmaals de nadruk op wordt gelegd, dat met de heer Philips omtrent de aflossing overleg heeft plaats gehad.

Vast staat dus, dat het initiatief tot aflossing geheel is uitgegaan van partij van Kampen, dat er voor haar geen enkele dringende reden was — althans niet door haar is aangevoerd — om tot de aflossing over te gaan en dat zij, zoals blijkt uit het aanvragen der machtiging voor de aflossing aan een duitse instantie, geweten heeft, dat het bedrag der aflossing niet aan partij Philips ten goede zou komen.

Wat het beroep van partij van Kampen op overleg omtrent de aflossing met de heer Philips betreft, is de Afdeling het met partij Philips eens, dat daaraan niet de mins'e waarde mag worden toegekend. Welbewust en vrijwillig zou de heer Philips dan hebben medegewerkt aan een transactie, die voor hem nooit iets anders dan nadeel kon medebrengen. Immers het was te voorzien, dat hij van het bedrag der aflossing totaal niets in handen zou krijgen. Dit nu acht de Afdeling — gezien ook de toestand, waarin de heer Philips destijds blijkens de daaromtrent op de zitting van 4 Maart 1953 gedane mededelingen verkeerde — volkomen onaannemelijk.

De Afdeling is mitsdien van oordeel, dat door partij van Kampen geen beroep kan worden gedaan op een bevrijdende betaling ex artikel 33 van het Besluit E 100.

Eveneens is de Afdeling van oordeel, dat aan het rechtsherstel niet in de weg mag staan het feit, dat een nieuwe hypotheek op het onderpand is gevestigd, terwijl bovendien partij van Ulm schriftelijk noch mondeling enig bezwaar heeft gemaakt tegen een herstel der oude hypotheek in rang vóór de hare. Is de Afdeling alzo van oordeel, dat rechtsherstel der hypotheek moet plaats hebben, zij acht de oorspronkelijk bedongen rentevoet van $5\frac{1}{2}$ % te hoog. Gezien het bedrag der normale rente gedurende het tijdvak vanaf de aflossing, acht de Afdeling het redelijk en billijk, de rente vanaf die datum tot aan de dag van het rechtsherstel te bepalen op 4 % per jaar.

Stelt de volgende regeling vast:

- I. Partij van Kampen is schuldig aan partij Philips een som van f 2500.— wegens geldlening, waarvan de rente is verschuldigd tegen 4 % per jaar verschijnende op 1 Maart en 1 September van ieder jaar van 2 Juli 1942 tot aan de dag van het rechtsherstel.
- II. Partij Philips zal uit kracht der akte van schuldbekentenis met hypotheekstelling, 1 Maart 1938 verleden ten overstaan van notaris Mr J. J. van Gorkom te Doetinchem en uit kracht dezer regeling inschrijving nemen ten Hypotheekkantore te Zutphen op de percelen, kadastraal bekend Gemeente Ambt-Doetinchem sectie B nummers 1210 en 1524, met aantekening dat deze hypotheek zal zijn eerste in rang en zal strekken tot zekerheid voor een hoofdsom van f 2500.— met twee jaar en het lopende jaar rente, begroot op f 300.— en de kosten, als in de oorspronkelijke akte van geldlening.
- III. Behoudens de wijziging der jaarlijkse rente blijft de hiervoor gemelde akte van schuldbekentenis met hypotheek van volle kracht en waarde. De rente vanaf 2 Juli 1942 tot de laatste rentevervaldag vóór heden is onmiddellijk na het onherroepelijk worden van dit besluit opeisbaar.
- IV. De vorderingen op de N.G.V., V.V.R.A. en L.V.V.S. wegens de door deze instellingen ontvangen bedragen komen toe aan partij Philips.

Partij Philips is verplicht hetgeen hij uit hoofde van deze vorderingen reeds heeft ontvangen of nog zal ontvangen in mindering te brengen op hetgeen zij uit hoofde van deze regeling te vorderen heeft van partij van Kampen, met dien verstande dat partij Philips gehouden is hetgeen zij te zijner tijd meer mocht ontvangen dan zij alsdan nog te vorderen heeft, onverwijld en onverkort uit te keren aan partij van Kampen.

- V. De kosten dezer regeling ad f 108,75 zijn ten laste van partij van Kampen, doch betaald door partij Philips, die derhalve voor dit bedrag een vordering op partij van Kampen verkrijgt.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 3 Juli 1953.

BESLUIT no. 88.

Regeling inzake rechtsherstelgeschil Ha 5631/2

tussen:

1. Mr Bernhard Spier, wonende te 's-Gravenhage,
2. Hermanus Christiaan Wigt, wonende te 's-Gravenhage,
3. Manus Kesteloo, wonende te Kloetinge,
4. Landelijke Hypotheekbank N.V., gevestigd te 's-Gravenhage.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een akte op 27 Januari 1950 opgemaakt door de heer A. I. J. v. Buggenum, houdende een proces-verbaal van zwaarigheden met betrekking tot het rechtsherstel van de kadastrale percelen Gemeente 's-Gravenhage, Sectie A.L. nummers 2955 en 2954 en een vonnis de dato 16 Juli 1951 van de Kamer 's-Gravenhage van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien de stukken, waaronder een voorstel van de Afdeling Onroerende Goederen tot uitvoering van voormeld vonnis en ter definitieve regeling van de geschillen tussen partijen;

Overwegende, dat Mr Bernhard Spier, Hermanus Christiaan Wigt, Manus Kesteloo en de Landelijke Hypotheekbank N.V. (hierna resp. te noemen: partij Spier, partij Wigt, partij Kesteloo, Landelijke) na het vonnis van de Kamer te 's-Gravenhage der Afdeling Rechtspraak de dato 16 Juli 1951 zich hebben gewend tot de Afdeling Onroerende Goederen (die de taak van de notaris-bemiddelaar had overgenomen) met verzoek een regeling te ontwerpen ter uitvoering van vorengemeld vonnis;

Overwegende, dat de Afdeling daarop een regeling heeft ontworpen, welke ter kennis is gebracht van partijen, die daarop schriftelijk hebben medege-deeld, deze regeling te aanvaarden, zodat deze regeling tussen partijen is tot stand gekomen en zij daaraan zijn gebonden;

Overwegende, dat partij Kesteloo in gebreke is gebleven zijn medewerking te verlenen tot het passeren der notariële akte, waarbij deze regeling zou worden vastgelegd;

Overwegende, dat blijkens de door de Afdeling ontworpen en door partijen aanvaarde regeling, welke geacht moet worden hier te zijn geïnsereerd, de verplichtingen van partijen onder meer zijn als volgt:

- a. Partij Spier heeft te betalen aan partij Wigt f 27.162,03.
- b. Partij Wigt heeft te betalen:
 1. aan partij Spier f 687,98,
 2. aan de „Landelijke f 100,—,

3. de helft der kosten van rechtsherstel ad f 378,—,
4. aan partij Kesteloo f 25.996,05, na welke betaling partij Wigt schuldig zal zijn aan partij Kesteloo f 10.000,— renteloos en f 8.843,95 rentende 4 % per jaar van 1 April 1952 af.
- c. Partij Kesteloo heeft te betalen aan partij Spier f 6860,80 met rente à 4 % van 27 Januari 1950 af, benevens f 428,— voor door partij Spier betaalde kosten van het proces-verbaal van zwaarigheden.
- d. Partij Spier heeft te betalen aan partij Kesteloo de rente à 4 % van een som groot f 10.000,— van 1 October 1943 af;
- e. Partij Kesteloo heeft te betalen aan de Landelijke f 19.000,— met de rente à 4 % van 1 October 1945, benevens boete en kosten, als volgens de akte van schuldbekentenis op 1 October 1943 verleden voor Notaris Kraft, destijds te 's-Gravenhage;
- f. Partij Kesteloo heeft te betalen de helft der kosten van rechtsherstel ad f 378,—;

Overwegende, dat nadat partij Spier aan haar verplichtingen heeft voldaan — uit de door haar ter tafel gebrachte gelden de verplichtingen der andere partijen zoveel mogelijk moeten worden voldaan, doch het thans, gezien de houding van partij Kesteloo aan twijfel onderhevig is, of deze partij daaraan zal medewerken, zodat het redelijk en billijk voorkomt in het te maken besluit deze materie te regelen;

Overwegende, dat de kosten der regeling zijn voorgeschoten door partij Spier, weshalve de hierboven onder b sub 3 en onder f genoemde betalingen kunnen worden geëffectueerd, door deze bedragen te imputeren op de verplichtingen van partij Spier;

Overwegende, dat, gezien de houding van partij Kesteloo het passeren der notariële akte als voormeld, binnen redelijke termijn niet kan worden verwacht;

Gezien artikel 113 c van het Besluit E 100, zoals dit is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951, Staatsblad 586,

Stelt de volgende regeling vast:

- I. Partij Spier betale aan de Landelijke een som van f 21.388,55, vermeerderd met een dagrente groot f 0,35, voor elke dag, dat deze betaling plaats vindt na 1 Juli 1953.
Van deze betaling zal strekken f 100,— ter voldoening van de door partij Wigt ingevolge het vonnis van de Kamer 's-Gravenhage van de Afdeling Rechtspraak de dato 16 Juli 1951 aan de Landelijke verschuldigde proces-kosten en het restant zal strekken in mindering van de hierna onder IV te melden schuld van partij Kesteloo aan de Landelijke.
- II. Partij Spier cedere scrip nummer 9795 afgegeven door de Liquidatie Deutsche Revisions- und Treuhand A.G. Amsterdam in eigendom aan de Landelijke;
- III. Partij Wigt betale aan de Landelijke:
 - a. een som van f 10.000,—, zonder bijberekening van enige rente;
 - b. een som van f 8843,95, met rente à 4 % van 1 April 1952 af.
- IV. Partij Kesteloo betale aan de Landelijke een som van f 19.000,— met rente hierover à 4 % per jaar van 1 October 1945 af, benevens boeten en kosten, als volgens de akte van schuldbekentenis op 1 October 1943 verleden voor Notaris Kraft, destijds te 's-Gravenhage, welke akte —

met uitzondering van de bepalingen betreffende de zakelijke zekerheid — van volle kracht, waarde en omvang blijft;

V. De Landelijke is gehouden:

- a. om hetgeen zij zal ontvangen op de hiervoor onder II gemelde scrip te doen strekken in mindering der sub III gemelde schuld van partij Wigt en om het ontvangene terstond en onverkort uit te keren aan partij Wigt indien deze reeds aan haar sub III gemelde verplichtingen mocht hebben voldaan;
- b. om hetgeen zij zal ontvangen van partij Wigt en op de hiervoor onder II gemelde scrip, te doen strekken in mindering der schuld van partij Kesteloo en om hetgeen zij meer mocht ontvangen nadat de schuld partij Kesteloo geheel gekweten is, terstond en onverkort aan deze uit te keren.

VI. De heer Hypotheekbewaarder te 's-Gravenhage wordt bevolen door te halen de inschrijving genomen te zijnen kantore op 1 October 1943, in deel 1738, nummer 55.

VII. De kosten dezer regeling ten bedrage van f 556,— en de kosten van rechtskundige bijstand van partij Spier, ten bedrage van f 200,— in totaal f 756,— komen ten laste van partij Wigt en partij Kesteloo, ieder voor de helft. Deze kosten zijn voorgeschoten door partij Spier en te haren gunste verrekend bij de vaststelling van de sub I gemelde betalingen.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 23 Juli 1953.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11 lid 4 E 133	59
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen	61
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	62
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en voorzieningen voor rechtspersonen	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	63
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	63
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113 c (nieuw) van het Besluit Herstel Rechtsverkeer	65
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 53/367 t/m 53/375	pag. 945/960

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 136. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**,
13 November 1953 (i.z. Theod. Müller).

Appellant niet ontvankelijk verklaard in zijn beroep, omdat hij redelijkerwijs van de bestreden verkoop kennis heeft kunnen krijgen meer dan een maand voor de datum waarop zijn beroepschrift in ingediend.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant, in zijn alhier in zijn geheel ingevoegd te achten beroepschrift stellende, dat hij bij de op 17 December 1952 door de Afdeling Rechtspraak gehouden mondelinge behandeling van zijn beroep tegen de weigering van het N.B.I. tot teruggave van zijn vermogen heeft kennis gekregen van de door bedoeld Instituut geëffectueerde verkoop van de tot dit vermogen behorende landbouwgronden, welke door de werking van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stbl. E 133) aan de Staat in eigendom waren overgegaan, aan Ons heeft verzocht de genoemde verkoop te vernietigen en te verstaan, dat de verkochte grond aan hem wordt teruggegeven,

aangezien deze verkoop in strijd zou zijn geweest met het belang van het onder beheer gestelde vermogen en niet door het algemeen landbouwbelang zou zijn gevorderd:

Overwegende, dat blijkt de alhier als in haar geheel ingevoegd te beschouwen conclusie van antwoord van het N.B.I. uit het vermogen van appellant zijn verkocht;

aan partij Kuper: de percelen kadastraal bekend Gemeente Emmen Sectie A nummers 3557 en 3559, tezamen groot 3.72.10 ha, bij akte van 23 December 1949 voor de prijs van f 5.581,50;

aan partij Welling: het perceel kadastraal bekend Gemeente Emmen sectie A nummer 6907, groot 3.77.90 ha, bij akte van 28 Maart 1950 voor de prijs van f 5.951,92;

aan partij Keen: de percelen kadastraal bekend Gemeente Emmen sectie A nummers 3969 en 3092, tezamen groot 5.72.80 ha, bij akte van 27 Juni 1950 voor de prijs van f 9.932,32;

aan partij Sturte: de percelen kadastraal bekend Gemeente Emmen sectie A nummers 7512 en 7514, tezamen groot 0.22.56 ha bij akte van 14 Juni 1951, voor de prijs van f 141,—;

welke verkopen volgens het N.B.I. werden gevorderd zowel door het algemeen belang als door de juiste verhoudingen in een bepaalde tak van bedrijf of beroep, zodat aan appelland diens vordering zou moeten worden ontzegd;

Overwegende, dat door partijen Kuper, Welling en Keen primair is geconcludeerd tot niet-ontvankelijkheid — wegens te late indiening van het beroepschrift — van appelland in diens vorderingen, subsidiair tot afwijzing van het beroep, hebbende partijen Kuper, Welling en Keen Ons doen verzoeken om, mochten Wij tot nietigverklaring van de litigieuze overeenkomsten overgaan, de gevolgen der vernietiging te regelen;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende:

dat ten processe is komen vast te staan, dat appelland bij request van 8 December 1949 aan het N.B.I. heeft verzocht aan hem een zogenaamde ontviandingsverklaring uit te reiken, dat hierop op 6 October 1951 afwijzend is beschikt en dat appelland van deze weigerende beschikking bij request van 16 October 1951 overeenkomstig art. 43 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stbl. E 133) beroep heeft ingesteld bij 's Raads Afdeling Rechtspraak, die daarop bij vonnis van 17 Juni 1953 heeft bepaald, dat aan appelland zou worden teruggegeven zijn vóór 26 Juli 1951 op de Staat in eigendom overgegaan vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats mocht zijn gekomen;

Overwegende, dat op het onderhavige beroep, krachtens art. 11 lid 4 van het Besluit Vijandelijk Vermogen bij Ons ingesteld, van toepassing is de in art. 43, tweede lid van dit Besluit gestelde termijn betreffende het beroep van beschikkingen, handelingen, besluiten, beslissingen, uitspraken en wegeringen tot het nemen of doen daarvan van het Nederlandse Beheersinstituut, zijnde deze termijn „een maand, nadat de belanghebbende kennis heeft gekregen of redelijkerwijze heeft kunnen krijgen van de handeling van het Beheersinstituut, of binnen een maand nadat een afschrift van de beschikking, beslissing of uitspraak van het Beheersinstituut bij aangetekend schrijven aan de posterijen is toevertrouwd, of nadat een termijn van 6 maanden „is verstreken zonder dat het Beheersinstituut op een verzoek van de belanghebbende een beslissing, besluit of beschikking heeft genomen of zonder „dat het een uitspraak heeft gedaan”;

dat appelland, die in zijn beroepschrift als datum waarop hij van de bestreden handeling — de verkoop van zijn landerijen — heeft kennis gekregen, heeft genoemd de dag, waarop door het N.B.I. bij de mondelinge behandeling van het ontviandingsberoep van de verkoop melding is gemaakt, n.l. 17 December 1952, ter zitting nog heeft betoogd, dat aan de grens „zoveel wordt gepraat”, maar dat hij vóór laatstgenoemde datum niet met zekerheid heeft geweten, dat zijn grond verkocht was, voerende appelland voorts aan, dat een belanghebbende niet kan worden geacht van een handeling van het N.B.I. kennis te hebben gekregen, zolang hij de essentialia daarvan niet kent en dat

het N.B.I. hem terstond na de verkoop van de essentialia daarvan in kennis had behoren te stellen;

Overwegende, dat de Besluitgever in het belang der rechtszekerheid de mogelijkheid, om van handelingen van het N.B.I. beroep in te stellen, heeft beperkt tot een maand na het tijdstip waarop kennis is verkregen van de bestreden handelingen, welke termijn voor de gevallen, waarin de belanghebbende van die handelingen niet in kennis is gesteld, ingaat op het tijdstip, waarop deze redelijkerwijs van die handelingen kennis heeft kunnen krijgen; dat de woorden „of redelijkerwijs (kennis) heeft kunnen krijgen” het noodzakelijk maken na te gaan of in casu appelland niet langer dan een maand vóór de indiening van zijn beroepschrift op de hoogte had kunnen zijn van de litigieuze verkopen;

Overwegende te dien aanzien, dat appelland, die in de onmiddellijke nabijheid van de litigieuze gronden woonachtig is en er niet onkundig van kan zijn gebleven, dat vele uit „vijandelijk vermogen” afkomstige landerijen aan Nederlandse boeren werden verkocht, in het feit, dat door partij Keen in 1951 op tot zijn voormalig vermogen behorende grond een woonhuis met schuur werd gebouwd, geredelijk aanleiding had kunnen vinden om terstond te bevoegder plaatse inlichtingen in te winnen omtrent hetgeen met betrekking tot zijn voormalige landerijen was geschied en in het bijzonder omtrent de vraag, of het N.B.I. tot verkoop van tot zijn voormalig vermogen behorende grond was overgegaan;

dat juist is de stelling van appelland, dat op hem niet de plicht rustte zodanige inlichtingen in te winnen, maar dat appelland door zich, ondanks hetgeen hij op zijn voormalige grond zag geschieden, niet op de hoogte te stellen van de ten aanzien van deze grond genomen beslissingen, de gelegenheid om tijdig van de thans door hem gewraakte handelingen van het N.B.I. in beroep te komen, heeft laten voorbijgaan;

Overwegende, dat Wij op bovenstaande grond appelland in zijn vordering niet ontvankelijk zullen moeten verklaren en hem, als de in het ongelijk gestelde partij, in de proceskosten zullen veroordelen;

IN NAAM DER KONINGIN, enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen

Bekendmaking door de Afdeling Effectenregistratie in verband met artikel 63, lid 2, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

In het Staatsblad van 19 November 1953, No. 225, is door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel bekend gemaakt, dat degene, die houder is van één of meer der in de bekendmaking genoemde effecten, waarvan de tegenwoordige bezitter niet als eigenaar is erkend, op grond van artikel 63 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer verplicht is, deze effecten binnen 4 weken na dagtekening der hierboven vermelde Staatscourant, in te leveren ten kantore van haar secretariaat, Keizersgracht 105, Amsterdam. Indien hieraan geen gevolg wordt gegeven zal ten aanzien van de desbetreffende effecten artikel 64 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer worden toegepast, tengevolge waarvan deze effecten hun geldigheid zullen verliezen.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

MINISTERIE VAN FINANCIËN

Een en twintigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

In een afzonderlijk bijvoegsel van dit nummer is opgenomen de Een en twintigste gedeeltelijke bekendmaking van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer, vastgesteld door de Minister van Financiën bij zijn beschikking van 15 October 1953. no. 147, Generale Thesaurie, Directie Bewindvoering ¹⁾.

(Ned. Stcrt. 30 October 1953, No. 211).

¹⁾ Een rectificatie van deze bekendmaking is gepubliceerd in Ned. Stcrt. 16 November 1953, No. 222.

MINISTERIE VAN FINANCIËN

Twee en twintigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

6 November 1953 / No. 182 / Generale Thesaurie / Directie Bewindvoering.
De Minister van Financiën,

Gelet op het bepaalde in artikel 64, jo. artikel 63, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer;

Maakt bekend,

dat de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel hem opgave heeft gedaan van een aantal effecten, als hieronder omschreven en genummerd, ten aanzien waarvan niet is voldaan aan de verplichting, als bedoeld in artikel 63, lid 2, van het genoemde Besluit:

.....
.....
dat bovenstaande effecten hun geldigheid verliezen krachtens het bepaalde in art. 64, lid 3 van het Besluit herstel rechtsverkeer, met ingang van de datum waarop deze bekendmaking in de Nederlandse Staatscourant wordt geplaatst;

dat verdere bekendmakingen zullen volgen, welke mede betrekking kunnen hebben op dezelfde soorten effecten, als hierboven zijn vermeld;

dat deze bekendmaking geen betrekking heeft op de na 31 Januari 1946, doch vóór deze publicatie met vergunning van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel uitgegeven duplicaat-effecten, en dat zij voor laatstbedoelde gevallen dus uitsluitend betrekking heeft op de originele stukken;

en bepaalt,

dat bovenstaande bekendmaking zal worden gepubliceerd in binnen- en buitenlandse dagbladen en periodieken, voor zover zulks door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel zal worden nodig geoordeeld.

's-Gravenhage, 6 November 1953.

De Minister van Financiën,
J. VAN DE KIEFT.

(Ned. Stcrt. 10 November 1953, No. 218).

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. „Rechtsherstel” III no. 10, IV nos 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18, VI nos. 3, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 18, 20, 22, 23 en 26, VII nos 3, 5, 12, 16, 19 en 21, VIII nr 2).

In de Nederlandse Staatscourant van 16 September 1953, no. 222, zijn opgenomen de lijsten nrs 152 en 153 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend. In de publicatie wordt erop gewezen, dat van het besluit tot erkenning binnen een maand na de bekendmaking beroep mogelijk is op de Afdeling Rechtspraak van de Raad; verzocht wordt daarbij te vermelden lijst- en volgnummer van de vordering, tegen de erkenning waarvan bezwaar wordt gemaakt.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Bekrachtiging handelingen en overeenkomsten.

De samengevoegde Afdeling beheer, voorzieningen voor afwezigen en voorzieningen voor rechtspersonen van de Raad voor het Rechtsherstel, te 's-Gravehage,

Overwegende, dat bij Koninklijk besluit van 12 November 1948, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 26 November 1948, no. 230, het tijdstip, waarop ingevolge artikel 5, lid 2, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer (Stbl. no. E 100) de taak, de rechten en de verplichtingen der commissig, als bedoeld in artikel 46 van het Koninklijk besluit van 7 Juni 1940 (Stbl. no. A 6), op de Raad voor het Rechtsherstel zijn overgegaan, is bepaald op 1 December 1948;

Overwegende, dat krachtens artikel 151, id 2, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer (Stbl. no. E 100) de Afdeling beheer is belast met de taak van de Raad voor het Rechtsherstel, hierboven bedoeld;

Overwegende, dat het gewent voorkomt en dat er bijzondere omstandigheden bestaan, welke reden geven om de nietigheid, bedoeld in artikel 10, lid 1 juncto artikel 6 van het Koninklijk besluit van 7 Juni 1940 (Stbl. no. A 6), met betrekking tot de hieronder nader omschreven overeenkomsten en handelingen van en met vijandelijke verzekeraars op te heffen, door deze overeenkomsten en handelingen alsnog van kracht te verklaren;

Overwegende, dat de samengevoegde Afdeling beheer, voorzieningen voor afwezigen en voorzieningen voor rechtspersonen van de Raad voor het Rechtsherstel deswege wil overgaan tot een algemene bekrachtiging van de uit voormelden hoofde nietige overeenkomsten en handelingen, hieronder nader omschreven, doch daaraan na te noemen uitzonderingen wenst te verbinden;

Gelet op de desbetreffende wettelijke voorschriften,

Besluit voor zoveel nodig te bekrachtigen:

- alle verzekeringsovereenkomsten, gesloten met vijandelijke verzekeraars;
- alle handelingen, strekkende tot wijziging, verlenging en beëindiging van de sub a bedoelde verzekeringsovereenkomsten;
- alle handelingen, strekkende tot normale uitvoering van de sub a bedoelde verzekeringsovereenkomsten, alsmede van de sub b genoemde handelingen, met inbegrip van schikkingen betreffende uitkering van een vergoeding in een concreet schadegeval;

- d. alle agentuurovereenkomsten, gesloten tussen vijandelijke verzekeraars en hun vertegenwoordigers in Nederland;
- e. alle handelingen, strekkende tot wijziging, verlenging en beëindiging van de sub d bedoelde agentuurovereenkomsten;
- f. alle handelingen, strekkende tot normale uitvoering van de sub d bedoelde agentuurovereenkomsten, alsmede van de sub e genoemde handelingen.

De hierboven bedoelde bekrachtiging en opheffing van de neitigheid van de daar vermelde overeenkomsten en handelingen is niet toepasselijk, indien:

- 1. de nietigheid van de overeenkomst of van de handeling reeds vóór de dagtekening van deze beschikking mocht zijn vastgesteld of aangenomen bij een in kracht van gewijsde gegane rechterlijke beslissing of bij een voor beroep niet vatbare arbitrale uitspraak;
- 2. een der commissies, bedoeld in artikel 46 van het Koninklijk besluit A 6, dan wel de Afdeling beheer, van de Raad voor het Rechtsherstel of een door deze afdeling bij delegatie aangewezen autoriteit de aan haar verzochte toestemming tot het aangaan van de overeenkomst of het verrichten van de handeling dan wel bekrachtiging van de overeenkomst of van de handeling heeft geweigerd;
- 3. de overeenkomst of de handeling is aangegaan of verricht in Suriname of de Nederlandse Antillen.

In deze beschikking worden onder „vijandelijke verzekeraars” verstaan ondernemingen, die het verzekeringsbedrijf uitoefenen of hebben uitgeoefend en vóór het in werking treden van de wet van 20 Juli 1951 (Stbl. 311) ingevolge artikel 2 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stbl. E 133) als vijandelijk onderdaan werden aangemerkt.

's-Gravenhage, 15 October 1953.

De Voorzitter van de Samengevoegde
Afdeling beheer, voorzieningen voor
afwezig en voorzieningen voor
rechtspersonen,
J. C. BRONGERS.

(Ned. Stcrt. 30 October 1953, No. 211).

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.) te Amsterdam delen U mede dat de lijst no. 154 van door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47—55 te Amsterdam, ter inzage zijn (lees: is — Red.) gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stcrt. 2 November 1953, No. 212).

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 53/367

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
29 October 1953 (Mr van Vrijberghe de Coningh).

De Voorzitter verklaart zich bevoegd kennis te nemen van een executiegeschil in zake beslissingen van de Afdeling Rechtspraak.

Het toekennen van een jaarlijkse uitkering in de uitspraak kan — tenzij het tegendeel nadrukkelijk is bepaald — niets anders betekenen dan dat deze ingaat op de dag van die uitspraak.

Het karakter van een lijfrente brengt mede: betaling achteraf en dit moet ook ten deze als strekking van de beslissing worden aangenomen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 150a).

WIJ, Mr A. W. J. van Vrijberghe de Coningh, fungerend Voorzitter van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien een op 15 October 1953 bij de Raad ingekomen verzoekschrift van:

1. Adolf Korte zo voor zich als tot bijstand en machtiging
2. van zijne echtgenote Kina Mansholt beiden wonende te Herford (D.) waarbij zij op de gronden, vervat in voorbedoeld request, waarvan de inhoud hier als overgenomen en ingelast is te beschouwen, in kort geding vorderen Onze uitspraak, dat het vonnis van de Raad voor het Rechtsherstel Afdeling Rechtspraak te 's-Gravenhage op 14 Augustus 1953 gewezen tussen verzoekers als appellanten en het Nederlandse Beheersinstituut als geïntimeerden terzake van een door appellanten verzochte teruggave van hun vermogen, voor wat betreft het dictum van dat vonnis aldus is te verstaan, dat de daarin bedoelde jaarlijkse uitkeringen gerekend worden in te moeten gaan op de dag van inbeslagneming van de vermogens van de thans verzoekers, althans in het jaar 1945, subsidiair sedert de dag van de afwijzende beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, althans in het jaar 1952 en dat de periodieke uitkeringen

voor de toekomst zullen geschieden per kwartaal en bij vooruitbetaling;

Gezien mede het bedoelde vonnis van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gehoord te Onze zitting in kort geding Mr J. J. R. Hoogewegen te 's-Gravenhage en Mr R. J. Mulder te 's-Gravenhage onderscheidenlijk voor eisers en voor het Nederlandse Beheersinstituut;

Overwegende, dat blijkens gemeld vonnis zijn vernietigd de beschikkingen van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 1 Februari 1952 en met toewijzing ten dele van het toen gevorderde, is bepaald:

„dat aan appellanten — zijnde de thans requiranten in kort geding — hun onder beheer staande vermogens, of hetgeen daarvoor in de plaats gekomen is, zullen worden teruggegeven in hier voege, dat aan elke hier toen appellanten gedurende het leven van die appellant jaarlijks een bedrag van f 4.000,— zal worden uitgekeerd mits voldaan worde aan de bepalingen van het Deviezenbesluit F 222”;

Overwegende, dat de thans requiranten in kort geding stellen:

1. dat genoemd vonnis niet bevat de termijn a quo deze uitkeringen per jaar moeten worden gedaan en evenmin de periode, waarover betaald zal worden, noch of die betaling zal plaats vinden bij vooruitbetaling dan wel postnummerando;

2. dat het Nederlandse Beheersinstituut, gerequesteerde in dit kort geding, bij aangetekend schrijven gericht aan de gemachtigde van de thans verzoekers d.d. 2 October 1953 heeft doen weten, dat dit kantoor van het Hoofdkantoor te 's-Gravenhage bericht ontvangen heeft, dat de periode, waarover de uitkeringen aan de echtelieden Korte-Mansholt betaald zullen worden begint te lopen van 14 Augustus 1953 met dien verstande, dat die uitkeringen achteraf zullen geschieden en wel kwartaalsgewijze derhalve voor het eerst op 14 November 1953;

3. dat verzoekers in kort geding zich met dit standpunt van het Nederlandse Beheersinstituut niet kun-

nen verenigen en zij daartegen zich in kort geding willen voorzien. hetgeen zo naar het oordeel van het Nederlandse Beheersinstituut als naar dat van verzoekers mogelijk is, wijl het een zaak betreft, de werkzaamheden van de Raad betreffende, terwijl een onverwijlde voorziening bij voorraad is geboden ter adstructie van welk laatste verzoekers betogen:

- a. dat het hier betreft een echtpaar op de leeftijd van onderscheidenlijk 82 en 75 jaar, die sedert 1925 van de dividenden van het bedoelde vermogen leefden en sedert 1945, gezien de bepalingen van het Besluit E 133, niets meer hieruit genoten hebben, zodat zij aan de armoede zijn prijsgegeven;
- b. dat zij dientengevolge in schulden zijn geraakt en dringend verlegen zitten om de bewuste uitkeringen en tot staving van welke vordering in kort geding, verzoekers voorts naar voren brengen:

„dat wat hun standpunt betreft zij van oordeel zijn, dat, nu de Raad besloten heeft tot gedeeltelijke teruggave van hun vermogens, zulks in de vorm ener jaarlijkse uitkering gedurende hun leven, dit aldus is te verstaan, dat die jaarlijkse uitkering aanvangt op het ogenblik, dat het vermogen in beslag genomen is, immers mutatis mutandis hier, nu het een gedeeltelijke teruggave van het vermogen betreft, dient gevolgd te worden dezelfde lijn, welke gevolgd zoude zijn, indien het gehele vermogen zoude zijn teruggegeven, hierop neerkomende, dat in dat geval teruggegeven zou zijn alles, wat sedert 1945 door inbeslagname is getroffen;

dat subsidiair zij in ieder geval aanspraak kunnen maken op uitkering te rekenen van 1 Februari 1952, zijnde de datum, waarop het Nederlandse Beheersinstituut afwijzend heeft beschikt op der verzoekers appel;

dat zij, gezien hun leeftijd, van oordeel zijn, dat naar billijkheid de uitkeringen in de toekomst worden gedaan per kwartaal, doch bij vooruitbetaling in stede van bij nabetaling;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut ter zitting een hierna voorzoveel nodig te bespreken verweer heeft gevoerd, met conclusie tot afwijzing van het verzoek;

Overwegende, dat, gelijk voor de

hand ligt, WIJ in de eerste plaats onder de ogen hebben te zien de vraag, of WIJ ten deze zijn bevoegd, ook al is door verweerder de exceptie van onbevoegdheid niet voorgedragen, wijl, indien WIJ ten deze niet bevoegd zouden zijn, WIJ die onbevoegdheid ook ambtshalve hebben uit te spreken;

Overwegende, dat het ten deze kennelijk betreft een geschil betreffende de executie van een vonnis door de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel gewezen en de vraag naar ONZE bevoegdheid hare beantwoording vinden moet in het antwoord op deze andere vraag, of zodanig executie-geschil gezegd kan worden te betreffen een zaak, welke de werkzaamheid van de Raad aangaat, wijl, immers, indien het bodemgeschil van executie zou staan ter berechting van de gewone rechter, WIJ naar het voorschrift van artikel 150 a van het Besluit E 100 ONS onbevoegd zouden moeten verklaren van een eis in kort geding kennis te nemen;

Overwegende dienaangaande, dat het Besluit E 100 in artikel 114 de Afdeling Rechtspraak belast met de beslissing van geschillen voortvloeiende uit het bepaalde in Hoofdstuk III — voorzoverre die taak niet uitdrukkelijk aan een andere afdeling is opgedragen;

Overwegende, dat uit de regeling in het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering betreffende de bevoegdheid in executie-geschillen niet valt te putten enig argument voor de onderwerpelijke bevoegdheidsvraag, wijl uit haar aard die regeling slechts gegeven is en gelden kan voor geschillen van executie in zake vonnissen door de gewone rechter gewezen en daarbij niet is gedacht en ook niet gedacht is kunnen worden aan de regeling der bevoegdheid in executie-geschillen betreffende rechterlijke uitspraken van andere met rechtspraak belaste organen als de Raad voor het Rechtsherstel;

Overwegende, dat derhalve in het Besluit E 100 zelve, het antwoord zal moeten worden gezocht op de bevoegdheidsvraag ten aanzien van executie-geschillen over uitspraken door de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel;

Overwegende, dat naar ONS oordeel zodanig geschil betreft een zaak, welke de werkzaamheid van de Raad betreft,

immers ook zodanig executie-geschil raakt het herstel van rechtsbetrekkingen en het Rechtsherstel, zodat, nu in geen enkel artikel van het Besluit E 100 voor executie-geschillen een uitzondering is gemaakt, de Afdeling Rechtspraak van de Raad geacht moet worden bevoegd te zijn, medebrengende in-gevolge artikel 150a de bevoegdheid van de President dier Afdeling in kort geding;

Overwegende, dat WIJ derhalve ONS bevoegd oordelen van het aan ONS ter berechtiging voorgelegde geschil kennis te nemen;

Overwegende, dat het verzoek ONS evenwel niet voor toewijzing vatbaar voorkomt, wijl naar ONS aanvankelijk oordeel de Afdeling Rechtspraak van de Raad, door welke Afdeling het bodemgeschil betreffende deze executie zal moeten worden beslist, het verzoek zal afwijzen;

Overwegende, dat WIJ dat oordeel doen steunen op de volgende gronden:

ten onrechte betogen verzoekers, dat, nu de Raad besloten heeft bij zijn in den hoofde dezes vermelde uitspraak tot gedeeltelijke teruggave van hun vermogens, zulks bijwege van een jaarlijkse uitkering gedurende hun leven, dit aldus is te verstaan, dat die jaarlijkse uitkering aanvangt op het ogenblik, dat het vermogen in beslag genomen is, immers mutatis mutandis hier, nu het een gedeeltelijke teruggave van het vermogen betreft, dient te worden gevolgd dezelfde lijn, welke gevolgd zoude zijn, indien het gehele vermogen zoude zijn teruggegeven";

Overwegende, dat toch verzoekers daarbij voorbij zien, dat een uitspraak van de Raad, waarbij de teruggave van het vermogen wordt bevolen, een constitutioneel karakter draagt en derhalve daardoor niet wordt beslist, dat ten onrechte het bepaalde vermogen onder het beheer is gesteld van het Beheersinstituut ten behoeve van de Staat der Nederlanden, doch uitsluitend de strekking heeft dat beheer te doen eindigen en de betrokkene te herstellen in zijn vrije eigendom van dat vermogen;

dat dit medebrengt, dat de aan zodanige uitspraak te verbinden gevolgen en de draagwijdte van zodanige uitspraak geenszins bijwege van algemene regel valt vast te stellen, doch die uitspraak geen andere en verder strek-

kende werking heeft, dan daarin ligt besloten;

dat, nu het toekennen van een jaarlijkse uitkering in zodanige uitspraak dan ook — tenzij het tegendeel daarbij uitdrukkelijk is bepaald — niet meer of anders betekenen kan dan dat die uitkering zal aanvangen en zal ingaan met en op de dag der uitspraak, waar- bij zij toegekend is;

Overwegende, dat mitsdien het Nederlandse Beheersinstituut zich terecht stelt op het standpunt als ingenomen in het schrijven van 2 October 1953, te weten ingang met en op 14 Augustus 1953;

Overwegende tenslotte voor wat betreft het mede daarin ingenomen standpunt, dat betaling dier uitkering zal geschieden postnumerando per kwartaal, dat ook dit ONS juist voorkomt;

Overwegende, dat immers in het algemeen het karakter van een lijfrente betaling achteraf medebrengt en dit derhalve ook hier als de strekking van 's Raads uitspraak moet worden aangenomen, nu daarbij niet uitdrukkelijk anders is bepaald;

Overwegende, dat verzoekers de in het uitzicht gestelde betaling per kwartaal niet aanvechten;

Overwegende, dat alzo de ingestelde vordering niet voor toewijzing vatbaar is;

Uitspraak Doende in Kort Geding:

Oordelen ONS bevoegd van het verzoek kennis te nemen;

Wijzen het verzoek in alle delen af;

Veroordelen verzoekers in de kosten van het kort geding aan de zijde van de wederpartij tot op deze uitspraak begroot op f 45,—.

No. 53/368

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
4 November 1953 (Mrs Prof. Kollé-
wijn, Prof. Duyfjes en van Vrijber-
ghe de Coningh).

De Joodse rechthebbende, die tijdens de bezetting tot inlevering van vermogenswaarden bij Liro gedwongen is geweest, heeft geen aanspraken tegen de bij de bevrijding aangetroffen, thans

door L.V.V.S. beheerde boedel, voorzover kan worden aangetoond, dat vóór de bevrijding een bepaald gedeelte van dit ingeleverde op enigerlei wijze door Liro aan de boedel is onttrokken, zonder dat daarvoor enig ander actief in de plaats is getreden.

In casu staat voldoende vast, dat f 6000,— aan de rekening bij Liro, zij het ook onrechtmatig, is onttrokken, zonder dat daartegenover enige contra-prestatie is geschied, zodat de bij de bevrijding aangetroffen boedel met dit bedrag niet is gebaat.

Beroep van appellant, gericht tegen de weigering van erkenning harer vordering door L.V.V.S. afgewezen, met bekrachtiging van de beschikking a quo.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 17 Mei 1952 ingekomen verzoekschrift van Charlotte Herz, weduwe van Felix Gehr, wonende te Parijs, waarbij verzoekster bij deze afdeling is gekomen in hoger beroep van het zich in fotocopie onder de stukken bevindende bericht dd. 9 April 1952 van de beheerders-vereffenaars van L(iquidatie) V(ermogens) V(erwaltung) S(arphatistraat), waarbij verzoekster werd erkend als creditrice van de boedel tot een bedrag van f 2089,17, met welke beslissing zij zich niet kan verenigen, strekkende het hoger beroep tot vernietiging van die beschikking en het erkennen van verzoekster als schuldeiseresse voor een bedrag van f 8089,17;

Gezien mede de overige stukken van het geding;

Gehoord ter zitting van de Raad van 24 September 1953 Mr L. Vorstman te Amsterdam voor verzoekster en Mr Th. P. J. Masthoff te Amsterdam voor verweerster;

Overwegende, dat de Raad hier als overgenomen en ingelast beschouwt de inhoud van voormelde schriftuur, alsmede die van alle andere stukken in het geding;

Overwegende, dat blijkens een en ander verzoekster haar destijds gedaan en thans in hoger beroep gehandhaafd verzoek tot verificatie in gemelde boe-

del van L.V.V.S., doet steunen op de volgende feiten:

- 1e. dat zij is universeel erfgename van haar tijdens de Duitse bezetting in een der concentratiekampen omgekomen echtgenoot Felix Gehr, destijds woonachtig te Amsterdam;
- 2e. dat tijdens de bezetting ten gunste van haar echtgenoot diverse bedragen onder Lippmann Rosenthal & Co Sarphatistraat zijn gestort;
- 3e. in het debet van die rekening zijn geboekt diverse bedragen in totaal ten belope van f 6000,— ter zake van remises naar de Dienststelle der Sicherheitspolizei Brussel met vermelding „ten gunste van F. van Steen wegens Lotte Gehr te Brussel”;
- 4e. dat blijkens voormelde beschikking van L.V.V.S. deze haar slechts wenst te erkennen voor een som van f 2089,17, zijnde het restant van die rekening na voorsz. debiteringen;
- 5e. dat evenwel noch haar echtgenoot noch zijzelve ooit enige opdracht tot die remises heeft gegeven en geen hunner die ooit heeft ontvangen;

op grond waarvan verzoekster die debiteringen niet wenst te erkennen, hetgeen medebrengt, dat haar vordering is te stellen op f 8089,17;

Overwegende, dat de voormelde feiten sub 1, 2 en 3 als door L.V.V.S. erkend, tussen partijen vaststaan;

Overwegende, dat ondanks onderscheidene daartoe aangewende pogingen geen helderheid is kunnen worden verkregen met betrekking tot de vragen: wie tot voormelde remises opdracht(en) heeft verstrekt en aan wie deze zijn ten goede gekomen;

Overwegende, dat evenwel L.V.V.S. een en ander niet van belang acht, immers zij zich stelt op het standpunt, dat, zelfs bijaldien die opdrachten waren uitgegaan van niet daartoe bevoegden of gerechtigden en de remises niet aan verzoekster of haar echtgenoot zouden zijn ten goede gekomen, dan nog verzoekster voor die geremiteerde en ten laste van de rekening van wijlen haar echtgenoot gebrachte

bedragen geen vordering thans tegen L.V.V.S. kan doen gelden;

Overwegende, dat de Raad zich in deze met dit standpunt verenigt;

dat immers de joodse rechthebbende, die tijdens de bezetting tot inlevering van vermogenswaarden bij het roofinstituut Lippmann Sarphatistraat gedwongen is geweest, niettemin geen aanspraken ter zake tegen de bij de bevrijding aangetroffen, thans door L.V.V.S. beheerde boedel, heeft, voorzover kan worden aangetoond, dat vóór de bevrijding een bepaald gedeelte van dit ingeleverde op enigerlei wijze door dat roofinstituut aan het geroofde is onttrokken, zonder dat daarvoor enig ander actief in de plaats is getreden;

Overwegende, dat dit naar 's Raads oordeel ten deze voldoende bewezen is; dat toch het echtpaar Gehr na de inlevering aanvankelijk nog in Amsterdam verblijvende de door de bezetter toegestane maandelijkse uitkering voor levensonderhoud heeft ontvangen, gelijk blijkens mededeling van L.V.V.S. uit de aangehouden administratie blijkt; dat daarop de man naar Duitsland is gedeporteerd en de vrouw zich naar Brussel heeft begeven; dat vervolgens Lippmann voornoemd een briefwisseling met verschillende Duitse instanties gevoerd heeft, waarbij hij zich verzette tegen verdere uitkeringen ten gunste van Mevrouw Gehr uit het creditsaldo van haar echtgenoot, doch ten slotte bezweken is voor de op hem geoefende druk en het genoemde bedrag van f 6000,— ten laste van de rekening-Gehr aan de Sicherheitspolizei te Brussel ten gunste van Lotte Gehr heeft overgemaakt;

dat het nu wel zeer aannemelijk is, zoals van de zijde van Mevrouw Gehr ter zitting is aangevoerd, dat men hier te doen heeft met een onrechtmatige beschikking door het roofinstituut over het ingeleverde, gelijk in zovele andere gevallen, doch moet worden onderscheiden tussen de gevallen waarin niet bewijsbaar is, dat en aan welke rekeningen een bepaalde waarde is onttrokken en evenmin dat geen omzetting in andere bij de bevrijding nog aangetroffen activa heeft plaats gehad, en het onderhavige geval, waarin daarentegen voldoende vaststaat, dat het meerbedeelde bedrag aan de rekening-Gehr is onttrokken, zonder dat daartegenover enige contra-paerstatie geschied is, zodat met dit bedrag de bij de bevrijding

aangetroffen boedel op generlei wijze is gebaat;

Overwegende, dat derhalve voor dit bedrag ook geen vordering tegen die thans door L.V.V.S. beheerde boedel kan worden geldig gemaakt;

RECHTDOENDE:

Wijst het hoger beroep van de hand; Bekrachtigt de beroepen beschikking;

Veroordeelt verzoekster in de kosten van het geding voor deze afdeling aan de zijde van de wederpartij tot op deze uitspraak begroot op f 100,— (honderd gulden).

No. 53/369

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 14 Januari 1953 (Mrs de Gaay Fortman, Schreuder en Hoog).

Appellant heeft de effecten, kort te voren door de firma Brand geveild, door tussenkomst van de firma Brand gekocht.

Brand trad daarbij op als lasthebber van appellant en geenszins als hoekman.

Van een verkrijging in regelmatig beursverkeer is ten deze geen sprake. Beslissing a quo bekrachtigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer — E 100 — artt. 53, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een verzoekschrift van G. Goetheer, wonende te Harderwijk, gemachtigde Mr H. Spoor, waarbij deze tijdig in hoger beroep is gekomen van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad d.d. 22 Januari 1952, toegezonden bij aangezekend schrijven d.d. 12 Februari 1952, bij welke beslissing de Stichting „Het Lansberg-Wolff-Fonds” (de erven Dr L. M. Lansberg) te Rotterdam is hersteld in de eigendom van de door gemeld Fonds met formulier 6/5701 door bemiddeling van de Twentse Bank N.V. te Rotterdam aangegeven effecten, te weten 6 obligaties à f 1000,— 4½ % Lansberg en Zn nos 16-18/20-45 en 65;

Gezien een verweerschrift van „Het Lansberg-Wolff-Fonds” voornoemd, gemachtigde Mr M. Levie te Rotterdam;

Gezien de bovenvermelde beslissing,

waarvan hoger beroep, en de verdere stukken van het geding, waaronder het dossier in eerste aanleg;

Gelet op de mondelinge behandeling der zaak ter zitting van 17 December 1952, waarbij voor partijen zijn opgetreden hun voornoemde gemachtigden;

Overweegt:

Ten processe staat als erkend of niet of onvoldoende weersproken vast hetgeen door geïntimeerde is gesteld in de alinea's 3 tot en met 9 van haar verweerschrift ten aanzien van het ontstaan van de obligatielening, waartoe de omstreden effecten behoren, de inlevering daarvan onder dwang van de vijand door de Twentsche Bank te Rotterdam bij Lippmann, Rosenthal en Co, Sarphatistraat te Amsterdam, de opdracht van Lippmann omstreeks April 1944 tot verkoop van de 65 ingeleverde obligaties, de onderhandelingen tussen de firma Brand en de N.V. Lansberg en Zn over de aankoop van de gehele restant-obligatielening, en de veiling door de firma Brand op 9 Mei 1944 van de toen nog resterende 55 obligaties, waartoe ook de omstreden effecten behoorden, alsmede dat kort na gemelde veiling appelland door tussenkoms van de firma Brand de omstreden effecten heeft gekocht van degene, die deze op de veiling had gekocht;

Naar het oordeel van de Raad volgt uit voormelde feiten, dat van een aankoop ter beurze door appelland of van een verkrijging door hem in regelmatig beursverkeer geen sprake is.

Appelland verkreeg toch de omstreden effecten door onderhandse aankoop, waarbij de firma Brand als zijn commissionair of als zijn lasthebber optrad.

Appellants bewering dat de firma Brand daarbij de positie van de hoekman ter beurze zoude hebben ingenomen, acht de Raad onjuist, vermits voor de firma Brand geen enkele verplichting bestond om bedoelde effecten, die naar vaststaat, tot de incurante fondsen behoren, te verkopen, hetgeen appelland ook niet heeft gesteld.

Hieraan doet niet af, dat de handel in incurante fondsen plaats vindt met goedkeuring en onder het toezicht van de Vereniging voor de Effectenhandel en dat deze handel geschiedt via enkele speciale effectenfirma's, waartoe ook de firma Brand behoort.

Aan appelland komt derhalve het

vermoeden van goede trouw, bedoeld in art. 53 lid 3 van het K.B. E 100, niet toe en appelland moet zijn goede trouw aantonen.

Hierin is hij niet geslaagd, nu vaststaat, dat hij geen enkel onderzoek naar de herkomst van de effecten heeft ingesteld, terwijl hij deze herkomst, als geroofd Joods bezit kort te voren geveild in opdracht van Lippmann, bij informatie bij de firma Brand gemakkelijk had kunnen weten.

Uit een en ander volgt, dat de grieven van appelland als onjuist moeten worden verworpen en dat de beslissing, waarvan hoger beroep, moet worden bekrachtigd.

RECHTDOENDE IN HOGER BEROEP:

Bekrachtigt de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie d.d. 22 Januari 1952, waarvan hoger beroep.

Veroordeelt appelland in de kosten van het geding in hoger beroep tot aan deze uitspraak begroot op f 60,—.

No. 53/370

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE, 29 April 1953 (Mrs Prof. Houwing, Verveen en Borgerhoff Mulder).

Bij een minnelijk rechtsherstel van een onroerend goed is A. B. als oorkoper belast met de schade op de transactie geleden.

Verzoeker A. B. heeft een vordering aanhangig gemaakt op zijn voorganger v. G., die als koper bij voorlopig koopcontract is opgetreden en niet in de koopacte als verkoper stond vermeld, waardoor hij buiten het rechtsherstel door de Afd. Onroerende Goederen behandeld, is gebleven. v. G. heeft op gelijke grond zijn voorganger v. D. in vrijwaring opgeroepen.

De Raad is bevoegd ook ten aanzien van de rechtsbetrekkingen met de tussenkopers in te grijpen, ook al zijn er met deze geen definitieve koopovereenkomsten aangegaan.

De schade ten laste van pp. gebracht nl. ieder voor $\frac{1}{3}$ gedeelte, met compensatie van kosten.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer — E 100 — artt. 23 en vlg.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een op 26 April 1951 bij de Raad ingekomen verzoekschrift van Arie Borsje, wonende te Rotterdam en

een op 19 Juni 1951 terzake daarvan ingekomen verweerschrift van Franciscus van Gils, wonende te IJsselmonde, Gemeente Rotterdam;

Gezien voorts een op 19 Juni 1951 bij de Raad ingekomen verzoekschrift van F. van Gils voornoemd en een op 26 Juli 1951 terzake daarvan ingekomen verweerschrift van Gerrit van Driel, wonende te IJsselmonde, Gemeente Rotterdam;

Gehoord op 15 November 1952 de mondelinge toelichting in beide zaken, namens Borsje gegeven door zijn Raadsman Mr H. Vles, namens van Gils door zijn raadsman Mr J. Anema en gelezen de namens van Driel door diens gemachtigde Mr L. C. H. van Beek Calkoen ingezonden opmerkingen;

Gehoord vervolgens op 13 December 1952 in beide zaken partijen in persoon;

Overwegende, dat blijkens de dingtalen tussen partijen vaststaat:

dat H. E. J. Knetemann tijdens de bezetting, na bij voorlopige koopakte van de Niederländische Grundstücksverwaltung te hebben gekocht de percelen Wollefoffenstraat 54 en Jaffadwarsstraat 4 te Rotterdam, toebehorende aan eigenaren, die Joden waren in de zin der Duitse verordeningen, deze percelen bij voorlopige koopakte heeft verkocht aan van Driel;

dat van Driel de percelen bij voorlopige koopakte dd. 28 October 1943 heeft verkocht aan van Gils, van Gils ze bij voorlopige koopakte dd. 16 November 1943 heeft verkocht aan Borsje en Borsje ze bij voorlopige koopakte dd. 20 December 1943 heeft verkocht aan A. M. Praat;

dat vervolgens op 23 Februari 1944 bij akten, verleden voor notaris E. J. M. de Kat te Rotterdam, door de N.G. V. de percelen zijn verkocht en overgedragen aan Knetemann, door Knetemann aan Borsje, en door Borsje aan Praat;

dat bij akte op 30 Maart 1949 voor notaris L. van Mastrigt te Rotterdam verleden, waarbij van vorengenoemde personen wel Knetemann, Borsje en Praat, doch niet van Driel en van Gils partij waren, minnelijk rechtsherstel ten aanzien van deze percelen heeft plaats gevonden in dier voege, dat de oorspronkelijke eigenaren in de eigen-dom zijn hersteld en waarbij onder meer is overeengekomen, dat Borsje aan Praat als vergoeding voor de door

deze tengevolge van het rechtsherstel geleden schade betaalde een bedrag van f 9.120,—, waartegenover Borsje een vordering tot gelijk bedrag verkreeg op Knetemann en aan hem werden overgedragen de vorderingen, die de oorspronkelijke eigenaren, Knetemann en Praat terzake mochten hebben op de N.G.V., de L.V.V.S., de V. V.R.A. of enige andere soortgelijke instelling en op de Staat terzake van restitutie van registratierechten;

Overwegende, dat Borsje bij vorenstaand verzoekschrift stellende, dat van Gils, van wie hij de percelen heeft gekocht, jegens hem tot vrijwaring wegens uitwinning gehouden is, en onder bereidverklaring de hem als voren overgedragen vorderingen en de vordering op Knetemann aan van Gils over te dragen, heeft verzocht de rechtsbetrekkingen tussen verzoeker en van Gils gedurende de bezetting ontstaan te vernietigen, althans gewijzigd vast te stellen en de gevolgen hiervan te regelen in dier voege, dat van Gils worde veroordeeld om aan verzoeker te betalen gemeld bedrag van f 9.120,— (negen duizend eenhonderd twintig gulden) of zoveel minder als de Raad zal vermenen te behoren, zulks met wettelijke interessen vanaf de dag der indiening van dit request tot die der voldoening en met veroordeling van Van Gils in de kosten van het geding;

dat van Gils deze vordering heeft bestreden op gronden waarop hieronder nader wordt teruggekomen en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring, althans ontzegging daarvan cum expensis;

dat van Gils voorts, voor het geval dat de vordering mocht worden toegewezen, zijnerzijds bij vorenstaand verzoekschrift stellende, dat van Driel, van wie hij de percelen heeft gekocht, jegens hem tot vrijwaring wegens uitwinning gehouden is en onder gelijke bereidverklaring, heeft verzocht de rechtsbetrekkingen tussen verzoeker en van Driel gedurende de bezetting ontstaan te vernietigen, althans gewijzigd vast te stellen en de gevolgen hiervan te regelen in dier voege, dat van Driel worde veroordeeld om aan verzoeker te betalen gemeld bedrag van f 9.120,— (negen duizend één honderd twintig gulden) of zoveel minder als de Raad zal vermenen te behoren, zulks met de wettelijke interessen vanaf de dag der indiening van dit re-

quest tot die der voldoening en met veroordeling van Van Driel in de kosten van het geding;

dat van Driel deze vordering heeft bestreden op gronden, waarop hieronder eveneens nader zal worden teruggelaten en heeft geconcludeerd, dat het de Raad behage:

- a. zich onbevoegd te verklaren van de onderhavige vordering kennis te nemen als zijnde niet gebaseerd op Wet en Besluit;
- b. voor het geval de Raad zich wel bevoegd mocht achten alsdan de requestant niet-ontvankelijk te verklaren in zijn voornoemd verzoek als zijnde dit ongefundeerd en in strijd met de Wet en het Besluit;
- c. aan requestant zijn gepretendeerde vordering van f 9.120.— te ontzeggen als zijnde zonder wettelijke basis, onbewezen en tardief;
- d. te veroordelen requestant in de kosten dezer procedure;

en in rechte:

dat de Raad, gezien de nauwe samenhang van de vordering van Borsje op van Gils en die van Van Gils op van Driel, de beide zaken voegt;

en in de gevoegde zaken:

Overwegende, dat zowel van Gils tegenover de vordering van Borsje, als van Driel tegenover de vordering van Van Gils hebben opgeworpen, dat zij slechts bij voorlopige koopakten hebben gekocht en verkocht, doch de litigieuze percelen nimmer te hunnen name gesteld zijn geworden en zij nimmer enig zakelijk recht daarop hebben gehad, waaruit zij concluderen,

van Gils: dat de voor de Raad ingestelde vordering niet-ontvankelijk zou zijn; en

van Driel: dat de Raad onbevoegd zou zijn, daarvan kennis te nemen;

dat dit verweer moet worden verworpen, omdat het Besluit E 100 geheel algemeen de Raad bevoegd verklaart, tijdens de bezetting tot stand gekomen rechtsbetrekkingen nietig te verklaren en de gevolgen van de nietigverklaring te regelen, terwijl te dezen niet anders dan een zodanige nietigverklaring en regeling der gevolgen gevorderd wordt;

dat uit de aard der zaak de Raad

zal hebben te onderzoeken of een ingrijpen als door de requestanten verzocht, gegeven het feit, dat de gerequesteerden enkel bij voorlopige koopakten hebben gekocht en verkocht en dat de verhandelde percelen mitsdien niet te hunnen name hebben bestaan, redelijk is te achten, doch dit niet de bevoegdheid van de Raad noch de ontvankelijkheid der vordering raakt;

dat van Driel voorts heeft opgeworpen, dat hij niet aan van Gils heeft geleverd en niet tot levering is gesommeerd, en dat zijn koper met levering door een ander dan hem, van Driel, heeft genoeg genomen, waaruit zou volgen, dat er tussen hem en van Gils geen rechtsbetrekking meer zou bestaan en in ieder geval geen verplichting zijnerzijds tot vrijwaring;

dat de Raad ook deze verweren verwierpt, omdat bij doorverkopen, als hier hebben plaats gevonden, de uit de voorlopige koopovereenkomsten voortvloeiende rechtsbetrekkingen geenszins tenietgaan en de Raad de gevolgen van de vernietiging van deze rechtsbetrekkingen kan regelen op de wijze als door requestanten verzocht, ongeacht de vraag of naar het gemene recht een koper bij voorlopige koopakte tot vrijwaring gehouden is;

Overwegende alsnu omtrent de vraag, of ingrijpen als gevorderd redelijk is en zo ja, op welke wijze dit dient te geschieden;

dat als door partijen erkend, vaststaat, dat elk der partijen, nadat hij bij voorlopige koopakte had gekocht doch vóór het transport, de wetenschap heeft gehad, dat de gekochte panden Joodse panden waren;

dat desondanks geen der partijen tot het ongedaan maken van de door haar gesloten koop en de door haar gesloten verkoop is overgegaan of zich tegen uitvoering daarvan heeft verzet, noch ook, hoewel telkens over de Joodse herkomst der percelen, na de voorlopige koop en voor het definitieve transport tussen de successievelijke kopen en verkopen is gesproken, één van hen zijn voorganger uitdrukkelijk aansprakelijk heeft gesteld;

dat onder deze omstandigheden de Raad het redelijk acht, dat het terzake van deze transacties thans ten laste van Borsje gebrachte verlies door de drie partijen tezamen en wel ieder voor gelijk deel gedragen wordt;

dat Borsje dit verlies terecht stelt op het door hem aan Praat betaalde bedrag van f 9.120,—, te verminderen met de opbrengst der hem bij minnelijk rechtsherstel toegekende en overgedragen vorderingen;

dat wel van Gils heeft aangevoerd, dat Borsje, zonder hem er in te kennen aan het minnelijk rechtsherstel heeft medegewerkt en er daarbij ten onrechte in heeft toegestemd, aan Praat een bedrag van f 9.120,— te betalen, aangezien Praat, althans ten tijde van het transport van de percelen door Borsje aan Praat wist, dat deze percelen van Joodse eigenaren afkomstig waren en aan het transport niet had moeten medewerken, in welk geval hij volgens van Gils niet meer dan f 2.000,— schade zou hebben geleden;

dat echter naar het oordeel van de Raad Borsje er zich jegens Praat kwalijk op zou hebben kunnen beroepen, dat Praat als koper niet geweigerd heeft, aan de uitvoering van de eenmaal gesloten verkoop mede te werken, nu Borsje zelf en als koper ten aanzien van zijn verkoper en als verkoper ten aanzien van Praat als koper de door hem gesloten overeenkomsten heeft uitgevoerd;

dat wel de positie te dezen van Borsje jegens Praat een geheel andere was dan die van de voorgangers van Borsje jegens dezen, omdat Borsje niet, gelijk Praat wel had gedaan, in de transportakte zich uitdrukkelijk het recht op vergoeding van schade, te lijden door het feit, dat de getransporteerde huizen van Joodse herkomst waren, heeft voorbehouden;

dat het daarom geenszins onredelijk is, dat Praat zijn volle schade op zijn voorganger kan verhalen, doch Borsje bij de regeling van de gevolgen met betrekking tot zijn voorgangers zelf met een gedeelte der schade belast blijft;

dat het voorgaande leidt tot de volgende uitspraak, zullende de Raad daarbij, aangezien elk der partijen gedeeltelijk in het ongelijk is gesteld, de kosten compenseren;

RECHTDOENDE, voorzoveel nodig ambtshalve

verklaart nietig de tussen partijen gedurende de bezetting met betrekking tot de percelen Wollefoffenstraat 34 en Jaffadwarsstraat 4 te Rotterdam

tot stand gekomen rechtsbetrekkingen;

Veroordeelt ieder der partijen van Driel en van Gils om aan partij Borsje tegen kwijting te betalen $\frac{1}{3}$ gedeelte van f 9.120,— met rente vanaf de dag van indiening van het inleidend verzoekschrift, zijnde 26 April 1951, ad 4 % per jaar, zulks tegen overdracht door partij Borsje aan ieder der partijen van Driel en van Gils van $\frac{1}{3}$ gedeelte van de bij akte, verleden voor notaris L. van Mastrigt te Rotterdam op 30 Maart 1949, aan partij Borsje toegekende vordering op H. E. J. Knetemann en aan hem overgedragen vorderingen op de Nederlandsche Grundstücksverwaltung, de Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat, de Vermogensverwaltung en Rentenanstalt of enige andere soortgelijke instelling en op de Staat;

Ontzegt het anders of meer gevorderde;

Compenseert de kosten, des, dat iedere partij haar eigen kosten draagt.

No. 53 371

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 17 Februari 1953 (Mrs Prof. Houwing, Verveen en Borgerhoff Mulder).

Door de Duitse afnemers van N.V. Valkering was gestort op de Deutsche Bank als voorschotten in totaal R.M. 11.626.— voor de levering van bloembollen, die na September 1944 niet meer geleverd konden worden. Het N.B.I. heeft van N.V. Valkering betaling van de gestorte voorschotten als vijandelijke vorderingen, omgerekend tegen f 8.761.35, geëist. In 1947 heeft het N.B.I. ten aanzien van 2 posten van 1600 R.M. en 2500 R.M. zich op het standpunt gesteld, dat het te dien aanzien geen rechten op N.V. Valkering zou doen gelden. Het N.B.I. heeft hierdoor het vertrouwen gewekt bij N.V. Valkering, dat van de opvordering van deze voorschotten zou worden afgezien en goede trouw eist, dat het N.B.I. zich aan dit eenmaal aanvaarde standpunt houdt. Beroep op art. 37 lid 5 E 133 faalt.

Beslissing N.B.I. vernietigd — appellante kan volstaan met overdracht aan het N.B.I. van hare vordering van

R.M. 11.626.— op de Deutsche Bank.

(Besluit Vijandelijk Vermogen —
E 133 — artt. 20, 37, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien het verzoekschrift van de *N.V. Bloembollenkwekerij en -Handel J. Valkering en Zonen*, gevestigd en kantoorhoudende te Limmen, gemachtigde Mr F. J. D. Theyse Jr., advocaat te Haarlem, waarbij zij in beroep komt tegen het gestelde in na te noemen brief van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 9 Januari 1951, zomede het daartegen gerichte verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gehoord de mondelinge toelichting van gemachtigde van appellante en van Mr G. L. Schim van der Loeff, gemachtigde van het Nederlandse Beheersinstituut;

Overwegende dat het Nederlandse Beheersinstituut, kennelijk na een daaraan voorafgaande correspondentie met appellante over deze zaak, bij brief van 9 Januari 1951 aan appellante heeft geschreven, dat het Nederlandse Beheersinstituut in de houding van appellante met betrekking tot verrekening van een schade-uitkering aanleiding heeft gevonden „het aanvankelijk verleende voorlopige uitstel van betaling, in verband met de vordering van appellante op de Deutsche Bank, in te trekken en derhalve betaling te eisen van f 8.761,35 ter voldoening van schulden aan diverse Duitse afnemers”;

Overwegende, dat appellante daartegen in een uitvoerig verzoekschrift in hoger beroep is gekomen en heeft verzocht, dat de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut worde vernietigd, subsidiair worde gewijzigd in dier voege, dat appellante haar schuld volledig zal kunnen voldoen door zoveel nodig aan het Nederlandse Beheersinstituut tegen finale kwijting over te dragen haar vorderingen op de Deutsche Bank of anderen;

Overwegende, dat na 23 Augustus 1944, doch tijdens de oorlog, verschillende Duitse afnemers van Valkering op zijn rekening bij de Deutsche Bank te Berlijn voorschotten hebben bijgeschreven tot een totaal van R.M. 11626 ter verkrijging van leveranties van bloembollen;

Overwegende, dat deze voorschotten

niet meer naar Nederland zijn overge-
maakt ondanks een bestaande doorlo-
pende opdracht van 13 Augustus 1942,
waarin was vastgelegd dat de Deut-
sche Bank alle binnenkomende bedra-
gen direct moest overmaken aan de
Twentsche Bank bijkantoor Haarlem
op rekening van de Ondervakgroep
„Export Bloembollen”;

Overwegende, dat het Nederlandse
Beheersinstituut het standpunt in-
neemt, dat de Duitse bestellers-voor-
schotgevers, wier rechten op het Ne-
derlandse Beheersinstituut zijn over-
gegaan, hun vordering op Valkering
hebben behouden tot terugbetaling van
die voorschotbedragen, nu Valkering
daarvoor geen bloembollen heeft ge-
leverd;

Overwegende, dat uit de gewisselde
stukken en de overgelegde producties
is gebleken, dat aanvankelijk, in 1946
en 1947, het Nederlandse Beheersinsti-
tuut de opvatting was toegegaan, dat,
waar Valkering nimmer de beschikking
over die bedragen heeft gekregen, Val-
kering op de Deutsche Bank een vor-
dering had groot R.M. 11.626,— en
daartegenover stonden zijn schulden
tot een gelijk bedrag aan de diverse
Duitse afnemers, hetgeen in feite com-
pensatie opleverde;

Overwegende, dat dit tot uiting komt
in het gedeelte van een accountants-
rapport, opgesteld vanwege het Nede-
rlandse Beheersinstituut (daterend van
eind 1946 of begin 1947), dat Valkering
in zijn appelrequest aanhaalt en waar-
naar het Nederlandse Beheersinstituut
zich kennelijk toen heeft gedragen, zo-
mede in het feit, dat het Nederlandse
Beheersinstituut op 6 October 1947 aan
Valkering heeft geschreven, dat de
door Valkering in een voorafgaand
schrijven genoemde bedragen ad R.M.
1600,— R.M. 2500,— buiten beschou-
wing kunnen worden gelaten, hetgeen
wilde zeggen, dat het Nederlandse Be-
heersinstituut daarop tegenover Val-
kering geen rechten deed gelden;

Overwegende, dat door het Nede-
rlandse Beheersinstituut niet is weer-
sproken, dat laatstgenoemde bedragen
bij de Deutsche Bank waren gestort op
7 September 1944 en 1 September 1944
en dat deze begrepen zijn in het bo-
vengenoemde bedrag van R.M. 11.626;

Overwegende, dat het Nederlandse
Beheersinstituut nu van die opvatting
is teruggekomen en op 16 November

1950 van Valkering de tegenwaarde van die R.M. 11.626.—, n.l. een bedrag van f 8.761,35 heeft gevorderd;

Overwegende, dat het Nederlandse Beheersinstituut heeft aangevoerd, dat, wanneer al in het verloop der feiten zou opgesloten liggen de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, dat de Staat geen eigenaar is van de vordering der Duitse klanten op Valkering groot R.M. 11.626.—, het Nederlandse Beheersinstituut op 16 November 1950 opnieuw heeft beslist en tot deze beslissing gerechtigd was op grond van art. 37 E 133;

Overwegende, dat dit betoog evenwel faalt, daar toch in dat artikel sprake is van door het Nederlandse Beheersinstituut verleende toestemmingen, vrijstellingen en verklaringen en het ten deze niet gaat om een van deze handelingen van het Nederlandse Beheersinstituut, welke volgens het 5e lid van art. 37 te allen tijde kunnen worden ingetrokken;

Overwegende, dat de Raad mitsdien van oordeel is, dat, nu het Nederlandse Beheersinstituut, als rechtsopvolger van de Duitse schuldeisers, bij Valkering het gerechtvaardigd vertrouwen heeft gewekt, dat overeenkomstig het door Valkering ingenomen standpunt, geen aanspraak werd gemaakt op het bedrag van R.M. 11.626.—, de goede trouw er zich tegen verzet, dat hierop wordt teruggekomen en Valkering het recht heeft, het Nederlandse Beheersinstituut aan het eenmaal aanvaarde standpunt te houden;

Overwegende, dat er termen zijn te beslissen, dat — wat Valkering heeft aangeboden — de vorderingen in Duitse marken, die Valkering tot het meergenoemde bedrag op de Deutsche Bank en/of andere heeft, door Valkering worden overgedragen op het Nederlandse Beheersinstituut;

BESCHIKKENDE:

Vernietigt de bovenomschreven beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 9 Januari 1951, waarin van Valkering betaling van f 8.761,35 wordt gevorderd;

Veroordeelt appellante, de N.V. Valkering, om aan het Nederlandse Beheersinstituut over te dragen haar vor-

deringen tot een bedrag van R.M. 11.626.— op de Deutsche Bank en/of anderen;

Veroordeelt het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten van dit geding, tot op heden aan zijde van de wederpartij begroot op f 150.—.

No. 53/372

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
8 April 1953 (Mrs Prof. Houwing, Van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Aan een onderdaan van een tijdens de oorlog neutrale staat kan niet de eis gesteld worden, waarvan de Nederlandse Herstelwetgeving uitgaat, n.l. dat men zich tijdens de bezetting er van onthoudt voordeel te trekken van maatregelen van den bezetter ten koste van slachtoffers van de gemeenschappelijke vijand en deze slachtoffers op enigerlei wijze te benadelen.

Verzoek tot rechtsherstel ingesteld tegen een Zweedse firma ontzegt.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer —
E 100 — artt. 23 en vlg.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een op 27 Juni 1951 bij de Raad ingekomen verzoekschrift van Bernard Abe Chait, wonende te Rotterdam en aldaar handel drijvende onder de naam „I. D. Chait Zonen”, verder te noemen Chait;

Gezien een op 10 December 1951 bij de Raad ingekomen verzoekschrift van de Zweedse vennootschap Ljusne-Woxna Aktiebolag, gevestigd te Ljusne, Zweden, verder te noemen Ljusne, en een op 8 December 1951 bij de Raad ingekomen verzoekschrift van Gustaf Adolf Faber, wonende te Hilversum en Franciscus van As, wonende te Haarlem, tezamen handelende als vennootschap onder de firma Gustaf A. Faber, gevestigd te Amsterdam, hierna te noemen Faber;

Gehoord partijen, Chait bij monde van Mr D. G. Postma, Ljusne bij monde van Mr J. Jolles en Faber bij monde van Mejuffrouw Mr M. A. Suyling;

R

POSTALIA:

en in rechte:

Overwegende, dat Chait als grondslag van de procedure heeft aanvaard — zij het onder voorbehoud van het recht, daarop elders terug te komen — dat Ljusne de tussen haar en Chait bestaande overeenkomsten, overeenkomstig de bepalingen daarvan, bij brieven van 31 Augustus 1942 tegen 1 Januari 1943 heeft opgezegd;

dat tussen partijen als onbetwist vaststaat, dat de door deze opzegging tenietgegane rechtsbetrekking er een is, als genoemd in artikel 23 lid 2 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer en de Raad ingevolge dit artikel tot een ingrijpen als door Chait verzocht, bevoegd is, indien het achterwege laten van zodanig ingrijpen in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk ware;

Overwegende, nu omtrent de vraag, of dit ten deze het geval is, dat blijkens het vorenstaande Ljusne tot de opzegging als door haar gedaan volgens der partijen overeenkomst bevoegd was;

dat Chait nochtans meent, dat de opzegging moet worden teniet gedaan, omdat Ljusne van haar opzeggingsrecht uitsluitend gebruik heeft gemaakt teneinde te profiteren van de omstandigheid, dat de firma Chait in 1942, doordat haar firmanten Joden waren in de zin der Duitse verordeningen en zij onder verwaltung stond, machteloos was, zodat de bij opzegging onder normale omstandigheden van de zijde van Chait te verwachten concurrentie niet behoefde te worden gevreesd;

dat Ljusne heeft ontkend, dat zij van de moeilijke positie, waarin Chait in 1942 verkeerde, op de hoogte is geweest en heeft gesteld, dat zij uitsluitend heeft opgezegd omdat door de op haar terrein in Zweden en in Nederland werkzame organisaties ernstig bezwaar werd gemaakt tegen haar overeenkomsten met Chait, ingevolge welke Chait en als vertegenwoordiger en als importeur optrad;

dat Chait tegenover de ontkenning van Ljusne slechts heeft gesteld een de Raad niet zonder meer gegrond voorkomend beroep op de algemene bekendheid, ook in Zweden van de in 1942 door de Duitsers tegenover de Joden in bezet gebied genomen maatregelen, terwijl Ljusne ten bewijze van

haar stelling omtrent het motief der opzegging een aantal notulen van vergaderingen van bedoelde organisaties en een aantal brieven heeft overgelegd, die deze stelling volkomen aannemelijk hebben gemaakt en door Chait op generlei wijze zijn weerlegd;

dat de Raad geen aanleiding vindt, aan Chait nader bewijs van haar stellingen op te leggen, omdat zelfs zo deze stellingen juist zouden zijn, deze voor de Raad geen reden tot ingrijpen zouden vormen;

dat immers Ljusne is een in Zweden gevestigde Zweedse vennootschap;

dat aan de onderdaan van een ten aanzien van de oorlog tussen Nederland en Duitsland neutrale Staat niet de eis gesteld kon worden, waarvan de Nederlandse Herstelwetgeving uitgaat, nl. dat men zich tijdens de bezetting er van zou onthouden, voordeel te trekken van maatregelen van de bezetter ten koste van slachtoffers van de gemeenschappelijke vijand, en deze slachtoffers op enigerlei wijze te benadelen;

Overwegende, met betrekking tot de tegen Faber ingestelde vordering, dat deze voorzover zij steunt op de tegen Ljusne ingestelde vordering en strekt tot regeling van de gevolgen der vernietiging van de door Ljusne gedane opzegging, het lot van de vordering tegen Ljusne moet delen;

dat indien zij als zelfstandige vordering is bedoeld, door Chait als grondslag ervoor slechts is gesteld, dat Faber met Ljusne een overeenkomst heeft gesloten, waarbij Faber tot sole-agent werd aangesteld, zulks terwijl hij wist of behoorde te weten, dat Chait voordien sole-agent was geweest;

dat echter het enkele feit, dat iemand gedurende de bezetting een aanstelling als sole-agent heeft aanvaard, wetende, dat voordien een Joodse firma als zodanig was opgetreden nog niet een ingrijpen als omschreven in artikel 23 van het Besluit E 100 rechtvaardigt en derhalve ook de vordering tegen Faber niet kan worden toegewezen;

RECHTDOENDE:

Ontzegt verzoeker zijn vorderingen;

Veroordeelt hem in de proceskosten tot op deze uitspraak aan de zijde van Ljusne en van Faber voor elk van hen begroot op f 100,—.

**RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING
RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE,**
24 April 1953 (Mrs Prof. Houwing,
Verveen en Van Rijn van Alkemade.

Appellante heeft het N.B.I. toestemming verzocht tot het voeren van een procedure voor de gewone rechter tot het verkrijgen van een declaratoire uitspraak, dat zij ook voor Nederland eigenaresse is van een aantal haar toekomende merken.

Beslissing N.B.I., waarbij de gevraagde toestemming is geweigerd in appel, als zijnde onredelijk en onpractisch, vernietigd en appellante toestemming verleend voor de gewone rechter te procederen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen —
E 133 — artt. 13, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een op 19 Juli 1951 bij de Raad ingekomen verzoekschrift van de vennootschap naar Duits recht Olympia Büromaschinewerke A.G., gevestigd te Willemshaven en een een daarop op 7 November 1951 ingekomen antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gehoord partijen, verzoekster bij monde van haar raadsman Mr J. C. P. Vrij, het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr W. J. H. Ter Burg;

Overwegende, dat bij het verzoekschrift, hetwelk als hier ingelast wordt beschouwd, verzoekster tijdig in beroep is gekomen van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, vervat in een brief van het Nederlandse Beheersinstituut aan verzoeksters raadsman van 19 Juni 1951;

dat bij deze beslissing is afgewezen het verzoek van verzoekster, haar toestemming te verlenen tot het voeren van een procedure voor de gewone rechter ter verkrijging van een declaratoire uitspraak, dat verzoekster ook voor Nederland nog eigenaresse is van een aantal haar toebehorende internationale merken;

dat verzoekster, stellende, dat het onredelijk is, dat het Nederlandse Beheersinstituut haar aldus belet, terzake als hiervoor omschreven voor de

gewone rechter te procederen, bij haar verzoekschrift de Raad heeft verzocht de beschikking, althans het besluit van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 19 Juni 1951 te vernietigen en alsnog aan appellante toestemming te verlenen, indien en voorzover zij deze nodig heeft, om tegen de Staat der Nederlanden een procedure aan te vangen ter verkrijging van een declaratoire uitspraak omtrent de vraag of de aan appellante toebehorende internationale merken, voorzover deze in Nederland zijn ingeschreven, op grond van het Besluit Vijandelijk Vermogen in eigendom op de Staat der Nederlanden zijn overgegaan, met veroordeling van het Beheersinstituut in de kosten dezer procedure;

dat het Nederlandse Beheersinstituut bij zijn antwoord, hetwelk eveneens als hier ingelast wordt beschouwd, stellende, dat de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel de specifiek aangewezen rechter is voor het beslissen van geschillen, als door verzoekster met betrekking tot vorenbedoelde merken opgeworpen, en dat het niet onredelijk is, verzoekster naar dit College te verwijzen en haar niet de gelegenheid te geven tot een procedure voor de gewone rechter, heeft geconcludeerd tot afwijzing van het verzoek, kosten rechtens;

EN IN RECHTE:

Overwegende, dat de door verzoekster opgeworpen vraag of tot het krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen op de Staat overgegangene vermogen van vijanden ook behoren de rechten, voor wat Nederland betreft, op aan vijanden toekomende merken, een zuivere rechtsvraag is;

dat naar het oordeel van de Raad verzoekster er in redelijkheid aanspraak op kan maken, dat haar de gelegenheid wordt gelaten, over een dergelijke vraag een beslissing te verkrijgen van de gewone rechter in een gewone procedure, desgewenst in drie instanties;

dat bovendien, gelijk bij de mondelinge behandeling is gebleken, over deze zelfde rechtsvraag reeds door een andere belanghebbende voor de gewone rechter een procedure wordt gevoerd, waarin reeds in twee instanties uitspraak is gedaan en cassatieberoep hangende is;

dat met het oog daarop het stand-

R

punt van het Nederlandse Beheersinstituut niet alleen onredelijk, maar ook onpractisch voorkomt, immers de mogelijkheid van tegenstrijdige beslissingen van de gewone rechter en de herstelrechter scheidt;

dat de grief van verzoekster mitsdien gegrond is;

dat voor een veroordeling van het Nederlandse Beheersinstituut in de proceskosten, gegeven de hoedanigheid, waarin het de bestreden beslissing gaf, geen plaats is;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut vervat in zijn brief aan Mr J. C. P. Vrij van 19 Juni 1951;

Verleent de verzoekster, voor zoveel nodig, toestemming ter zake als hiervoor omschreven, tegen de Staat der Nederlanden voor de gewone rechter te procederen.

No. 53/374

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE,
2 April 1953 (Mrs Verveen, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Indien bij een regeling van het rechtsherstel van onroerend goed door de Afdeling Rechtspraak een beslissing is gegeven, waarbij het geschil naar de Afdeling Onroerende Goederen wordt terug verwezen, is de beslissing ten aanzien van de te treffen regeling, opgenomen onder de overwegingen van het vonnis, voor partijen bindend ook al is die beslissing niet in het dictum van de uitspraak geformuleerd.

Een verzoek om daarin verandering te brengen is niet ontvankelijk.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer —
E 100 — artt. 113d, 143).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

POST ALIA

Overwegende, dat deze gerequesteerden daarbij opkomen tegen de in voormeld vonnis aangegeven grond-

slagen, die bij een verdere minnelijke regeling en afrekening moesten worden in acht genomen en zij op de gronden in hun request gesteld, welke geacht worden hier te zijn overgenomen, hebben verzocht, dat de Raad een eindvonnis wijze in dier voege, dat:

1. al hetgeen ter tafel is gebracht door partij Eschenheimer en hetwelk blijkens de nota van afrekening bedraagt f 6.343,14, ten goede komt aan partij Balguerie Guérin in mindering van haar vordering op partij de Heer;
2. de gehele opbrengst der vordering op de Niederländische Grundstückverwaltung terzake van betaalde koopsom ad per saldo, f 9.152,33, ten goede behoort te komen aan partij Balguerie Guérin in mindering alsvoren (behoudens haar verplichting tot restitutie aan de Heer van het eventueel teveel door haar ontvangene);
3. partij Balguerie Guérin niet behoeft bij te dragen in de kosten van dit Rechtsherstel noch in die van rechtskundige bijstand van partij Eschenheimer; en
4. een regresvordering ten behoeve van partij de Heer en ten laste van partij Barto wordt toegekend tot zodanig bedrag als door U.E.A. zal worden bepaald;

Overwegende, dat dit request kennelijk beoogt een herziening of een verbetering van de beslissingen, die de Raad bij het voormelde vonnis heeft genomen;

Overwegende, dat al zijn die beslissingen gegeven om tot uitgangspunt te dienen voor een verdere regeling en afdoening der geschillen in der minne en al zijn die beslissingen niet als uitspraak in het vonnis opgenomen, zij niettemin bindend zijn voor partijen, zodat daarop niet kan worden teruggekomen;

Overwegende, dat dan ook het verzoek van gerequesteerden — thans requestanten — om daarin verandering te brengen, niet ontvankelijk is;

Overwegende, dat ter uitvoering van het meergenoemde vonnis van 9 Februari 1950 partijen op 14 Juni 1951 zijn verschenen voor notaris W. J. M. Leenaers te Rotterdam, die op die dag een acte heeft opgemaakt — welke is

overgelegd en waarvan de inhoud als hieringevoegd wordt beschouwd —, waarin geheel overeenkomstig de beslissingen en aanwijzingen van het beoelde vonnis de voorgeschreven regeling ten aanzien van het onroerend goed, de hypothecaire inschrijvingen en de afrekening tussen de bij deze procedure betrokken partijen zijn opgenomen;

Overwegende, dat de Raad zich daarmee geheel verenigt en derhalve thans op het oorspronkelijke request van Mr Albert Flesseman op na te noemen wijze bij einduitspraak behoort te worden beschikt;

Overwegende, dat waar partij Mr Flesseman heeft verklaard geheel bevredigd te zijn, deze geacht kan worden verder geheel buiten het geding te zijn gebleven (hetgeen ook geldt voor partij Barto) en daarom kan worden volstaan met een kostenveroordeling als hieronder op te nemen;

BESCHIKKENDE:

Verklaart de voorheen gerequestreerden, thans requestranten, Mevrouw Maria Balguerie Guérin Pepermans en Mevrouw Johanna Maria Rueb, weduwe van de heer Anton Pedro Willem van Meurs niet ontvankelijk in haar verzoek;

Verklaart de rechtsbetrekkingen van partijen ten aanzien van het onroerend goed Aleida van Spangensingel 23 te Rotterdam-Hillegersberg nietig en regelt de rechtsgevolgen daarvan overeenkomstig hetgeen staat opgenomen in bovenvermelde notariële acte dd. 14 Juni 1951 op de bladen 3 tot en met 6;

Veroordeelt partijen Balguerie Guérin en van Meurs-Rueb in de kosten van dit eindgeding, tot op deze uitspraak begroot op f 40,— aan zijde van partij de Heer en aan zijde van de overige partijen op nihil;

No 53/375

RAAD RECHTSHERSTEL AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 26

Maart 1953 (Mrs. Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

Appellant, wonende te Staveren, had te vorderen van de Duitse weermacht f 1096,—, die dit bedrag voor de bevrijding heeft gestort bij de Nederlandse Bank te Groningen ten behoeve van appellant. Appellant had dit bedrag op de bevrijdingsdatum nog niet geïnd.

Beslissing N.B.I., dat dit bedrag nog niet in het vermogen van appellant was overgegaan en derhalve nog vijandelijk vermogen was, bekrachtigd.

Appellant verwezen naar art. 14 K 451 voor het verkrijgen van een tegemoetkoming, zoals in dit artikel beoeld.

(Art. 43 E 133; art. 14 K 451).

De Kamer te Groningen van de Afdeling Rechtspraak van den Raad voor het Rechtsherstel heeft gegeven de navolgende beslissing inzake:

FEKKE DE VRIES, wonende te Staveren, Schans no. 7, appellant bij ongedateerd beroepschrift van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 3 December 1952, gemachtigde G. M. A. Hijns, wonende te Groningen, Marowijnestraat 17.

De Kamer voornoemd:

Gezien het beroepschrift van appellant, waarin deze zakelijk onder meer stelt, dat hij vóór de bevrijding op straffe van vrijheidsbeneming verplicht is geworden om met enige andere personen voor den bezetter enige zolderschuiten, welke in het IJsselmeer gezonken waren, te lichten; dat hem ter zake dier werkzaamheden een beloning is toegekend van f 1096,—; dat hij ten gevolge van de oorlogshandelingen niet in staat is geweest om voornoemd, in Groningen betaalbaar gesteld, bedrag te innen; dat hij na de bevrijding zich met den meesten spoed naar Groningen heeft begeven, doch dat men toen weigerde hem voormeld bedrag uit te betalen; dat het N.B.I. in zijn beslissing van 3 December 1952, waarvan beroep, verklaart voormeld bedrag van f 1096,— als een vijandelijk vermogensbestanddeel te moeten aanmerken, aangezien door appellant vóór den bevrijdingsdatum aan de Nederlandse Bank geen blijkt is gegeven dat hij dit, ten name van de Duitse weermacht staande, bedrag wenste te aanvaarden; dat appellant deze beslissing onjuist acht;

weshalve hij den Raad verzoekt vorenbedoeld bedrag alsnog aan hem te doen uitbetalen;

Gezien het antwoord van het N.B.I., waarin dit onder meer stelt, dat tegen zijn beslissing dd. 3 December 1952 tijdig is geappelleerd; dat, indien de voldoening van appellants vordering op de Duitse weermacht ad f 1096,— door deze vóór de bevrijding niet heeft plaats gehad, betaling thans ingevolge

het bepaalde in de artt. 13, 14 en 18 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) alsmede op grond van art. 11 van de Wet Overheidsaansprakelijkheid Bezettingshandelingen (K 451) niet meer kan plaats vinden; dat vóór de bevrijding de betaling door de Duitse weermacht niet perfect is geworden; dat toch de Duitse weermacht vorenbedoeld bedrag vóór de bevrijding heeft overgemaakt naar de Nederlandse Bank te Groningen, alwaar appellandt geen rekeninghouder was, terwijl appellandt vóór de bevrijding de Nederlandse Bank niet heeft bericht de betaling te aanvaarden; dat mitsdien het N.B.I. voormeld bedrag terecht als vermogensbestanddeel van de Duitse weermacht heeft aangemerkt; dat overigens art. 25 E 133 voor het N.B.I. niet de mogelijkheid heeft geopend om vorderingen op den Staat Duitsland te erkennen, zodat appellandt ook langs dezen weg niet kan worden voldaan;

weshalve het N.B.I. concludeert tot afwijzing van het verzoek; kosten rechtens;

Gehoord ter zitting van 25 Februari 1953 het N.B.I. bij monde van Mr. H. J. van Wijk, wonende te Wassenaar, terwijl de appellandt, alhoewel behoorlijk opgeroepen zijnde, niet is verschenen;

Overwegende dat als door appellandt gesteld en door het N.B.I. erkend, althans niet of niet voldoende betwist, en mitsdien als tussen partijen vaststaande kan worden aangenomen, dat appellandt ten laste van de Duitse weermacht competeerde f 1096,—; dat de Duitse weermacht zodanig bedrag bij de Nederlandse Bank te Groningen ter beschikking heeft gesteld van appellandt; dat blijkens door appellandt overgelegde, van de Bank afkomstige, kennisgeving aan appellandt dd. 13 April 1945 de Bank aldoen aan appellandt heeft medegedeeld: „Wij hebben de opdracht ontvangen op het tegoed van Uwe rekening bij ons over te schrijven een bedrag van f 1096,— in opdracht van Admiral i.d. Nederlanden. Aangezien gij evenwel geen rekeninghouder bij ons zijt, stellen wij dit bedrag voor U beschikbaar onder inhouding van f 0,18 voor kosten. Als na veertien dagen niet over het bedrag is beschikt, wordt het naar de rekening van den opdrachtgever teruggeïreerd”; dat appellandt vóór de bevrijding niet aan de Nederlandse Bank heeft bericht de betaling te aanvaarden; dat appellandt na

de bevrijding zich tot de Nederlandse Bank heeft gewend ten einde over voormeld bedrag te beschikken, doch dat hem toen de uitbetaling werd geweigerd omdat dit bedrag ingevolge het in het Besluit E 133 bepaalde zou toebehoren aan den Staat der Nederlanden; dat nadien voormeld bedrag is overgemaakt aan het N.B.I.; dat appellandt zich vervolgens om betaling tot het N.B.I. heeft gewend, welke hem door het N.B.I. is geweigerd;

Overwegende dat, voordat het Besluit E 133 t.a.v. voormeld bedrag in werking kon treden, appellandt op generlei wijze aan de Nederlandse Bank te kennen heeft gegeven dit bedrag te willen aanvaarden en mitsdien die Bank dat geld vooralsnog voor den opdrachtgever onder zich hield, zij het dan ook met de opdracht dit geld in het vermogen van appellandt te doen overgaan, hetgeen echter nimmer is geschied;

Overwegende dat dit ook ten duidelijkste blijkt het standpunt van de Nederlandse Bank te zijn geweest en wel uit de mededeling op de kennisgeving, dat, indien binnen 14 dagen niet over het bedrag zou zijn beschikt, dit naar den opdrachtgever zou worden teruggeïreerd, welke mededeling onverenigbaar is met de opvatting, dat de Nederlandse Bank dit geld toen voor appellandt bezat, daar bij deze opvatting de Nederlandse Bank de bevoegdheid om het geld zonder opdracht van appellandt aan den opdrachtgever terug te gireren zou hebben gemist, immers zodanige handeling een beschikking over een vermogensbestanddeel van appellandt zou hebben betekend;

Overwegende, dat appellandt ingevolge artikel 14 van de wet van 13 October 1950 S. K. 451 wellicht alsnog zou kunnen verzoeken voor een tegemoetkoming in de zin van dit artikel in aanmerking te komen, doch op grond van bovenstaande overwegingen de bestreden beslissing moet worden bevestigd;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN!

Bevestigt de beslissing van het N.B.I. dd. 3 December 1952, waarvan appel;

Wijst het verzoek van de hand;

Veroordeelt appellandt in de kosten aan de zijde van het N.B.I. gevallen en tot op heden begroot op f 50,—.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 90.

Regeling inzake het rechtsherstelgeschil Rd 4735
tussen

1. de Stichting „Lansberg-Wolff Fonds”, te Rotterdam.
Raadsman: Mr Marten Levie, adv. en proc. te Rotterdam,
hierna te noemen het Lansberg-Wolff Fonds;
2. Kaspert Hendrik van der Aa te Katwijk, Boulevard 57,
hierna te noemen partij van der Aa;
3. De rechtverkrijgenden van wijlen Adrianus Knijff, t.w.:
 - a. Jan Knijff Jr. te Rotterdam, Kleiweg 407.
 - b. Petronella Johanna Bax, in algehele gemeenschap van goederen ge-
huwd met Willy Spierenburg, beiden wonende te Rotterdam, Oudaen-
straat 75.
Raadsman: Notaris J. Hupkes te Rotterdam,
hierna te noemen partij Knijff.
4. Bertus Cornelis Arie van den Oever te Rotterdam, Korteweg 4.
Raadsman: de Heer H. C. Wigt te 's-Gravenhage,
hierna te noemen partij van den Oever.
5. Elisabeth Stadhouders, te Rotterdam, Korteweg 4.
Raadsman: Mr M. J. M. van Kinderen, adv. en proc. te Schiedam.
hierna te noemen partij Stadhouders.
6. a. Maria Balguérie Guérin Pepermans te Rotterdam, Mathenesserlaan 222.
b. Johanna Maria Rueb, weduwe van Anton Pedro Willem van Meurs,
te Rotterdam, 's-Gravendijkwal 77a.
Raadsman: Notaris J. Hupkes te Rotterdam,
hierna te noemen partij Balguérie Guérin;
7. de Niederländische Grundstücksverwaltung te Amsterdam,
hierna te noemen de N.G.V.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoek van Louis Wijler, destijds handelende in zijn hoedanig-
heid van bewindvoerder voor de afwezige Elisabeth Evaline Lansberg-de
Vries tot herstel van genoemde afwezige in de eigendom van het perceel
C. N. A. Looslaan 30 te Rotterdam, kadastraal bekend Gemeente Hillegersberg
Sectie A no 11688 groot 2,67 Are;

Gelezen de stukken, waaronder een concept voor een acte van minnelijke
regeling opgemaakt door de door de Afdeling aangewezen Notaris-bemiddel-
laar en een verslag van de Dedelegeerde van de Afdeling te Rotterdam van
zijn onderhoud met partijen het Lansberg-Wolff Fonds, van den Oever, Stad-
houders en Balguérie Guérin zijnde de overige partijen hoewel behoorlijk op-
geroepen, niet verschenen.

In aanmerking nemende dat de volgende feiten vaststaan:

1. Het Lansberg-Wolff Fonds is eigenares in de zin van artikel 20 van het
Besluit E 100 van bovengemeld goed.

Gemeld onroerend goed werd door de heer Dr Lodewijk Maurits Lansberg,
in leven apotheker, gewoonde hebbende te Rotterdam in eigendom verkregen
bij koopacte 24 Juli 1941 verleden voor de waarnemer van het vacante kan-

toor van Notaris F. W. A. J. van Peski te Rotterdam, overgeschreven ten hypotheekkantore te Rotterdam 24 Juli 1941 in deel 2622 no 51.

Genoemde heer Lansberg was in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Elisabeth Evaline de Vries voornoemd en is op 23 December 1942 te Rotterdam overleden, zijn genoemde echtgenote krachtens zijn testament d.d. 3 Juli 1936 verleden voor notaris Mr L. J. Hooelen te Rotterdam tot enige erfgename achterlatend.

Genoemde Mevrouw Lansberg-de Vries overleed te Auschwitz op 11 Februari 1944, tot enige erfgename krachtens testament d.d. 3 Juli 1936 voor notaris Mr Hooelen voornoemd verleden, achterlatende de Stichting Lansberg-Wolff Fonds voornoemd.

2. Gemeld onroerend goed werd buiten medewerking van partij Lansberg door, althans in opdracht van de N.G.V. bij acte 30 Juni 1942 verleden voor Notaris A. P. W. van Meurs te Rotterdam, verkocht aan Kaspert Hendrik van der Aa, voor de prijs van f 17.000,—, waarvoor kwijting in de acte werd verleend. Een afschrift dezer acte werd overgeschreven ten hypotheekkantore te Rotterdam op 30 Juni 1942 in deel 2665 no 49. Het perceel was ten tijde van deze verkoop niet belast met hypotheek.

3. Partij van der Aa verkocht gemeld perceel bij acte 30 Juni 1942 verleden voor genoemde notaris van Meurs aan nu wijlen Adrianus Knijff te Rotterdam voor de prijs van f 17.000,— waarvoor kwijting in de acte werd verleend. Een afschrift dezer acte werd overgeschreven ten hypotheekkantore te Rotterdam op 30 Juni 1942 in deel 2665 no 50.

4. Adrianus Knijff voornoemd verkocht gemeld perceel bij acte 12 November 1942 verleden voor genoemde Notaris van Meurs aan Bertus Cornelis Arie van den Oever voor de prijs van f 22.000,— waarvoor kwijting in de acte werd verleend. Een afschrift dezer acte werd overgeschreven ten hypotheekkantore te Rotterdam op 16 November 1942 in deel 2675 no 111.

5. Partij van den Oever heeft gemeld onroerend goed bij acte 12 November 1942 verleden voor genoemde notaris van Meurs belast met een eerste hypotheek ten behoeve van nu wijlen Corneille Balguérie Guérin, krachtens welke acte inschrijving werd genomen ten Hypotheekkantore te Rotterdam op 16 November 1942 in deel 1738 no 41, tot zekerheid voor de terugbetaling van een bedrag van f 12.000,— rentende 4 % 's jaars per 12 Mei en 12 November.

6. Krachtens vonnis van de Arrondissements Rechtbank te Rotterdam d.d. 31 Juli 1944, ingeschreven in de registers van de Burgerlijke Stand te Rotterdam op 5 Augustus 1944 zijn de echtelieden Bertus Cornelis Arie van den Oever en Elisabeth Stadhouders wettig gescheiden.

Bij onderhandse acte van Scheiding van de tussen hen bestaan hebbende huwelijksgoederengemeenschap, getekend op 4 October 1944 en geregistreerd te Rotterdam op 5 October 1944 werd gemeld onroerend goed toebedeeld aan partij Stadhouders tegen overname van de sub 5 gemelde hypotheekschuld. Overschrijving dezer acte ten hypotheekkantore te Rotterdam vond plaats op 29 November 1944 in deel 2737 no 19.

7. De heer Corneille Balguérie Guérin overleed te Rotterdam op 26 October 1945, achterlatende tot enige erfgename krachtens zijn testament 13 Juli 1945 verleden voor de plaatsvervanger van notaris van Meurs voornoemd, Maria Balguérie Guérin Pepermans.

Tot bewindvoester over gemelde nalatenschap werd in verband met gemeld testament door de Arrondissements Rechtbank te Rotterdam op 14 Januari 1946 benoemd: Johanna Maria Rueb, weduwe van Anton Pedro Willem van Meurs.

8. Adrianus Knijff was in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Petronella Johanna Bax, welk huwelijk door echtscheiding werd ontbonden krachtens vonnis van de Arrondissementsrechtbank te Rotterdam d.d. 8 Maart 1943, ingeschreven in de registers van de Burgerlijke Stand te Rotterdam op 22 April 1943.

De huwelijksgoederengemeenschap werd niet gescheiden en verdeeld. Petronella Johanna Bax hertrouwde in algehele gemeenschap van goederen met Willy Spierenburg.

Adrianus Knijff overleed te Rotterdam op 15 Maart 1949, tot zijn enige erfgenaam volgens de Wet achterlatend zijn zoon Jan Knijff Jr. Deze heeft de nalatenschap van zijn vader aanvaard onder het voorrecht van boedelbeschrijving.

9. Volgens hare verklaring heeft de N.G.V. van de koopsom ad f 17.000,— als saldo in kas behouden een bedrag van f 16.944.06, zijnde een bedrag van f 55,94 besteed ter voldoening van grond- en straatlasten ten behoeve van partij Lansberg.

10. Volgens hare verklaring heeft partij Balguérie Guérin, uit hoofde van de sub 5 gemelde acte van geldlening met hypotheekstelling thans te vorderen aan hoofdsom f 10.800,— met rente ad 4 % 's jaars vanaf 12 November 1946.

11. Blijkens het door de Notaris-bemiddelaar opgemaakte concept voor een minnelijke regeling zijn partijen overeengekomen de door de kopers genoten exploitatiesaldi te begroten als volgt:

- a. voor partij Knijff op f 330,—,
- b. voor partij van den Oever op f 1705,—,
- c. voor partij Stadhouders op f 1492,50

en heeft het Lansberg-Wolff Fonds het beheer over gemeld onroerend goed met ingang van 1 Juni 1946 wederom op zich genomen. Bij de bespreking ten kantore van de Gedelegeerde te Rotterdam heeft geen der verschenen partijen bezwaren tegen deze bedragen kenbaar gemaakt.

12. Door het Lansberg-Wolff Fonds is als voorschot op de kosten dezer regeling bij de Raad gedeponoord een bedrag van f 572,50.

Overwegende dat wijlen Dr Lansberg voornoemd het perceel op 24 Juli 1941, dus tijdens de bezetting, in eigendom verkreeg, zodat de Afdeling dient na te gaan of op deze aankoop artikel 23 van het Besluit E 100 van toepassing geacht kan worden.

Overwegende dienaangaande dat aan de Afdeling gebleken is, dat Dr Lansberg voornoemd het perceel heeft gekocht van de heer Johannes Peeman, bouwkundige, wonende te Hillegersberg, die op zijn beurt de eigendom verkreeg, wat de grond betreft door de overschrijving ten hypotheekkantore te Rotterdam op 2 November 1940 in deel 2586 no 110 van een afschrift van een acte van verkoop en koop, houdende kwijting voor de kooppenningen, op 1 November 1940 verleden voor Notaris F. W. A. J. Peski te Rotterdam en de opstal door stichting.

Genoemde Johannes Peeman kocht het perceel van de Stichting „Plaswijckpark” te Hillegersberg, welke het perceel in eigendom verkreeg blijkens acte, verleden voor Notaris van Lis te Hillegersberg op 25 November 1937, overgeschreven ten hypotheekkantore te Rotterdam diezelfde dag in deel 2491 no 95.

Overwegende dat noch genoemde Johannes Peeman of diens rechtverkrijgenden, noch de Stichting „Plaswijckpark” aan de Raad rechtsherstel ten aanzien van beide bovengemelde verkopen hebben verzocht en de Afdeling geen omstandigheden of feiten bekend zijn, welke een ingrijpen in de op 1 November 1940 en 24 Juli 1941 ontstane rechtsbetrekkingen ten aanzien van gemeld perceel redelijk en billijk doen zijn;

Overwegende dat op de verkoop door de N.G.V. op 30 Juni 1942 echter de bepalingen van artikel 25 van het Besluit E 100 van toepassing zijn en, daar het tegendeel niet is gebleken, het achterwege laten van het ingrijpen van de Raad, bedoeld in artikel 23 E 100, ten aanzien van de rechtsbetrekkingen ontstaan door deze verkoop, onredelijk geacht moet worden.

Overwegende dat tussen partijen geschil bestaat over de volgende punten:

- a. Welke partij of partijen dienen de schade, voortvloeiende uit het herstel van het Lansberg-Wolff Fonds in de eigendom van het perceel, te dragen.
- b. Zijn de echtelieden Spierenburg-Bax te beschouwen als belanghebbenden bij dit geschil en is het redelijk op hen een gedeelte der schade te verhalen?

Overwegende ten aanzien van het sub a gemelde geschilpunt: dat partijen van den Oever en Stadhouders zich op het standpunt stellen, dat zij bij de aankoop van het onderhavige onroerende goed te goeder trouw zijn geweest, doordat zij van de bouwer, Adrianus Knijff hebben gekocht, zonder te weten, dat deze het onroerend goed eerst verkocht had en daarna wederom had teruggekocht, doch dat dit standpunt weerlegd wordt door het feit, dat blijkens het hiervoor overwogene het gebouwde nimmer eigendom is geweest van partij Knijff, vóór de onderhavige aankoop op 30 Juni 1942, daar het gebouwde gesticht werd door Johannes Peeman te Hillegersberg;

dat partij van den Oever zich van een en ander door een eenvoudig onderzoek ten Hypotheekkantore te Rotterdam op de hoogte had kunnen stellen;

dat echter partij Knijff en partij van der Aa eveneens als te kwader trouw bij de aan- en verkoop beschouwd moeten worden en de Afdeling hierin aanleiding vindt te bepalen dat partij Knijff en partij van der Aa ieder $\frac{1}{2}$ van de schade dienen te dragen, met dien verstande, dat partij Knijff alvorens deze schade wordt vastgesteld de gehele bij de verkoop op 12 November 1942 gemaakte winst, ten deze begroot op f 4000,— aan partij van den Oever dient terug te betalen;

Overwegende ten aanzien van het sub b gemelde geschilpunt:

dat partij Knijff van oordeel is dat de echtelieden Spierenburg-Bax niet als belanghebbenden bij dit geschil betrokken zijn, daar het huwelijk tussen Adrianus Knijff en Petronella Johanna Bax reeds door echtscheiding was ontbonden vóór de inwerkingtreding van het Besluit E 100;

dat naar het oordeel van de Afdeling deze opvatting niet juist is, daar tussen wijlen Adrianus Knijff en Petronella Johanna Bax geen scheiding van de tussen hen bestaan hebbende huwelijksgemeenschap heeft plaats gevonden en ook niet is gebleken dat genoemde Mevrouw Bax afstand heeft gedaan van deze gemeenschap;

dat de verplichtingen voortvloeiende uit het rechtsherstel van de oude eigenaar krachtens het besluit E 100 geacht moeten worden te rusten op deze onverdeelde gemeenschap, daar de verkoop, waaruit deze verplichtingen voortvloeien niet vernietigbaar is, doch als nietig beschouwd moet worden overeenkomstig de bepalingen van het besluit E 93, zodra de gevolgen van deze nietigheid geregeld zijn;

dat echter de Afdeling het met partij Knijff eens is, dat het onredelijk en onbillijk zou zijn de echtelieden Spierenburg-Bax ook met hun overige vermogen aansprakelijk te stellen voor de gevolgen van deze regeling, daar de te laken handelingen uitsluitend door wijlen Adrianus Knijff als hoofd der algehele gemeenschap van goederen zijn verricht en de echtelieden Spierenburg-Bax op deze handelingen geen invloed hebben kunnen uitoefenen;

dat de Afdeling derhalve zal bepalen dat de verplichtingen op te leggen aan partij Knijff slechts op de gemeenschap van goederen bestaande tussen de echtelieden Spierenburg-Bax zullen rusten voorzover de baten van de gemeenschap van goederen bestaan hebbende tussen de echtelieden Knijff-Bax ten dage van de echtscheiding op 22 April 1943, verminderd met de op dien datum bestaande schulden, voor de nakoming der op te leggen verplichting toereikend zijn;

dat, gezien de beneficiaire aanvaarding van de nalatenschap van Adrianus Knijff door zijn zoon Jan Knijff, de verplichtingen op te leggen aan „partij Knijff” ten aanzien van de zoon slechts kunnen gelden voorzover het saldo der nalatenschap van Adrianus Knijff voor de nakoming hiervan toereikend is.

Overwegende dat naar het oordeel van de Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling tussen partijen tot stand gebracht zal kunnen worden;

Gelet op artikel 113 c van het Besluit E 100, zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586);

stelt de volgende regeling vast:

I. De koopovereenkomsten tussen:

- a. de N.G.V. en Kaspert Hendrik van der Aa bij acte 30 Juni 1942, verleden voor Notaris A. P. W. van Meurs te Rotterdam overge-

schreven ten hypotheekkantore te Rotterdam diezelfde dag in deel 2665 No 49;

b. partij van der Aa en Adrianus Knijff bij acte 30 Juni 1942 verleden voor Notaris van Meurs voornoemd, overgeschreven ten gemelde hypotheekkantore diezelfde dag in deel 2665 no 50;

c. Adrianus Knijff en Bertus Cornelis Arie van den Oever, bij acte 12 November 1942 verleden voor Notaris van Meurs voornoemd overgeschreven ten gemelde hypotheekkantore op 16 November 1942 in deel 2673 no 111.

alsmede de daarop gevolgde leveringen van het onroerend goed zijn, evenals de toedeling aan Elisabeth Stadhouders bij onderhandse acte van scheiding d.d. 4 October 1944, overgeschreven ten gemelde hypotheekkantore op 29 November 1944 in deel 2737 no 19, nietig en hebben niet geleid tot enige wijziging in de rechten van de Stichting „Lansberg-Wolff Fonds” als eigenares van het perceel kadastraal bekend Gemeente Hillegersberg Sectie A no 11688;

2. Partijen Knijff, van den Oever en Stadhouders zijn verplicht aan het Lansberg-Wolff Fonds de genoten exploitatiesaldo te restitueren.

Bepaalt ten aanzien van de gevolgen van dit rechtsherstel:

I. De acte van geldlening met hypotheekstelling op 12 November 1942 verleden voor genoemde Notaris van Meurs, alsmede de toedeling dezer hypothecaire schuld aan partij Stadhouders blijven — met uitzondering van de bepalingen betreffende de zakelijke zekerheid — van volle kracht en waarde.

Het recht van hypotheek, gevestigd door de inschrijving ten hypotheekkantore te Rotterdam op 16 November 1942 in deel 1738 no 41 is nietig. De doorhaling dezer inschrijving wordt bevolen.

II. Het Lansberg-Wolff Fonds is schuldig aan partij van der Aa de uit de koopsom betaalde lasten ad f 55,94

III. De N.G.V. is schuldig aan partij van der Aa één/derde van de door haar ontvangen koopsom ad f 16.944,06 of „ 5.648,02

IV. De N.G.V. is schuldig aan partij Knijff één/derde van de door haar ontvangen koopsom of „ 5.648,02

V. De N.G.V. is schuldig aan partij van den Oever één/derde van de door haar ontvangen koopsom of „ 5.648,02

VI. Partij van der Aa is schuldig:

a. aan partij Knijff één/derde van de van deze ontvangen koopsom ad f 17.000,— of „ 5.666,66

b. aan het Lansberg-Wolff-Fonds:

één/derde van de kosten dezer regeling ad f 572,50 of „ 190,83

één/derde van de kosten van juridische bijstand ad f 381,25 of „ 127,08

Totaal f 317,91

VII. Partij Knijff is schuldig:

a. aan partij van den Oever:

de gemaakte winst begroot op f 4.000,—

twee/derde van de restant-koopsom ad f 17.000,— of „ 11.333,33

Totaal f 15.333,33

b. aan het Lansberg-Wolff Fonds:

het genoten exploitatiesaldo begroot op f 330,—

één/derde van de kosten dezer regeling ad „ 190,83

één/derde van de kosten van juridische bijstand „ 127,09

Totaal f 647,92

VIII. Partij van den Oever is schuldig:

a. aan partij Stadhouders:		
vijf/zesde van de koopsom ad f 21.000,— of	f 17.500,—
verminderd met:		
1. een/zesde van de kosten dezer regeling ad	f	95,42
2. een/zesde van de kosten van juridische bijstand van het Lansberg-Wolff Fonds ad	„	63,54
3. het door partij Stadhouders genoten exploitatie-saldo begroot op	„ 1.492,50
	Tezamen	„ 1.651,46

zodat partij van den Oever per saldo schuldig is aan
partij Stadhouders f 15.848,54

b. aan het Lansberg-Wolff Fonds:

1. het door haar genoten exploitatiesaldo begroot op	f	1.705,—
2. het door partij Stadhouders genoten exploitatiesaldo, begroot op	„	1.492,50
3. één/derde van de kosten dezer regeling ad	„	190,84
4. één/derde van de kosten van juridische bijstand ad	„	127,08

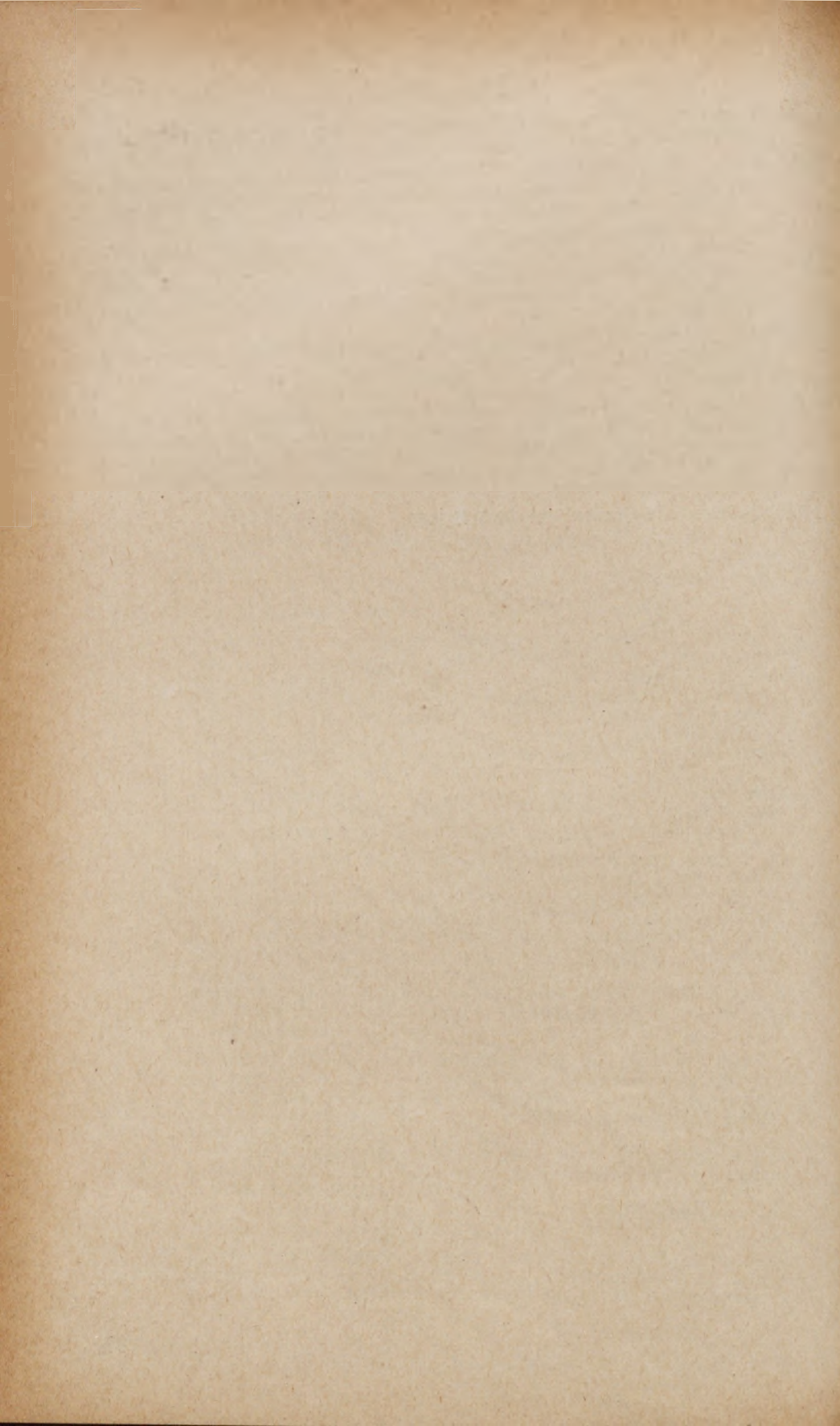
Totaal f 3.515,42

IX. De betaling dezer schulden wordt als volgt geregeld:

- A. De N.G.V. voldoet van de uitkeringen op de sub III gemelde schuld aan partij van der Aa ad f 5.648,02 allereerst een bedrag van f 261,97 aan het Lansberg-Wolff Fonds. Door deze betaling zijn de schulden van het Lansberg-Wolff Fonds aan partij van der Aa en van partij van der Aa aan het Lansberg-Wolff Fonds geheel gekweten. De N.G.V. voldoet het restant der uitkeringen rechtstreeks aan partij Balguérie Guérin in mindering op de vordering van deze laatste op partijen van den Oever en Stadhouders. Deze betaling strekt tevens in mindering op de schulden van partij van der Aa aan partij Knijff, van partij Knijff aan partij van den Oever en van partij van den Oever aan partij Stadhouders.
- B. De N.G.V. voldoet van de uitkeringen op de sub IV gemelde schuld aan partij Knijff ad f 5.648,02 allereerst een bedrag van f 647,92 aan het Lansberg-Wolff Fonds. Door deze betaling is de schuld van partij Knijff aan het Lansberg-Wolff Fonds geheel gekweten. De N.G.V. voldoet het restant der uitkeringen rechtstreeks aan partij Balguérie Guérin in mindering op de vordering van deze laatste op partijen van den Oever en Stadhouders. Deze betaling strekt tevens in mindering op de schulden van partij Knijff aan partij van den Oever en van partij van den Oever aan partij Stadhouders.
- C. De N.G.V. voldoet van de uitkeringen op de sub V gemelde schuld aan partij van den Oever ad f 5.648,02 allereerst een bedrag van f 3.515,42 aan het Lansberg-Wolff Fonds. Door deze betaling is de schuld van partij van den Oever aan het Lansberg-Wolff Fonds geheel gekweten. De N.G.V. voldoet het restant der uitkeringen rechtstreeks aan partij Balguérie Guérin in mindering op de vordering van deze laatste op partijen van den Oever en Stadhouders. Deze betaling strekt tevens in mindering op de schuld van partij van den Oever aan partij Stadhouders.
- D. Hetgeen partij Balguérie Guérin meer ontvangt dan zij van partijen van den Oever en Stadhouders te vorderen heeft is zij verplicht onverwijld en onverkort uit te keren aan partij Stadhouders.

- X. Voor de hierboven sub VIII gemelde schulden van partij Knijff zijn aansprakelijk:
- a. Jan Knijff, voorzover de baten der beneficiair aanvaarde nalatenschap van Adrianus Knijff toereikend zijn om aan alle verplichtingen — inclusief de in deze regeling vermelde — te voldoen.
 - b. De echtelieden Spierenburg-Bax voorzover het per 22 April 1943 berekende saldo der gemeenschap van goederen bestaan hebbende tussen Adrianus Knijff en Petronella Johanna Bax toereikend is voor het voldoen van de uit deze regeling voortvloeiende verplichtingen.
- XI. Alle achterstallige zakelijke lasten, belastingen, verzekeringspremies en -heffingen betrekking hebbende op de periode na 30 Juni 1942 zijn ten laste van het Lansberg-Wolff Fonds.
- XII. De kosten dezer regeling verschuldigd aan de Raad, ten bedrage van f 572,50 en de kosten van juridische bijstand van het Lansberg-Wolff Fonds ten deze begroot op f 381,25 zijn ten laste van partijen van der Aa, Knijff, van den Oever en Stadhouders en zijn op de hiervoor gemelde wijze verrekend.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 28 Juli 1953.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	73
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	74
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen	77
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer	77
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 53/376 t/m 53/382 pag. 961/976	

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. Rechtsherstel III no. 10, IV nos. 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos. 1 t/m 7, 9 t/m 13, 16 t/m 18, VI nos. 3, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 18, 20, 22, 23 en 26, VII nos. 3, 5, 12, 16, 19 en 21, VIII nos. 2 en 6).

In de Nederlandse Staatscourant van 14 December 1953, no. 242, is opgenomen de lijst nr. 154 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend. In de publicatie wordt erop gewezen, dat van het besluit tot erkenning binnen een maand na de bekendmaking beroep mogelijk is op de Afdeling Rechtspraak van de Raad; verzocht wordt daarbij te vermelden lijst- en volgnummer van de vordering, tegen de erkenning waarvan bezwaar wordt gemaakt.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 137. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
11 December 1953 (i.z. H. J. Zoetelief/N.B.I./Vermeulen).

Vernietiging van een door het N.B.I. geëffectueerde schuldregeling, waarbij in feite afstand is gedaan van aan appellant toekomende, contractueel door hem bedongen rechten.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

.....

Ten aanzien van het recht:

Eerst en vooraf:

Overwegende, dat partij Vermeulen de niet-ontvankelijkheid van appelland in diens vordering heeft voorgedragen op grond van het feit, dat appelland volgens diens eigen stellingen op 8 September 1947 uit de internering is ontslagen en het beheer over zijn vermogen in Maart 1949 is opgeheven, zodat hij volgens partij Vermeulen „bij enige activiteit vóór 5 September 1952, alzo 3½ jaar later, van de aangevochten overeenkomst had kunnen kennis krijgen en trouwens ook heeft kennis gekregen“;

Overwegende, dat echter door het N.B.I. bij deszelfs verweerschrift niet is ontkend, dat de litigieuse onderhandse acte van „Schuldregeling“ — welke blijkens de laatste regel daarvan „in duplo opgemaakt“ is — door een ambtenaar van het N.B.I. ongeveer een week vóór 6 October 1952 (datum van het initieel appelrequest) aan appelland is overhandigd, wordende hierbij tevens door het N.B.I. medegedeeld, dat „evenmin wordt ontkend dat de inhoud van de overeenkomst, waarvan het Beheersinstituut zelf geen afschrift meer heeft, juist is“;

Overwegende, dat uit een en ander door Ons de conclusie wordt getrokken, dat in September 1947 — toen deze acte voor de firma H. J. Zoetelief werd ondertekend door hare beide toenmalige firmanten H. Vermeulen en N. G. M. Frankemolen en voor het N.B.I. werd ondertekend door J. van der Horst, wonende te Haarlem, ten deze handelende als gemachtigde van het N.B.I., Bureau Amsterdam — één der beide exemplaren is overhandigd aan de Heren Vermeulen en Frankemolen q.q. de firma Zoetelief en het andere exemplaar in het beheersdossier van het N.B.I. is blijven liggen, totdat het ongeveer een week vóór 6 October 1952 door een ambtenaar van het N.B.I. aan appelland werd overhandigd, m.a.w.: dat appelland eerst toen heeft kennis gekregen van de inhoud dezer litigieuse acte;

Overwegende, dat door het N.B.I. ten aanzien van dit punt voorts nog ter zitting is medegedeeld, dat weliswaar reeds in Maart 1949 aan appelland rekening en verantwoording is gedaan, maar dat uit die rekening en verantwoording niets anders blijkt, dan dat er enige afbetalingen zijn gedaan door partij Vermeulen op diens schuld aan appelland;

Overwegende, dat Ons ook niet uit anderen hoofde is gebleken, dat appelland langer dan een maand vóór de indiening van zijn initieel appelrequest kennis heeft gekregen of redelijkerwijs had kunnen krijgen van de essentialia der thans door hem beroepen overeenkomst, zodat Wij appelland in zijn beroep ontvankelijk zullen moeten verklaren;

En voorts ten gronde:

Overwegende, dat het N.B.I. het door dit Instituut als beheerder van appel-

appellant's vermogen aangaan van de litigieuse schuldregeling — waarbij door het N.B.I. q.q. appellant aan partij Vermeulen werd toegestaan om over de door partij Vermeulen aan appellant verschuldigde restant-hoofdsom ad f 9.165,72 met ingang van 1 Januari 1946 slechts 3 % rente per jaar te betalen in plaats van de bij notariële acte van scheiding en deling d.d. 14 Februari 1944 bedongen debetrente ad 5 % per jaar en om voorts, nadat vóór 1 Januari 1948 een bedrag van f 1.165,72 op de hoofdsom zou zijn afgelost, de alsdan resterende hoofdsom ad f 8.000,— af te lossen in paymenten van f 250,— per kwartaal in plaats van de oorspronkelijk overeengekomen paymenten van f 590,36 per kwartaal — heeft gemotiveerd met de mededeling, dat tengevolge van betalingsmoeilijkheden van de firma Zoetelief, voortvloeiende uit verliezen in de oorlogsjaren, een achterstand was ontstaan in de rente-betaling op en de aflossing van de schuld van H. Vermeulen aan requestrant en dat, zou het N.B.I. deze regeling niet zijn overeengekomen, de betalingen zouden zijn blijven stagneren, zodat het sluiten van de litigieuse overeenkomst een daad van goed beleid is geweest in het belang van appellant's vermogen;

Overwegende hieromtrent:

dat Wij in de eerste plaats van oordeel zijn, dat het niet op de weg ligt van een tijdelijke beheerder van eens anders vermogen om te diens detrimente definitief afstand te doen van enig recht, hetwelk deze heeft ten aanzien van een debiteur;

dat het door het N.B.I. contractueel verminderen van de tussen appellant en partij Vermeulen eveneens contractueel bedongen rente en aflossingen neerkomt op een afstanddoening van appellant's rechten jegens zijn debiteur, die zelfs niet zou kunnen worden goedgekeurd, indien vaststond, dat die debiteur zich toentertijd inderdaad in financiële moeilijkheden bevond, aangezien het N.B.I. dan gevoelig zou hebben kunnen volstaan met het verlenen van uitstel van betaling en bij gedeeltelijke betaling met het accepteren van de door partij Vermeulen betaalde bedragen in *minderung* der door hem verschuldigde aflossingen op de hoofdsom en/of rente-termijnen, het aan appellant zelf — over wiens vermogen het beheer reeds *met ingang van 8 December 1947 is geëindigd* — overlatende, te beslissen of hij de verplichtingen krachtens de notariële acte van scheiding en deling van 14 Februari 1944 van zijn ex-partner Vermeulen wenste te verlichten;

dat Wij dus reeds aanstonds om deze reden van oordeel zijn, dat de door het N.B.I. geëffectueerde schuldregeling door Ons behoort te worden vernietigd;

Overwegende, dat Wij ten overvloede nog ambtshalve informaties hebben ingewonnen bij de Inspectie der Belastingen, 1e Afdeling, te Haarlem naar de liquiditeitspositie van het bedrijf van partij Vermeulen en de door hem — na het uittreden van appellant uit de firma Zoetelief in begin 1944 eerst alleen en daarna, te weten nadat door hem bij acte van 20 Augustus 1945 een nieuw firma-contract was gesloten met N. G. M. Frankemolen, tezamen met deze nieuwe firmant — bereikte bedrijfsresultaten, een en ander vergeleken met die van het jaar 1943, toen appellant en partij Vermeulen nog beiden firmant waren;

dat Ons bij dit ambtshalve bij de Belastingdienst ingestelde onderzoek is gebleken:

- a. dat partij Vermeulen voor 1943 is belast naar een winst uit de firma van f 7.860,72;
- b. dat hij voor 1944 is belast naar een winst uit de firma van f 426,03;
- c. dat zijn verlies-aandeel over 1945 door de fiscus is bepaald op f 150,76;
- d. dat door partij Vermeulen is overgelegd een door de belastingdienst geaccepteerde balans per 31 December 1946, volgens welke zijn eigen winst-aandeel bedroeg f 5.726,83 en het winstaandeel van de firmant Frankemolen eveneens f 5.726,83;
- e. dat door partij Vermeulen is overgelegd een eveneens door de belastingdienst geaccepteerde balans per 31 December 1947, volgens welke zijn eigen winst-aandeel bedroeg f 5.248,49 en dat van de firmant Frankemolen f 5.248,48;

- f. dat de winstaandelen van partij Vermeulen en de firmant Frankemolen per 31 December 1948 respectievelijk bedroegen f 6.094,90 en f 5.615,44;
- g. dat op 31 December 1949 partij Vermeulen's kapitaal in de firma Zoetelief bedroeg f 11.821,24 en zijn winstaandeel over 1949 bedroeg f 7.195,98;
- h. dat Frankemolen in 1950 is uitgetreden als vennoot in de firma Zoetelief en naast zijn kapitaal in die firma — hetwelk op 31 December 1949 bedroeg f 6.861,24 — nog een bedrag van f 4.208,76 ontving als winstuitkering, bedragende op 31 December 1950 partij Vermeulen's kapitaal in de — toen door hem alléén gedreven — zaak f 14.129,47 en zijn winst over 1950 f 9.451,—;
- i. dat eerst in 1951 een verliesperiode voor partij Vermeulen aanbrak, bedragende zijn kapitaal in de zaak per 31 December 1951 en per 31 December 1952 respectievelijk negatief f 583,27 en negatief f 10.226,57 en bedragende de door hem over 1951 en over 1952 geleden verliezen respectievelijk f 7.367,11 en f 2.562,30;

dat uit het bovenstaande overzicht blijkt, dat de bedrijfsresultaten der firma Zoetelief in de na-oorlogse jaren tot en met 1950 zeer bevreemdend zijn geweest, zodat het betoog van partij Vermeulen ten processe, „dat de overeenkomst, getroffen met het Nederlandse Beheersinstituut, moet worden gezien in het licht der omstandigheden ten dage harer totstandkoming en verband hield met de financiële omstandigheden en de liquiditeitspositie van het bedrijf van verweerder, mede ter sanering daarvan, waarbij ook de crediteuren belang hadden”, geen steek houdt;

dat Wij op bovenstaande gronden te rade zijn geworden, de door het N.B.I. en partij Vermeulen in September 1950 gesloten „schuldregeling” te vernietigen;

Overwegende, dat Wij, de gevolgen dezer vernietiging willende regelen, aan Mej. Mr. H. Muller q.q. appellant en aan Mr. Sylvain Groen q.q. partij Vermeulen hebben verzocht om Ons te doen toekomen een vergelijkend overzicht van alle betalingen, welke terzake van de bij notariële acte van scheiding en deling d.d. 14 Februari 1944 geconstateerde schuld, door appellant respectievelijk het N.B.I., beherende appellant's vermogen, zijn ontvangen van partij Vermeulen (met vermelding van data van betaling, aflossing en/of rente en saldo debet per 1 Juli 1953) en van de betalingen, welke door partij Vermeulen zouden moeten zijn geëffectueerd, indien de litigieuze schuldregeling niet tot stand ware gekomen;

Overwegende, dat Wij te rade zijn geworden, partij Vermeulen te veroordelen tot betaling aan appellant uiterlijk 31 December 1953 van laatstgenoemd bedrag ad f 3.489,33;

Overwegende tenslotte, dat Wij het N.B.I. en partij Vermeulen als de beide in het ongelijk gestelde partijen zullen moeten verwijzen in de kosten van het geding;

IN NAAM DER KONINGIN, rechtdoende in beroep:

Verklaren appellant ontvankelijk in zijn beroep;

Wijzen aan appellant diens vordering toe en vernietigen mitsdien de door het N.B.I. en partij Vermeulen in September 1950 gesloten „Schuldregeling”;

Veroordelen partij Vermeulen om uiterlijk 31 December 1953 aan appellant te betalen de somma van f 3.489,33;

Veroordelen het N.B.I. en partij Vermeulen in de kosten van het geding, aan de zijde van appellant tot op de uitspraak van dit vonnis door Ons begroot op f 200,— (tweehonderd gulden), met dien verstande, dat het N.B.I. en partij Vermeulen daarvan ieder de helft of f 100,— (één honderd gulden) betale.

Aldus enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen

Bekendmaking door de Afdeling Effectenregistratie in verband met artikel 63, lid 2, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

In de Staatscourant van 29 December 1953, No. 252, is door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel bekend gemaakt, dat degene, die houder is van één of meer der in de bekendmaking genoemde effecten, waarvan de tegenwoordige bezitter niet als eigenaar is erkend, op grond van artikel 63 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer verplicht is, deze effecten binnen 4 weken na dagtekening der hierboven vermelde Staatscourant, in te leveren ten kantore van haar secretariaat, Keizersgracht 105, Amsterdam. Indien hieraan geen gevolg wordt gegeven zal ten aanzien van de desbetreffende effecten artikel 64 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer worden toegepast, tengevolge waarvan deze effecten hun geldigheid zullen verliezen.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit No. 94.

Regeling inzake Rechtsherstelgeschil Da 9104 tussen:

1. De Erven Philips, te weten:
 - a. Zelma Stoppelman, wonende te Hilversum, weduwe van Jacob Philips;
 - b. Aletta Helena Philips, in algehele gemeenschap van goederen gehuwde echtgenote van Aalje Meyer van Dam, wonende te Groningen.
2. Bernardus Wolsink, zonder bekende woon- en verblijfplaats, voor wie door de Gedelegeerden te Arnhem van de Afdeling Onroerende Goederen als onzijdig persoon is benoemd de Stichting N.E.P.O.G., gevestigd te Amsterdam.
3. Heimen van Doorn, wonende te Amersfoort.
4. Evert van Ginkel Wulfzoon, wonende te Limbricht.
5. De naamloze vennootschap „Van Vollenhovens Bierbrouwerij N.V.”, gevestigd te Amsterdam.
6. Het Nederlandse Beheersinstituut, Afdeling Bijzondere Beheren, Bureau Amsterdam, ten behoeve van de Staat der Nederlanden het beheer voerende over het vermogen van de Niederländische Grundstücksverwaltung.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoek van J. A. Jansen, accountant te Arnhem de dato 28 Augustus 1946, destijds bewindvoerder voor de afwezige Jacob Philips, laatst gewoond hebbende te Doetinchem, tot herstel van de hypothecaire inschrijving

ten behoeve van Jacob Philips evengenoemd en ten laste van Bernardus Wolsink, destijds caféhouder, wonende te Doesburg (hierna te noemen partij Wolsink) gerust hebbende op de kadastrale percelen Gemeente Doesburg, Sectie C, nummers 2109 en 2215, tot zekerheid voor de terugbetaling van een schuld ten laste van partij Wolsink en ten behoeve van Jacob Philips, oorspronkelijk groot f 3.000,— rentende 4½ % per jaar, verschijnende 1 Juni en 1 December van elk jaar, geconstateerd bij akte van schuldbekentenissen met hypotheekstelling op 1 December 1938 verleden voor Notaris B. J. Ramspek te Doesburg, krachtens welke akte inschrijving is genomen ten hypotheekkantore te Zutphen op 3 Januari 1938, in deel 382, nummer 154;

Gelezen de stukken, waaronder een voorstel tot minnelijke regeling van het geschil;

In aanmerking nemende, dat uit de overgelegde stukken het navolgende blijkt:

1. De onderwerpelijke vordering was op grond van de Verordening 148/1941 in beheer genomen door de Niederländische Grundstücksverwaltung (hierna te noemen de N.G.V.), welke heeft ontvangen de per 1 Juni 1942 vervallen rente ten bedrage van f 67,50 en de per 1 December 1942 vervallen rente ten bedrage van f 67,50, van welke bedragen, in totaal groot f 135,— de N.G.V. een som van f 124,— heeft overgemaakt aan de firma Lippmann, Rosenthal & Co. te Amsterdam, waarna bij de N.G.V. in kas bleef f 11,—;
2. Bij akte op 21 Januari 1943 verleden voor Notaris M. F. D. E. Horst te Doesburg verkocht partij Wolsink de ondergezette percelen aan de Heer Heimen van Doorn (hierna te noemen partij van Doorn) en aangezien partij Wolsink zich had verbonden tot levering vrij van hypotheek, loste partij Wolsink haar schuld aan partij Philips af door betaling aan de N.G.V. van f 3.000,— voor hoofdsom en f 20,25 voor 4½ % rente van 1 December 1942 tot 23 Januari 1943, in totaal f 3.020,25, waarna de N.G.V. toestemming gaf tot doorhaling der betreffende inschrijving, welk royement werd toegepast ten hypotheekkantore te Zutphen op 15 Februari 1943;
3. Blijkens akte, op 15 Juli 1943 verleden voor genoemde Notaris Horst verkocht partij van Doorn de genoemde percelen aan de Heer Evert van Ginkel (hierna te noemen partij van Ginkel), die de percelen bij akte, op 3 Maart 1949 verleden voor wijlen Notaris G. Swart destijds te Arnhem, verkocht aan de naamloze vennootschap „Van Vollenhovens Bierbrouwerij N.V. (hierna te noemen: de Bierbrouwerij).
4. Jacob Philips is op of omstreeks 15 December 1942 te Auschwitz in Polen overleden, zonder bij effect sorterend testament over zijn nalatenschap te hebben beschikt en als enige erfgenamen volgens de Wet achterlatende:
 - a. zijn echtgenote, Zelma Stoppelman, met wie hij in wettelijke algehele gemeenschap van goederen was gehuwd geweest;
 - b. zijn dochter Aletta Helena Philips, in wettelijke algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Aalje Meyer van Dam;
 - c. zijn zoon Johan Philips.
 Laatstgenoemde zoon Johan Philips, is op 28 Februari 1943 ongehuwd en nimmer gehuwd geweest zijnde te Auschwitz overleden, zonder bij effect sorterend testament over zijn nalatenschap te hebben beschikt en als enige erfgenamen volgens de Wet achterlatende zijn moeder en zijn zuster beiden voornoemd, zodat thans in de zin van artikel 20 van het Besluit E 100, tot gemelde hypotheccaire vordering gerechtigd zijn Mevrouw Zelma Stoppelman voor drie/vierde gedeelte en de Heer Aalje Meyer van Dam voor de gemeenschap van goederen waarin hij is gehuwd met de erfgename Aletta Helena Philips voor een/vierde gedeelte (deze gerechtigden hierna tezamen te noemen partij Philips);
5. Partij Philips heeft f 152,50 gedeponceerd bij de Raad als voorschot op de kosten ener regeling van dit geschil.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 53/376

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
23 Januari 1953 (Mrs. Block, Zorab en Ter Pelkwijk).

Appellant, die ongeveer een derde van zijn grond, in Nederland gelegen, zelf exploiteerde, moet als grensboer worden aangemerkt.

Een grensboer kan voor teruggave van zijn vermogen in aanmerking komen als aannemelijk is, dat hij zich gedurende de oorlog genoegzaam verdienstelijk heeft betoond jegens de Nederlandse of geallieerde zaak.

In casu is dit het geval. Beschikking N.B.I. vernietigd; vermogen teruggegeven aan appellant.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het de 31e October 1951 ingekomen verzoekschrift, d.d. 30 October 1951, van Hermann Wolfering, wonende te Alstätte, Krs. Ahaus, domicilie kiezende te Enschede ten kantore van Mr. J. C. van der Sijs, Oldenzaal-vestraat no. 10, houdende beroep tegen de afwijzende beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 18 September 1951, 5 October 1951 aangetekend aan de posterijen toevertrouwd, op zijn verzoek om teruggave van zijn in Nederland gelegen eigendommen, die ingevolge art. 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (B.V.V.) in eigendom op de Staat der Nederlanden zijn overgegaan, welk verzoek het Nederlandse Beheersinstituut in zijn beschikking ten onrechte heeft vermeld als te zijn gegrond op art. 34, lid 1, sub f van het B.V.V.;

Mede gelezen het antwoord van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 3 Januari 1952, met conclusie het verzoek af te wijzen;

Gehoord in de terechtzitting van 19 November 1952 de appellant Hermann Wolfering, zijn raadsman en gemachtigde Mr. J. C. van der Sijs en het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr. G. Dekker;

Overwegende, dat het beroep tijdig

is ingesteld en ook overigens ontvanke-lijk is;

Overwegende, dat uit de overgelegde stukken en de verklaringen ter terechtzitting als onweersproken of erkend het volgende vaststaat:

Hermann Wolfering, Rijksduitser, is woonachtig te Alstätte. Krs. Ahaus, nabij de Nederlandse grens;

zijn Nederlandse landelijke eigendommen zijn sinds 1800 familiebezit;

van de 63.41.71 ha grond in Nederland, welke aan de Staat in eigendom zijn overgegaan, waren plus minus 42 ha bouw- en weiland verhuurd en de overige grond, bos en veen, in eigen exploitatie;

hij is in Duitsland eigenaar van plus minus 80 ha land;

Overwegende, dat geappelleerde er op heeft gewezen, dat appellant niet als grensboer is aan te merken, daar hij het grootste gedeelte van zijn land aan twee Nederlandse boeren had verpacht; dat hij derhalve alleen voor de gunst van teruggave van zijn vermogen in aanmerking zou komen, indien hij zodanige belangrijke verdiensten jegens de Nederlandse en/of geallieerde zaak zou hebben betoond, dat het onaanvaardbaar zou zijn hem zijn voormalig vermogen niet terug te geven; dat echter niet is gebleken van zodanige verdienste;

Overwegende, dat appellant hiertegenover heeft gesteld:

dat hij weliswaar een gedeelte van zijn grond in Nederland had verpacht, doch ook een gedeelte in eigen gebruik had; dat door de moeilijkheden voor de grensoverschrijding, sedert 1914, het bouwland in Nederland niet meer zelf werd geëxploiteerd;

dat hij steeds het boerenbedrijf heeft uitgeoefend;

dat het Nederlandse grondbezit, sedert einde van de 18e eeuw in de familie is;

dat zijn voorvader Hendrik Wolfering in 1775 zich uit Haaksbergen in Alstätte heeft gevestigd;

dat hij en zijn gezin zich steeds daarvoor aan Nederland verwant hebben gevoeld, Nederlanders zoveel mogelijk hebben geholpen en steeds afwijzend

hebben gestaan tegenover het Nazi-regiem:

dat de grens bewaakt werd door fanatieke lieden, die de grensboeren scherp in het oog hielden, daar bekend was, dat deze van oudsher nauwe relaties met Nederland onderhielden;

dat hij verklaringen overlegt van zijn hulp en medewerking:

van A. J. Grobbink, dat hij, toen hij in 1943 naar Duitsland moest gaan om te werken, bij appelland tijdelijk kon verblijven en door diens hulp een valse grenspas ontving;

dat hij vluchtelingen over de grens hielp en van voedsel voorzag;

dat hij verschillende Nederlandse arbeiders en twee Franse arbeiders vrij naar de geheime zenders liet luisteren;

van A. J. en B. F. Luttikhoud, dat zij door appelland bij hun gedwongen tewerkstelling in Duitsland werden geholpen;

van G. J. Luttikhoud over tussenkomst van appelland, waardoor voorkomen werd, dat de S.S. en de Landwacht aan hun voornemen gevolg gaven zijn boerderij in vlammen te doen opgaan;

van B. R. Ottink en Notaris Berendsen over zijn pro-Nederland zijn;

van de burgemeester van Alstätte, dat hij nooit lid is geweest van enige organisatie en vóór de oorlog zijn vee geregeld verkocht aan Joden;

van de Pfarrer te Alstätte over zijn positie in de „Katholische Kirchengemeinde“;

van de burgemeester van Alstätte, over zijn hulp aan 5 man van een neergestorte Amerikaanse bommenwerper, door hun de richting te wijzen om naar Nederland te gaan, waardoor hij in moeilijkheden is gekomen, daar hij van de aanwezigheid van deze vliegers niet de geëiste mededeling had gedaan;

Overwegende, dat bij het verhoor appelland heeft verklaard, dat hij 2 Nederlandse en 2 Franse arbeiders te werk heeft gesteld, de laatste tot het einde van de oorlog;

dat hij een zéér groot aantal vluchtelingen heeft geholpen door voedsel en mede door hen zo nodig in de „Schuppe“ te verbergen, met behulp van zijn vrouw;

Overwegende, dat de Raad van oordeel is, dat appelland, landbouwer van beroep, woonachtig nabij de Nederlandse grens, die ongeveer een derde van zijn grond, in Nederland gelegen, zelf

exploiteerde als een grensboer moet worden aangemerkt;

dat een grensboer in aanmerking kan komen voor teruggave van zijn vermogen, wanneer aannemelijk is, dat hij zich gedurende de oorlog op genoegzame wijze verdienstelijk heeft betoond jegens de Nederlandse en/of geallieerde zaak;

Overwegende, dat de vraag of appelland zich in die mate verdienstelijk heeft gemaakt aan de hand van de aan de Raad ter beschikking gestelde gegevens bevestigend is te beantwoorden, gelet op de overgelegde verklaringen, welke gestaafd worden door de verklaringen 25 Juli 1951, afgelegd ten overstaan van de wachtmeester der Koninklijke Marechaussee te Haaksbergen Harm Wisman vermeld in zijn rapport d.d. 25 Juli 1951, opgemaakt in opdracht van zijn brigadecommandant te Haaksbergen;

Overwegende, dat in verband hiermede de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut niet gehandhaafd kan blijven;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, d.d. 18 September 1951, waarvan beroep;

Bepaalt, dat aan appelland zal worden teruggegeven zijn onder beheer staand, aan de Staat in eigendom overgegangene vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats mocht zijn gekomen;

Tekent aan, dat appelland ingevolge het bepaalde in art. 3 jo. art. 17 van de wet van 20 Juli 1951 Stbl. 1951 no. 311 en art. 5 van de Besluit-Proclamatie van 23 Juli 1951 Stbl. 1951 no. 317 sedert 26 Juli 1951 te 12 uur niet langer als vijandelijk onderdaan wordt aangemerkt.

No. 53/377

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 16
Februari 1953 (Mrs. Verdam, Tabingh Suermondt en de Flines).

Geïtimeerde heeft als hoekman het omstreden effect gekocht van Liro en doorgeleverd. Daarna is het effect in de voorraad van geïtimeerde teruggekeerd en in 1946 wederom geleverd aan een derde.

Geïtimeerde was als hoekman ver-

plicht zijn bemiddeling te verlenen ook aan Liro bij de verkoop ter beurze (R 52/227). Van de hoekman kan niet worden verlangd dat door hem een nummer-administratie wordt bijgehouden van de door zijn tussenkomst door Liro verhandelde stukken, hetgeen overigens onmogelijk zoude zijn ten aanzien van stukken, die niet in handen van de hoekman komen.

Beslissing a quo bevestigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 53, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift no. 1145/48, waarbij *Elisabeth Johanna Ebberlee*, wonende te Groningen, weduwe van wijlen de heer *Joseph Elias van Hasselt*, gemachtigde Mr. N. J. Polak te Groningen, in hoger beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie d.d. 20 Juli 1948, gegeven tussen J. E. van Hasselt, als vroegere bezitter, en de firma *Drukker & de Herder*, Spuistraat 102-106 te Amsterdam, als tegenwoordige bezitster, ten aanzien van 1 aandeel à f 500,— in de *Javasche Bosch Exploitatie Maatschappij*, no. 3996, waarbij de firma *Drukker & de Herder* voornoemd, in den eigendom van gemeld effect is erkend;

Gezien een verweerschrift van geïntimeerde;

Gehoord ter zitting van 11 Februari 1952 Mr. A. H. Smit namens appellante en Andreas Marie Louisius Wijntjes, firmant van geïntimeerde, namens deze;

Gezien de stukken, waaronder een expeditie van de beschikking, waarvan beroep, en die welke door of namens partijen op verzoek van den Raad zijn overgelegd;

Overwegende, dat tussen partijen niet is betwist, dat appellante in de rechten getreden is van haar overleden echtgenoot J. E. van Hasselt;

Overwegende, dat appellante in haar appèlrequest o.m. heeft aangevoerd, dat zij niet weet van wien geïntimeerde het effect heeft gekocht en door wien het aan geïntimeerde is geleverd;

dat appellante de gehele reeks van verkopen van het effect vanaf Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, tot aan geïntimeerde wil weten;

dat de Afd. Effectenregistratie een onderzoek had kunnen instellen;

dat appellante ook niet kan nagaan of het effect niet op een smijtdag is gekocht;

dat zij subsidiair toepassing wenst van art. 57, lid 1, van K.B. E 100, t.w. een schadevergoeding aan haar te betalen, indien het effect niet tot haar terugkeert;

Overwegende, dat ter zitting door de verklaring van A. M. L. Wijntjes voornoemd, bevestigd door overgelegde bescheiden, is komen vast te staan, dat het litigieus effect op 27 April 1942 door geïntimeerde is gekocht van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat, en toen onmiddellijk doorgeleverd is aan Ingwersen;

dat het effect op 11 Juni 1942 weer bij geïntimeerde is teruggekeerd, afkomstig van van der Wielen;

dat geïntimeerde het effect daarna — op 26 Juni 1942 — geleverd heeft aan de Amsterdamse Bank;

dat het daarna en wel op 22 Februari 1944 bij geïntimeerde is teruggekeerd, afkomstig van Van Vloten & de Gijsselaar, als levering op een door geïntimeerde ter beurze afgesloten aankoop van 17 Februari 1944;

Overwegende, dat geïntimeerde voorts nog heeft verklaard, dat de firma in het onderhavige fonds handelt als hoekman;

dat zij steeds voorraad van het fonds heeft;

dat toen zij van Van Vloten & de Gijsselaar kocht, zij dat deed in opdracht van een derde, aan wien zij een stuk uit haar stock gaf;

dat het door van Vloten & de Gijsselaar geleverde stuk aldus bij geïntimeerde in voorraad bleef;

dat zij het in 1946 weer aan een derde heeft geleverd;

dat het nakijken van nummers van effecten niet usantieel is, behoudens ten aanzien van de weinige gestolen effecten, welke nummers in de rechechelijsten voorkomen;

Overwegende, dat appellante ter zake heeft aangevoerd, dat geïntimeerde, die het stuk zelf van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat („Liro”), verkregen had, en in den handel had gebracht, niet te goeder trouw geacht kan worden bij een latere verkrijging;

dat zij immers in haar administratie had kunnen nagaan, dat zij het stuk van Liro had verkregen en zij dus wist, dat het een geroofd stuk was, althans dat een grote kans daarvoor aanwezig was;

Overwegende, dat tussen partijen onbetwist is, dat geïntimeerde hoekman was voor het onderhavige soort effecten;

Overwegende, dat — zoals door de Raad in zijn uitspraak van 23 Juni 1952 (Rechtsherstel, no. 52/227) is vastgelegd — de hoekman krachtens sedert lang bestaande beursgebruiken bepaalde verplichtingen heeft, die hem van b.v. de commissionnair onderscheiden, zoals zijn verplichting om vóór beursontvangens opdrachten tegen middenkoers af te rekenen, en zoals zijn gehoudenheid om van elk zijner medeleden — waaronder in de bezettingstijd ook Liro — opdrachten tot koop en verkoop te aanvaarden, omdat anders geen onaanvechtbare noteringen tot stand kunnen komen, daar toch met alle vraag en aanbod rekening gehouden moet worden om tot de bepaling van de beurskoers in een bepaald fonds te geraken;

Overwegende, dat de hoekman in de bezettingstijd dus verplicht was zijn bemiddeling aan Liro te verlenen voor het verkopen van effecten;

Overwegende, dat de Raad van oordeel is, dat onder deze omstandigheden het geen zin heeft van den hoekman te verlangen, dat hij van de door zijn tussenkomst door Liro verhandelde stukken een eigen administratie aanhield, ten einde de nummers van die stukken later te kunnen controleren, afgescheiden nog van de onmogelijkheid om dit te doen ten aanzien van stukken, die niet in handen van de hoekman kwamen;

Overwegende, dat de Raad derhalve van oordeel is, dat geïntimeerde geacht moet worden het litigieuze effect in regelmatig beursverkeer verkregen te hebben en dat er geen aanleiding bestaat om nader bewijs van zijn goede trouw te verlangen;

Overwegende, dat derhalve de beslissing, waarvan beroep, bekrachtigd moet worden en er geen termen aanwezig zijn om het subsidiair gedaan verzoek van appellante om schadevergoeding, toe te wijzen;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissing, waarvan beroep.

Veroordeelt appellante in de kosten van het hoger beroep, tot op deze uitspraak aan de zijde van geïntimeerde, begroot op nihil.

No. 53/378

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 2
Februari 1953 (Mrs. Dijksterhuis, Craandijk en Polderman).

Na-aanmelding van effecten afhankelijk gesteld van de vraag, of appellant in 1946 bij het achterwege laten van de aanmelding in staat kon worden geacht, zijn wil te dien aanzien op normale wijze te bepalen. Rapport van psychiater bevolen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 81).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 26 Februari 1952 ter 's Raads Griffie ingekomen verzoekschrift van X., wonende te Zuilen (gemachtigde Mr. R. Korthals Altes, advocaat te Amsterdam), waarbij hij komt in beroep van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad van 29 Januari 1952, houdende afwijzing van een door appellant gedaan verzoek tot na-aanmelding van 13 aandelen ad f 1.000,— N.V. Twentsche Kabelfabriek, Haaksbergen nrs. 63, 335, 336, 337, 338, 426, 427, 347, 348, 501, 377, 378, 430 en 6 oprichtersbewijzen idem nrs. 312, 313, 314, 315, 316, 331;

Gezien het schriftelijk antwoord van de Minister van Financiën, optredend namens de Staat der Nederlanden en strekkende tot bekrachtiging der beroepen beslissing;

Gelet op de mondelinge behandeling ter zitting van 19 October 1952;

Overwegende, dat het beroep in hoofdzaak hierop gegrond is, dat appellant in het tijdvak, waarin de aanmelding ter registratie had moeten plaats vinden (15 April 1946 tot 1 Augustus 1946) tengevolge van een ernstige ziekte en in verband daarmee opgetreden psychische stoornissen niet in staat was op normale wijze zijn wil te bepalen en mitsdien geacht moet worden door van zijn wil onafhankelijke omstandigheden de litigieuze effecten redelijkerwijze niet ter registratie te hebben kunnen aanmelden;

Overwegende, dat de Raad het noodzakelijk acht het oordeel van een psychiater in te winnen omtrent de in het dictum te formuleren vraag;

RECHTDOENDE:

Alvorens verder te beslissen:

Benoemt Dr. S. P. Tammenoms Bakker, zenuwarts te Amsterdam als deskundige teneinde de Raad voor te lichten over de vraag of X., toen hij in 1946 naliet bovengenoemde effecten ter registratie aan te melden in staat kon worden geacht zijn wil te dien aanzien op normale wijze te bepalen, zo niet, of zou kunnen worden aangenomen, dat hij tengevolge van omstandigheden onafhankelijk van zijn wil de effecten redelijkerwijs niet heeft kunnen aamelden;

Bepaalt, dat de kosten van het deskundigenonderzoek ten bedrage van f 200,— voor rekening zijn van appellant, die gehouden is binnen veertien dagen na deze uitspraak een depôt tot dit bedrag ter 's Raads Griffie te storten;

Verstaat, dat de beëdiging van de deskundige zal plaats vinden ter zitting van deze Raad en Kamer op 16 Februari 1953.

No. 53/379

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 3
Februari 1953 (Mrs. Schreuder, van Zeggelen en van Lookeren Campagne).

Het beroep van appellant op art. 10 K.B. A 6 faalt i.v.m. het bepaalde in art. 6, lid 2, K.B. A 6.

De voorlopige koopacte in 1941 was aangegaan onder dwang van Fischer, zodat moet worden aangenomen, dat ook het definitieve koopcontract onder dwang is tot stand gekomen.

Zowel de vordering van appellant tot herstel in den eigendom als van de mede-appellante tot herstel van de afgeloste hypothecaire vordering dienen te worden toegewezen, zoals nader in het dictum omschreven.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 113c (oud)).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de stukken, waaronder een verzoekschrift, ingekomen bij de Raad op 22 Juni 1950 en ingediend door:

1. Pieter Bonne Beets, fabrikant, wonende te Amsterdam en

2. Sophie Jeanette Dentz, weduwe van F. de Beer, wonende te Amsterdam, gemachtigde Mr. G. H. A. Grosheide, advocaat te Amsterdam,

alsmede een verweerschrift, ingekomen bij de Raad op 26 September 1950 en ingediend door

Mr. Dr. Floris Bastiaan Jonker, advocaat te Amsterdam, als beheerder over het vermogen van Georg Ernst Fischer, koopman, gewoond hebbend te Driehuis-Velsen;

Gehoord ter terechtzitting van 15 November 1950 Mr. C. A. van Swigchem, advocaat te Amsterdam als gemachtigde van de partijen Beets en Dentz, Mr. Dr. F. B. Jonker, advocaat te Amsterdam in zijn voormelde hoedanigheid, alsmede de getuigen C. A. A. van Werkhoven, H. Beets en C. A. Reiman;

Overwegende, dat partij Beets rechtsherstel vordert ten aanzien van zijn eigendomsrecht op de percelen gelegen aan de Duivendrechtsekade te Amsterdam, plaatselijk gemerkt nummers 76, 77, 78, 79, 80 en 81, kadastraal bekend in die gemeente Sectie A.G. nummers 557, 558 en 559, welk onroerend goed, eigendom van partij Beets bij acte, op 1 September 1944 voor notaris P. C. M. de Bie te Amsterdam verleden en overgeschreven ten hypotheekkantore te Amsterdam in deel 3365, nummer 77, door partij Beets voor een prijs van f 33.000,— werd verkocht aan partij Fischer;

Overwegende, dat uit vorengemelde koopsom werd voldaan een bedrag van f 12.000,— voor aflossing en een bedrag van f 1.496.25 voor rente ter verkrijging van ontslag uit het hypotheccair verband ten laste van partij Beets en ten behoeve van partij de Beer-Dentz, welke aflossing en rente echter niet aan laatstgenoemde creditrice zijn ten goede gekomen, doch gestort zijn bij de Nederländische Grundstücksverwaltung (N.G.V.), in verband waarmede door partij de Beer-Dentz een verzoek is ingediend tot rechtsherstel voor de te haren behoeve bestaan hebbende hypotheccaire inschrijving ten hypotheekkantore te Amsterdam d.d. 17 October 1932 in deel 1599 nummer 27, genomen krachtens een acte van schuldbekentenis en hypotheekstelling op die dag voor Notaris S. Teixeira de Mattos te Amsterdam verleden;

Overwegende, dat partij Beets, aanvoerend dat Fischer Rijksduitser was — hetgeen door partij Fischer niet is

betwist — zich bij de pleidooien heeft beroepen op het Besluit rechtsverkeer in oorlogstijd (K.B. d.d. 7 Juni 1940 Staatsblad no. A 6) en daarmede kennelijk heeft willen betogen, dat de aan gemelde overdracht van bedoeld onroerend goed ten grondslag liggende overeenkomsten, gesloten zonder voorafgaande toestemming van de in artikel 6 van genoemd K.B. bedoelde Commissie, welke overeenkomsten ook niet nader zijn bekrachtigd, ingevolge het in artikel 10 van dat K.B. bepaalde nietig zijn als aangegaan met een vijandelijk onderdaan;

Overwegende, dat dit beroep naar 's Raads oordeel moet worden verworpen, daar de aan de overdracht van het onroerend goed ten grondslag liggende overeenkomsten — de voorlopige koopovereenkomst van 8 November 1941 en de definitieve overeenkomst, neergelegd in gemelde akte van 1 September 1944 — door Beets wel werden aangegaan met een vijandelijk onderdaan, Fischer, doch het eerste lid van artikel 6 van het Besluit rechtsverkeer in oorlogstijd ten deze niet van toepassing is, daar het hier betrof een handeling aangegaan door een persoon, Beets, die zich in door de vijand, bezet gebied bevond, die handeling een zaak betrof, welke zich in dat gebied bevond en niet gebleken is, dat derzelve gevolgen zich buiten dat gebied uitstrekten noch dat daarbij onmiddellijk of middellijk belangen van personen betrokken waren, die zich buiten dat gebied bevonden;

Overwegende, dat Beets zijn vordering tot rechtsherstel doet steunen op de stelling, dat de overdracht van het onroerend goed is tot stand gekomen door dwang en bedreiging van Fischer;

Overwegende, dat door de verklaringen der ter terechtzitting gehoorde getuigen van Werkhoven en Hendrik Beets wel aannemelijk is geworden dat Fischer ter bereiking van het doel, dat hij zich gesteld had — het verkrijgen van de eigendom der ten processe bedoelde percelen — gebruik heeft gemaakt van bedreiging met het optreden van Duitse instanties en ook door Mr. Jonker, optredende voor partij Fischer, ter zitting is toegegeven, dat Fischer wel eens met Duitse machtsorganen dreigde;

Overwegende, dat uit de verklaringen der getuigen van Werkhoven en H. Beets nu wel niet met nauwkeurigheid valt op te maken op welke tijd-

stippen die dreigementen door Fischer zijn geuit, doch uit de verklaringen van de getuige Reiman wel is gebleken, dat Fischer hem, Reiman, met het concentratiekamp heeft bedreigd teneinde hem te dwingen om van het gebruik maken van zijn koopoptie op de percelen afstand te doen en om zijn rechten uit die koopoptie aan hem, Fischer, over te dragen, hetgeen dus moet geschied zijn vóór het tijdstip 8 November 1941, waarop het voorlopig koopcontract tot stand kwam;

Overwegende, dat de Raad op grond van de verklaringen der genoemde getuigen en de eigen verklaring van partij Fischer, aannemelijk acht dat Fischer Beets met Duitse dwangmaatregelen heeft gedreigd om hem te dwingen tot het aangaan der voorlopige koopovereenkomst;

dat partij Fischer wel heeft gesteld, dat die tussen Fischer en Beets gesloten voorlopige koopovereenkomst „stoelde” op de door Beets bij de huurovereenkomst gegeven koopoptie, waarmede partij Fischer kennelijk heeft willen betogen, dat er voor Beets een contractuele verplichting bestond tot het aangaan van het voorlopig koopcontract, doch dit betoog faalt, daar het huurcontract door Beets gesloten was met de N.V. Reiman en deze naamloze vennootschap de koopoptie had en Beets dus niet contractueel gebonden was tegenover Fischer;

Overwegende, dat nu aannemelijk is geworden dat de voorlopige koopovereenkomst door dwang van de zijde van Fischer is tot stand gekomen, eveneens moet worden aangenomen dat zulks het geval is met de op 1 September 1944 tussen Beets en Fischer tot stand gekomen definitieve koopovereenkomst, daar de mogelijkheid om Beets, gelijk is geschied, door middel van rechtsmaatregelen te dwingen het definitieve koopcontract aan te gaan, voortspoot uit de door Fischer in 1941 op Beets toegepaste dwang tot het aangaan der voorlopige overeenkomst;

Overwegende, dat uit het vorenverwogene volgt, dat zowel de vordering van partij Beets als die van partij de Beer-Dentz, die haar vordering tot rechtsherstel doet steunen op het door geen der partijen betwiste feit, dat de aflossing der hypotheek haar niet ten goede is gekomen voor toewijzing vatbaar is;

Overwegende, dat de Raad dit rechtsherstel zal gelasten in voege als door

de notaris-bemiddelaar in het proces-verbaal van zwaarigheden, voor het geval de overdracht onder dwang zou hebben plaats gevonden, voorgesteld, tegen welk voorstel op zich zelf door partij Fischer geen bezwaren zijn ingebracht en de Raad dit voorstel ook redelijk voorkomt, echter met dien verstande, dat de rentevoet der hypotheek nader wordt vastgesteld op 4 %;

RECHTDOENDE:

Verstaat dat met overschrijving zowel van de voorlopige koopovereenkomst van 8 November 1941 als van de definitieve koopovereenkomst van 1 September 1944 het ten processe bedoelde onroerend goed wordt gesteld ten name van partij Beets en dat dit onroerend goed voor zoveel nodig door partij Fischer aan partij Beets wordt overgedragen;

Verstaat dat partij Beets aan partij Fischer betaalt de door partij Beets ontvangen saldo koopsom ad f 19.247,61 verhoogd met de daarvan door partij Beets vanaf de ontvangst tot aan de afdracht gekweekte rente;

Verstaat, dat partij Fischer aan partij Beets betaalt de door laatstgenoemde partij gederfde netto exploitatie-opbrengst van het onroerend goed over de periode vanaf 1 September 1944 tot aan het tijdstip waarop partij Beets weer in de eigendom van het onroerend goed is hersteld; met bepaling dat geen aftrek plaats vindt van „bespaarde” rente op het door partij Fischer te vergoeden exploitatie-saldo;

Verstaat, dat, voorzover door Fischer tijdens zijn bezit verbeteringen aan het onroerend goed zijn aangebracht, de daardoor veroorzaakte waardevermeerdering door partij Beets aan partij Fischer wordt vergoed, terwijl voor het geval door het toedoen van Fischer tijdens diens bezit enige waardevermindering mocht zijn veroorzaakt, deze waardevermindering door partij Fischer aan partij Beets zal worden vergoed;

Verstaat dat partijen, indien zij het ten aanzien van de exploitatieopbrengst, de eventuele waardevermeerdering of de waardevermindering niet onderling eens worden binnen dertig dagen na daartoe door de notaris-bemiddelaar te zijn opgeroepen, gehouden zijn voor de vaststelling dezer cijfers het bindend advies te vragen van de door de Afdeling Onroerende Goederen

van de Raad voor het Rechtsherstel ingestelde Arbitrage-Commissie;

Verstaat, dat de hypothecaire inschrijving ten behoeve van partij de Beer-Dentz wordt hersteld, zodat partij Beets aan haar weer schuldig is de hoofdsom ad f 12.000,— en de rente daarvan ad 4 % vanaf 16 April 1942;

Verstaat, dat partij de Beer-Dentz aan partij Fischer cedeert hare verandering op de Nederländische Grundstücksverwaltung of enige soortgelijke instelling terzake van het in ontvangstnemen van hoofdsom en rente harer hypotheek;

Verstaat, dat partij Fischer aan partij Beets zal vergoeden de kosten van het proces-verbaal van zwaarigheden ad f 582,50, die van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad ad f 85,— en die van de N.G.V. ad f 2,50, derhalve in totaal f 670,— die door partij Beets voorlopig zijn voldaan;

Verstaat, dat partij Fischer aan partij de Beer-Dentz zal vergoeden hare kosten voor juridische bijstand ad f 150,—;

Veroordeelt partij Fischer tot betaling van de kosten dezer procedure tot op heden aan de zijde van partij Beets begroot op f 200,— en aan de zijde van partij de Beer-Dentz op f 50,—.

No. 53/380

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
2 April 1953 (Mrs. Prof. Kollewijn, Prof. Duyfjes en Van Vrijberghe de Coningh).

Het N.B.I. heeft bij schrijven van 3 Juli 1948 aan belanghebbenden medegedeeld, dat het „de Perponcher” vermogen niet als vijandelijk vermogen zal worden aangemerkt en vervolgens bij brief van 30 Juni 1952 medegedeeld, dat het de voornoemde beslissing van 3 Juli 1948 intrekt.

Art. 5 van de Wet van 20 Juli 1951 staat aan de intrekking van de beschikking van 1948 niet in de weg, omdat deze beslissing niet steunt op art. 34, 1e lid sub f van het K.B. E 133.

Ingevolge art. 3 jo. art. 10 K.B. E 133 gaat het vijandelijk vermogen van rechtswege op de Staat over en is het N.B.I. belast met het beheer. Tegenover deze dwingende wetsbepalingen kan een onjuiste opvatting van het

N.B.I., waarvan de onjuistheid later wordt ingezien, generlei effect sorteren in dien zin, dat het **N.B.I.** daardoor niet meer belast zoude zijn met het hem door de wet van rechtswege opgedragen beheer. Het **N.B.I.** blijft steeds bevoegd en zelfs verplicht vermogensbestanddelen onder beheer te nemen, indien het tot het inzicht komt dat deze vijandelijk vermogen zijn.

Beroep afgewezen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 3, 10, 34 en 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het verzoekschrift d.d. 25 Juli 1952 van Friederich Carl Graaf de Perponcher, wonende te Bonn en te dezer zake domicilie kiezende te Rotterdam ten kantore van zijn procureur Mr. J. Coert Jr.;

Gelezen het antwoord d.d. 26 Augustus 1952 van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.), woonplaats kiezende ten kantore van zijn gemachtigde Mr. D. J. Veegens;

Gehoord partijen bij monde van hun gemachtigden voornoemd ter terechtzitting van Donderdag 18 December 1952;

Gelet op de overgelegde stukken;

Overwegende, dat requestrant in zijn request in beroep heeft gesteld:

dat het Nederlandse Beheersinstituut bij brief van 30 Juni 1952 PE'24'75, Afdeling Liquidatie, onderwerp Nalatenschap Douarière G. James, geboren J. M. Baronesse de Perponcher, aan requestrant's raadsman heeft medege-deeld, dat dit Instituut bij genoemde brief, voorzover nodig, intrekt de beslissing, die zou kunnen worden gezien in de brief d.d. 3 Juli 1948 No. PE'24'75, gericht aan de destijds te Goes gevestigde vertegenwoordiging van het Nederlandse Beheersinstituut aangaande de nalatenschap van Jeanne Marie James Baronesse de Perponcher overleden 13 April 1852 en dat het Beheersinstituut daarbij voorts te kennen geeft dat zijn standpunt omtrent de gerechtigheid tot de bestanddelen van gemelde nalatenschap zodanig is als zal worden geformuleerd in de conclusie van antwoord in conventie en van eis in reconventie, in de ten verzoeken van Friederich Carl Graaf de Perponcher aanhangig gemaakte procedure terzake van bovengemelde nalatenschap;

dat requestrant hierbij, tempore utile, in beroep komt van de in genoemde

brief van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 30 Juni 1952 gegeven beslissing;

dat requestrant van oordeel is dat het Nederlandse Beheersinstituut tot intrekking van de beslissing, o.a. neergelegd in zijn brief d.d. 3 Juli 1948 No. PE'24'75, gericht aan de destijds te Goes gevestigde vertegenwoordiging niet meer gerechtigd is, daar zijn bevoegdheid tot intrekking van beschikkingen uitsluitend berust kan hebben op het bepaalde in artikel 37, 5de lid K.B. E 133, welke bevoegdheid tengevolge het bepaalde in artikel 5 van de Wet van 20 Juli 1951 aan het Nederlandse Beheersinstituut is ontnomen;

en mitsdien heeft verzocht:

Primair:

voor recht te verklaren dat het Nederlandse Beheersinstituut op 30 Juni 1952 niet meer gerechtigd was zijn beslissing o.a. neergelegd in zijn brief dd. 3 Juli 1948 No. PE'24'75 gericht aan de destijds te Goes gevestigde vertegenwoordiging, op grond van het bepaalde in artikel 5 van de Wet van 20 Juli 1951, in te trekken;

Subsidiair:

de beroepen beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut neergelegd in zijn voornoemde brief d.d. 30 Juni 1952 te vernietigen;

met veroordeling van het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten dezer procedure;

Overwegende, dat het N.B.I. hierop heeft geantwoord, dat door verschillende omstandigheden de van de Directie van het N.B.I. uitgegane brief van 3 Juli 1948 niet in overeenstemming is met de werkelijke rechtsverhouding van partijen;

dat dit duidelijk wordt bij kennisneming van de overgelegde honderd jaar oude Nederlandse vertaling van het testament d.d. 23 Maart 1846 (prod. c), die en aan duidelijkheid en aan overzichtelijkheid alles te wensen overlaat;

dat het N.B.I. eerst tot een juiste formulering van zijn standpunt is kunnen komen, nadat zijn raadsman een uitvoerige studie had gemaakt van het Engelse recht betreffende trusts, van de bepalingen van het testament en van het internationaal privaatrecht;

dat partijen zijn overeengekomen het terzake tussen hen bestaande geschil te doen berechten door de gewone rech-

ter, bij wien het waarschijnlijk drie instantiën zal doorlopen;

dat het aan het B.I. noch redelijk noch billijk zou voorkomen, indien hij in die procedure gebonden ware aan de in dwaling geschreven brief van 3 Juli 1948, en het B.I. zich dan ook voorbehoudt het bindend karakter van die brief voor de gewone rechter te betwisten;

dat appellant in zijn hoger beroep tegen de intrekking van een beslissing, die geen (bindende) beslissing is, niet-ontvankelijk dient te worden verklaard;

dat subsidiair, wat de zaak zelf betreft, het B.I. aanvoert, dat de brief van 3 Juli 1948 niet inhoudt een beslissing als bedoeld in artikel 34, lid 1 onder b t/m f E 133, maar een verklaring omtrent het beheer van vijandelijk vermogen, als bedoeld in letter a van die bepaling;

dat het B.I. ingevolge art. 37, lid 5 E 133 bevoegd was deze verklaring te allen tijde in te trekken en de hierboven uiteengezette gronden, die het daartoe hebben bewogen, de uitoefening van die bevoegdheid alleszins wettigen;

Weshalve het B.I. zich wendt tot de Raad met het eerbiedige verzoek appellant niet-ontvankelijk te verklaren in zijn beroep, althans de beslissing waarvan beroep te bekrachtigen; kosten rechtens;

Overwegende, dat ten processe is komen vast te staan, dat Jeanne Marie James Baronesse de Perponcher bij een niet in alle opzichten duidelijk testament van 18 Augustus 1852 een gedeelte van haar vermogen heeft vermaakt aan drie, voorshands als fiduciaire eigenaren te kwalificeren personen, aan wie het recht van coöptatie werd verleend onder de last, om de netto inkomsten uit dit vermogen uit te keren uæ uæ drietal personen uit het geslacht de Perponcher of hun erfgenamen en rechtverkrigenden bij plaatsvervulling;

dat de tegenwoordige fiduciaire eigenaren zijn: Mr. J. A. Star Busmann en twee Heren Lenshoek, terwijl degenen, aan wie de fiduciaire eigenaren verplicht zijn de netto inkomsten uit het vermogen af te dragen, Duitsers zijn;

dat dan ook de fiduciaire eigenaren terstond na de bevrijding schriftelijk opgave van het vijandelijk vermogen aan het Nederlandse Beheersinstituut hebben gedaan;

dat echter twijfel bestond over de vraag, of het onder beheer der fiduciaire eigenaren staande stam-kapitaal zelf ook als vijandelijk vermogen moest worden beschouwd dan wel alleen de uit te keren revenuen en dienaangaande, nadat hierover zeer summier aan de Redactie van het W.P.N.R. een vraag was gesteld en hierop in nummer 4035 van dat Weekblad een antwoord van Prof. Meyers was verschenen, door de Directie van het N.B.I. aan zijn tegenwoordiger te Goes de brief van 3 Juli 1948 PE'24'75 is geschreven, waarin onder meer de volgende passages voorkwamen:

„Een en ander heeft ons er dan ook „toe doen besluiten, om een oplossing „te zoeken in de richting als aangegeven door Meyers in het tweede gedeelte van bovenbedoelde rechtsvraag, „m.a.w. om de rechtsgeldigheid van de „beschikkingen van erflaatster staande „te houden door een parallel te trekken met een familiestichting. Deze oplossing brengt enerzijds mede, dat de „toestand, zoals deze in feite reeds circa 100 jaar bestaat, wordt gehandhaafd, doch o.i. anderzijds, dat het „onderwerpelijke kapitaal momenteel „geen vijandelijk vermogen is, doch dat „slechts het recht op de vruchten en „inkomsten, zoals deze periodiek toekomen aan de beneficiëerden, als zodanig is aan te merken, zolang dat „recht toekomt aan vijandelijke onderdanen gedurende derzelver leven. De „administrators zijn dan te beschouwen „als bestuurders dier stichting. Van „een mogelijkheid tot „afkoop” of „verdeling” van het kapitaal is ons — „mede gezien de beantwoording van „voormelde rechtsvraag door Prof. „Meyers — niet gebleken.

„Wij verzoeken U dan ook in overleg met onze Afdeling Vijandelijk Vermogen alle de onderwerpelijke vijandelijke vermogens in „eigen beheer” te nemen of te houden en U verder „dienaangaande te verstaan met de „trustees. Vanzelfsprekend blijven wij „gaarne op de hoogte van de verdere „gang van zaken”;

Overwegende, dat tussen partijen vaststaat, dat het in de laatste geciteerde alinea tot de vertegenwoordiging van Goes gericht verzoek om „alle de onderwerpelijke vermogens in „eigen beheer” te nemen” alleen sloeg op de revenuen van het bovenbedoelde stamkapitaal;

Overwegende, dat vervolgens Mr.

Star Busmann zich tot de Vertegenwoordiging te Goes heeft gewend bij brief van 10 September 1948, luidende als volgt:

„Mijne Heren,

„Van den Heer J. Q. C. Lenshoek vernam ik, dat U tot de beslissing is gekomen dat het vermogen nagelaten „door Mevrouw de weduwe James geb. Baronesse de Perponcher niet als vijandelijk vermogen is te beschouwen, „doch alleen de netto-inkomsten, welke „dat vermogen opbrengt en zal opbrengen.

„Aangezien deze beslissing voor den „Heer Lenshoek en mij van het grootste „belang is, zoude ik het zeer op prijs „stellen, hiervan een schriftelijke bevestiging te mogen ontvangen, waarvoor ik U bij voorbaat dank zeg.

„waarop het N.B.I., vertegenwoordiging Zeeland, bij brief van 13 September 1948 heeft geantwoord:

„Naar aanleiding van Uw schrijven „d.d. 10 dezer, doen wij U ingesloten „toekomen afschrift van het schrijven „d.d. 3 Juli 1948 van ons Hoofdkantoor, „waarin onze Juridische afdeling tot de „conclusie komt dat de kapitalen niet „— doch de revenuen wel — als vijandelijk vermogen worden aangemerkt”;

Overwegende, dat, gezien deze briefwisseling, het besluit, waartoe de Directie van het N.B.I. in zijn brief van 3 Juli 1948 aan zijn Vertegenwoordiging te Goes zegt te zijn gekomen en hetwelk door deze Vertegenwoordiging aan Mr. Star Busmann werd toegezonden op diens verzoek te mogen vernemen tot welke beslissing het N.B.I. gekomen was, zonder twijfel als een beslissing van het N.B.I. moet worden verstaan, waarbij uiteraard ook appellants belang had;

Overwegende, dat de Raad de beslissing van het N.B.I., neergelegd in de brief van 3 Juli 1948, waarbij aan de Vertegenwoordiging Zeeland alleen wordt verzocht de revenuen van het kapitaal in „eigen beheer” te nemen, in verband met de strekking van de gehele brief, leest als een beslissing, dat het bedoelde kapitaal zelf geen vijandelijk vermogen is;

Overwegende, dat appellants mitsdien ook belanghebbende is bij de, trouwens door het N.B.I. aan zijn raadsman medegegeelde, beslissing d.d. 30 Juni 1952, waarvan beroep, waarbij de beslissing van 3 Juli 1948 werd ingetrok-

ken, zodat appellants in zoverre met zijn beroep kan worden ontvangen;

Overwegende, dat het N.B.I. echter uitvoerig heeft betoogd, dat de in 1948 genomen beslissing, als zijnde in dwaling genomen, geen geldige beslissing zou zijn geweest, zodat ook aan haar intrekking in 1952 geen juridische betekenis zou kunnen worden toegekend en het tegen deze laatste zogenaamde beslissing ingestelde beroep mitsdien niet-ontvankelijk zou zijn;

Overwegende, dat de Raad meent deze vraag onbeantwoord te kunnen laten, omdat, gelijk hieronder zal blijken de vordering van appellants, indien zij ontvankelijk is, toch zal moeten worden ontzegd, en dit des te eerder doet wijl partijen hebben medegegeeld, dat de in bedoelde vraag gelegen juridische kwestie aan het oordeel van de gewone rechter wordt onderworpen;

Overwegende, dat de beslissing van het N.B.I. van 3 Juli 1948, naar het oordeel van appellants, een beslissing is als bedoeld in art. 34, 1e lid sub f van het K.B. E 133, en ook de intrekking bij brief van 30 Juni 1952 als zodanig moet worden gekwalificeerd, dat naar zijn mening, het N.B.I. tot het nemen van een dergelijke beslissing, sinds de inwerkingtreding van de zgn. „Bestemmingswet” van 20 Juli 1951 (Stbl. 1951 No. 311) niet meer is bevoegd ten aanzien van appellants, aangezien in art. 5 van deze wet is bepaald: „het Beheersinstituut (is) ten aanzien van onderdanen van Duitsland niet langer bevoegd tot de verrichtingen bedoeld in artikel 34, lid 1, onder b tot en met f, en artikel 37 van het Besluit Vijandelijk Vermogen”;

Overwegende, dat echter noch de beslissing van het N.B.I. van 1948, noch die van 1952 kan worden gezien als een beslissing bedoeld in artikel 34 sub f van het Besluit E 133, aangezien bij deze beslissingen door het N.B.I. geen verklaringen zijn afgegeven (of ingetrokken) dat een bepaalde persoon (appellants of Mr. Star Busmann of een als eigenaar van het stamkapitaal gedachte „stichting”) niet of niet langer vijandelijk onderdaan is of een persoon wiens vermogen moet worden aangegeven, doch is geconstateerd, dat een bepaald vermogen (het stamkapitaal) niet, resp. wel, behoort tot het vermogen van bepaalde vijandelijke onderdanen (met name van de Duitse erfgenamen de Perponcher), die tot de inwerkingtreding van de Bestemmings-

wet steeds als zodanig terecht zijn beschouwd;

Overwegende, dat waar de beslissing van het N.B.I. van 30 Juni 1952 niet steunt op art. 34, 1ste lid sub f van het K.B. E 133, het in dit verband door appellant op de Bestemmingswet gedaan beroep moet falen;

Overwegende, dat hiermede echter nog niet is uitgemaakt, dat het N.B.I. bevoegd was zijn beslissing van 1948 in te trekken;

Overwegende te dien aanzien, dat, volgens art. 3 van het Besluit E 133, vermogen, indien dit toebehoort aan een vijandelijke onderdaan, gelijk appellant, zonder twijfel tot op het tijdstip van inwerkingtreding der Bestemmingswet was, van rechtswege in eigendom overgaat op de Staat, terwijl dit vermogen krachtens artikel 10 wordt beheerd door het Beheersinstituut, welk beheer volgens art. 11 de bij dit artikel in het eerste lid genoemde bevoegdheden omvat;

Overwegende, dat tegenover deze dwingende wetsbepalingen een beslissing van het N.B.I., dat bepaalde vermogensbestanddelen niet tot het vermogen van een vijandelijk onderdaan behoren en dus geen vijandelijk vermogen zijn, terwijl het later tot het inzicht komt dat zij dit in werkelijkheid wel zijn, geen effect kan sorteren in dien zin, dat het N.B.I. daardoor niet meer belast zou zijn met het hem door de wet van rechtswege opgedragen beheer of niet meer bevoegd zou zijn tot de door de wet aan dat beheer verbonden bevoegdheden;

Overwegende, dat mitsdien het N.B.I. steeds bevoegd en zelfs verplicht moet worden geacht om vermogensbestanddelen, waarvan het eerst heeft verklaard, dat ze niet tot vijandelijk vermogen behoren, alsnog in de zin van art. 10 E 133 te gaan behoren, indien hen te eniger tijd zou blijken, dat deze vermogensbestanddelen in waarheid wel vijandelijk vermogen zijn;

dat het hierbij geen verschil maakt of deze latere overtuiging van het N.B.I. dat een zeker vermogen vijandelijk vermogen is, op later gebleken feiten berust dan wel is veroorzaakt — gelijk in casu aannemelijk is gemaakt — door later gerezen inzicht, dat zijn vroegere juridische beschouwing omtrent het niet-behoren van de bewuste vermogensbestanddelen tot het vermogen van een vijand onjuist was, daar

het N.B.I. immers ook in het laatste geval krachtens de wet verplicht is het beheer over dat bewuste vermogen te voeren, tenzij in of buiten rechte, al of niet op vordering van belanghebbenden de onjuistheid van dit nieuwe standpunt zou blijken;

Overwegende, dat daarom ook in het onderhavige geval het N.B.I., zodra het van de onjuistheid van zijn vroeger standpunt, dat het de Perponcher-vermogen géén vijandelijk vermogen was, niet in willekeur, maar na deskundige voorlichting overtuigd was geraakt, verplicht was het beheer over dit vermogen te voeren en bevoegd is tot de handelingen opgesomd in artikel 11, eerste lid van het Besluit E 133;

Overwegende, dat hiermede de door het N.B.I. in 1948 genomen beslissing onverenigbaar was, daar de nieuwe opvatting van het N.B.I., dat het vermogen wel vijandelijk vermogen is, noodzakelijk tot zelfs vóór de eerste, foutief geachte, beslissing haar werking moet doen gelden, zodat het met de aard dezer verhoudingen in overeenstemming was, dat het N.B.I. deze beslissing introk, waarbij ongerept blijft het recht van belanghebbenden de onjuistheid van het laatste standpunt van het N.B.I. voor de rechter aan te tonen, welke vraag echter thans door appellant is ter zijde gelaten als zijnde, gelijk hij bij pleidooi heeft verklaard, voor de onderhavige procedure niet van het minste belang;

dat alleen, indien door belanghebbenden uit kracht van de beschikking van 1948 rechten waren verkregen, dit aan een intrekking dier beschikking in de weg had kunnen staan, doch hiervan geen sprake was, aangezien, gelijk reeds overwogen, geen onjuiste beschikking van het N.B.I. vijandelijk vermogen aan de eigendomsovergang op de Staat en aan het door de wet aan het N.B.I. opgedragen beheer zou kunnen onttrekken, — geheel daargelaten de door de Raad thans niet te beantwoorden vraag in hoeverre de eerst genomen beslissing en het vertrouwen, dat belanghebbenden daarin mochten stellen, aanleiding zou kunnen zijn het N.B.I. aansprakelijk te stellen voor eventuele schade door belanghebbenden in verband met het later toch in beheer nemen van het vermogen geleden;

Overwegende, dat de Raad dus van oordeel is, dat het N.B.I. bevoegd was zijn beslissing van 3 Juli 1948 in te

R

trekken, zodat ook indien appelllant met zijn vordering ontvankelijk mocht zijn, deze toch zou moeten worden ontzegt;

Overwegende, dat op grond van het voorgenoemde het appel moet worden afgewezen en appelllant veroordeeld in de kosten van het geding;

RECHTDOENDE:

Wijst het beroep af;

Veroordeelt appelllant in de kosten van het geding tot op heden aan de zijde van het N.B.I. gevallen begroot op f 125.—.

No. 53/381

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 12 Januari 1953 (Mrs. Dijksterhuis, Craandijk en Raedt).

Verzoek tot na-aanmelding — in eersten aanleg afgewezen — in hoger beroep toegestaan.

Appellante, bij wie elk begrip van hetgeen een effect is ontbreekt, heeft haar eigen wil omtrent alles wat met de omstreden effecten verband houdt, ondergeschikt gemaakt aan de wil van T.

De niet tijdige aanmelding is veroorzaakt door de nalatigheid van T. en appellante is niet in de gelegenheid geweest ter zake haar wil te bepalen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 81, 68).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 29 Maart 1952 ter 's Raads Griffie ingekomen verzoekschrift van X., gehuwd met Y. en tot het instellen van dit geding, gemachtigd door haar echtgenoot, wonende te Amsterdam (gemachtigde Mr. A. Hochberg-van Wallinga, advocaat aldaar), waarbij zij in beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad d.d. 28 Februari 1952 houdende afwijzing van haar verzoek tot na-aanmelding van de volgende effecten:

f 1/240.— cert. v. aand. Calvé Delft, no. 25883;

f 1/1000.— gew. aand. van Gelder Zonen, no. 15137;

1/10 cert. Anaconda Copper Mining Cy., no. 31828;

2/5 cert. Kennecott Copper nrs. 574, 891;

f 1/240.— cert. v. aand. Calvé Delft no. 30069;

2/10 cert. v. Shell Union Oil Corp. nrs. 16032, 54625;

10 winstaand. Verg. Vorstenlandse Cultuur Mij. nrs. 15790/94, 16985, 21083, 25199, 26327, 28851;

f 2/1000.— aand. Holl. Transatl. Handelsvereniging nrs. 1764-1765;

1/10 cert. Illinois Central Rr. Cy. nr. 14777;

5/10 cert. Canadian Pacific nrs. 9389, 26217, 29395, 33792, 39820.

Gezien het schriftelijk antwoord van den Minister van Financiën, optredend voor den Staat der Nederlanden;

Gelet op de mondelinge behandeling ter zitting van 8 December 1952;

Overwegende, dat verzoekster haar beroep grondt op verkeerde toepassing van artikel 81 van het Besluit E 100, daar de Afdeling Effectenregistratie ten onrechte niet heeft aangenomen dat zij door van haar wil onafhankelijke omstandigheden bij de registratie niet is kunnen opkomen en voorts als nieuw feit aanvoert, dat genoemde afdeling bij in kracht van gewijsde gegane beslissing van 18 Mei 1949 een op dezelfde gronden als in het onderhavig geval gedaan verzoek tot na-aanmelding van een aandeel ad f 1.000.— Silau Sumatra Rubbermaatschappij heeft aanvaard;

Overwegende vooreerst, dat in de beroepen beslissing melding wordt gemaakt van een door J. G. T. gepretendeerde aanspraak op de eigendom der litigieuze effecten, daar zij zouden hebben toebehoord aan A. T., overleden in 1948, van wien hij een der erfgenamen is, doch de Afdeling Effectenregistratie terecht heeft overwogen, dat deze pretentie buiten beschouwing moet worden gelaten en haar onderzoek heeft beperkt tot de vraag of verzoekster, als tegenwoordig bezitster der effecten zich met recht op de omstandigheden bedoeld in artikel 81 van het Besluit E 100 heeft beroepen;

Overwegende, dat ook in deze instantie de vraag van het eigendomsrecht op de litigieuze effecten buiten beschouwing moet blijven, daar de al- of niet erkenning in het eigendomsrecht van verzoekster ter beslissing staat van de Afdeling Effectenregistratie ingeval

van gegrondbevinding van het onderhavige beroep;

Overwegende, dat verzoekster ter staving van haar beroep in hoofdzaak het volgende heeft aangevoerd:

Verzoekster beschikte vóór de oorlog over geldmiddelen als gevolg van de verkoop van een door haar gedreven sigarenzaak;

Haar eerste echtgenoot Z., die haar in 1935 heeft verlaten en van wien zij thans is gescheiden, heeft haar in het bezit gelaten van de gehele zaak met inventaris en de complete inboedel;

Nadien heeft verzoekster een pensioen geopend en is met een pensioonaanspraak A. T. gaan samenleven tot diens overlijden in 1948;

Deze, die tot 1939 in het effectenvak werkzaam was, heeft zich belast met de belegging van haar spaarpenningen in effecten;

Het initiatief daartoe ging geheel van A. T. uit, die haar deze belegging aanriep om te ontkomen aan een door hem tengevolge van de oorlog verwachte waardedaling van het geld;

Verzoekster, die zelf nooit een effect had bezeten, heeft alles overgelaten aan A. T. en verkeerde in de mening, dat deze wel zou zorgen voor de aangifte van deze stukken voor de belasting en voor de registratie van de effecten;

Temeer meende zij, dat alles met die effecten in orde was omdat A. T. vóór zijn overlijden tot haar zeide, dat zij, als zij geld nodig zou hebben, die effecten bij elke Bank zou kunnen verkopen;

Toen zij na het overlijden van A. T. inderdaad geld nodig had, is zij met de effecten, die zij steeds onder zich had gehad, gegaan naar de Incasso-Bank. Slechts van één effect, n.l. bovengenoemd aandeel Silau-Sumatra Rubber heeft zij een aankoopnota kunnen vinden. Voor dit stuk werd de door haar verzochte na-aanmelding toegestaan;

Overwegende, dat verzoekster door de verklaringen der door haar voorgebrachte getuigen aannemelijk heeft gemaakt, dat zij voor en tijdens de bezetting effecten heeft bezeten, hoewel aangaande de identiteit van dit effectenbezit met de litigieuze stukken niets is komen vast te staan;

dat voorts verzoekster op de Raad de indruk heeft gemaakt van een vrouw, bij wie elk begrip van hetgeen een effect eigenlijk is ontbreekt en de Raad

aannemelijk acht, dat verzoekster haar eigen wil omtrent alles wat met deze effecten verband houdt aan de wil van A. T. ondergeschikt heeft gemaakt;

dat de Raad onder deze omstandigheden aannemelijk acht, dat de niet-tijdige aanmelding van bedoelde stukken uitsluitend het gevolg is van de nalatigheid van A. T. en dat verzoekster niet in de gelegenheid is geweest terzake haar wil te bepalen;

Overwegende, dat op deze gronden de beslissing, waarvan beroep niet in stand kan blijven;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing, waarvan beroep;

Staat toe het door verzoekster gedaan verzoek tot na-aanmelding der in het dictum der beroepen beslissing sub I genoemde effecten;

Verwijst de zaak naar de Afdeling Effectenregistratie teneinde met inachtneming van deze uitspraak te beslissen op het verzoek tot erkenning van het recht van verzoekster op bedoelde effecten.

No. 53.382

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak GRONINGEN, 9 Januari 1953 (Mrs. Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

Door een der partijen betrokken bij een rechtsherstel van een onroerend goed, tijdens de bezetting gekocht door de N.S.B., was een geldlening onder hypothecair verband gegeven aan de N.S.B. Ingevolge art. 4, lid 2 E 102 had de Afdeling Beheer bepaald, dat deze schuld niet zou worden voldaan en was erkenning van deze vordering geweigerd. Ten tijde der geldlening was partij in algehele gemeenschap van goederen gehuwd; zijn echtgenote was geen lid van de N.S.B. en is overleden vóór voormelde beslissing van de Afdeling Beheer. Op het gedeelte der vordering toekomende aan de erfgenaam van bedoelde echtgenote kan het besluit van de Afdeling Beheer geen effect sorteren. Hoewel gerequesteerde voor 1/4 gedeelte mede-erfgenaam is, is het bepaalde in art. 4, lid 2 E 102 niet op dat gedeelte, opgekomen na de bevrijding, toepasselijk.

Het rechtsherstel met in acht-neming van het bovenstaande vastgesteld.

(Art. 4 E 102; art 113 c (oud) E 100).

De Kamer te Groningen van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel heeft gegeven de volgende beslissing in zake:

Mr. Antonie Maassen, vice-president van de Arrondissements-Rechtbank te Assen;

Ir. Johan Franc van Mansvelt, hoofd van de inspectie Drenthe van de Rijksdienst voor de uitvoering van werken;

Mr. Gerrit Meindert Doornbos, advocaat en procureur;

Mr. Willem Jan de Ruyter de Wildt, secretaris van de Reclasseringsraad, en Cornelis Westerbeek, arts,

allen wonende te Assen en tezamen vormende het bestuur van de rechtspersoonlijkheid bezittende Vereniging tot Instandhouding der Grote Societeit te Assen, opgericht in 1806, gevestigd te Assen;

requestanten bij ongedateerd verzoekschrift, hetwelk op 16 Februari 1952 is ingekomen ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak;

contra:

1. Het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage als beherende het vermogen van de Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland en van Hans Werner Müller Lehning te 's-Gravenhage als commissaris der niet-economische verenigingen in Nederland;
2. Jan van der Hoek, wonende te Beldum;
3. Johannes Klaas van der Hoek, wonende te Zijerveld.

Gezien het verzoekschrift van requestanten, waarin zij onder verwijzing naar de hieronder nader aangegevene acte van gedeeltelijk rechtsherstel, tevens proces-verbaal van zwaarigheden, stellen, dat de door hen vertegenwoordigde rechtspersoonlijkheid bezittende Vereniging tot Instandhouding der Grote Societeit te Assen, gevestigd te Assen, op 9 Mei 1940 was eigenares van het gebouw, staande aan de Brink no. 42 te Assen, kadastraal bekend gemeente Assen sectie I nummer 3101;

dat dit onroerend goed blijkens acte, op 18 Augustus 1942 verleden voor notaris G. H. H. Klauke te Assen, overgeschreven ten hypotheekkantore al-

daar op 24 September 1942 in deel 1670 nummer 8, mede in verband met een onderhandse acte van rectificatie, geregistreerd te Assen op 15 September 1942 en overgeschreven ten hypotheekkantore aldaar op 24 September 1942 in deel 1670 nummer 9, door, althans in opdracht van, Mr. A. C. W. Groenewegen te Assen in hoedanigheid van liquidateur van voornoemde vereniging en volgens zijn mededeling handelende in opdracht van Hans Werner Müller Lehning te 's-Gravenhage als commissaris der niet-economische verenigingen in Nederland, is verkocht aan de Nationaal-Socialistische Beweging in Nederland (N.S.B.) voor f 10.000,—, dat door de N.S.B. blijkens acte van 22 October 1942, verleden voor notaris C. J. Simons te Utrecht en ingeschreven ten hypotheekkantore te Assen op 23 October 1942 in deel 480 nummer 120, voormeld onroerend goed is bezwaard met een hypothecaire schuld ten behoeve van gerequesteerde sub 2, des tijds in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Geziena Schutter; dat bij acte van gedeeltelijk rechtsherstel, tevens proces-verbaal van zwaarigheden, op 4 September 1951 verleden voor den te Assen residerenden notaris Joh. Kroon, door alle partijen overeenstemming is bereikt behalve ten aanzien van de doorhaling van de hypothecaire inschrijving ten behoeve van gerequesteerde sub 2, waaraan deze gerequesteerde weigert mede te werken;

weshalve zij den Raad verzoeken om gerequesteerde sub 2 te veroordelen om zijn medewerking te verlenen tot doorhaling van voormelde hypothecaire inschrijving, dan wel bij vonnis te bevelen, dat bedoelde inschrijving wordt doorgehaald, met veroordeling van dezen gerequesteerde in de kosten;

Gelezen het advies van den Gedelegeerde te Assen van de Afdeling Onroerende Goederen van den Raad d.d. 25 September 1951;

Gezien het verweerschrift van gerequesteerde sub 1 d.d. 25 April 1952, waarin deze zich aansluit bij voormeld advies;

Gezien het verweerschrift van gerequesteerde sub 2 d.d. 1 April 1952, waarin deze o.m. stelt: dat hij erkent medegewerkt te hebben tot den aankoop door de N.S.B. van de toenmalige Herensocieteit te Assen door hiervoor f 12.500,— beschikbaar te stellen, waarvoor hem op dit pand hypotheek werd

verstrekkt; dat hij deze medewerking heeft verleend onder uitdrukkelijke voorwaarde, dat het vergaderhuis van de Odd Fellows te Assen moest worden vrijgegeven, hetgeen hij deed als vriend van Dr. Staal, die dit als Odd Fellow gaarne wilde; dat het pand was getaxteerd door de makelaars Vos en Kuipers op een bedrag tussen 12 en 13 duizend gulden; dat hij niet wist hiermede iets verkeerd te doen, daar twee niet-N.S.B. notarissen aan den verkoop en hypotheekverlening medewerkten; dat hij niet heeft geweten, dat de koopsom f 10.000,— heeft bedragen; dat de koopsom is betaald aan Mr. A. C. W. Groenewegen te Assen als liquidateur van de Societeit en deze koopsom bij de bevrijding zich grotendeels nog onder diens berusting bevond en aan de Societeit toebehoorde; dat ondergetekende slechts tot doorhaling van de hypothecaire inschrijving wil medewerken, indien hem het op dat tijdstip bij Mr. Groenewegen aanwezige restant-bedrag wordt uitbetaald;

weshalve hij den Raad verzoekt om geen doorhaling van bedoelde inschrijving te bevelen en hem niet te veroordelen om zijn medewerking daartoe te verlenen tenzij onder terugbetaling van dat bedrag van de koopsom, hetwelk bij de bevrijding nog bij Mr. Groenewegen aanwezig was;

Gezien het verweerschrift van gerequesteerde sub 3 d.d. 30 April 1952, waarin deze, verklarende dat zijn vader destijds met eerzame bedoelingen de bedoelde hypotheek heeft verstrekt en daarvoor reeds gestraft is met een verbeurdverklaring van f 25.000,—, ten slotte zegt, dat hij echter bereid is om aan een minnelijke schikking mede te werken;

Gehoord ter zitting van 10 Juni 1952 de requestanten bij monde van hun gemachtigde Mr. C. M. Doornbos, advocaat en procureur te Assen, gerequesteerde sub 1 bij monde van Mr. B. J. Gottschalk, advocaat te 's-Gravenhage, en gerequesteerde sub 2 in persoon;

Gezien de nadien door gerequesteerde sub 1 aan den Raad gezonden bescheiden;

Overwegende dat tussen partijen vaststaat, dat het aan de rechtspersoonlijkheid bezittende Vereniging tot Instandhouding der Grote Societeit te Assen op 9 Mei 1940 in eigendom toebehorende gebouw, staande aan de Brink no. 42 te Assen, door, althans in

opdracht van Hans Werner Müller Lehning als commissaris der niet-economische verenigingen in Nederland op 18 Augustus 1942 is verkocht aan de N.S.B.; dat blijkens acte van 22 October 1942, verleden voor notaris C. J. Simons te Utrecht, dit onroerend goed door de N.S.B. is bezwaard met een hypothecaire schuld ten behoeve van gerequesteerde sub 2 groot f 12.500,—, waarop f 1.000,— is afgelost; dat inmiddels bij acte, op 4 September 1951 verleden voor notaris Kroon te Assen, rechtsherstel heeft plaats gevonden; dat gerequesteerde sub 2 zijn medewerking tot doorhaling van de hypothecaire inschrijving echter weigert, omdat bij voormelde acte van minnelijk rechtsherstel aan hem en zijn zoon geen vordering op de N.S.B. en/of Müller Lehning is gegeven; dat gerequesteerde sub 3, die na de dood van de echtgenote van gerequesteerde sub 2 medegerechtigde in voormelde hypothecaire vordering is geworden, zijn medewerking wel wil verlenen onder voorbehoud van al zijn rechten tegen de N.S.B. en/of Müller Lehning;

Overwegende dat de weigering van gerequesteerde sub 2 om tot de doorhaling van de hypothecaire inschrijving zijn medewerking te verlenen, niet kan worden aanvaard nu ingevolge de bepalingen van het K.B. E 100 rechtsherstel met betrekking tot het litigieuse perceel behoorde plaats te vinden en deze gerequesteerde niet aannemelijk heeft gemaakt, dat hij bij de verkrijging van het recht van hypotheek te goeder trouw was, zodat dit laatste recht ingevolge art. 28 E 100 behoort te worden nietig verklaard;

Overwegende dat thans nog bezien moet worden, of gerequesteerden sub 2 en 3 een vordering behouden hebben op de N.S.B. en of zij wellicht in verband hiermede enig recht kunnen doen gelden op de vordering van requestanten op Müller Lehning;

Overwegende hieromtrent, dat de Afdeling Beheer van den Raad op 1 Juli 1947 met gebruikmaking van de haar bij art. 4, lid 2 E 102 verleende bevoegdheid heeft bepaald, dat bij de vereffening van het vermogen der N.S.B. schulden aan leden of begunstigers dier organisatie niet zouden worden voldaan;

Overwegende dat op grondslag van voormeld besluit het N.B.I. bij brief van 26 November 1947 aan den Provinciaalen Voedselcommissaris voor

Drenthe, die als beheerder van gerequesteerde sub 2 optrad, heeft medegedeeld, dat door dezen geen vordering uit hoofde van de d.d. 23 October 1942 onder hypothecair verband geleende gelden kan worden geldend gemaakt;

Overwegende dat het N.B.I. hierbij evenwel over het hoofd heeft gezien, dat gerequesteerde sub 2 ten tijde van de geldlening aan de N.S.B. in algemeene gemeenschap van goederen was gehuwd met Geziena Schutter, die — zoals' niet weersproken is — niet lid was van de N.S.B., en dat voormelde gemeenschap door den dood van voormelde echtgenote op 25 October 1946 reeds ontbonden was, vóórdat de Afdeling Beheer van de haar in het K.B. E 102 verleende bevoegdheid gebruik had gemaakt;

Overwegende dat als gevolg van deze situatie de vraag rijst, of het besluit van de Afdeling Beheer ook werking heeft gehad voor zover het betreft het deel van voormelde vordering, dat tot de nalatenschap van de echtgenote van gerequesteerde sub 2 behoorde;

Overwegende dat de Raad van oordeel is, dat zulks niet het geval is, aangezien het besluit van de Afdeling in wezen het karakter heeft van een verbeurdverklaring, die geen effect kan sorteren ten aanzien van de echtgenote van gerequesteerde sub 2, nu deze zelf niet tot de N.S.B. behoord had;

Overwegende voorts dat weliswaar gerequesteerde sub 2 als erfgenaam van zijn echtgenote na haar overlijden nog 1/4 gedeelte van de vordering erbij heeft verkregen, maar dat dit niet tengevolge heeft gehad, dat het besluit van de Afdeling Beheer zich mede tot dat 1/4 gedeelte is gaan uitstrekken;

Overwegende dat immers, gelet op de bewoordingen van art. 4, 2e lid sub 1e van E 102 dat ter beoordeling van de Afdeling Beheer niet behoeven te worden voldaan schulden aan bestuurders, feitelijke leiders, leden of begunstigers van enige krachtens dat Besluit ontbonden organisatie, het daar bepaalde kennelijk geen betrekking heeft op vorderingen of gedeelten daarvan, na de bevrijding aan voormalige leden van de N.S.B. opgekomen;

Overwegende dat het besluit van de Afdeling Beheer van 1 Juli 1947 dus slechts werking heeft gehad voor de helft van de vordering van gerequesteerden sub 2 en 3 op de N.S.B. en het

feit, dat gerequesteerden tegen de beslissing van het N.B.I. vervat in het schrijven d.d. 26 November 1947, niet tijdig in beroep zijn gekomen, hierin geen verandering kan brengen;

Overwegende dat deze gerequesteerden dus nog een vordering op de N.S.B. kunnen doen gelden tot een bedrag van f 5.750.— vermeerderd met de rente van dit bedrag ad 4 % vanaf 1 Mei 1944;

Overwegende dat het redelijk is te achten, dat de vordering van requestanten op Müller Lehning ter zake van den verkoop van het litigieuze perceel aan gerequesteerden sub 2 en 3 wordt toegewezen als zekerheid voor hetgeen zij krachtens het voorgaande van de N.S.B. alsnog te vorderen hebben en voor het overige aan gerequesteerde sub 1;

Overwegende omtrent de kosten, dat deze gebracht moeten worden ten laste van de gerequesteerden gezamenlijk, nu geen van hen erin geslaagd is zijn standpunt ten volle te doen zegevieren;

Rechtdoende in Naam der Koningin:

Verklaart nietig het recht van hypotheek, blijkens acte van geldlening d.d. 22 October 1942, verleden voor notaris C. J. Simons te Utrecht, gevestigd op het litigieuze perceel en ingeschreven ten hypotheekkantore te Assen op 23 October 1942 in deel 480 nummer 120;

Beveelt den hypotheekbewaarder te Assen om voormelde hypothecaire inschrijving door te halen;

Verstaat, dat gerequesteerden sub 2 en 3 als erfgenamen van de echtgenote van gerequesteerde sub 2 een vordering kunnen doen gelden op de N.S.B. tot een bedrag van f 5.750.—, vermeerderd met de rente van dit bedrag ad 4 % 's jaars vanaf 1 Mei 1944;

Verstaat, dat gerequesteerde sub 1 als behurende het vermogen van de voormalige N.S.B. gerechtigd is tot de vordering van requestanten op Müller Lehning, die ter zake van de betaling van den koopprijs op dezen is ontstaan, met dien verstande dat deze vordering in de eerste plaats zal strekken tot zekerheid voor hetgeen gerequesteerden sub 2 en 3 krachtens het bovenstaande van de N.S.B. te vorderen hebben;

Veroordeelt gerequesteerden in de kosten van dit geding, tot op heden aan de zijde van requestanten begroot op f 100,—.

Overwegende, dat partij Philips herstel vraagt van de in Januari 1943 afgeloste hypothecaire vordering, dat de Stichting N.E.P.O.G. als onzijdig persoon voor partij Wolsink geen bezwaar heeft tegen toewijzing der vordering, partijen van Doorn en van Ginkel in het rechtsherstel willen bewilligen, mits dit geen aanleiding geeft tot het ontstaan van enige vrijwaringsplicht in verband met de verkoop der ondergezette percelen en tenslotte de Bierbrouwerij om hierna te noemen redenen tegen een minnelijke regeling van het rechtsherstel bezwaar heeft gemaakt, zodat naar het oordeel van de Afdeling een regeling tussen partijen binnen redelijke termijn niet tot stand kan worden gebracht;

Overwegende, dat de bezwaren van partij van Doorn en van partij van Ginkel worden ingegeven door de vrees, dat zij in vrijwaring zullen worden opgeroepen, nu achteraf blijkt, dat zij de ondergezette percelen niet onbezwaard hebben verkocht en derhalve aan hun medewerking tot rechtsherstel de voorwaarde hebben verbonden, dat die plicht zal worden verklaard niet te bestaan;

Overwegende te dien aanzien, dat het verlenen van rechtsherstel aan gedeposeerde wellicht aanleiding kan zijn tot het oproepen in vrijwaring van partijen van Doorn en van Ginkel, doch de plicht tot vrijwaring zelve het gevolg is van een desbetreffend beding gemaakt bij de verkoop van de onderwerpelijke percelen;

dat van deze verkopen geen rechtsherstel is gevraagd en er voor de Afdeling geen aanleiding is om ambtshalve in de door die verkopen ontstane rechtsverhoudingen in te grijpen, waarbij met betrekking tot de verkoop van partij van Ginkel aan de Bierbrouwerij nog komt, dat deze heeft plaats gevonden na de bevrijding en daardoor aan het oordeel van de Afdeling is onttrokken;

dat mitsdien bij de beoordeling van het onderhavige rechtsherstel geen aandacht kan worden geschonken aan de bezwaren van partijen van Doorn en van Ginkel;

Overwegende, dat de Bierbrouwerij heeft gesteld, dat zij bij het verlenen van rechtsherstel schade lijdt en zij meent deze schade te kunnen verhalen op (thans) de Erven van wijlen Notaris Swart, in verband met diens beroepsaansprakelijkheid, welke actie zou kunnen stranden, althans met minder succes zal kunnen worden ingesteld indien de Bierbrouwerij aan minnelijk rechtsherstel medewerking zou verlenen;

Overwegende ten aanzien van deze stelling, dat Notaris Swart niet was, noch zijn Erven thans zijn, partij bij het onderhavige rechtsherstel, zodat wat overigens zij van de juistheid dezer stelling zij door de Afdeling moet worden voorbijgegaan;

Overwegende, dat partij Wolsink haar hypothecaire schuld heeft afgelost, zonder dat enige opzegging of opeising van de zijde van partij Philips en van de N.G.V., welke de vordering in beheer had genomen, heeft plaats gevonden; dat partij Wolsink zich weliswaar bij de verkoop van de ondergezette percelen heeft verbonden om deze te leveren vrij van hypotheek, doch zij zich zelve de daardoor ontstane verplichting tot aflossing der schuld heeft opgelegd, nu niet is gebleken dat de verkoop der ondergezette percelen heeft plaats gevonden tengevolge van enige omstandigheid als bedoeld bij artikel 25 van het Besluit E 100;

Overwegende dat het daarom redelijk en billijk voorkomt om het gevraagde rechtsherstel te verlenen en om partij Wolsink te belasten met de daaraan verbonden kosten;

Overwegende, dat de op de vervaldagen 1 Juni 1942 en 1 December 1942 betaalde rentetermijnen naar Nederlands recht opeisbaar waren, zodat partij Wolsink bij de betaling daarvan heeft voldaan aan een toen voor haar bestaande verplichting, zodat partij Wolsink door die betaling werd gekweten van haar verplichting.

Gelet op artikel 113c van het Besluit E 100, zoals dit is gewijzigd bij de wet van 21 December 1951 (Staatsblad no. 586);

Stelt de volgende regeling vast:

- I. De vordering ten behoeve van partij Philips en ten laste van partij Wolsink, voortvloeiende uit de akte van schuldbekentenis met hypotheekstelling, op 1 December 1938 verleden voor Notaris Ramspek te Doesburg is door aflossing aan de N.G.V. niet tenietgegaan, evenmin als het tot zekerheid voor de terugbetaling der lening gevestigde recht van hypotheek op de kadastrale percelen Gemeente Doesburg, Sectie C, nummers 2109 en 2215;
- II. Partij Wolsink is schuldig aan partij Philips uit kracht der onder I gemelde akte f 3.000,— met de rente van 1 December 1942 af. Deze rente zal van 1 December 1942 af bedragen 4 % per jaar. De bepalingen der sub I gemelde akte blijven, voor zover daarvan bij deze regeling niet is afgeweken, van volle kracht, waarde en omvang;
- III. De machtiging en toestemming tot doorhaling van de inschrijving in deel 382 nummer 154 ten hypotheekkantore te Zutphen en de toepassing der akte van royement, zijn nietig;
- IV. Tot herstel der onder III bedoelde inschrijving zal partij Philips uit kracht der onder I gemelde akte en uit kracht dezer regeling ten hypotheekkantore te Zutphen inschrijving nemen ten laste van de kadastrale percelen Gemeente Doesburg, Sectie C, nummers 2109 en 2215, met aantekening, dat deze inschrijving eerste in rang zal zijn;
- V. a. De N.G.V. heeft ten onrechte in ontvangst genomen de aflossing met rente ten bedrage van f 3.020,25 ten behoeve van Jacob Philips. Het recht tot terugvordering van deze som wordt toegekend aan partij Wolsink, in de plaats van partij Philips, met dien verstande, dat de vordering jegens de N.G.V. zal strekken tot zekerheid aan partij Philips voor verhaal van de door partij Wolsink verschuldigde achterstallige rente tot 1 December 1950;
- b. De N.G.V. heeft ten onrechte in ontvangst genomen de door partij Wolsink aan haar betaalde rente ten bedrage van f 135,— en de N.G.V. heeft hiervan ten onrechte overgemaakt aan de firma Lippmann, Rosenthal & Co. te Amsterdam de som van f 124,—. Het terugvorderen van gemeld bedrag van f 124,— en van het bij de N.G.V. verbleven bedrag van f 11,—, komt toe aan partij Philips;
- VI. Partij Wolsink betale aan partij Philips:
 - a. de kosten van de onder IV gemelde inschrijving begroot op f 15,—
 - b. de hierna te melden kosten dezer regeling, welke door partij Philips zijn voorgeschoten ten bedrage van „ 152,50

In totaal f 167,50

Deze kosten vallen onder de omschrijving in de onder I gemelde akte betreffende de kosten, welke ten laste van de debiteur komen.
- VII. De kosten dezer regeling ten bedrage van f 152,50 komen ten laste van partij Wolsink.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 11 Augustus 1953.

Besluit No. 95.

Regeling inzake rechtsherstelgeschil T 442
tussen:

1. Adolf Henri van Gelder, arts, te Bergen (N.H.), Van Reenenpark 2.
Gemachtigde: Mr. M. de Kort, adv. en proc. te Amsterdam,
hierna te noemen partij van Gelder.

2. Franciscus Heinrich Oenning, verblijvende in Duitsland, wiens vermogen hier te lande krachtens de artikelen 2, 3 en 10 van het Besluit E 133 ten behoeve van de Staat der Nederlanden wordt beheerd door het Nederlandse Beheersinstituut te 's-Gravenhage, hierna te noemen partij Oenning.
3. Johann Josef Pluymackers, bouwkundige, wonende te Utrecht, Witte Vrouwensingel 43.
Gemachtigde: Mr. R. van Heyst, belasting jurist, te Zeist, hierna te noemen partij Pluymackers.
4. De Staat der Nederlanden, vertegenwoordigd door het Nederlandse Beheersinstituut te 's-Gravenhage, als beherende de aan de Staat uit hoofde van de Wet Herstel Vermogensovergang Rijksmarkengebied H 251 opgekomen vermogensbestandelen, hierna te noemen de Staat.
5. De Stichting „Niederländische Grundstücksverwaltung”, wier vermogen krachtens het Besluit E 133 wordt beheerd door het Nederlandse Beheersinstituut, Afdeling Bijzondere Beheren, hierna te noemen de N.G.V.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoek van partij van Gelder de dato 15 December 1945 tot herstel in de eigendom van de kadastrale percelen Gemeente Winterswijk, Sectie I nummer 217, zijnde twee huizen en erven, gelegen aan de Eelinkstraat 8 en 10 te Winterswijk;

Gelezen de verslagen van de Gedelegeerden te Arnhem der Afdeling van de comparities met partijen op de zittingen van 20 November 1952 en 8 Januari 1953, alsmede de overige zich in het dossier bevindende stukken, waaruit het navolgende blijkt:

1. Partij van Gelder is in de zin van artikel 20 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer eigenaar van de kadastrale percelen Gemeente Winterswijk, Sectie I nummer 217, als enige erfgenaam volgens de Wet van de in Wettelijke algehele gemeenschap van goederen gehuwd geweest zijnde echtelieden Abraham Alexander van Gelder en Siena Polak, beide laatst gewoond hebbende te Amsterdam en respectievelijk overleden in Polen op 12 Februari 1943 en te den Dolder op 5 Februari 1943, zonder bij testament over hun nalatenschap te hebben beschikt.
2. Gemeld onroerend goed werd tijdens de bezetting krachtens de Verordening 148/1941 door de N.G.V. in beheer genomen en bij akte op 4 Mei 1943 verleden voor Notaris Hesselink te Winterswijk verkocht voor de prijs van f 8.300,— aan partij Oenning aan wie het onroerende goed werd geleverd door de overschrijving ten hypotheekkantore te Zutphen op 6 Mei daarna in deel 1247, nummer 101.
Partij Oenning belastte het perceel met een hypothecaire inschrijving, welke op 22 April 1944 werd doorgehaald en zij verkocht het onroerend goed blijkens akte op 22 Februari 1944 verleden voor genoemde Notaris Hesselink voor de prijs van f 11.000,— aan partij Pluymackers, aan wie het werd geleverd door de overschrijving van een afschrift dier akte ten hypotheekkantore voormeld op 23 Februari 1944, in deel 1256, nummer 32. Ten tijde van deze koop verbleef partij Pluymackers te Eschweiler in Duitsland. Zij heeft ter financiering van de koopprijs een som gelds in Marken doen toekomen aan een zekere Josef Cardenig Jr. door wiens bemiddeling P. Pluymackers, die in Nederland de zaken van zijn vader J. J. Pluymackers behartigde, guldens ontving om de voormelde koopsom te betalen, welke betaling in Nederlands geld plaats vond.
3. Na de bevrijding heeft het Nederlandse Beheersinstituut, Afdeling Beheer Markenwet bepaald, dat op de voormelde aankoop van partij Pluymackers de Wet Herstel Vermogensovergang Rijksmarkengebied van toepassing is en het voormelde onroerende goed doen stellen ten name van de Staat der Nederlanden.

4. Terzake van de verkoop door de N.G.V. heeft deze stichting in ontvangst genomen de koopsom vermeerderd met de door de koper bijbetaalde lasten en premies glas- en brandverzekering, in totaal f 8.389,11, waarvan de N.G.V. heeft overgemaakt aan de toenmalige bankiersfirma Lippmann, Rosenthal en Co. te Amsterdam (hierna te noemen de L.V.V.S.) een som van f 8.118,53, welke bij de L.V.V.S. is geboekt ten name van partij van Gelder, zodat bij de N.G.V. in kas bleef f 270,58;

Overwegende, dat de verkoop van het litigieuze onroerende goed heeft plaats gevonden krachtens een Verordening, welke is geplaatst op lijst A van het Besluit Bezettingsmaatregelen E 93, zodat ten deze artikel 25 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer E 100 toepassing kon erlangen, en voorts alle bij het geschil betrokken partijen het er over eens zijn, dat partij van Gelder in de eigendom van het onroerende goed dient te worden hersteld;

Overwegende, dat partijen het evenzeer eens zijn geworden over het bedrag hetwelk partij Oenning bij het te verlenen rechtsherstel aan partij van Gelder zal hebben te vergoeden wegens het door laatstgenoemde gederfde genot wegens haar onvrijwillig bezitsverlies en deze vergoedingen hebben vastgesteld ten laste van partij Oenning op f 467,54;

Overwegende dat partij Pluymackers heeft gesteld:

1. dat het van haar gevorderde z.g. exploitatie-saldo ten bedrage van f 1.114,61, buiten haar om is vastgesteld en dat — voor zover zij huren van het litigieuze onroerende goed heeft ontvangen — deze huren zijn gestort op een te haren behoeve gehouden bankrekening, waarvan het saldo ten onrechte door het Nederlandse Beheersinstituut in beslag is genomen;
2. dat naar haar mening de kosten aan het te verlenen rechtsherstel verbonden niet uitsluitend door haar en partij Oenning, doch ook voor een gedeelte door partij van Gelder moeten worden gedragen;
3. dat op de aankoop van partij Pluymackers niet van toepassing is de Wet Herstel Vermogensovergang Rijksmarkengebied; dat indien de koopsom is betaald met Marken, het bewijs daarvan door de Staat moet worden geleverd; dat de Afdeling Onroerende Goederen niet bevoegd is kennis te nemen van een geschil, waarbij de Wet Herstel Vermogensovergang Rijksmarkengebied toepasselijk zou zijn; en dat zij zich niet kan verenigen met een regeling der gevolgen van het te verlenen rechtsherstel, waarbij het aan haar naar redelijkheid en billijkheid toekomende, zal worden toegekend aan de Staat;

Overwegende ad 1: dat over de vaststelling van het door partij Pluymackers verschuldigde exploitatie-saldo correspondentie is gewisseld tussen haar raadsman en de aangewezen notaris-bemiddelaar, en haar raadsman ter zitting van Gedelegeerden op 20 November 1952 heeft verklaard zich te kunnen verenigen met vaststelling van dit saldo op een som van f 1.114,61 gerekend over het tijdvak van 22 Februari 1943 tot en met 28 Februari 1946;

dat sedert is gebleken uit een op 9 Januari 1953 gedateerd schrijven van het Nederlandse Beheersinstituut, Vertegenwoordiging Arnhem, dat in mindering van gemelde som reeds door partij van Gelder f 204,93 is ontvangen, zodat het door partij Pluymackers aan partij van Gelder te vergoeden exploitatie-saldo moet worden vastgesteld op f 909,68;

dat de vraag of en in hoeverre het Nederlandse Beheersinstituut ten onrechte gelden van partij Pluymackers in beslag heeft genomen, er ene is, welke niet tot de competentie van de Afdeling Onroerende Goederen behoort, doch overigens irrelevant is, aangezien het in casu gaat over de vaststelling van hetgeen partij van Gelder aan exploitatie-saldo heeft moeten derven wegens haar onvrijwillig bezitsverlies en tot verantwoording en vergoeding waarvan partij Pluymackers, die gedurende het betreffende tijdvak het bezit van het onroerende goed heeft gehad, naar redelijkheid en billijkheid verplicht is;

Overwegende ad 2, dat het onjuist voortkomt om partij van Gelder als in het gelijkgestelde partij, met de kosten van het rechtsherstel te belasten en daarom die kosten moeten worden gebracht ten laste van hem door wiens

handelingen en gedragingen die kosten zijn veroorzaakt, weshalve de Afdeling, nu zowel partij Oenning als partij Pluymackers aan het bezitsverlies van partij van Gelder hebben medegewerkt, die kosten ten laste van partijen Oenning en Pluymackers zal brengen, ieder voor de helft;

Overwegende ad 3, dat deze stellingen zijn bestreden door de Staat, die heeft aangevoerd dat partij Pluymackers bij het rechtsherstel geen partij kon zijn, daar zonder enige reserve de Wet Herstel Vermogensovergang Rijksmarkengebied toepasselijk is, aangezien partij Pluymackers ten tijde van de aankoop van het onroerende goed „niet-ingezetene” was, zodat krachtens artikel 2, lid 1, laatste zin van genoemde Wet het onroerende goed van rechtswege is overgegaan op de Staat;

Overwegende ten aanzien van het geschil tussen partij Pluymackers en de Staat, dat de uitvoering van het Herstel Vermogensovergang Markengebied niet is opgedragen aan de Afdeling Onroerende Goederen en deze mitsdien niet bevoegd is om te oordelen over de toepassing van gemelde Wet op het onderhavige onroerende goed;

dat meergemelde Wet in artikel 13 te kennen geeft, dat de bepalingen dezer Wet de bevoegdheden in het Besluit Herstel Rechtsverkeer toegekend aan de Raad voor het Rechtsherstel — waaronder mede begrepen hare Afdelingen — tot het verlenen van rechtsherstel onverminderd van kracht laten, zodat het onderhavige rechtsherstel zal moeten worden beoordeeld naar de bepalingen van het Besluit Herstel Rechtsverkeer;

Overwegende, dat naar die bepalingen partij Pluymackers als belanghebbende is aan te merken en als zodanig in de regeling van het rechtsherstel zal worden betrokken en dat, waar het verzoek van gedeposseerde dient te worden toegewezen, de Afdeling zal hebben te beslissen, dat de verkopen door de N.G.V. aan partij Oenning en door deze aan partij Pluymackers nietig zijn en de overschrijving der betreffende koopakten ten hypotheekkantore niet heeft geleid tot enige eigendomsovergang ten aanzien van het onroerende goed, waarvan derhalve partij Pluymackers nimmer de eigendom heeft bezeten en welke eigendom dus niet van rechtswege kon zijn overgegaan op de Staat;

Overwegende, dat bij het verlenen van rechtsherstel tevens de gevolgen daarvan moeten worden geregeld ten aanzien van de partijen Oenning, Pluymackers en de Staat;

Overwegende, dat partij Oenning allereerst de door haar bij de verkoop gemaakte winst ten bedrage van f 2.700,— aan partij Pluymackers zal hebben te vergoeden;

dat na verrekening van deze winst partij Pluymackers nog een schade zou lijden van f 8.300,— en voor die schade mede verantwoordelijk is te stellen partij Oenning, die kocht van de N.G.V. en dus wist althans kon weten, dat zijn aankoop Joods bezit gold;

dat ook partij Pluymackers wist, althans kon weten dat van partij Oenning „besmet” onroerend goed werd gekocht, althans niet de noodzakelijke zorgvuldigheid heeft betracht, toen zij de aankoop overliet aan een zoon, van wie op grond van zijn politieke overtuiging mocht worden verwacht, dat deze geen bezwaar zou hebben tegen de liquidatie van Joods bezit;

dat de Afdeling daarom naar redelijkheid en billijkheid de schade van f 8.300,— bij helfte zal brengen ten laste van partij Oenning en partij Pluymackers en daarbij zal rekening houden met eventuele terugbetalingen door de N.G.V. en op dezelfde gronden deze partijen zal belasten met de kosten aan het rechtsherstel verbonden, ieder voor de helft;

Overwegende, dat naar de mening van de Afdeling geen rechtsbetrekking is ontstaan tussen partij Pluymackers en de Staat, doch slechts ene van de Staat ten aanzien van het onderhavige onroerende goed en al ware dit anders de Afdeling geen gronden zou kunnen vinden om ten laste van partij Pluymackers enige vergoeding aan de Staat toe te kennen, aangezien de Staat ter verkrijging van het onroerende goed niets heeft opgeofferd ten gunste van partij Pluymackers;

Overwegende, dat de kosten van het rechtsherstel zijn voorgeschoten door partij van Gelder;

Overwegende dat binnen redelijke termijn een regeling van het geschil niet kan worden verwacht;

Gelet op artikel 113c van het Besluit Herstel Rechtsverkeer zoals dit is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 Staatsblad no. 586;

Stelt de volgende regeling vast:

- I. De koopovereenkomsten tussen de N.G.V. en partij Oenning en tussen partij Oenning en partij Pluymackers, gesloten bij akten verleden voor Notaris Hesselink, op 4 Mei 1943 en 22 Februari 1944, alsmede de daarop gevolgde leveringen door de overschrijving dezer akten ten hypotheekkantore te Zutphen op 6 Mei 1943, in deel 1247 nummer 101 en op 23 Februari 1944, in deel 1256, nummer 32 en de van rechtswege overgang van het onroerende goed op de Staat, zijn nietig en hebben niet geleid tot enige wijziging in de rechten van partij van Gelder als eigenares van het kadastrale perceel Gemeente Winterswijk, Sectie I nummer 217;
- II. Partij Oenning betale aan partij van Gelder:
a. ter vergoeding van door partij van Gelder gederfd exploitatie-saldo	f 467,54
b. voor kosten van het rechtsherstel, welke door partij van Gelder zijn voorgeschoten en voor bijdrage in haar kosten van juridische bijstand	„ 259,50
Totaal	f 727,04
- III. Partij Pluymackers betale aan partij van Gelder:
a. ter vergoeding van door partij van Gelder gederfd exploitatie-saldo	f 909,68
b. voor kosten van het rechtsherstel, welke door partij van Gelder zijn voorgeschoten en voor bijdrage in haar kosten van juridische bijstand	„ 259,50
Totaal	f 1.169,18
- IV. Alle rechten tot terugvordering van de N.G.V. van de door deze terzake van de verkoop van partij Oenning ontvangen gelden, ten bedrage van f 270,58 en alle rechten tot terugvordering van de L.V.V.S. van de aldaar door de N.G.V. gestorte gelden ten bedrage van f 8.118,53, komen uitsluitend toe aan partij van Gelder, onder gehoudenheid harerzijds om uit hetgeen zij van de N.G.V. en de L.V.V.S. zal ontvangen te verhalen de hiervoor onder II en III gemelde bedragen en om het dan nog resterende terstond en onverkort uit te keren aan partij Pluymackers;
- V. Partij Oenning betale aan partij Pluymackers een som van f 6.850,—; In mindering van deze verplichting zal strekken de helft van hetgeen partij Pluymackers ingevolge het sub IV bepaalde van partij van Gelder zal ontvangen;
- VI. De kosten van dit rechtsherstel ten bedrage van f 327,50 en de kosten van de juridische raadsman van partij van Gelder ten deze begroot op f 192,50, tezamen f 519,— zijn voor rekening van partijen Oenning en Pluymackers ieder voor de helft en worden voldaan op de hierboven aangegeven wijze.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 12 Augustus 1953.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	85
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in- gevolge art. 11, lid 4, E 133	86
Afdeling Effectenregistratie.	
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	90
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	91
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Be- sluit herstel rechtsverkeer	92
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 53/383 t/m 53/391	pag. 977/992

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Samenstelling van de Raad. — Mutaties Afdeling Rechtspraak.

Bij K.B. van 13 Januari 1954 nr. 23 is op hun verzoek eervol ontslag verleend: als lid van de Afdeling aan Prof. Mr. Tj. J. Dorhout Mees en aan Jhr. Mr. D. Rutgers van Rozenburg, als plaatsvervangend lid van de Afdeling aan Mr. V. J. A. van Dijk en aan Mr. H. J. van Leeuwen.

Bij besluit van de Minister van Justitie d.d. 28 December 1953 No. P. 1140/A. 097 is met ingang van 1 Januari 1954 eervol ontslag verleend uit de functie van substituut-griffier van de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel aan Mr. H. C. A. van Benthem.

De Kamer te Utrecht is wegens beëindiging harer werkzaamheden opgeheven.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 138. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
14 November 1953 (i.z. J. van der Hoek c.s.)

Termijn voor indiening verzoeken ex art. 11 lid 4 E 133.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen, enz.;

Overwegende, dat Wij — gelijk door Ons reeds ter zitting aan partijen is medegedeeld — het onderhavige beroep tardief achten;

dat immers — gelijk reeds door de Afdeling Rechtspraak in haar boven genoemd vonnis is opgemerkt — appellanten blijkens de door het N.B.I. bij deszelfs nadere conclusie van 25 Februari 1952 MH' 468 copieeljk geproduceerde, aan appellant sub 1 gericht, brief d.d. 17 November 1948 van de Commissie Beheersconflicten te Assen, reeds lange tijd vóór de indiening van het onderhavige appèlrequest op de hoogte zijn geweest van de litigieuse handelingen, blijkende zulks ook uit het zijdens het N.B.I. te Onzer terechtzitting overgelegde schrijven d.d. 12 October 1948 van appellant sub 1 aan Mr A. Maassen, Voorzitter van voornoemde Commissie, zijnde bij dit schrijven door appellant sub 1 onder meer medegedeeld:

„Dat het Beh. In. in 1946 onze hoeve gelegen te Zeyerveld heeft verpacht aan „de heer Drent....

„Idem dat gen. Drent al de inventaris overnam voor minieme prijs....“; dat bovendien als ter zitting zijdens partij Drint medegedeeld en zijdens appellanten niet weersproken rechtens vaststaat, dat partij Drint de litigieuse boerderij in gebruik heeft gehad tot Mei 1950, zijnde toen appellant sub 1 weder op zijn boerderij teruggekomen, volgende hieruit, dat appellanten — gesteld al, dat zij niet reeds veel langer vóór dien kennis hadden gekregen of redelijkerwijs hadden kunnen krijgen van alle essentialia der eerst bij voornoemd appèlrequest van medio April 1951 door hen beroepen transacties, gelijk Wij op grond van het vorenstaande moeten aannemen, dat het geval is geweest — in ieder geval geruime tijd vóór één maand vóór medio April 1951 van die essentialia kennis moeten hebben gekregen, althans redelijkerwijs hadden kunnen krijgen;

dat — gelijk door Ons reeds herhaaldelijk is beslist — de termijn van één maand, genoemd in art. 43 lid 2 E 133, door Ons eveneens van toepassing wordt geacht op alle beroepen, krachtens het bepaalde bij art. 11 lid 1 sub 4 E 133 bij Ons aanhangig gemaakt of naar Ons verwezen, moettende art. 11 lid 1 sub 4 voornoemd worden beschouwd als lex specialis tegenover art. 43 als lex generalis;

Overwegende, dat Wij derhalve appellanten wegens tardiviteit van hun appèl niet-ontvankelijk zullen moeten verklaren in hun beroep en hen als de in het ongelijk gestelde partij zullen moeten verwijzen in de proceskosten, daaronder begrepen die, welke zijn gevallen tijdens de behandeling door de Afdeling Rechtspraak van de door die Afdeling naar Ons verwezen onderdelen van der appellanten vorderingen;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellanten niet-ontvankelijk in hun beroep, voor zover betreft die onderdelen hunner vorderingen, welke door de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel bij vonnis van 28 November 1952 naar Ons zijn verwezen;

Veroordelen appellanten in de proceskosten,.... enz.

De litigieuse lamp is een unicum, handgesmeed door een kunstsmid en de door het N.B.I. bedongen prijs wijst erop, dat zij tevens een kostbaarheid is. Zij valt niet onder het begrip „huisraad” in de zin van art. 571 B.W. en derhalve ook niet onder één der beide Ministeriële Vorderingbeschikkingen van 6 Mei 1946. Onbevoegdelyk gesloten verkoop nietigverklaard.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant op de gronden, aangegeven in zijn appelrequest — waarvan de inhoud moet worden geacht alhier in zijn geheel te zijn gereedsereerd — en nader aangevuld en geadstrueerd tijdens de mondelinge behandeling, bij Ons in beroep is gekomen van de volgens appelland door het N.B.I. geëffectueerde verkooptransacties betreffende een ten requeste nader omschreven smeedijzeren lamp en een eveneens ten requeste nader omschreven gebeeldhouwde open boekenkast, welke beide meubelstukken volgens appelland „door het N.B.I. reeds in de maand October 1946 ondershands zijn verkocht”, hebbende appelland geconcludeerd:

- 1e. tot nietigverklaring van die koopovereenkomsten en
- 2e. tot veroordeling van het N.B.I., de litigieuse meubelstukken weder ter beschikking van appelland te stellen, een en ander met veroordeling van het N.B.I. in de kosten dezer procedure;

Overwegende, dat het N.B.I. bij deszelfs verweerschrift — eveneens als in zijn geheel hier ingevoegd te beschouwen — alsmede mondeling ter terechtzitting tegen deze vordering verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd tot niet-ontvankelijkverklaring van appelland in zijn verzoek, althans tot afwijzing daarvan, kosten rechtens;

Overwegende, dat partij Verschure oorspronkelijk — te weten: bij haar hierboven genoemd verweerschrift d.d. 23 December 1952 — heeft medegedeeld, dat zij de ten requeste omschreven boekenkast „tijdelijk in haar bezit heeft gehad”; dat „deze kast in 1947 weder in het bezit is gesteld van de familie Klinkhamer en in deze derhalve geen grond is voor enig rechtsherstel” en dat zij daarom „verzoekt om het verzoek van Klinkhamer van de hand te wijzen”, doch daarna — te weten: bij haar bovengenoemd schrijven van 5 Januari 1953 — deze hare mededeling heeft gerectificeerd in dier voege, dat zij weliswaar een boekenkast in haar bezit heeft gehad, welke in 1947 weer door haar in het bezit is gesteld van appelland, doch dat deze kast *niet* dezelfde is als de boekenkast, welke door appelland ten processe wordt opgevorderd, daar de laatste „van geheel andere makelij” is en dat deze (litigieuse) boekenkast nimmer in haar bezit is geweest;

Overwegende dat partij Snijders — die geen gebruik heeft gemaakt van de hem door Ons geboden gelegenheid om een verweerschrift in te dienen — ter zitting heeft erkend, dat de litigieuse smeedijzeren lamp door hem voor f 400,— van het N.B.I. is gekocht en heeft medegedeeld, dat deze lamp zich thans bevindt in het door hem bewoonde Kasteel Rijkholt te Gronsveld (Limburg);

Ten aanzien van het recht:

Eerst en vooraf:

Overwegende, dat het N.B.I. zich in de eerste plaats heeft beroepen op de tardiviteit van het appel;

dat Ons echter bij de behandeling van deze zaak niet is gebleken, dat appelland langer dan één maand vóór de indiening van zijn appelrequest

kennis heeft gekregen of redelijkerwijs heeft kunnen krijgen van de door hem beroepen handelingen van het N.B.I.;

dat Wij derhalve het door het N.B.I. opgeworpen niet-ontvankelijkheidsmiddel, gebaseerd op tardiviteit van het beroep, zullen moeten passeren en appellants ontvankelijk zullen verklaren in zijn beroep;

En voorts ten gronde:

Overwegende met betrekking tot de litigieuze boekenkast: dat bij de behandeling van deze zaak niet is komen vast te staan, dat de door appellants handeling van deze zaak niet is komen vast te staan, dat de door appellants request zeer nauwkeurig omschreven boekenkast door het N.B.I. is verkocht aan partij Verschure, hebbende partij Verschure — die, naar Ons is gebleken, de schoonmoeder is van appellants — zelve bij haar hierboven sub factis geciteerde schrijven van 5 Januari 1953 uitdrukkelijk medegedeeld, dat de litigieuze boekenkast nimmer in haar bezit is geweest en zijnde ter zitting door Mr. Dirkzwager q.q. het N.B.I. medegedeeld, dat de litigieuze boekenkast niet meer te traceren is;

dat Wij bij gebreke van enige zekerheid, of het N.B.I. de litigieuze boekenkast ooit in beheer heeft gehad, laat staan of het N.B.I. dezelve heeft verkocht en zo ja, aan wie, appellants vordering tot nietigverklaring van de koopovereenkomst, voorzover betrekking hebbende op deze boekenkast, zullen moeten afwijzen;

dat Wij hierbij nog willen opmerken, dat ingevolge het bepaalde bij art. 10, lid 4 E 133 het N.B.I. generlei aansprakelijkheid treft, zolang het N.B.I. zich niet in het bezit heeft gesteld van het in de vorige leden van genoemd artikel bedoelde vermogen;

Overwegende met betrekking tot de litigieuze smeedijzeren lamp:

dat bij de behandeling van deze zaak is komen vast te staan:

- a. dat deze lamp door het N.B.I. is verkocht aan partij Sniijders voor f 400,—, zijnde deze koopprijs afgeschreven op het schadeboekje van partij Sniijders;
- b. dat het N.B.I. de voor deze lamp ontvangen koopsom niet aan appellants heeft afgedragen;
- c. dat door het N.B.I. aan de Schade Enquête Commissie opgave is gedaan van het feit, dat het N.B.I. q.q. de Staat deze lamp heeft verkocht en dat appellants dientengevolge zijn claim bij de S.E.C. kan indienen;

dat de enige vraag, die partijen thans nog verdeeld houdt, is de — door het N.B.I. bevestigend en door appellants ontkennend beantwoorde — vraag of deze lamp valt onder de Ministeriële Vorderingbeschikkingen van 6 Mei 1946;

Overwegende omtrent deze vraag:

dat art. 571 B.W. in vergelijking met het overeenkomstige art. 533 Code Civil aan de reeks van goederen, die niet tot „meubelen” of „huisraad” gerekend kunnen worden, onder meer toevoegt „andere kostbaarheden en zeldzaamheden” met welke twee woorden slechts een enkel begrip wordt aangeduid;

dat immers de Franse tekst van het met art. 571 B.W. overeenkomende art. 614 van het Bugerlijk Wetboek van 1830 spreekt van „autres objets précieux et rares”;

dat hetzelfde blijkt uit andere toevoegingen van de Nederlandse Wetgever aan de in de Code Civil voorkomende reeks uitzonderingen, te weten „prenten, schilderijen, beelden”, waaronder in verband met het tweede lid van art. 573 B.W. moet worden verstaan de „verzamelingen van schilderijen, prenten en beelden, die op de galerijen en bijzondere vertrekken geplaatst zijn”;

dat ook deze toevoeging uitgaat van dezelfde gedachte, n.l. om onder „meubelen” of „huisraad” niet te doen vallen die goederen, welke door hun bijzondere aard waardig zijn om in een verzameling te prijken;

dat nu de litigieuze smeedijzeren lamp is een unicum, handgesmeed door

de kunstsmid Martens te Ulvenhout — gelijk door appellant in zijn appelrequest is gesteld en noch zijdens het N.B.I., noch door partij Snijders is weersproken, zodat dit feit tussen partijen rechtens vaststaat — en uit dien hoofde als een zeldzaamheid moet worden aangemerkt;

dat voorts de door het N.B.I. voor deze lamp bedongen koopprijs van f 400,— er op wijst, dat dit voorwerp tevens een kostbaarheid is;

dat mitsdien naar Ons oordeel deze lamp *niet* valt onder het begrip „huisraad” in de zin van art. 571 B.W. en derhalve ook niet valt onder een der beide Ministeriële Vorderingsbeschikkingen van 6 Mei 1946 Nos. 1115 A en 1115 B, zodat dit voorwerp, hetwelk door het N.B.I. als Staatseigendom — immers als ingevolge de Vorderingsbeschikkingen aan de Staat in eigendom ter beschikking gesteld — aan partij Snijders is verkocht, door het N.B.I. onbevoegdlijk is verkocht en de verkoop daarvan door Ons niet in stand kan worden gehouden;

Overwegende, dat Wij te rade zijn geworden, op bovenstaande gronden de verkooptransactie, door het N.B.I. geëffectueerd ten aanzien van de litigieuze smeedijzeren lamp, nietig te verklaren en de gevolgen dezer nietigverklaring te regelen als hieronder in het dictum nader omschreven;

Overwegende tenslotte, dat Wij het N.B.I. als de in hoofdzaak in het ongelijk gestelde partij zullen veroordelen in de proceskosten;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellant ontvankelijk in zijn beroep;

Verklaren nietig de door het N.B.I. q.q. de Staat geëffectueerde verkooptransactie ten aanzien van de litigieuze smeedijzeren lamp;

Veroordelen partij Snijders om deze lamp terug te geven aan appellant;

Veroordelen het N.B.I. tot terugbetaling aan partij Snijders van de koopsom ad f 400,— (vier honderd gulden);

Verstaan, dat de kosten van transport van deze lamp van de plaats, waar dit voorwerp zich thans bevindt, naar de huidige woning van appellant zullen komen ten laste van het N.B.I.;

Verstaan, dat bijaldien bij de uitvoering van dit vonnis tussen partijen enig geschil mocht ontstaan, de meest gereede partij zich bij requeste tot Ons zal kunnen wenden ter verkrijging van een beslissing op dit executiegeschil;

Wijzen af al het door appellant anders of meer gevorderde;

Verstaan, dat een expeditie van dit vonnis door de Secretaris van de Raad voor het Rechtsherstel zal worden toegezonden aan de Schade Enquête Commissie te 's-Hertogenbosch;

Veroordelen het N.B.I. in de kosten van dit geding, tot op de uitspraak van dit vonnis door Ons groot: enz.

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

MINISTERIE VAN FINANCIËN.

Drie en twintigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer. Vier en twintigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

In afzonderlijke bijvoegsels van dit nummer zijn opgenomen de drie en twintigste en vier en twintigste bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

(Ned. Stct. 9 December 1953, No. 239).

Vier en twintigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

Verbetering

In bovengenoemde bekendmaking door de Minister van Financiën d.d. 25 November 1953, no. 204, Generale Thesaurie, Directie Bewindvoering, gepubliceerd als afzonderlijk bijvoegsel van de Nederlandse Staatscourant van Woensdag 9 December 1953, no. 239, moet op pag. 3, eerste kolom, onder „Aandelen N.V. Verkooplokaal „Frascati”, gevestigd te Amsterdam, ad f 100,— nominaal.”, het vierde nummer „13” worden veranderd in: 138.

(Ned. Stct. 21 December 1953, No. 247).

Vijf en twintigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

In een afzonderlijk bijvoegsel van dit nummer is opgenomen de vijf en twintigste gedeeltelijke bekendmaking van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer, vastgesteld door de Minister van Financiën bij zijn beschikking van 12 Januari 1954, no. 147, Generale Thesaurie, Directie Bewindvoering.

(Ned. Stert 20 Januari 1954 No 13).

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 53/383

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 15 September 1952 (Mrs. Verdam, Tabbigh Suermondt en van Nieuwkuyk).

Geïntimeerde heeft het effect — door haar zuster in regelmatig beursverkeer gekocht — overgenomen en is bij beslissing van de Afdeling Effectenregistratie als eigenares erkend i.v.m. de nauwe familierelatie met haar voorganger, waardoor zij a.h.w. in de plaats van haar zuster trad.

Beslissing a quo vernietigd. Het verzoek van verkrijging te goeder trouw onder bezwarende titel laat geen uitzondering open ten behoeve van onder bijzondere titel verkrijgende familieleden van verkrijgers van toonder-effecten in regelmatig beursverkeer.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 53).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de stukken, waaronder:

a. een op 19 Januari 1952 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak van de Raad ontvangen verzoekschrift van H. R. Krijn, wonende te Amsterdam (verder te noemen: appellant), gemachtigden Mrs. L. J. de Haan en W. Goldschmidt, procureurs te Amsterdam, waarbij beroep is ingesteld van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad d.d. 21 December 1951 CH 433/2 — P.1461 — 47186/7 — Geschillen II, gewezen tussen appellant, als vroegere bezitter van 2/10 certificaten Anaconda Copper Mining Comp. Nos. 23233 en 27115, en *Mevrouw E. Burmanjer-Vincken*, wonende te Rotterdam (verder te noemen: geïntimeerde), als tegenwoordige bezitster van die effecten, bij welke beslissing het door appellant gedaan verzoek tot herstel in de eigendom van die effecten is afgewezen en geïntimeerde als eigenares daarvan is erkend, met bijkomende voorzieningen;

b. een expeditie van de beslissing, waarvan beroep;

c. een op 14 Maart 1952 ingekomen verweerschrift van geïntimeerde;

Gehoord Mr. L. J. de Haan namens appellant en geïntimeerde in persoon, bijgestaan door haar echtgenoot W. C. Burmanjer, wonende te Rotterdam, ter zitting van de Raad op 14 Juli 1952;

Overwegende, dat appellants eerste grief is gericht tegen de overweging der bestreden beslissing, welke inhoudt dat — hoewel enerzijds appellant in prima aannemelijk heeft gemaakt dat hij vóór 10 Mei 1940 eigenaar van de litigieuze effecten was, althans dat hij deze na 9 Mei 1940 heeft verkregen door levering uit een algemene effectenvoorraad krachtens een vóór 10 Mei 1940 verkregen aanspraak op zodanige levering, zomede dat hij het bezit van die stukken anders dan op rechtmatige wijze heeft verloren, en anderzijds uit de in prima overgelegde bescheiden is gebleken dat niet geïntimeerde zelf, doch een harer zusters de litigieuze effecten gedurende de bezetting in regelmatig beursverkeer heeft verkregen en dat geïntimeerde deze van haar heeft overgenomen buiten beursverkeer en zonder voldoende waarborg voor de verkrijging van goede stukken, daarmede niettemin ook de goede trouw van geïntimeerde zelf bij hare verwerving van die effecten aannemelijk is gemaakt, daar geïntimeerde op grond van hare nauwe familiebetrekking tot hare zuster redelijkerwijze mocht aannemen dat zij zelf door af te gaan op de verkrijging van de effecten door hare zuster in regelmatig beursverkeer, niet méér risico op zich nam dan reeds aan het bezit van deze voorganger was verbonden en zij aldus tegenover derden als het ware in de plaats van hare zuster trad;

Overwegende, dat de Raad deze grief gegrond acht, aangezien art. 53, lid 2 van K.B. E 100 voorschrijft dat de tegenwoordige bezitter van een geoponeerd effect slechts als eigenaar wordt erkend, indien — behoudens andere vereisten — bovendien aannemelijk wordt gemaakt dat hij het stuk na 9 Mei 1940 te goeder trouw onder bezwarende titel heeft verkregen, welke regel geen uitzondering open laat ten behoeve van onder bijzondere titel verkrijgende familieleden van verkrijgers

van toonder-effecten in regelmatig beursverkeer;

Overwegende dat de bestreden beslissing derhalve niet in stand kan blijven en een onderzoek naar de overige daartegen gerichte grieven overbodig is;

Overwegende dat appellant in aanmerking komt voor herstel in de eigendom van de litigieuze effecten, terwijl ten aanzien van de na te melden vordering ten laste van L.V.V.S. behoort te worden beslist als volgt:

RECHTDOENDE:

I. Vernietigt de beslissing, waarvan beroep.

II. Verleent aan appellant herstel in de eigendom van de voormelde litigieuze effecten.

III. Veroordeelt geïntimeerde om de mantels der voormelde litigieuze effecten, indien deze niet reeds zijn ingeleverd bij het inleveringskantoor, dat bij de aanmelding zijn bemiddeling heeft verleend, binnen dertig dagen na heden uit te leveren aan appellant.

IV. Verstaat dat het inleveringskantoor, dat bij de aanmelding zijn bemiddeling heeft verleend, verplicht is — voorzover geen buiten het besluit Herstel Rechtsverkeer gelegen voorschriften of omstandigheden zich daartegen verzetten — de voormelde litigieuze effecten, dat wel de delen daarvan welke zich onder zijn berusting bevinden, binnen dertig dagen na heden uit te leveren aan appellant.

V. Veroordeelt geïntimeerde, om aan appellant als dwangsom voor elke dag, gedurende welke zij nalatig mocht blijven om te voldoen aan de onder III vermelde veroordeling, te betalen een bedrag van f 25,—, voor elk der voormelde litigieuze effecten, ten aanzien waarvan zij nalatig is gebleven.

VI. Veroordeelt geïntimeerde om aan appellant te betalen de door haar sedert de verkrijging van de voormelde litigieuze effecten in de maand Mei 1943 genoten opbrengsten daarvan.

VII. Verstaat dat, indien door appellant van Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat (thans genaamd L.V.V.S.), na 5 Mei 1945 voorschotten of uitkeringen met betrekking tot de voormelde litigieuze effecten zijn ontvangen, het bedrag of de bedragen daarvan, voorzover daartoe strekkend, in mindering worden gebracht van het

door geïntimeerde ingevolge het onder VI bepaalde aan appellant te betalen bedrag en voorzover laatstbedoeld bedrag te boven gaand, door appellant bij L.V.V.S. zullen worden teruggestort tegen afgifte van een door L.V.V.S. geïntimeerd afschrift van deze uitspraak, waaruit van die terugstorting blijkt.

VIII. Verstaat, dat zodra zal zijn voldaan aan het bepaalde onder III en/of IV, V, VI, VII en X, op geïntimeerde zullen overgaan het alsdan resterende gedeelte der vordering van appellant op L.V.V.S. ter zake van de storting of inlevering bij L.V.V.S. door H. M. Stein, als Verwalter van appellants erflater L. R. Krijn, van de opbrengst der voormelde, door H. M. Stein verkochte litigieuze effecten of van hetgeen voor die opbrengst in de plaats is getreden, voorzover deze opbrengst of hetgeen daarvan in de plaats is getreden geacht moet worden tengevolge van die storting of inlevering door L.V.V.S. te zijn ontvangen en niet door L.V.V.S. aan appellant of diens erflater L. R. Krijn te zijn uitgeleverd.

IX. Verwijst de beslissing in eerste aanleg van geschillen, welke tussen partijen, dan wel tussen partijen of een hunner en L.V.V.S. of anderen, mochten ontstaan omtrent de toepassing van deze uitspraak, naar de Afdeling Effectenregistratie, tot welke de meest gerede partij zich zal kunnen wenden tot het geven van een zodanige beslissing.

X. Veroordeelt geïntimeerde in de kosten van het geding in beroep, aan de zijde van appellant gevallen, tot heden begroot op f 200,—.

No. 53/384

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 22
December 1952 (Mrs. Dijksterhuis, Craandijk en Polderman).

Verzoekers niet ontvankelijk verklaard in hun verzoek, aangezien het request na sluiting van de termijn voor indiening werd aangebracht.

Uit de inhoud van het request kan de Raad geen gronden putten voor het ambtshalve verlenen van rechtsherstel. (Zie beslissing 52/233).

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 21, lid 3).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een op 21 Februari 1952 ter Raads Griffie ingekomen verzoekschrift van:

1e. *Arie Simon Dikker*, zowel voor zich als tot bijstand van zijn echtgenote, met wie hij buiten gemeenschap van goederen is getrouwd.

2e. *Henderina Joosten*, echtgenote van *A. S. Dikker*, beide wonende te Amsterdam; (gemachtigde van beiden *Mr M. de Kort*, advocaat te Amsterdam);

Gezien het schriftelijk antwoord van gerequesteerden:

1. *Alida van Norden*, gehuwd met *Joh. Sulman*, wonende te Groningen,

2. *Weduwe Carolina van Norden*, geboren van der Sluis, wonende te Amsterdam (gemachtigde van beiden *Mr A. Levy*, advocaat te Amsterdam);

Gelet op de mondelinge behandeling ter zitting van 7 Juli 1952;

Overwegende, dat het verzoek hertoe strekt, dat de Raad met gebruikmaking van de hem bij artikel 21 lid 3 van het Besluit E 100 gegeven bevoegdheid aan verzoekers rechtsherstel zal verlenen ten aanzien van de nalatenschap van de stiefmoeder van verzoeker sub 1 *Clara Dikker-van Norden*, die tijdens de bezetting is overleden en wier nalatenschap door haar familie, zijnde gerequesteerden is geerfd, zulks op grond dat verzoeker sub 1 door brieven, die na 1 Juli 1951 in zijn bezit zijn gekomen kan aantonen, dat zijn stiefmoeder heeft gewild, dat haar nalatenschap aan verzoekers zou toekomen;

Overwegende, dat verzoeken tot rechtsherstel als het onderhavige na 1 Juli 1951 niet meer kunnen worden ingediend, zodat verzoekers, nu het verzoekschrift eerst op 21 Februari 1952 ter Griffie is binnengekomen niet in hun verzoek kunnen worden ontvangen;

dat verzoekers nu wel een beroep doen op artikel 21 lid 3 van het Besluit E 100, doch deze wetsbepaling de Raad niet de bevoegdheid verleent een door de wet gestelde termijn buiten toepassing te laten;

dat indien verzoekers bedoelen niet een beslissing op hun request te ver-

krijgen, doch slechts de Raad zekere mededelingen te doen waaruit de Raad gronden zou moeten putten ambtshalve rechtsherstel te verlenen, dit resultaat niet kan worden bereikt daar de Raad in de inhoud van deze mededelingen geen grond om verzoekers ambtshalve rechtsherstel te verlenen aanwezig kan achten;

RECHTDOENDE:

Verklaart verzoekers niet ontvangen in hun verzoek.

Veroordeelt hen in de kosten van dit geding tot aan deze uitspraak aan zijde van gerequesteerde begroot op f 150.—.

No. 53/385

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 24 Februari 1953 (*Mrs. Schreuder*, Van Zeggelen en Van Schaeck Mathon).

Appellante heeft het bestreden effect gekocht na de bevrijding, omstreeks Juni 1945, zodat deze verkoop nietig is ingevolge art. 70 K.B. E 100. De beslissing a quo moet — zij het op andere gronden — worden bekrachtigd.

Appellante heeft recht op terugbetaling van de koopprijs, welk recht haar in deze procedure niet kan volgen, omdat de verkoper noch in eerste aanleg noch in appel procespartij is.

Appellante in de gelegenheid gesteld hare vordering binnen 1 maand bij de Afdeling Effectenregistratie aanhangig te maken.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 54 sub 2 en 70).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 1 Februari 1952 ter Griffie van de Raad ingekomen verzoekschrift, waarbij *Mej. N. M. Leget*, wonende te Leiden, in hoger beroep komt van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad d.d. 24 Januari 1952, waarbij *Dr L. Blach*, wonende te Koog aan de Zaan, is hersteld in de eigendom van 1 cert. à 10 shares *Anaconda Copper Mining Cy* no. 36501;

Gezien een expeditie van de beschikking, waarvan beroep;

Gelet op een verweerschrift namens geïntimeerde ingezonden door Mr R. van den Bergh, advocaat te Amsterdam;

Gelet op de behandeling van deze zaak ter zittingen van de Raad van 11 November 1952 en 6 Januari 1953, op welke beide zittingen appellante niet — en geïntimeerde is verschenen bij Mr R. van den Bergh voornoemd, en de van die zittingen opgemaakte processen-verbaal;

Overwegende, dat de Raad ter gelegenheid van de behandeling op 11 November 1952 heeft beslist dat appellante tegen een nader vast te stellen dag, nader zou worden opgeroepen om in persoon te verschijnen, alsmede dat vanwege de Raad als getuige zou worden opgeroepen A. W. Freysen, accountant te Breda;

Overwegende, dat deze nadere behandeling heeft plaats gehad op 6 Januari 1953 en alstoen appellante wederom niet is verschenen, terwijl A. W. Freysen alstoen een verklaring heeft afgelegd, welke is neergelegd in het daarvan opgemaakte proces-verbaal;

Overwegende, dat blijkens voormeld proces-verbaal getuige Freysen heeft verklaard met stellige zekerheid te weten dat de onderhavige transactie, — t.w. de onderhandse verkoop van het certificaat 10 shares Anaconda Copper Mining Cy no 36501, door hem, getuige aan W. L. Leget, broeder van appellante — heeft plaats gehad na de bevrijding van het Noorden en wel omstreeks Juni 1945 te 's-Gravenhage;

Overwegende, dat voormelde koop en verkoop ingevolge het bepaalde bij art. 70 van het K.B. E 100 van rechtswege nietig is en reeds op dien grond appellante, die het certificaat via haar broer kocht geen erkenning in de eigendom van voormeld effect kan worden verleend;

Overwegende, dat derhalve, zij het op andere gronden, de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie a quo, voorzover daarbij aan geïntimeerde herstel van recht is verleend, moet worden bekrachtigd;

Overwegende, dat in sub V van voormelde beslissing is bepaald, dat de vordering van geïntimeerde op L.V.V.S. onder de daarin voormelde voorwaarden zal overgaan op appellante;

Overwegende, dat ten gevolge van

de nietigheid van de transactie tussen appellante en A. W. Freysen ook de door appellante aan Freysen betaalde koopprijs aan appellante zou behoren te worden terugbetaald, waarop eventueel de vordering op L.V.V.S. in mindering zou kunnen strekken;

Overwegende, echter dat de Raad van oordeel is dat zulks een zaak is tussen appellante en de getuige Freysen, die in dit geding noch in eerste instantie, noch in appel als belanghebbende is opgekomen, en mitsdien de Raad termen aanwezig acht om appellante in de gelegenheid te stellen alsnog te dezer zake een vordering bij de Afdeling Effectenregistratie tot regeling van de gevolgen van het onderhavige rechtsherstel in te stellen.

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissing van de Afdeling Effectenregistratie, waarvan beroep, voorzover betreft het bepaalde onder I, II, III en IV;

Verstaat dat appellante gedurende een termijn van 1 maand na de dag van deze uitspraak gerechtigd is bij de Afdeling Effectenregistratie een vordering tegen Freysen aanhangig te maken;

Verstaat dat bij gebreke daarvan binnen die termijn, de vordering van geïntimeerde op L.V.V.S. terzake van de verkoop van bovengenoemd effect zal overgaan op appellante;

Veroordeelt appellante in de kosten van het geding tot op heden begroot op f 80,—, waaronder begrepen een bedrag van f 30,—, te betalen door appellante aan getuige Freysen.

No. 53/386

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 30 Maart 1953 (Mrs Dijksterhuis, Craandijk en Polderman).

Aan appellant was eigendomserkenning van een effect geweigerd, omdat van eigendomsverkriging niet zou zijn gebleken. De Raad acht voldoende bewezen, dat tussen appellant en Abel (de vroegere eigenaar) een overeenkomst van bewaargeving is aangegaan, waarbij — in geval van niet terugkeren van Abel — het bewaarloon zou bestaan in het omstreden effect.

Beslissing a quo vernietigd en aan appelland erkenning in den eigendom verleend.

Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 62, 53).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 8 Juli 1952 ter 's Raads Griffie ingekomen verzoekschrift van *Harmanus Kalkema*, wonende te Apeldoorn (gemachtigde Mr. A. E. Schaefker von Wienwald, advocaat aldaar), waarbij hij komt in beroep van een uitspraak van de Afdeling Effectenregistratie van deze Raad d.d. 19 Juni 1952 zomede het schriftelijk antwoord van de Minister van Financiën, optredend namens de Staat der Nederlanden;

Gelet op de mondelinge behandeling ter zitting van 2 Maart 1953;

Overwegende, dat bij de beroepen uitspraak is beslist, dat een effect t.w. 8 1000,— certificaat pref. aandeel Union Pacific Spoorwegmaatschappij no. 8031, ten aanzien waarvan appelland een verzoek tot na-aanmelding had ingediend, aangemerkt wordt als door appelland overeenkomstig artikel 44 van het Besluit E 100 te zijn aangemeld. doch erkenning in de eigendom van dat effect aan appelland is geweigerd, omdat van eigendomsverkrijging door hem niet zou zijn gebleken, met bepaling, dat die eigendom ingevolge art. 62 E 100 op de Staat is overgegaan;

Overwegende, dat het beroep zich richt tegen de weigering van erkenning van appelland in de eigendom van het effect en gegrond is op feiten, waaruit appelland de overgang van die eigendom op hem afleidt, waarbij hij stelt, dat deze feiten door de Nederlandse Middenstandsbank te Apeldoorn, die de na-aanmelding heeft verzocht onvolledig zijn medegedeeld, terwijl hijzelf niet door de Afdeling Effectenregistratie is gehoord, zijnde dit beroep dus kennelijk gebaseerd op artikel 68 lid 5 sub b van het Besluit E 100;

Overwegende, dat de door appelland gestelde feiten hierop neerkomen, dat in 1942 een zekere Abel, een bij hem ondergedoken Jood, die in verder onderduiken geen heil zag en zich bij de Duitsers heeft gemeld, hem bij zijn vertrek een pakje overhandigde met opdracht dit goed voor hem te bewaren, onder mededeling, dat hij, indien hij mocht terugkomen, appelland goed

zou belonen voor alles wat hij voor hem had gedaan en dat — mocht hij niet terugkeren — appelland dat pakje als zijn eigendom zou mogen beschouwen, welk pakje vervolgens door appelland is verborgen;

dat appelland voorts stelt, dat hij, na in 1950 van een familie Spier die Abel kende te hebben vernomen, dat Abel in een kamp was vergast, dat pakje heeft geopend en er in heeft aangetroffen een Nieuw Testament en een boek, inhoudende een verzameling van citaten, welk laatste boek hij pas in 1951 nader heeft bezichtigd, waarbij hij zag, dat twee bladzijden daarvan waren dichtgeplakt en dat meergenoemd effect zich daartussen bevond;

Overwegende, dat, nu de door appelland ten aanzien van de overhandiging van genoemd pakje gegeven voorstelling van zaken wordt bevestigd door de getuige van der Meer de Raad aannemelijk acht, dat appelland op de door hem gestelde wijze het bezit van genoemd effect verkregen heeft;

Overwegende, dat de Raad voldoende bewezen acht, dat ten deze een overeenkomst van bewaargeving tussen appelland en Abel is aangegaan, waarbij — voor het geval van niet-terugkeren van Abel — het bewaarloon in diervoege werd vastgesteld, dat alsdan de eigendom van het in bewaring gegevene op appelland zou overgaan;

dat Abel bij de vaststelling van het bewaarloon kennelijk niet alleen rekening heeft gehouden met het aan bewaring van Joods goed in bezettingstijd verbonden risico doch ook de beloning van appelland voor de aan hem bewezen diensten, welke tot dusverre nog niet had plaats gehad, voor het geval van zijn niet-terugkeren verzekerd wilde zien;

Overwegende dat, gelet op het feit, dat Abel, die in 1942 is gedeporteerd, tot dusverre niet is teruggekeerd, in verband met het van algemene bekendheid zijnde feit, dat de door de bezetter gedeporteerde Joden voor het overgrote deel zijn omgebracht, de Raad de voorwaarde waaronder de eigendomsoverdracht van het in bewaring gegevene, waaronder ook het effect, op appelland zou plaats vinden als vervuld beschouwt;

Overwegende, dat op deze grond, mede gelet op de omstandigheid, dat, naar in de beroepen beslissing wordt overwogen, geen oppositie met betrek-

R

king tot het effect werd ingediend en dat uit een door de Afdeling Effectenregistratie ingesteld onderzoek niet is gebleken dat een ander voor eigendomserkenning daarvan in aanmerking komt — aan appellant alsnog erkenning in de eigendom van bedoeld effect moet worden verleend, zodat de beroepen uitspraak niet in stand kan blijven.

RECHTDOENDE:

Vernietigt de uitspraak, waarvan beroep, voorzover daarbij aan appellant erkenning in de eigendom van het litigieuze effect is geweigerd en bepaald is, dat het effect in de eigendom van de Staat der Nederlanden is overgegaan;

en in zoverre opnieuw rechtdoende:

Verleent aan appellant erkenning in de eigendom van een certificaat ad s 1000.— pref. aandeel Union Pacific Spoorweg Maatschappij no. 8031.

No. 53,387

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 27 April 1953 (Mrs Verdam, Tabingh Suermondt en van Nieuwkuyk).

Bij de behandeling in eersten aanleg is niet in aanmerking genomen de omstandigheid dat het effect in geding is gekocht tegen de vastgestelde stopkoers. De vraag of een zodanige aankoop belet om aan de verkrijging het karakter toe te kennen van verkrijging in regelmatig beursverkeer in de zin van art. 53 lid 4 E 100 en of deze omstandigheid aanleiding had moeten zijn van geïntimeerde, aanvullend bewijs van zijn goede trouw te vragen, is in eersten aanleg niet onderzocht.

De Raad acht het gewenst dat partijen in de gelegenheid zullen zijn in twee instanties over deze vragen te debatteren en wijst de zaak terug naar de Afd. Effectenregistratie om hieromtrent een nieuwe beslissing te geven.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 68 lid 5 sub b, art. 53 lid 4).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien de stukken, waaronder:

a. een op 21 September 1948 ter Griffie van de Afdeling Rechtspraak

van de Raad ontvangen verzoekschrift van de *Erven M. I. Goldschmidt* (verder te noemen appellanten), woonplaats kiezende te Amsterdam ten kantore van hun gemachtigde Mr. J. C. S. Warendorf, procureur aldaar, waarbij beroep is ingesteld van een beslissing van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad d.d. 26 Juli 1948 No. 1224/52599, gegeven tussen appellanten, als vroegere bezitters van *f 1/1000* aandeel *Wijers Ind. en Handelonderneming no. 3646* en *J. Top*, wonende te Amsterdam (verder te noemen geïntimeerde), als tegenwoordige bezitter van dit effect, bij welke beslissing geïntimeerde als eigenaar van dat effect is erkend, met bijkomende voorzieningen;

b. een expeditie van de beslissing, waarvan beroep;

c. een op 12 December 1951 ingekomen verweerschrift van geïntimeerde, gemachtigde Mr. S. Gerbrandy, procureur te Amsterdam;

Gehoord de gemachtigde van appellanten en Mr. P. R. Peters namens de gemachtigde van geïntimeerde ter zitting van de Raad op 17 Maart 1952;

Overwegende dat door de verklaring van de gemachtigde van appellanten, dat een zijner lastgevers, de mede-erfgenaam *Otto Goldschmidt*, te New York woont, dit feit voldoende aannemelijk is gemaakt;

Overwegende, dat derhalve het beroep ten aanzien van de te New York wonende appellant ontvankelijk is en de Raad het beroep mede ontvankelijk acht ten aanzien van de in Nederland wonende appellanten, nu het geschil slechts tussen de tegenwoordige bezitter en de gezamenlijke vroegere bezitters kan worden berecht;

Overwegende, dat de eerste grief van appellanten klaagt over onvoldoende onderzoek door de Afdeling Effectenregistratie, waardoor in eerste aanleg niet is gebleken op welke wijze de koop van het litigieuze effect tussen geïntimeerde en diens voorganger is tot stand gekomen;

Overwegende, dat deze grief geen handeling behoeft, daar het litigieuze effect volgens de verwervingsverklaring op 1 Februari 1944 in opdracht van geïntimeerde is gekocht door de commissienair *K. Job* en op 4 Februari 1944 aan deze is geleverd door de firma *Zondervan en Co.* terwijl appel-

lanten niet hebben bestreden, de stelling van geïntimeerde bij zijn verweerschrift in appel, en mitsdien tussen partijen is komen vast te staan, dat het effect door Job van Zondervan & Co. als zijn wederpartij is gekocht;

Overwegende, dat de tweede grief door appellanten bij de mondelinge behandeling der zaak is ingetrokken;

Overwegende, dat de derde en vierde grief, als nader toegelicht bij aanvullend verzoekschrift van appellanten d.d. 4 October 1948 en bij de mondelinge behandeling der zaak, betrekking hebben op hun stelling, dat de aankoop van het litigieuse effect voor geïntimeerde heeft plaats gehad tegen stopkoers, en op de vragen:

- a. of zodanige aankoop belet om aan de verkrijging van dat effect door geïntimeerde het karakter toe te kennen van verkrijging in regelmatig beursverkeer in de zin van art. 53 lid 4 van K.B. E 100.
- b. of de omstandigheden, waaronder gedurende de bezetting de verhandeling van effecten tegen stopkoersen, hetzij in het algemeen of in dit bijzondere geval, heeft plaats gehad, een bijzondere reden opleveren om van geïntimeerde aanvullend bewijs van zijn goede trouw bij de verkrijging van het litigieuse effect te vorderen;

Overwegende, dat door geïntimeerde niet is bestreden, dat de koers van 202 %, tegen welke het litigieuse effect op 1 Februari 1944 voor hem is gekocht, de toen geldende stopkoers was;

Overwegende, dat dit feit en de omstandigheden, waaronder de aankoop van het effect heeft plaats gehad, welk feit en welke omstandigheden voor de beslissing van het geschil van bijzonder belang kunnen zijn in verband met de hiervoren sub a en b vermelde vragen, bij de beslissing waarvan beroep, niet in aanmerking zijn genomen en de Raad het mogelijk acht, dat die beslissing een andere zou zijn geweest, indien dat feit en die omstandigheden wel in aanmerking waren genomen;

Overwegende, dat thans niet kan worden vastgesteld, of in dat geval de beslissing inderdaad anders had moeten luiden, aangezien de vorenbedoelde omstandigheden, waaronder de aankoop heeft plaats gehad, niet volledig zijn vastgesteld, en met name niet is

gebleken, of en in hoeverre bij de aankoop van effecten gedurende de bezetting tegen daarvoor vastgestelde stopkoersen de aan de beurs geldende reglementen en gebruiken werden nageleefd, doch het onderzoek daarnaar in elk geval niet volledig is geweest en de beslissing, waarvan beroep, derhalve niet in stand kan blijven;

Overwegende, dat de Raad het gewenst acht partijen in de gelegenheid te stellen, om desgewenst in twee instanties over dit onderwerp te debatteren en de verdere behandeling der zaak daartoe terug te wijzen naar de Afdeling Effectenregistratie, met opdracht als hierna vermeld:

RECHTDOENDE:

Verklaart het beroep ontvankelijk;

Vernietigt de beslissing, waarvan beroep;

Wijst de behandeling der zaak terug naar de Afdeling Effectenregistratie, teneinde het tussen partijen bestaande geschil, met inachtneming van deze uitspraak, te onderzoeken en daarover in eerste aanleg uitspraak te doen;

Bepaalt de kosten van het geding in beroep, tot heden gevallen aan de zijde van appellanten en aan de zijde van geïntimeerde, beide op f 150,— en bepaalt dat deze kosten zullen komen ten laste van de partij, welke uiteindelijk in het ongelijk zal worden gesteld.

No. 53/388

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 22 December 1952 (Mrs Dijksterhuis, Craandijk en Polderman).

De strekking van art. 21 lid 3 E 100, bepalende dat de Raad zijn bevoegdheden ook ambtshalve kan uitoefenen is deze, dat rechtsherstel kan worden toegepast ook al is daartoe niet door een der daarbij betrokken partijen een verzoek gedaan. Een verzoek daartoe uitgaande van een der partijen is niet op de wet gegrond en mitsdien niet ontvankelijk. Is het verzoek op te vatten als een mededeling van feiten waaruit de Raad de gronden zou moeten putten voor het ambtshalve verlenen van rechtsherstel, dan acht de Raad in casu dusdanige gronden niet aanwezig.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer — E 100 — art. 21 lid 3).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.:

Gezien:

1. een op 11 October 1951 ter 's Raads Griffie ingekomen verzoekschrift van *Arie Meijer*, zich noemende en schrijvende *Meyer Schwencke*, wonende te Eefde (Gelderland), domicilie kiezende te Amsterdam, ten kantore van zijn gemachtigde *Mr. P. C. Kolff*, advocaat aldaar, welk verzoekschrift strekt tot het verkrijgen van rechtsherstel met betrekking tot een daarbij nader omschreven, tijdens de bezetting aangegane koopovereenkomst met de *N.V. De Arbeiderspers*;

2. een op 19 October 1951 ter 's Raads Griffie ingekomen verzoekschrift van dezelfde, daartoe strekkende, dat het sub 1 genoemd verzoekschrift ambtshalve in behandeling zal worden genomen;

Gelet op het verhandelde ter zitting van de Raad van 28 April 1952;

Overwegende, dat, nu de termijn binnen welke verzoekschriften tot rechtsherstel als het onderhavige kunnen worden ingediend op 1 Juli 1951 is gesloten, verzoeker in zijn onder 1 genoemd verzoek niet ontvangen kan worden;

Overwegende, aangaande het verzoekschrift sub 2:

dat bij het Besluit E 100 noch bij enige andere wetsbepaling de Raad de bevoegdheid is verleend verzoekschriften tot verkrijging van rechtsherstel, ook na het verstrijken van de termijn van indiening daarvan in behandeling te nemen;

dat deze bevoegdheid met name niet uit artikel 21 lid 3 van het Besluit E 100, waarop verzoeker zich beroept is af te leiden, daar dit artikel niet een wetsbepaling is in de geest van art. 68 lid 4, art. 81 of art. 143 lid 4 van genoemd Besluit, bij welke bepalingen afwijking van gestelde termijnen in bepaalde omstandigheden wordt toegelaten;

dat art. 21 lid 3 alleen bepaalt, dat de Raad, zowel gedurende het lopen van de termijn van indiening van verzoekschriften tot rechtsherstel als na afloop daarvan zijn bevoegdheden ook ambtshalve kan uitoefenen;

dat de strekking van deze bepaling is, dat rechtsherstel op grond van bepaalde redenen mogelijk moet zijn, ook al is daartoe niet door een der daarbij betrokken partijen een verzoek gedaan;

dat, het gedaan verzoek tot het ambtshalve verlenen van rechtsherstel niet op de Wet gegrond en mitsdien niet-ontvankelijk is;

dat, indien dit verzoek moet worden opgevat als een mededeling van feiten, waaruit de Raad gronden zou moeten putten voor het ambtshalve verlenen van rechtsherstel, de Raad hierop geen gemotiveerde uitspraak behoeft te doen, doch kan volstaan met de beslissing dat dusdanige gronden door hem niet aanwezig worden geacht;

Overwegende, dat uit het bovenstaande volgt, dat verzoeker in zijn beide verzoeken niet ontvankelijk moet worden verklaard;

Overwegende, tenslotte, dat nu gerequestreerde, de *N.V. Arbeiderspers* niet heeft gediend van schriftelijk antwoord, er geen termen aanwezig worden geacht verzoeker in de aan zijde der wederpartij gevallen kosten te veroordelen.

RECHTDOENDE:

Verklaart verzoeker niet ontvankelijk in zijn verzoeken.

Compenseert de kosten van dit geding, des dat iedere partij de hare drage.

No. 53/389

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak AMSTERDAM, 4
November 1952 (Mrs. van Lookeren Campagne, van Schaeck Mathon en G. A. Schreuder).

De aan verzoekster toekomende koopsom van een onroerend goed is gestort op haar rekening bij de Twentsche Bank. Formeel heeft zij dit bedrag ontvangen, doch dit is haar in geen enkel opzicht ten goede gekomen, aangezien over verzoeksters bedrijf een Verwalter was aangesteld, die het bedrag heeft overgebracht op een op eigen naam geopende rekening bij de Rijnsche Handelsbank. Bij het rechtsherstel kan verzoekster volstaan met het cederen van haar vordering op de Rijnsche Handelsbank.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 27, 113c).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.:
Gezien een proces-verbaal van zwa-

igheden d.d. 27 November 1951 verleden voor de notaris-bemiddelaar W. W. Rutgers te Amsterdam;

Gezien een schriftelijk advies van de gedelegeerde voor Amsterdam van de Afdeling Onroerende Goederen P. L. van den Blink d.d. 20 Februari 1952;

Gezien een op 10 Maart 1952 ingekomen door de N.V. Exploitatie en Administratie Maatschappij Erven Louis Tas N.V., gevestigd te Amsterdam, ingediend verzoekschrift, gemachtigde Mr. J. Jolles aldaar;

Gezien de verweerschriften van de Naamloze Vennootschap Landelijke Hypotheekbank N.V., gevestigd te 's-Gravenhage, gemachtigde Mr. A. F. van Manen, aldaar, van Christiaan Ferdinand Schrik, wonende te Amsterdam, gemachtigde Mr. H. B. Bahlmann aldaar en van Maria Eliza Hendrika Scholts, wonende te Amsterdam, gemachtigde Mr. G. la Chapelle aldaar, respectievelijk ingekomen op 10 Maart, 3 Juli, 4 Juli en 30 Augustus 1952;

Gelet op een proces-verbaal van 4 October 1952 van het ter terechtzitting van de Raad verhandelde, waar tegenwoordig waren voor verzoekster, de bovengenoemde gemachtigde, voor de Stichting N.E.P.O.G., vertegenwoordigend verweerster M. E. H. Schols voornoemd, bovengenoemde gemachtigde, voor Ch. F. Schrik voornoemd de bewindvoerder in diens surseance van betaling, Mr. P. Groenewegen te Amsterdam en voor de Hypotheekbank voornoemd Mr. J. van der Giesen te 's-Gravenhage;

Overwegende, dat tussen partijen vaststaat, dat op 15 September 1943 H. J. de Jonge, door de bezetter als bewindvoerder over verzoekster aangesteld, het aan verzoekster toebehorend perceel Boslaan 6 te Blaricum heeft verkocht aan de thans overleden R. de Jong voor de som van f 12.500,—, welk bedrag deze laatste (lees: eerstgenoemde) heeft gestort op een door hem gevoerde rekening ten name van verzoekster bij de Twentsche Bank; dat toen van dat provenu nog f 11.919,64 over was, H. J. de Jonge als bewindvoerder is opgevolgd door zekere Nagel, die voormelde rekening heeft opgeheven en het saldo naar een te zijnen name gevoerde rekening bij de Rijsche Handelsbank heeft overgebracht; dat verzoekster niets van de koop prijs is ten goede gekomen; dat na de bevrijding

practisch niets meer van de f 12.500,— over was;

dat verzoekster, bereid om haar vordering op de Rijsche Handelsbank te cederen, zich op het standpunt stelt, dat zij niet de som van f 12.500,— of een deel daarvan aan verweerster Scholts, weduwe van genoemde R. de Jong behoeft te restitueren, doch de N.E.P.O.G., haar vertegenwoordigster, en Schrik, met een beroep op art. 27, lid 5 E 100, van tegenovergestelde mening zijn;

dat verweerster Scholts bij de behandeling ter terechtzitting haar subsidiair oordeel, dat nagegaan dient te worden in hoever de f 12.500,— zijn aangewend om daarmee verplichtingen van verzoekster te voldoen, heeft prijs gegeven, terwijl de hypotheekbank zich, gelijk te voren heeft gerefereerd, daarbij terecht opmerkende, dat, nu Schrik surseance heeft verkregen, eventuele hem toegewezen penningen rechtstreeks aan haar ten goede zouden moeten komen;

Overwegende, ten aanzien van bovenvermeld geschilpunt;

dat de Raad van oordeel is, dat de billijkheid meebrengt om in dit geval geen gebruik te maken van de Haar in art. 27, lid 5 E 100 gegeven bevoegdheid om teruggave van de ontvangen tegenprestatie of een deel daarvan te bevelen;

Overwegende, toch enerzijds dat weliswaar formeel rechterlijk vaststaat dat verzoekster de f 12.500,— heeft ontvangen, doordat bewindvoerder H. J. de Jonge dit bedrag te haren name bij de Twentsche Bank heeft gestort, doch tevens vaststaat, dat verzoekster aan dat geld niet kon raken en dat zij noch onder het bewind van H. J. de Jonge, noch onder dat van zijn opvolger Nagel (die trouwens het geld ten eigen name op de Rijsche Handelsbank plaatste) enig profijt van bedoelde som heeft gehad;

Overwegende, dat anderzijds niet betwist is, dat het aan koper R. de Jong bij het transport duidelijk moet zijn geworden, dat als verkoper een beheerder over Joods bezit optrad en hij, bij de notaris, aan deze de Jonge de koop som betalend, kon en moest vermoeden dat deze gelden, waarheen de Jonge het geld ook bracht, niet ten voordele van de Joodse bezitter zou strekken;

dat wel is waar niet is betwist dat H. J. de Jonge eerst zes dagen vóór de verkoop in de registers deed aantekenen

nen dat hij beheerder van verzoekster was, zodat R. de Jong daarin niet kon zien, dat verzoekster onder beheer stond, maar niet beweerd is, dat de koper inderdaad een onderzoek in de registers heeft gedaan en hij in elk geval, waar bekend was, dat destijds vaak Joods onroerend goed werd verkocht, zelf een onderzoek naar de eigenaar had behoren te doen en niet — gelijk van de zijde van Schrik en Scholts zelve is opgegeven — had mogen volstaan met zonder meer in te gaan op de simpele mededeling van H. J. de Jonge, dat hij juist iets geschikts voor hem, koper, had;

Overwegende, dat derhalve als volgt beslist moet worden;

UITSpraak DOENDE:

Verstaat dat verzoekster bij het rechtsherstel van het pand Boslaan 6 te Blaricum kan volstaan met het cederen van haar vordering op de Rijnlandsche Handelsbank tot een bedrag van f 11.919,64;

Veroordeelt verweerders de Stichting N.E.P.O.G. en Schrik ieder in de helft van de kosten van het geding aan de zijde van verzoekster, tot op heden begroot op in totaal f 100.—;

Verstaat dat verweerder de N.V. Landelijke Hypotheekbank N.V., die zich heeft gerefereerd, buiten de kosten zal blijven;

Wijst de zaak terug naar de notarisbemiddelaar W. W. Rutgers te Amsterdam teneinde deze met inachtneming van deze beslissing, verder te behandelen en af te doen.

No. 53/390

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 14 Januari 1953 (Mrs Block, Zorab en Versteeg).

Verzoekers tot interventie pretenderen een vordering op het onder beheer gestelde vermogen van de Duitser H., wegens het in 1939 aan H. moeten afstaan van hun bedrijf; hun vergevorderde dadingsonderhandelingen met het N.B.I. zijn afgebroken, wegens door H. ingediend ontvrijdingsverzoek, thans in appèl.

Verzoekers stellen belanghebbenden te zijn, opdat aan H. diens op de Staat overgegaan vermogen niet worde te-

ruggegeven, in welk geval zij de onderhandelingen met het N.B.I. kunnen voortzetten inplaats van te moeten procederen tegen H.

Daargelaten of interventie mogelijk is in een ontvrijdingsprocedure, waarin niet 2 partijen procederen, maar een particulier in appèl komt van een beslissing van een administratief lichaam, dat bij de appèlrechter zijn beslissing kan verdedigen, rechtvaardigt het gestelde belang geenszins de interventie.

Verzoek tot interventie afgewezen.

(Art. 132 E 100; artt. 34, 43 E 133).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.,

Gezien een op 12 Januari 1952 door:

1. a. Alice Fürth, geboren Rothenstein, echtgenote van de Heer Hugo Albert Fürth, wonende te New York;
- b. Hugo Albert Fürth voornoemd, wonende te New York;
2. Friedrich Rothenstein, wonende te New York;
3. Marie Baer, geboren Rothenstein, wonende te San Francisco;
4. Paul Jakob Dreyfuss, wonende te Londen;
5. Julius Cohen, wonende te New York, in zijne hoedanigheid van enig erfgenaam van zijn op 4 September 1947 te New York overleden echtgenote Elisabeth Cohen, geboren Rothenstein;
6. a. Hella Stefanie Agnes Rosenmeyer, geboren Tendlau, wonende te Northbridge-Sydney, New South Wales, Australië;
- b. Lore Knaut, geboren Tendlau, wonende te Sao Paulo, Brazilië;
- c. Eva Betty Johanna Hirsch, geboren Tendlau, wonende te Harrogate, Yorkshire, Engeland;
- d. Vera Edith Meyer, geboren Tendlau, wonende te Harrogate, Yorkshire, Engeland.

zijnde de hierboven sub a, b, c en d genoemde personen de erven van wijlen Mevrouw Charlotte Gertrud Tendlau, geboren Rothenstein, overleden te Harrogate op 16 Februari 1948, kiezen- de alle verzoekers ten deze domicilie te Amsterdam aan de Keizersgracht nr. 391 ten kantore van Mr. F. Kranen-

burg, advocaat en procureur, die ten deze door verzoekers tot gemachtigde wordt gesteld en voor hen als zodanig zal occuperen, ingediend verzoekschrift, strekkende, dat verzoekers worden toegelaten in het geding, waarin Harry Wilhelm Hamacher en zijn echtgenote Adèle Margarethe Pranger, welke laatste inmiddels is overleden, in beroep zijn gekomen van een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut van 21 September 1951, waarbij hun verzoek om teruggave van hun op de Staat overgegaan vermogen werd geweigerd;

Gezien het verweerschrift van Harry W. Hamacher, gemachtigde Mr. J. H. de Pont en van het Nederlandse Beheersinstituut met de primaire conclusie het verzoek tot tussenkomst af te wijzen;

Overwegende, dat verzoekers hun verzoek tot interventie baseren op de omstandigheid, dat zij persoonlijk een groot belang hebben, dat aan Hamacher diens op de Staat overgegaan vermogen niet wordt teruggegeven;

dat, nu de verkoop van het Nederlandse bedrijf der vennootschap Brasch & Rothenstein aan Hamacher in 1939 heeft plaats gevonden, op die verkoop niet van toepassing zijn de bepalingen van het K.B. E 100, zodat verzoekers ter zake geen rechtsherstelactie voor de Raad voor het Rechtsherstel kunnen instellen;

dat verzoekers daarom het Nederlandse Beheersinstituut hebben verzocht met toepassing van art. 1357 e.v. B.W. de verkoop van het Nederlandse bedrijf als nietig te beschouwen, hetgeen het N.B.I. bij beschikking van 19 Februari 1949 heeft geweigerd;

dat verzoekers tempore utili van die beschikking hebben geappelleerd bij de Afdeling Rechtspraak van de Raad voor het Rechtsherstel, welk appel nog aanhangig is;

dat vervolgens in het jaar 1950 tussen het N.B.I. enerzijds en verzoekers anderzijds onderhandelingen zijn gevoerd, waarbij in grote lijnen overeenstemming was bereikt nopens een dading, waarbij voormelde tussen het N.B.I. enerzijds en verzoekers anderzijds aanhangige procedure voor gemelde Afdeling zou worden beëindigd en het Nederlandse bedrijf van Brasch & Rothenstein aan verzoekers zou worden teruggegeven tegen betaling van een bedrag, waaromtrent praktisch overeenstemming was bereikt, doch de definitieve afsluiting van welke dading is opgeschort door het inmiddels door

Hamacher ingediende verzoek tot ontvijanding;

dat, indien aan Hamacher thans in hoger beroep een ontvijandingsverklaring zou worden verleend, alsdan het grote onrecht aan verzoekers aangedaan, hierin bestaande, dat zij door toedoen van Hamacher hun bloeiende Nederlandse onderneming voor niets hebben moeten afstaan, niet zou worden goedge maakt;

Overwegende, dat in het midden kan worden gelaten, of de bevoegdheid tot het als partij toelaten in een geding van een niet in het geding betrokken belanghebbende, door art. 132 van Besluit E 100 aan de Raad toegekend, ook bestaat in een geval als het onderhavige, waarin geen partijen tegen elkander procederen, maar waarin een particulier in appel komt van een beslissing van een administratief lichaam, dat bij die appelrechter in staat wordt gesteld zijn beslissing te verdedigen, aangezien, ook al bestaat die bevoegdheid, de Raad daarvan in casu toch geen gebruik zal maken;

Overwegende toch, dat de grief, die verzoekers tegen Hamacher aanvoeren, in een civiele procedure behoort te worden onderzocht;

Overwegende, dat het enige belang, dat verzoekers hebben bij de vraag, of aan Hamacher het Nederlands bedrijf van Brasch & Rothenstein behoort te worden teruggegeven, blijkbaar wordt gezocht in de omstandigheid, dat bij weigering van die teruggave zij met het N.B.I. verder zullen kunnen onderhandelen over teruggave van het bedrijf aan hen, welke onderhandelingen volgens de verklaringen van verzoekers reeds in een vergevorderd stadium zijn gekomen, terwijl bij teruggave aan Hamacher zij deze persoonlijk tot tegenpartij zullen krijgen;

Overwegende, dat dit belang in geen geval een interventie als door verzoekers gevraagd, rechtvaardigt;

Overwegende toch, dat de gevolgen van een eventuele teruggave zouden moeten worden aanvaard, indien de gronden voor zodanige teruggave aanwezig zouden blijken te zijn en het onderzoek naar de aanwezigheid van die gronden geenszins wordt gebaat door een interventie als waartoe verzoekers wensen te worden toegelaten, welke wens klaarblijkelijk vooral wordt geïnspireerd om te voorkomen, dat een onwielgevallig persoon zal op-

R

treden als tegenpartij in een te voeren proces;

RECHTDOENDE:

Weigert verzoekers toe te laten als tussenkomende partij in het hieroven genoemde ontviandings-geding tussen Hamacher en het N.B.I.

No 53/391

**RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 9
December 1952 (Mrs Sluis, Raedt en
Mijnssen).**

Een postscriptum, gesteld onder een brief vanuit Westerbork geschreven één dag voor de deportatie, aanvaard als een rechtsgeldige uiterste wilsbeschikking, doch alleen ten aanzien van het persoonlijk vermogen van den briefschrijver destijds aanwezig en niet ten aanzien van de vermogensbestanddelen, die door de bestaan hebbende huwelijksgemeenschap in diens nalatenschap mochten zijn gevallen of alsnog daarin mochten opkomen.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer —
E 100 — artt. 23 en vlg.)

VONNIS

INZAKE

1. *Izak de Vries*, zo voor zich als tot bijstand en machtiging van zijn na te noemen echtgenote, verzoekster sub 2,
2. *Johanna Carolina Emma Astroth*, gehuwd met en ten deze voor zover nodig bijgestaan en gemachtigd door verzoeker sub 1, beiden wonende te Amsterdam, verzoekers, gemachtigde Mr I. S. de Vries.

tegen

- 1a. *Rosa de Leeuw*, echtgenote van verweerder sub 1 b. wonende te Amsterdam,
- b. *August Evert Theodoor van Roo-sebeek*, wonende te Amsterdam, tot bijstand en machtiging zijner voornoemde echtgenote,
2. *Meyer de Leeuw*, wonende te Amsterdam,

3. *Asser de Leeuw*, wonende te Amsterdam,
4. *Meyer Asser de Lange*, wonende te Venlo.
5. *Rosa Ginette de Lange*, wonende te Rotterdam,
6. *Mindes de Leeuw*, wonende te Amsterdam,
- 7a. *Betje van der Linde*, echtgenote van verweerder sub 7b, wonende te Genève,
- b. *Caston Eugen Aberlé*, wonende te Genève, tot bijstand en machtiging zijner voornoemde echtgenote,
8. *Herman van der Linde*, wonende te Nieuwer-Amstel,
9. *De Rechtspersoonlijkheid bezittende Stichting „Bergstichting“*, gevestigd te Amsterdam, in haar hoedanigheid van voogdes over *Simona Sophia van der Linde*,
10. *Simon van der Linde*, wonende te Amsterdam,
11. *Heuri van der Linde*, wonende te Barranguilla (Columbia).
12. *Marcus Bolle*, wonende te Amsterdam in zijn hoedanigheid van voogd over de minderjarige *Leo Denneboom*, tot het voeren van na te melden verweer gemachtigd door den E.A. Heer kantonrechter te Amsterdam bij beschikking d.d. 12.11.'51,
13. *Hessel Tobias van der Linde*, wonende te Johannesburg (Zuid-Afrika), verweerdens, gemachtigde Mr J. J. P. Tonino;

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien de stukken, waaronder het door verzoekers op 28 Juni 1951 bij de Raad ingediend verzoekschrift en het daartegen door verweerdens op 19 December 1951 ingediend verweerschrift en de processen-verbaal van de op 11 Maart, 25 Maart en 27 Mei 1952 in deze zaak plaats gehad hebbende mondelinge behandelingen, getuigen verhoren en schikkingscomparitie;

TEN AANZIEN DER FEITEN:

Overwegende, dat verzoekers bij inleidend verzoekschrift, zoals dit nader door hen is gerectificeerd en aangevuld zakelijk hebben gesteld;

dat op 20 Januari 1945 te Jawzorno in Polen is overleden Asser de Leeuw,

geboren te Amsterdam op 17 October 1907 en laatstelijk gewoond hebbende aldaar;

dat op 11 Februari 1944 te Oswiecim in Polen zijn overleden Reintje Cortissos, echtgenote van Asser de Leeuw en hun enig kind Benno de Leeuw, geboren te Amsterdam op 17 September 1937;

dat bij gebreke van effect sorterend testament de nalatenschap van Asser de Leeuw die van zijn echtgenote en kind mede omvat;

dat de verweerders erfgenamen volgens de wet van Asser de Leeuw zouden zijn, ware het niet, dat Asser de Leeuw blijkens diens door verzoekers in fotocopie overgelegd schrijven d.d. 7 Februari 1944, daags voor zijn deportatie vanuit Westerbork naar het concentratiekamp Auschwitz aan verzoekers gericht en kort daarna door hen ontvangen, duidelijk als zijn uiterste wil heeft kenbaar gemaakt, dat verzoekers met uitsluiting van ieder ander tot zijn nalatenschap zouden worden geroepen;

dat Asser de Leeuw als gevolg van de bijzondere bezettingsomstandigheden niet in staat was deze zijn uiterste wil op rechtsgeldige wijze in notariële vorm te laten verlijden en deze op geen andere wijze kon kenbaar maken dan door hem in gemeld schrijven gedaan werd;

dat als gevolg van het overlijden van Asser de Leeuw, en zijn vrouw en kind rechtsbetrekkingen voor verweerders zijn ontstaan met betrekking tot de nalatenschap van Asser de Leeuw, waarin de Raad onder de gegeven omstandigheden kan en behoort in te grijpen ten gunste van verzoekers;

op welke gronden zij de Raad hebben verzocht:

a. te vernietigen de rechtsbetrekkingen tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa op vorenomschreven wijze ontstaan tussen gerequestreerden en de nalatenschap van Asser de Leeuw, voornoemd, overleden te Jawzorno op 20 Januari 1945;

b. te verstaan en te bepalen, dat de erfflater Asser de Leeuw, voornoemd, bij vorenbedoeld geheel eigenhandig geschreven, gedagtekend en ondertekend schrijven, met uitsluiting van ieder ander en met name met uitsluiting van gerequestreerden, verzoekers als enige en universele erfgenamen tot zijn nalatenschap heeft geroe-

pen met het recht tot inbezittinging dezer nalatenschap;

c. op basis van het vorenstaande vast te stellen de rechtsbetrekkingen tussen verzoekers en de nalatenschap van Asser de Leeuw, voornoemd, voortvloeiende uit diens overlijden op 20 Januari 1945 te Jawzorno (Polen);

d. gerequestreerden behoudens in geval van referte te veroordelen in de kosten dezer procedure;

e. zodanige verdere beslissingen te nemen als Uw Raad zal vernemen te behoren;

Overwegende, dat verweerders deze vordering in hun verweerschrift hebben bestreden, daartoe zakelijk aanvoerende dat het door verzoekers overgelegde schrijven van Asser de Leeuw niet als een uiterste wilsbeschikking is aan te merken en verzoekers daaraan generlei aanspraak op zijn nalatenschap kunnen ontlenen;

dat Asser de Leeuw, die een ontwikkeld man was en die in Westerbork een leidende functie bij de kamppolitie had, en als lid van de Ordedienst aldaar geregeld in Amsterdam kwam, alle gelegenheid heeft gehad om een gewoon openbaar testament te doen verlijden of een gewoon holografisch testament aan een notaris in bewaring te geven;

dat Asser de Leeuw bovendien op de voor in Westerbork opgesloten personen gebruikelijke wijze een holografisch testament had kunnen opmaken en aan een notaris doen toekomen;

dat het postscriptum onder de overgelegde vriendschappelijke brief bezwaarlijk als een testament is aan te merken, immers niet meer inhoudt dan een blote mededeling aan verzoekers, die niet eens door de echtgenote van Asser de Leeuw, hoewel mede door haar zou zijn beschikt, is ondertekend, en kennelijk alleen aan een plotselinge opwelling van Asser de Leeuw te danken is, zodat daaraan in elk geval het karakter van een weloverwogen uiterste wilsbeschikking, als volgens de wet vereist ontbreekt;

dat Asser de Leeuw weliswaar bevriend was met de verzoekers, doch ook met de verweerders op zeer goede voet stond, zodat hij geen enkele reden had hen te onterven, en ook hierom het door verzoekers gewenste ingrijpen onredelijk zou zijn een en ander met

R

conclusie tot afwijzing van het door verzoekers ingediend verzoek, kosten rechtens;

IN RECHTE:

Overwegende, dat onbetwist tussen partijen vaststaat dat Asser de Leeuw, die in algehele gemeenschap van goederen gehuwd is geweest met Reintje Cortissos, volgens in het overlijdensregister van de Burgerlijke Stand der Gemeente Amsterdam ingeschreven acte op 20 Januari 1945 te Jawzorno in Polen is overleden;

dat zijn echtgenote voornoemd en het enige uit zijn huwelijk met deze op 17 September 1937 geboren kind Benno volgens de in dat register ingeschreven acten beiden op 11 Februari 1944 te Oswiecim in Polen zijn overleden;

dat Asser de Leeuw daags voor hij met zijn vrouw en kind voornoemd door de bezetter vanuit het concentratiekamp te Westerbork naar Polen werd gedeporteerd op 7 Februari 1944 eigenhandig de door verzoekers in fotocopie overgelegde brief van die datum aan hen heeft geschreven, welke door verzoekers ontvangen brief luidt:

Westerbork, 7 Febr. 1944.

Beste Ies en Emmy,

Hopenlijk ontvangen jullie dit briefje want het zal voorlopig wel het laatste zijn wat ik kan zenden. We moeten n.l. morgen mee op transport naar ?. Het is voor ons een ontzettende tegenvaller aangezien m'n palestina papieren nu in orde zijn d.w.z. we staan op de 6e Veteranen lijst onder nr 201 voor Palestina Austausch welke lijst officieel uit Zwitserland is aangekomen. Helaas zijn van enkele namen (waaronder de mijne) de officieele certificaten tot nu toe nog niet aangekomen, maar worden ieder ogenblik hier verwacht. Het is misschien een kwestie van enkele dagen maar de Ct heeft bepaald dat we er niet op mogen wachten!

Hoe vindt je zoo'n tegenvaller. Maar enfin als we gaan moeten hoop ik dat Reina net zoo flink is als ik dan komen we er beslist door.

Nog wel bedankt voor alles wat jullie voor ons gedaan heb, ik hoop het eens te kunnen vergoeden. Hopenlijk gaat het met jullie gezondheid naar wensch en heeft Ies geen nadelige gevolgen van het werken.

Doe alle bekenden de groeten van ons vooral de fam. Folbers.

Er wordt vandaag nog opgebeld of de certificaten misschien nog in A'd liggen maar ik heb niet veel vertrouwen meer dat het nog op tijd komt.

Nu beste menschen het ga jullie goed en tot ziens!

Vele groeten van Reina en Benno en in 't bijzonder van

Asser.

P.S. Mochten we niet terugkomen dan vermaken we jullie alles.

A. de Leeuw;

dat — afgezien van deze brief — geen enkele testamentaire beschikking van Asser de Leeuw en diens vrouw en kind, al dan niet in de wettelijke vorm opgemaakt, bekend is;

dat bij gebreke van enig geldig testament de verweerders tot de nalatenschap van Asser de Leeuw, en de daarin begrepen nalatenschappen van zijn vóór overleden vrouw en kind, als wettelijke erfgenamen geroepen zouden zijn;

Overwegende, dat partijen het er voorts over eens zijn, dat voorzover in gemelde brief van Asser de Leeuw een uiterste wilsbeschikking mocht zijn vervat, deze niet voldoet aan de formele vereisten, waaraan een uiterste wilsbeschikking volgens de Nederlandse Wet moet voldoen, wil zij geldig zijn;

Overwegende, dat partijen echter van mening verschillen over de vraag:

a. of in gemelde brief een uiterste wilsbeschikking van Asser de Leeuw is vervat.

b. of deze al dan niet grond behoort op te leveren tot het door verzoekers verzochte ingrijpen;

Overwegende ad a. dat Asser de Leeuw in het onder die brief gestelde en door hem afzonderlijk met zijn handtekening bekrachtigde postscriptum, luidende:

„P.S. mochten we niet terugkomen, dan vermaken we jullie alles”.

in weliswaar informele doch kernachtige bewoordingen op ondubbelzinnige wijze als zijn uiterste wil — naast die van zijn vrouw en kind — te kennen heeft gegeven, dat verzoekers zijn en

hun gehele nalatenschap zullen erven, voor het geval zij van hun deportatie niet mochten terugkeren;

Overwegende, dat verweerders van mening zijn, dat deze terloops en in een postscriptum neergelegde wilsuiting, waaraan elk kenmerk van weloverwogenheid ontbreekt, en welke kennelijk in een opwelling van het oogenblik onder de druk der dreigende deportatie is tot stand gekomen, niet als een serieuze uiterste wilsbeschikking kan worden aanvaard;

Overwegende, dat de Raad echter verweerders hierin niet kan volgen, en daarentegen van oordeel is, dat er geen grond bestaat om te twijfelen aan de ernst en de weloverwogenheid van de in gemeld postscriptum neergelegde wilsuiting en van de bedoeling van Asser de Leeuw om deze als zijn uiterste wil te doen gelden, waarbij de Raad, mede in aanmerking neemt:

a. dat, zoals niet betwist is en duidelijk uit de verklaringen der getuigen Bakema, Volkerts, Reuvekamp, Chajes, Kolthoff en Presser als ook uit voormelde brief naar voren komt, de verhouding tussen Asser de Leeuw en de zijnen en verzoekers zeer vriendschappelijk was;

b. dat — voorzover is komen vast te staan — alleen verzoekers herhaaldelijk door toezending van pakketten het lot van Asser de Leeuw en de zijnen in Westerbork hebben helpen verzachten;

c. dat Asser de Leeuw hiervoor verzoekers zeer dankbaar was, gelijk blijkt uit de verklaringen der voornoemde getuigen Bakema, Volkerts, Reuvekamp en Chajes en mede bevestiging vindt in voormelde brief;

d. dat Asser de Leeuw volgens de getuigen Volkerts, Presser en Vos een evenwichtig en ontwikkeld persoon was, die weloverwogen placht te handelen;

Overwegende dat verweerders er nog op hebben gewezen, dat Asser de Leeuw, indien hij serieus bedoeld had verzoekers zijn gehele nalatenschap te vermaken, reeds veel eerder gelegenheid gezocht en gevonden zou hebben om dit als zijn uiterste wil in een formeel testament neer te leggen, daarbij aanvoerende, dat Asser de Leeuw, die in zijn hoedanigheid van lid van de Ordedienst van het kamp Westerbork

veel vrijheid genoot en zelf vrij geregeld in Amsterdam kwam, daarvoor naar een vrouwden notaris had kunnen gaan, of althans in het kamp Westerbork met behulp van een der daarin aanwezige op dit gebied deskundige juristen een testament had kunnen doen opmaken, hetwelk de vereiste wettelijke vorm zoveel mogelijk nabij kwam, en hetwelk daarna uit het kamp gesmokkeld had kunnen worden, welke mogelijkheid door de gedeporteerden in Westerbork onder meer blijkens getuigenis van Professor Kisch destijds meermalen placht worden te baat genomen;

Overwegende, dat echter de Raad — wat er overigens van deze mogelijkheden zij — ook hierin geen reden ziet om aan meergemelde wilsuiting van Asser de Leeuw generlei waarde als uiterste wilsbeschikking toe te kennen, omdat mag worden aangenomen, dat Asser de Leeuw het niet nodig heeft gevonden om zijn voormelde uiterste wil vast te leggen vóór hij het deportatiebevel kreeg, en dat hij — toen — daags voor zijn deportatie — geen tijd en gelegenheid meer kon vinden om een der door verweerders genoemde mogelijkheden te benutten;

Overwegende, dat de Raad hierbij vooral in aanmerking neemt, dat Asser de Leeuw door het deportatiebevel plotseling werd overvallen, en dat hij — zoals door het getuigenis van Volkerts, Reuvekamp, Chajes en Presser aannemelijk is geworden en ook bevestiging vindt in zijn eigen brief — mede in verband met zijn bijzondere positie bij de kamppolitie optimistische verwachtingen koesterde, omtrent de kans om door middel van plaatsing op de Palestina lijst met zijn gezin aan deportatie te ontkomen;

Overwegende, dat verweerders nog hebben aangevoerd, dat moeilijk kan worden aangenomen, dat Asser de Leeuw, die steeds op goede voet met zijn familie stond, deze heeft willen ontvaren;

Overwegende, dat dat argument weinig waarde heeft, daar Asser de Leeuw behalve de leden van zijn eigen gezin, van wier niet terugkeer hij de making afhankelijk stelde, en zijn reeds voor hem gedeporteerde zuster, van wie hij redelijkerwijze mocht aannemen, dat zij niet daarvan zou terugkeren, geen naaste bloed- of aanverwanten meer bezat, en het voor de hand ligt, dat Asser de Leeuw in verband met de

bijzondere vriendschap en gevoelens van dankbaarheid, die hij jegens verzoekers koesterde, hun de voorkeur gaf boven de verweerders, tot wie hij in meer verwijderd familie verband stond, en die zonder de Jodenvervolging waarschijnlijk nooit als zijn erfgenamen in aanmerking zouden zijn gekomen;

Overwegende, hierna ad b dat de Raad onder verwijzing naar de als voormeld vaststaande feiten en naar al hetgeen hiervoor ad a is overwogen van oordeel is, dat in de gegeven omstandigheden het achterwege laten van ingrijpen ten gunste van verzoekers onredelijk zou zijn;

Overwegende, dat de Raad het anderzijds redelijk acht, dit ingrijpen te beperken tot dat deel der nalatenschap van Asser de Leeuw, waarover hij ten tijde van het schrijven van gemelde brief wist of redelijkerwijze mochten vertrouwen naar Nederlands recht te kunnen beschikken;

Overwegende, dat hieronder vooreerst niet valt het aandeel van zijn echtgenote in de algehele gemeenschap van goederen, waarin hij met haar was gehuwd, ook al is dit aandeel door vooroverlijden der echtgenote later wel in de nalatenschap van Asser de Leeuw gevallen;

Overwegende, dat hieraan niet afdoet, dat Asser de Leeuw volgens de inhoud van het postscriptum mede uit naam van zijn vrouw ten gunste van verzoekers beschikte, daar hij tot zodanige beschikking niet bevoegd was, terwijl dit door de echtgenote van Asser de Leeuw niet geschreven of met haar handtekening bekrachtigde postscriptum niet als een overtuigend bewijs van haar uiterste wil kan gelden;

Overwegende, dat nu partijen dienaangaande niets hebben gesteld, de mogelijkheid, dat de ten tijde van zijn overlijden zesjarige zoon van Asser de Leeuw enig zelfstandig vermogen van betekenis heeft nagelaten, mag worden verwaarloosd.

Overwegende, dat voorts mede onder gemelde beperking van het ingrijpen valt, hetgeen uit de boedel Cortissos aan Asser de Leeuw blijkt te zijn opgekomen, nu blijkens hetgeen partijen daaromtrent hebben medegedeeld in de nader aan de Raad overgelegde correspondentie van hun raadslieden d.d. 17 Juli en 4 Augustus 1952 tussen

hen onbetwist is dat Asser de Leeuw ten tijde de making redelijkerwijze niet heeft kunnen weten of vermoeden, dat hij uit dien boedel zou erven;

Overwegende, dat weliswaar rechte ook het standpunt zou kunnen worden ingenomen, dat de omvang der making — evenals in geval van een normaal testament — bepaald wordt door alles wat ten tijde van het overlijden in de boedel van de erflater aanwezig was, doch de Raad het veeleer redelijk acht aan de onderhavige naar de vorm gebrekkige en onder de bijzondere bezettingsomstandigheden tot stand gekomen making geen verdere werking toe te kennen dan zij in het ook van de erflater destijds had, daarbij mede in aanmerking nemende, dat het wegens de direct op de making volgende deportatie practisch uitgesloten was, dat Asser de Leeuw deze making, al of niet op grond van gewijzigde omstandigheden, kon herroepen of daarin nog veranderingen kon aanbrengen;

Overwegende, dat uit het vorenoverwogene volgt, dat de vordering van verzoekers ten dele behoort te worden toegewezen in voege als hierna vermeld, met compensatie van proceskosten, nu partijen over en weer ten dele in het ongelijk zijn gesteld.

RECHTDOENDE:

Vernietigt de rechtsbetrekkingen tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa ontstaan tussen verweerders en de nalatenschap van Asser de Leeuw overleden te Jawzorno op 20 Januari 1945 in zoverre, dat verzoekers gerechtigd zullen zijn tot die nalatenschap, met uitzondering van het daarin begrepen aandeel van Reintje Cortissos in de tussen haar en Asser de Leeuw bestaan hebbende huwelijks-gemeenschap en met uitzondering van hetgeen in die nalatenschap mocht zijn opgekomen of nog mocht opkomen uit voormelde boedel Cortissos;

Verstaat en bepaalt dat de erflater Asser de Leeuw bij vorenbedoeld schrijven van 7 Februari 1944 aan verzoekers heeft vermaakt zijn nalatenschap met uitzondering als voormeld.

Wijst af het meer of anders gevorderde.

Compenseert de proceskosten tussen partijen in diervoege, dat verzoekers en verweerders ieder hun eigen kosten dragen.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AF- WEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS- PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. Rechtsherstel III no. 10, IV nos 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos 1 tot en met 7, 9 tot en met 13, 16 tot en met 18, VI nos 3, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 18, 20, 22, 23 en 26, VII nos 3, 5, 12, 16, 19 en 21, VIII nos 2 en 6).

In de Nederlandse Staatscourant van 25 Januari 1954, No. 16 is opgenomen de lijst nr. 155 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend. In de publicatie wordt erop gewezen, dat van het besluit tot erkenning binnen een maand na de bekendmaking beroep mogelijk is op de Afdeling Rechtspraak van de Raad; verzocht wordt daarbij te vermelden lijst- en volgnummer van de vordering, tegen de erkenning waarvan bezwaar wordt gemaakt.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Erkenning vorderingen Bank voor Nederlandschen Arbeid.

De beheerders van de vijandelijke onderdaan de Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V., te Amsterdam, brengen hiermede ter kennis van belanghebbenden, dat van de datum van publicatie dezer Nederlandse Staatscourant af gedurende één maand ten kantore van de Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V., Singel 399, te Amsterdam, ter inzage liggen de lijsten 87 tot en met 90, vermeldende de door hen erkende vorderingen nos. 1117 tot en met 1161.

Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V.

A. HARMS.

Mr. A. N. KOTTING.

(Ned. Stert. 14 Januari 1954, No. 9).

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 101.

Regeling inzake het Rechtsherstelgeschil Rd 6039 tusschen

1. De erven Maurits Pels en Isidor van Daelen t.w.:
 - a. Jacob Andries van Wessel, wonende 301 Kingstreet, East Toronto 2, Canada;
 - b. Maria Adriana van Daelen, in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Drs. Elkan Katan, beiden wonende te 's-Gravenhage, Ypersestraat 3;
 - c. George Blitz, wonende te Bilbao;
 - d. Samson Andries Blitz, wonende te Bilbao;
 - e. Esther Blitz, wonende te Bussum, Graaf Florislaan 52;
 - f. Betje van der Hal, weduwe van Samuel de Vries, wonende te Groningen, Wanenbergstraat 5;
 - g. Dr. Isidor van der Hal, arts, wonende te Apeldoorn, Prins Hendrikplein 9;
 - h. Dr. Noach Benninga, wonende te Arnhem, Jacob Marislaan 60;
 - j. de onbekende erven van moederszijde van Herman van der Hal, voor wie als curator voor het onbeheerde gedeelte der nalatenschappen optreedt Johannes van der Elburg, Cand. Not., wonende te Voorburg;
 - k. Salomon Cohen, wonende te Rotterdam, Voorhaven 28;
 - l. Eduard Walg, wonende te Rotterdam, Rochussenstraat 243;
 - m. Maurits Walg, wonende te Rotterdam, Schiekade 16;
 - n. Kaatje Walg, in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Johannes Cornelis van der Linde, beiden wonende te Rotterdam, Schepenstraat 38 a;
 - o. Anna Sons, weduwe van Meyer van der Hal, wonende te Groningen, Kerkstraat 21;
 - p. Abraham Robbie van der Hal, geboren 10 October 1942, staande onder voogdij van zijn moeder Anna Sons voornoemd;
 - q. Jacob de Levie, wonende te Rotterdam, Touwslagerstraat 20 d;
 - r. Rosa Rebecca Prins, weduwe van Mr. Salomon van der Hal, wonende te Amsterdam, Velasquezstraat 12;
 - s. de onbekende erven van Gypsy Helene Cooper, voor wie als curator voor het onbeheerde gedeelte der nalatenschappen optreedt Johannes van der Elburg voornoemd;
 - t. de onbekende erven van Jette van Daelen-van Wessel, voor wie als curator voor het onbeheerde gedeelte der nalatenschappen optreedt Mr. Jacob Slijper, adv. en proc. te Rotterdam, Graaf Florisstraat 36. Gemachtigde: Drs. Elkan Katan, accountant, wonende te 's-Gravenhage, Ypersestraat 3;
- hierna te noemen partij Pels-van Daelen;
2. a. Johan Otto Smelt, wonende te Rotterdam;
 - b. Dirkje Groeneveld, wonende te Rotterdam, gescheiden echtgenote van J. O. Smelt voornoemd;
Curator in beide faillissementen: Mr. F. van Raalte, advocaat te Rotterdam, Eendrachtsweg 69;

hierna te noemen partij Smelt.

3. Cornelis Boekelman, wonende te Rotterdam, Oude Dijk 250; Raadsman: Mr. G. J. Blok, advocaat en procureur, te 's-Gravenhage; hierna te noemen partij Boekelman.
4. de Landelijke Hypotheekbank N.V. te 's-Gravenhage, Daendelstraat 1 a; hierna te noemen de Landelijke.
5. de Niederländische Grundstücksverwaltung te Amsterdam; hierna te noemen de N.G.V.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoekschrift van de bewindvoerders over de afwezigen Maurits Pels en Isidor van Daelen tot herstel van genoemde afwezigen in de eigendom van de percelen aan de Couwaelstraat nos. 14, 16, 18, 20 en 22 te Rotterdam, kadastraal bekend Gemeent Kralingen Sectie C nos. 2672, 2673, 2674, 2675 en 2709, tezamen groot 7.20 Are.

Gelezen de stukken, waaronder het schriftelijk verslag van de Gedelegeerde van de Afdeling te Rotterdam betreffende diens onderhoud met partijen Pels-van Daelen, Boekelman en de Landelijke.

In aanmerking nemende dat de volgende feiten vaststaan:

1. Maurits Pels en Isidor van Daelen zijn eigenaren — in den zin van artikel 20 van het Besluit E 100 — van bovenbedoelde percelen. Maurits Pels overleed te Auschwitz op 26 Februari 1943. Isidor van Daelen overleed te Auschwitz eveneens op 26 Februari 1943. Tot hun beider nalatenschappen zijn thans gerechtigd blijkens een door Notaris Mr. P. Donker te Rotterdam op 20 Juli 1953 opgemaakte verklaring van erfrecht:
 - a. Jacob Andries van Wessel
 - b. Maria Adriana Katan-van Daelen
 - c. George Blitz
 - d. Samson Andries Blitz
 - e. Esther Blitz
 - f. Betje de Vries-van der Hal
 - g. Dr. Isidor van der Hal, arts
 - h. Dr. Noach Benninga
 - j. de onbekende erven van moederszijde van Herman van der Hal
 - k. Salomon Cohen
 - l. Eduard Walg
 - m. Maurits Walg
 - n. Kaatje van der Linde-Walg
 - o. Anna van der Hal-Sons
 - p. Abraham Robbie van der Hal
 - q. Jacob de Levie
 - r. Rosa Rebecca van der Hal-Prins
 - s. de onbekende erven van Gipsy Helene Cooper
 - t. de onbekende erven van Jette van Daelen-van Wessel allen voornoemd.
2. Genoemde percelen werden door de N.G.V. verkocht aan Johan Otto Smelt voornoemd, bij acte 28 Juni 1943 verleden voor Notaris N. P. van Prooye te Rotterdam, overgeschreven ten hypotheekkantore te Rotterdam diezelfde dag in deel 2697 no. 71 voor de prijs van f 58.000,—; De percelen waren ten tijde van deze verkoop niet belast met hypotheek. Volgens opgave van de N.G.V. werd ten laste van de gedeposedeerden uit de koopsom een bedrag van f 293,99 voldaan, en behield de N.G.V. na enige andere betalingen te hebben verricht, welke niet ten laste van de gedeposedeerden gebracht kunnen worden, als saldo-koopsom in kas een bedrag van f 57.692,51;

3. Partij Smelt verkocht bij acte diezelfde dag verleden voor genoemde Notaris van Prooye de bedoelde percelen aan Cornelis Boekelman voornoemd, voor de prijs van f 65.000,—. Een afschrift dezer acte werd overgeschreven ten hypotheekkantore te Rotterdam op 28 Juni 1943 in deel 2697 no. 72;
4. Partij Boekelman leende onder hypotheccair verband van gemeld onroerend goed bij acte voor dezelfde Notaris op dezelfde dag verleden een bedrag van f 40.000,— tegen een rente van 4 % 's jaars van de N.V. Dordrechtse Hypotheekbank, waarvoor inschrijving werd genomen ten gemelde hypotheekkantore diezelfde dag in deel 1750 no. 126;
5. De sub 4 genoemde vordering werd door de Dordrechtse Hypotheekbank bij onderhandse acte, geregistreerd te 's-Gravenhage 7 Maart 1944 verkocht aan de Landelijke Hypotheekbank N.V. Van deze cessie werd op 13 Maart 1944 ten gemelde hypotheekkantore aantekening gesteld;
6. Partij Boekelman heeft gemelde percelen in beheer gehad tot 14 April 1946. Volgens opgave van partijen heeft zij netto aan huren ontvangen een bedrag van f 10.155.02. Een bedrag van f 800,— wegens aan de Onderlinge Oorlogsschadeverzekering Maatschappij te 's-Gravenhage krachtens Bewijs van Deelneming no. A 475080 verschuldigde heffingen werd door partij Boekelman nog niet voldaan;
7. Partij Pels-van Daelen heeft als voorschot op de kosten dezer regeling een bedrag van f 1.092,50 gedeponceerd bij de Raad.

Overwegende dat partij Smelt niet tot medewerking in der minne bereid is en dat partij Boekelman op grond van een uitspraak van de Kamer te 's-Gravenhage van de Afdeling Rechtspraak van de Raad d.d. 1 Juli 1952 geweest in het geschil tussen partijen L. F. A. van der Bend/C. Boekelman/N.V. Novum Possessie/Landelijke Hypotheekbank, aldaar geregistreerd onder No. R 15706, waarbij deze Kamer redenen heeft gevonden om partij Boekelman een gedeelte (ongeveer 2/3 gedeelte) van de huuropbrengst van de door haar gekochte panden waarover toen het rechtsgeding werd gevoerd, te laten behouden, niet bereid is om in het onderhavige geval meer dan 1/3 gedeelte van de door haar genoten huuropbrengst af te staan:

dat partij Pels-van Daelen niet bereid is daarmee genoegen te nemen;

Overwegende ten aanzien van dit geschilpunt:

dat de Afdeling Rechtspraak van de Raad tot dusverre steeds als beginsel aangenomen heeft, dat vanaf de dag, waarop het rechtsherstel gerekend wordt in te gaan, de baten, welke een onroerend goed heeft opgeleverd ten goede moeten komen aan de gedeposedeerde waartegenover deze de lasten moet dragen welke op de exploitatie van het perceel hebben gedrukt;

dat aan de Afdeling Onroerende Goederen geen enkele uitspraak bekend is van de Afdeling Rechtspraak — vóór de onderwerpelijke beslissing — waarbij aan de personen die het bezit van het onroerend goed hebben gehad als gevolg van de bij het rechtsherstel vernietigde koopovereenkomsten, de uitkering van het netto-exploitatiesaldo geheel of gedeeltelijk werd kwijtgelaten, ten ware hun bezit als te goeder trouw kon worden aangemerkt;

dat in het onderwerpelijke geval partij Boekelman, ondanks het door haar ingewonnen juridisch advies — zoals ook in de uitspraak van de Kamer te 's-Gravenhage van de Afdeling Rechtspraak van 1 Juli 1952 overwogen is — niet als koper te goeder trouw kan worden aangemerkt;

dat zulks, naar het oordeel der Afdeling Onroerende Goederen dient mede te brengen dat, in overeenstemming met de langjarige practijk en de tot dusverre constante jurisprudentie van de Raad, het netto-exploitatiesaldo door partij Boekelman aan partij Pels-van Daelen volledig moet worden vergoed;

Overwegende dat de bereidverklaring van partij Pels-van Daelen om genoegen te nemen met restitutie van ongeveer de helft van het netto-exploitatiesaldo voor het geval partij Boekelman een minnelijke regeling op die basis zou willen aanvaarden, door de weigering van partij Boekelman om aan een minnelijke regeling op die basis tot stand te brengen, is vervallen en de Af-

deling geen vrijheid kan vinden om op grond van dit vervallen aanbod aan partij Boekelman een geringer vergoeding op te leggen dan waartoe zij overeenkomstig bovenomschreven norm gehouden is;

Overwegende dat naar het oordeel van de Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling tussen partijen tot stand gebracht kan worden:

Gelet op artikel 113c van het Besluit E 100, zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951 (Stbl. 586);

Stelt de volgende regeling vast:

1. de Koopovereenkomsten tussen:

- a. de N.G.V. en Johan Otto Smelt, geconstateerd bij acte 28 Juni 1943 verleden voor Notaris N. P. van Prooye te Rotterdam;
- b. Johan Otto Smelt en Cornelis Boekelman, geconstateerd bij acte diezelfde dag verleden voor diezelfde Notaris alsmede de daarop gevolgde leveringen door de overschrijving van gemelde acten ten hypotheekkantore te Rotterdam op 28 Juni 1943 in deel 2697 no. 71 en 72 zijn nietig en hebben niet geleid tot enige wijziging in de rechten van Maurits Pels en Isidor van Daelen of hun rechtverkrijgenden als eigenaren van de percelen kadastraal bekend Gemeente Kralingen Sectie C nos. 2672, 2673, 2674, 2675 en 2709, tezamen groot 7.20 Are.

2. Partij Boekelman is verplicht het gehele exploitatiesaldo aan partij Pels-van Daelen te restitueren.

Bepaalt ten aanzien van de gevolgen van dit rechtsherstel:

I: De acte van schuldbekentenis met hypotheekstelling, 28 Juni 1943 verleden voor Notaris van Prooye voornoemd, blijft — met uitzondering van de bepalingen betreffende de zakelijke zekerheid — van volle kracht en waarde. Het recht van hypotheek, gevestigd door de inschrijving ten Hypotheekkantore te Rotterdam op 28 Juni 1943 in deel 1750 no. 126 uit kracht der betreffende acte van hypotheekstelling is nietig. De doorhaling dezer inschrijving wordt bevolen.

II. De N.G.V. is schuldig aan partij Smelt de door haar ontvangen restant-koopsom ad f 57.692,51

III. Partij Pels-van Daelen is schuldig aan partij Smelt de uit de koopsom betaalde lasten enz. ad „ 293,99

IV. Partij Smelt is schuldig aan partij Boekelman:

- a. de van deze ontvangen koopsom ad „ 65.000,—
- b. de helft van de kosten dezer regeling ad „ 546,25
- c. de helft van de kosten van juridische bijstand van partij Pels-van Daelen begroot op „ 250,—

Totaal f 65.796,25

V. Partij Boekelman is schuldig aan partij Pels-van Daelen:

- a. het exploitatiesaldo, ten deze vastgesteld op f 10.155,02
- b. de kosten dezer regeling ad „ 1.092,50
- c. als aandeel in de kosten van juridische bijstand van partij Pels-van Daelen een bedrag van „ 500,—

Totaal f 11.747,52

VI. De betaling dezer schulden wordt als volgt geregeld:

A. De N.G.V. voldoet van de uitkeringen op haar sub II gemelde schuld allereerst een bedrag van f 11.453,53 aan partij Pels-van Daelen.

Door deze betaling zijn gekweten de schulden van partij Pels-van Daelen aan partij Smelt en van partij Boekelman aan partij Pels-van Daelen.

Voorts is door deze betaling de schuld van partij Smelt aan partij Boekelman gekweten tot een bedrag van f 11.747,52, zodat partij Smelt daarna aan partij Boekelman nog schuldig is een bedrag van f 54.048,73;

B. De N.G.V. voldoet het restant harer uitkeringen rechtstreeks aan de Landelijke Hypotheekbank N.V. te 's-Gravenhage in mindering op de vordering van deze laatste op partij Boekelman. Hetgeen de Landelijke uit deze hoofde ontvangt, strekt tevens in mindering op de vordering van partij Boekelman op partij Smelt.

C. De vorderingen van:

- a. partij Boekelman op partij Smelt;
- b. partij Smelt op de Staat der Nederlanden tot teruggave van de op de nietige verkopen geheven registratierechten gaan over op de Landelijke. De aanspraken, daaruit voortvloeiende kunnen derhalve, zowel in als buiten rechte, worden uitgeoefend door de Landelijke. Hetgeen de Landelijke meer ontvangt dan zij van partij Boekelman te vorderen heeft, is zij verplicht onverwijld en onverkort uit te keren aan partij Boekelman. Hetgeen de Landelijke of partij Boekelman uit hoofde van de sub b gemelde vordering ontvangen, strekt in mindering op de vordering van partij Boekelman op partij Smelt.

VII. Alle achterstallige zakelijke lasten, belastingen, verzekeringspremies en -heffingen betrekking hebbende op de periode na 28 Juni 1943, voorzover niet in aanmerking genomen bij de vaststelling van het exploitatiesaldo — inclusief de schuld aan de Onderlinge Oorlogsschadeverzekering Maatschappij te 's-Gravenhage, voortvloeiende uit het bewijs van deelneming no. A 475080 ten name van partij Boekelman — zijn ten laste van partij Pels-van Daelen en moeten door deze als eigen schulden worden voldaan;

VIII. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan de Raad ten bedrage van f 1.092,50 en de kosten van de juridische raadsman van partij Pels-van Daelen, ten deze begroot op f 500,— zijn ten laste van partijen Smelt en Boekelman, ieder voor de helft en zijn op de bovenomschreven wijze verrekend.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 7 September 1953.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11, lid 4, E 133	97
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Circulaires van het N.B.I., gericht aan de Hoofden van de bijkantoren	103
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	103
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113 d (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer	105
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 53/392 t/m 53/400	pag. 993/1008

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 139. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**, 5 September 1953 (i.z. J. Schabruker c.s.).

Verkoop van grensländerijen.

Bekrachtiging van een overeenkomst, waartoe het N.B.I. vóór de indiening van het ontvijdingsverzoek toestemming had gegeven; nietigverklaring van een overeenkomst van latere datum, gesloten op een tijdstip waarop met grote mate van waarschijnlijkheid verwacht had behoren te worden, dat aan appellanten hun vermogen zou worden teruggegeven.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.

Ten aanzien van de feiten:

Post alia.

Overwegende, dat door appellanten in hun beroep van de bij acten van 2 November 1950 en 22 Juni 1951 door het N.B.I. geëffectueerde verkoopovereenkomsten bij hun alhier geïnsereerd te achten requesten, zoals die ter zitting zijdens hen zijn toegelicht, is gesteld:

dat zij op 10 Mei 1950 een „initieel verzoekschrift” tot ontvijanding bij het N.B.I. hebben ingediend, hetwelk zij op 21 Juni 1950 door een „volledige aanvraag voor ontvijanding” hebben doen volgen, dat het N.B.I. op 3 Maart 1952 heeft beslist, dat aan hen zal worden teruggegeven hun vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats gekomen is; dat de litigieuze overeenkomsten door Ons zullen moeten worden vernietigd op de volgende gronden:

1. De overeenkomsten zijn in strijd met het op 26 Juni 1816 te Aken tussen Nederland en Pruisen gesloten grenstractaat, waarbij de verdragsluitende staten elkaars grondgebied garanderen;
2. Appellanten hebben verkeerdt in „rechtsonzekerheid” zowel omtrent de vraag of Wet 5 van de Geallieerde Bestuursraad hen verbodt om t/m 1 Jun op de Nederlandse Staat in eigendom overgegaan vermogen te procederen,

teneinde hun in Nederland gelegen landerijen terug te verkrijgen, als omtrent de plannen tot herziening van de Nederlands-Duitse grens;

3. Van de 41.67 ha land, welke aan appellanten in eigendom toebehooren, zijn 39 ha op Nederlands gebied gelegen en het verlies daarvan zou voor hen een ernstige bedreiging van hun bestaansmogelijkheid tengevolge hebben;
4. Althans de bij acte van 22 Juni 1951 met de Gemeente Bergen (L.) gesloten overeenkomst is aangegaan op een tijdstip, waarop duidelijk was dat aan appellanten hun vermogen zou worden teruggegeven;
5. Verkoop van voormalig Duits grondgebied door het N.B.I. o.g. de Staat doet tussen de Nederlandse en de Duitse grensbewoners een slechts verstandhouding ontstaan;

Overwegende, dat het N.B.I. in deszelfs alhier als geheel ingevoegd te beschouwen conclusie van antwoord, heeft aangevoerd, dat de bestreden ver-
kopen door het algemeen belang zijn gevorderd, aangezien zij zijn tot stand gekomen op een tijdstip, waarop niet met grote mate van waarschijnlijkheid kon worden verwacht, dat aan appellanten hun vermogen, of hetgeen ervoor in de plaats zou zijn gekomen, zou worden teruggegeven; dat de ver-
kopen bovendien in het landbouwbelang zijn geschied; dat het in 1816 te Aken gesloten grenstractaat niet de eigendomsrechten der grensbewoners op hun grond garandeert; dat het indienen van een ontviandingsverzoek niet als procederen kan worden opgevat en dat appellanten geen enkele aanleiding hebben gehad voor de veronderstelling dat het gebied, waarin zij gevestigd zijn, door de Nederlandse Staat zou worden geannexeerd;

Overwegende, dat in het alhier in zijn geheel geïnsereerd te achten ver-
wesschrift van de Gemeente Bergen is gesteld, dat appellanten de voor het instellen van het beroep voorgeschreven termijn hebben overschreden, heb-
bende de Gemeente voorts — onder ontkenning van de door appellanten ingeroepen strijdigheid van de litigieuse overeenkomsten met de bepalingen van het grenstractaat van Aken en van alle rechtsonzekerheid waarin appellanten zouden hebben verkeerd — betoogd, dat door appellanten in Duitsland 15 à 20 ha cultuurgrond wordt geëxploiteerd; dat tenslotte volgens de Gemeente Bergen door het algemeen belang werd gevorderd dat de gronden van appellanten in het agrarisch plan voor deze gemeente werden betrokken;

Overwegende, dat partij van Treck heeft ontkend, dat de door het N.B.I. met hem gesloten overeenkomst met het grenstractaat van Aken in strijd is en dat aan appellanten bij Wet 5 van de Geallieerde Bestuursraad verboden zou zijn geweest tijdig om ontvianding te verzoeken, ontkennende partij van Treck eveneens, dat omtrent toevoeging van het door appellanten bewoonde gebied aan het Nederlandse territoire bij hen enige onzekerheid kan hebben bestaan; dat voorts door partij van Treck is gesteld, dat hij, dank zij de uitbreiding van zijn bedrijf van slechts $7\frac{1}{2}$ ha met het uit het vermogen van appellanten afkomstige perceel D 1233, zijn bedrijfsgebouwen heeft kunnen vergroten, een nieuwe stal heeft kunnen bouwen en zijn bedrijf renderend heeft kunnen maken en dat derhalve het belang van appellanten bij vernietiging van de tussen hem en het N.B.I. gesloten overeenkomst niet opweegt tegen de Nederlandse agrarische belangen, die bij de totstandkoming van deze overeenkomst zijn betrokken;

Overwegende, dat partijen hun wederzijdse stellingen ter zitting nader hebben geadstrueerd;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat de Gemeente Bergen bij haar beroep op de in art. 43. lid 2 E 100 gestelde termijn heeft nagelaten, door een deugdelijke motivering aannemelijk te maken, dat appellanten hun beroepschrift niet hebben ingediend binnen een maand na het tijdstip, waarop zij van de verkoop aan de Gemeente kennis hebben gekregen of redelijkerwijze hadden kunnen krijgen, zodat de vordering tot niet ontvankelijkverklaring van appellanten in hun beroep tegen deze verkoop moet worden afgewezen;

Ten gronde:

Overwegende, ten aanzien van de stelling van appellanten, dat de bestreden

verkoopovereenkomsten in strijd zijn met het op 26 Juni 1816 te Aken tussen Nederland en Pruisen gesloten grenstractaat:

dat dit tractaat blijkens zijn inhoud tussen Nederland en Pruisen werd gesloten teneinde te komen tot een definitieve vaststelling der grenzen en het uit de weg ruimen van moeilijkheden, welke waren gerezen met betrekking tot de voorlopige occupatie van enige aan de grens gelegen gemeenten:

dat samenhangend met deze grensregeling tevens enige regelingen werden getroffen ten aanzien van de in het grensgebied woonachtige personen, betrekking hebbende op het gebruik van wegen en het vervoer daarover vrij van douanerechten, het kopen van hout en boombast aan de andere zijde van de grens zonder bij het vervoer daarvan langs de douane rechten verschuldigd te zijn, de aankoop van kolen tegen gelijke prijzen door personen van beide nationaliteiten en het vrije vervoer daarvan over de grens, het vrije vervoer over de grens voor boeren, wier landerijen gedeeltelijk aan de ene en gedeeltelijk aan de andere zijde van de grens liggen, van mest, stro, strooisel en meststoffen voor het bebouwen van hun gronden, evenals van alle van die gronden geogste producten, gelijksoortige faciliteiten voor fabrikanten, wier installaties zich aan beide zijden van de grens bevinden, ten aanzien van grondstoffen voor de vervaardiging van eindfabrikaten, vrije aankoop en vervoer over de grens van stenen, zand en andere voor het onderhoud van grenswegen noodzakelijke materialen;

dat deze regelingen, welke derhalve vrijdom van douanerechten verzekeren voor degenen, die tengevolge van de vaststelling der grenzen gedwongen werden ten behoeve van hun bedrijf of andere werkzaamheden goederen te vervoeren van het gebied van de ene verdragsluitende Staat naar dat van de andere, strekten ter voorkoming van het ontstaan van nieuwe lasten voor de hierbij betrokken individuen;

dat deze faciliteiten golden en gelden voor diegenen, die zich bevinden in de in dit verdrag omschreven omstandigheden, doch geen garantie inhouden voor de handhaving van de omstandigheden, waaronder van deze faciliteiten profijt kan worden getrokken;

dat dit verdrag de rechten van privaatrechtelijke aard op de bij deze faciliteiten betrokken gronden en bedrijven niet stelt buiten de werking van de nationale wet van het Rijk, tot welks rechtssfeer deze rechten behoren en onaangetast laat de mogelijkheid, dat door het ingrijpen van een der verdragsluitende staten in de eigendomsrechten van de bij deze faciliteiten betrokken individuen binnen zijn eigen territoire, de band met de aan de andere zijde van de grens liggende eigendommen van betrokkene wordt verbroken en zodoende de omstandigheden, waarvoor deze faciliteiten in het leven waren geroepen, niet meer aanwezig zijn;

dat derhalve de inhoud van het door appellanten aangehaalde tractaat niet in de weg staat aan maatregelen van de Nederlandse Staat, voortvloeiende uit het Besluit Vijandelijk Vermogen, weshalve der appellanten desbetreffende stelling als onjuist moet worden verworpen;

Overwegende, dat vervolgens door appellanten is aangevoerd, dat zij in „rechtsonzekerheid” hebben verkeerd omtrent de vraag, of het hun krachtens Wet 5 van de Geallieerde Bestuursraad was verboden omtrent hun op Nederlands gebied gelegen eigendom te procederen, zomede omtrent de plannen tot correctie van de Nederlands-Duitse grens;

dat echter de onzekerheid, waarin appellanten zouden hebben verkeerd omtrent de betekenis van Wet 5 van de Geallieerde Bestuursraad, hen niet heeft verhinderd hun op 21 Juni 1950 gedateerd ontviandingsverzoek in te dienen;

dat zij hierdoor het recht hebben verwerkt op de door hen gestelde onzekerheid bij Ons een beroep te doen; dat zelfs al ware dit anders, zij met een beroep op onzekerheid omtrent een niet in Nederland geldend voorschrift niet zouden zijn gebaat, aangezien het N.B.I. noch met zodanig voorschrift, noch met de wijze waarop dit door appellanten kan worden geïnterpreteerd rekening heeft te houden, maar zich in verband met de noodzakelijkheid van door het algemeen belang vereiste spoed bij de liquidatie slechts van verkoop heeft te onthouden, indien met grote mate van waarschijnlijkheid te ver-

wachten is, dat aan de voormalige eigenaar zijn vermogen of hetgeen ervoor in de plaats is gekomen zal worden teruggegeven;

dat voorts het vermoeden van appellanten, dat het gebied, waarop zij gevestigd waren, bij wege van grenscorrectie aan Nederland zou worden toegevoegd, hen niet had behoeven te weerhouden van het nemen van de geëigende maatregelen om hun vermogen veilig te stellen voor het geval de grenscorrectie anders zou verlopen dan zij destijds waarschijnlijk achtten;

Overwegende, dat Wij thans zullen nagaan of juist is de stelling van het N.B.I., dat de verkoop destijds door het algemeen belang werd gevorderd;

Overwegende, dat het algemeen belang inderdaad een spoedige liquidatie van het vijandelijk vermogen vordert, aangezien de opbrengst daarvan moet worden aangewend voor de (gedeeltelijke) financiering van het herstel der geleden oorlogsschade, doch de verkoop van vermogensbestanddelen niet kan worden gemotiveerd met een beroep op het algemeen belang, indien ten tijde van de verkoop met grote mate van waarschijnlijkheid kon worden verwacht, dat het betrokken vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, naar de voormalige eigenaar zal terugkeren, aangezien alsdan de opbrengst toch niet voor genoemd doel kan worden aangewend;

Overwegende, dat de gemachtigde van appellanten bij schrijven van 10 Mei 1950 aan het Hoofdkantoor van het N.B.I. heeft medegedeeld, voor hen een ontvijdingsverzoek te zullen indienen zodra een door hem ingesteld „serieus onderzoek” zou zijn beëindigd, aan welk voornemen hij op 21 Juni 1950 gevolg heeft gegeven, zodat de ontvijdingsaanvraag niet van 10 Mei 1950 maar van 21 Juni 1950 dateert;

Overwegende, dat blijkens het door Ons ambtshalve van het N.B.I. opgevraagde beheersdossier door dit Instituut op 30 Mei 1950 toestemming is gegeven tot verkoop aan partij van Treeck van het perceel kadastraal bekend Gemeente Bergen, Sectie D no. 1233; dat — waar voor het tegendeel geen enkele aanduiding is te vinden — moet worden aangenomen, dat voor deze verkoop door de P.V.C. toestemming is gevraagd nadat met partij van Treeck omtrent verkoop overeenstemming was bereikt, zodat omtrent de met partij van Treeck bij notariële acte van 2 November 1950 gesloten koopovereenkomst in ieder geval wilsovereenstemming moet zijn bereikt vóór 21 Juni 1950, de dag waarop het ontvijdingsverzoek is gedateerd, derhalve op een tijdstip waarop niet met grote mate van waarschijnlijkheid te verwachten was, dat aan appellanten hun vermogen zou worden teruggegeven; dat dan ook deze verkoop als zijnde door het algemeen belang gevorderd dient te worden in stand gehouden, zodat Wij het daarvan ingestelde beroep zullen moeten afwijzen, terwijl Wij appellanten, als de terzake in het ongelijk gestelde partij, zullen veroordelen in de op dit deel der procedure gevallen kosten;

Overwegende, dat het N.B.I., blijkens in deszelfs bovenbedoeld beheersdossier aangetroffen gegevens, op 30 Mei 1950 eveneens toestemming heeft gegeven tot verkoop van de kadastrale percelen Gemeente Bergen (L.) Sectie D, nummers 27, 2504 en 3511 (gedeeltelijk), maar dat deze toestemming betrekking had op verkoop niet aan de Gemeente Bergen, maar aan zeven met name genoemde landbouwers, die zich nadien hebben teruggetrokken; dat de Gemeente Bergen zich niet vóór 23 Februari 1951 tegenover het N.B.I. tot de onderhavige verkoop heeft kunnen verbinden, blijkende immers uit de op 22 Juni 1951 gepasseerde koopacte, dat door de Raad van deze gemeente eerst op 23 Februari 1951 tot de aankoop is besloten; dat hieraan niet afdoet het te Onzer zitting door de vertegenwoordiger van het N.B.I. gehouden betoog, dat reeds door de ambtsvoorganger van de tegenwoordige Burgemeester van Bergen herhaaldelijk was verzekerd, dat die gemeente de gronden zou aankopen ter doorverkoop aan niet-kapitaalkrachtige boeren;

Overwegende, dat de Directie van het N.B.I., nadat op 18 Juli 1950 bij het Hoofdkantoor was ingekomen het op 21 Juni 1950 bij de Vertegenwoordiging Eindhoven ingediende ontvijdingsrequest van appellanten, op 3 Augustus 1950 heeft „gewijzigd” haar toestemming tot verkoop van de percelen 27, 2504 en 3511 (gedeeltelijk) aan meervermelde zeven landbouwers en wel in dien zin, dat thans in verkoop van deze percelen aan de Gemeente Bergen werd toegestemd; dat deze „wijziging” in de toestemming evenwel niet met zich

brengt, dat het N.B.I. op grond van de vóór 30 Mei 1950 met hoger bedoelde zeven landbouwers bereikte wilsovereenstemming met betrekking tot de litigieuze percelen ook gebonden was aan verkoop van deze percelen aan de als koopster vervolgens optredende Gemeente Bergen; dat in geen geval een voorloopige koopovereenkomst tussen het N.B.I. en de Gemeente Bergen kan zijn tot stand gekomen alvorens door de Raad van die Gemeente tot de aankoop was besloten, hetgeen — als boven vermeld — eerst op 23 Februari 1951 is geschied;

Overwegende, dat het N.B.I. — nu de verkoop aan de landbouwers, aan wie de grond was toegezegd niet kon doorgaan, omdat de aankoop niet door hen kon worden gefinancierd — na kennisneming van der appellaten uitvoerig gemotiveerd en door talrijke gunstige verklaringen geadstrueerd ontvijdingsverzoek met mogelijke toewijzing van dit verzoek rekening had behoren te houden en in stede van zonder meer toestemming te verlenen tot de litigieuze overeenkomst met de Gemeente Bergen, bij de Burgemeester informaties had behoren in te winnen omtrent een dubieus punt in het ontvijdingsrequest, n.l. de vraag hoe het mogelijk was, dat inwoners van de gemeente Bergen enige dagen na de bevrijding een aan de blijkens veelvuldige verklaringen aldaar zeer gunstig bekend staande Schabrucker toebehorende schuur hadden afgebroken; dat het N.B.I. deze vraag eerst heeft gesteld op 12 December 1951, derhalve in de maand volgende op die, waarin de acte van verkoop was gepasseerd; dat uit het op 22 December 1951 gedateerde antwoord van voormelde Burgemeester bleek, dat de afbraak van de schuur van appellant — die zich, voorzover aan hem bekend, tijdens de oorlog goed had gedragen — door of in opdracht van het Militair Gezag was geschied; dat naar Onze mening deze voor de beslissing van de ontvijdingsaanvraag belangrijke en op korte termijn te verkrijgen inlichting vóór de „wijziging” in de toestemming tot verkoop had moeten zijn ingewonnen, terwijl Wij het eveneens geen juist beleid achten, dat pas 4 dagen na het besluit van de Gemeenteraad tot aankoop van meerbedoelde percelen de eerste informaties omtrent appellanten zijn ingewonnen, n.l. bij het Document Center te Berlijn, welke informaties eveneens op zeer korte termijn — n.l. binnen drie weken — zijn verstrekt;

Overwegende, dat uit de voorgaande overweging blijkt, dat Wij van oordeel zijn, dat het N.B.I. ten onrechte heeft verzuimd om zich, alvorens tot verkoop van de litigieuze gronden aan de Gemeente Bergen te besluiten, door middel van een summier en binnen enige weken te realiseren onderzoek een oordeel te vormen omtrent de vraag of op appellants uitvoerig gemotiveerd ontvijdingsverzoek met grote waarschijnlijkheid een gunstige beslissing zou worden genomen; dat deze vraag naar Onze mening bevestigende te worden beantwoord, zodat het beroep van het N.B.I. op het algemeen belang, dat deze verkoop zou hebben gevorderd, moet afstuiten op de omstandigheid, dat het N.B.I. op het ogenblik waarop het tot de verkoop besloot met grote mate van waarschijnlijkheid had behoren te verwachten, dat aan appellanten hun vermogen zou worden teruggegeven;

Overwegende, dat de Gemeente Bergen, alvorens tot de aankoop te besluiten, bij het N.B.I. informaties had dienen in te winnen omtrent de ontvijdingsmogelijkheden voor appellanten, van wie in bedoelde gemeente — waarin een groot deel van de aan hen in eigendom toebehorende en tot aan de bevrijding door henzelf bewerkte landerijen was gelegen — van algemene bekendheid was, dat hun tijdens de bezetting tegenover de Nederlanders aangenomen houding niets te wensen had overgelaten;

Overwegende, dat in het door de Gemeente ingediende verweerschrift is gesteld: „Het is duidelijk dat het losmaken van een of meerdere percelen uit genoemd agrarisch plan” (bedoeld is het agrarisch plan voor de Gemeente Bergen) „hetzelve zou doen mislukken”, maar dat zulks in casu geenszins duidelijk is, zijnde bij de behandeling niet gebleken, dat de verkoop van de litigieuze percelen een zo integrerend onderdeel uitmaakt van genoemd agrarisch plan en zo verweven is met de daarin opgenomen herverkavelingen, dat zonder deze verkoop het agrarisch plan voor de Gemeente Bergen, waarbij een groot algemeen landbouwbelang is betrokken, niet op bevredigende wijze zou hebben kunnen worden verwezenlijkt;

dat met deze verkoop inderdaad de belangen van enige individuele landbouwers konden worden gediend, doch dat noch deze tegemoetkoming aan enige particuliere landbouwers, noch ook de — zeer tijdelijke — tewerkstelling, op kosten van de Gemeente, van een aantal arbeiders, die op de gronden verbeteringen zouden aanbrengen alvorens tot doorverkoop zou worden overgegaan, hebben bewerkt, dat de verkoop werd gevorderd door „de juiste verhoudingen in een bepaalde tak van bedrijf of beroep”;

Overwegende, dat Wij op bovenvermelde gronden de verkoop van de percelen kadastraal bekend Gemeente Bergen Sectie D nummers 27, 2504 en 3511 (gedeeltelijk) zullen nietig verklaren;

dat in het door de Gemeente Bergen ingediende verweerschrift weliswaar melding is gemaakt van „plaats gehad hebbende doorverkopen”, maar dat uit ambtshalve door Ons ingewonnen inlichtingen is gebleken, dat hierop geen levering is gevolgd, hebbende de Hypotheekbewaarder te Roermond aan Ons bij schrijven van 21 Juli 1953 medegedeeld, dat bedoelde percelen ten hypotheekkantore aldaar nog staan ten name van de Gemeente Bergen;

dat in verband met de hierna door Ons uit te spreken nietigheid van de bij notariële acte van 22 Juni 1951 tussen de Gemeente en het N.B.I. gesloten en op 10 Juli 1951 ten hypotheekkantore te Roermond overgeschreven overeenkomst van koop en verkoop, na laatstgenoemde datum door de Gemeente Bergen omtrent de litigieuze percelen met derden gesloten koopovereenkomsten geen effect kunnen sorteren;

Overwegende, dat de kosten, voor appellanten gevallen op hun beroep van de verkoop van de percelen kadastraal bekend Gemeente Bergen Sectie D nummers 27, 2504 en 3511 (gedeeltelijk) voor de helft ten laste van het N.B.I. en voor de andere helft ten laste van de Gemeente Bergen zullen moeten worden gebracht;

IN NAAM DER KONINGIN, rechtdoende in beroep:

1. Verklaren appellanten ontvankelijk in hun vorderingen;
2. Wijzen af het door appellanten ingestelde beroep van de door het N.B.I. geëffectueerde verkoop, bij notariële acte van 2 November 1950, aan partij van Treeck van het aan appellanten toebehoord hebbende perceel, kadastraal bekend Gemeente Bergen (L.), Sectie D, nummer 1233;
3. Verklaren nietig de bij notariële acte van 22 Juni 1951 tussen de Provinciale Voedselcommissaris voor Limburg, beherende het vermogen van Johann Schabrucker, en de Gemeente Bergen (L.) gesloten en op 10 Juli 1951 ten hypotheekkantore te Roermond in dagregister deel 199 no. 539 overgeschreven overeenkomst van verkoop en koop ten aanzien van de percelen bouwland, kadastraal bekend Gemeente Bergen Sectie D nummers 27, 2504 en 3511 (gedeeltelijk);
4. Machtigen appellant Johann Schabrucker om een afschrift van dit vonnis bij uittreksel of in afschrift te doen overschrijven ten hypotheekkantore teneinde het onroerend goed op zijn naam te doen stellen;
5. Ontzeggen al het anders of meer gevorderde;
6. Bepalen dat eventuele geschillen omtrent de executie van dit vonnis door de meest gerede partij bij Ons kunnen worden voorgebracht;
7. Veroordelen appellanten in de voor partij van Treeck op deze procedure gevallen kosten, tot aan deze uitspraak door Ons begroot op f 100,—; Veroordelen de Gemeente Bergen in de helft van de kosten, voor appellanten gevallen op hun beroep van de hierboven sub 3 bedoelde overeenkomst van verkoop en koop, wordende deze kosten tot aan deze uitspraak door Ons begroot op in totaal f 100,—, zodat de Gemeente Bergen terzake aan appellanten heeft te betalen een bedrag van f 50,—; Compenseren de ten laste van appellanten komende kosten van het N.B.I. op der appellanten beroep tegen de hierboven sub 2 bedoelde verkoop met de door het N.B.I. te dragen helft van de aan appellanten opgekomen kosten terzake van derzelfver beroep van de hierboven sub 3 bedoelde verkoop.

Aldus gedaan enz.

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 54/392

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK ARNHEM, 18 Februari 1953 (Mrs. van der Grinten, Rink en Bloemers).

Een verzoek tot ontvijanding mag geacht worden het gehele gezin te betreffen en dus na de Wet van 20 Juli 1951 (Stbl. 311) betrekking te hebben op de teruggave van de goederen aan de leden van het gezin toebehorende, terwijl de houding van de man en vader beslissend moet worden geacht voor de beoordeling of voor ontvijanding termen aanwezig zijn, tenzij ten aanzien van de andere leden van het gezin bezwaren zijn geuit.

Teruggave van de op naam van de vrouw staande en in Nederland liggende onroerende goederen afhankelijk gesteld van de houding van de man.

Beschikking van het N.B.I. vernietigd en teruggave van het vermogen bevoelen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 12 September 1951 ter Griffie van de Raad ingekomen verzoekschrift van *Doctor Juris Franciscus August Winkler* en zijn echtgenote *Gisela Winkler, geb. Seyfried*, tevens optredende als ouders hunner minderjarige dochter *Annemarie Winkler*, allen van Duitse nationaliteit, wonende te Straelen in Duitsland en ten deze in Nederland domicilie gekozen hebbende te Eindhoven ten kantore van hun gemachtigde *A. J. J. Willemse*, waarbij zij pro se en q.q. in beroep komen van de beslissing van het N.B.I. d.d. 18 Augustus 1951, aan hen verzonden bij aangetekend schrijven d.d. 21 Augustus 1951, waarbij hun verzoek tot ontvijanding is afgewezen;

Medegezien het verweerschrift van het N.B.I., concluderende tot afwijzing van het verzoek;

Gezien voorts een afschrift van de beschikking van het N.B.I. waarvan beroep, alsmede de verdere, ten processe overgelegde stukken en verklaringen;

Gelet op de mondelinge behandeling

van dit beroep ter zitting van de Raad op 19 November en 3 December 1952, 7 Januari en 21 Januari 1953, waar zijn verschenen en gehoord namens verzoekers, die hoewel behoorlijk opgeroepen niet zijn verschenen, hun gemachtigde *Willemse* voornoemd, en het N.B.I. vertegenwoordigd door *Mr. J. P. J. Scholtens* en de door verzoekers ter zitting van 7 en 21 Januari 1953 voorgebrachte getuigen *J. J. Theelen*, *J. Jansen*, *G. Th. Cremers* en *M. Goumans*, van welke verhoren proces-verbaal is opgemaakt;

Overwegende dat de gemachtigde primair heeft aangevoerd, dat de in Nederland liggende gronden van verzoekers krachtens het Tractaat van Aken, hun onaantastbaar eigendom zijn en zij reeds op deze grond in hun rechten daarop moeten worden hersteld;

Overwegende hieromtrent, dat de bepalingen van het Tractaat van Aken, behalve de juiste grensvaststelling tussen Nederland en Pruisen regelingen inhoudt betreffende bestuurs en administratieve aangelegenheden, verband houdende met de in Nederland gelegen en in Duitse eigendom blijvende gronden, doch geen enkele bepaling aan die Duitse eigendom het karakter van onaantastbaarheid verleent en dit evenmin volgt uit de strekking van het Tractaat als grensregelingstractaat, zodat de eigendom van deze, in Nederland gelegen, aan verzoekers toebehorende goederen, als elk ander in Nederland gelegen eigendom van onroerende goederen, door de Nederlandse wetten wordt beheerst en mitsdien het beroep van de gemachtigde op dit Tractaat tegenover de bij Besluit E 133 bevoelen vervallen verklaring van de eigendom aan de Nederlandse Staat, faalt;

Overwegende dat verzoekers als feitelijke gronden voor hun verzoek zake-lijk hebben gesteld, dat *Dr. Winkler* zeer anti-nazi was en in zijn functie van advocaat en notaris vele Nederlanders in de oorlog met raad heeft geholpen; dat hij voorts geallieerde vliegers heeft geholpen bij hun vlucht uit Duitsland, terwijl hij ook in overleg met de Nederlandse illegaliteit geallieerde krijgsgevangenen heeft helpen

vluchten; dat hij een Duitser geholpen heeft buiten militaire dienst te blijven, evenals later bij zijn desertie en onderduiken; dat hij bij al deze daden getrouw ter zijde werd gestaan door zijn echtgenote; dat Dr. Winkler hierbij door zijn openbare functie groot risico liep;

Overwegende dat het N.B.I. bij de mondelinge behandeling betwist heeft, dat deze feiten voldoende zouden zijn voor ontvijanding, daarbij nader aanvoerende, dat de in Nederland gelegen gronden voor het grootste deel op naam staan van de echtgenote van Dr. Winkler en derhalve voor teruggave van deze goederen vereist is dat deze echtgenote ook daden heeft verricht, die haar ontvijanding zouden wettigen en dit niet is gesteld noch gebleken;

Overwegende dat een verzoek tot ontvijanding geacht mag worden het gehele gezin te betreffen en dus na de in werkingtreding van de wet van 20 Juli 1951 betrekking te hebben op de teruggave van de goederen, aan de leden van het gezin toebehorende, terwijl de houding van de man en vader beslissend geacht moet worden voor de beoordeling, of voor ontvijanding termen aanwezig zijn, tenzij ten aanzien van andere leden van het gezin bezwaren zijn geuit, hetgeen ten aanzien van de echtgenote van Dr. Winkler niet is geschied, zodat de Raad de houding van Dr. Winkler ook beslissend acht voor teruggave van de ten name zijner echtgenote staande in Nederland liggende goederen;

Overwegende dat de Raad alleen dan termen voor ontvijanding aanwezig acht, indien voldoende blijkt van daadwerkelijke en ook bedoelde hulp aan de geallieerde oorlogsvoering, terwijl de Raad daden, enkel berustend op menslievendheid of haat tegen het Nationaal-Socialisme voor ontvijanding onvoldoende acht;

Overwegende dat de navolgende getuigen terzake hebben verklaard:

1. *G. J. Theelen*, dat hij bij de illegaliteit was en in de oorlog regelmatig contact had met Dr. Winkler; dat hij in Januari 1943 twee Franse krijgsgevangenen uit Duitsland gehaald heeft, die kennelijk waren gestuurd door Dr. Winkler, terwijl hij in December 1943 een Engelse piloot verder heeft geholpen, die blijkens de persoonsbeschrijving door Dr. Winkler de weg gewezen was naar Kastaniënborg, zijnde de plaats, waar getuige 's nachts de vluch-

telingen opwachtte; dat hij, getuige met Dr. Winkler de afspraak had gemaakt, dat vluchtelingen iedere Dinsdag- en Vrijdagavond in het bos bij Kastaniënborg zouden worden afgehaald;

2. *J. Jansen*, dat hij pachter was van Dr. Winkler en deze gezorgd heeft dat hij een U.K.-stelling kreeg; dat toen hij toch in militaire dienst moest, van het Oostfront met ziekteverlof is gekomen en toen in overleg met Dr. Winkler is gedeserteerd en ondergedoken;

3. *G. Th. Cremers*, dat hij in de oorlog terecht moest staan wegens het schelden op de Duitsers; dat hij toen door bemiddeling van de Duitse Hauptmann Basten, die zeer anti-nazi was in contact is gekomen met Dr. Winkler, die hem, getuige, advies gegeven heeft om aan een veroordeling te ontkomen; dat hij in Januari-Februari 1945 van Dr. Winkler die dit mede financierde grote hoeveelheden levensmiddelen heeft gekregen voor de bevolking van Venlo, waaronder veel brood, geslachte varkens en kalveren en veel vaten olie;

4. *M. Goumans*, dat hij in de oorlog moest gaan werken bij Krupp; dat hij zich gewend heeft tot Dr. Winkler, die hem heeft geholpen hier af te komen en hem de nodige papieren bezorgd heeft, waardoor hij met zijn broer huurder kon worden van een boeren smederij in Duitsland. Dr. Winkler heeft toen bewerkt, dat hij werd ingeschreven in de zogenaamde kleine Handelsrolle te Düsseldorf, wat zeer moeilijk te bereiken was; dat Dr. Winkler ook wist dat hij, getuige, Nederlandse jongens in de smederij te werk stelde en dit zelfs aanmoedigde;

Overwegende dat deze getuigenverklaringen in onderling verband en samenhang naar oordeel van de Raad het bewijs leveren, dat Dr. Winkler in de oorlog daden heeft verricht, die een zodanige sabotage van de Duitse oorlogsbelangen opleveren, dat deze als daadwerkelijke en tevens bedoelde hulp aan de geallieerde oorlogsvoering kunnen worden aangemerkt, zodat de Raad op die grond van oordeel is, dat verzoekers pro se en q.q. op ontvijanding aanspraak kunnen maken;

Overwegende dat derhalve de beroepen beschikking van het N.B.I. moet worden vernietigd en opnieuw moet worden beslist als in het dictum vermeld;

Op voorschreven gronden;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beschikking, waarvan beroep.

En opnieuw beschikkende,

Verleent aan verzoekers pro se en q.q. ontvrijding, voorzover bij artikel 4 van de wet van 20 Juli 1951 Stbl. no. 211 het Besluit Vijandelijk Vermogen ten hunne opzichte nog gehandhaafd is.

Beveelt mitsdien de teruggave aan verzoekers pro se en q.q. van hun vermogen of van hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen.

No. 54/393

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN. 14 Juli 1953 (Mrs Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

Appellant heeft wel enkele goede daden verricht, maar zich toch niet in die mate in positieve zin verdienstelijk gemaakt voor de geallieerde zaak, dat het onaanvaardbaar zou zijn om ten aanzien van zijn vermogen te volgen de normale regeling die voor vijandelijk vermogen geldt.

Beroep afgewezen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen — E 133 — art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Hindrik Zwaferink, wonende te Echter (Graafschap Bentheim, Duitsland),

appellant van een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut te 's-Gravenhage d.d. 12 Mei 1952.

De Raad voornoemd:

Gezien een adres van appellant d.d. 12 Juni 1952, waarin deze verklaart in beroep te komen van de beschikking van het Nederlands Beheersinstituut d.d. 12 Mei 1952, houdende afwijzing van zijn verzoek om teruggave van zijn in Nederland gelegen aan den Staat der Nederlanden in eigendom overgegangene landerijen;

Gezien het verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 20 Januari 1953;

Gehoord ter zitting van 8 Mei 1953 den appellant in persoon en het Nederlandse Beheersinstituut bij monde van Mr. J. P. J. Scholtens, wonende

te 's-Gravenhage, en ter zitting van 7 Juli 1953 dezelfden alsmede de getuigen Steven Neerken, predikant, wonende te Bodegraven, Roelof Klaassen, landarbeider, wonende te De Krim, en Hendrik Visscher, assistent landbouwvoorlichtingsdienst, wonende te Den Ham (Ov.);

Overwegende dat appellant tijdig in beroep is gekomen tegen de afwijzende beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut;

Overwegende dat appellant, geboren 9 Mei 1881, de Duitse nationaliteit bezit en dat niet is gebleken, dat hij ooit een andere nationaliteit heeft bezeten en evenmin dat hij te eniger tijd Nederlands ingezetene is geweest;

Overwegende dat appellant blijkbaar aanneemt, dat de overgang van zijn vermogen aan den Nederlandsen Staat bedoeld is als een soort van straf wegens zijn vermeende houding tijdens de Duitse bezetting van Nederland, doch zulks ten onrechte, daar de desbetreffende, in het K.B. van 20 October 1944, S. E 133, voorkomende regeling alleen beoogt, om, in afwachting van het vredesverdrag tussen Nederland en Duitsland en de daarin te voorziene vergoeding voor de door de Duitsers in Nederland in strijd met het Oorlogsrecht aangerichte buitengewoon omvangrijke schade, de hand te leggen op het zich in Nederland bevindende vermogen van den Duitsen Staat en van Duitse onderdanen, aan wie dit weer door den Duitsen Staat kan worden gerestitueerd, wordende op deze regeling alleen een voor de hand liggende uitzondering toegelaten ten opzichte van die Duitsers, die zich tijdens de bezetting dermate verdienstelijk hebben gemaakt voor de zaak van Nederland en zijn bondgenoten, dat het onaanvaardbaar zou zijn hun het gevraagde te weigeren;

Overwegende daaromtrent dat bij het verhoor der door appellant naar voren gebrachte getuigen slechts is gebleken, dat de getuige Neerken in het voorjaar van 1944 den getuige Visscher, die als onderduiker was gearresteerd, heeft kunnen onderbrengen bij appellant, op wiens boerderij deze getuige ongeveer negen maanden, de eerste weken clandestien, maar daarna officieel en voorzien van de nodige papieren, tegen betaling werkzaam is geweest en voorts dat de getuige Klaassen, toen hij vóór de bevrijding vanuit Oldenburg wegens hevige bombardementen was gevluht en op weg

naar de grens was, met andere vluchtelingen een nacht bij appellant heeft vertoefd en toen door zijn vrouw is gewaarschuwd om te vluchten;

Overwegende dat naar het oordeel van den Raad appellant hiermede wel enkele goede daden heeft verricht, maar toch niet zich in die mate in positieven zin voor de geallieerde zaak verdienstelijk heeft gemaakt, dat het onaanvaardbaar zou zijn om ten aanzien van zijn vermogen te volgen de normale regeling, die voor vijandelijk vermogen geldt;

Overwegende dat appellants beroep mitsdien moet worden afgewezen;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN!

Wijst het beroep af.

No. 54/394

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 14 Juli 1953 (Mrs Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

Het N.B.I. heeft niet aannemelijk gemaakt dat het op 7 Juni 1949 — de dag van in werking treden van de ministeriële beschikking (Stet 7 Juni 1949 no. 108) — feitelijk beheer heeft gevoerd over het vermogen van appellant.

De stelling van het N.B.I., dat feitelijk beheer onmogelijk was nu dit betrekking zou moeten hebben op onverdeelde aandelen in nalatenschappen, als onjuist verworpen.

Beschikking N.B.I. vernietigd, met bepaling dat appellant van de 180ste dag na 7 Juni 1949 niet langer vijandelijk onderdaan is.

(Art. 1 Uitvoering Besluit V.V.
23 Mei 1949/6e Afd./No. 2006;
Art. 43 E 133).

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Kamer te Groningen, heeft gegeven de navolgende beslissing in zake:

Roelof Germs, landbouwer, wonende te Muntendam, appellant van een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 4 Juli 1952, gemachtigde: *Mr. J. H. Doornbos*, advocaat en procureur te Veendam.

De Raad voornoemd:

Gezien het verzoekschrift van appellant d.d. 2 Augustus 1952, waarin deze verklaart in beroep te komen van een beschikking van het N.B.I. d.d. 4 Juli 1952 houdende, dat aan appellant, die als gevolg van zijn dienstneming bij de N.S.K.K. als vijandelijk onderdaan dient te worden aangemerkt, ingevolge de Ministeriële Beschikking van 23 Mei 1949 no. 2006, gepubliceerd in de Nederlandse Staatscourant van 7 Juni 1949 no. 108, slechts een bedrag van f 5.000,— van zijn vermogen kan worden teruggegeven, terwijl het overige vermogen aan den Nederlandsen Staat is overgegaan;

Gezien het antwoord van het N.B.I. waarin dit er zich op beroept, dat het ingestelde beroep tardief is, en verder aanvoert, dat volgens de bewoordingen van voormelde Ministeriële Beschikking appellant, wiens vermogen in totaal bedraagt f 14.852,74, slechts f 5.000,— kan terugontvangen, met conclusie, dat het den Raad moge behagen appellant niet-ontvankelijk te verklaren, althans zijn verzoek af te wijzen, kosten rechtens;

Gehoord ter zitting van 9 Juli 1953 appellant bij monde van *Mr. J. Mensch*, advocaat en procureur te Veendam, die ten deze voor *Mr. J. H. Doornbos* voornoemd compareerde, en het N.B.I. bij monde van *Mr. G. Dekker*, wonende te 's-Gravenhage;

Overwegende dat het N.B.I. de niet-ontvankelijkheid van het appel baseert op 2 gronden:

- 1e. reeds op 16 Mei 1952 is aan den gemachtigde van appellant medegedeeld, dat hij slechts f 5.000,— van zijn vermogen zou kunnen terugontvangen, welk standpunt in het schrijven d.d. 25 Juni 1952 nader is gemotiveerd. Het schrijven van 4 Juli 1952, waarvan appellant in beroep komt, bevatte dus slechts een herhaling van een reeds eerder genomen beschikking;
- 2e. waar het beroepschrift eerst op 5 Augustus 1952 ter Centrale Griffie is ingekomen, is appellant zelfs in zijn beroep tegen de beschikking d.d. 4 Juli 1952 niet-ontvankelijk.

Overwegende dat de Raad zich met deze beide gronden van niet-ontvankelijkheid niet kan verenigen;

Overwegende immers, dat appellant uit de ontvangen brieven d.d. 16 Mei 1952 en 25 Juni 1952 niet den indruk heeft kunnen krijgen, dat het N.B.I. hierin een definitieve beschikking gaf,

waartegen hij binnen één maand in beroep moest komen;

Overwegende dat verder uit art. 43 E 133 volgt, dat de termijn van één maand in dit geval ging lopen vanaf den dag, waarop een afschrift van de beschikking bij aangetekend schrijven aan de posterijen was toevertrouwd, en het N.B.I. geen bewijs van verzending van een aangetekend schrijven heeft kunnen overleggen;

Overwegende ten principale, dat appelland van mening is, dat hij voldoet aan de vereisten, genoemd in art. 1 van voormelde Ministeriële Beschikking, en als gevolg hiervan niet langer als vijandelijk onderdaan kan worden beschouwd;

Overwegende, dat in deze slechts van belang is, of appelland voldoet aan het vereiste onder e, genoemd in voormeld artikel, luidende: dat hun vermogen niet onder feitelijk beheer is van het Nederlandse Beheersinstituut of dat hun feitelijk beheerd vermogen volgens de laatsbekende gegevens f 5.000,— niet overschrijdt;

Overwegende dat de vraag, die zich hier voordoet, deze is, of het vermogen van appelland op den dag van het in werking treden van voormelde beschikking onder feitelijk beheer was van het N.B.I.;

Overwegende dat de Raad van oordeel is, dat dit niet het geval was;

Overwegende immers, dat het vermogen van appelland, afgezien van een spaarbankboekje ad f 206,35, vermeerderd met f 4,28 aan rente tot 31 December 1949, en een girorekening, bestond uit een onverdeeld aandeel in de nalatenschap van zijn vader, E. Germs, overleden 24 November 1933, en uit een onverdeeld aandeel in de nalatenschap van zijn grootvader, R. Germs Sr., overleden 9 Februari 1949;

Overwegende dat het N.B.I. nu wel beweerd heeft, dat het met deze vermogens op 7 Juni 1949 (den dag van het in werking treden van de beschikking) feitelijke bemoeiingen had, maar hiervan den Raad niets is gebleken;

Overwegende dat, nu appelland heeft gesteld, dat de bemoeienissen van het N.B.I. reeds lang voor het inwerking-treden van voormelde beschikking waren beëindigd, en de accountants-rapporten, op welker bestaan het N.B.I. zich beroept, in opdracht van de boedelgerechtigden worden opgesteld, het op den weg van het N.B.I. had gelegen aan te geven, waarin die bemoeiingen hadden bestaan;

Overwegende, dat het N.B.I. dit echter heeft nagelaten, en geenszins als juist kan worden beschouwd de stelling van het N.B.I., dat feitelijk beheer in dit geval onmogelijk was, nu dit betrekking zou moeten hebben op onverdeelde aandelen;

Overwegende immers, dat wel degelijk beheersdaden verricht kunnen worden t.a.v. onverdeelde aandelen, b.v. door het innen van het aandeel in de vruchten, het toezien op het beheer e.d.;

Overwegende dat het N.B.I. nu nog wel gesteld heeft, dat er van zijn kant gerekend accountants-contrôle placht plaats te vinden en dat het steeds in contact heeft gestaan met den boedelnotaris Plaat te Veendam, maar van dit alles niets is gebleken;

Overwegende dat het verzoek van appelland dus voor toewijzing vatbaar is;

Rechtdoende in naam der Koningin:

Vernietigt de beschikking van het N.B.I. d.d. 4 Juli 1952;

Verstaat, dat appelland met ingang van de 180ste dag na 7 Juni 1949 niet langer vijandelijk onderdaan is.

No. 54/395

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK ARNHEM, 22 April 1953 (Mrs van der Grinten, Rink en Bloemers).

Ontvijanding is alleen mogelijk, indien voldoende blijkt van daadwerkelijke en ook bedoelde hulp aan de geallieerde oorlogsvoering, terwijl daden, enkel berustend op menslievendheid of haat tegen het nationaal-socialisme, onvoldoende worden geacht voor de verlening van ontvijanding.

In casu is gebleken van uitlokking tot desertie en medewerking daaraan, hetgeen gewichtige daden zijn van positieve tegenwerking der Duitse oorlogsbelangen, die opleveren duidelijke blijken van bedoelde hulp aan geallieerde oorlogsvoering.

Beschikking N.B.I. vernietigd, met bepaling, dat aan appellanten hun vermogen zal worden teruggegeven.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien het op 6 Februari 1952 ter Griffie van de Raad ingekomen verzoekschrift van

1. Herman Debiel, en
2. Elisabeth Hutmacher,

echteliëden, van Duitse nationaliteit, wonende te Waldfeucht in Duitsland, te dezer zake in Nederland woonplaats gekozen hebbende te Echtesbosch (L.) ten huize van de familie Peulen, waarbij zij in beroep komen van de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, hierna aan te duiden met de letters N.B.I., dd. 18 Januari 1952, op 21 Januari 1952 aan verzoekers aangegetekend verzonden, waarbij hun verzoek tot ontvijanding is afgewezen;

Medegezien het verweerschrift van het N.B.I. concluderende tot afwijzing van het verzoek;

Gezien voorts een afschrift van de beschikking, waarvan beroep;

Gelet op de mondelinge behandeling van dit beroep, ter zitting van de Raad op 18 Maart 1953, alwaar zijn verschenen en gehoord de verzoeker Debiel en het N.B.I. vertegenwoordigd door Mr. J. P. J. Scholtens, terwijl ten verzoeken van verzoekers als getuigen zijn gehoord Joseph Hutmacher te Birgden en Theodorus Coenen te Montfort, van welk verhoor afzonderlijk proces-verbaal is opgemaakt;

Overwegende dat verzoekers als feitelijke gronden voor hun verzoek, zoals dat bij de mondelinge behandeling is aangevuld, zakelijk hebben aangevoerd dat zij hun pleegzoon Joseph Hutmacher aan de militaire dienst hebben onttrokken en tijdens de evacuëring naar Koningsbosch de melk van hun meegevoerde koeien gratis aan de Nederlandse bevolking hebben uitgedeeld;

Overwegende dat de Raad alleen dan termen voor ontvijanding aanwezig acht, indien voldoende blijkt van daadwerkelijke en ook bedoelde hulp aan de geallieerde oorlogsvoering, terwijl de Raad daden, enkel berustend op menslievendheid of haat tegen het Nationaal-Socialisme voor ontvijanding onvoldoende acht;

Overwegende dat het N.B.I. heeft ontkend dat ten aanzien van verzoekers gebleken is van vorenbedoelde daadwerkelijke en bedoelde hulp;

Overwegende dat de getuige Hutmacher heeft verklaard dat hij tijdens de oorlog woonde bij verzoeker Debiel,

die een oom van hem is en dat, toen hij opgeroepen werd om op 12 September 1944 in krijgtsdienst te gaan, zijn oom niet wilde dat hij ging en hem naar Koningsbosch over de grens heeft gebracht bij een zekere Coenen, alwaar hij zich verborgen heeft gehouden en met wie hij is meegegaan naar Montfort, toen Coenen uit Koningsbosch moest evacueren;

Overwegende dat de getuige Theodorus Coenen heeft verklaard dat in October 1944 het gezin Coenen uit Koningsbosch bij hem is gekomen tesaamen met Hutmacher, van wie hij wist dat hij deserteur was en zich aan de krijgtsdienst onttrokken had;

Overwegende dat de Raad het door verzoeker uitlokken van en het door hem positief medewerken aan het plegen van desertie door een voor de krijgtsdienst opgeroepen Duitser, medegelet op de daaraan verbonden zeer grote gevaren in geval van ontdekking of van verantwoordelijkstelling voor de onvindbaarheid van de tot krijgtsdienst opgeroepene, aanmerkt als een gewichtige daad van positieve tegenwerking der Duitse oorlogsbelangen en daardoor als een duidelijk blijk van bedoelde hulp aan de geallieerde oorlogsvoering, zodat aan verzoekers, naar 's Raads oordeel, de gunst van ontvijanding niet mag worden onthouden.

Overwegende dat derhalve de afwijzende beschikking niet in stand kan blijven;

Overwegende dat na de in werking-treding van de wet van 20 Juli 1951 St. 1951 no. 311 het verzoek tot ontvijanding moet worden beschouwd als een verzoek tot teruggave van het vermogen of van hetgeen daarvoor in de plaats gekomen is;

Op voorschreven gronden;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beschikking, waarvan beroep.

En opnieuw beschikkende:

Verleent aan verzoekers ontvijanding, voor zover bij art. 4 der wet van 20 Juli 1951 St. 311 het Besluit Vijandelijk Vermogen ten hunne aanzien is gehandhaafd.

Beveelt mitsdien de teruggave aan verzoekers van hun in Nederland aanwezige vermogen of van hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen.

No. 54/396

**RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING
RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 18
Januari 1954** (Mrs Dijksterhuis,
Craandijk en Polderman).

Appellant heeft een pakket effecten gevonden en daarvan aangifte gedaan. Zijn verzoek om toekenning van vindersloon, gegrond op art. 112 E 100, is door de Afdeling Effectenregistratie afgewezen, omdat de Staat geen voordeel heeft gehad van de aangifte i.v.m. de regeling betreffende de afgifte van duplicaten.

De Raad heeft het standpunt van de Afd. Effectenregistratie verworpen en aan appellant toegekend een beloning van 5 % van de waarde van de aan de Staat toegewezen effecten.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer
— E 100 — artt. 68 en 112).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een verzoekschrift van L. C. van den Boom, wonende te Assen, gemachtigde Mr. J. G. Th. M. Slinger, advocaat te Groningen, ingekomen 13 October 1952, waarbij hij in beroep komt van een beslissing der Afd. Effectenregistratie van 25 Augustus 1952.

Gelet op de behandeling der zaak ter zitting van de Raad van 28 September 1953.

OVERWEGENDE:

dat appellant heeft herhaald de in zijn oorspronkelijk verzoekschrift gestelde feiten n.l. dat hij op 12 Mei 1946 op de weg van Deventer naar Holten een bundel effecten heeft gevonden, welke vermeld zijn in de beslissing, waarvan beroep, en van deze vondst onmiddellijk aangifte heeft gedaan bij de politie te Holten, terwijl hij de effecten heeft gedeponeerd bij de Boaz Bank te Wierden;

dat vervolgens de effecten zijn overgebracht naar de Nederlandse Bank te Almelo en op 2 Juli 1946 in ontvangst zijn genomen door de vertegenwoordiger van het Beheersinstituut te Deventer;

dat ten aanzien van sommige dezer effecten oppositie is gedaan door de vroegere eigenaren, terwijl van andere de eigendom aan de Staat is overgegaan;

dat appellant van oordeel is dat hem met betrekking tot deze effecten een

vindersloon als bedoeld in art. 112 van het Besluit E 100 toekomt en meent, dat dit moet worden gesteld op 50 % van de werkelijke waarde;

dat appellant echter deze pretentie niet wil laten gelden ten aanzien van de effecten voor welke gedeposeerden zijn opgekomen;

dat appellant op deze gronden de Raad verzoekt hem alsnog een vindersloon toe te kennen ten bedrage van 50 % der waarde, of althans van zoveel minder als de Raad naar billijkheid zal oordelen;

dat het Nederlandse Beheersinstituut de vordering van appellant heeft bestreden en heeft aangevoerd, dat art. 112 bovengenoemd slechts toepassing behoort te vinden, wanneer degene die de effecten verkrijgt door de handeling van de vinder in een betere positie komt te verkeren;

dat in een geval als dit zodanig voordeel voor de Staat niet is ontstaan, omdat, ook indien de effecten niet waren gevonden, de Staat zich in het bezit van duplicaten had kunnen doen stellen;

dat om deze reden het N.B.I. van oordeel is, dat de vinder geen beloning toekomt;

OVERWEGENDE:

dat ten deze niet is weersproken en vaststaat, dat appellant de onderhavige effecten heeft gevonden op de wijze als in zijn verzoekschrift is vermeld;

dat art. 112 van het Besluit E 100 de Raad de bevoegdheid geeft, dengeen, die een zaak, waarvan de eigenaar onbekend is, vindt, een beloning toe te kennen;

dat vanwege de Afdeling Effectenregistratie niet is weersproken en ook de Raad van oordeel is, dat gemelde bepaling evenzeer op effecten van toepassing is;

dat de Raad in deze naar redelijkheid heeft te beslissen;

dat gemelde bepaling van art. 112 E 100 voor het herstelrecht een van het gewone recht afwijkende regeling geeft voor de beloning van vinders, doch aansluit bij het beginsel, dat eerlijkheid van den vinder ook door het in uitzicht stellen van een beloning dient te worden aangemoedigd;

dat de Raad, hoewel in beginsel appellants aanspraken op een beloning willende erkennen, niettemin rekening wil houden met het financieel belang,

dat door zijn eerlijke aangifte is geëindigd;

dat aan de Afdeling Effectenregistratie kan worden toegegeven, dat wegens het bestaan der regeling betreffende de uitgifte van duplicaatstukken, het nuttig effect van appellants vondst en aangifte wordt gereduceerd, echter in het oog dient te worden gehouden, dat tengevolge van appellants handeling in ieder geval een vrij ingewikkelde procedure overbodig is gemaakt;

dat de Raad het vorenstaande in aanmerking genomen van oordeel is, dat appellant aanspraak heeft op een beloning, gelijkstaande met 5 % van de waarde der effecten, welke aan de Staat in eigendom zijn overgegaan, hebbende appellant ten aanzien van de aan gedeposedeerden toegevalen effecten zijn aanspraken niet gehandhaafd;

dat blijkens nadere door appellant verstrekte toelichting het gedaan verzoek betrekking heeft op de navolgende aandelen:

2/10 c.v.a. Bethlehem Steel Corp.

2/5 c.v.a. General Motors Corp.

3/10 c.v.a. Intern. Nickel Co. of Canada Ltd.

4/10 c.v.a. Kennecott Copper Corp.
f 17/1000.— c.v. gew. aand. Leverbrothers & Unilever.

f 1/1000.— c.v. 7 % cum. pref. aand. Leverbrothers & Unilever,

welke effecten volgens door den Raad ingewonnen inlichtingen op of omstreeks 12 Mei 1946 een waarde vertegenwoordigden van ruim f 62.000,—, rekening houdende met het bedrag aan dividend, dat geacht moet worden in de waarde der stukken te zijn begrepen;

dat aan appellant mitsdien toekomt een bedrag van 5 % van f 62.000,— of f 3.100,—;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing der Afdeling Effectenregistratie, waarvan beroep;

Verstaat, dat aan appellant een vordering toekomt ten laste van de Staat der Nederlanden ten bedrage van f 3.100,—;

Ontzegt het meer of anders gevorderde.

No. 54/397

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
13 November 1953 (Mrs Jhr Dr Calkoen, Buddingh de Voogt en van Opstall).

Het N.B.I. mist de bevoegdheid om ten aanzien van een vordering van een vijandelijk onderdaan, waarvan het bestaan door de schuldenaar wordt betwist, een bindende beslissing te nemen. Ingevolge art. 2 R.O. is de kennisneming en beslissing daarvan voorbehouden aan de gewone rechter en het B.V.V. brengt hierin geen wijziging.

Verzoekster in haar verzoek tot het verkrijgen van een beslissing van de Raad omtrent het al dan niet bestaan van een schuld van verzoekster niet ontvankelijk verklaard.

(Art. 43 E 133; art. 2 R.O.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een op 5 September 1951 ter Griffie ingekomen verzoekschrift ingediend namens de naamloze vennootschap N.V. Meubelmakerij, Behangerij, Stoffeerdery voorheen P. L. Warners, gevestigd te 's-Gravenhage door haar gemachtigde Mr Y. H. M. Nijgh, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, hiertoe strekkende, dat de Raad zal vernietigen, de bij aangetekende brief d.d. 6 Augustus 1951 medegedeelde beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, volgens welke verzoekster naar het oordeel van het Nederlandse Beheersinstituut gehouden zou zijn aan hetzelfde te betalen een bedrag van f 2750,—, welk bedrag verzoekster omstreeks 9 Februari 1944 schuldig zou zijn geworden aan de vijandelijke onderdaan Dr F. Edler, wonende te Hannover, en waarbij aan verzoekster tevens een rente ad 6 % per jaar van 1 April 1946 af over dat bedrag, alsmede een boete van 25 % van die som, in rekening werd gebracht, en gelet op het op 17 Maart 1952 ingekomen verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut, van al welke stukken de inhoud, evenals die van genoemde brief van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 6 Augustus 1951, geacht moet worden in dit vonnis te zijn ingelast;

Gehoord de mondelinge toelichting van verzoekster en het Nederlandse

Beheersinstituut, voor verzoekster genouden door haar gemachtigde Mr. P. A. Roggen, advocaat te 's-Gravenhage, en voor het Nederlandse Beheersinstituut door zijn gemachtigde Mr. J. H. A. Dubois;

Overwegende, dat verzoekster in de eerste plaats aanvoert, dat zij de hoofdsom niet aan Dr Edler schuldig is en dat het Nederlandse Beheersinstituut ten onrechte heeft aangenomen, dat die verschuldigdheid wel bestaat;

Overwegende evenwel, dat de Raad niet bevoegd is dit geschilpunt te beoordelen;

dat toch onder beslissingen van het Beheersinstituut, waarvan ingevolge het bepaalde in art. 43 van het Besluit E 133 beroep op de Raad open staat, zijn te verstaan de zodanige, welke het Beheersinstituut neemt in de uitoefening van een bij of krachtens dat Besluit uitdrukkelijk aan hetzelfde toegekende bevoegdheid en welke dientengevolge een verplichting voor de belanghebbende in het leven roepen, waarvan de nakoming bij gebreke van tijdig ingesteld beroep kan worden gevorderd en zonodig afgedwongen;

dat het Beheersinstituut echter niet de bevoegdheid bezit om met betrekking tot een veronderstelde schuld aan een vijandelijk onderdaan, waarvan het bestaan, gelijk in het onderwerpelijke geval, door de beweerde schuldenaar betwist wordt, een voor deze bindende beslissing te nemen, zodat, wanneer het Beheersinstituut te dien aanzien van een bepaald standpunt doet blijken, zulks generlei rechtsgevolg teweegbrengt en zodanig standpunt dus niet, door het instellen van beroep, aan het oordeel van de Raad onderworpen kan worden;

dat toch uit niets blijkt, dat de wetgever ten deze heeft willen afwijken van de bepaling van art. 2 van de Wet op de Rechterlijke Organisatie en het beleid der Justitie, waarbij de kennisneming en beslissing van alle geschillen over schuldvorderingen bij uitsluiting zijn opgedragen aan de rechterlijke macht, en de door het Nederlandse Beheersinstituut aangevoerde omstandigheid, dat ook art. 26 van het Besluit Vijandelijk Vermogen een afwijking van die bepaling inhoudt, hierin geen verandering brengt, aangezien deze afwijking onverlet laat hetgeen art. 2 R.O. omtrent de kennisneming en beslissing van geschillen over schuldvorderingen bepaalt;

dat ook de door het Beheersinstituut aangevoerde omstandigheid, dat uit de artt. 10 en 11 van het Besluit Vijandelijk Vermogen volgt, dat het Beheersinstituut bevoegd is het vermogen van een vijandelijke onderdaan in bezit te nemen niet impliceert, dat dit Instituut bevoegd is te beslissen omtrent beweerdelijk aan vijandelijke onderdanen toekomstende schuldvorderingen;

dat derhalve verzoekster in het door haar ingestelde beroep, voorzover het de strekking heeft van de Raad een beslissing te verkrijgen omtrent het al dan niet bestaan van een schuld van verzoekster aan Dr Edler, niet-ontvankelijk verklaard behoort te worden;

Overwegende ten aanzien van de vraag of door het Beheersinstituut terecht renten en een boete in rekening zijn gebracht;

dat uiteraard van een vordering van renten of een boete slechts sprake kan zijn, indien en voorzover de verschuldigdheid van een hoofdsom is komen vast te staan, hetgeen thans nog niet het geval is;

dat de Raad echter van oordeel is, dat indien en voorzover van zodanige verschuldigdheid blijkt, verzoekster zal kunnen volstaan met betaling van het verschuldigde vermeerderd met een rente daarover berekend ad 4 % per jaar van 1 April 1946 af tot aan de voldoening, en dat, nu van een ernstig verzuim van verzoekster niet is gebleken, moet worden afgezien van het in rekening brengen van een hogere rente of van een boete;

RECHTDOENDE:

Verklaart verzoekster niet-ontvankelijk in haar beroep, voorzover het strekt tot het verkrijgen van een beslissing van de Raad omtrent het al dan niet bestaan van een schuld van verzoekster aan Dr Edler te Hannover;

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut vervat in haar brief aan verzoekster d.d. 6 Augustus 1951 waarvan beroep, voorzover daarbij aan verzoekster in rekening is gebracht een rente ad 6 % per jaar van 1 April 1946 af en een boete ad 25 % van hetgeen verzoekster verschuldigd is aan Dr Edler;

En, in zoverre opnieuw beslissende:

Verstaat, dat indien en voorzover wordt vastgesteld, dat verzoekster een schuld heeft aan Dr Edler, verzoekster kan volstaan met betaling aan het

Nederlandse Beheersinstituut van de hoofdsom van die schuld vermeerderd met een rente berekend ad 4 % per jaar van 1 April 1946 af tot aan de voldoening.

No. 54/398

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
4 Juli 1953 (Mrs Prof. Kollewijn, Prof. Duyfjes en Prof. Wiarda).

In 1941 is, onder invloed van de bezetting, de polis van levensverzekering, waarbij de Stichting Pensioenfonds Maison de Bonneterie als begunstigde was aangewezen, gewijzigd en gesteld ten name van de Joodse geëmployeerde (Mej. V.).

De Stichting Bewindvoering Afwezigen en de Stichting Pensioenfonds vragen rechtsherstel — de eerste ten behoeve van de boedel van de afwezige Mej. V., de tweede ten behoeve van zichzelf.

De Raad stelt de Stichting Pensioenfonds in het gelijk. Het rechtsherstel dient de toestand te herstellen, zoals deze zou zijn geweest zonder de wijzigingen, die de bezetter en zijn anti-Joodse maatregelen hebben veroorzaakt en tengevolge waarvan aan Mej. V. meer rechten zijn toegekend dan haar bij de oorspronkelijke opzet toekwamen.

Overdracht van de rechten van het Pensioenfonds op Mej. V. nietig verklaard en de rechten van het Pensioenfonds uit de polis, zoals deze vóór die overdracht luidden, hersteld.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 en vlg.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien:

1. het verzoekschrift van de Stichting Bewindvoering Afwezigen en Onbeheerde Nalatenschappen, nader te noemen Stichting bewindvoering, gevestigd te Amsterdam in hare hoedanigheid van bewindvoester over het vermogen van wijlen Mejuffrouw Marianne Veerman strekkende tot de verkrijging van rechtsherstel met betrekking tot een overeenkomst van levensverzekering met de N.V. Nationale Levensverzekerings Maatschappij te Rotterdam, en met de N.V. Levensverzekerings Maatschappij „De Nederlanden van 1845”, gevestigd te 's-Gravenhage;

2. een verweerschrift van de N.V. Nationale Levensverzekerings Maatschappij en van de N.V. Levensverzekerings Maatschappij „De Nederlanden van 1845”, nader te noemen de Verzekeringsmaatschappijen,

3. een verzoekschrift van de stichting „Stichting Pensioenfonds Maison de Bonneterie Jozef Cohen-Wittgenstein”, nader te noemen het Pensioenfonds, alsmede in het geding toegelaten partij strekkende tot de verkrijging van rechtsherstel te haren behoeve met betrekking tot dezelfde overeenkomst van levensverzekering;

Gehoord namens de Stichting bewindvoering Mr. H. J. van Leeuwen, advocaat te Amsterdam, namens de Verzekeringsmaatschappijen Mr J. Kist, advocaat te 's-Gravenhage, en namens het Pensioenfonds Mr F. L. F. Altmann en Mr H. Sanders, advocaat te 's-Gravenhage;

Gehoord tevens tot de verstrekking van inlichtingen de heren Stoppelman, accountant, en Steinmetz, inspecteur van een der Verzekeringsmaatschappijen;

Overwegende, dat op grond van de inhoud der stukken en het ter zitting verhandelde als vaststaande kan worden aangenomen:

dat wijlen Mejuffrouw M. Veerman tot in 1941 in dienst en werkzaam was bij de N.V. Modemagazijnen Maison de Bonneterie;

dat van 1928 af voor het personeel van de Bonneterie een pensioenregeling bestond, waartoe de Stichting het „Pensioenfonds Maison de Bonneterie Jozef Cohen-Wittgenstein” in het leven werd geroepen, dat op 31 Maart 1941 een vermogen had van f 785.824,—;

dat omstreeks die tijd besloten werd voor de bestaande en toekomstige pensioenverplichtingen verzekeringen aan te gaan bij de Levensverzekeringsmaatschappijen „Nationale — Nederlanden van 1845”, welk besluit gepaard ging met de vaststelling van een nieuw pensioenreglement;

dat daarbij als koopsom bij de Verzekeringsmaatschappijen werd gestort merenoemd bedrag van f 785.824,—, terwijl daarnaast een vaste jaarlijkse premie van f 53.530,— werd overeengekomen;

dat het Pensioenfonds voorts bedong een recht op restitutie van het voor elke deelnemer gestorte gedeelte van de koopsom ingeval van overlijden vóór de pensioengerechtigde leeftijd,

waarvoor een extra jaarlijkse premie van f 7554,— verschuldigd werd, welke laatste werd vooruitbetaald tot 1 December 1943;

dat in artikel 4 van de overeenkomst tussen het Pensioenfonds en de Verzekeringsmaatschappijen werd bepaald, dat de Stichting als verzekering-neemster zou optreden en als begunstigde:

- a. voor de pensioenuitkering de verzekerde;
- b. voor de uitkering bij overlijden van de verzekerde vóór de ingangsdatum van het oudendagspensioen de Stichting;

dat artikel 3 van het met het oog op deze overeenkomst gewijzigde pensioenreglement dienovereenkomstig bepaalde:

„deze verzekering is een van levenslang oudendagspensioen, hetwelk door de Maatschappijen rechtstreeks zal worden uitgekeerd aan de conform art. 5 ontslagen deelnemer, met de bepaling, dat bij overlijden van de deelnemer vóór ingang van het oudendagspensioen de voor de verzekering betaalde premieën worden teruggegeven aan de Stichting”;

dat vervolgens met het oog op de verwachting, dat de Bonneterie zou worden gedwongen tot ontslag van het Joodse personeel, besloten is om onmiddellijk aan alle Joodse deelnemers de op hun leven gesloten verzekering in volle eigendom over te dragen;

dat uit hoofde van deze overdracht gemelde combinatie van levensverzekeringsmaatschappijen aan Marianne Veerman heeft ter hand gesteld een polis, genummerd nr. 727.976 G, gedagtekend 21 October 1941, volgens welke polis, die door Marianne Veerman werd aanvaard, voormelde combinatie de verplichting op zich nam, om aan Marianne Veerman bij in leven zijn, van 1 Maart 1958 af, een oudendags-rente uit te keren, groot f 605,— per jaar, met vermindering tot f 370,— per jaar vanaf 1 Maart 1963, zulks onder de voorwaarde, dat aan de „Nederlanden van 1845”, als gemachtigde volgens art. 13 der voorwaarden, zal worden betaald op 1 Maart, 1 Juni, 1 September en 1 December van elk jaar, een premie van f 56,52 gedurende het leven van de verzekerde, voor de laatste maal op 1 December 1957;

dat blijkens voormelde polis tevens tussen partijen werd overeengekomen, dat in geval van overlijden van de ver-

zekerde, in casu Marianne Veerman, vóór 1 Maart 1958, alle sedert 1 Maart 1941 betaalde premieën zullen worden terugbetaald aan de erfgenamen van de verzekerde;

dat op 1 Maart 1941 door de Stichting aan de combinatie van verzekeringsmaatschappijen voor de bovengeschreven polis ten behoeve van Marianne Veerman is betaald een bedrag van f 632,—, vertegenwoordigende het bedrag der gezamenlijke premies op 1 Maart 1941, voor deze polis verschuldigd, terwijl bovendien werd betaald de premie voor het restitutiebeding tot 1 December 1943, blijkende zulks uit de aantekening, op voormelde polis geplaatst;

dat voorts, wegens het niet betalen van de verschuldigde premie door Marianne Veerman, voormelde polis premievrij werd gemaakt, ten bedrage van f 115,— oudendagsrente 's jaars vanaf 1 Maart 1958 en f 70,— oudendagsrente 's jaars vanaf 1 Maart 1963, terwijl in verband met deze premievrijmaking met betrekking tot de premie restitutie werd bedongen, dat in geval van overlijden van de verzekerde vóór 1 Maart 1958, generlei restitutie zal geschieden tenzij het overlijden plaats heeft vóór 1 December 1943, blijkende al het bovenstaande uit de aantekening op de polis, gedateerd 17 April 1942;

dat voormelde verzekeringsovereenkomst ingevolge de verordening van de bezetter nr 54/1943 per 30 Juni 1943 werd beëindigd, en vervolgens door Lippmann, Rosenthal & Co, Sarphatistraat, werd afgekocht, terzake waarvan op 19 November 1943 door gerequesteerde een afkoopsom ten bedrage van f 634,41 aan Lippmann, Rosenthal & Co, Sarphatistraat, werd overgemaakt;

dat Marianne Veerman op 31 Augustus 1943 van Westerbork uit met bestemming Auschwitz werd gedeporteerd, terwijl kan worden aangenomen, dat zij op of omstreeks 3 September 1943, derhalve vóór 1 December 1943 in of in de omgeving van Auschwitz is overleden;

Overwegende, dat de Stichting Bewindvoering van mening is, dat op grond van de artikels 23 en 25 Besluit E 100 moet worden aangenomen, dat het achterwege laten van ingrijpen van de Raad in de zin van nietig verklaren van de afkoop en het doen herleven van de verzekeringsovereenkomst in

verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk ware, en dat daarna de erfgenamen aanspraak hebben op de uitkering van de op de polis betaalde premieën;

Overwegende, dat de Stichting op grond hiervan aan de Raad heeft verzocht:

1. te vernietigen, althans nietig te verklaren, de afkoop door Lippmann, Rosenthal & Co, Sarphatistraat, van de lijfrente-overeenkomst met premie restitutiebeding door de combinatie Nationale Levensverzekeringsmaatschappij N.V. en de Nederlanden van 1845 N.V. met Marianne Veerman blijkens polis nr. 727.976 op 21 October 1941 gesloten;
2. te doen herleven voormelde overeenkomst zoals zij luidde op 30 Juni 1943, vóór de beëindiging ingevolge de verordening 54/1943;
3. gerequesteerde te veroordelen in de kosten van het geding;

Overwegende, dat de verzekeringsmaatschappijen tegen herleving van de verzekeringsovereenkomst op zichzelf geen bezwaar hebben, doch geweigerd hebben in der minne te komen tot een regeling als door de Stichting bewindvoering gewenst, omdat ook de Pensioenstichting op de terug te geven premieën aanspraak maakt;

Overwegende, dat de Pensioenstichting zich op het standpunt stelt, dat de verzekeringsovereenkomst behoort te herleven in de toestand, waarin deze zich bevond, alvorens met het oog op de dreigende ontslagverordening de polis in volle eigendom aan de Joodse werknemers was overgedragen, zodat de teruggave der premieën aan haar zal moeten geschieden;

Overwegende, dat het Pensioenfonds op deze gronden aan de Raad heeft verzocht:

- a. te verstaan, dat de „Nederlanden van 1845” en de „Nationale” voor de betaalde afkoopsom als schuldeiseressen kunnen opkomen in de boedel van L.V.V.S.;
- b. nietig te verklaren de overeenkomst van afstand en overdracht tussen het Pensioenfonds en Mej. Veerman aangegaan bij akte van 16 October 1941;
- c. te bepalen dat de rechtsbetrekkingen tussen requesterante, de genoemde levensverzekeringsmaatschappijen en Mej. Veerman geheel wor-

den hersteld, zoals deze bestonden vóór het tekenen van de bedoelde akte;

Overwegende hieromtrent, dat met betrekking tot de nietigverklaring van de afkoop en de herleving van de onderhavige verzekeringsovereenkomst geen geschil bestaat, doch partijen, d.w.z. de Stichting Bewindvoering en de Stichting Pensioenfonds het alleen oneens zijn over de vraag, of het herstel van de overeenkomst zal plaats vinden, in de toestand van onmiddellijk vóór de afkoop en in dat geval dus ten gunste van de erfgenamen van Mejuffrouw Veerman, dan wel in de toestand onmiddellijk voorafgaande aan de overdracht van de polis van het Pensioenfonds aan Mejuffrouw Veerman en in dat geval dus ten gunste van het Pensioenfonds;

Overwegende, dat naar het oordeel van de Raad het gelijk hier is aan de zijde van de Pensioenstichting;

Overwegende, dat de Raad immers na kennisneming van de stukken, waaronder het rapport van de inspecteur van de verzekeringsmaatschappijen opgemaakt over de wederwaardigheden van het Pensioenfonds in de bezettingsjaren en mede op grond van de inlichtingen, door die inspecteur en door de accountant Stoppelman verstrekt, tot de overtuiging is gekomen:

1e. dat van de aanvang af het beding tot teruggave van de gestorte premieën bij overlijden van de verzekerde vóór de pensioengerechtigde leeftijd is geweest een beding, dat de Stichting ten eigen behoeve heeft gemaakt vooral met het oog op de vorming van een fonds, waaruit zij onverplicht iets zou kunnen doen voor weduwen en wezen van overleden werknemers, — en dat op deze grond ook naar de aanvankelijke opzet voor dit geval het Pensioenfonds zichzelf als begunstigde had aangewezen;

2e. dat, toen bij het onderbrengen van haar pensioenverplichtingen bij de verzekeringsmaatschappijen de Pensioenstichting besloot de extra premieën voor het beding tot teruggave der gestorte premieën bij overlijden vóór de pensioengerechtigde leeftijd bij vooruitbetaling te voldoen tot 1 December 1943, zij dit ook heeft gedaan ten eigen behoeve n.l. om daarmede te bereiken, dat althans voorlopig het behouden blijven van de gestorte koopsommen ook bij overlijden van de leden van haar personeel, waarvan velen van

Joodse bloede en daardoor aan bijzondere risico's blootgesteld, zou zijn verzekerd;

3e. dat, toen met het oog op de dreigende ontslagverordening, in strijd met de aanvankelijke opzet, de polissen aan de Joodse werknemers in volle eigendom werden overgedragen, het mede overdragen van de rechten uit het beding strekkende tot teruggave van de premiën bij overlijden vóór de pensioengerechtigde leeftijd, uitsluitend heeft plaats gevonden om redenen van veiligheid, welke het zowel voor het Pensioenfonds als voor de Joodse werknemers wenselijk maakte, dat alle betrekkingen tussen het Pensioenfonds en die werknemers werden verbroken;

Overwegende, dat hieruit volgt, dat de bijzondere omstandigheden en in het bijzonder de dreigende maatregelen van de bezetter tegen het Joodse volkdeel de oorzaak zijn geweest, dat aan Mejuffrouw Veerman bij de overdracht van de polis meer rechten zijn toegekend dan haar naar de oorspronkelijke opzet van de zaak toekwamen;

Overwegende, dat de Raad op die grond van oordeel is, dat bij de herleving van de verzekeringsovereenkomst de overdracht van die rechten ongedaan moet worden gemaakt;

Overwegende, dat de Raad in deze zaak geen aanleiding vindt om ten laste van een der partijen een kostenveroordeling uit te spreken;

RECHTDOENDE:

1. Verklaart nietig de afkoop van de lijfrente-overeenkomst met premie-restitutiebeding door de combinatie Nationale Levensverzekeringsmaatschappij N.V. en „De Nederlanden van 1845” N.V. met Marianne Veerman blijkens polis nr. 727.976 gesloten;
2. Verstaat, dat de Levensverzekeringsmaatschappijen voor de betaalde afkoopsom als schuldeiseressen kunnen opkomen in de boedel van L.V.V.S.;
3. Verklaart nietig de overeenkomst van afstand en overdracht tussen het Pensioenfonds en Mej. Veerman, voorzover betrekking hebben de op het beding tot restitutie van de premiën bij overlijden vóór 1 December 1941;
4. Bepaalt, dat de rechtsbetrekkingen tussen de Pensioenstichting, de Le-

vensverzekeringsmaatschappijen en Mej. Veerman in zoverre worden hersteld, zoals deze voor die overdracht luidden.

No. 54/399

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 18 Mei 1953 (Mrs Jhr Dr Calkoen, Polak en van Opstall).

Nu zowel appellante als het N.B.I. zich kennelijk op het standpunt stellen, dat van een uitvoering der aanbestedingsovereenkomsten geen sprake meer zal zijn en deze dus door hen als vervallen worden beschouwd, hebben de gedane aanbetalingen het karakter gekregen van onverschuldigde betalingen en zal daarvan restitutie moeten geschieden in handen van het N.B.I. In verband met het feit, dat appellante zeer ernstig is getroffen door de vernietiging van haar bedrijf door de bezetter, heeft de Raad appellante vrijgesteld van de betaling van rente en boete, zoals door het N.B.I. gevorderd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen — E 133 — artt. 20, 24).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een tweetal verzoekschriften ingediend op 3 Februari 1951 respectievelijk 27 Februari 1951 namens de N.V. Machine- en Motorenfabriek v/h Brandenburgh, van Rheenen en Voorwalt, gevestigd te Amsterdam, hierna genoemd appellante, welke verzoekschriften beiden strekken tot vernietiging van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, hierna genoemd N.B.I. en tot verklaring voor recht, dat de daarin genoemde schulden niet opeisbaar zijn in de zin van artikel 20 van het Besluit Vijandelijk Vermogen en dat op appellante niet de plicht tot aanmelding daarvan bij en tot betaling daarvan aan het N.B.I. berustte en tot veroordeling van het N.B.I. in de kosten van het geding, zijnde eerstgenoemd verzoekschrift gericht tegen de beslissing van het N.B.I. toegezonden bij aangetekend schrijven dd. 4 Januari 1951 en het tweede tegen de beslissing van genoemde instelling toegezonden bij aangetekende brief dd. 31 Januari 1951;

Gelet op het tegen beide verzoekschriften door het N.B.I. ingediende verweerschrift dd. 18 September 1951, hiertoe strekkende, dat de Raad de gezamenlijke behandeling van de verzoekschriften zal gelasten en aan appellante haar vordering zal ontzeggen met haar veroordeling in de kosten van de procedure;

Gehoord de mondelinge toelichting voor appellante, gehouden door haar gemachtigde Mr J. G. Steneker, advocaat te Amsterdam en voor het N.B.I. voorgedragen door zijn gemachtigde Mr J. H. A. Dubois;

Overwegende, dat bij gemelde beslissing van het N.B.I. dd. 4 Januari 1951 krachtens artikel 24 lid 1 van het Besluit Vijandelijk Vermogen door het N.B.I. aan appellante in rekening zijn gebracht een rente van 6 % per jaar van 1 April 1946 af tot aan de betaling alsmede een boete van 25 % van een bedrag van f 10.226,49, zulks op grond, dat appellante gehouden is deze hoofdsom aan het N.B.I. te voldoen, omdat zij de navolgende schulden heeft, welke als vijandelijk vermogen zijn aan te merken:

Oberwerbstab, Amsterdam	f 1.950,—
D. W. Kremer, Elmshorn	„ 417,80
Demag Motoren Werke, Darmstadt	„ 7.829,19
Otto Wehl, Dantzig	„ 29,50
Totaal	f 10.226,49

en op grond van het feit, dat appellante in gebreke is gebleven deze schulden tijdig aan het N.B.I. aan te melden en te betalen en appellante in de gelegenheid is gesteld, genoemde hoofdsom met rente en boete tot 31 Januari 1951 te voldoen;

Overwegende, dat het N.B.I. bij zijn beslissing dd. 31 Januari 1951 het bedrag, dat appellante wegens de hoofdsom van de schuld aan de Demag Motoren Werke aan het N.B.I. moest betalen voorlopig heeft verminderd met f 1.500,— tot f 6.329,19 en voorts heeft bepaald, dat appellante terzake van een schuld aan Krumm & Co te Remscheid-Vierlinghausen ad f 473,79, wegens een andere schuld aan Demag Motoren Werke te Darmstadt ad f 368,55, welke schulden eveneens als vijandelijk vermogen zijn te beschouwen en eveneens niet tijdig aan het N.B.I. zijn aange-

meld en betaald, ook een rente ad 6 % per jaar van 1 April 1946 af tot aan de voldoening, alsmede een boete ad 25 % dier bedragen zal hebben te betalen en appellante in de gelegenheid heeft gesteld de door haar verschuldigde hoofdsommen der voormelde schulden, te weten aan:

Oberwerbstab, Amsterdam	f 1.950,—
D. W. Kremer, Elmshorn	„ 417,80
Otto Wehl, Dantzig	„ 29,50
Demag Motoren Werke, Darmstadt	„ 6.329,19
Krumm & Co, Remscheid- Vierlinghausen	„ 473,79
Demag Motoren Werke, Darmstadt	„ 368,55
Totaal	f 9.568,83

met voormelde renten en boeten voor 17 Februari 1951 aan het N.B.I. te voldoen;

Overwegende, dat waar voormelde beslissingen van het N.B.I. samenhangen, immers de tweede slechts oplevert een rectificatie en aanvulling van de eerste en beide betreffende de vraag, wat appellante aan vijandelijk vermogen aan het N.B.I. had aan te melden en af te dragen en of te dier zake renten en boeten in rekening moeten worden gebracht, de Raad krachtens artikel 134 van het Besluit herstel rechtsverkeer de gezamenlijke behandeling van het tegen die beslissingen gerichte beroep heeft bevolen en daarover bij èèn vonnis zal beslissen, zoals is verzocht door het N.B.I.;

Overwegende, dat appellante heeft aangevoerd, dat van voornoemde hoofdsommen de navolgende haar zijn verstrekt door de Duitse crediteuren als voorschotten op de aannemingsom van door appellante van die crediteuren aangenomen werk, waarvoor zij het materiaal had te leveren: Oberwerbstab f 1.950,—, Demag Motoren Werke f 7.829,19, waarvan het N.B.I. blijkens zijn beschikking dd. 31 Januari 1951 thans als hoofdsom vordert f 6.329,19 en dat appellante heeft betoogd, dat die vorderingen van de Duitse crediteuren niet opeisbaar zijn, zulks omdat bij de bevrijding deze voorschotten door haar reeds waren besteed voor lonen en salarissen voor arbeid verricht voor en materialen gebruikt voor bedoelde aangenomen werken en omdat het door die arbeid en

met die materialen reeds tot stand gebrachte door organen van de Duitse overheid op 23 en 25 September 1944 is vernietigd;

Overwegende, dat appellante hierbij naar voren heeft gebracht, dat al moge het risico voor deze werken ingevolge artikel 1641 B.W. vóór de levering op appellante hebben gerust, indien de aanbesteders met het ontvangen daarvan niet nalatig zouden zijn geweest en al moge in de letterlijke zin van zodanige nalatigheid dier aanbesteders in casu niet kunnen worden gesproken, hier niettemin plaats is voor ont-heffing van appellante van dat risico, nu de aanbesteder in wezen was de Duitse overheid, die het reeds tot stand gebrachte vernietigde;

Overwegende echter, dat de stelling van appellante, dat de aanbesteders en de Duitse overheid, die het reeds tot stand gebrachte vernietigde, identiek zijn, door niets wordt gestaafd en de enkele omstandigheid, dat die aanbesteders en die overheid mogelijk met dezelfde politieke, economische en militaire aspiraties waren beziel en daartoe samenwerkten, uiteraard onvoldoende is om tot die identiteit te besluiten en appellante mitsdien tegenover de aanbesteders generlei beroep op de vernietiging van haar werk door de Duitse overheid vermag te doen of enige vordering deswege jegens die aanbesteders kan pretenderen, laat staan in compensatie brengen en appellante mitsdien ook tegen het N.B.I. zodanige vordering niet kan aanvoeren;

Overwegende, dat ook de omstandigheid, dat appellante de voorschotten reeds had besteed voor lonen en salarissen wegens arbeid verricht voor en materialen gebruikt voor dat werk, geen vorderingen van appellante op de aanbesteders vermag te scheppen, nu uit de stellingen van appellante zelf volgt, dat van dat werk niets aan die aanbesteders is ten goede gekomen;

Overwegende derhalve, dat nu zowel appellante als het N.B.I. zich kennelijk op het standpunt stellen, dat van een uitvoering der aanbestedingsovereenkomsten geen sprake meer zal zijn en deze dus door hen kennelijk als vervallen worden beschouwd, de door de aanbesteders gedane voorschotten geacht moeten worden thans het karakter van onverschuldigde betalingen te hebben verkregen, welke moeten worden gerestitueerd, welke restitutie zal

moeten geschieden aan het N.B.I.;

Overwegende, dat appellante tegen de verschuldigdheid van de aan de overige Duitse crediteuren toekomstende bedragen geen argumenten heeft aangevoerd en ook niet behoorlijk met redenen omkleed heeft bestreden, dat deze bedragen opeisbaar in de zin van artikel 20 van het Besluit Vijandelijk Vermogen zijn;

Overwegende mitsdien, dat het N.B.I. terecht bij genoemde beslissingen heeft vastgesteld, dat appellante genoemde schulden ad in totaal f 9.568,83 aan het N.B.I. had af te dragen, gelijk appellante, zoals het N.B.I. in zijn verweerschrift heeft gesteld, inmiddels grotendeels heeft gedaan;

Overwegende echter, dat tussen appellante en het N.B.I. vaststaat, dat appellante zeer ernstig is getroffen door de vernietiging van haar bedrijf door de bezetter en de Raad derhalve termen aanwezig acht appellante vrij te stellen van de haar door het N.B.I. opgelegde verplichtingen tot het betalen van renten en boete over die schulden;

Overwegende, dat van een kostenveroordeling geen sprake kan zijn in deze procedure, waarin slechts beslissingen, genomen door het N.B.I., in zijn hoedanigheid van administratief lichaam, worden aangevochten;

RECHTDOENDE:

Bekrachtigt de beslissingen van het N.B.I. van 4 Januari 1951 en 31 Januari 1951, waarvan beroep, doch slechts voorzover daarbij is vastgesteld, dat appellante de navolgende schulden aan Duitse crediteuren aan het N.B.I. had te voldoen;

Oberwerbstab, Amsterdam	f 1.950,—
D. W. Kremer, Elmshorn	„ 417,80
Otto Wehl, Dantzig	„ 29,50
Demag Motoren Werke, Darmstadt	„ 6.329,19
Krumm & Co, Remscheid- Vierlinghausen	„ 473,79
Demag Motoren Werke, Darmstadt	„ 368,55
Totaal	f 9.568,83

Vernietigt die beslissingen voor het overige;

Verstaat, dat appellante terzake van het niet tijdig aangeven of betalen van

R

genoemde schulden aan het N.B.I. geen boete of rente verschuldigd is;

Ontzegt het meer gevorderde aan appellante.

No 54/400

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak ARNHEM, 27 Mei 1953 (Mrs van der Grinten, Rink en Bloemers).

Het beroepschrift is, tengevolge van onjuiste adressering, binnen de appeltermijn ontvangen door het N.B.I., maar na verloop dier termijn ontvangen ter griffie van de Afdeling Rechtspraak.

Beroep ontvankelijk verklaard.

Ingevolge art. 7 van de Wet Algemene Bepalingen (15 Mei 1829 Stbl. 28) geldt ten opzichte van onroerende goederen de wet van het land, alwaar de goederen gelegen zijn. De eigendom van in Nederland gelegen onroerende goederen wordt bepaald door art. 3 K.B. E 133 en is ook ten aanzien van appellanten van toepassing.

Beschikking N.B.I. bevestigd.

(Artt. 3, 37, 43 K.B. E 133;
art. 7 Wet Alg. Bep.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 21 Februari 1952 bij het N.B.I. ingekomen verzoekschrift van Johann Hartmann en zijn echtgenote Helene Hartmann-Pliesz, beiden van Duitse Nationaliteit en wonende te Twisteden in Duitsland, ten deze in Nederland domicilie gekozen hebben, de te Wellerlooi ten huize van Wilhelm Janssen waarbij zij in beroep komen van de beschikking van het N.B.I. dd. 22 Januari 1952, aangetekend verzonden op 25 Januari 1952, waarbij hun verzoek om ontvijnding door het N.B.I. is geweigerd;

Medegezien het verweerschrift van het N.B.I. concluderend tot afwijzing van het verzoek;

Gezien voorts een afschrift van de beschikking, waarvan beroep;

Gelet op de mondelinge behandeling van dit beroep ter zitting van de

Raad op 29 April 1953, waar namens het N.B.I. is verschenen en gehoord Mr. Scholtens, zijnde verzoekers, hoewel behoorlijk opgeroepen, niet ter behandeling verschenen;

Overwegende dat het onderhavige beroepschrift binnen de bij artikel 43 van Besluit E 133 gestelde termijn is ingekomen bij het N.B.I. in plaats van bij de Griffie van de Raad, doch de Raad, met het N.B.I. aanneemt, dat ondanks de juiste adressering, het beroep tijdig is ingesteld en derhalve ontvankelijk is;

Overwegende dat verzoekers als gronden voor hun beroep aanvoeren, dat zij nooit op Nederlands grondgebied gewoond hebben, zodat de Nederlandse wet, krachtens welke de in Nederland gelegen gronden aan de Staat zijn vervallen, niet op hen toepasselijk is;

Overwegende hieromtrent, dat ingevolge artikel 7 van de wet van 15 Mei 1829 Stbl. 28, houdende algemene bepalingen van wetgeving van het Koninkrijk, ten opzichte van onroerende goederen geldt de wet van het land, alwaar de goederen gelegen zijn, zodat de eigendom van de in Nederland gelegen goederen van verzoekers beheerst wordt door de Nederlandse wetten en mitsdien artikel 3 van het Besluit E 133 hetwelk kracht van wet heeft, waarbij de overgang van rechtswege van de eigendom dezer, in Nederland gelegen, aan verzoekers, als vijandelijk onderdaan toebehorende goederen op de Nederlandse Staat is geregeld, ook ten aanzien van verzoekers geldt; dat derhalve de door hen aangevoerde grond voor teruggave van dit vermogen onjuist is;

Overwegende dat verzoekers geen feiten gesteld hebben, op grond waarvan zij niet als vijandelijk onderdaan zouden zijn aan te merken, zodat de teruggave der onroerende goederen terecht geweigerd is en de beroepen beschikking als juist gewezen, moet worden bevestigd;

Op voorschreven gronden;

RECHTDOENDE:

Bevestigt de beschikking van het N.B.I., waarvan beroep.

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AF- WEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS- PERSONEN

Circulaires van het Nederlandse Beheersinstituut, ge- richt aan de hoofden van de bijkantoren

CIRCULAIRE.

Voor de goede orde berichten wij U dat met ingang van 15 Januari 1954 aan de Heer Mr. M. Oppenheimer, als Directeur van de Stichting Beheer Vijandelijke Octrooien en Merken, op eigen verzoek eervol ontslag is verleend.

Bij Besluit van dezelfde datum is de Heer Mr. E. C. Kuhn, onderdirecteur van het Bureau voor de Industriële Eigendom, benoemd tot Directeur van hogergenoemde Stichting. In verband hiermede is de Stichting thans wederom in het gebouw van de Octrooiraad, Willem Witsenplein 6, tel. 774520 ondergebracht.

De Stichting is bij besluit van 15 Januari 1954 ontheven van haar taak met betrekking tot het beheer van de vijandelijke octrooien e.a., zodat haar werkzaamheden hierdoor beperkt zijn tot het beheer van de vijandelijke merken.

Als beheerder van de vijandelijke octrooien is de Heer Dr. A. Koerts, Jan van Nassaustraet 65, aangewezen.

5 Februari 1954.

CIRCULAIRE.

Zoals U bekend is, werd bij Kon. Besluit van 22 Mei 1943 (D 16) bepaald, dat door het na 9 Mei 1940 verkrijgen van de nationaliteit van een Staat, waarmede Nederland ten tijde dier verkrijging geen diplomatieke betrekkingen onderhield, het Nederlandschap noch het Nederlandse onderdaanschap wordt verloren. Te denken valt hier b.v. aan Nederlandse vrouwen die sedert 10 Mei 1940 huwden met Duitsers.

Wij brengen te Uwer kennis dat, bij de wet van 23 December 1953 (Stbl. 620) is bepaald, dat het besluit D 16 wordt ingetrokken, met dien verstande, dat zij, die zonder de werking van dit besluit de staat van Nederlander of Nederlands onderdaan niet of niet meer zouden bezitten, deze staat verliezen bij het in werking treden van deze wet. Deze wet treedt in werking op 1 Maart 1954 (K.B. d.d. 12 Januari 1954, Stbl. 1).

Sedert 1 Maart 1954 bezitten de bedoelde personen dus niet meer de Nederlandse nationaliteit, hetgeen uiteraard voor het eventueel toepasselijk blijven van de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen op hun vermogen geen verschil maakt. Immers het behoud destijds van de Nederlandse nationaliteit behoeft geenszins het verkrijgen van de vijandelijke nationaliteit in de weg te staan.

Tenslotte vestigen wij er Uw aandacht nog op, dat het Nederlandschap c.q. het Nederlands onderdaanschap sedert 4 April 1951 overigens wel verloren ging, indien de Duitse nationaliteit (Bondsrepubliek) werd verkregen, aangezien op deze datum de diplomatieke betrekkingen met de Bondsrepubliek Duitsland weder werden opgevat.

10 Februari 1954.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

MINISTERIE VAN JUSTITIE.

KAPITAALSUITKERINGEN AAN DUITSERS.

4 Februari 1954/No. 2115/6de Afdeling

4 Februari 1954/No. 124/Generale Thesaurie/Directie Bewindvoering.

De Ministers van Justitie en van Financiën;

Op de voordracht van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 8 October 1953,
WE 4819 E;

Gezien de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 4 Juli 1951, Stct. no. 127 *);

Overwegende, dat het in het algemeen belang gewenst is een regeling te treffen voor aan Duitse onderdanen toegekende kapitaalsuitkeringen (uitkeringen ineens), verband houdende met een arbeidsovereenkomst en opeisbaar geworden vóór 1 September 1949;

Gelet op artikel 12 van de Wet van 20 Juli 1951, Stbl. 311;

In overeenstemming met de Minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid;

Besluiten:

alle aan op of na 4 Juli 1951 in de Bondsrepubliek Duitsland of West-Berlijn wonende Duitse onderdanen toegekende en als vijandelijk vermogen aan de Staat opgekomen kapitaalsuitkeringen (uitkeringen ineens), welke na het in werking treden van het Besluit Vijandelijk Vermogen en vóór 1 September 1949 opeisbaar of ontvangen waren en voortvloeiden uit een arbeidsovereenkomst, dan wel verschuldigd waren uit hoofde van een in samenhang met een arbeidsovereenkomst gesloten overeenkomst van verzekering, terug te geven ander voorwaarde, dat:

1. 4 % per jaar vanaf de datum van opeisbaarheid tot 1 September 1949 wordt ingehouden;
2. het resterende bedrag — mits dit boven f 2.000,— ligt — wordt aangewend voor de aankoop van een lijfrente;
3. bij latere vestiging van de rechthebbende in de Bondsrepubliek of West-Berlijn dan 4 Juli 1951 de rente ad 4 % per jaar berekend wordt tot de datum van vestiging in stede van tot 1 September 1949.

's-Gravenhage, 4 Februari 1954.

De Minister van Justitie,
Namens de Minister,
De Secretaris-Generaal,
J. C. TENKINK.

De Minister van Financiën,
Voor de Minister,
De plv. Secretaris-Generaal,
L. O. VAN DER PLAS.

(Ned. Stct. 19 Februari 1954, No. 35).

*) Gepubliceerd in „Rechtsherstel” VI, No. 1, pag. 12. — Red.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113d (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 111.

Regeling inzake het rechtsherstelgeskil L 6854 tussen:

1. a. Alfred Koopman, wonende te Eindhoven, in zijn hoedanigheid van bewindvoerder voor Sophia Eva Bosman, buiten gemeenschap van goederen gehuwde echtgenote van Nathan de Vries, die beide laatstelijk te Eindhoven hebben gewoond, thans afwezig;
b. Erven van Rhijn, t.w.:
 - a. Geertje van Rhijn, echtgenote van Carlos Faunborn, te Curaçao, Berg Altena 107;
 - b. Eva Mieke van Rhijn, echtgenote van Israël Winder, te Amsterdam, Overtoom 410;
- c/d. De minderjarigen Louise van Rhijn en Abraham van Rhijn, voogd: Herman Bekkers te Bussum, Regentesselaan 33a, allen tezamen domicilie gekozen hebbende bij hun raadsman Mr. Martin Levie, advocaat en procureur te Rotterdam, en hierna te noemen partij Bosman en van Rhijn;
2. Peter Heinrich Spijkers te Nuenen, raadsman Mr. Th. J. J. M. de Kroon, advocaat en procureur te Eindhoven, hierna te noemen partij Spijkers;
3. de Niederländische Grundstücksverwaltung te Amsterdam, hierna te noemen de N.G.V.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien het aan de Afdeling Rechtspraak te 's-Gravenhage van de Raad gericht verzoekschrift van Mr. Levie, gedagtekend 18 Juni 1951, daartoe strekkende dat de Raad aan de rechtverkrijgenden van Sophia Eva Bosman en Hartogh van Rhijn rechtsherstel zal verlenen met betrekking tot het perceel Tuinstraat 4 te Eindhoven, kadastraal bekend Gemeente Stratum, Sectie E no. 789, groot 2 aren, 4 centiaren, en het daarop gewezen vonnis van de Afdeling Rechtspraak van de Raad, Kamer te 's-Gravenhage, van 11 Februari 1953;

Gelezen het door de Griffier der Haagsche Kamer op 12 Juni 1953 aan de Afdeling Onroerende Goederen toegezonden procesdossier, waarin zich o.m. bevinden:

- a. een verweerschrift van partij Spijkers, gedagtekend Eindhoven 31 Augustus 1951;
- b. een bericht van de hypotheekbewaarder te Eindhoven van 12 Februari 1949 betreffende opgemeld perceel;
- c. een extract uit het hulpregister no. 4 van het hypotheekkantoor te Eindhoven betreffende de acte van koop en verkoop, verleden voor Notaris H. J. P. Hoffmann te Eindhoven de 5e Februari 1943, overgeschreven ten gemelde hypotheekkantore op dezelfde dag in deel 1104 no. 71;
- d. een schrijven aan Mr. Levie van het Nederlandse Beheersinstituut te Amsterdam, Afdeling N.G.V. d.d. 9 December 1952 No. V 2213;
- e. een verklaring van erfrecht, gedagtekend 25 Februari 1952 van Notaris B. J. Jungerius te Rotterdam, betreffende de nalatenschappen van het echtpaar Hartogh van Rhijn-Amalia Mietje de Vries;

Overwegende, dat bij bovengenoemd vonnis van de Haagsche Kamer de

verzoeken van Mr. Levie aan de Afdeling Rechtspraak van de Raad om ten aanzien van het geschil betreffende opgemeld perceel gebruik te maken van de bevoegdheden den Raad toegekend in hoofdstuk III van Besluit E 100, zijn niet ontvankelijk verklaard en de stukken zijn gesteld in handen van de Afdeling Onroerende Goederen met verzoek het verzoekschrift van Mr. Levie als aan deze Afdeling gericht te willen beschouwen en overeenkomstig artikel 113 d in behandeling te nemen;

Overwegende, dat uit de stukken het navolgende blijkt:

1. Sophia Eva Bosman, echtgenote van Nathan de Vries en Hartogh van Rhijn zijn ieder voor de onverdeelde helft eigenaren in de zin van artikel 20 van het besluit Herstel Rechtsverkeer van het hierboven omschreven onroerende goed;
 2. Hartogh van Rhijn voornoemd was in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met Amalia Mietje de Vries; hij overleed op 31 Maart 1944 in Polen; zijn voornoemde echtgenote op 6 October 1944 eveneens in Polen, beiden zonder bij testament over hunne nalatenschappen te hebben beschikt, zodat als enige gerechtigden tot de nalatenschappen van deze echtelieden blijkens opgemelde verklaring van notaris B. J. Jungerius thans tot het aandeel van Hartogh van Rhijn in gemeld onroerend goed gerechtigd zijn de kinderen uit gemeld huwelijk geboren, t.w. Geertje, Eva Mieke, Louise en Abraham van Rhijn;
 3. Het onroerend goed werd zonder toestemming van de eigenaren bij acte, houdende kwijting voor de kooppenningen, verleden voor Notaris H. J. P. Hoffmann te Eindhoven op 5 Februari 1943, overgeschreven ten hypotheekkantore te Eindhoven dezelfde dag in deel 1104 nummer 71 door de N.G.V. verkocht aan Peter Heinrich Spijkers te Nuenen voor f 7.600,—;
 4. Van voormelde koopsom is een bedrag van f 5.175,45 besteed ter aflossing van een op het onroerend goed rustende hypotheek ten laste van S. E. Bosman en H. van Rhijn voornoemd ten behoeve van de N.V. Aannemersbedrijf v.h. Pereboom en Koenen, gevestigd te Eindhoven, welke hypotheek werd ingeschreven ten hypotheekkantore te Eindhoven op 12 December 1940 in deel 331 nummer 100 krachtens acte op die dag voor notaris Steensma te Eindhoven verleden, met de renten en onkosten;
 5. Blijkens het vorenstaande staat gemeld perceel thans ten name van P. H. Spijkers voornoemd;
 6. De gemachtigde van partijen Bosman en van Rhijn heeft zich in 1949 tot de Afdeling Onroerende Goederen gewend met verzoek om dispensatie van de termijn voor het indienen van vorderingen tot rechtsherstel. Hem is daarop meegedeeld, eerst dat de aangewezen weg tot rechtsherstel in casu was een minnelijke regeling en vervolgens dat de Afdeling geen termen aanwezig achtte om hier ambtshalve in te grijpen;
 7. Deze gemachtigde heeft daarop tevergeefs getracht de medewerking van partij Spijkers te verkrijgen voor een minnelijke regeling en zich vervolgens bij het opgemeld request van 18 Juni 1951 om rechtsherstel gewend tot 's Raads Afdeling Rechtspraak welke daarop de bovenvermelde beslissing heeft genomen nadat inmiddels bij de wet van 21 December 1951 Stbl. 586 de bevoegdheid van de Raad voor de gevallen waarin het geschil eerst na 30 Juni 1948 ter kennis van de Afdeling Onroerende Goederen is gebracht, in artikel 113 d bijzondere regeling had gevonden;
 8. In meergemeld request hebben partijen Bosman en van Rhijn verzocht: *primair*: ambtshalve a. de op of omstreeks 15 (lees 5) Februari 1943 door gerequesteerde met de N.G.V. gesloten koopovereenkomst met betrekking tot het onroerend goed, staande en gelegen aan de Tuinstraat no. 4 te Eindhoven, (kadastraal bekend gemeente Stratum, sectie E no. 789, groot 2 aren 4 centiaren), nietig te verklaren, althans te vernietigen, evenals de overschrijving van de desbetreffende koopakte in de openbare registers en alle andere akten, die na deze koopakte in de openbare registers met betrekking tot het onroerend goed mochten blijken te zijn over- of ingeschreven;
- b. gerequesteerde te veroordelen om onder verbeurte van een dwangsom

van f 10.000,— voor het geval niet tijdig aan de uit te spreken veroordeling wordt voldaan, op de wijze en binnen de termijn als bij de uitspraak nader te bepalen aan requestranten rekening en verantwoording af te leggen van het door hem over het onroerend goed gevoerde beheer en het saldo tegen behoorlijk bewijs van kwijting aan requestranten, ieder voor de helft, af te dragen, vermeerderd met de wettelijke rente van heden af tot aan de dag der voldoening;

subsidiair: a. gerequesteerde te veroordelen om tegen behoorlijk bewijs van kwijting terzake als voormeld aan requestranten, ieder voor de helft, te betalen de door een of meer deskundigen, die op de wijze door Uw Raad te bepalen zullen worden benoemd, vast te stellen huidige verkoopwaarde van het bovenvermelde onroerend goed, verminderd met de hypothecaire hoofdsom en rente, die ten tijde van de aankoop door gerequesteerde ten laste van requestranten op het onroerend goed rusten;

b. gerequesteerde te veroordelen om onder verbeurte van een dwangsom van f 10.000,— voor het geval niet tijdig aan de uit te spreken veroordeling wordt voldaan, op de wijze en binnen de termijn als bij de uitspraak nader te bepalen aan requestranten rekening en verantwoording af te leggen van het door hem over het onroerend goed gevoerde beheer en het saldo tegen behoorlijk bewijs van kwijting aan requestranten, ieder voor de helft, af te dragen, vermeerderd met de wettelijke rente van heden af tot aan de dag der voldoening;

c. te verstaan, dat gerequesteerde, zodra hij ten volle aan alle bij de te geven uitspraak tegen hem uit te spreken veroordelingen zal hebben voldaan, in plaats van requestranten schuldeiser van de N.G.V. zal zijn terzake van de vordering(en) die requestranten terzake van de verkoop van het hier bedoelde onroerend goed op de N.G.V. tevoren konden doen gelden; alles met zodanige verdere beslissing, als, gelet op de omstandigheden, redelijk en billijk is te achten, kosten rechtens;

9. Partijen Bosman en van Rhijn hebben als voorschot op de kosten dezer regeling een bedrag van f 198,— bij de Raad gedeponoord;

Overwegende ten aanzien van het primair verzoek, dat hieraan niet kan worden voldaan omdat artikel 113 d (nieuw) E 100 uitdrukkelijk bepaalt, dat tengevolge van een regeling in een geval als het onderwerpelijke alleen persoonlijke vorderingen tot schadevergoeding kunnen ontstaan;

dat mitsdien de overdracht van het onroerend goed en de doorhaling van de hypotheek moeten bekrachtigd worden;

Overwegende ten aanzien van het subsidiair verzoek:

dat Mr. Levie heeft gesteld, dat het onbenut blijven van de termijn voor het indienen van een verzoek om rechtsherstel in casu te wijten is geweest aan omstandigheden buiten zijn schuld; dat hij immers ondanks alle moeite eerst begin 1949 er in geslaagd is de vereiste gegevens te verkrijgen;

Overwegende dat evenwel uit het relaas van Mr. Levie blijkt, dat hij verzuimd heeft de gebruikelijke weg te volgen te weten een recherche bij het hypotheekkantoor te Eindhoven, niettegenstaande hem reeds begin 1946 is bekend geweest dat het betreffelijke perceel te Eindhoven moest zijn gelegen, zodat het onbenut laten van de termijn wel degelijk aan hem te wijten is geweest;

Overwegende dat op grond hiervan de Afdeling Onroerende Goederen het niet redelijk en billijk acht om alle schade, welke geacht kan worden uitvloeisel te zijn van de onwettige verkoop van het onroerend goed alsnog ten laste van de koper te brengen;

Overwegende, dat de Afdeling echter wel termen aanwezig acht om de koper te belasten met de schade, welke uitsluitend het gevolg zal zijn van de omstandigheid, dat de koopprijs betaald is aan de N.G.V. en dat deze instelling, naar verwacht wordt, niet in staat zal zijn het ontvangen bedrag voor de volle honderd procent aan de rechthebbende uit te keren;

Overwegende, dat de Afdeling mitsdien een regeling zal vaststellen, waarbij aankoper de verplichting opgelegd wordt om opnieuw te betalen — thans aan de vroegere eigenaren — de bij de verkoop door de N.G.V. bedongen

koopsom, verminderd met het bedrag dat heeft gestrekt tot aflossing van de hypotheek, waardoor die eigenaren zijn gebaat, en vermeerderd met een rente van vier procent, terwijl partijen Bosman en van Rhijn de uitkeringen van de N.G.V. zullen ontvangen in mindering op deze schuld;

Overwegende, dat naar het oordeel der Afdeling het billijk en redelijk zal zijn, dat de kosten van dit besluit tussen partijen worden verdeeld en dat zij overigens ieder haar eigen kosten dragen;

Gelet op artikel 113 d van het besluit E 100 zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 21 December 1951 Stbl. 586;

Stelt de volgende regeling vast:

- I. De koopovereenkomst, gesloten tussen de N.G.V. en Peter Heinrich Spijkers bij acte, verleden ten overstaan van notaris H. J. P. Hoffmann te Eindhoven op 5 Februari 1943, alsmede de daarop gevolgde levering door de overschrijving van die acte ten hypotheekkantore te Eindhoven op dezelfde dag in deel 1104 nummer 71, blijft van kracht en partij Spijkers blijft eigenaar van het perceel, kadastraal bekend Gemeente Stratum Sectie E nummer 789, groot 2.04 Are;
- II. Partij Spijkers is schuldig aan partijen Bosman en van Rhijn ieder:

a. de helft van f 2.424,55 of	f 1.212,275
vermeerderd met 4 % rente over dat bedrag over het tijdvak van 5 Februari 1943 tot 5 October 1953	„ 517,235
b. een vierde van de kosten van dit besluit ad	„ 49,50
	f 1.779,01

vermeerderd met een dagrente van f 0,13 vanaf 5 October 1953 tot de dag van betaling.
- III. De uitkeringen door de N.G.V. terzake van de door deze ontvangen koopsom blijven toekomen aan partijen Bosman en van Rhijn doch strekken in mindering op hetgeen partij Spijkers ingevolge het sub II bepaalde aan elk harer schuldig is; partijen Bosman en van Rhijn zijn gehouden om hetgeen zij meer ontvangen dan partij Spijkers haar op het tijdstip van de uitkering nog schuldig is, aanstonds en onverkort aan partij Spijkers uit te keren;
- IV. De kosten van deze regeling verschuldigd aan de Raad, ten bedrage van f 198,— zijn blijkens het voorgaande gebracht ten laste van partij Spijkers voor de helft en van partijen Bosman en van Rhijn ieder voor een vierde gedeelte.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 14 October 1953.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Mededelingen van het Secretariaat van de Raad	109
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel in- gevolge art. 11, lid 4, E 133	110
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 54/401 t/m 54/404	pag. 1009/1024

MEDEDELINGEN VAN HET SECRETARIAAT VAN DE RAAD

Op 24 Februari 1954 heeft het Dagelijks Bestuur van de Raad aan Mr C. G. Polvliet op diens verzoek per 31 Maart 1954 eervol ontslag verleend uit zijn functie van 1e Secretaris van de Afdeling Effectenregistratie.

Mr P. J. H. J. Stulemeyer, 2e Secretaris van de Afdeling, is bij besluit van het Dagelijks Bestuur van gelijke datum tot Secretaris van de Afdeling be-
noemd.

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

No. 140. **VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL**,
6 April 1954 (i.z. Executiegeschil Gemeente Bergen/J. Schabrucker
c.s./N.B.I.).

De Gemeente Bergen, wier aankoop van aan J. Schabrucker toebehorende grond is nietigverklaard,¹⁾ kan van laatstgenoemde niet terugvorderen de met de nietigverklearde koopovereenkomst verband houdende kosten.

Weigering van een voorziening met betrekking tot de schade, welke zou zijn opgekomen aan zeven landbouwers met wie de Gemeente stelt pachtovereenkomsten te hebben gesloten.

Deskundigenonderzoek naar de verandering in waarde, ontstaan door het doen verrichten van ontginningswerkzaamheden.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gezien enz.

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat de Gemeente Bergen, ingevolge het in het dictum van Ons in de prolegomna vermelde — alhier in zijn geheel geïnserieerd te achten — vonnis sub 6 bepaalde, in haar eveneens als in zijn geheel geïnserieerd te beschouwen request van 28 September 1953 aan Ons heeft verzocht, een nadere beslissing te nemen ten aanzien van de gevolgen van de sub 3 van voormeld vonnis uitgesproken nietigverklaring van de tussen haar en het N.B.I. bij notariële acte van 22 Juni 1951 gesloten overeenkomst van koop en verkoop met betrekking tot de tot het vermogen van partij Schabrucker behorende percelen bouwland, kadastraal bekend Gemeente Bergen sectie D nummers 27, 2504 en 3511 (gedeeltelijk);

dat terzake door de Gemeente is gesteld, dat Johann Schabrucker voormelde percelen in gebruik heeft genomen zonder te voldoen aan het verzoek van de Burgemeester om vóór 27 September 1953 aan de Gemeente terug te betalen de door hem ontvangen koopprijs ad f 18.719,28, het registratierecht ad f 936,— dat op de verkoop verschuldigd zou zijn geweest, de terzake van de koop aan de notaris betaalde kosten ad f 250,—, alsmede de kosten, welke de Gemeente tot nut en behoud van het verkochte heeft aangewend, n.l. de ontginningskosten ad f 37.516,46, hebbende de Coöperatieve Centrale Boerenleenbank te Eindhoven op 28 September 1953 telegrafisch aan de Gemeente bericht, dat door partij Schabrucker een bedrag van f 16.850,— zou worden voldaan, zodra de Nederlandse Bank daartoe goedkeuring zou hebben verleend;

Overwegende, dat in dit request door de Gemeente tevens aan Ons is verzocht een beslissing te nemen omtrent de vraag, wie de schade heeft te dragen, welke door de nietigverklaring van de verkoop is opgekomen aan zeven landbouwers, die de aan partij Schabrucker terug te geven grond van de Gemeente in gebruik hebben gekregen en die voor hun bedrijf grotendeels op deze gronden zouden zijn aangewezen, stellende de Gemeente, dat zij met deze landbouwers een mondelinge pachtovereenkomst heeft gesloten voor de normale tijd van 6 jaar, ingaande op 1 Januari 1953, waartegenover enige van de pachters, in het kader van het saneringsplan Bergen, van andere door hen gepachte grond afstand zouden hebben gedaan;

Overwegende, dat terzake door de Gemeente is gesteld: „De schade, welke

¹⁾ bij vonnis van de Voorzitter, gewezen op 5 September 1953 en gepubliceerd in Rechtsherstel VIII, 9, p. 97.

door de pachters van deze grond wordt geleden, bedraagt volgens een voorlopige schatting van de Rijksconsulent voor Grond- en Pachtzaken voor Limburg f 61.102,50. Deze schade is in bijgaand overzicht nader gespecificeerd", wijzende echter bedoelde specificatie een eindbedrag aan van f 62.362,50, hetgeen, tengevolge van een fout in de becijfering, f 100,— minder is, dan de toetsom, waartoe de berekening had moeten voeren;

Overwegende, dat ook de gemachtigde van de Gemeente, in zijn alhier in zijn geheel geïnsereerd te achten request van 21 October 1953, eerstgenoemd bedrag noemt, waar hij subsidiair vordert „voor wat betreft de schade-eis ad f 61.102,50" dat aan Schabrucker de verplichting zal worden opgelegd te eerbiedigen de pachtvereenkomsten, welke de Gemeente met meerbedoelde zeven landbouwers zou hebben gesloten;

Overwegende, dat het N.B.I. in zijn op 9 November 1953 gedagtekend schrijven als zijn oordeel te kennen geeft, dat partij Schabrucker in ieder geval de door de Gemeente aangebrachte verbeteringen zal dienen te vergoeden en dat de door de pachters te lijden schade een aangelegenheid is tussen de Gemeente Bergen en partij Schabrucker, behorende, volgens dit Instituut, een nadere regeling van deze verpachting als „een logisch en noodzakelijk sequeel van de verkoop aan de Gemeente Bergen".... „mogelijk wel" tot Onze bevoegdheid, waarna zonder nadere motivering wordt opgemerkt: „In dit geval zal de schade voor de pachters of aanzienlijk kleiner worden of niet meer aanwezig zijn";

Overwegende, dat partij Schabrucker bij alhier in hun geheel geïnsereerd te achten requesten van 16 November, 19 November en 30 November 1953, zoals deze ter zitting van 7 December 1953 zijn toegelicht, in de eerste plaats heeft opgemerkt, dat de Gemeente geheel in het midden laat, wie de schadevergoeding moet uitkeren en aan wie de uitkering moet worden gedaan en vervolgens stelt, dat hij met de bedoeling in goede harmonie met zijn Nederlandse naburen te leven, op 15 September 1953 aan de gemachtigde van de Gemeente Bergen schriftelijk heeft verzocht, hem opgave te verstrekken van de namen der pachters, van de door hen gepachte percelen en van de van hen bedongen pachtprizen, waarbij hij tevens heeft gevraagd hem mede te delen, waar de aan hem toebehorende en door de Gemeente verwijderde weidpalen en de afzettingsdraden waren gebleven; dat deze brief onbeantwoord is gebleven, maar dat op 24 September 1953 door een Nederlands politieambtenaar aan Johann Schabrucker is overhandigd een door de Burgemeester van de gemeente Bergen aan hem gerichte brief, waarin van hem werd gevorderd, dat hij voor Zondag 27 September 1953 aan het Gemeentebestuur van Bergen zou betalen de koopsom der gronden ad f 18.719,28, het registratierecht ad f 936,—, de notariskosten ad f 250,— benevens een bedrag van f 37.516,46, door de Gemeente uitgegeven tot behoud van en ten nutte van de gronden, derhalve in totaal f 57.421,74; dat aan deze eis, zoals de Burgemeester had kunnen weten, onmogelijk kon worden gevolg gegeven, aangezien partij Schabrucker niet binnen zo korte tijd aan de deviezenvoorschriften kon voldoen, nog daargelaten, dat partij Schabrucker — gelijk eveneens aan de Burgemeester bekend was — niet binnen een zo korte termijn het gevorderde bedrag ter beschikking zou kunnen stellen; dat de gemachtigde van partij Schabrucker dit in een aan de gemachtigde van de Gemeente gerichte brief van 25 September 1953 te harer kennis heeft gebracht en daarbij tevens heeft medegedeeld, dat zijn cliënt niet bereid was de registratierechten, de notariskosten en de bovenbedoelde som van f 37.516,46 te betalen, op welke brief evenmin antwoord is ontvangen; dat de Gemeente tenslotte ook niet heeft geantwoord op een schrijven van 6 October 1953, waarin de gemachtigde van partij Schabrucker aan de gemachtigde der Gemeente mededeelde, dat het inmiddels aan de Gemeente overgemaakte bedrag van f 16.850,— was samengesteld uit het bedrag van de koopsom, verminderd met de op f 1.760,— geraamde pachtsommen over 1950/1951 en 1951/1952, met f 50,— terzake van de proceskosten, waarin de Gemeente was veroordeeld, en met f 50,— voor de kosten, welke naar schatting van partij Schabrucker aan de weder te naamstelling zouden zijn verbonden;

Overwegende, dat door partij Schabrucker in bovenbedoeld request van 16 November 1953 voorts is gesteld, dat de gebruikers van het land, op een enkele uitzondering na, na Ons vonnis van 5 September 1953, van het land zijn weggebleven en dat Johann Schabrucker, na van enigen van hen vernomen te hebben, dat zij van jaar tot jaar hadden gepacht en dat de pacht met stoppelbloot 1953 was geëindigd, met hen op vreedzame wijze tot een regeling was gekomen in dier voege, dat zij de door hen gezaaide producten alsnog mochten oogsten;

dat echter korte tijd later enige pachters het land weer begonnen te bewerken, onder mededeling, dat dit op last van de Burgemeester geschiedde, waarbij sommigen alsdan beweerden, dat zij voor een tijdsduur van zes jaren hadden gepacht; dat de situatie thans zo is, dat Schabrucker enige delen van het land in exploitatie heeft en dat andere, reeds door hem geploegde gedeelten weder door vroegere pachters in bewerking zijn genomen; dat voorts zijdens partij Schabrucker is ontkend, dat er tegenover de vroegere pachters enige aansprakelijkheid bestaat, maar dat de Gemeente, evenals zij tijdens de behandeling van de hoofdzaak ten onrechte heeft gesteld, dat de grond was doorverkocht, zich thans beroept op pachtovereenkomsten, die in werkelijkheid niet zijn gesloten;

Overwegende, dat vervolgens in meervermeld request d.d. 16 November 1953 van partij Schabrucker is gesteld, dat van het Herenven — gelegen in het perceel sectie D No. 27 — aan het einde van de oorlog slechts over was een poelster grootte van 0,12,50 ha, welke als drenkplaats voor het vee werd gebruikt, waaromheen uitstekend weideland lag, hetwelk de eigenaar voor zijn zandgrondbedrijf dringend nodig had; dat dit resultaat was bereikt door een stelsel van cementen duikerbuizen, waardoor een goede waterafvoer werd mogelijk gemaakt; dat de zeven pachters van het aan de Gemeente verkochte land ieder voor zich en zonder onderling overleg de waterlozing ter hand hebben genomen, waardoor deze niet functioneerde, te minder omdat enige dichtgelopen buizen niet werden hersteld en op sommige plaatsen de cementen buizen zelfs werden verwijderd; dat diensgevolge het ven weer zijn oorspronkelijke omvang had gekregen, terwijl de weilanden verzuurden; dat de Gemeente in deze toestand verandering heeft willen brengen door middel van een kostbare egalisatie, welke voor de Gemeente onnodig en voor partij Schabrucker zelfs onwenselijk was; dat Johann Schabrucker dit na de in het hoofdgeding gehouden mondelinge behandeling aan de Burgemeester te kennen heeft gegeven, maar dat deze desondanks later de werkzaamheden heeft doen uitvoeren; dat Johann Schabrucker, ontkennende dat de Gemeente Bergen voor de egalisatie een bedrag van f 37.516,46 heeft uitgegeven, uitvoerig heeft betoogd, dat daarvan geen verbetering, maar een verslechtering van de grond het gevolg is geweest, welk betoog hij ter zitting van 7 December 1953 nader heeft doen adstrueren met een door Rentmeester C. Duvekot te Rozendaal (bij Velp, Gld.) aan hem uitgebracht rapport, d.d. 4 December 1953;

Overwegende, dat de kosten terzake van verkoop en registratie naar de in bovengenoemd request van 16 November 1953 uiteengezette mening van Johann Schabrucker niet op hem kunnen worden verhaald, omdat deze kosten noch door hem, noch te zijnen behoeve zijn gemaakt;

verzoekende Johann Schabrucker aan Ons, in zijn laatstgenoemd request en bij pleidooi de Gemeente niet-ontvankelijk te verklaren in haar vordering tot vergoeding van de aan de zeven landbouwers opgekomen schade, nu in die vordering zelfs niet is vermeld, aan wie deze schadevergoeding zou moeten worden uitgekeerd, onder ontkenning voor het overige van de aan die vordering ten grondslag liggende stelling, dat aan die landbouwers enige vergoeding verschuldigd zou zijn, tenzij wellicht door degenen, die aan hen de overtuiging hebben bijgebracht, dat zij het bezit van het land niet konden verliezen, behorende de subsidiaire vordering van de Gemeente tot erkenning van de gepretendeerde pachtrechten naar de mening van partij Schabrucker niet tot Onze competentie;

Overwegende, dat bij pleidooi door de Gemeente is bestreden de moti-

vering van Johann Schabrucker voor zijn weigering tot betaling van de transportkosten en van de aan de Gemeente berekende toeslag ad 5 % op de koopsom, zonder dat zij nochtans argumenten naar voren heeft gebracht voor haar standpunt, dat partij Schabrucker deze kosten aan haar moet vergoeden;

dat de Gemeente, ter staving van haar vordering tot betaling door partij Schabrucker van het bedrag van f 37.516,46 dat ten nutte van de verkochte gronden zou zijn uitgegeven, bij de mondelinge behandeling van het executiegeschil heeft geproduceerd een door haar Burgemeester en Wethouders afgegeven verklaring, dat deze voor de ontginning van het Herenven hebben uitbetaald: aan de Nederlandse Heide Maatschappij te Arnhem een bedrag van f 37.315,17 en aan de Directeur van de Cultuur Maatschappij te Roermond een bedrag van f 201,29,

hebbende de Gemeente hierbij doen opmerken, dat voor partij Schabrucker zonder enig belang is op welke wijze de Gemeente deze uitgaven heeft gefinancierd en dat met name irrelevant is, dat een Rijksdienst daarvoor een subsidie van f 29.852,13 heeft toegekend; dat volgens de Gemeente ook niet terzake doet de vraag of de werkzaamheden voor het bedrijf van partij Schabrucker noodzakelijk waren, aangezien de Gemeente deze werkzaamheden niet heeft doen uitvoeren ten gerieve van partij Schabrucker — die immers de eigendom van de grond zou hebben verloren — maar, als bezitster te goeder trouw, de gronden heeft dienstbaar willen maken aan het doel waartoe zij ze had aangekocht, namelijk de uitgifte in pacht aan een aantal daarvoor in aanmerking komende landbouwers;

dat de Gemeente nader heeft betoogd, dat de op het land verrichte werkzaamheden — ter zitting ook mondeling toegelicht door D. R. de Snyer, Hoofdopzichter van de Nederlandse Heide Maatschappij — voor honderd procent verantwoord waren en, waar de Gemeente als bezitster te goeder trouw moet worden aangemerkt, niet alleen moeten worden vergoed voorzover zij hebben gestrekt tot behoud van de zaak, maar ook voorzover zij hebben gestrekt ten nutte van de zaak; dat de Gemeente in dit verband nog heeft opgemerkt, dat Johann Schabrucker, indien de door de Gemeente voorgenomen verbetering hem overbodig of onnodig voorkwam, een kort geding tot het verbieden van de bedoelde werkzaamheden bij de Voorzitter van de Afdeling Rechtspraak van de Raad had kunnen aanspannen;

Overwegende, dat de door de Gemeente op f 61.102,50 gestelde schade, welke aan de gebruikers van de grond zou zijn opgekomen, nader ter zitting is toegelicht door J. A. N. Peeters, Hoofd-assistent van de Rijksconsulent voor Grond- en Pachtzaken voor Limburg, en dat Mr R. J. van Boven, gemachtigde van de Gemeente, onder verwijzing naar artikel 1377 van het Burgerlijk Wetboek nader heeft geadstrueerd zijn bij aanvullend schrijven van 21 October 1953 subsidiair gedaan verzoek, dat Wij aan partij Schabrucker zouden gelasten te eerbiedigen de door de Gemeente gestelde — doch door partij Schabrucker gemotiveerd ontkende — mondelinge pachtovereenkomsten, welke in Augustus 1953 zouden zijn gesloten over het tijdvak 1 Januari 1953 tot en met 31 December 1958;

dat de Gemeente bij monde van vorenbedoelde gemachtigde, etgenover de door partij Schabrucker gestelde pacht „van jaar tot jaar” heeft gesteld: dat oorspronkelijk schriftelijke pachtovereenkomsten zijn gesloten van 1 Januari 1951 tot en met 31 December 1951, welke overeenkomsten door de Grondkamer zijn goedgekeurd; dat vervolgens de „feitelijke toestand” is bestendig, zonder dat de pachtovereenkomsten zijn verlengd of vernieuwd; dat zulks verband hield met de verbetering en de herverkaveling van het land, die in het voorjaar 1953 was voltooid; dat na de herverkaveling grond is verpacht aan zes van de landbouwers, die in 1951/1952 een deel van de landerijen in pacht hadden gehad en dat een andere landbouwer in de plaats is gekomen van een der voormalige pachters; dat — waar de verdeling van de grond was gewijzigd en ook niet alle pachters dezelfde waren als in de periode 1951/1952 — in Augustus 1953 geheel nieuwe pachtovereenkomsten zijn gesloten en wel voor de gebruikelijke termijn van 6 jaren, ingaande

1 Januari 1953; dat van deze mondeling tot stand gekomen pachtovereenkomsten een in afschrift aan Ons overgelegde concept-acte — gedateerd September 1953 — is opgemaakt, welke nog door de Rijksconsulent voor Gronden en Pachtzaken zal worden beoordeeld en daarna ter goedkeuring aan de Grondkamer zal worden voorgelegd; dat de mondeling gesloten pachtovereenkomst ook zonder deze goedkeuring van kracht is, aangezien een schriftelijke pachtovereenkomst niet is vereist, indien voor een termijn van 6 jaren wordt verpacht; dat door de Gemeente is betoogd, dat onder het door Ons in het vonnis a quo afgewezen „meer of anders gevorderde” niet alleen veel de vordering van Schabrucker, dat de Gemeente zou nalaten voor langer dan een jaar te verpachten, maar ook die tot annulering van alle door de Gemeente aangegane verpachtingen;

Overwegende, dat namens partij Schabrucker ter zitting in verband met het laatstgenoemde argument van de Gemeente is opgemerkt, dat aan Ons, ten tijde van het vonnis a quo, niet bekend kon zijn, dat de Gemeente, die bij de schriftelijke behandeling gesteld had, dat lite pendante reeds doorverkopen hadden plaats gehad, zich later zou beroepen op pachtovereenkomsten, welke ten aanzien van die percelen voor een termijn van 6 jaren zouden zijn gesloten; dat Johann Schabrucker de tot standkoming van deze overeenkomsten ontkennde, aan een der gebruikers van de grond, de landbouwer Van Ooyen, heeft beloofd, dat deze een stuk grond in pacht zou krijgen, maar dat hij het overige gedeelte weder — als voorheen — in de exploitatie van zijn eigen bedrijf zal moeten betrekken; dat overigens door drie van de zeven landbouwers — te weten Zegers, Jacobs en van Ooyen — tegenover Johann Schabrucker zou zijn ontkend, dat anders dan van een jaar tot jaar verpacht is geweest;

Overwegende, dat het N.B.I. ter zitting als zijn mening te kennen heeft gegeven, dat partij Schabrucker aan de Gemeente zal moeten terugbetalen de aan laatstbedoelde berekende koopprijs ad f 19.615,28, maar dat de notaris-kosten niet door partij Schabrucker verschuldigd zijn; wordende voorshands door het N.B.I. aangenomen, dat de grond door de daarop verrichte werkzaamheden is verbeterd, aangezien de Cultuurtechnische Dienst, die dit — door de Nederlandse Heide Maatschappij uitgevoerde — object heeft gesubsidieerd niet over één nacht ijs pleegt te gaan; dat daartegenover het door de Gemeente bestreden rapport Duvekot — waarin niet, althans niet voor het grootste gedeelte der bewerkte oppervlakte een verbetering van de grond wordt geconstateerd, „doch eerder een vermindering van de waarde” — blijkens deszelfs inhoud meer op de mededelingen van de landbouwer Remmen, dan op eigen waarneming berust; dat de verbeteringen van de grond ten laste van partij Schabrucker komen, althans niet ten laste van het N.B.I., dat daar geheel buiten staat; dat om dezelfde reden evenmin op het N.B.I. verhaalbaar is de aan de pachters opgekomen schade; dat een uitspraak daaromtrent overbodig is, indien Wij een nadere regeling zouden treffen, in dier voege, dat Johann Schabrucker zou moeten gedogen, dat tussen hem en de zeven landbouwers een mondelinge pachtovereenkomst voor 6 jaren bestaat;

Overwegende, dat door partij Schabrucker hiertegenover is aangevoerd, dat het rapport Duvekot grotendeels op persoonlijke waarnemingen berust en dat door de Heer Duvekot — die de omgeving reeds kende — ook boringen zijn verricht; dat partij Schabrucker een rapport had willen doen uitbrengen door de Rijksconsulent voor Bodemkundig Onderzoek te Wageningen, maar op een daartoe aan de Rijkslandbouwconsulent voor Gronden en Pachtzaken voor Limburg gericht verzoek geen antwoord heeft ontvangen;

Overwegende, dat in het na Onze zitting van 7 December 1953 door de gemachtigde van partij Schabrucker ontvangen — en door deze alsnog, bij schrijven van 17 December 1953, in het geding gebrachte — antwoord van voornoemde Rijkslandbouwconsulent is vermeld, dat het gevraagde onderzoek slechts zou kunnen plaats hebben, indien dit door Ons noodzakelijk zou worden geacht;

Overwegende voorts, dat door Ons aan de processtukken is toegevoegd

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 54/401

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
20 Augustus 1953 (Mrs Scholten, van Walsem en Wery).

Het N.B.I. heeft gevorderd van N.V. Ford betaling van hare schulden aan Ford-Keulen ad f 53.000,— en aan het Heeres-waffenamt ad f 74.000,—.

Appellante (Ford) heeft tegen de eerste vordering enige tegenvorderingen op Ford-Keulen gesteld, waardoor deze zoude zijn te niet gegaan en tegenover de schuld aan het H.W.A. gesteld hare vordering op het Rüstungs-lieferungsamt.

Bij de mondelinge behandeling heeft Ford haar verweer gewijzigd. De boekhouding bij Ford was niet overeenkomstig die van Ford-Keulen en wees ten onrechte een debetsaldo aan.

De post van H.W.A. was geen werkelijke schuld, maar een boekpost, die door de achterstand in de boekhouding nog niet was afgeboekt, hetgeen reeds in 1944 had moeten hebben plaats gevonden. De Raad acht door het gehouden getuigenverhoor dit laatste beezen, waardoor de beslissing van het N.B.I. wat betreft de vordering van het H.W.A. niet in stand kan blijven.

Ten aanzien van de vordering van Ford-Keulen is appellante toegelaten tot nader bewijs harer stelling.

Uitspraak te dien aanzien aangehouden.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 20 en vlg., 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien het op 12 Juni 1947 ontvangen beroepschrift, met bijlagen, van de naamloze vennootschap *N.V. Nederlandsche Ford Automobielfabriek*, gevestigd te Amsterdam, appellante, gemachtigde Mr. W. Nolst Trenité, advocaat en procureur te Rotterdam, zomede een op 12 September 1947 ontvangen verweerschrift van het *Nederlandse Beheersinstituut*, gevestigd te 's-Gravenhage, geïntimeerde;

Gezien de overige stukken van het

geding, voor zoveel nodig hieronder te vermelden;

Gehoord partijen, appellante bij monde van haar voornoemde gemachtigde, zomede van F. Zwart, procuratiehouder, en C. Stolk, chef van de boekhouding van appellante, het Beheersinstituut bij monde van Mr. H. J. van Wijk en H. Boelens, beiden werkzaam bij dat Instituut;

OVERWEGENDE:

— waarbij de wederzijdse schriftelijke en mondelinge beweringen zoveel mogelijk zakelijk zijn weergegeven;

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN:

Beslissing waarvan beroep:

Geïntimeerde — verder aan te duiden als het Beheersinstituut of het B.I. — heeft bij zijn brief aan appellante — in het vervolg te noemen Ford of Ford-Amsterdam —, gedateerd 14 Mei 1947. DS' 1775/1537, beslist, dat vijandelijk vermogen vormen in de zin van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) en aan het Beheersinstituut dienen te worden afgedragen de volgende schulden van Ford, voorkomende in haar boeken:

I. f 53.288.32 (verder te vermelden als f 53.000,—) aan de Ford-Werke Aktiongesellschaft, gevestigd te Keulen. — verder aan te duiden als Ford-Keulen;

II. f 74.099.42 (verder te vermelden als f 74.000,—) aan het Heereswaffenamt, een onderdeel van de Duitse Weermacht en als zodanig een orgaan van de Duitse Staat.

Ford is van deze beslissing tijdig gekomen in beroep bij de Raad.

BEROEPSCHRIFT VAN FORD:

I *Ford's schuld van f 53.000.— aan Ford-Keulen.*

Dit bedrag is het creditsaldo per 31 December 1945 van de rekening-courant van Ford met Ford-Keulen ten gunste van Ford-Keulen ten bedrage van f 49.589,63 (verder te vermelden als f 49.000,—), door het B.I. in zijn brief van 17 April 1947 verhoogd met

twee bedragen, nl. f 1600.- en f 2098,69, tezamen f 3.698,69, welke Ford meent op goede gronden te hebben geboekt in het debet van Ford-Keulen, waardoor het B.I. is gekomen tot een schuld aan Ford-Keulen van voormelde f 53.288,32 (f 53.000,—);

Ford stelt nu tegenover het creditsaldo van Ford-Keulen van f 49.000,— resp. f 53.000,— een debetsaldo, voortspruitende uit twee tegenvorderingen, dat zij met het creditsaldo wil „verrekenen”. Deze twee tegenvorderingen zijn de volgende:

A. Een eerste tegenvordering terzake van het zeer belangrijke debetsaldo ten laste van Ford-Keulen van f 2.341.965,26 (verder te vermelden als f 2.000.000,—), voortspruitende uit bestellingen in de oorlog bij haar (Ford-Amsterdam) geplaatst door Ford-Keulen als onderdeel van een groot fabricageprogram van 24000 vrachtwagens, waarvan zij van Ford-Keulen kreeg toegewezen de vervaardiging van 3900 vrachtwagens (later verminderd tot 2400 wagens). Door het wegtrekken van de Duitse instanties in September 1944 is deze order financieel niet afgewikkeld voor voormeld bedrag van f 2.000.000,—, dat nog openstaat en dat Ford aanmerkt als tegenvordering op Ford-Keulen en voor een klein deel wil „verrekenen” met haar voormelde schuld aan Ford-Keulen van f 49.000,— resp. f 53.000,—.

Ford gaat daarbij uit van het standpunt, dat Ford-Keulen was het centrale punt, dat de oorspronkelijke opdracht van de Duitse overheid, het Heereswaffenamt, ontving en dat daarvan op eigen naam en voor eigen rekening bij haar (Ford-Amsterdam) als „filiaal” een deel „doorplaatste”, zodat zij (Ford-Amsterdam) een tegenvordering heeft op Ford-Keulen en niet op de Duitse overheid.

Subsidiair en ten overvloede verzoekt Ford nietigverklaring van de onderhavige rechtsbetrekkingen.

B. Een tweede tegenvordering terzake van een door Ford-Keulen aan haar (Ford-Amsterdam) verschuldigde koopsom ad f 361.922,22 (verder te vermelden als f 361.000,—) voor een belangrijke partij onderdelen, zg. „Räumungsgut”, in de hongerwinter 1944/1945 door Ford-Keulen van haar gekocht en door haar naar Keulen afgezonden, doch nimmer aangekomen. Ford had aanvankelijk deze f 361.000,— gebracht ten laste van Ford-Keulen,

maar in Maart 1945 is te dier zake een voorlopige andere oplossing overeengekomen, krachtens welke zij (Ford-Amsterdam) de waarde van de verloren gegane zendingen heeft gebracht ten laste van het Rüstungslieferungsamt. Thans echter stelt Ford zich weder op haar oorspronkelijke standpunt, dat genoemd bedrag komt ten laste van Ford-Keulen. De „onder druk van Willy Schmidt (lees: Ford-Keulen) tot stand gekomen voorlopige oplossing” maakt zij ongedaan, subsidiair verzoekt zij nietigverklaring dezer rechtsbetrekking, waardoor in de rekening-courant Ford-Keulen opnieuw wordt belast met voormelde f 361.000,—. Het saldo der rekening-courant verandert daardoor van bovenvermeld creditsaldo ten gunste van Ford-Keulen van f 49.000,— resp. f 53.000,— in een debetsaldo van ruim f 300.000,—.

II *Ford's schuld van f 74.000,— aan het Heereswaffenamt.*

Voor dit bedrag staat het Heereswaffenamt in de boeken van Ford credit. Het is het restant van voorschotten ad 30 %, welke het Heereswaffenamt te Parijs aan haar (Ford-Amsterdam) overmaakte ter financiering van de aankopen van het materiaal voor de vervaardiging van de sub A bedoelde 3900 vrachtwagens. Ford heeft daarom deze f 74.000,— in de eerste plaats gebruikt „ter voldoening van (een klein deel) van haar belangrijke vordering van f 2.000.000,— op het Rüstungslieferungsamt” terzake van de sub A bedoelde financieel niet afgewikkelde order der 3900 vrachtwagens. Toen namelijk door de oorlogsomstandigheden in September 1944 de verbinding met het Heereswaffenamt te Parijs en Ford-Keulen was verbroken en de productie in de Fordfabriek te Amsterdam was stopgezet, trad het Rüstungslieferungsamt op als afneemster van de aanwezige nog niet gereed gekomen automobielen, echter zonder die te betalen. Dat het restant van het van het Heereswaffenamt ontvangen voorschot nog afzonderlijk in de boeken van Ford voorkomt, betekent geenszins, dat Ford een schuld aan het H.W.A. had of heeft.

Ford's petitum (later gewijzigd).

Op deze gronden verzoekt Ford: de beslissing waarvan beroep te vernietigen en, opnieuw rechtdoende, te bepalen, dat de beide in de beslissing omschreven schulden niet vormen een

vrijdelijk vermogen, welke aan het Beheersinstituut diene te worden afgedragen, subsidiair de hiervoren omschreven rechtsbetrekkingen nietig te verklaren, met veroordeling van het Beheersinstituut in de kosten van het geding.

VERWEERSCHRIFT VAN HET BEHEERSINSTITUUT.

I Ford's schuld van f 53.000,— aan Ford-Keulen.

A. Het Beheersinstituut betwist Ford's beweerde eerste tegenvordering op Ford-Keulen ten bedrage van f 2.000.000,— terzake van beweerdelijk door het Rüstungslieferungsamt afgenomen maar niet betaalde vrachtwagens, restant van de order der 3900 vrachtwagens.

Indien Ford terzake van de haar opgedragen fabricage van vrachtwagens alsnog een vordering heeft, is dat een vordering op de Duitse Weermachtsinstanties en niet op Ford-Keulen. Uit de ten requeste erkende rechtstreekse onderhandelingen van Ford-Amsterdam met de militaire bezettingsautoriteiten, uit de door het Heereswaffenamt rechtstreeks aan Ford-Amsterdam verstrekte voorschotten en gedane betalingen, en uit de leveranties rechtstreeks door Ford-Amsterdam aan de Duitse Weermachtsinstanties, blijkt van een rechtens gecontinueerde zelfstandigheid van Ford-Amsterdam in plaats van een door de Duitse overheid geschapen filiaalverhouding van Ford-Amsterdam tot Ford-Keulen. Dat de Westeuropese Fordbedrijven (Kopenhagen, Amsterdam, Antwerpen en Parijs) werden gesteld onder „Verwaltung” van Robert Schmidt, de directeur van Ford-Keulen, beoogde slechts een coördinatie van die fabrieken, ter verhoging van de totale productie. Het bewijst geenszins, dat die fabrieken rechtens hun zelfstandig bestaan zouden hebben verloren en zouden zijn gedegradieerd tot filialen van Ford-Keulen.

B. Het Beheersinstituut betwist eveneens Ford's beweerde tweede tegenvordering terzake van de door Ford-Keulen aan haar (Ford-Amsterdam) verschuldigde koopsom ad f 361.000,— voor een partij onderdelen, zg. „Räumungsgut”, in de hongerwinter 1944/1945 door Ford-Keulen van haar gekocht en door haar naar Keu-

len afgezonden, doch nimmer aangekomen.

Van een door Ford-Keulen gegeven opdracht tot het verzenden van dit „Räumungsgut” is niet gebleken, integendeel, blijkt uit de brief dd. 9 Maart 1945 van Ford aan Ford-Keulen, overgelegd bij Ford's beroepschrift, dat deze goederen door de Duitse Weermachtsinstanties waren in beslag genomen. De zg. voorlopige oplossing volgens welke de waarde van de verloren gegane goederen werd gebracht ten laste van het Rüstungslieferungsamt, ligt dan ook meer voor de hand, dan dat Ford-Keulen zou worden aansprakelijk gesteld voor de door Ford-Amsterdam geleden schade aan door Ford-Keulen niet bestelde, noch ontvangen, goederen. Ook voor de verzochte nietigverklaring, met vaststelling, dat Ford-Keulen dit bedrag verschuldigd is, bestaat geen reden.

II Ford's schuld van f 74.000,— aan het Heereswaffenamt.

Ook tegenover deze schuld stelt Ford haar beweerde eerste tegenvordering ten bedrage van f 2.000.000,— terzake van beweerdelijk door het Rüstungslieferungsamt afgenomen maar niet betaalde vrachtwagens, restant van de order der 3900 wagens.

Echter, Ford is de f 74.000,—, restant van de voorschotten van 30 % voor de fabricage der 3900 vrachtwagens, schuldig aan het Heereswaffenamt, terwijl haar tegenvordering is een vordering op het Rüstungslieferungsamt. Het Beheersinstituut is van mening, dat dit zijn twee verschillende instanties, zodat reeds om die reden compensatie is uitgesloten.

Voorts stelt Ford in haar beroepschrift sub I, dat haar tegenvorderingen van f 2.000.000,— en f 361.000,—, respectievelijk wegens de aan de Duitse Weermacht geleverde maar niet betaalde vrachtauto's en het in beslag genomen Räumungsgut, zijn tegenvorderingen op Ford-Keulen, terwijl zij stelt sub II, dat laatstbedoelde vordering is een vordering op het Rüstungslieferungsamt. Van verrekening van haar schuld aan Ford-Keulen met deze laatste tegenvordering kan ook om deze reden geen sprake zijn.

Bovendien is volgens Ford's eigen gegevens de situatie aldus:

1. verschuldigd aan Ford-Keulen het creditsaldo van de rekening-courant-verhouding ad f 53.000,—;

2. verschuldigd aan het Heereswaffenamt wegens restant voorschot f 74.000,—;
3. te vorderen van het Rüstungslieferungsamt wegens geleverde maar niet betaalde vrachtauto's f 2 miljoen en wegens het inbeslag genomen Räumungsgut f 361.000,—.

De sub 1 en 2 genoemde bedragen moeten worden afgedragen aan het B.I., dat sub 1 op grond van art. 20 E 133, dat sub 2 ingevolge hetzelfde artikel, althans ingevolge art. 22 E 133.

Hij, die vijandelijk vermogen onder zich heeft, is krachtens art. 23 E 133 niet gerechtigd afgifte daarvan aan het B.I. te weigeren op grond, dat hij zekere rechten als o.a. schuldvergelijking daarop wenst geldend te maken. Of het Heereswaffenamt en het Rüstungslieferungsamt te vereenzelvigen zijn, is dus irrelevant.

Nu niet is gebleken, dat Ford voor de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen zich op compensatie heeft beroepen, en zulk een beroep thans niet meer mogelijk is, moet Ford de in de aanvang dezes genoemde bedragen afdragen aan het B.I.

Art. 23 E 133 is geheel in overeenstemming met het systeem van het Besluit Vijandelijk Vermogen, volgens hetwelk alleen de activa van vijandelijk vermogen in eigendom op de Staat overgaan (art. 3 i.v.m. art. 1 sub 8 E 133) en de passiva slechts door de Staat worden overgenomen, voorzover zij door het B.I. op grond van art. 25 E 133 worden erkend. Ford heeft echter vorderingen op Duitse Weermachtsinstanties, die te vereenzelvigen zijn met de Duitse Staat, op welks vermogen vorderingen niet kunnen worden erkend, doordat art. 25 E 133 daarin niet voorziet.

Ford verzoekt subsidiair nietigverklaring der — slechts vaag aangeduide — rechtsbetrekkingen. Ook uit zulk een nietigverklaring zouden slechts resulteren niet-compensable vorderingen, terwijl Ford bovendien in gebreke is gebleven de gronden, waarop die eis berust, aan te geven (art. 126 lid 4 E 100).

CONCLUSIE VAN HET BEHEERSINSTITUUT.

Om deze redenen verzoekt het Beheersinstituut de vordering van Ford af te wijzen en haar te veroordelen in de kosten van het geding.

POGING TOT OPLOSSING IN DER MINNE.

Het beroepschrift van Ford is ontvangen op 12 Juni 1947, het verweerschrift van het B.I. op 12 September 1947. Daarop verzocht Ford bij brief van 20 December 1947 uitstel voor de mondelinge behandeling, aangezien intussen was gebleken, dat te Keulen „ingrijpende wijzigingen in de rekening-courant-verhouding waren geboekt voor het einde van de vijandelikheden”, die het eindcijfer van de rekening-courant tussen Ford-Keulen en Ford-Amsterdam aanzienlijk konden beïnvloeden.

Bij brief van 27 Maart 1950 berichtte Ford aan de Raad, dat intussen was getracht de zaak in der minne tot een oplossing te brengen, doch zulks was mislukt, zodat een beslissing van de Raad werd afgewacht, waarop het B.I. bij brief van 29 September 1950 de Raad heeft verzocht een dag voor de mondelinge behandeling te bepalen, hetgeen is geschied.

MONDELINGE TOELICHTING VAN FORD.

I Ford's schuld van f 53.000,— aan Ford-Keulen.

Ford produceerde alsnog een aantal bescheiden, waaronder een „eidesstattliche Erklärung” dd. 23 Juni 1948 van Kaj. A. E. B. Meyer, directeur van Ford-Keulen, inhoudende: dat Ford-Keulen gedurende de bezetting van Nederland met Ford-Amsterdam onderhield „ein laufendes Konto”, dat zij (Ford Keulen) slechts onlangs voor het eerst de mogelijkheid had deze te controleren, en dat dit tot resultaat had, dat twee posten moesten worden gecorrigeerd:

- a. het zogenaamde Konto „Beschaffungskosten” moest worden verminderd, doordat als zodanig aanvankelijk 12 % van de inkoopswaarde van het materiaal was berekend, hetgeen bij „Nachkalkulation” 9 % moest zijn, waardoor dit Konto lager werd R.M. 76.198,32 of f 57.421,49;
- b. tegen het einde van de oorlog kwam een post materiaal — hoofdzakelijk vrachtwagens — in bezit van Ford-Keulen, dat oorspronkelijk in opdracht van het Rüstungslieferungsamt naar Duitsland was overgebracht en is gebleken te hebben toebehoord aan Ford-Amsterdam,

waarvoor Ford-Keulen in haar boeken „eine Reserve” opvoert van R.M. 770.000,—.

1. Op grond van deze „eidesstattliche Erklärung”, eventueel te bevestigen door een verklaring van C. Stolk, chef van de boekhouding te Amsterdam, die intussen een onderzoek te Keulen had kunnen instellen, voert Ford nopens haar schuld van f 53.000,— een nieuw verweer. Zij betwist nu, dat per 9 Mei 1945 de rekening-courant met Keulen een saldo van f 53.000,— ten gunste van Keulen liet zien.

Integendeel, door voormelde twee debetposten ten laste van Keulen was de rekening „om” en wees deze per 9 Mei 1945 een saldo ten gunste van Amsterdam aan. De bewering van het B.I., dat compensatie geen nadeel kan toebrengen aan verkregen rechten van derden, is irrelevant, wijl a) bij rekening-courant-verhouding compensatie geen rol speelt (wederzijdse credietverlening in lopende rekening), b) bij rekening-courant-verhouding partijen uitdrukkelijk of stilzwijgend zijn overeengekomen wederzijds hun vorderingen niet te innen, doch te verrekenen en slechts het saldo op te vorderen (vgl. De Grooth, bl. 5, 232, 236 en 237, Hof Arnhem 8 Juni 1914, W. 9808). De vordering van het B.I. moet dus worden onzeggd.

2. Subsidiair handhaaft Ford haar verweren van het beroepschrift.

II Ford's schuld van f 74.000,— aan het Heereswaffenamt.

1. Ook hier voert Ford een nieuw verweer. Dit bedrag zou slechts zijn een boekpost, geen werkelijke schuld. Het stond op 9 Mei 1945 nog slechts in de boeken, doordat de boekhouding door de hongerwinter en gebrek aan verbindingen maanden ten achter was. Deze f 74.000,— waren het restant van de voorschotten van 30 %, door het Heereswaffenamt verschaft ter financiering van de aankopen van het materiaal voor de order der 3900 vrachtwagens. Die aankopen overtroffen ruim het voorschot, dat werd gebruikt voor het doel waarvoor het bestemd was. Bovendien: de f 74.000,— waren gebruikt om goederen te kopen, waren dus in die goederen gestoken. Die goederen — tot een waarde van f 2.000.000,— zijn weggevoerd. Men kan het dus ook zo formuleren: de f 74.000,— zijn in natura, in goederen, weggevoerd. Ford heeft ze niet meer.

2. Een nieuw verweer is voorts, dat Ford bij haar brief van 6 Juni 1950 aan het B.I. een beroep heeft gedaan op compensatie met de bedragen vermeld in die brief ten bedrage van f 35.156,66. De tegenwerping van het B.I. (vgl. de brief van het B.I. van 20 Januari 1949), dat een vordering op een Duitse publiekrechtelijke organisatie op grond van art. 25 E 133 door het B.I. niet kan worden erkend, gaat niet op (H.R. 21 Januari 1949, N.J. nr 184). De verschillende bedragen zijn niet betwist, ze zijn op eenvoudige wijze vast te stellen en dadelijk te vereffenen en op te eisen.

3. Voor het saldo van f 38.942,76 (f 74.099,42 min de zoëven bedoelde f 35.156,66) resp. voor het gehele bedrag van de f 74.099,42 (f 74.000,—) doet Ford beroep op compensatie met de grote vordering op de Duitse Staat wegens de weggevoerde en niet betaalde goederen ad f 2.000.000,—. Ook deze vordering, althans tot een bedrag van meer dan f 74.000,—, staat vast en is voor dadelijke vereffening en opeising vatbaar (vgl. Packzettel en facturen tot een bedrag van f 2.065.768,17).

Ten bewijze dat hier compensatie toegelaten is, beroept Ford zich in het bijzonder op het vonnis van de Raad inzake de Nederlandsch-Indische Handelsbank N.V. tegen het B.I. van 5 Februari 1947, N.O.R. nr 810.

De door het B.I. aan haar overgelegde uitspraken acht Ford niet terzake dienende.

Ford heeft aangeboden te bewijzen door de getuigen F. Zwart, chef de bureau bij Ford, en C. Stolk, chef van de boekhouding;

1. Er bestond een rekening-courant-overeenkomst en rekening-courant-verhouding tussen Ford-Amsterdam en de andere Ford-fabrieken. In het bijzonder bestond tussen Ford-Amsterdam en Ford-Keulen een rekening-courant-overeenkomst en -verhouding.

2. De f 74.000,— H.W.A. was slechts een — door de achterstand in de boekhouding in 1944/45 — nog niet afgeboekte boekpost. Het bedrag was reeds lang weggefallen tegen de door Ford-Amsterdam ontvangen goederen en zou, indien de boekhouding bij was geweest, reeds in het najaar 1944 uit de boeken van Ford zijn verdwenen.

3. De weggevoerde goederen zijn alle in de administratie van Ford geregistreerd. Voor alle goederen werden verzendingsbrieven (Packzettel) gemaakt. Die werden getekend door de Duitsers onder leiding van Dr Krebs, Dienstleider van het Rüstungslieferungsamt. Voor alle weggevoerde goederen werden facturen aan het Rüstungslieferungsamt uitgeschreven, die hierbij getoond worden en een totaal aanwijzen van f 2.065.768,19.

Conclusie: afwijzing van de vordering van het B.I. met veroordeling van dit Instituut in de kosten.

WIJZIGING VAN HET PETITUM.

Ford wijzigde tenslotte met toestemming van het B.I. en de Raad het petitum van haar beroepschrift dd. 11 Juni 1947 als volgt:

„Op deze gronden heeft appellante de eer de Raad voor het Rechtsherstel te verzoeken de beslissing waarvan beroep te vernietigen en, opnieuw rechtdoende, te bepalen dat appellante niet gehouden is tot betaling van de gevorderde bedragen ad f 53.288,52 en f 74.099,42 derhalve te ontzeggen de eis van het Nederlandse Beheersinstituut met deszelfs veroordeling in de kosten.”

MONDELINGE TOELICHTING VAN HET BEHEERSINSTITUUT.

I Ford's schuld van f 53.000,— aan Ford-Keulen.

Het Beheersinstituut betoogde allereerst, dat dit bedrag in geen enkel verband staat tot de levering van de 3900 vrachtauto's. Het houdt verband met de fabricage van zg. muildierwagens, d.w.z. vrachtauto's op rupsbanden, die Ford wel maakte in opdracht en voor rekening van Ford-Keulen.

Het bedrag van f 53.000,— is het creditsaldo per 31 December 1945 van de rekening-courant van Ford-Amsterdam met Ford-Keulen ten gunste van Ford-Keulen, vermeerderd met:

1. f 1600,— (f 1000,— en f 600,—), door Ford na de bevrijding uitbetaald aan Willy Schmidt, die door Robert Schmidt, Directeur van Ford-Keulen en tevens Verwalter van Ford-Amsterdam, was aangesteld als zijn plaatsvervanger; Ford-Amsterdam heeft deze betaling beschouwd als te zijn een gedeeltelijke afbetaling van haar schuld aan Ford-Keulen; echter, na

de inwerkingtreding van het Besluit E 133, mocht Ford niets afbetalen van die schuld;

2. f 2098,69, zijnde de waarde van een auto, medegenomen door een employé van Ford-Keulen; dit was geen normale handelstransactie, doch veel eerder een individueel geval van roof, waarmede Ford-Keulen geen bemoeienis had; ook dit bedrag is ten onrechte geboekt in het debet van Ford-Keulen.

Ford wil haar schuld ad f 53.000,— aan Ford-Keulen compenseren met voormeld bedrag van f 2.000.000,—. Deze compensatie is niet mogelijk om de volgende redenen:

- partijen zijn niet dezelfde, enerzijds een schuld aan Ford-Keulen, zoals deze blijkt uit de rekening-courant, vastgesteld door F. Zwart, procuratiewaarder, en C. Stolk, chef van de afdeling boekhouding van Ford, in overleg met H. Boelens, inspecteur van het B.I., anderzijds een vordering op het Rüstungslieferungsamt wegens weggehaald materiaal en weggehaalde machines;
- bij de inwerkingtreding van het Besluit E 133 was de vordering wegens dit weggevoerde materiaal niet voor onmiddellijke vereffening vatbaar;
- art. 23 E 133 verhindert compensatie, daar niet vóór de inwerkingtreding van E 133 op compensatie beroep is gedaan, zodat bij die inwerkingtreding bestonden twee wederzijdse vorderingen en niet slechts een vordering op het saldo; het B.I. beroept zich ten deze op twee vonnissen: Boelens tegen het B.I. van 12 Juli 1949, N.O.R. nr 1730, en Nederlandsch-Indische Escompto-Maatschappij tegen het B.I. van 8 Juni 1950, N.O.R. 51/38.

Het nieuwe verweer van Ford komt neer op een achteraf plaats gehad hebbende wijziging van het saldo van f 53.000,—. Ford heeft zich verschafte een „eidesstattliche Erklärung” dd. 23 Juni 1948, afgelegd door de directeur van Ford-Keulen voor een notaris aldaar, volgens welke zij (Ford-Amsterdam) op 25 Mei 1948 alsnog is gecrediteerd voor f 57.421,49 wegens miscalculatie en volgens welke Ford-Keulen nog R.M. 770.000,— schuldig zou zijn aan Ford-Amsterdam terzake van „hauptsächlich Lastwagenmaterial... der ursprünglich im Auftrage des Rüs-

tungslieferungsamtes nach Deutschland verbracht war". Echter, ook indien de feiten, in bedoelde verklaring vermeld, welk het B.I. bij gebrek aan wetenschap ontkent, juist zouden zijn, zou compensatie zijn uitgesloten krachtens art. 23 E 133, omdat vóór de inwerkingtreding daarvan op die compensatie geen beroep is gedaan. Bovendien: de miscalculatie betrof als tweede post het door het Rüstungslieferungsamt weggehaalde materiaal, waaruit ontstond een vordering op de Duitse Staat, niet op Ford-Keulen.

II Ford's schuld van f 74.000,— aan het Heereswaffenamt.

Op dit punt herhaalt het B.I. de argumenten van zijn verweerschrift met de volgende toevoegingen.

Ford's tegenvordering bestaat uit:

A. f 2.000.000,— wegens weggehaald materiaal;

B. f 361.000,— betreffende het „Räumungsgut”.

Ad A. Ford wil de indruk wekken, dat dit de in statu nascendi verkerende vrachtauto's waren, die door de Duitse Weermachtsinstanties waren besteld, teneinde verband te leggen met de schuld terzake van het restant voorschot ad f 74.000,— aan het Heereswaffenamt. In het verweerschrift van het B.I. is men ten onrechte dit streven gevolgd door telkens te spreken van weggevoerde vrachtauto's. Zelfs schreef men f 2.000.000,— „wegens geleverde en niet betaalde vrachtauto's”. Deze voorstelling van zaken is te enenmale onjuist. Het waren na Dolle Dinsdag geroofde onderdelen; van (uiteraard gedwongen) levering van hele of halve vrachtauto's is hier geen sprake geweest. Ford zelf heeft dit destijds ingezien, immers het gehele bedrag geboekt op rekening van het Rüstungslieferungsamt.

Compensatie is ook hier niet mogelijk om de hiervoren vermelde redenen.

Ad B. Een deel van het „Räumungsgut” is kennelijk terecht gekomen bij Ford-Keulen. Dit blijkt uit voormelde „eidesstattliche Erklärung” van de directeur van Ford-Keulen. Er was dus ook hier geen sprake van een rechtsband tussen Ford-Amsterdam en Ford-Keulen; wel was hier een rechtsband tussen Ford-Amsterdam en het Rüstungslieferungsamt.

Conclusie: het B.I. persisteert bij de conclusie van zijn verweerschrift.

BEWIJSOPDRACHT.

Na schorsing en heropening der zitting erkende het B.I. de door Ford te bewijzen aangeboden punten 1 en 3. Het ontkende echter bewijspunt 2, luidende: „De f 74.000,— H.W.A. was slechts een — door achterstand in de boekhouding in 1944/45 — nog niet afgeboekte boekpost. Het bedrag was reeds lang weggevallen tegen de door Ford-Amsterdam ontvangen goederen en zou, indien de boekhouding was bij geweest, reeds in het jaar 1944 uit de boeken van Ford zijn verdwenen”.

Het B.I. ontkende met name, dat onder normale omstandigheden afboeking van het voorschot vóór de levering mocht plaats hebben.

Ford voerde daartegen aan, dat het niet aankomt op de boeking, doch op het rechtskarakter van het voorschot.

De Raad heeft daarop Ford toegelaten tot bewijs van punt 2 en Ford bevolen alsnog over te leggen copieën der facturen betreffende levering van auto's, voor welke gold het voorschot bedoeld op pag. 5 van het oorspronkelijk request.

BRIEF VAN FORD AAN HAAR RAADSMAN.

Daarop heeft Ford's raadsman (Mr. N. Nolst Trenité) aan de Raad gezonden een brief van Ford aan hem van 29 Maart 1951, waarbij waren gevoegd de volgende vier facturen aan het H.W.A.

A. als voorbeeld, hoe de Duitsers hun aftrekken toepasten op Ford's facturen, om daarmede het voorschot te verrekenen:

- a) AO Nr 2445 31 Maart 1944
R.M. 367.459,—
 - b) AO Nr 2446 31 Maart 1944
R.M. 409.288,—
 - c) AO Nr 2449 15 April 1944
R.M. 246.358,—
 - d) AO Nr. 2450 15 April 1944
R.M. 297.441,—
- R.M. 1.320.546,—

Verder werd daarbij overgelegd:

een afrekening van de A.E.R.O.-Bank N.V. met Ford dd. 1 Juni 1944, sluitende met bovenstaand totaalbedrag van R.M. 1.320.546,—, doch met aftrek van „55 % Vorauszahlung” ad R.M. 726.000.

GETUIGENVERHOOR.

De getuigen F. Zwart, procuratiehouder, en C. Stolk, chef van de boekhouding van Ford, verklaarden beiden kort samengevat: de bedoeling van het voorschot ad circa 3.6 miljoen gulden was het financieren van een order van de Duitse Weermacht tot het vervaardigen van 3900 vrachtautomobielen. Het voorschot werd gestort op Ford's Bank en is volledig en uitsluitend besteed aan betaling van Ford's leveranciers van onderdelen voor deze fabricatie alsmede aan voor de fabricage verschuldigde lonen. De inhoud van de brief van Ford aan haar raadsman (Mr Nolst Trenité) van 29 Maart 1951, waarvan getuigen nauwkeurig hadden kennis genomen, bevestigden zij volledig.

TWEEDE MONDELINGE TOELICHTING.

Na het verhoor hebben de gemachtigden van partijen hun wederzijdse standpunten nog nader toegelicht, waarbij de gemachtigde van het B.I. in het bijzonder bestreed de inhoud van de voormelde brief van 29 Maart 1951, betogende, dat uit de gehele gang van zaken volgt, dat de restantschuld ad f 74.000,— slechts had kunnen verminderen of verdwijnen door (a) levering, (b) van vrachtauto's, (c) door Ford-Amsterdam aan het H.W.A. Aan geen dezer vereisten is voldaan, aangezien slechts plaats vond: roof, door andere Duitsers, van onderdelen.

CONCLUSIEN NA HET GETUIGENVERHOOR.

Vervolgens heeft het B.I. aan de Raad bericht geen prijs te stellen op een contra-enquête en hebben beide partijen aan de Raad ingediend een conclusie na het getuigenverhoor, waarna zij de Raad hebben verzocht uitspraak te doen.

TEN AANZIEN VAN HET RECHT:

I Ford's schuld van f 53.000,— aan Ford-Keulen.

Ten aanzien van deze door het Beheersinstituut gestelde schuld staat ten processe vast, als erkend of niet, althans niet voldoende weersproken, onder meer: dat in en na de tweede wereldoorlog tussen appellante — Ford-Amsterdam — en de Ford Werke-Aktiengesellschaft te Keulen — Ford-Keulen —, vijandelijk onderdaan in

de zin van artikel 2, lid 3, van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133), bestond een rekening-courant-overeenkomst en -verhouding; dat per 31 December 1945 de rekening-courant in de boeken van Ford aanwees een creditsaldo ten gunste van Ford-Keulen van f 49.589,63 (f 49.000,—); en dat Ford na de bevrijding ten onrechte f 1600,— en f 2098,69, tezamen f 3698,69, in het debet van Ford-Keulen heeft geboekt, zodat per 9 Mei 1945 — dag van inwerkingtreding van voormeld Besluit Vijandelijk Vermogen — voormeld creditsaldo bedroeg f 53.288,32 (f 53.000,—).

Nadat Ford aanvankelijk, bij haar beroepschrift, dit creditsaldo ten gunste van Ford-Keulen, behoudens voormelde twee ondergeschikte bedragen, niet had betwist, doch daartegenover had gesteld twee beweerde tegenvorderingen — waarvan de bedragen niet voorkwamen in de rekening-courant —, met een beroep op compensatie, en nadat het Beheersinstituut bij zijn verwoordschrift zowel die tegenvorderingen als het beroep op compensatie had bestreden, voerde Ford bij de mondelinge behandeling primair een nieuw verweer. Op grond van een intussen te Keulen ingesteld onderzoek en een verkregen „eidesstattliche Erklärung“, afgelegd door een directeur van Ford-Keulen voor een notaris aldaar, eventueel te bevestigen door de chef van de boekhouding te Amsterdam, die het onderzoek te Keulen had ingesteld, betwist Ford nu het bestaan van een creditsaldo ten gunste van Ford-Keulen; het saldo per 9 Mei 1945 zou zijn geweest, niet f 53.000,— ten gunste van Ford-Keulen, doch een saldo ten gunste van haar (Ford-Amsterdam), doordat uit het te Keulen ingesteld onderzoek zou zijn gebleken, dat twee debetposten moesten worden gecorrigeerd, te weten een post „Beschaffungskosten“ en een post „Material“.

Nopens de eerste post vermeldt de „eidesstattliche Erklärung“ het volgende:

„Die erste Position betrifft das sogenannte Konto: „Beschaffungskosten“. Die Ford-Werke A.G. hatten für das Geschäftsjahr 1944 vorsorglich 12 % vom Einkaufswert des Materials in Rechnung gestellt, nämlich denselben Prozentsatz, wie wir ihn für das Geschäftsjahr 1943 kalkuliert hatten. Bei der Nachkalkulation der Beschaffungskosten haben wir festgestellt, dass

diese nicht 12 %, sondern nur 9 % ausmachen. Aus diesem Grunde mussten die Ford-Werke A.G., Köln, der N.V. Nederlandsche Ford Automobielen Fabriek in Amsterdam den Betrag von R.M. 76.198.32 = Hfl. 57.421.49 gutschreiben, wofür die Ford-Werke Aktiengesellschaft, Köln, jetzt der N.V. Nederlandsche Ford Automobielen Fabriek in Amsterdam eine Credit Nota übermittelt hat. Eine Copie dieser Credit Nota ist dieser Erklärung beigelegt.

Naar luid van deze verklaring en de daarbij gevoegde creditnota zou dus de debetpost „Beschaffungskosten“ ten laste van Ford-Amsterdam in de rekening-courant over het boekjaar 1944 slechts „vorsorglich“ zijn geboekt tot een geschat bedrag, hetwelk bij „Nachkalkulation“ in het boekjaar 1948 zou zijn gebleken R.M. 76.198,32 of f 57.421,49 te hoog te zijn geschat, waarvoor Ford-Keulen per 25 Mei 1948 Ford-Amsterdam alsnog heeft gecrediteerd. Zou dit een en ander juist zijn, dan zou dit medebrengen, dat het saldo der rekening-courant per 9 Mei 1945 slechts ware aan te merken als een voorlopige aanwijzing voor het bestaan van de door het B.I. gestelde schuld van Ford-Amsterdam aan Ford-Keulen, doch dat in werkelijkheid — beslissend voor de toepassing van artikel 20 E 133 — per 9 Mei 1945 zulk een schuld niet zou hebben bestaan, en dat dit het gevolg ware, niet van ongeoorloofde compensatie met een tegenvordering na deze datum, maar van een onjuiste voorlopige schatting van de post „Beschaffungskosten“ in het boekjaar 1944.

Nu Ford bij haar verweer met klem zich heeft beroepen op de in de „eidesstattliche Erklärung“ vermelde feiten, doch het B.I. die heeft ontkend en bedoelde feiten door die verklaring in dit geding niet zijn bewezen, wil de Raad Ford alsnog toelaten tot het bewijs van die feiten voorzover betreft deze debetpost, met opdracht over te leggen de volledige eventueel door haar met Ford-Keulen en/of anderen gevoerde briefwisseling nopens deze post en nopens de „eidesstattliche Erklärung“. De Raad moet hierbij echter aantekenen, dat Ford alleen dan geacht zou kunnen worden in bedoeld bewijs te zijn geslaagd, indien daarbij volstrekt onmiskenbaar zoude blijken, dat hier in waarheid sprake is van een voorlopige post, berustende op een foutieve voorlopige calculatie, en dat

met de „correctie“ niet is beoogd een prijsgeven door Ford-Keulen ten gunste van Ford-Amsterdam van een tegen deze verkregen recht, nu dit recht per 9 Mei 1945 op de Nederlandse Staat is overgegaan.

Ten aanzien van de tweede post, „Material“, luidt de „eidesstattliche Erklärung“ als volgt:

„Bei der zweiten Position handelt es sich um folgendes: Gegen Ende des Krieges kam ein Posten Material — hauptsächlich Lastwagenmaterial — in den Besitz der Ford Werke Aktiengesellschaft, Köln, der ursprünglich im Auftrage des Rüstungslieferungsamtes nach Deutschland verbracht worden war. Es hat sich herausgestellt, dass dieses Material der N.V. Nederlandsche Ford Automobielen Fabriek, Amsterdam, gehört hat. Die Ford-Werke Aktiengesellschaft, Köln, ist nicht imstande, eine genaue Aufstellung über dieses Material zu geben, da die diesbezüglichen Aufzeichnungen durch den Brand im Bürogebäude am 15. 16. Februar 1946 zerstört sind, jedoch führt die Ford-Werke Aktiengesellschaft, Köln, in ihren Büchern für dieses Material eine Reserve in Höhe von R.M. 770.000.—.“

In tegenstelling tot de eerste debetpost ten laste van Ford-Keulen blijkt van deze tweede debetpost niet, dat hij reeds per 9 Mei 1945 — of, indien hij dezelfde zou zijn als de door Ford-Amsterdam beweerde post terzake van de koopsom van het zg. „Räumungsgut“, per 9 Mei 1945 nóg — voorkwam in de rekening-courant; integendeel staat veeleer vast, dat deze post per genoemde datum niet — of niet meer — voorkwam in de boeken van Ford-Amsterdam. Bovendien blijkt uit de „eidesstattliche Erklärung“ niet, althans niet voldoende, op welke dag, uit welke oorzaak, tot welk bedrag en ten laste van wie (Ford-Keulen of het Rüstungslieferungsamt resp. de Duitse Staat) deze post zou zijn ontstaan. Reeds om deze redenen kan voor deze beweerde debetpost ten laste van Ford-Keulen geen sprake zijn van verrekening in rekening-courant of van compensatie met het creditsaldo ten gunste van Ford-Keulen.

Subsidiar handhaafde Ford bij de mondelinge behandeling haar voormeld oorspronkelijk verweer tegen dit creditsaldo, bestaande in de daartegenover gestelde twee tegenvorderingen — waarvan de bedragen niet voor-

kwamen in de rekening-courant — met een beroep op compensatie. Echter, daargelaten of deze door het B.I. betwiste tegenvorderingen door Ford zijn bewezen en of zij zouden voldoen aan de vereisten voor compensatie, kan het onderhavige beroep op compensatie in geen geval doel treffen, wijl dat beroep voor het eerst is gedaan op 12 Juni 1947, bij het beroepschrift, zodat op 9 Mei 1945 de beweerde tegenvorderingen nog zouden hebben bestaan en ingevolge artikel 23 van het Besluit Vijandelijk Vermogen Ford-Amsterdam niet gerechtigd zou zijn afgifte van het creditsaldo aan het B.I. te weigeren, op grond dat zij terzake van die tegenvorderingen het recht van schuldvergelijking wenst geldend te maken.

II Ford's schuld van f 74.000,— aan het Heereswaffenamt.

Ten deze staat ten processe vast, als erkend of niet, althans niet voldoende weersproken: dat het Heereswaffenamt — het H.W.A. —, een onderdeel van de Duitse Weermacht en als zodanig orgaan van de Duitse Staat, dus van een vijandelijke staat in de zin van artikel 1, lid 5, van het Besluit Vijandelijk Vermogen, in de boeken van Ford per 9 Mei 1945 voor f 74.000,— credit stond; dat dit bedrag is het restant van de voorschotten ad 30 %, welke het H.W.A.-Parijs aan Ford-Amsterdam had overgemaakt terzake van de order der 3900 vrachtautomobielen; en dat tussen Ford en het H.W.A. een rekening-courant-overeenkomst en -verhouding niet heeft bestaan.

Nadat Ford ook hier aanvankelijk, bij haar beroepschrift, de schuld had erkend, doch eveneens daartegenover had gesteld een beweerde tegenvordering, met een beroep op compensatie, en nadat het B.I. bij zijn verweerschrift ook deze tegenvordering en het beroep op compensatie had bestreden, voerde Ford ook ten deze bij de mondelinge behandeling een nieuw verweer, zelfs twee nieuwe verweren.

Bij het eerste betwist Ford thans ook het bestaan van deze schuld: de f 74.000,— zouden slechts zijn een boekpost, geen werkelijke schuld. De voorschotten van 30 % zouden door het H.W.A. aan Ford zijn verstrekt ter financiering van de aankopen van het materiaal voor de order van de 3900 vrachtwagens. Die aankopen zouden het voorschot, dat werd gebruikt voor

het doel waarvoor het bestemd was, ruim hebben overtroffen. In de brief van Ford aan haar raadsman (Mr. W. Nolst Trenité) van 29 Maart 1951, ten processe overgelegd, is dit nader toegelicht. Het B.I. echter heeft ook het door Ford ten deze gestelde betwist.

Te beslissen is nu, of Ford heeft bewezen, hetgeen zij te bewijzen heeft aangeboden, en waartoe de Raad haar heeft toegelaten, te weten:

„De f 74.000,— H.W.A. was slechts een — door achterstand in de boekhouding in 1944/45 — nog niet afgeboekte boekpost. Het bedrag was reeds lang weggevallen tegen de door Ford-Amsterdam ontvangen goederen en zou, indien de boekhouding bij was geweest, reeds in het najaar 1944 uit de boeken van Ford zijn verdwenen.”

De Raad acht deze feiten bewezen door de duidelijke en overeenstemmende verklaringen van de getuigen F. Zwart, procuratiehouder bij Ford, en C. Stolk, chef van de boekhouding van Ford, die ook de inhoud van voormelde brief van Ford aan haar raadsman van 29 Maart 1951 ondubbelzinnig hebben bevestigd. Daardoor is het aanvankelijk bewijs van het bestaan der door het B.I. beweerde schuld, geleverd door de boeken van Ford, ontzenuwd, te eerder nu het B.I. enig tegenbewijs tegen de getuigenissen van F. Zwart en C. Stolk niet heeft aangevoerd.

Wel heeft het B.I. betoogd, dat onder normale omstandigheden afboeking van het voorschot niet mocht plaats hebben vóór de levering der automobielen, waarmede kennelijk is bedoeld, dat het rechtskarakter van het voorschot zoude zijn een voorschot op de door het H.W.A. aan Ford te betalen kooprijzen voor de automobielen. Echter, aannemelijk is veeleer het standpunt van Ford, dat zij, bij de aangaarding van een millioenen-order voor het H.W.A. als de vervaardiging van 3900 vrachtwagens, voorschotten heeft verlangd en later verkregen ter financiering van de belangrijke aankoop van de onderdelen, waarmede de vrachtwagens moesten worden geassembleerd. Ford mocht de voorschotten dus afboeken, niet eerst na levering aan het H.W.A. van de door haar vervaardigde automobielen, maar reeds na aankoop bij haar leveranciers van de onderdelen waarmede zij die automobielen moest vervaardigen, waardoor, zoals zij stelt, reeds op 31 December 1943 die voorschotten geheel waren verbruikt en zij terzake dier

voorschotten niet meer had een schuld aan het H.W.A., als door het B.I. gesteld, maar niet bewezen.

De beslissing van het B.I., waarvan beroep, en mitsdien het onderhavige geding, betreft alleen geldschulden, niet een mogelijke verplichting van Ford jegens het H.W.A. terzake van de door Ford voor de voorschotten gekochte goederen — door Ford betiteld als „goederenschuld” —. Ten overvloede echter heeft Ford ook het bestaan van zulk een verplichting ontkend, aanvoerende dat in het najaar van 1944 de Duitse Weermacht als gevolg van de toenmalige oorlogsomstandigheden haar onderdelenvoorraad heeft inbeslaggenomen en weggevoerd, terwijl het B.I. ook een verplichting als hier bedoeld niet heeft bewezen.

Reeds uit het voorgaande volgt, dat de beslissing van het B.I., voorzover betreft Ford's beweerde schuld van f 74.000,— aan het H.W.A., niet in stand kan blijven, zodat de overige daartegen door Ford gevoerde verweeren terzijde kunnen blijven.

RECHTDOENDE IN BEROEP:

Laat Ford toe te bewijzen de in voormelde „eidesstattliche Erklärung” vermelde feiten, voorzover betreft de daarin bedoelde debetpost „Beschaffungskosten”;

Draagt Ford op binnen twee maanden na deze uitspraak de Raad te berichten, of zij zich al dan niet tot dit bĳwĳs in staat acht, in het eerste geval met opgave van de bĳwĳsmiddelen waardoor zij dat zou willen leveren, waarna de Raad eventueel daarvoor dag en uur zal bepalen;

Houdt voor het overige de uitspraak aan.

No. 54/402

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK AMSTERDAM, 16 November 1953 (Mrs Dijksterhuis, Craandijk en Polderman).

Een tekening van v. Goch is in 1943 door de bewaarnemer verkocht aan Jhr Roëll in diens qualiteit van bestuurder van de Vereniging voor Hedendaagse Kunst en door deze vereniging in 1949 aan de Gemeente Amsterdam ten geschenke gegeven.

Verzoekster heeft van de Gemeente Amsterdam — als gerequesteerde —

afgifte gevraagd van de tekening met vernietiging van de gedane schenking.

Aangezien de schenking is tot stand gekomen in 1949 is de Raad onbevoegd tot vernietiging van de schenking. Verzoekster heeft zelfs bij de mondelinge behandeling verzuimd de Vereniging als partij in het geding te betrekken.

(Herziening aanhanging).

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) art. 23 lid 1).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien een op 30 Juni 1951 ter 's Raads Griffie ingekomen verzoekschrift van Henriëtte Hildegard Hirschland, geboren Simons, wonende te New York City, domicilie kiezende te Amsterdam aan de Prins Hendriklaan 1, ten kantore van haar gemachtigde Mr. Max Meyer, advocaat aldaar.

Gezien het schriftelijk antwoord van gerequesteerde de Gemeente Amsterdam, ten deze vertegenwoordigd door de Burgemeester dier Gemeente.

Gelet op de mondelinge behandeling ter zitting van 12 October 1953, alwaar verzoekster is verschenen bij haar bovengenoemde gemachtigde en gerequesteerde bij haar gemachtigde Mr. G. C. J. D. Kropman, advocaat te Amsterdam.

Gezien de ter zitting door p.p. overgelegde stukken.

Overwegende, dat verzoekster bij bovengenoemd verzoekschrift, gelijk dit ter zitting is gewijzigd en aangevuld heeft gesteld:

dat zij op 2 Augustus 1939 haar woning te Amsterdam heeft verlaten en naar de Verenigde Staten is vertrokken, vanwaar zij sedertdien niet meer metterwoon naar Nederland is teruggekeerd;

dat zij eigenares was van een tekening van van Gogh voorstellende een jong meisje en beschreven in de van Gogh catalogus van de La Faille onder nummer 1503;

dat zij, bij het verlaten van Amsterdam, enige vrienden, waaronder de Heer Kurt Abraham heeft verzocht op haar woningrichting te letten;

dat Abraham voornoemd genoemde tekening, benevens twee schilderijen, onderscheidenlijk van Sisley en Renoir in bewaring heeft gegeven bij Mevrouw Bedding, aan de Milletstraat 13 te Amsterdam, bij wie echter in Mei 1943 de bij haar opgeslagen voorwerpen uit Joods bezit door de Sicher-

heidsdienst in beslag zijn genomen, met uitzondering van genoemde tekening;

dat de zoon van Mevrouw Bedding in December 1943 de tekening voor f 3000.— heeft verkocht aan Jhr. Roëll, destijds directeur van het Stedelijk Museum en tevens bestuurder van de Vereniging tot het vormen van een Openbare Verzameling van Hedendaagse Kunst te Amsterdam;

dat Jhr. Roëll wist, althans behoort te weten, dat de tekening afkomstig was uit Joods bezit en deel uitmaakte van de Hirschland-collectie;

dat genoemde Vereniging bij notariële acte van 16 Juni 1949 aan de Gemeente Amsterdam onder meer genoemde tekening heeft geschonken, onder beding, dat de Gemeente het haar geschonkene in voortdurende eigendom zal behouden en dit niet aan derden, al of niet tegen betaling zal overdragen;

dat verzoekster er belang bij heeft te vorderen dat de rechtsbetrekkingen met betrekking tot genoemde tekening, welke gedurende de vijandelijke bezetting zijn tot stand gekomen, zomede de daaraan ten grondslag liggende rechtshandelingen van verkoop en overdracht en de aan de Gemeente Amsterdam bij notariële acte van 16 Juni 1949 gedane schenking worden nietig verklaard overeenkomstig het bepaalde bij de artikelen 23 e.v. van het Besluit E 100, aangezien het achterwege laten van zodanig ingrijpen in verband met de bijzondere omstandigheden onredelijk ware;

op welke gronden verzoekster de Raad vraagt vast te stellen, dat zij eigenares is van meergenoemde tekening van van Gogh en de Gemeente Amsterdam te veroordelen haar die tekening af te geven, met vernietiging van alle overeenkomsten en overdrachten, welke strijdig zijn met verzoeksters eigendomsrecht;

Overwegende dat de vordering, welke uitsluitend tegen de Gemeente Amsterdam gericht is strekt tot nietigverklaring van de op 16 Juni 1949 tussen de Gemeente en de Vereniging tot het vormen van een Openbare Verzameling van Hedendaagse Kunst (hierna de Vereniging te noemen) aangegane overeenkomst van schenking, voorzover de litigieuze tekening betreft, met regeling van de gevolgen van die nietigverklaring in dier voege dat de eigendom van de litigieuze tekening naar verzoekster terugkeert;

Overwegende hieromtrent dat, nu de schenking is aangegaan op 16 Juni 1949, derhalve na het einde van de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa, de Raad ingevolge het bepaalde bij artikel 23 lid 1 van het Besluit E 100 niet bevoegd is van het verzoek kennis te nemen;

Overwegende voorts dat verzoekster niet alleen vernietiging van genoemde schenking vordert, doch vernietiging van alle overeenkomsten en overdrachten welke strijdig zijn met haar eigendomsrecht, waarmede verzoekster, daar zij geen andere rechtshandelingen met betrekking tot de litigieuze tekening stelt, slechts kan bedoelen de koopovereenkomst van December 1943 aangegaan tussen de Heer Bedding en de Heer Roëll, die naar in dit geding vaststaat daarbij handelde voor en namens de Vereniging;

dat zij echter om in dit onderdeel van haar verzoek te kunnen slagen haar vordering ook tot de Vereniging had moeten richten;

dat zij dit niet gedaan heeft, integendeel in haar verzoekschrift met zoveel woorden stelt dat het request gericht is tegen de Gemeente en het Stedelijk Museum, welke laatste instelling zij echter bij de wijziging van haar request bij de mondelinge behandeling elimineert, zodat alleen de Gemeente als wederpartij overblijft;

dat zij bij de mondelinge behandeling evenmin heeft verzocht de Vereniging alsnog in het geding te roepen, terwijl uit het feit dat zij genoemde Heer Roëll, die de Vereniging bij genoemde koopovereenkomst heeft vertegenwoordigd als getuige heeft doen horen, moet worden afgeleid dat zij de Vereniging niet als partij in het geding wenst te betrekken;

dat — gelet op deze processuele houding van verzoekster — voor de Raad geen aanleiding bestaat met gebruikmaking van de hem bij artikel 132 E 100 verleende bevoegdheid de Vereniging ambtshalve in het geding te roepen;

Overwegende, dat derhalve moet worden beslist als volgt:

RECHTDOENDE:

Verklaart zich onbevoegd van het verzoek kennis te nemen.

Veroordeelt verzoekster in de kosten van dit geding, tot aan deze uitspraak aan zijde van de Gemeente begroot op f 200,—.

No. 54/403

**RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
15 Mei 1953 (Mrs Jhr Dr Calkoen,
Buddingh de Voogt en van Opstall).

Tot het vermogen waarover beheersheffing verschuldigd is, moet worden begrepen de vordering van appellant op de Stichting „Teruggevoerde Diamant”, doch alleen voor de periode na 1 Juli 1948. Vóór genoemde datum was de toenmalige waarde nihil; nadien is aan rechthebbende 85 % van zijn aanspraak in het vooruitzicht gesteld, waarop de vordering van appellant door de Raad wordt getaxeerd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100)
artt. 9, 18).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gelezen:

het op 12 April 1951 ter griffie van de Raad ontvangen request van *Saul Nathanson*, in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met *Clara van West*, optredende zowel voor zichzelf als hoofd dier goederengemeenschap, wonende te New York, te dezer zake domicilie gekozen hebbend ten kantore van de advocaten en procureurs Mrs W. L. Spyer en S. Boas, waarbij hij in hoger beroep komt van de weigering van gerequesteerde bij brief dd. 16 Maart 1951 restitutie te verlenen van de hieronder nader te bespreken grondheffingen betreffende het vermogen van wijlen *Jesaja van West* en wijlen diens echtgenote, *Heintje Gobus*;

Gelezen het antwoord van het N.B.I.;

Gehoord partijen, requestrant bij monde van zijn gemachtigde, Mr W. L. Spyer voornoemd, en gerequesteerde bij monde van Mr G. Dekker, verbonden aan het N.B.I.

Overwegende,

ten aanzien van de feiten:

dat gerequesteerde met ingang van 8 Maart 1946 de Stichting Bewindvoering Afwezigen en Onbeheerde Nalatenenschappen te Amsterdam heeft aangesteld als bewindvoerster over *Jesaja(s)* van West en *Heintje Gobus*, welk bewind van 8 Maart 1946 tot 2 Augustus 1949 heeft geduurd;

dat voorts tussen partijen vast staat, dat de echtgenote van requestrant, *Clara van West* voornoemd, de enige gerechtigde is tot de nalatenenschappen van haar ouders, *Jesaja(s)* van West en *Heintje Gobus* voornoemd, overleden in het concentratiekamp Sobibor op of omstreeks 11 Juni 1943;

dat voorts onbetwist is, dat de in de beroepen vermogensopstelling ten bedrage van f 74.000.— opgenomen vordering op de Schade-enquête-commissie wegens ingeleverde diamant door deze commissie niet erkend is, doch in de plaats hiervan is getreden een vordering op de Stichting „Teruggevoerde Diamant”, die de vordering van requestrant als rechtverkrijgende van wijlen de echtelieden van West-Gobus terzake van ingeleverde diamant tot een bedrag van f 72.788.10 heeft erkend, op welke vordering in totaal en finaal 85 % is uitgekeerd;

dat requestrant bij pleidooi heeft medegedeeld en gerequesteerde bij pleidooi heeft erkend, dat in dit bedrag is begrepen een bedrag van f 4211.30, dat betreft diamant, toebehoord hebbend aan wijlen *J. Peper*, zodat de eigen vordering van requestrant bedraagt f 68.576.80 en het hem toekomende gedeelte van de uitkeringen 85 % van dit bedrag of f 58.290.45, terwijl de erven van *J. Peper* voornoemd moeten belast met eventuele grondheffingen terzake van diens aanspraken op de Stichting „Teruggevoerde Diamant”;

dat gerequesteerde reeds in het 10e- en 11e- dat van zijn antwoord erkend had, dat de aan requestrant opgelegde grondheffing — uit anderen hoofde — met f 205.— moest worden verminderd;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT

Overwegende, dat het beroep van requestrant betreft de hem op grond van voornoemde vermogensopstelling in rekening gebrachte grondheffingen over de beheersperiode ad f 1683,33 totaal;

Overwegende, dat requestrant in zijn request allereerst de vraag heeft opgeworpen, of de Stichting Bewindvoering Afwezigen en Onbeheerde Nalatenenschappen bevoegd is grondheffingen vast te stellen, doch gerequesteerde bij antwoord het standpunt heeft ingenomen, dat hetzelfde, niet voornoemde Stichting de heffingen heeft vast-

gesteld, en requestant bij pleidooi niet meer op de door hem gestelde vraag is teruggekomen, zodat moet worden aangenomen, dat hij zich met het standpunt van gerequesteerde heeft verenigd;

Overwegende, dat, zoals sub factis overwogen, het beheer van 8 Maart 1946 tot 2 Augustus 1949 geduurd heeft en de Schade-enquête-commissie geweigerd heeft vorderingen terzake van door de bezetter weggevoerde diamant te erkennen;

Overwegende, dat deze houding van de Schade-enquête-commissie ten gevolge heeft gehad, dat vorderingen als die van requestant waardeloos waren, totdat ten gevolge van het teruggeven aan Nederland van in Duitsland gevonden 23.000 karaat diamant en het ter beschikking stellen van deze partij van de vroegere eigenaren de vorderingen terzake van weggevoerde diamant waarde verkregen;

Overwegende, dat de Nederlandse Regering ter verkrijging van een rechtvaardige verdeling van de opbrengst van de teruggevoerde diamant in het leven heeft geroepen de Stichting „Teruggevoerde Diamant”, die blijkens de door requestant overgelegde notulen van deze vergadering een eerste vergadering met rechthebbenden heeft gehouden op 9 November 1948, op welke vergadering mededeling is gedaan van het terug vinden van de diamant te Frankfurt door de Amerikanen en van de aan deze diamant door de Nederlandse Regering gegeven bestemming, namelijk terbeschikkingstelling of vergoeding van de vroegere eigenaren, is gedaan;

dat weliswaar uit deze notulen niet nauwkeurig blijkt, wanneer deze diamant weer ter beschikking van Nederland en van de rechthebbenden is gesteld, doch deze notulen wél tot de gevolgtrekking leiden, dat zulks betrekkelijk korte tijd vóór 9 November 1948 moet zijn geschied, hebbende partijen, de Raad dienaangaande geen nauwkeurige gegevens verstrekt;

dat de Raad als datum, op welke de teruggegeven diamanten ter beschikking van de rechthebbende zijn gesteld, zal aannemen 1 Juli 1948;

dat uit het voorgaande volgt, dat de waarde van de vordering van requestant terzake van de aan wijlen zijn schoonouders toebehoord hebbende

diamant over de periode 8 Maart 1946—1 Juli 1948 voor de berekening van de grondheffing gesteld moet worden op haar toenmalige werkelijke waarde, d.w.z. nihil;

dat echter vanaf 1 Juli 1948 de vordering van requestant op voornoemde Stichting geacht moet worden een — aanvankelijk onbekende — waarde te hebben vertegenwoordigd, die na uitkeringen van 60 en 25 % tenslotte en in totaal 85 % van de door de Stichting erkende vordering heeft bedragen;

dat deze vordering als vermogensbestanddeel onderworpen was aan de heffing van $\frac{1}{2}$ %, ingevolge de publicatie in de Nederlandse Staatscourant 1947, nr 136, verschooldigd, zijnde niet gebleken van vrijstelling van deze vordering;

dat requestant van mening is, dat billijkheidsoverwegingen tot deze vrijstelling zouden leiden, gelijk volgens hem het geval zou zijn geweest ten aanzien van vorderingen op L.V.V.S. en S.E.C., doch hij, wat de vorderingen op de L.V.V.S. betreft, er geen rekening mede houdt, dat gedurende het onderwerpelijke beheer de boedel van de L.V.V.S. als zodanig met heffing was belast, waarin later wijziging is gebracht;

dat de Raad geen termen tot vrijstelling van grondheffing van vorderingen als de onderhavige aanwezig acht, doch van oordeel is, dat de vordering van requestant voor het na 1 Juli 1948 vallende gedeelte van de beheersperiode naar haar geschatte waarde voor de heffing in rekening moet worden gebracht;

dat de Raad er hierbij van uitgaat, dat op de vergadering met rechthebbenden dd. 9 November 1948 nog geen mededelingen omtrent de grootte van de te verwachten uitkering(en) gedaan zijn en eerst bij de door requestant overgelegde circulaire dd. 30 Juni 1950 van de Stichting „Teruggevoerde Diamant” aan iedere belanghebbende een uitkering pro rata parte van ca. 85 % van de geldswaarde zijner aanspraak in het vooruitzicht is gesteld;

dat de Raad met het oog hierop de waarde van requestant's vordering op de Stichting „Teruggevoerde Diamant” ex aequo et bono taxeert op 85 % van het bedrag dezer vordering (f 68.576,80) met betrekking tot de over de periode 1 Juli 1948—2 Augustus 1949 te berekenen grondheffing;

dat de Raad meent thans te kunnen volstaan met de in de voorgaande overwegingen ten aanzien van de berekening van de grondheffing ten aanzien van vorderingen betreffende weggevoerde diamant op de Stichting „Teruggevoerde Diamant” gegeven regels, doch voor het geval, dat partijen niet tot overeenstemming zullen komen, bepaalt dat de meest gereede zich weer tot hem kan wenden ter verdere afdoening;

dat in een geval als het onderhavige, dat een beslissing van het N.B.I. als zodanig betreft, geen plaats is voor een kostenveroordeling van dit instituut. aangezien dit niet als partij is opgetreden, doch als administratief lichaam, dat heeft gegeven een beslissing, welke aan hoger beroep is onderworpen.

RECHTDOENDE:

Verleent aan gerequesteerde akte, dat hetzelfde het bedrag der aan requestrant in rekening gebrachte grondheffing heeft verminderd met f 205;

Vernietigt de opstelling van het vermogen van wijlen Jesaja van West en wijlen Heintje Gobus per 1 Januari 1949 van gerequesteerde (Stichting Bewindvoering Afwezigen en Onbeheerde Nalatenschappen) en de op dit vermogen betrekking hebbende berekening van grondheffing waarvan beroep, voorzover dit nodig is haar met deze beslissing in overeenstemming te brengen;

Verstaat, dat de meest gereede partij zich tot de Raad zal kunnen wenden, indien partijen niet tot overeenstemming kunnen komen.

No. 54/404

RAAD RECHTHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak 's-GRAVENHAGE,
10 Juli 1953 (Mrs Prof. Houwing, Verveen en van Rijn van Alkemade).

Verweerster heeft in oorlogstijd haar schuld aan verzoekster (een Poolse rechtspersoon) betaald door betaling aan de over verzoekster aangestelde „Kommissarische Verwalter”.

Beroep van verweerster op art. 33 E 100 faalt. — De gemachtigde van verzoekster zal hebben aan te tonen, dat verzoekster als rechtspersoon in haar oorspronkelijke vorm is blijven

bestaan en dat zij door de gedane betaling niet is gebaat.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer
— E 100 — artt. 23 e.v., 33).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift van de N.V. „Progress” Zjednoscone Kopalnie Gornoslaskie, Sp. z.o.o., op 30 December 1950 ingediend door Mr G. C. A. Oskam, advocaat en procureur te Rotterdam;

Gezien het verweerschrift van de N.V. Scheepvaart- en Steenkolen Maatschappij, gevestigd te Rotterdam, gemachtigde Mr H. de Bie Jr, advocaat en procureur aldaar;

Gehoord partijen, verzoekster bij monde van Mr Benno Stokvis, advocaat te Amsterdam, en verweerster bij monde van Mr H. de Bie Jr voornoemd;

Overwegende, dat ten processe vaststaat, dat verweerster in oorlogstijd een opeisbare schuld aan verzoekster heeft voldaan door betaling van het bedrag der schuld aan een over verzoekster door de Duitse bezettende macht aangestelde „Kommissarische Verwalter”;

Overwegende, dat verzoekster nu verlangt, dat deze betaling wordt nietig verklaard, dat wordt verstaan, dat verweerster het bedrag der voormelde schuld nog aan verzoekster schuldig is, en dat verweerster wordt veroordeeld om dat bedrag met rente aan verzoekster te betalen;

Overwegende, dat verweerster een drielidig verweer heeft gevoerd, hetwelk hierop neerkomt:

- a. dat verzoekster als zodanig niet meer bestaat en mitsdien niet in rechte kan optreden;
- b. dat verweerster door de betaling aan de Kommissarische Verwalter is bevrijd ingevolge artikel 33 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer;
- c. dat verzoekster door de betaling is gebaat;

Overwegende, met betrekking tot het verweer onder a:

dat verweerster uiteraard niet heeft kunnen onderzoeken wat in Polen in en na de oorlog met verzoekster is geschied;

dat het mogelijk is, dat verzoekster als rechtspersoon in haar oorspronkelijke vorm aan het handelsverkeer is blijven deelnemen, zij het wellicht met wijziging van het besturend personeel, doch dat het evenzeer mogelijk is, dat verzoekster is geliquideerd en haar activa op de Staat of enige staatsinstelling zijn overgegaan;

dat door de voor verzoekster optredende gemachtigde zal behoren te worden aangetoond, dat verzoekster bestaat gelijk zij zich aandient, n.l. als de vennootschap, aan welke verweerster destijds het ten processe bedoelde bedrag is schuldig geworden;

Overwegende, omtrent het verweer onder b:

dat het de Raad niet duidelijk is welke positie naar het destijds voor Polen geldende bezettingsrecht de Kommissarische Verwalter heeft ingenomen, doch zulks voor deze procedure niet van belang is;

dat, indien deze Verwalter een naar bedoeld bezettingsrecht bevoegde vertegenwoordiger van verzoekster was, de betaling aan verzoekster zelf heeft plaats gehad en artikel 33 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer niet van toepassing is;

dat, indien de Verwalter ten opzichte van verzoekster als derde zou moeten worden aangemerkt, voormeld artikel 33 in beginsel wel toepasselijk zou zijn;

dat echter in beide gevallen beroep op bevrijding niet met vrucht kan worden gedaan;

dat niet gebleken is, dat verweerster door de bezettende macht hier te lande genoodzaakt is tot de betaling over te gaan; dat als zodanige noodzaak toch niet kan gelden de omstandigheid, dat door de betaling zou worden bereikt, dat een aantal Nederlandse crediteuren hun vorderingen op Poolse debiteuren door bemiddeling van de bezettende macht betaald zouden krijgen;

dat voorts verweerster niet te goeder trouw heeft kunnen aannemen, dat de door haar aan de Kommissarische Verwalter gedane betaling ten bate van verzoekster zou strekken.

dat men in de bezettingstijd hier te lande in het algemeen zich zeer wel bewust was, dat het twijfelachtig was of betalingen aan Duitse Verwalters het door hen beheerde bedrijf ten goede zouden komen;

dat uit het ten processe vaststaande feit, dat een reservefonds werd gevormd om de betalende debiteuren van Poolse handelszaken schadeloos te stellen voor het geval na de oorlog ten tweede male zou moeten worden betaald, ook duidelijk blijkt, dat de debiteuren ernstig rekening hebben gehouden met de mogelijkheid, dat de in oorlogstijd gedane betaling haar bestemming niet zou bereiken;

dat dit verweer dan ook moet worden verworpen;

Overwegende, ten aanzien van het verweer onder c:

dat verweerster niet zal kunnen onderzoeken in hoever de gedane betaling verzoekster al dan niet heeft gebaat, en de Raad geen onderzoek van verzoeksters boekhouding in Polen kan gelasten;

dat dan ook op de voor verzoekster optredende gemachtigde de last rust de Raad aan te tonen, dat de betaling aan de Kommissarische Verwalter niet aan het bedrijf van verzoekster is ten goede gekomen, nu, gezien de ervaringen met hier te lande door Verwalters beheerde bedrijven, niet als geheel uitgesloten kan worden beschouwd, dat dit wel het geval is geweest;

Overwegende, dat de Raad, naar aanleiding van hetgeen bij de mondelinge toelichting door verweersters gemachtigde nog is te berde gebracht, wil doen opmerken, dat zo verzoekster als rechtspersoon is blijven bestaan in dezelfde vorm, als waarin zij voor de oorlog aan het handelsverkeer deelnam, haar verzoek niet zal kunnen worden geweigerd op grond, dat andere personen als haar organen optreden en de macht over het bedrijf uitoefenen, dan vroeger het geval was; dat toch in het rechtsverkeer de rechtspersoon niet met haar besturend personeel kan worden vereenzelvigd;

RECHTDOENDE:

Alvorens verder te beslissen:

Draagt de voor verzoekster optredende gemachtigde op om aan de Raad aan te tonen, dat verzoekster als rechtspersoon bestaat in de vorm, waarin zij ook voor de oorlog haar bedrijf uitoefende, alsmede, dat verzoekster door de in oorlogstijd door verweerster gedane betaling aan de Kommissarische Verwalter niet is gebaat;

Houdt de verdere beslissing aan.

een door de Nederlandse Heide Maatschappij aan de gemachtigde van partij Schabrucker gerichte — en door deze in afschrift aan Ons overgelegde — brief van 9 December 1953, waarin op een desbetreffend verzoek van deze gemachtigde wordt medegedeeld, dat taxaties en dergelijke door de Heide Maatschappij kunnen worden uitgevoerd, maar dat partij Schabrucker — waar de werkzaamheden in opdracht van de Gemeente door de Heide Maatschappij zijn verricht — zich beter kan verstaan met beëdigde taxateurs van de Grondkamer;

Overwegende, dat voorts ter zitting is verklaard omtrent de grond:

door Th. Jansen, Wethouder van de Gemeente Bergen, dat deze slecht was en slechts weinig is verbeterd, doordat Schabrucker haar met zand had opgehoogd; dat het van niet tot $\frac{1}{8}$ ha, maar tot 50 à 55 are was teruggebracht;

door J. A. N. Peeters, Hoofdassistent van de Rijkslandbouwconsulent, dat de koopwaarde thans ongeveer het dubbele bedraagt van het bedrag, dat de Gemeente voor de aankoop heeft uitgelegd;

door D. R. de Snayer, Hoofdopzichter bij de Nederlandse Heide Maatschappij, dat de verbetering cultuurtechnisch geheel verantwoord is geweest;

Overwegende, dat de volgens de Gemeente aan de zeven landbouwers toegebrachte schade aan Ons is toegelicht door de hiervoor vermelde Hoofdassistent van de Rijkslandbouwconsulent, zulks aan de hand van een aan Ons overgelegde begroting van bedoelde Rijksdienst;

Ten aanzien van het recht;

Overwegende, dat ingevolge de door Ons bij vonnis van 5 September 1953 uitgesproken nietigheid van de tussen het N.B.I. en de Gemeente Bergen bij acte van 22 Juni 1951 gesloten en op 10 Juli 1951 ten Hypotheekkantore te Roermond ingeschreven overeenkomst van koop en verkoop van de percelen kadastraal bekend Gemeente Bergen (L) nummers 27, 2504 en 3511 (gedeeltelijk) de bedoelde percelen, tegen terugbetaling zijdens partij Schabrucker van de daarvoor ontvangen koopprijs, aan partij Schabrucker moeten worden teruggegeven;

dat in het vonnis a quo is overwogen, dat het N.B.I. de bedoelde percelen onbevoegdlijk heeft verkocht en dat de Gemeente niet tot de aankoop had dienen te besluiten alvorens bij het N.B.I. informatie te hebben ingewonnen omtrent de ontvijandingsmogelijkheden voor partij Schabrucker;

dat derhalve plaats zou zijn geweest voor de vraag, of de notariskosten door het N.B.I. dan wel door de Gemeente moeten worden betaald en dat eveneens denkbaar zou zijn geweest, dat de Gemeente van het N.B.I. zou hebben willen terugvorderen de 5 %, waarmede bij het niet verschuldigd zijn der registratierechten, de koopsom is verhoogd; dat echter de kosten, gevallen op de onjuiste handelingen van het N.B.I. en de Gemeente, niet kunnen worden afgewenteld op partij Schabrucker, die geenszins met deze handelingen instemmende, daartegen tempore utili bij Ons in beroep is gekomen;

dat Wij om deze reden zullen verstaan, dat noch de notariskosten, noch het bedrag, waarmede de door de Grondkamer goedgekeurde koopprijs is verhoogd, door partij Schabrucker aan de Gemeente behoeven te worden vergoed;

Overwegende ten aanzien van de vraag of, en zo ja, in hoeverre partij Schabrucker aan de Gemeente behoort te vergoeden het bedrag, dat na de de verkoop aan de grond ten koste is gelegd;

dat allereerst dient te worden vastgesteld of de Gemeente als bezitster te goeder trouw moet worden beschouwd, waarbij — nu met betrekking tot de rechtsgevolgen van een door Ons toegewezen beroep geen bijzondere regeling in het Besluit Vijandelijk Vermogen is opgenomen — moet worden

uitgegaan van de bepalingen van het gewone burgerlijk recht; dat volgens art. 589 van het Burgerlijk Wetboek de goede trouw van de bezitter steeds wordt verondersteld, aan welke suppositie aldaar is toegevoegd: „hij, die kwade trouw beweert, moet dezelve bewijzen”; dat het niet inwinnen van inlichtingen omtrent de kansen van partij Schabrucker op ontvijanding de Gemeente als een nalatigheid moet worden aangerekend, maar dat deze nalatigheid niet als bewijs van kwade trouw kan worden beschouwd; dat de Gemeente, nu ook niet anderszins is bewezen, dat zij bij de aankoop te kwader trouw is geweest, derhalve moet worden geacht als bezitster te goeder trouw tot de op het land verrichte werkzaamheden te hebben besloten;

dat hieraan niet afdoet de onweersproken bewering van Schabrucker, dat hij, zodra de toen nog onuitgevoerde plannen hem bekend waren, aan de Burgemeester van de Gemeente heeft medegedeeld, dat met behulp van vroeger door hem aangebrachte eenvoudige hulpmiddelen, welke ten dele nog intact waren, op veel minder kostbare wijze een naar zijn mening meer doeltreffende verbetering kon worden bereikt en dat deze daarop niet is ingegaan; dat partij Schabrucker overigens aan de Voorzitter van 's Raads Afdeling Rechtspraak in kort geding had kunnen verzoeken aan de Gemeente te verbieden de voorgenomen werkzaamheden ten uitvoer te doen brengen, alvorens door Ons omtrent het beroep van de verkoop uitspraak zou zijn gedaan;

dat partij Schabrucker, indien en voorzover de grond door de daarop verrichte werkzaamheden in waarde is vermeerderd, die waardevermeerdering zal dienen te vergoeden aan de Gemeente, die — zoals ter zitting is aangetoond — alle op die werkzaamheden gevallen kosten heeft voldaan, waarbij voor partij Schabrucker irrelevant is, op welke wijze de Gemeente het in haar opdracht uitgevoerde project heeft gefinancierd;

dat daarbij buiten beschouwing zal worden gelaten of, en zo ja, in hoeverre deze verbeteringen — welke zijn aangebracht op een tijdstip, waarop de Gemeente, als bezitster te goeder trouw met het belang van partij Schabrucker geen rekening behoeft te houden — voor het bedrijf van partij Schabrucker nut hebben opgeleverd;

dat Wij te rade zijn geworden aan Prof. Ir F. Hellinga, Hoogleraar aan de Landbouwhogeschool te Wageningen, te verzoeken Ons voor te lichten omtrent de vraag of de aan partij Schabrucker toebehorende percelen door de in opdracht van de Gemeente daarop verrichte werkzaamheden in waarde zijn toegenomen en — bij bevestigende beantwoording — op welk bedrag deze waardevermeerdering ten tijde van de uitspraak van Ons vonnis van 5 September 1953 ware te stellen;

Overwegende terzake van de van Ons door de Gemeente gevraagde voorzieningen met betrekking tot de pachtovereenkomsten, welke zij met zeven landbouwers zou hebben gesloten ten aanzien van de aan partij Schabrucker in eigendom toebehorende grond:

dat bij Ons krachtens artikel 11 lid 4 j^o lid 1 sub c van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stbl. E 133) door belanghebbenden in beroep kan worden gekomen van door het N.B.I. geëffectueerde vervreemdingen en bezwaren van overeenkomstig dit Besluit onder beheer van het N.B.I. gesteld vermogen; dat Wij aan partijen een regeling van de rechtsgevolgen van een door Ons uitgesproken nietigverklaring van een verkoop kunnen opleggen, maar dat door een beslissing, bij wege van executiemaatregel, omtrent volgens één der partijen aan derden toekomende vorderingen; inbreuk zou worden gemaakt op het in artikel 163 van de Grondwet neergelegde beginsel, dat niemand tegen zijn wil kan worden afgetrokken van de rechter die de wet hem toekent;

dat de door de Gemeente bedoelde landbouwers volgens haar kunnen vorderen hetzij vergoeding van de schade, welke aan hen zou opkomen c.q. zou zijn opgekomen door het verlies van de grond, waarop aan hen door de Ge-

meente voor zes jaren pachtrechten zouden zijn verleend — hetgeen overigens bij de behandeling van het executiegeschil gemotiveerd is ontkend door partij Schabrucker, die in dit verband de aandacht heeft gevestigd op het feit, dat, zoals ook in Ons vonnis a quo is overwogen, de Gemeente in strijd met de waarheid in de beroepsprocedure heeft gesteld, dat reeds doorverkopen van de grond hadden plaats gehad —, hetzij „eerbiediging” door partij Schabrucker van de volgens de Gemeente door haar gesloten pachtovereenkomsten;

dat ieder van de betrokken landbouwers, indien hij met de Gemeente een pachtovereenkomst zou hebben gesloten, voor zichzelf heeft uit te maken of, en zo ja, jegens wie hij daaraan, na Ons meerbedoeld vonnis van 5 September 1953 rechten kan ontlenen of aanspraken kan doen gelden en tevens, elke rechter door hem terzake kan worden geadieerd;

dat derhalve niet door Ons zullen worden gegeven — als niet passende in het kader van dit executiegeschil — de door de Gemeente gevraagde voorzieningen met betrekking tot de pachtovereenkomsten, welke zij stelt als bezitster te goeder trouw te hebben gesloten ten aanzien van de aan partij Schabrucker toebehorende grond;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in dit executiegeschil:

Verstaan dat van partij Schabrucker geen betaling kan worden gevorderd van het door de Gemeente Bergen aan het N.B.I. betaalde bedrag van f 936,—, waarmede de door de Grondkamer bepaalde waarde bij verkoop is verhoogd;

Bepalen, dat de op de verkoop aan de Gemeente Bergen gevallen kosten ad f 250,— niet door de Gemeente Bergen op partij Schabrucker kunnen worden verhaald;

Weigeren de door de Gemeente gevraagde voorziening om aan partij Schabrucker de verplichting op te leggen tot het respecteren van de pachtovereenkomsten, welke de Gemeente beweert te hebben gesloten met zeven landbouwers;

Wijzen af het verzoek van de Gemeente om een beslissing te nemen omtrent de vergoeding van de schade, welke uit de niet-nakoming van de door haar gestelde pachtovereenkomsten voor de zeven genoemde landbouwers zou voortvloeien;

Verstaan dat door Prof. Ir F. Hellinga, Hoogleraar aan de Landbouwhogeschool te Wageningen, een onderzoek wordt ingesteld naar de landbouwkundige toestand, waarin de ten processe bedoelde landbouwgronden, kadastraal bekend gemeente Bergen (L.), sectie D nummers 27, 2504 en 3511 (gedeeltelijk) zich hebben bevonden omstreeks 22 Juni 1951 en omstreeks 5 September 1953 en aan Ons in een schriftelijk rapport wordt uiteengezet op welk bedrag het verschil in waarde is te stellen, dat op de bedoelde tijdstippen aan die percelen gezamenlijk moet worden toegekend;

Houden iedere verdere uitspraak aan.

Aldus enz.

No. 141. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL,
30 Maart 1954 (i.z. Jan Hindrik Zwaferink).

Appellant niet ontvankelijk verklaard in zijn beroep, omdat hij redelijkerwijs eerder dan een maand voor de indiening van zijn beroepschrift van de litigieuse verkoop kennis heeft kunnen krijgen.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant, die de Duitse nationaliteit bezit, op de gronden, aangegeven in zijn appelrequest — waarvan de inhoud moet worden geacht, alhier geheel te zijn geïnserieerd — bij Ons beroep heeft ingesteld tegen de door het N.B.I., beherende het krachtens art. 3 lid 1 E 133 van rechtswege in eigendom op de Staat der Nederlanden overgegangene voormalige vermogen van appellant, geëffectueerde verkoop van de tot dat vermogen behoord hebbende gronden, gelegen aan de Nederlands-Duitse grens bij de gemeente Coevorden, op 20 September 1951 aan partij Eggen — blijkende uit de hier eveneens als geheel ingelast te beschouwen conclusie van antwoord van het N.B. ., dat het litigieuse perceel kadastraal bekend is Gemeente Coevorden, sectie F No 770 en een oppervlakte heeft van 2.59.90 ha en dat de koopprijs f 3.218,50 bedragen heeft —, hebbende appellant aan Ons verzocht, de bestreden verkoop te vernietigen;

Overwegende, dat het N.B.I. zowel schriftelijk — te weten: bij deszelfs bovengenoemde conclusie van antwoord — als mondeling ter terechtzitting tegen deze vordering verweer heeft gevoerd en bij conclusie van antwoord heeft geconcludeerd tot afwijzing van appellants vordering, kosten rechtens, hebbende het N.B.I. voorts ter terechtzitting bovendien nog een beroep gedaan op de tardiviteit van appellants beroep;

Overwegende, dat ook partij Eggen zowel schriftelijk — te weten: bij zijn hierboven, hier als geheel ingelast te beschouwen, verweerschrift — als mondeling ter terechtzitting verweer heeft gevoerd en heeft geconcludeerd:

primair: tot niet-ontvankelijkverklaring van appellant in zijn verzoek;

subsidiar: tot ontzegging aan appellant van zijn verzoek;

meer subsidiar: bij vernietiging van de koopovereenkomst: tot regeling door Ons van de gevolgen dier vernietiging, met name door vaststelling van een schadevergoeding te betalen door het N.B.I. en op te maken bij staat en te vereffenen volgens de wet;

een en ander met veroordeling van appellant c.q. het N.B.I. in de kosten van het geding;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat zowel het N.B.I. als partij Eggen zich hebben beroepen op de tardiviteit van het onderhavige appel en op grond daarvan appellant niet-ontvankelijk achten in zijn beroep;

Overwegende hieromtrent:

dat weliswaar dit beroep door het N.B.I. eerst is gedaan bij de mondelinge behandeling, doch zulks verder irrelevant is, aangezien Wij ook ambtshalve de al- dan niet-tardiviteit van ieder bij Ons aanhangig gemaakt appel moeten onderzoeken, zijnde de in het belang der rechtszekerheid voorgeschreven appeltermijn van een maand, genoemd in art. 43 lid 2 E 133, eveneens van toepassing op de appelprocedures, ex art. 11 lid 4 E 133 bij Ons aanhangig gemaakt, aangezien laatstgenoemde bepaling is een lex specialis ten opzichte van art. 43 als lex generalis;

Overwegende voorts, dat Ons bij het onderzoek in deze zaak is gebleken:

1°. dat door appellants gemachtigde Mr T. A. van Dijken reeds eerder — te weten: bij appelrequest van 8 Januari 1951 — namens appellant bij Ons een appelprocedure is aanhangig gemaakt met betrekking tot de litigieuse landbouwgrond, zijnde appellant bij genoemd appelrequest van 8 Januari 1951 bij Ons in beroep gekomen „tegen het besluit van het Nederlandse „Beheersinstituut om de in Nederland gelegen landbouwgrond bij de Neder- „lands-Duitse grens, voorheen eigendom van appellant en volgens de be- „palingen van het Besluit E 133 in eigendom overgegaan aan den Staat der „Nederlanden, te verkoopen c.q. tegen den verkoop zelf van dezen land- „bouwgrond, indien deze op den dag van” Onze „beschikking reeds mocht „hebben plaats gevonden,” luidende de volgende alinea in genoemd appel- request:

„De juiste datum van genoemd besluit is aan appellant niet bekend; hij „vernarn dezer dagen, dat tot verkoop zou zijn besloten.”:

2°. dat dit door Mr T. A. van Dijken namens appellant bij bovengenoemd appelrequest van 8 Januari 1951 ingediend beroep is ingetrokken bij brief van Mr T. A. van Dijken van 1 Mei 1951, tengevolge van welke intrekking het beroep van appellant tegen het besluit tot verkoop van zijn grond is ge- royeerd;

3°. dat vervolgens het sub factie nader omschreven litigieuse perceel door het N.B.I. q.q. de Staat is verkocht aan partij Eggen op 20 September 1951;

Overwegende, dat uit het bovenstaande volgt, dat appellant reeds begin Januari 1951 kennis droeg van het voornemen van het N.B.I. tot verkoop van de tot appellants vermogen behorende grond;

Overwegende, dat door appellants gemachtigde tijdens de mondelinge be- handeling is gesteld, dat het appelrequest van 8 Januari 1951 op 1 Mei 1951 is ingetrokken omdat was gebleken, dat er door de Regering een verbod was uitgevaardigd om voormalige Duitse landerijen, gelegen binnen een strook van 5 km langs de Nederlands-Duitse grens, te verkopen, weshalve er geen gevaar meer te duchten was voor verkoop van appellants gronden;

dat appellant van de verkoop in beroep is gegaan binnen een maand nadat hij daarvan — door bij het N.B.I. na zijn ontvijanding te informeren naar de toestand van het vermogen — kennis heeft gekregen;

Overwegende hieromtrent, dat appellant moest weten en zonder twijfel ook wist, dat de door hem bedoelde verkoopstop een tijdelijke maatregel was, zodat daardoor het gevaar van verkoop van zijn gronden geenszins definitief was geëlimineerd;

dat, voorzover dit aan de aandacht van appellant zou zijn ontsnapt, de mededelingen van de zijde der Regering bij de behandeling van het wetsont- werp houdende regelen met betrekking tot de bestemming van het vijandelijk vermogen en wijziging van enige bepalingen van het Besluit Vijandelijk Ver- mogen in de Tweede Kamer der Staten-Generaal daaromtrent iedere twijfel wegnamen en volkomen duidelijk maakten, dat de verkoopstop niet zou wor- den gehandhaafd;

dat immers bij de behandeling van dit wetsontwerp door de Minister van Justitie op 9 Mei 1951 aan de Tweede Kamer blijkens de Handelingen is medegedeeld, dat „de Nederlandse Regering het nutteloos heeft geacht om- trent het vraagstuk der grenslanderijen verder te zoeken naar een zekere tegemoetkoming aan Duitse wensen. . . . De Regering heeft er derhalve van afgezien in deze enige stappen te ondernemen”, waaraan werd toegevoegd: „Daarom meen ik, dat het op de weg der Regering ligt om nu op dezelfde wijze voorzichtiglijk voort te gaan en ook de kwestie van de grensboeren naar de normen der ontvijanding in redelijke zin verder op te lossen.”; dat daarop in de motie-Roolvink de wenselijkheid werd bepleit van een milde houding ten opzichte van de confiscatie van de tot het bedrijf van grensboeren be- horende gronden, welke motie wederom werd ingetrokken op grond van de door de indiener verkregen overtuiging, dat een milde beoordeling van door deze grensboeren ingediende ontvijandingsverzoeken plaats zou hebben;

Overwegende, dat appellant ook op grond van de hiervoren aangehaalde mededelingen van de Regering er ernstig rekening mee diende te houden, dat alsnog uitvoering zou worden gegeven aan het voornemen tot verkoop van appellants gronden;

dat appellant desondanks niets heeft verricht en geen enkele poging heeft gedaan te ervaren, of het N.B.I. de voorgenomen verkoop voornemens was door te zetten, dan wel reeds tot effectueering van de verkoop was overgegaan;

Overwegende, dat de appeltermijn van een maand niet slechts ingaat op het tijdstip, waarop belanghebbende kennis heeft gekregen van de door hem aangevochten beslissing of handeling van het N.B.I., doch mede op het tijdstip waarop belanghebbende redelijkerwijs kennis heeft kunnen krijgen van die beslissing of handeling;

dat de voor de verkoop van Duitse grenslanderijen tijdelijk uitgevaardigde verkoopstop appellant, nu hij reeds begin Januari 1951 van de voornemens tot verkoop van zijn landerijen kennis droeg, niet had behoren te weerhouden zich op de hoogte te stellen van hetgeen er verder ten aanzien van de tot zijn vermogen behorende grond werd beslist;

dat Wij dan ook van oordeel zijn, dat appellant veel eerder dan één maand voor de indiening van zijn appelrequest van 31 Juli 1953 redelijkerwijs kennis heeft kunnen krijgen van de litigieuze verkooptransactie, welke reeds op 20 September 1951 bij notariële acte werd geëffectueerd;

Overwegende, dat Wij op grond van het bovenstaande van oordeel zijn, dat het onderhavige beroep tardief is ingesteld en dat appellant uit dien hoofde in zijn beroep niet-ontvankelijk zal moeten worden verklaard;

Overwegende tenslotte, dat Wij appellant als de in het ongelijk gestelde partij zullen moeten veroordelen in de kosten van het geding;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Verklaren appellant niet-ontvankelijk in zijn beroep;

Veroordelen enz.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Afdeling Effectenregistratie.	
Mededelingen van de Afdeling	121
Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit herstel rechtsverkeer	121
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	124
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut	126
Circulaires van het Nederlandse Beheersinstituut, gericht aan de hoofden van de bijkantoren	127
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	127
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113 c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer	128
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 54/405 t/m 54/409	pag. 1025/1040

AFDELING EFFECTENREGISTRATIE

Mededelingen van de Afdeling

No. 236. Secretariaat.

De Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel deelt mede, dat aan haar Secretaris Mr. C. G. Polvliet met ingang van 1 April 1954, op zijn verzoek in verband met het aanvaarden van een andere werkkring, eervol ontslag is verleend uit de dienst van de Raad voor het Rechtsherstel.

De leiding van haar Secretariaat is van voornoemde datum af als volgt samengesteld:

Secretaris	:	Mr. P. J. H. J. Stulemeijer
Adjunct-Secretarissen:		Ph. Mendera
		Mr. E. A. I. Theil-Goldschmidt
	en	Mr. G. N. J. van Wees.

2 April 1954.

Uitspraken der Afdeling op grond van de bepalingen van Hoofdstuk IV van het Besluit Herstel Rechtsverkeer

No. 162. RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL, Afdeling Effectenregistratie (Volledige Afdeling), 25 Maart 1954.

Gemis aan goede trouw in de zin van art. 53 E 100 sluit geenszins een regresvordering tegen de verkoper uit.

In casu moet verzoekster zich echter bewust zijn geweest van het gevaar voor uitwinning bij normale rechtsverhoudingen; gezien de

door haar in de verhandeling van „Joodse” effecten ingenomen positie moet redelijkerwijs worden aangenomen, dat zij op eigen bate en schade heeft gekocht, zodat zij noch op schadevergoeding noch op vergoeding van de koopprijs aanspraak kan maken, zelfs niet, indien verweerders zouden hebben geweten, dat de door hen geleverd wordende stukken uit „Joods” bezit afkomstig waren.

In de zaak:

C.V. *Rebholz'* Bankierskantoor te Amsterdam. Gemachtigde: Mr. E. J. Kort-hals Altes, *verzoekster*,

contra:

1. *H. F. Grossouw Jr.* te Amsterdam. Gemachtigde: Mr. E. J. Dommering.
2. *Rotterdamsche Bank N.V.* te Rotterdam. Gemachtigde: Mr. N. J. Vonck.
3. *W. C. van der Wal* te Amsterdam. Gemachtigde: Mr. A. E. Koefoed.
4. *Firma Bosch & Co.* te Amsterdam, *verweerders*

geeft de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel de volgende beslissing:

Gezien de stukken;

Gehoord partijen;

Overwegende, dat de C.V. *Rebholz'* Bankierskantoor (hierna te noemen: *Rebholz*) verweerders heeft aangesproken tot vergoeding van de door haar geleden schade tengevolge van de uitwinning van *verzoekster* met betrekking tot

158 à f 1000,— 6 % Cum. pref. winstdelende toonderaandelen Gebr. Gerzon's Modemagazijnen N.V. nos. 1932/1950, 1734, 1754/1760, 1768/1770, 1786/1789, 1796/1805, 1808/1817, 1824/1830, 1833/1842, 1845, 1855/1857, 722, 731, 468, 1255, 1272, 1692, 1703, 1870/1925, 1951/1957, 1144, 1991, 1993, 1998, 1999, 1959, 1960, 1926/1931

welke uitwinning heeft plaatsgehad krachtens beslissing der Afdeling d.d. 16 April 1947;

Overwegende, dat bij de mondelinge behandeling *Rebholz* haar eis met betrekking tot 138 aandelen, welke ingevolge adresverlening van *Grossouw* rechtstreeks door *Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat* aan haar zijn geleverd, heeft ingetrokken;

dat zij voorts haar eis tot schadevergoeding met betrekking tot veertien aandelen, welke rechtstreeks door *Grossouw* zijn geleverd, heeft gewijzigd in een eis tot teruggave van de koopsom dezer effecten;

dat zij met betrekking tot de overige 6 aandelen haar claim tegen *Grossouw* intrekt, doch dat zij ten aanzien van:

- a. 2 dezer aandelen de *Rotterdamsche Bank* voor volledige schadevergoeding aanspreekt, aangezien deze 2 aandelen aan de *Rotterdamsche Bank* tengevolge van adresverlening door *Liro* waren verkocht en geleverd en de *Rotterdamsche Bank* derhalve heeft geweten, dat zij stukken van ongedelijke herkomst aan *verzoekster* verkocht en leverde;
- b. 1 aandeel, hetwelk niet rechtstreeks door *Liro* aan de *Rotterdamsche Bank* werd geleverd, teruggave van de koopprijs vordert van genoemde bank;
- c. 2 aandelen, welke haar geleverd zijn door *W. C. van der Wal*, van deze volledige schadevergoeding eist, voorzover deze de stukken rechtstreeks van *Liro* heeft verkregen resp. teruggave van de koopprijs, voorzover zulks niet het geval is;
- d. 1 aandeel, hetwelk haar geleverd is door de *firma Bosch & Co.* van deze schadevergoeding resp. teruggave van de koopprijs eist overeenkomstig het gestelde sub c;

Overwegende, dat tweede verweerster heeft aangevoerd, dat de Afdeling te

dezer zake onbevoegd zou zijn, aangezien de beweerde vorderingen volgens artikel 16 van het Reglement voor den Effectenhandel van de Vereeniging voor den Effectenhandel aanhangig zouden moeten worden gemaakt bij de Commissie voor de Geschillen dier Vereeniging;

dat, daargelaten of hier in de zin van genoemd artikel 16 sprake is van een geval van levering van een stuk, waaraan reeds vóór de levering enig ander gebrek dan dat van uitloting kleefde, een dergelijke reglements-bepaling niet kan afdoen aan de bevoegdheid van de Raad voor het Rechts-herstel, zoals ook blijkt uit artikel 38 van het Besluit herstel rechtsverkeer;

Overwegende, dat tweede verweerster voorts de bevoegdheid van de Afdeling in twijfel heeft getrokken, omdat artikel 54 lid 2 van het Besluit spreekt van „kan” en „noodzakelijk”;

dat genoemde bepaling, sprekende van „in verband met”, naar hoofdstuk II van het Besluit, waaronder artikel 26, niet slechts verwijst, wanneer toepassing hiervan noodzakelijk is om tot een herstelbeslissing te komen, maar ook wanneer belanghebbenden — de bij de uitwinning betrokken partijen en derden — over de regeling der rechtsgevolgen van het herstel twisten, zoals in casu het geval is;

Overwegende, dat tweede verweerster heeft aangevoerd, dat verzoekster van de beslissing van de Afdeling van 16 April 1947 niet heeft geappelleerd en daardoor onvoorwaardelijk heeft berust in de afwijzing van de stellingen, dat verzoekster in regelmatig beursverkeer zou hebben gekregen en te goeder trouw zou zijn geweest;

dat, aangezien verweerster niet heeft betoogd, dat verzoekster op onjuiste gronden is uitgewonnen, niet valt in te zien, waarom die berusting op zichzelf aan verzoeksters vorderingen in de weg zou staan;

Overwegende, dat verzoekster terecht heeft gesteld, dat gemis aan goede trouw in de zin van artikel 53 van het Besluit — welk gemis in beginsel aanwezig is wanneer de tegenwoordige bezitter zelf of degene, die in zijn opdracht voor hem heeft gekregen, een onderzoek heeft verzuimd, waartoe hij redelijkerwijs was gehouden — geenszins een regresvordering tegen de verkoper uitsluit;

dat evenwel verzoekster, in Augustus 1944 een grote post aandelen in een algemeen als „Joods” bekend staande vennootschap kopende, zich rekenschap moet hebben gegeven van de waarschijnlijkheid, dat deze aandelen uit „Joods” bezit stamden, zodat zij heeft gekocht hoewel zij zich het gevaar voor uitwinning bij terugkeer van normale rechtsverhoudingen moet zijn bewust geweest;

Overwegende, dat verzoekster heeft betoogd, dat de koper, ook al zou hij het gevaar voor uitwinning gekend hebbende, geen aanspraak op verdere schadevergoeding kunnen maken, toch wel recht heeft op restitutie van de door de verkoper ontvangen koopprijs, en voorts dat de koper in ieder geval recht op volledige schadevergoeding heeft, indien de verkoper wist, dat de door hem geleverd wordende stukken gespolieerd waren;

dat evenwel hij, die op eigen bate en schade heeft gekocht, in geen geval aanspraak kan maken op schadevergoeding, noch ook op restitutie van de koopprijs;

dat, gezien de positie, welke verzoekster in de verhandeling van „Joodse” effecten innam, redelijkerwijs moet worden aangenomen, dat zij in de onderhavige gevallen op eigen bate en schade heeft gekocht;

dat dit ook moet worden aangenomen in die gevallen, waarin de verweerders zelf wisten, dat de door hen geleverd wordende stukken uit „Joods” bezit afkomstig waren;

Overwegende, dat op deze grond verzoeksters vorderingen in ieder geval moeten worden afgewezen, zodat hetgeen partijen verder nog over en weer hebben aangevoerd, buiten beschouwing kan blijven;

BESLISSENDE:

Wijst af alle door de C.V. Reholz' Bankierskantoor tegen verweerders ingediende vorderingen.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

MINISTERIE VAN FINANCIËN.

Vijf en twintigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer. Verbetering.

In bovengenoemde bekendmaking van de Minister van Financiën d.d. 12 Januari 1954, no. 147, Generale Thesaurie, Directie Bewindvoering, gepubliceerd als Bijvoegsel van de Nederlandse Staatscourant van Woensdag 20 Januari 1954, no. 13 moet op pag. 6, 1ste kolom, de laatste serie gelezen worden als: *Serie K*, moet op pag. 11, 5de kolom, in (*Vervolg Codenummer 1883*), het 38ste getal van boven luiden: 10.287, terwijl op pag. 12, in de 3de kolom van (*Code-nummer 1967*) het 5de getal van boven moet zijn: 42.190.

(Ned. Stert. 22 April 1954, no. 77).

MINISTERIE VAN FINANCIËN.

Zes en twintigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

3 April 1954 / No. 58 / Generale Thesaurie / Directie Bewindvoering.

De Minister van Financiën,

Gelet op het bepaalde in artikel 64 jo artikel 63, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer;

Maakt bekend,

dat de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel hem opgave heeft gedaan van een aantal effecten, als hieronder omschreven en genummerd, ten aanzien waarvan niet is voldaan aan de verplichting, als bedoeld in artikel 63, lid 2, van het genoemde Besluit:

.....
.....

dat de bovenstaande effecten hun geldigheid verliezen krachtens het bepaalde in artikel 64, lid 3, van het Besluit herstel rechtsverkeer, met ingang van de datum, waarop deze bekendmaking in de Nederlandse Staatscourant wordt geplaatst;

dat verdere bekendmakingen zullen volgen, welke mede betrekking kunnen hebben op dezelfde soorten effecten, als hierboven zijn vermeld;

dat deze bekendmaking geen betrekking heeft op de na 31 Januari 1946, doch vóór deze publicatie met vergunning van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel uitgegeven duplicaat-effecten, en dat zij voor laatstbedoelde gevallen dus uitsluitend betrekking heeft op de originele stukken;

en bepaalt.

dat de bovenstaande bekendmaking zal worden gepubliceerd in binnen- en buitenlandse dagbladen en periodieken, voor zover zulks door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel zal worden nodig geoordeeld.

's-Gravenhage, 3 April 1954.

De Minister van Financiën,
J. VAN DE KIEFT.

(Ned. Stert. 15 April 1954, No. 74).

MINISTERIE VAN FINANCIËN.

Zeven en twintigste gedeeltelijke bekendmaking door de Minister van Financiën van effecten, als bedoeld in artikel 64, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer.

3 April 1954 / No. 59 / Generale Thesaurie / Directie Bewindvoering.

De Minister van Financiën.

Gelet op het bepaalde in artikel 64 jo artikel 63, lid 2, van het Besluit herstel rechtsverkeer;

Maakt bekend,

dat de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel hem opgave heeft gedaan van een aantal effecten, als hieronder omschreven en genummerd, ten aanzien waarvan niet is voldaan aan de verplichting, als bedoeld in artikel 63, lid 2, van het genoemde Besluit:

.....

dat de bovenstaande effecten hun geldigheid verliezen krachtens het bepaalde in artikel 64, lid 3, van het Besluit herstel rechtsverkeer, met ingang van de datum, waarop deze bekendmaking in de Nederlandse Staatscourant wordt geplaatst;

dat verdere bekendmakingen zullen volgen, welke medebetrekking kunnen hebben op dezelfde soorten effecten, als hierboven zijn vermeld;

dat deze bekendmaking geen betrekking heeft op de na 31 Januari 1946, doch vóór deze publicatie met vergunning van de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel uitgegeven duplicaat-effecten, en dat zij voor laatstbedoelde gevallen dus uitsluitend betrekking heeft op de originele stukken;

en bepaalt,

dat de bovenstaande bekendmaking zal worden gepubliceerd in binnen- en buitenlandse dagbladen en periodieken, voor zover zulks door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel zal worden nodig geoordeeld.

's-Gravenhage, 3 April 1954.

De Minister van Financiën,
 J. VAN DE KIEFT.

(Ned. Stprt. 15 April 1954, No. 74).

MINISTERIE VAN FINANCIËN

Rectificatie van bekendmakingen door de Minister van Financiën van Effecten, als bedoeld in artikel 64 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer.

25 Januari 1954 / No. 151 / Generale Thesaurie / Directie Bewindvoering
 De Minister van Financiën,

Gelet op het bepaalde in artikel 64 van het Besluit herstel rechtsverkeer;

Maakt bekend,

dat de hieronder nader aan te duiden bekendmakingen, als bedoeld in artikel 64 van het Besluit herstel rechtsverkeer, met betrekking tot de volgende effecten als niet gedaan moeten worden beschouwd, en dat deze effecten derhalve door die bekendmakingen hun geldigheid *niet* hebben verloren:

opgenomen in de *negende* gedeeltelijke bekendmaking in de *Nederlandse Staatscourant* d.d. 2 October 1952, no. 192:

.....

opgenomen in de *elfde* gedeeltelijke bekendmaking in de *Nederlandse Staatscourant* d.d. 19 November 1952, no. 226:

.....

opgenomen in de *vijftiende* gedeeltelijke bekendmaking in de *Nederlandse Staatscourant* d.d. 15 Met 1953, no. 92:

.....

opgenomen in de *zeventiende* gedeeltelijke bekendmaking in de *Nederlandse Staatscourant* d.d. 25 Juni 1953, no. 120:

.....

opgenomen in de *achttiende* gedeeltelijke bekendmaking in de *Nederlandse Staatscourant* d.d. 13 Augustus 1953, no. 155:

.....

opgenomen in de *twintigste* gedeeltelijke bekendmaking in de *Nederlandse Staatscourant* d.d. 4 September 1953, no. 171;

opgenomen in de *een en twintigste* gedeeltelijke bekendmaking in de *Nederlandse Staatscourant* d.d. 30 October 1953, no. 211;

dat in de *twaalfde* gedeeltelijke bekendmaking in de *Nederlandse Staatscourant* d.d. 14 Januari 1953, no. 9, op blz. 10, 3e kolom, staat vermeld:

hetgeen moet zijn:

dat in de *vijftiende* gedeeltelijke bekendmaking in de *Nederlandse Staatscourant* d.d. 15 Mei 1953, no. 92, op blz. 16, 1ste kolom, boven:

staat vermeld:

hetgeen moet zijn:

dat in de *drie en twintigste* gedeeltelijke bekendmaking in de *Nederlandse Staatscourant* d.d. 9 December 1953, no. 239, op blz. 2, 3e kolom, boven:

staat vermeld:

hetgeen moet zijn:

En bepaalt,

dat de bovenstaande bekendmaking zal worden gepubliceerd in binnen- en buitenlandse dagbladen en periodieken, voorzover zulks door de Afdeling Effectenregistratie van de Raad voor het Rechtsherstel zal worden nodig geoordeeld.

's-Gravenhage, 25 Januari 1954.

De Minister van Financiën,
Voor de Minister,
De Secretaris-Generaal,
Van den Dries.

(Nederlandse Stert van 6 Mei 1954 No. 86)

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTS-PERSONEN

Mededelingen van het Nederlandse Beheersinstituut

Definitieve erkenning vorderingen V.V.R.A.

(Vgl. Rechtsherstel III, no. 10, IV nos 4, 5, 7, 8, 9, 11 en 12, V nos 1 t/m 7, 9, t/m 13, 16 t/m 18, VI nos 3, 4, 6, 8, 11, 14, 15, 18, 20, 22, 23 en 26, VII nos 3, 5, 12, 16, 19 en 21, VIII nos 2, 6 en 8).

In de Nederlandse Staatscourant van 17 Maart 1954, No 53, is opgenomen de lijst no. 156 en in de Nederlandse Staatscourant van 13 April 1954, No. 72 de lijst no 157 van de door het Nederlandse Beheersinstituut definitief erkende vorderingen, welke door de beheerders-vereffenaars van de V.V.R.A. voorlopig waren erkend. In de publicaties wordt er op gewezen, dat van het besluit tot erkenning binnen een maand na de bekendmaking beroep mogelijk

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 54/405

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
22 Juni 1953 (Mrs Scholten, van Walsem en Wery).

Verzoekers vader heeft in 1942 zijn testament, waarin gerequesteerde als erfgename was gesteld, veranderd en verzoeker tot enig erfgenaam benoemd. Door de oorlogsomstandigheden was hij niet in de gelegenheid om dezelfde wijziging aan te brengen in de begunstigingsclausule van een polis van levensverzekering, waarbij gerequesteerde in 1931 als begunstigde was aangewezen.

De Raad neemt onder de ten processe bewezen omstandigheden aan, dat het ook in de bedoeling van verzoekers vader heeft gelegen om gerequesteerde als begunstigde te vervangen door zijn zoon.

De rechtsbetrekking waarvan wijziging wordt verzocht is niet tot stand gekomen in 1931 door de aanwijzing van gerequesteerde als begunstigde, doch in 1944 door het overlijden van de verzekeringnemer, zodat de Raad bevoegd is.

Verzoek toegestaan en verzoeker als eerste begunstigde aangemerkt.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) artt. 23 en vlg.).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.

Gezien het op 28 November 1950 ontvangen verzoekschrift, met bijlagen, van A. J. N., wonende te Amsterdam, verzoeker en aanvankelijk verweerder in reconventie, gemachtigde Mr J. Slijper, advocaat en procureur te Rotterdam, zomede de memorie van antwoord en van eis in reconventie van het *Nederlandse Beheersinstituut*, gevestigd te 's-Gravenhage, beherende het oorspronkelijk aan de Staat der Nederlanden vervallen vermogen van L.-F., aanvankelijk gerequesteerde en eiser in reconventie, gemachtigde aanvankelijk Mr. J. Lubbers, later Mr. J. J. B. van der Mandere, beiden advocaat en procureur te Amsterdam, later vervangen door a. E. L. E. F. voornoemd,

wonende te Amsterdam, in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met W. J. L., en b. W. J. L., wonende te Amsterdam, tot bijstand van zijn voornoemde echtgenote, gerequesteerden, en het schriftelijk antwoord van de naamloze vennootschap N.V. *Levensverzekering Maatschappij van „De Nederlanden”* van 1845, gevestigd te 's-Gravenhage, mede-gerequesteerde, gemachtigde Mr. W. K. G. Rebel, procuratiehouder van „de Nederlanden” voornoemd;

Gezien de overige stukken van het geding, waaronder een brief van F. en L. voornoemd dd. 5 September 1952, zomede een brief van de gemachtigde van verzoeker dd. 18 September 1952, beide brieven gericht aan deze Kamer van de Raad en ontvangen na de mondelinge behandeling der zaak;

Gehoord partijen, verzoeker in persoon en bij monde van zijn gemachtigde, het Beheersinstituut en „de Nederlanden” bij monde van hun gemachtigden en F. in persoon;

TEN AANZIEN VAN DE FEITEN:

Overwegende, dat verzoeker — A. J. N. — bij zijn voormeld verzoekschrift heeft gesteld, in hoofdzaak:

dat verzoekers vader, L. N., laatstelijk gewoonde hebbende te Amsterdam, op of omstreeks 11 Februari 1944 is overleden te Auschwitz;

dat deze en verzoekers moeder, mevrouw S. H., overleden op 21 Mei 1943 te Sobibor, van tafel en bed gescheiden waren;

dat verzoekers vader vele jaren een verhouding heeft gehad met mejuffrouw E. L. E. F., thans gehuwd met W. J. L., beiden wonende te Amsterdam;

dat deze mejuffrouw F., geboren op 31 Juni 1904 te Dresden (Duitsland), vóór haar eerste huwelijk, op 5 Februari 1941 gesloten met A. t. B., de Duitse nationaliteit had en door dit huwelijk de Nederlandse nationaliteit verkreeg, doch deze op 18 November 1945 verloren heeft op grond van het K.B. F 278, waardoor zij thans (lees: op 28 November 1950), niettegenstaande een tweede huwelijk met J. J. t. P. en een derde huwelijk met W. J. L., vijandelijk onderdaan is;

R

dat mejuffrouw F. in tweede echt met t. P. was gehuwd buiten elke gemeenschap van goederen en het vermogen, dat zij bezat vóór haar derde huwelijk, op 20 Augustus 1949 gesloten met L. zonder het maken van huwelijksvoorwaarden, waaronder de na te noemen polis van levensverzekering, krachtens art. 3, lid 1, E 133 aan de Staat der Nederlanden was vervallen, zodat dit vermogen op grond van art. 10, lid 1, E 133 van rechtswege onder beheer staat van het Nederlandse Beheersinstituut, ten deze gerequestreerde;

dat verzoekers vader op 4 December 1924 een overeenkomst van levensverzekering had gesloten onder polis nr. 29157 met de Levensverzekering Maatschappij van „de Nederlanden” van 1845, tot een bedrag aan verzekerd kapitaal van f 10.000.—, in welke polis oorspronkelijk als begunstigde werd aangewezen zijn echtgenote of, indien deze mocht zijn overleden, zijn erfgenamen;

dat deze begunstigingsclausule op 1 Juli 1929 aldus is gewijzigd, dat de uitkering van het verzekerde kapitaal zou geschieden aan requestrant;

dat op 18 Juli 1931 een nieuwe begunstigingsclausule op de polis is gesteld, krachtens welke de uitkering zou geschieden „aan zijne aanstaande echtgenote Mejuffrouw E. F.” of, indien deze mocht zijn overleden, aan requestrant of, indien ook deze mocht zijn overleden, aan de erfgenamen van de verzekerde;

dat verzoekers vader voorts bij testament van 5 April 1932, verleden voor notaris A. Bonga te Amsterdam, tot enige erfgename van het beschikbare gedeelte zijner nalatenschap heeft benoemd mejuffrouw F. (door welk testament requestrant dus op de legitieme portie werd gesteld);

dat mejuffrouw F., zoals hiervoren gesteld, op 5 Februari 1941 is gehuwd met A. t. B., welk huwelijk op 17 Februari 1942 door echtscheiding werd ontbonden;

dat dit huwelijk met t.B. een „schijnhuwelijk” was, gesloten mede op instigatie van verzoekers vader, omdat zowel deze als mejuffrouw F. prefereren, dat zij de Nederlandse nationaliteit zou bezitten;

dat op 23 December 1942 mejuffrouw F. is hertrouwd met t. P., op 20 Januari 1946 te Amsterdam overleden, welk huwelijk in tegenstelling tot dat met t. B. een reëel huwelijk was, en ver-

zoekers vader van het voornemen tot dit huwelijk reeds vele maanden tevoren heeft geweten;

dat het gedrag van mejuffrouw F. ten opzichte van requestrants vader na haar kennismaking omstreeks eind 1941/begin 1942 met t. P. voor erflater aanleiding was op zijn toekomstige trouwplannen terug te komen en bij testament, op 17 October 1942 voor notaris A. Bonga te Amsterdam verleden (een tijdstip, waarop notarissen voor Joden eigenlijk geen testament meer mochten verlijden), zijn testament van 5 April 1932 te herroepen;

dat bij dit testament van 17 October 1942 requestrant werd benoemd tot enig erfgenaam van zijn vader;

dat requestrant in verband met het in het vorenstaande aangeduide „gedrag” van mejuffrouw F. wil mededelen, dat mejuffrouw F. nagenoeg alle elflaters meubelen en goederen in bewaring heeft gehad en deze te eigen bate heeft verkocht, en requestrant zich dienaangaande al zijn rechten jegens mejuffrouw F. c.q. jegens haar (voormalig) vermogen voorbehoudt;

dat in het najaar 1942, toen verzoekers vader (juist wegens de relatie van mejuffrouw F. met t. P. en haar daardoor veranderd gedrag) zijn testament van 1932 wijzigde, — op welk tijdstip polissen van levensverzekering (nl. reeds sedert Mei 1942) moesten zijn ingeleverd bij Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat — een wijziging van de begunstigingsclausule op bovengenoemde polis van erflater niet meer mogelijk was en dat, ware zulks mogelijk geweest, L. N. waarschijnlijk redenen zal hebben gehad in deze zaak niet te roeren;

dat in het bovenstaande aanleiding moge zijn gelegen wijziging te brengen in de rechtsbetrekkingen, die ingevolge begunstigingsclausule dd. 18 Juli 1931 op de polis nr. 29157 van „de Nederlanden” van 1845 bestaan hebben tussen mejuffrouw F. c.q. thans bestaan tussen de door het Nederlandse Beheersinstituut vertegenwoordigde Staat der Nederlanden en de Levensverzekering Maatschappij van „de Nederlanden” van 1845, waardoor mejuffrouw E. L. E. F. met het overlijden van verzoekers vader creditrice is geworden van „de Nederlanden” van 1845, immers deze rechtsbetrekkingen behoren te worden nietigverklaard en requestrant moet worden beschouwd als in de plaats van mejuffrouw F. te

zijn aangewezen als begunstigde van de genoemde polis;

dat requestrant „de Nederlanden” van 1845 als mede-requestreerde in dit geding betreft, teneinde als gevolg van het van de Raad hierna te verzoeken ingrijpen door de Raad te worden veroordeeld tot uitbetaling van de verzekerde som, althans van het daarvan pro resto opeisbare bedrag, aan requestrant;

dat toch „de Nederlanden” van 1845 zich op het standpunt stelt onder de gegeven omstandigheden niet aan requestrant te kunnen uitbetalen;

Overwegende, dat verzoeker op deze gronden de Raad heeft verzocht: in bovengestelde rechtsbetrekkingen te willen ingrijpen in dezer voege, dat deze aldus gewijzigd zullen worden vastgesteld, dat requestrant moet worden beschouwd als begunstigde in de polis van levensverzekering nr. 29157, afgesloten door L. N. dd. 4 December 1924 met de N.V. Levensverzekering Maatschappij van „de Nederlanden” van 1845, in de plaats van mejuffrouw E. F.; en de mede-gerequestreerde, de N.V. Levensverzekering Maatschappij „de Nederlanden” van 1845, zal worden veroordeeld aan requestrant uit te betalen al hetgeen begunstigde(n) tot de verzekeringspenningen gerechtigd is (zijn) van „de Nederlanden” van 1845 te vorderen; met veroordeling van het Nederlandse Beheersinstituut in de kosten van deze procedure, daaronder begrepen de kosten aan de zijde van mede-gerequestreerde, wordende door requestrant geen veroordeling van mede-gerequestreerde verzocht in de proceskosten, indien mede-gerequestreerde zich aanstonds zal refereren aan het oordeel van de Raad en Afdeling; en verder met veroordeling van mede-gerequestreerde tot betaling boven het tot uitkering komende bedrag van een rente over dat bedrag van de datum van indiening van dit verzoekschrift af tot aan die van de betaling tot zodanig percentage als de Raad naar billijkheid zal vermenen te behoren;

Overwegende, dat het Beheersinstituut bij haar voormelde memorie van antwoord heeft gesteld, in hoofdzaak; dat mevrouw L.-F., destijds nog ongehuwd, in 1929 heeft kennis gemaakt met wijlen de vader van requestrant, wiens echtgenote hem (reeds tevoren) verlaten had;

dat tussen beiden is ontstaan een liefdes-betrekking, die ongetwijfeld

zou hebben geleid tot een huwelijk, ware het niet, dat mevrouw N.-H. dit onmogelijk maakte door niet te willen toestemmen in een echtscheiding;

dat daarom de samenleving tussen wijlen de heer N. en thans mevrouw L.-F., hoewel beide partijen een huwelijk ernstig begeerden, formeel niet meer kon zijn dan het leven in een „verhouding”;

dat wijlen de heer N. mevrouw L.-F. reeds in 1932 benoemde tot zijn erfgename en haar ook aanwees als begunstigde tot de uitkering op de litigieuze polis;

dat mevrouw L.-F. reeds vóór de bezetting van Nederland ernstige moeilijkheden begon te ondervinden met de Gestapo, omdat zij als „Duitsche” samenleefde met een „Jood”;

dat, toen de Duitsers Nederland binnenvielen, wijlen de heer N. en Mevrouw L.-F. afspraken, dat deze voor de leus zou trouwen met een Nederlander om aan alle gevaren, aan haar positie verbonden, te ontkomen;

dat dit eerste huwelijk was zuiver een schijnhuwelijk en de hier behulpzame heer t. B. zich begin 1942 weer van mevrouw L.-F. liet scheiden, omdat hij meende genoeg gedaan te hebben;

dat daarna (tegen de verwachting in) de moeilijkheden met de Gestapo opnieuw begonnen en mevrouw L.-F. na enige maanden te horen kreeg, dat zij verplicht was voor de „Arbeits-einsatz” naar Duitsland te gaan;

dat mevrouw L.-F. dit heeft kunnen verhinderen door een tweede „schijn”-huwelijk aan te gaan met de in het request genoemde heer t. P., hetwelk in December 1942 gesloten werd;

dat in de periode, vóórafgaande aan het tweede schijnhuwelijk valt de wijziging van het testament, waarop requestrant doelt; dat wijlen de heer N. nml. over dit tweede schijnhuwelijk, waarvan hij de noodzaak niet zo inzag als mevrouw L.-F., aanvankelijk niet is te spreken geweest;

dat vrij kort daarna, toen mevrouw L.-F. de heer N. in kennis had gebracht met de heer t. P., de heer N. begon te begrijpen, waarom mevrouw L.-F. ook dit tweede schijnhuwelijk had moeten sluiten, en hij er geheel mede verzoend raakte;

dat het hem toen aan de gelegenheid heeft ontbroken zijn testament opnieuw ten gunste van mevrouw L.-F. te wijzigen, wat begrijpelijk is, als men

zich herinnert hoe in die jaren langzamerhand maar zeker het nemen van dat soort maatregelen voor de joden moeilijker werd;

dat in begin 1943 de heer N. is moeten onderduiken op een adres in de buurt van 's-Gravenhage, dat mevrouw L.-F. hem daar iedere week ging bezoeken, hem voorzigt ten koste van haar eigen schaarse middelen van al het nodige (geld, eten, distributiekaarten, schoenen etc.), maar alweer bij dit werk bleek te worden nagegaan door de Gestapo; dat mevrouw L.-F. de heer N. voor het laatst bezocht op 5 December 1943, want op 8 December 1943 werd zij gearresteerd door de Gestapo; dat zij, na 3½ maand aan de Amstelveenscheweg en een paar weken in Scheveningen te hebben vertoefd, naar Breslau werd overgebracht in de gevangenis (alles enkel en alleen omdat zij „een jood” had geholpen); dat de heer t. P. als haar toenmalige wettige „echtgenoot” toen kans heeft gezien haar weer uit de gevangenis in Breslau vrij te krijgen; dat, toen zij terugkwam in Nederland, zij de heer N. echter niet meer gezien heeft, want deze was ondertussen naar Auschwitz overgebracht;

dat uit het bovenstaande wel heel duidelijk blijkt dat er geen enkele grond bestaat om op het verzoek van requestrant in te gaan;

dat wijlen de heer N. en mevrouw L.-F. jaren lang een zeer gelukkig leven met elkander hebben gehad; dat zij in heel moeilijke omstandigheden zich grote opofferingen en gevaren voor hem heeft getroost: dat de wijziging in het testament is geschied in een moment, dat hij een houding van mevrouw L.-F., die hij later volkomen begreep en accepteerde, niet goed begreep; dat, had hij werkelijk serieus bedoeld mevrouw L.-F. haar aanspraken op de levensverzekering te ontnemen, hij, ook al kon dit misschien niet meer door een aantekening op de polis, dat eenvoudig had kunnen bereiken door of aan zijn zoon of aan de notaris of aan een andere vertrouwde derde een brief met een verzoek van die strekking in bewaring te geven;

Overwegende, dat het Beheersinstituut op deze gronden heeft geconcludeerd tot afwijzing van het gevorderde en zijnerzijds heeft ingesteld een eis in reconventie — die later is ingetrokken —, kosten rechtens;

Overwegende, dat „de Nederlanden”

bij haar schriftelijk antwoord heeft gesteld:

dat zij heeft kennis genomen van het request ingediend door de heer A. J. N. te Amsterdam;

dat zij zich ten aanzien van het door requestrant gestelde referent aan het oordeel van de Raad, voorzover daarin wordt verzocht een wijziging van de begunstiging in genoemde polis 29157;

dat zij zich echter ten aanzien van de gevraagde veroordeling tot betaling van het verzekerde kapitaal, verhoogd met rente, meent te moeten verzetten;

dat toch het feit, dat door haar nog geen uitkering is gedaan en zij derhalve nog partij is in deze procedure, uitsluitend het gevolg is van de omstandigheid, dat mevrouw E. F. en/of het Nederlandse Beheersinstituut haar nog niet de voor de uitkering vereiste stukken hebben overgelegd en/of op enigerlei wijze de uitkering hebben gevorderd;

dat echter in elk geval, zolang de begunstiging nog niet is gewijzigd en niet op enigerlei wijze op de door haar verschuldigde bedragen beslag zal zijn gelegd, zij dit bedrag, zodra een wettig bewijs van overlijden en het reçu vóór de in verband met de, op onderpand daarvan opgenomen lening, bij haar gedeponeerde polis zal zijn ingeleverd, aan degene die op dat ogenblik zich als rechthebbende zal kunnen legitimeren, zal moeten uitbetalen;

dat toch de thans in de polis voorkomende begunstigingsregeling, welke van 1931 dateert, zolang niet door de Raad een wijziging daarvan zal zijn gelast, als rechtsgeldig beschouwd zal moeten worden;

Overwegende, dat „de Nederlanden” om deze redenen de Raad heeft verzocht de eventuele wijziging van de begunstiging in de polis in elk geval slechts te gelasten onder voorbehoud dat deze polis inmiddels niet door uitbetaling aan de rechthebbende(n) zal zijn geëxpireerd, en de vordering tot haar veroordeling van het verzekerde kapitaal verhoogd met interest te willen afwijzen;

Overwegende, dat daarop verzoeker nader heeft aangevoerd, in het kort:

dat de lezing van het N.B.I. — mevrouw L. is ver bezijden de waarheid;

dat requestrant met nadruk moet ontkennen de juistheid van de posita van gerequesteerde, voor zover hij ze hierna niet uitdrukkelijk mocht erkennen of reeds in zijn inleidend verzoekschrift heeft erkend;

dat hij meer in het bijzonder ontkent, dat het tweede huwelijk van mevrouw F. een schijnhuwelijk is geweest;

dat het ook niet nodig was een tweede schijnhuwelijk aan te gaan, immers het enige doel van het eerste huwelijk is geweest, dat mevrouw F. de Nederlandse nationaliteit zou verkrijgen;

dat, wat het N.B.I. in hoofdzaak had moeten onderzoeken en objectief had moeten mededelen, was de tijdens de bezetting sterke Nazi-sympathie van mevrouw F.;

dat in dit licht bezien het antwoord van gerequesteerde alle aannemelijkheids verliest;

dat het een gratuite bewering van mevrouw L. is, dat N. met haar tweede huwelijk zou zijn verzoend geweest;

dat L. N. zeer jaloers van aard was en, naar requestrant kan mededelen, zeer vervolgd is geweest over haar voor hem zolang als dit ging geheim gehouden relatie met t. P.;

dat het huwelijk met t. P. werd gesloten in December 1942 en eerst in het najaar 1942 requestrants vader heeft ervaren, dat mevrouw F. met deze heer t. P. in relatie stond;

dat hij toen in October 1942 naar notaris Bonga is gegaan om zijn testament te laten wijzigen, en dat, ware later een verzoening tot stand gekomen, het erflater zeer gemakkelijk zou zijn geweest zich nogmaals tot dezelfde notaris te wenden tot wijziging van zijn testament;

Overwegende, dat verzoeker op deze gronden heeft volhard bij zijn verzoek en heeft geconcludeerd tot afwijzing van de eis in reconventie, kosten rechtens;

Overwegende, dat partijen vervolgens haar stellingen mondeling hebben toegelicht en/of doen toelichten, waarbij het Beheersinstituut heeft opgeworpen de exceptie van onbevoegdheid van de Raad, op grond dat de rechtsbetrekkingen, waarvan gewijzigde vaststelling wordt verzocht, niet zouden zijn tot stand gekomen tijdens de vijandelijke bezetting van het Rijk in Europa als bedoeld in het Besluit E 100;

dat daarop de Raad ten verzoeken van requestrant de zaak ten principale heeft aangehouden en requestrant heeft toegelaten zich schriftelijk uit te laten over de voor het eerst bij pleidooi opgeworpen exceptie, waarna partijen zo gewenst gelegenheid zouden

hebben voor een nadere mondelinge toelichting;

Overwegende, dat het Beheersinstituut bij brief van deszelfs gemachtigde van 8 Juli 1952 aan de Raad heeft medegedeeld, dat dit Instituut op 4 Juni 1952 naar aanleiding van een door F. ingediend verzoek tot ontvinding heeft beslist, dat haar vermogen aan haar wordt teruggegeven, en heeft verklaard, dat het Instituut in de onderhavige procedure als partij werd vervangen door F.;

dat vervolgens F. en L. bij brief aan de Raad van 5 September 1952, onder verwijzing naar voormelde brief van de gemachtigde van het Beheersinstituut, hebben verklaard, dat zij de in reconventie ingestelde vordering intrekken, en dat zij voor de behandeling van de zaak in conventie geen gemachtigde hebben aangewezen;

Overwegende, dat vervolgens verzoeker bij een door hem ingediende schriftuur de exceptie van onbevoegdheid van de Raad heeft bestreden, waarna partijen een nadere mondelinge toelichting niet hebben gewenst;

TEN AANZIEN VAN HET RECHT:

Overwegende, dat de Raad op grond van het schriftelijk en mondeling debat en de overgelegde bewijsstukken als ten processe vaststaande aanmerkt onder meer het volgende:

dat verzoekers vader — verder te noemen N. — en verzoekers moeder, S. H., beiden van Joodse bloede en laatstelijk gewoonde hebbende te Amsterdam, van tafel en bed gescheiden waren en na deportatie zijn overleden in Polen, N. te Auschwitz op of omstreeks 11 Februari 1944, S. H. te Sobibor op of omstreeks 21 Mei 1943;

dat N. vele jaren een verhouding heeft gehad met F., van Duitse nationaliteit en niet van Joodse bloede, die, teneinde de Nederlandse nationaliteit te verkrijgen, op 5 Februari 1941 mede op instigatie van N. een „schijnhuwelijk” heeft aangegaan met A. t. B.;

dat op 17 Februari 1942 dit eerste huwelijk van F. is ontbonden door echtscheiding, waarna zij op 23 December 1942 is hertrouwd met J. J. t. P., welk tweede huwelijk op 20 Januari 1946 is ontbonden door overlijden van t. P., waarop F. op 10 Augustus 1949 een derde huwelijk heeft aangegaan met W. J. L., haar tegenwoordige echtgenoot;

dat N. op 4 December 1924 met de N.V. Levensverzekering Maatschappij van „de Nederlanden” van 1845 heeft aangegaan een overeenkomst van levensverzekering onder polis nr. 29157 tot een bedrag aan verzekerd kapitaal van f 10.000,—, in welke polis oorspronkelijk als begunstigde was aangevoerd N.'s echtgenote, S. N.-H., of, indien deze mocht zijn overleden, N.'s erfgenamen;

dat op 1 Juli 1929 een nieuwe begunstigingsclausule op de polis is gesteld, waarbij in de plaats van N.'s echtgenote werd aangewezen zijn zoon, de verzoeker, en vervolgens op 18 Juli 1931 nogmaals een nieuwe begunstigingsclausule, krachtens welke de uitkering zou geschieden aan „zijne aanstaande echtgenote Mejuffrouw E. F.” of, indien deze mocht zijn overleden, aan zijn zoon, of, indien ook deze mocht zijn overleden, aan N.'s erfgenamen;

dat N. vervolgens bij testament van 5 April 1932 F. bovendien heeft benoemd tot enige erfgenaam van het beschikbare gedeelte zijner nalatenschap, doch hij bij testament van 17 October 1942 zijn testament van 5 April 1932 heeft herroepen en requestrant, zijn zoon, tot enige erfgenaam heeft benoemd, welke wijziging is geschied als gevolg van het voorgenomen huwelijk van F. met t. P., wyl N. dit huwelijk niet beschouwde als een tweede schijnhuwelijk;

dat F., die op 5 Februari 1941 door haar huwelijk met t. B. de Nederlandse nationaliteit had verkregen en deze ook na de ontbinding van dit huwelijk door echtscheiding en vervanging van t. B. door t. P. had behouden, op 18 November 1945 door het inwerking-treden van het Koninklijk Besluit van 17 November 1945 (F 278) die nationaliteit heeft verloren en wederom vijandelijk onderdaan is geworden in de zin van dat Koninklijk Besluit en van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133);

dat echter bij beschikking van 4 Juni 1952 het Beheersinstituut op een door F. ingediend verzoek tot ontvinding — hetwelk op grond van de wet van 20 Juli 1951 (Stbl. nr. 311) i.v.m. voormeld Besluit Vijandelijk Vermogen is opgevat als een verzoek om teruggave van haar vermogen — heeft beslist, dat haar vermogen — of hetgeen daarvoor is in de plaats gekomen — zal worden teruggegeven;

dat op voormelde polis van levensverzekering voorkomt een aantekening van 6 Februari 1943, luidende: „dat na „afschrijving van het restant der d.d. „18 April 1935 op deze polis verstrekte „leening groot f 2.171,— en der sinds „18 April 1942 niet betaalde belee- „ningsrente het bij deze polis verzeke- „de kapitaal is verminderd tot f 7165,— „(zeven duizend een honderd vijf en „zestig gulden)”;

dat bedoelde polis in verband met voormelde belening dd. 18 April 1935 berustte onder „de Nederlanden”, niet overeenkomstig de verordening nr. 54/1943 is ingeleverd bij Lippmann, Rosenthal & Co., Sarphatistraat en evenmin door deze is afgekocht, en ook thans nog is in het bezit van „de Nederlanden”;

Overwegende alsnu met betrekking tot de opgeworpen exceptie van onbevoegdheid van de Raad;

dat deze hierop neerkomt, dat requestrants verzoek tot het gewijzigd vaststellen van de rechtsbetrekking, die ingevolge de begunstigingsclausule dd. 18 Juli 1931 is tot stand gekomen tussen F. en „de Nederlanden”, is gegrond op artikel 23, lid 1, van het Besluit Herstel Rechtsverkeer E 100, doch krachtens deze wetsbepaling de Raad slechts bevoegd is rechtsbetrekkingen gewijzigd vast te stellen voor zover die zijn ontstaan tijdens de vijandelijke bezetting, hetgeen in deze niet het geval zoude zijn;

Overwegende, dat dit betoog niet kan worden aanvaard, wyl de rechtsbetrekking tussen F. en „de Nederlanden” niet is ontstaan door de enkele begunstiging van F. op 18 Juli 1931, welke F. jegens „de Nederlanden” slechts gaf een kans op uitzicht om na het overlijden op N. gerechtigd te worden tot opvordering van de verzekerde som, doch de rechtsbetrekking tussen beiden eerst is tot stand gekomen door het overlijden van N. op of omstreeks 11 Februari 1944, dus tijdens de vijandelijke bezetting;

dat mitsdien de Raad in deze bevoegd is;

Overwegende met betrekking tot de zaak ten principale:

dat N., kennelijk uit overweging dat de liefde tussen hem en F. steeds zoude zijn bestendig van duur en zoude leiden tot een huwelijk, vooreerst op 1 Juli 1929 de begunstigingsclausule op de polis heeft gewijzigd in dezer voege,

dat als eerste begunstigde werd aange-
wezen F., die daarbij werd genoemd
„zijne aanstaande echtgenoot”, en ver-
volgens op 5 April 1932 zijn testament
aldus heeft gewijzigd, dat F. boven-
dien werd benoemd tot enige erfge-
name van het beschikbare gedeelte
zijner nalatenschap;

dat N. echter op 17 October 1942 zijn
testament heeft herroepen en F. uit
zijn uiterste wilsbeschikking heeft ver-
wijderd, zulks als gevolg van het voor-
genomen huwelijk van F. met t. P.,
hetwelk N. niet beschouwde als een
tweede schijnhuwelijk, maar als een
reële echtvereniging, en dit huwelijk
kort daarop is voltrokken, waarna F.
niet meer was aan te merken als „zijne
(N.'s) aanstaande echtgenoot”, in
welke hoedanigheid hij haar als eerste
begunstigde had aangewezen in de be-
gunstigingsclausule op de polis;

Overwegende, dat op grond van dit
een en ander aannemelijk is, dat N. F.
mede heeft willen verwijderen uit be-
doelde begunstigingsclausule, doch
zulks niet heeft aangedurfd in ver-
band met de toenmalige oorlogsom-
standigheden, met name in verband
met de dwangpositie en het levensge-
vaar waarin de Joden toen verkeerden,
daarbij wellicht mede overwegen-
de, dat een feitelijke verwijdering van
F. uit de begunstigingsclausule niet
strikt noodzakelijk was, wijl zij daaruit
reeds verwijderd was door het verlies
van haar voornoemde hoedanigheid;

dat het Beheersinstituut en F. wel
hebben aangevoerd, dat N. na korte
tijd met het huwelijk van F. met t. P.
verzoend zoude zijn geweest, en dat
hem slechts de gelegenheid zoude heb-
ben ontbroken zijn testament opnieuw
ten gunste van F. te wijzigen omdat
in die jaren het nemen van dat soort
maatregelen voor de Joden moeilijker
werd, doch het eerste geheel onbewe-
zen is en het tweede veeleer beves-
tigt, waarom N. na de wijziging van
zijn testament niet ook de wijziging
van de begunstigingsclausule heeft be-
werkstelligd;

Overwegende, dat op grond van dit
alles naar het oordeel van de Raad het
achterwege laten van het verzochte in-
grijpen in de hier bedoelde rechtsbe-
trekking onredelijk ware;

Overwegende tenslotte nopens de
vordering van verzoeker om „de Ne-
derlanden” te veroordelen tot betaling,
boven het tot uitkering komende be-

drag, van rente over dat bedrag sedert
de indiening van het verzoekschrift;

dat „de Nederlanden” naar luid van
de polis „onmiddellijk” na het over-
lijden van L. N., dus reeds op of om-
streeks 11 Februari 1944, tegen over-
legging van de in de polis genoemde
bescheiden, al hetgeen toen ter zake
van de verzekering verschuldigd was
aan de rechthebbende moest betalen;

dat verzoeker in hoofdzaak ten ge-
volge van de bijzondere omstandighe-
den bedoeld in het Besluit Herstel
Rechtsverkeer E 100 eerst geruime tijd
na bedoeld overlijden zijn rechten in
deze heeft kunnen doen gelden en „de
Nederlanden” sinds dat overlijden
rente over het uit te keren bedrag
heeft genoten, althans geacht moet
worden die te hebben genoten;

dat om deze redenen de billijkheid
eist, dat „de Nederlanden” in ieder
geval sedert de indiening van het ver-
zoek om rechtsherstel op 28 November
1950 rente aan verzoeker betale, welke
op grond van de rentestand sinds dat
tijdstip is te bepalen op 4 % 's jaars;

RECHTDOENDE:

Verklaart zich bevoegd van het on-
derhavige verzoek kennis te nemen;

Stelt de ten processe bedoelde rechts-
betrekking gewijzigd vast in dezer
voege, dat in de polis van levensverze-
kering nr. 29157 dd. 4 December 1924,
afgesloten door wijlen L. N. met de
naamloze vennootschap N.V. Levens-
verzekering Maatschappij van „de Ne-
derlanden” van 1845, als eerste begun-
stigde worde aangemerkt, in de plaats
van E. F., de requestant. A. J. N.,
wonende te Amsterdam;

Veroordeelt „de Nederlanden” voor-
noemd aan de requestant als zodanig
uit te betalen al hetgeen hij ter zake
van voormelde levensverzekering te
betalen al hetgeen hij terzake van
voormelde levensverzekering te vor-
deren heeft, zulks met de rente daar-
over ad 4 % (vier percent) 's jaars se-
dert de dag van de indiening van re-
questants verzoekschrift op 28 No-
vember 1950 tot die der voldoening;

Veroordeelt de gerequesteerden (F.
en L.) in de kosten van het geding,
tot deze uitspraak begroot aan de zijde
van de requestant op f 150,— (een
honderd en vijftig gulden) en aan de
zijde van de mede-gerequesteerde
(„de Nederlanden”) op f 50,— (vijftig
gulden).

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
10 Februari 1954 (Mrs Verveen, van Rijn van Alkemade en Borgerhoff Mulder).

Verzoekers hebben uitsluitend een feitelijk belang gehad bij het Fonds Charitas, maar hebben rechtens geen belang bij dat vermogen en behoren daardoor niet tot de „belanghebbenden” welke zijn bedoeld in art. 43 E 133.

Het is niet duidelijk op welke wettelijke bepaling het verzoek aan het N.B.I. gericht berust, zodat het antwoord van het N.B.I. geen appellabele beschikking, besluit of beslissing inhoudt.

De beslissing die verzoekers hebben willen uitlokken is ook overigens niet gewettigd. Het feit dat de Staat, op wien het vermogen is overgegaan, daaraan een andere bestemming geeft, heeft niet ten gevolge dat aan niet-vijanden vermogen wordt ontnomen, doch alleen dat aan hen mogelijke voordelen ontgaan, waarop zij rechtens geen aanspraken konden maken.

Verzoekers niet ontvankelijk verklaard.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133)
Art. 43).

(Zie N.O.R. no. 1504).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gezien het verzoekschrift, ingekomen 17 April 1952, van:

1. Dr Lucien Hirtzmann, wonende te Parijs, van Franse nationaliteit;
2. Mevrouw Agnes Dubois, wonende te Nancy (in deze mede handelende voor haar minderjarig kind Laurence Dubois), beiden van Franse nationaliteit;
3. Mevrouw Irma Tugini-d'Ablaing, wonende te Windsor (Engeland), van Italiaanse nationaliteit, doch in het bezit van een „ontvijandingsverklaring” ex art. 34 lid 1 sub f van het K.B. E 133, ddo 2 Augustus 1946;
4. Jonkvrouwe Roline W. Baronesse van Randwijck, wonende te Oosterbeek, van Nederlandse nationaliteit, voor welke verzoekers als gemachtigde optreedt Mr A. E. J. Nysingh, advocaat te 's-Gravenhage;

Gezien ook het verweerschrift van het Nederlandse Beheersinstituut;

Gelet op de mondelinge behandeling van de zaak;

Overwegende, dat, voorzover van belang, ten processe vaststaat:

dat in 1924 Jonkvrouwe M. Baronesse d'Ablaing van Giessenburg een deel van haar vermogen heeft bestemd tot het verstrekken van uitkeringen aan familieleden en relaties in bijzondere omstandigheden, en zij, in verband daarmee, dat deel van haar vermogen op een afzonderlijke rekening heeft doen administreren bij de bank van de N.V. „Bankierskantoor van Lissa en Kann” te 's-Gravenhage;

dat Jonkvrouwe M. Baronesse d'Ablaing van Giessenburg in 1935 is overleden en haar universele erfgename was Leopoldine von Bodelschwing, van Duitse nationaliteit;

dat deze erfgename tevoren aan de erflaatster had doen weten, dat zij na de dood van deze laatste het op de voormelde afzonderlijke rekening geadministreerde vermogensgedeelte zou blijven bestemmen voor het daaraan door de erflaatster gegeven doel;

dat Leopoldine von Bodelschwing, nadat haar door de executeur-testamentair, de heer Schuller tot Peursum, de nalatenschap met uitzondering van vorenbedoeld gedeelte was uitgekeerd, deze volledige décharge heeft verleend en heeft goedgevonden, dat hij het afgesplitste vermogensgedeelte zou beheren en daarover naar eigen inzicht zou beschikken ten behoeve van familieleden en relaties van de erflaatster in de geest als deze dat tijdens haar leven had gedaan;

dat Leopoldine von Bodelschwing in 1937 is overleden en haar erfgenamen nimmer enige rechten op het afgesplitste vermogensgedeelte hebben gepretendeerd en te dien aanzien de toestand hebben gelaten, zoals deze was;

dat na de bevrijding het meervermelde vermogensgedeelte, wyl het als toebehorende aan vijandelijke onderdanen in eigendom op de Staat was overgegaan, onder beheer is gekomen van het Nederlandse Beheersinstituut;

dat de verzoekers aan het Nederlandse Beheersinstituut hebben verzocht te beslissen, dat het bewuste vermogensgedeelte, waaraan de naam „Fonds Charitas” is gegeven, bestemd zal blijven tot het doen van uitkeringen aan familieleden en relaties van wijlen freule d'Ablaing van Giessenburg, zulks ter beoordeling en onder administratie van de heer P. D. Schuller tot Peursum of een door deze aan te wijzen opvolger;

dat het Nederlandse Beheersinsti-

tuut bij brief van 18 Maart 1952 dit verzoek heeft afgewezen;

Overwegende, dat verzoekers van deze afwijzing bij hun voormeld verzoekschrift, ingekomen 17 April 1952, in beroep zijn gekomen, strekkende dat verzoekschrift, waarvan de inhoud als hier ingevoegd moet worden beschouwd, tot vernietiging van de bestreden „beschikking” en tot inwilliging alsnog van het daarbij afgewezen verzoek;

dat het Nederlandse Beheersinstituut het beroep heeft bestreden op de in het verweerschrift aangegeven gronden, waarop hieronder, zo nodig, zal worden ingegaan;

Overwegende, dat het niet duidelijk is op welke wettelijke bepaling het oorspronkelijke verzoek aan het Nederlandse Beheersinstituut berust, en bepaaldelijk dit verzoek niet kan berusten op artikel 25 of artikel 26 van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

dat immers de verzoekers, mogen zij al behoren tot de personen, die des tijds uitkeringen ontvingen uit het zogenaamde „Fonds Charitas” en die wellicht — ware dit „fonds” niet op de Staat in eigendom overgegaan — in de toekomst door de beheerder opnieuw voor het ontvangen van uitkeringen in aanmerking zouden zijn gebracht, geen enkel recht op het hier bedoelde vermogen kunnen doen gelden en evenmin rechtens aanspraak kunnen maken op het ontvangen van uitkeringen ten laste van dat vermogen;

dat zij dus wellicht wel feitelijk doch niet rechtens belang bij dat vermogen hebben en dan ook niet behoren tot de „belanghebbenden”, welke zijn bedoeld in artikel 43 van het Besluit Vijandelijk Vermogen;

dat indien niet-belanghebbenden een niet op enige wettelijke bepaling steunend verzoek met betrekking tot vijandelijk vermogen tot het Nederlandse Beheersinstituut richten en het Nederlandse Beheersinstituut daarop bij brief een antwoord geeft, geen beschikking, besluit of beslissing aanwezig is, waarvan de niet-belanghebbende verzoekers in beroep kunnen komen;

dat hieruit volgt, dat verzoekers in hun verzoek, vervat in het eerder vermelde verzoekschrift, ingekomen 17 April 1952, niet kunnen worden ontvangen;

Overwegende, dat de Raad echter ten overvloede de vraag wil beantwoorden of een beslissing als verzoek-

kers hebben willen uitlokken op zichzelf gewettigd zou zijn;

Overwegende, dat gesteld noch gebleken is, dat freule d'Ablaing van Giessenburg haar vermogen aan Leopoldine von Bodelschwing heeft nagelaten onder de last, dat het bij de bank van Lissa en Kann afzonderlijk geadmistrateerde vermogensgedeelte blijvend bestemd zou worden tot het doen van uitkeringen aan familieleden en relaties van voormelde freule d'Ablaing, noch ook, dat Leopoldine von Bodelschwing haar vermogen onder zodanige last aan haar erfgenamen heeft nagelaten;

dat al moge worden aangenomen, dat zowel Leopoldine von Bodelschwing als haar erfgenamen te deze in feite steeds hebben gehandeld alsof zulk een last bestond, en evenzeer, dat zij zich door een belofte moreel hebben verbonden in de toekomst ook aldus te blijven handelen, toch rechtens voor hen daartoe geen verplichting bestond;

dat voorts van enige zekerheid, dat bij verdere vererving tot in lengte van dagen door alle opvolgende erfgenamen dezelfde gedragslijn zou worden gevolgd, geen sprake was;

dat de Staat dus het meervermelde vermogensgedeelte in eigendom verkreeg zonder een daarop rustende last, en de Staat niet kan worden gebonden aan de door zijn rechtsvoorgangers aan dat vermogensgedeelte vrijwillig gegeven bestemming;

dat verzoekers er zich te deze op hebben beroepen, dat de Staat in het onderhavige geval zich evenzeer moet richten naar de wil van de vijandelijke onderdaan, wiens vermogen hij heeft verkregen, als in het geval, dat op hem het recht van een vijandelijke onderdaan om zich op zijn wettelijk erfdeel te beroepen, is overgegaan;

dat echter deze gevallen verschillen;

dat toch, zo ten nadele van niet-vijanden door de Staat een beroep op de legitieme wordt gedaan, dit tengevolge heeft, dat vermogen, dat reeds door een niet-vijand in eigendom is verkregen, alsnog op de Staat overgaat, en zulks niet strookt met de bedoeling van het Besluit Vijandelijk Vermogen ingeval vaststaat, dat de legitimaribus bedoeld beroep nimmer zou hebben gedaan;

dat echter in het onderhavige geval vijandelijk vermogen op de Staat is overgegaan, en het feit, dat de Staat daaraan niet dezelfde bestemming geeft als zijn rechtsvoorgangers zouden heb-

ben gedaan, niet tengevolge heeft, dat aan niet-vijanden vermogen wordt ont-nomen, doch enkel, dat wellicht aan niet-vijanden zekere voordelen ont-gaan, die hun anders mogelijk zouden zijn toegekend zonder dat zij daarop echter enig recht konden doen gelden;

Overwegende, dat uit het voren-staande blijkt, dat, ook al ware het verzoek ontvankelijk geweest, dit toch zou behoren te zijn afgewezen;

BESLISSENDE:

Verklaart de verzoekers niet-ont-vankelijk in hun beroep;

Veroordeelt hen in de kosten van het geding, welke tot op deze uitspraak aan de zijde van het Nederlandse Be-heersinstituut worden begroot op f 75,—.

No. 54/407

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 6 Februari 1954 (Mrs. Prof. Kolle-wijn, Duyfjes en Wiarda).

De wijziging in het B.V.V., aange-bracht door de Bestemmingswet (wet van 20 Juli 1951 Stbl. 311) brengt mede, dat de rechten en aanspraken welke uitsluitend tot de rechts-sfeer van de Indonesische Republiek behoren, niet langer geacht worden vijandelijk vermogen te zijn in den zin van het B.V.V. (art. 1 sub 8 c jo art. 47 E 133).

Het feit dat de polis van de Olveh in Nederlands-Indië werd afgesloten brengt niet mede, dat de daaruit voort-vloeiende aanspraken zich uitsluitend in Indonesië zouden bevinden, tot de rechtssfeer van Indonesië zouden be-horen en slechts daar zouden kunnen worden geldend gemaakt. De aan-spraken uit de polis konden evenzeer in Nederland worden geldend gemaakt en behoren tot het vijandelijk ver-mogen van het Koninkrijk.

Beslissing N.B.I. bekrachtigd en het daartegen gerichte beroep verworpen.

(Art. 1 sub 8 c, 43, 47 E 133 en art. 2 Bestemmingswet).

(Herziening aanhangig).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen het request dd. 26 Maart 1953, waarbij de Olveh in beroep komt van een schrijven van het Nederland-se Beheersinstituut, waarbij dit mede-deelt, dat het zijn standpunt, neerge-legd in een vorige brief van 9 Mei 1952, handhaaft, van welk beroep, blij-

kens de toelichting, de strekking is, dat de Raad zal uitspreken, dat onjuist is de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut (N.B.I.), dat de aanspraken op de Olveh voortspuitende uit de met haar door H. G. W. Luenig gesloten, hieronder nader omschreven studieverzekeringen, zijn overgegaan op de Nederlandse Staat;

Nog gelezen het antwoord dd. 30 Juni 1953 van het Nederlandse Be-heersinstituut, te dezer zake woon-plaats kiezende te 's-Gravenhage bij zijn procureur Mr D. J. Veegens;

Gehoord partijen ter terechtzitting van Donderdag 3 December 1953 de Olveh bij monde van zijn bijzonder-lijk hiertoe gemachtigde procuratie-houder Mr L. Roeleveld, het N.B.I. vertegenwoordigd door Mr H. G. Ub-bink;

Overwegende, dat tussen partijen de volgende feiten zijn buiten geschil:

in 1932 en 1934 heeft H. G. W. Luenig, van Duitse nationaliteit, bij de Olveh te Batavia vier studieverzeke-ringen gesloten, die namens de Olveh door de directie van het bijkantoor te Batavia zijn getekend;

de jaarlijkse rentebedragen waren bepaald in guldens, zonder nadere aan-duiding of Nederlandse dan wel Ne-derlands-Indische guldens waren be-doeld, en zouden door de Olveh, achtereenvolgens te beginnen in 1944, 1945, 1950 en 1950, worden uitbetaald aan de verzekeringnemer H. G. W. Luenig, of indien deze mocht zijn over-leden aan zijn vrouw A. Luenig gebo-ren Merker, of indien ook de laatste mocht zijn overleden aan hun zoon H. D. Luenig;

de datum van het overlijden van H. G. W. Luenig is vastgesteld op 19 Januari 1942; zijn vrouw bevond zich toen in Duitsland en is te Potsdam overleden op 27 December 1946; de zoon woont in Duitsland; geen van deze personen is ontvrijd;

Overwegende, dat requestant ter terechtzitting nog eens uitdrukkelijk heeft verklaard, dat zijn beroep beperkt is tot de vraag of het N.B.I. te-recht heeft aangenomen, dat hier van aan de Nederlandse Staat toekomstend vijandelijk vermogen sprake is en dat met name de vraag of de Olveh de door hem verschuldigde uitkeringen in Nederlandse guldens dan wel in Indo-nesische rupiah's zal moeten presteren buiten dit geschil staat;

Overwegende, dat requestant tegen

het oordeel van het N.B.I., dat de bovenbedoelde vorderingen op de Olveh tot uitkering der verzekerde rentebedragen krachtens art. 3 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) zijn overgegaan op de Staat, heeft aangevoerd, dat dit vermogen niet tot het Nederlandse, doch tot het aan de Indonesische Staat toekomend vijandelijk vermogen zou behoren;

dat immers bij de Bestemmingswet van 20 Juli 1951 S 311 is bepaald, dat het vierde lid van art. 47 van het Besluit Vijandelijk Vermogen moet worden gelezen: „Vijandelijk vermogen in de Republiek Indonesië, dat niet tevens is vijandelijk vermogen in het Koninkrijk, wordt geacht sedert de soevereiniteitsoverdracht niet langer vijandelijk vermogen te zijn geweest in de zin der Nederlandse wet”, waaruit volgt, dat ook in art. 1 sub 8 c, het woord „Koninkrijk” met terugwerkende kracht tot de dag van inwerkingtreding van het B.V.V. moet worden verstaan als het Koninkrijk nieuwe stijl;

dat nu, naar de mening van requestrant, de onderhavige vorderingen uitsluitend tot de rechtssfeer van Indonesië behoren, zodat zij vallen buiten de bepaling van art. 1 sub 8, gelijk dit artikel thans wordt gelezen;

Overwegende, dat de Raad in zoverre met het betoog van requestrant kan meegaan, dat inderdaad, sinds de wijzigingen bij de Bestemmingswet in het Besluit Vijandelijk Vermogen aangebracht, die verbintenisrechtelijke rechten en aanspraken, welke uitsluitend zich binnen het gebied van de Republiek Indonesië bevinden, tot de rechtssfeer van die Republiek behoren of daarbinnen kunnen worden geldend gemaakt, niet langer geacht worden vijandelijk vermogen te zijn in de zin der Nederlandse wet;

Overwegende echter, dat van dergelijke vermogensbestanddelen in casu geen sprake is;

Overwegende, dat het feit, dat de onderwerpelijke verzekeringsovereenkomsten in Nederlands-Indië werden afgesloten tussen een verzekeringnemer, die in Nederlands-Indië woonde en een Maatschappij, die aldaar voor al haar Indische zaken door een bijkantoor werd vertegenwoordigd, zodat die overeenkomsten, waarschijnlijk mede overeenkomstig de bedoeling van partijen, door het Nederlands-Indische recht werden beheerst, geenszins medebrengt, dat de daaruit voortvloeiende

verbintenisrechtelijke aanspraken uitsluitend zich in Indonesië zouden bevinden, tot de rechtssfeer van Indonesië zouden behoren en slechts aldaar zouden kunnen worden geldend gemaakt;

Overwegende, dat immers door de Nederlandse Verzekeringsmaatschappijen met Indische portefeuilles algemeen het gebruik werd gevolgd, dat aan de rechthebbenden uit de polis de keuze werd gelaten of zij van de Maatschappij betaling in Nederland dan wel in Indië (Indonesië) wilden ontvangen, zodat reeds hierom niet gezegd kan worden, dat de onderhavige aanspraken uitsluitend in Indonesië en niet in Nederland konden worden geldend gemaakt;

dat dan ook de weduwe Luenig-Merker zich ter verzekering van haar toekomstige aanspraken reeds in Mei 1942 tot de Olveh in Den Haag heeft gewend, waarop de Olveh bij brief van 8 Mei 1942 heeft geantwoord: „Wir können die Auszahlungen erst tun, nachdem wir darüber vollständig durch unsere Zweigstelle unterrichtet sind”, waaruit ten duidelijkste blijkt, dat ook de Olveh zelf ervan uitging, dat de betaling in Den Haag zou kunnen plaats vinden, hetgeen ook niet meer dan vanzelfsprekend was, nu de schuldeiser zich niet meer in Azië, doch in Europa bevond;

Overwegende, dat op dezelfde gronden — ofschoon hierover geen correspondentie is overgelegd — moet worden aangenomen, dat de, na het overlijden van zijn moeder, op H. D. Luenig overgegene en de hem, als begunstigde, rechtstreeks opgekomen aanspraken eveneens tegen de Olveh in Nederland konden worden geldend gemaakt;

Overwegende, dat de onderhavige aanspraken derhalve ook thans binnen het Koninkrijk (nieuwe stijl) kunnen worden geldend gemaakt, zodat zij behoren tot het vijandelijk vermogen van het Koninkrijk en het beroep van requestrante tegen de beslissing van het N.B.I. mitsdien moet worden gewezen van de hand;

RECHTDOENDE:

Wijst het beroep van de hand;

Veroordeelt requestrante in de kosten van het geding tot op deze uitspraak aan de zijde van het Beheersinstituut begroot op f 100,— (honderd gulden).

No. 54/408

**RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING
RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,**
8 April 1954 (Mrs Jhr Dr Calkoen,
Polak en van Opstall).

Appellante heeft in 1943 ruim 92.000 gulden ontvangen van een Duitse instantie voor schadevergoeding, welke betaling het N.B.I. nietig heeft geacht op grond van K.B. A 6 en deswege genoemd bedrag van appellante heeft gevorderd met 6 % rente.

Afgezien van de vraag of er in casu een schuld bestaat als bedoeld in art. 20 E 133 is de invordering daarvan in de gegeven omstandigheden een daad van onjuist beleid.

Het is niet in te zien welk „belang van het Koninkrijk” als bedoeld in de considerans van het Besluit A 6 door die uitbetaling werd geschaad en waarom juist appellante te dezer zake is aangesproken en in het algemeen soortgelijke gevallen ongemoeid zijn gelaten.

Beslissing N.B.I. vernietigd.

(Artt. 20, 43 E 133;
art. 6 jo art. 10 A 6).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het verzoekschrift in de zaak R 25.868 van Maria Louise Nelly Croiset van Uchelen, gescheiden echtgenote van Matthias Stephan Thomas Ludwig Kemblan Chelkowski, wonende te 's-Gravenhage, hierna te noemen appellante, waarbij zij in beroep is gekomen van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut, hierna te noemen het N.B.I., van 13 Augustus 1953 en heeft verzocht die beslissing te vernietigen, althans het N.B.I. niet-ontvankelijk te verklaren in zijn vordering;

Gezien het antwoord van het N.B.I., waarbij is verzocht het verzoek af te wijzen en appellante te veroordelen tot betaling van een bedrag van f 92.493,59, vermeerderd met 6 % rente per jaar van 1 April 1946 tot de dag der voldoening, kosten rechtens;

Mede gezien de verzoekschriften in de zaken R 25.868 A en B, waarbij het N.B.I. heeft verzocht enige ten laste van appellante gelegde beslagen van waarde te verklaren en, voor het geval haar beroep in de zaak R 25.868 wordt afgewezen, haar te veroordelen tot betaling van vorengenoemd bedrag en vorenomschreven rente;

Gezien het antwoord van partij Croiset in de procedure R 25.868 A en B,

waarbij zij heeft verzocht de gevraagde vanwaardeverklaring der gelegde conservatoire beslagen af te wijzen met alle gevolgen van dien;

Gezien de overgelegde stukken, waaronder een afschrift van genoemde beslissing van 13 Augustus 1953;

Gehoord partijen bij monde van resp. Mr J. A. Schuering, advocaat te 's-Gravenhage en Mr G. Dekker, hebbende de Raad de gezamenlijke behandeling van de drie zaken gelast;

IN RECHTE:

Overwegende, dat tussen partijen vaststaat, dat in of omstreeks Juli 1943 de Reichskommissar für die Festigung Deutschen Volkstums een bedrag van R.M. 129.376,64 ten behoeve van appellante heeft doen uitbetalen aan een advocatenkantoor te Berlijn, welk kantoor na aftrek van kosten R.M. 122.739,— naar Nederland heeft overgemaakt, waarna zij door tussenkomst van de Nederlandse Handel-Maatschappij N.V. een bedrag van f 92.493,59 heeft ontvangen;

dat dit bedrag aan appellante werd uitgekeerd, omdat zij f 126.000,— zou hebben ten koste gelegd aan de verbetering van het haar echtgenoot toebehorende landgoed Borkow, gelegen in Polen en toentertijd door Duitsers bezet;

Overwegende, dat het N.B.I. bij de aangevallen beslissing het in ontvangst nemen van gelden van een Duitse instantie door bemiddeling van derden nietig heeft geacht op grond van de bepalingen van het Besluit rechtsverkeer in oorlogstijd, Stb. A 6, en van appellante betaling van genoemd bedrag van f 92.493,59 heeft gevorderd, vermeerderd met 6 % rente per jaar sedert 1 April 1946;

dat appellante tegen deze beslissing niet alleen beroep heeft ingesteld bij de Afdeling Rechtspraak maar zich tevens tot de zogenaamde Commissie Gedelegeerden A 6 heeft gewend;

dat deze Commissie op 14 October 1953 heeft geweigerd de ontvangst door appellante van laatstgenoemd bedrag te bekrachtigen;

dat het N.B.I. met verlof van de Voorzitter van de Afdeling Rechtspraak op resp. 23 October, 9 en 11 November 1953 ten laste van appellante conservatoir beslag heeft doen leggen op 7 huizen, alsmede op gelden en waarden onder notaris J. L. Neuteboom te 's-Gravenhage;

dat het N.B.I. het beslag op één dier

huizen later heeft doen royeren; dat het N.B.I. de verzoekschriften tot vanwaardeverklaring in de zaken R 25.868 A en B tijdig na deze beslagen heeft ingediend en het gelegde derden-beslag tijdig aan appellante en aan notaris Neuteboom heeft doen betekenen;

Overwegende, wat de zaken zelve betreft, dat vooropsta, dat het beleid van het N.B.I. blijkens het ruim geredigeerde eerste lid van art. 43 van het Besluit Vijandelijk Vermogen en blijkens het tweede en vierde lid van art. 11 van dat Besluit, in hoger beroep aan het oordeel van de Afdeling Rechtspraak en de Voorzitter van de Raad is onderworpen;

Overwegende, dat tussen partijen in geschil is of appellante een schuld heeft als bedoeld in art. 20 van dat Besluit;

Overwegende, dat — wat daarvan zij —, de invordering door het N.B.I. in de gegeven omstandigheden in elk geval is een daad van onjuist beleid; dat toch over de uitbetaling van genoemde f 92.493,59 aan appellante rechtens niets anders is gebleken dan hiervoor is vermeld;

dat dus niets anders vaststaat dan dat zij na de verschaffing van al dan niet juiste gegevens en de overlegging van al dan niet juiste bescheiden genoemd bedrag van een vijandelijke instantie heeft ontvangen;

dat niet is in te zien welk „belang van het Koninkrijk”, als bedoeld in de considerans van het Besluit A 6 door die uitbetaling werd geschaad;

dat evenmin duidelijk is waarom — terwil. naar ter terechtzitting namens het N.B.I. toegegeven, zij. die in bezettingstijd schadevergoeding van een Duitse instantie ontvingen, in het algemeen ongemoeid worden gelaten —, juist appellante wordt aangesproken;

dat wel namens het N.B.I. wordt gesteld, dat appellante was aangesloten bij een nationaal-socialistische organisatie en bij de mondelinge toelichting — althans in de toen overgelegde pleitnota — wordt beweerd, dat zij zich in 1942 in verband met het landgoed heeft gewend tot de Secretaris-Generaal van de N.S.B., waarbij de tussenkomst van Seyss Inquart werd ingeroepen, maar dit alles buiten beschouwing moet blijven, nu het door appellante wordt betwist, niet te bewijzen is aangeboden en door het N.B.I. zelfs irrelevant wordt geacht;

Overwegende, dat de Raad de mogelijkheid niet uitsluit, dat bij een nauwgezet onderzoek van de voorgeschiedenis van genoemde uitbetalende laakbare gedragingen van appellante zouden blijken en er dan wellicht voor het N.B.I. aanleiding zou zijn geweest het uitbetaalde bedrag op grond van het Besluit A 6 dan wel na toepassing van art. 15 van het Besluit Vijandelijk Vermogen van haar terug te vorderen; dat echter de behandeling van deze aangelegenheid bij het N.B.I. blijkbaar niet zodanig is geweest, dat bedoeld onderzoek heeft plaats gevonden, althans het resultaat van dat onderzoek niet duidelijk aan de Raad is kenbaar gemaakt;

Overwegende, dat blijkens het voorafgaande als volgt moet worden beslist:

RECHTDOENDE IN DE DRIE ZAKEN:

Vernietigt de beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut van 13 Augustus 1953, waarvan beroep;

Heft op de beslagen dd. 23 October 1953 op:

een huis en erf, gelegen te Scheveningen, gemeente 's-Gravenhage, aan de Nieuwe Parklaan nr. 61, kadastraal bekend als gemeente 's-Gravenhage, Sectie V. nr. 2729;

een huis en erf, gelegen te Scheveningen, gemeente 's-Gravenhage aan de Van Stolkweg nr. 11, kadastraal bekend als gemeente 's-Gravenhage, Sectie A.K., nr. 121;

een huis en erf, gelegen te Scheveningen, gemeente 's-Gravenhage, aan de Gevers Deynootweg nr. 124, kadastraal bekend als gemeente 's-Gravenhage, Sectie A.F., nr. 2771;

een huis en erf, gelegen te Scheveningen, gemeente 's-Gravenhage, aan de Harteveltstraat nr. 26, kadastraal bekend als gemeente 's-Gravenhage, Sectie A.F., nr. 2970;

een huis en erf, gelegen te Scheveningen, gemeente 's-Gravenhage, aan de Prins Mauritslaan nr. 36, kadastraal bekend als gemeente 's-Gravenhage, Sectie A.K., nr. 1883;

Heft op het beslag dd. 11 November 1953 op een huis en erf, gelegen te Amsterdam aan de Brouwersgracht 182, kadastraal bekend als gemeente Amsterdam, Sectie L. nr. 6053;

Heft op het conservatoire derden-beslag, op 9 November 1953 ten laste van partij Croiset gelegd onder Notaris J. L. Neuteboom te 's-Gravenhage; Veroordeelt het Nederlandse Be-

heersinstituut in de kosten, tot deze uitspraak aan de zijde van partij Croiset begroot op f 200,— (tweehonderd Gulden).

No. 54/409

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
17 Juni 1953 (Mrs. Prof. Duyfjes, van Vrijberghe de Coningh en Prof. Wiarda).

In 1948 heeft de Kasvereniging als kassier van L.V.V.S. de in de boedel aangetroffen dollarcoupons geïnd en ingewisseld tegen de toen geldende koers in guldens.

De rechthebbenden — niet-ingezetenen — hebben van L.V.V.S. gevorderd afrekening van de dollarcoupons tegen de huidige koers, aangezien de omwisseling in guldens voor niet-ingezetenen niet verplichtend was en tegenover hen een onrechtmatige daad was.

De Raad heeft zich onbevoegd verklaard. De vordering uit onrechtmatige daad dient bij de gewone rechter te worden aanhangig gemaakt en kan niet door een beroep tegen de weigering van L.V.V.S. onder de jurisdictie van de Raad worden gebracht.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;
Gelezen het request van 21 Juni 1951 van:

1. Bertha Josephus Jitta, weduwe van de Heer Carl Flesch, wonende te New York, U.S.A..
2. Clare Hannah Schiff, bijgestaan en gemachtigd door haar echtgenoot, de heer Otto Bernhard Schuster, met wie zij buiten enige gemeenschap is gehuwd, wonende te Londen en verblijf houdende te Lausanne (Zwitserland),
3. Florence Victoria Schiff, ongehuwd, wonende te Richmond (Surrey), Engeland,
4. Margaret Daisy Helen Schiff, weduwe van de heer Simon Hennecke Golding, wonende te Londen (Engeland),
5. Mr Onno Willem Siegmund Josephus Jitta, wonende te 's-Gravenhage,
6. Mr Jan Wouter Josephus Jitta, wonende te Wassenaar, gericht tegen de beheerders-vereffenaars van L.V.V.S., waarbij in hoger beroep wordt gekomen van de door die beheerders tot hen gerichte brief

van 22 Mei 1951, waaruit in verband met het door hen reeds eerder ontvangen schrijven van 27 April 1951 blijkt:

a. dat de geïncasseerde coupons betrekking hadden op de in het tijdvak van 15 October 1940 tot en met 15 October 1944 vervallen rentetermijnen en dat de opbrengst daarvan \$ 1.215,— bedroeg,

b. dat de gerequestreerden deze opbrengst hebben afgedragen aan de Nederlandsche Bank N.V., die hun daarvoor een tegenwaarde van bruto f 3.215.19, berekend tegen de koers van f 2.64½ per dollar, heeft vergoed,

c. dat de gerequestreerden zich wel bereid verklaren na ontvangst van een desbetreffende vergunning van de Nederlandsche Bank N.V. aan de vier eerste requestranten als niet-ingezetenen de tegenwoordige tegenwaarde in dollars van het aan hun erfporties evenredig deel der som van f 3.158,92 ter beschikking te stellen, doch het uit het koersverschil en de omwisseling voor de vier eerste requestranten voortvloeiende nadeel op de nalatenschap menen te kunnen afwentelen;

Met verzoek dat het de Raad behage, voorzover nodig met vernietiging van de aanbieding en afdracht der opbrengst der voormelde coupons door de gerequestreerden aan de Nederlandsche Bank N.V. en van de diensgevolge plaats gehad hebbende omwisseling in Nederlandse valuta, te vernietigen het besluit van de gerequestreerden, vervat in hun brief van 22 Mei 1951, houdende weigering om aan de requestranten ten volle de na te melden bedragen, te betalen, en de gerequestreerden te veroordelen aan de gerequestreerde sub 1 de som van \$ 303.75 (drie honderd en drie dollar en vijf en zeventig dollarcenten), aan de gerequestreerden sub 2, 3 en 4 ieder de som van \$ 202.50 (twee honderd en twee dollar en vijftig dollarcenten) en aan de gerequestreerden sub 5 en 6 ieder de som van f 394,86 (drie honderd en vier en negentig gulden en zes en tachtig cent) vermeerderd met de rente à vijf procent 'sjaars vanaf heden tot aan de dag der betaling, tegen behoorlijke kwijting te voldoen.

met veroordeling van de gerequestreerden tot betaling van een dwangsom van f 100,— (een honderd gulden) aan ieder der requestranten sub 1, 2, 3 en 4 voor elke dag, waarop de gerequestreerden na de betekening van

het ten deze te wijzen vonnis te hunnen opzichte in gebreke mochten blijven aan de voormelde veroordeling gevolg te geven,

en met veroordeling van de gerequesteerden in de kosten van het geding.

Gelezen het antwoord van 3 Januari 1952 van:

Jan Daniël Jacobus Roos, wonende te Bloemendaal,

Mr Julius Paulus Barth, wonende te Amsterdam,

Eduard Spier, wonende te Amsterdam,

in hun hoedanigheid van beheerders-vereffenaars van de L.V.V.S., hierna te noemen beheerders-vereffenaars, waarbij wordt geconcludeerd, dat het de Raad moge behagen zich ten deze onbevoegd te verklaren. althans appellanten te verklaren niet ontvankelijk in hun appèl en de door hen ingestelde vorderingen. althans dit appèl en deze vorderingen af te wijzen met veroordeling van appellanten in de kosten.

Gezien de overgelegde stukken, welke evenals voormelde verzoeken geacht worden hier woordelijk te zijn ingelast;

Gehoord partijen ter zitting van 16 April 1953, appellanten bij monde van de 6e appellant in persoon, tevens optredende als gemachtigde voor zijn mede-appellanten, geappelleerden bij monde van hun gemachtigde, Mr I. L. Hamburg, advocaat en procureur te Amsterdam;

Overwegende, dat ten deze de volgende feiten tussen partijen vaststaan:

de erflaatster van appellanten, Mevrouw Johanna Bertha Keyser, behorende tot de Joodse bevolkingsgroep, is tijdens de bezetting naar Polen gedepoteerd en daar tegelijk met haar echtgenoot Percy Carlebach op 2 Juni 1943 te Sobibor overleden;

zij had bij Lippmann, Rosenthal & Co Sarphatistraat ingeleverd enige Deense effecten (zes obligaties van een dollarlening van de Staat Denemarken 1928/62) met bijbehorende coupons;

zowel de stukken zelf als de coupons waren bij de bevrijding nog onvervreemd aanwezig en kwamen toe aan appellanten voornoemd, zijnde deze blijkens de overgelegde verklaring van erfrecht krachtens testament van 1 October 1931 de gezamenlijke erven van de genoemde overledene elk voor het hoger vermelde aandeel;

bij de bevrijding was dit overlijden nog onbekend en gold de overledene als een afwezige;

de coupons bevonden zich met een groter aantal aan anderen toebehorende ten tijde van de bevrijding in handen van de Kasvereniging N.V. te Amsterdam, die bij besluit van het N.B.I. van 22 Januari 1946 krachtens het Besluit E 100 was benoemd tot bewindvoerder over de afwezige Mevrouw Carlebach voornoemd tegelijk met de appellant Mr J. W. Josephus Jitta;

de Kasvereniging heeft de litigieuze coupons in dollars geïnd en in Juli 1948 is het gehele ontvangen dollarbedrag tegen de toen geldende koers in guldens ingewisseld door de Kasvereniging voornoemd als Kassier van L.V.V.S., bij wie de Nederlandse Bank op deze inwisseling aandrong, daarbij aannemende, dat deze dollars toekwamen aan ingezetenen in de zin van het Deviezenbesluit 1945; ook destijds was het overlijden van de afwezige nog niet vastgesteld, en ook nã die later gevolgde vaststelling is de bewindvoering voorlopig nog gehandhaafd;

Bij brief van 22 Mei 1951 heeft L.V.V.S. aan appellanten medegedeeld:

„Het betreft hier de incassering van de coupons van 15-10-'40 t/m 15-10-'44 van \$ 6/1000.—. 4½ % Denemarken /28/62.

De opbrengst van deze coupons bedroeg \$ 1215.—, welke aan de Nederlandsche Bank N.V. werden afgerekend à 2.64% is f 3215.19 bruto. Van het netto bedrag ad f 3158.92 komt, zoals U ons mededeelt ¾ of f 2369,19 toe aan de erfgenamen niet-ingezetenen.

Voor dit bedrag zullen wij, na ontvangst van Uw opdracht, een speciale vergunning bij de Nederlandsche Bank N.V. aanvragen om de tegenwaarde hiervan in dollars over te boeken op een nog door U aan te geven bank, t.g.v. deze erfgenamen.

Wij merken hierbij nog op, dat het koers-verschil ten laste van de nalatenschap komt.”

Overwegende, dat L.V.V.S. ter zitting heeft verklaard, dat deze mededeling met machtiging van en namens het N.B.I. is gegeven, en dus te beschouwen is als afkomstig van dat Instituut;

Overwegende, dat blijkens de door partijen gegeven toelichting deze mededeling hierop neerkomt, dat de aan de vier in Amerika woonachtige erven toekomende dollars (wegens de ver-

koop in opdracht van L.V.V.S. van de hoger bedoelde coupons, die destijds een netto bedrag van f 2369,19 hebben opgebracht, door L.V.V.S. aan de rechthebbenden zullen worden uitgekeerd, waarbij bedoeld netto-bedrag echter tegen de thans geldende dollarkoers, die tegenover de gulden belangrijk hoger is dan toen destijds de verkregen dollars in guldens werden omgezet, in dollars zullen worden omgerekend, zodat deze erven minder dollars zullen ontvangen dan bij de inwisseling der coupons zijn verkregen, zulks als gevolg van de door devaluatie gedaalde koers van de gulden tegen de dollar, welk koersverschil — luidens die brief — ten laste van de nalatenschap komt;

Overwegende, dat het appel in wezen uitsluitend tegen deze „benadeling der nalatenschap” gericht is, zijnde dit het enige geschil dat metterdaad tussen partijen bestaat;

Overwegende, dat geïntimeerde de Raad onbevoegd acht dit geschilpunt te beoordelen op gronden deels in zijn verveerschrift en nader uitvoeriger bij pleidooi aangegeven onder opmerking dat de Raad ook ambtshalve tot die onbevoegdverklaring zou moeten overgaan;

Overwegende daaromtrent, dat deze verklaring van het Beheersinstituut wordt aangevallen op grond dat de door dit Instituut aangestelde beheerders destijds een onrechtmatige daad ten aanzien van de erven-niet-ingezetenen hebben verricht door de terecht door de eveneens door het Beheersinstituut aangestelde beheerder voor die coupons geïnde dollars vervolgens in guldens te doen omzetten, zodat de daardoor ontstane schade aan de nalatenschap behoort te worden vergoed;

Overwegende, dat ter zake daarvan een vordering wordt ingesteld tegen de beheerders-vereffenaars van L.V.V.S., die inderdaad behalve met de vereffening van de zogenaamde boedel (het door de bezetter geroofde bij de bevrijding achtergelaten Joodse vermogen, waarvan geen individueel eigenaar meer aanwijsbaar is) mede belast zijn geweest met het beheer van de behouden aangetroffen waarden ten aanzien waarvan dit wel het geval is;

dat zij echter voor een onrechtmatige daad, die zij als beheerders van laatstbedoelde waarden hebben gepleegd, uiteraard niet kunnen worden

aangesproken in hun qualiteit van beheerders-vereffenaars van bedoelde boedel, zodat moet worden aangenomen dat deze qualiteit ten requeste ten onrechte op de voorgrond is gesteld, hetgeen ook volgt uit de door appelland ter zitting geponeerde stelling, dat het Nederlandse Beheersinstituut krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen in verband met de verklaring van Lippman Rosenthal & Co Sarphatistraat tot vijandelijk onderdaan, belast met het beheer van het door de bezetter achtergelaten Joodse vermogen aansprakelijk is voor alle daden ten aanzien daarvan, alsook ten aanzien van de litigieuze coupons, verricht door de door het Instituut aangestelde beheerders, waaruit volgt, dat zij niet de liquidateurs van bedoelde boedel *als zodanig* aansprakelijk achten, maar de bij de bewuste transactie betrokken beheerders en in laatste instantie het Beheersinstituut, *persoonlijk*;

dat uit deze stelling — daargelaten of zij in allen dele juist is — voortvloeit, dat appellanten met dit hoger beroep in wezen beogen een vordering in te stellen tegen het N.B.I. persoonlijk wegens een onrechtmatige daad van door het Instituut aangestelde beheerders;

Overwegende, dat een vordering van die strekking (ontstaan na de bezetting) tot de bevoegdheid van de gewone rechter behoort en niet aan deze kan worden onttrokken door — met gebruikmaking van de voorschriften van het Besluit Vijandelijk Vermogen — de tegenpartij, nadat zij uitdrukkelijk verklaard heeft haar standpunt omtrent dit geschilpunt te handhaven, wegens het afleggen van die verklaring. — die uiteraard niet bedoeld was als een beslissing, immers in dat geval een beslissing in eigen zaak zou zijn — krachtens art. 43 van dat Besluit in hoger beroep te dagvaarden voor de Afdeling Rechtspraak van deze Raad;

Overwegende, dat de Raad op deze grond onbevoegd is van dit appel kennis te nemen;

RECHTDOENDE:

Verklaart zich onbevoegd kennis te nemen van het ingestelde hoger beroep;

Veroordeelt appellanten in de kosten aan de zijde van geïntimeerden tot heden begroot op f 150,—.

is op de Afdeling Rechtspraak van de Raad; verzocht wordt daarbij te vermelden lijst- en volgnummer van de vordering, tegen de erkenning waarvan bezwaar wordt gemaakt.

Circulaires van het Nederlandse Beheersinstituut, gericht aan de hoofden van de bijkantoren

Hierbij brengen wij de wet van 23 December 1953 (Stbl. 622), waarbij de artikelen 85 en 87 van het Besluit herstel rechtsverkeer (E 100) werden gewijzigd, onder Uw aandacht.

Art. 85 van het besluit E 100, krachtens welk artikel de Raad voor het Rechtsherstel (bij delegatie: het N.B.I.) bevoegd was bewindvoerders te benoemen voor afwezig, luidt thans in de aanhef: „1. De Raad is tot een nader door Ons te bepalen tijdstip bevoegd,enz.”

In art. 87 van het besluit E 100, krachtens welk artikel voorshands tot de rechtbank geen verzoeken konden worden gericht tot benoeming van een bewindvoerder overeenkomstig art. 519 van het Burgerlijk Wetboek, zijn de aanvangswoorden: „Tijdens de werkingsduur van dit besluit” vervangen door de woorden: „Tot het tijdstip, bedoeld in het eerste lid van artikel 85.”

Dat tijdstip is thans bij K.B. van 12 Februari 1954 (Stbl. 53) bepaald op 1 Maart 1954.

Van 1 Maart 1954 af is het Beheersinstituut dus niet meer bevoegd en is voortaan de rechtbank weer wèl bevoegd tot het benoemen van bewindvoerders voor afwezig.

Voor de goede orde merken wij op, dat door het vorenstaande geen wijziging werd gebracht in de benoemingen van bewindvoerders voor afwezig door het N.B.I. in het verleden verricht of in de bemoeienis, welke het N.B.I. met deze door ons Instituut zelve in het leven geroepen bewindvoeringen krachtens E 100 had.

De Directie van het
NEDERLANDSE BEHEERSINSTITUUT
J. J. de Vries.

5 Maart 1954.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen u mede, dat de lijsten nos. 158-159 van door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47/55, te Amsterdam, ter inzage zijn gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stcrt. 14 April 1954, No. 73)

Erkenning vorderingen Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V.

De beheerders van de vijandelijke onderdaan, de Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V. te Amsterdam, brengen hiermede ter kennis van belanghebbenden, dat van de datum van publicatie dezer Nederlandse Staatscourant af gedurende één maand ten kantore van de Bank voor Nederlandschen Arbeid N.V., Singel 399, te Amsterdam, ter inzage liggen de lijsten 91 t/m 94, vermeldende de door hen erkende vorderingen nos 1161 t/m 1200.

A. HARMS.
Mr. A. N. KOTTING.

(Ned. Stcrt. 23 April 1954 No. 78).

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 104.

Regeling inzake rechtsherstelgeschil J 2661 tussen:

1. Dr Arnold Beek, huisarts, wonende te Gouda, Lange Tiende-weg 54, in zijn hoedanigheid van bewindvoerder over de afwezige Rudolf David Salomon de Jong, laatstelijk gewoond hebben te Groningen; hierna te noemen partij de Jong;
2. Gerhard Boerema, koopman te Groningen, Gerechtkade 84b; hierna te noemen partij Boerema;
3. Hendrik Jan Tjoelker, slager te Groningen, Gelkingestraat 54a, hierna te noemen partij Tjoelker;
4. Andries Drent, caféhouder te Groningen, Gelkingestraat 56a, hierna te noemen partij Drent;
5. de Staat der Nederlanden, ten deze vertegenwoordigd door Adrianus Cornelis van der Wouden, Hoofd-ontvanger der Directe Belastingen te Groningen, hierna te noemen de Staat.
6. De Stichting „Niederländische Grundstücksverwaltung“, hierna te noemen de N.G.V.

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen;

Gezien een verzoek van Mr H. N. Denijs, candidaat-notaris, wonende te Groningen, in diens hoedanigheid van bewindvoerder over de afwezige Rudolf David Salomon de Jong tot herstel van genoemde afwezige in de eigendom van het perceel, kadastraal bekend gemeente Haren, sectie K nummer 4830, groot zes aren en zes centiaren;

Gelezen de stukken, waaronder een concept voor een minnelijke regeling opgemaakt door de, door de Afdeling aangewezen Notaris-bemiddelaar Mr W. A. Offerhous te Groningen en een verslag van de Gedelegeerden te Groningen van hun onderhoud op 26 Februari 1953 met partijen Boerema, Tjoelker, Drent en de Staat, zijnde de overige partijen, hoewel behoorlijk opgeroepen, niet verschenen;

In aanmerking nemende, dat uit de overgelegde stukken het volgende blijkt:

1. Rudolf David Salomon de Jong was eigenaar — in de zin van artikel 20 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer — van het bovenomschreven onroerend goed;

2. Dit onroerend goed werd bij acte, houdende kwijting voor de kooppenningen, verleden 31 Juli 1944 voor notaris J. G. van Russen te Groningen, overgeschreven ten hypotheekkantore te Groningen op dezelfde dag in deel 1295 no 43, door de N.G.V. verkocht aan Gerhard Boerema voornoemd voor de som van f 17.500,—. Het was tijdens de verkoop onbezwaard;

3. Vervolgens heeft partij Boerema gemeld onroerend goed blijkens acte houdende kwijting voor de kooppenningen, verleden eveneens op 31 Juli 1944 voor dezelfde notaris en op dezelfde dag overgeschreven ten hypotheekkantore te Groningen in deel 1295 no 44, verkocht aan Hendrik Jan Tjoelker voornoemd voor de som van f 22.000,—;

4. In verband met het vorenstaande staat gemeld onroerend goed thans ten name van partij Tjoelker, die het bij acte verleden 31 Juli 1944 voor meergenoemde notaris heeft belast met een eerste hypotheek ten behoeve van Andries Drent voornoemd, tot zekerheid voor de terugbetaling van een

bedrag van f 14.000,—, rentende 4½ % per jaar per 1 Mei en 1 November; Deze hypotheek werd ingeschreven ten hypotheekkantore te Groningen op 1 Augustus 1944 in deel 550 nummer 156;

5. Vorenbedoelde hypothecaire schuld, thans groot pro resto f 13.500,— is, blijkens verklaring van partijen Drent en de Staat bij onderhandse acte d.d. 19 Juli 1950 aan de Staat der Nederlanden gecedeerd, terwijl de cessie door de debiteur is erkend;

6. De N.G.V. heeft volgens hare verklaring als koopsom in ontvangst genomen een bedrag van f 17.419,— en aan grondlasten ten behoeve van de gedeposeerde voldaan f 81,—;

7. Volgens berekening van de Notaris-bemiddelaar bedraagt het door partij Tjoelker genoten exploitatiesaldo f 2450,76. Geen der betrokken partijen heeft bezwaar gemaakt tegen dit bedrag.

8. Partij de Jong heeft als voorschot op de kosten van deze regeling een bedrag van f 520,— gedeponoord bij de Raad.

Overwegende dat tussen partijen de navolgende geschilpunten bestaan:

a. Is partij Tjoelker gebonden aan zijn verklaring, afgelegd ten kantore van de notaris-bemiddelaar, dat zij geen aanspraak maakt op teruggave door partij Boerema van de door deze laatste gemaakte winst ad f 4500,—;

b. Is partij Drent gebonden aan zijn, eveneens ten kantore van de notaris-bemiddelaar afgelegde verklaring, dat zij een derde gedeelte der schade en kosten zal dragen;

Overwegende ten aanzien van beide geschilpunten:

De aangewezen notaris-bemiddelaar heeft aan partijen een minnelijke regeling van het geschil voorgesteld, in hoofdzaak behelzende, dat het perceel weer zal worden gesteld ten name van partij de Jong, dat de hypotheek ten behoeve van partij Drent wordt geroeyeerd doch partij Tjoelker de betreffende hoofdsom en rente schuldig blijft; dat partij Tjoelker het netto-exploitatiesaldo aan partij de Jong voldoet; dat de schade welke zal voortvloeien uit de omstandigheid, dat de uitkeringen wegens de koopsom door de N.G.V. minder zullen bedragen dan het door partij Boerema betaalde bedrag van f 17.500,—, evenals de kosten van het rechtsherstel gezamenlijk zullen worden gedragen door partijen Boerema, Tjoelker en Drent, ieder voor een derde gedeelte en dat partij Tjoelker afstand doet van zijn regresrecht tegen partij Boerema wegens de door eerstgenoemde betaalde koopprijs voor wat betreft de door laatstgenoemde daarbij gemaakte winst;

De notaris-bemiddelaar heeft verklaard, dat bij de bespreking van dit voorstel op een bijeenkomst te zijnen kantore alle partijen hebben verklaard daarmede in principe accoord te gaan, maar dat naderhand partij Tjoelker heeft doen weten, dat hij toch zijn regresrecht, voor wat betreft de door partij Boerema gemaakte winst, wenst uit te oefenen, terwijl partij Drent niet bereid bleek te zijn een derde deel van de schade en kosten te dragen;

Op de comparitie voor gedelegeerden hebben partijen Tjoelker en Drent de bedoelde bezwaren tegen de voorgestelde regeling gehandhaafd, waarbij partij Drent zich in het bijzonder heeft beroepen op de vaste jurisprudentie terzake van de Afdeling Rechtspraak van de Raad en heeft ontkend, dat van een overeenkomst tot aanvaarding van de regeling, zoals zij in het concept ener acte van rechtsherstel is uitgewerkt, zou sprake zijn, waartegenover door de raadsman van partij Boerema betoogd is, dat ten tijde der bijeenkomst ten kantore van de notaris-bemiddelaar wel degelijk positieve resultaten zijn bereikt; dat partijen uitstekend wisten waarover het ging en er volledige wilsovereenstemming tot stand gekomen is, zoals door hem en door de notaris-bemiddelaar bij ede zou kunnen worden bevestigd, weshalve zijns inziens partijen aan deze overeenkomst zijn gebonden.

De notaris-bemiddelaar heeft bij schrijven van 7 April 1935 aan gedelegeerden verklaard, dat er geen bijzondere omstandigheden waren, die hem er

toe brachten het voorstel te doen van een verdeling van de schade voor $\frac{1}{2}$ gedeelte tussen partijen Boerema, Tjoelker en Drent; dat hij echter van mening was dat, nu alle partijen te kwader trouw waren, er veel voor te zeggen viel ieder een gelijk deel in de schade te doen dragen, en dat partijen hiermede waren accoord gegaan bij een bespreking op zijn kantoor;

Genoemde notaris had tevoren bij zijn schrijven van 8 Augustus 1952 verklaard, dat partij Drent mede zou hebben ingestemd met het voorstel om afstand te doen van zijn regresrecht tegen partij Boerema voor wat betreft de door laatstgenoemde gemaakte winst;

Partijen Tjoelker en Drent stellen zich op het standpunt, dat zij aan de voorlopige besprekingen bij de notaris-bemiddelaar niet zijn gebonden; dat zij destijds niet hebben kunnen overzien hoe de uitwerking van de regeling in de rechtsherstelacte tenslotte zou zijn en dat zij dus volkomen vrijheid hebben behouden om tegen de later opgemaakte concept-acte bezwaar te maken en zulks te meer aangezien hun is gebleken dat de voorgestelde regeling ten enenmale afweek van de terzake gebruikelijke richtlijnen;

Overwegende, dat 's Raads Afdeling Onroerende Goederen in het algemeen aan de mondelinge besprekingen van partijen met de notaris-bemiddelaar over een minnelijke regeling van het geschil niet de betekenis kan hechten, dat daarbij bindende afspraken worden gemaakt en partijen mitsdien daarbij het recht prijsgeven om te zijner tijd, na kennisneming van de uitgewerkte concept-acte daarmede al dan niet accoord te gaan;

Overwegende, dat naar het oordeel der Afdeling ook in het onderwerpelijke geval bezwaarlijk aan te nemen valt, dat partijen zich vóór kennisneming van de op te maken concept-rechtsherstelacte reeds hebben willen binden tot aanvaarding van een regeling als door de notaris-bemiddelaar voorgesteld in afwijking van de in soortgelijke gevallen gebruikelijke richtlijnen en dat het tegendeel, tegenover de ontkenning der betrokken partijen ook niet zal te bewijzen zijn door nadere verklaringen van de notaris-bemiddelaar en van de raadsman van partij Boerema omtrent de vraag of partijen Tjoelker en Drent ten volle hebben begrepen wat de inhoud van de regeling zou zijn en of zij zich daartoe bij voorbaat al dan niet hebben willen verbinden;

Overwegende dat, waar niet is gesteld dat voor het tot stand komen van een bindende overeenkomst tot regeling van het geschil, op de wijze als voorgesteld, andere bewijsmiddelen dan de evenbedoelde verklaringen kunnen worden aangevoerd, het standpunt van partijen Tjoelker en Drent, naar het oordeel der Afdeling, moet worden aanvaard en de Afdeling mitsdien geen vrijheid kan vinden om aan partijen een andere regeling op te leggen dan naar de algemene richtlijnen overeenkomstig de constante jurisprudentie in soortgelijke gevallen gebruikelijk is;

dat naar de normale richtlijnen in deze bij de regeling van de gevolgen van het rechtsherstel de sub b bedoelde schade moet gedragen worden door partijen Boerema en Tjoelker, ieder voor de helft en partij Boerema de gemaakte winst vooraf aan partij Tjoelker moet vergoeden;

Overwegende, dat naar het oordeel van de Afdeling binnen redelijke termijn geen regeling tussen belanghebbenden tot stand gebracht kan worden;

Gelet op artikel 113 c E 100, zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de wet van 21 December 1951 (Stbl. 586);

Stelt de navolgende regeling vast:

1. De koopovereenkomsten tussen:

- a. de N.G.V. en Gerhard Boerema, geconstateerd bij acte 31 Juli 1944 verleden voor Notaris J. G. van Russen te Groningen,
- b. partij Boerema en Hendrik Jan Tjoelker, geconstateerd bij acte 31 Juli 1944 verleden voor genoemde notaris van Russen,

alsmede de daarop gevolgde leveringen door de overschrijvingen ten hypotheekkantore te Groningen op 31 Juli 1944 in deel 1295 nos 43 en 44 zijn nietig en hebben niet geleid tot enige wijziging in de rechten van

Rudolf David Salomon de Jong of zijn rechtverkrijgenden als eigenaren van het perceel Gemeente Haren Sectie K no. 4830 groot 6.06 Are;

2. Partij Tjoelker is verplicht het genoten exploitatiesaldo aan de gedeposseerde te restitueren;
3. Partij Boerema moet de gemaakte winst afstaan aan partij Tjoelker en draagt de helft van de schade, die laatstgenoemde lijdt doordat de N.G.V. op de door haar ontvangen koopsom niet de volle 100 % zal uitkeren.

Bepaalt ten aanzien van de gevolgen van dit rechtsherstel:

I. De acte van geldlening met hypotheekstelling ten behoeve van Andries Drent en ten laste van partij Tjoelker op 31 Juli 1944 verleden voor genoemde notaris van Russen blijft, evenals de onderhandse acte van overdracht aan de Staat d.d. 19 Juli 1950, van volle kracht en waarde met uitzondering van de bepalingen betreffende de zakelijke zekerheid. Het recht van hypotheek is nietig. De doorhaling van de inschrijving genomen ten hypotheekkantore te Groningen op 1 Augustus 1944 in deel 550 nummer 156 wordt bevolen.

II. Partij Tjoelker is schuldig aan partij de Jong:

a. het genoten exploitatiesaldo, begroot op	f 2450,76
b. de helft van de kosten dezer regeling ad f 517,50	„ 258,75
c. als aandeel in de kosten van juridische bijstand een bedrag van	„ 100,—
Totaal	f 2809,51
verminderd met de helft van de ten behoeve van partij de Jong uit de koopsom betaalde grondlasten ad f 81,—	„ 40,50
Resteert	f 2769,01

III. Partij Boerema is schuldig aan partij de Jong:

a. de helft van de kosten dezer regeling	f 258,75
b. als aandeel in de kosten van juridische bijstand een bedrag van	„ 100,—
Totaal	f 358,75
verminderd met de helft van de ten behoeve van partij de Jong uit de koopsom betaalde grondlasten ad f 81,—	„ 40,50
Resteert	f 318,25

IV. Partij Boerema is schuldig aan partij Tjoelker:

a. de door haar gemaakte winst begroot op	f 4500,—
b. de helft van de door haar aan de N.G.V. betaalde koopsom ad f 17.500,—	„ 8750,—
Totaal	f 13250,—

V. De N.G.V. is schuldig:

a. aan partij Boerema de helft van de door haar ontvangen koopsom ad f 17419,— of	f 8709,50
b. aan partij Tjoelker de wederhelft of	f 8709,50

VI. De betaling dezer schulden wordt als volgt geregeld:

A. De N.G.V. voldoet van de uitkeringen op de sub Va gemelde schuld aan partij Boerema allereerst een bedrag van f 318,25 aan partij de Jong en een bedrag van f 3800,— aan de Staat ter voldoening van de vordering van de Staat op partij Drent. Deze betaling strekt tevens in mindering op de vorderingen van partij Drent op partij Tjoelker en van partij Tjoelker op partij Boerema. De N.G.V. voldoet het restant aan partij Drent in min-

dering op de vordering van deze laatste op partij Tjoelker, tevens strekkende in mindering op de vordering van partij Tjoelker op partij Boerema;

B. De N.G.V. voldoet van de uitkeringen op de sub V b gemelde schuld aan partij Tjoelker allereerst een bedrag van f 2769,01 aan partij de Jong en het restant aan partij Drent in mindering op de vordering van deze laatste op partij Tjoelker;

C. De vorderingen van:

a. partij Tjoelker op partij Boerema

b. partij Boerema op de Staat der Nederlanden tot teruggave van de op de nietige verkopen geheven registratierechten

gaan over op partij Drent. De aanspraken, daaruit voortvloeiende kunnen derhalve, zowel in als buiten rechte, worden uitgeoefend door partij Drent. Hetgeen partij Drent meer ontvangt dan zij van partij Tjoelker uit hoofde van de sub I gemelde acte te vorderen heeft, is partij Drent verplicht aan partij Tjoelker af te dragen in mindering op de vordering van partij Tjoelker op partij Boerema;

VII. Alle achterstallige zakelijke lasten en belastingen, alsmede verzekeringspremies en -naheffingen zijn — voorzover deze niet door de Notaris-bemiddelaar in aanmerking zijn genomen bij zijn berekening van het exploitatie-saldo — ten laste van partij de Jong;

VIII. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan de Raad ten bedrage van van f 517,50 en de kosten van de juridische raadsman van partij de Jong, ten deze begroot op f 200,— zijn ten laste van partijen Boerema en Tjoelker, ieder voor de helft en zijn op de bovengemelde wijze verrekend.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 14 September 1953.

INHOUD VAN DIT NUMMER

	pag.
Afdeling Beheer, Voorzieningen voor afwezigen en Voorzieningen voor rechtspersonen.	
Circulaires van het Nederlandse Beheersinstituut, gericht aan de hoofden van de bijkantoren	133
Publicaties in de Nederlandse Staatscourant	133
Uitspraken van de Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel ingevolge art. 11 lid 4 E 133	134
Afdeling Onroerende Goederen.	
Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113 c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer	138
Afdeling Rechtspraak.	
Uitspraken 54/410 t/m 54/416	pag. 1041/1056

AFDELING BEHEER, VOORZIENINGEN VOOR AFWEZIGEN EN VOORZIENINGEN VOOR RECHTSPERSONEN

Circulaires van het Nederlandse Beheersinstituut, gericht aan de hoofden van de bijkantoren

Hierdoor delen wij U mede, dat de Vertegenwoordiging Zuid-Limburg, Geleenstraat 37 te Heerlen is opgeheven. De werkzaamheden van genoemd kantoor werden overgenomen door het Bureau 's-Gravenhage, Koninginnegracht 98, tel. 51.21.61.

Wij verzoeken U alle correspondentie, betalingen e.d. te richten aan het Bureau 's-Gravenhage.

De Directie van het
NEDERLANDSE BEHEERSINSTITUUT:
J. J. de Vries.

20 Mei 1954.

Publicaties in de Nederlandse Staatscourant

Voorlopige erkenning vorderingen V.V.R.A.

Beheerders-vereffenaars van de Stichting Vermogensverwaltungs- und Rentenanstalt (V.V.R.A.), te Amsterdam, delen u mede, dat de lijst no. 160 van door hen voorlopig erkende vorderingen te hunnen kantore, Sarphatistraat 47/55, te Amsterdam, ter inzage is gelegd en dat gedurende één maand na heden eventuele bezwaren tegen voorgenomen erkenning bij hen kunnen worden ingediend.

(Ned. Stcrt. 1 Juni 1954, No. 103).

UITSPRAKEN VAN DE VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL INGEVOLGE ART. 11 LID 4 E 133

Nr. 142. VOORZITTER VAN DE RAAD VOOR HET RECHTSHERSTEL
30 Maart 1954 (i.z. Herman Gülink).

De verkoop van uit appellant's vermogen afkomstige grenslandereijen werd door het algemeen belang gevorderd; beroep afgewezen.

Wij, Voorzitter van de Raad voor het Rechtsherstel;

Gelezen enz.;

Ten aanzien van de feiten:

Overwegende, dat appellant — wiens vermogen krachtens de bepalingen van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Stbl. E 133) in eigendom was overgegaan op de Nederlandse Staat en voor de Staat door het N.B.I. is beheerd totdat bij vonnis van de Afdeling Rechtspraak van de Raad van 15 Juli 1953 werd bepaald, dat aan appellant zal worden teruggegeven zijn onder beheer staand vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats mocht zijn gekomen — in zijn alhier in zijn geheel geïnsereerd te achten beroepschrift van 23 Juli 1952 aan Ons heeft verzocht te vernietigen de door het N.B.I. op 24 Maart 1952 geëffectueerde verkoop aan H. Bruna voor de prijs van f 2.025,— van het tot appellant's vermogen behorende perceel kadastraal bekend Gemeente Dene-kamp sectie E No. 1065 ter grootte van 1.83.90 ha, voerende appellant als gronden voor zijn vordering aan:

- a. dat hij verwacht, dat de Afdeling Rechtspraak de afwijzende beschikking van het N.B.I. op zijn ontvijdingsverzoek zal vernietigen en het in strijd met de beginselen van behoorlijk bestuur is dat het N.B.I. tot verkoop overgaat zo lang niet een definitieve uitspraak omtrent de ontvijanding is gedaan,
- b. dat hij er groot belang bij heeft de grond zelf terug te ontvangen in stede van de opbrengst uit verkoop,
- c. dat de eigendomsovergang krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen een conservatoir karakter draagt, waarmede in strijd is de liquidatie van vermogen voordat over al of niet ontvijanding is beslist,
- d. dat een goed beheer van tot het vijandelijk vermogen behorende gronden verpachting meebrengt in stede van verkoop en renteloos laten van de opbrengst door storting in 's Lands schatkist,
- e. dat verkoop van gronden van Duitse grensboeren kort voordat over de ontvijanding in hoogste instantie zal worden beslist, dermate onredelijk is, dat daardoor de integratie van Europa, zeker wat Duitsland betreft, zal worden vertraagd;

Overwegende, dat door het N.B.I. in deszelfs alhier geheel geïnsereerd te achten conclusie van antwoord is aangevoerd, dat het algemeen belang een spoedige liquidatie van het vijandelijk vermogen vordert en het N.B.I. slechts dan een spoedige liquidatie achterwege dient te laten indien met grote mate van waarschijnlijkheid de ontvijanding van de daarbij betrokken vijandelijke onderdaan kan worden verwacht; dat deze waarschijnlijkheid in casu niet aanwezig was, noch ten tijde van het tot stand komen van de verkoop noch ten tijde van het tekenen der koopacte; dat de onderhavige verkoop bovendien werd gevorderd door de verhoudingen in de landbouwsector, aangezien door de aankoop van deze grond het bedrijf van de koper Bruna tot een rendabele grootte kon worden gebracht; concluderende het N.B.I. tot ontzegging van appellant's vordering, kosten rechtens;

Overwegende, dat partij Bruna ter terechtzitting mondeling heeft doen aan-

voeren, dat hij door de aankoop van de litigieuse grond een meer rendabel bedrijf heeft verkregen, dat hij grote uitgaven heeft gedaan voor de verbetering van de grond en de aanpassing van zijn bedrijf aan de grotere omvang daarvan, dat hij echter bereid is de N.W.-helft van het door hem gekochte perceel aan appelland terug te geven tegen betaling door appelland van de helft van de betaalde koopprijs vermeerderd met de helft van de met betrekking tot het litigieuse perceel door hem gemaakte kosten;

Overwegende, dat appelland nog mondeling heeft doen betogen, dat het onderhavige perceel, waarvoor hij zelf in 1933 een bedrag van f 3.025,— heeft voldaan, verkocht is voor een bedrag, dat zeker f 1.000,— beneden de werkelijke waarde ligt; dat hij het gehele perceel terug wenst en, indien Wij bij wege van bemiddelend vonnis de helft zouden toekennen, de door partij Bruna gemaakte kosten ten laste van het N.B.I. zouden moeten komen;

Overwegende, dat het N.B.I. hiertegen heeft aangevoerd, dat verkocht is tegen de door de Grondkamer vastgestelde prijs, dat verschillende omstandigheden oorzaak kunnen zijn van een lagere waardering van de waarde van de litigieuse grond in vergelijking met de in 1933 daarvoor betaalde koopprijs; dat indien appelland de helft van de door het N.B.I. aan partij Bruna verkochte grond zou terugontvangen zonder de kosten gemaakt voor verbetering van die grond aan partij Bruna te restitueren, hij onrechtmatig zou worden verrijkt;

Overwegende, dat Wij in het door partij Bruna ter terechtzitting gedane schikkings-voorstel aanleiding hebben gevonden partijen in de gelegenheid te stellen, met elkaar in overleg te treden, teneinde in der minne tot een regeling te geraken;

Overwegende, dat appelland Ons bij brief van zijn gemachtigde van 23 October 1953 heeft doen weten, dat geen overeenstemming is kunnen worden bereikt, aangezien hij zich op het standpunt stelt, dat hij aanspraak heeft op teruggave van het gehele aan partij Bruna verkochte perceel;

Overwegende, dat ook het N.B.I. en partij Bruna Ons hebben doen weten, dat appelland zich op het standpunt blijft stellen, dat hij het gehele perceel dient terug te krijgen en deswege tot geen enkel overleg over terugverkrijging van een gedeelte bereid is;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat Wij allereerst in beschouwing zullen nemen appelland's stelling, dat het N.B.I. niet tot verkoop had mogen overgaan voordat in hoogste instantie was beslist over de door appelland aangevraagde ontvijanding, aangezien een zodanige verkoop

- a. strijd oplevert met het conservatoire karakter van de eigendomsovergang krachtens het Besluit Vijandelijk Vermogen,
- b. in strijd is met de beginselen van behoorlijk bestuur,
- c. in strijd is met de belangen van het beheerde vermogen, dat beter gediend is met verpachting van de grond dan met het renteloos laten van de gerealiseerde waarde van die grond;

Overwegende, dat in de toelichting op het Besluit Vijandelijk Vermogen wordt verklaard: „Het mag wel als zeker worden aangenomen, dat het hier bedoelde vermogen, waaronder zoowel het publieke eigendom van een vijandelijken staat als het privé-bezit zijner onderdanen valt (behoudens uitzonderingsgevallen), aangewend zal worden ter verrekening met de schadevorderingen, die de Staat tegen den vijand zal geldend maken.

Teneinde te verhinderen, dat dit vermogen wegsmelt, zullen direct na den terugkeer de noodige maatregelen van conservatoiren aard moeten worden genomen.”;

dat in bedoelde toelichting vervolgens drie stelsels van conservatoire maatregelen worden besproken, waaruit een keuze zou kunnen worden gedaan, waarna wordt verklaard, dat de keuze is gevallen op het stelsel van naasting of onteigening, waaromtrent het volgende wordt opgemerkt:

„De nadruk dient erop te worden gelegd, dat deze eigendomsovergang niet gelijk te stellen is met een confiscatie of een onteigening zonder schadeloosstelling Deze naasting zou alleen dan een confiscatoir karakter krijgen, indien noch in de wapenstilstandsvoorwaarden, noch in de vredesverdragen voorzieningen zouden worden getroffen, waarbij aan de vijandelijke staten de verplichting wordt opgelegd hun onteigende onderdanen de door deze tengevolge dier onteigening geleden schade te vergoeden.”;

dat de omstandigheid, dat eerst op een later tijdstip zou komen vast te staan, welk karakter zou moeten worden toegekend aan de eigendomsovergang op de Staat van het vijandelijk vermogen, geen invloed heeft op de bevoegdheden van het N.B.I. in zijn taak van beheerder van dit op de Staat in eigendom overgegaan vermogen en het N.B.I. zich in zijn beheer diende te laten leiden door hoger vermeldde, door de Regering beoogde aanwending van het vijandelijk vermogen ter verrekening met de oorlogsschadevorderingen;

dat een zodanige verrekening slechts zou kunnen worden bewerkstelligd na realisatie van het vijandelijk vermogen, weshalve op het N.B.I. de plicht rustte een spoedige realisatie na te streven, opdat de door het algemeen belang gevorderde verrekening van de opbrengst van het vijandelijk vermogen met de oorlogsschadevorderingen inderdaad zou kunnen worden geëffectueerd;

dat het N.B.I. daarom terecht kan stellen, dat het algemeen belang de verkoop van bepaalde bestanddelen van een in beheer zijnd vijandelijk vermogen vordert, tenzij op het tijdstip van de verkoop met grote mate van waarschijnlijkheid te verwachten is, dat het betreffelijke vermogen of hetgeen ervoor in de plaats mocht zijn gekomen, aan de voormalige eigenaar zal worden teruggegeven, in welk geval het liquidatiesaldo immers niet zou kunnen worden aangewend voor het hoger vermeldde, door de Regering beoogde doel;

Overwegende, dat appellant in zijn beroepschrift van 23 Juli 1952 verklaart te vertrouwen, dat de Afdeling Rechtspraak van oordeel zal zijn, dat hij zich voldoende verdienstelijk heeft gemaakt voor de Nederlandse en Gallieerde zaak om voor ontvijanding in aanmerking te komen;

Overwegende, dat het N.B.I. ontkent, dat ten tijde van de verkoop de ontvijanding van appellant met grote mate van waarschijnlijkheid kon worden verwacht, aangezien appellant in zijn op 16 December 1949 gedagtekend verzoek om ontvijanding niet voldoende belangrijke verdiensten voor de geallieerde zaak heeft aangevoerd, weshalve dit verzoek dan ook op 12 Juni 1952 is afgewezen;

Overwegende, dat in het vonnis van de Afdeling Rechtspraak van 15 Juli 1953 — waarbij werd bepaald dat aan appellant zal worden teruggegeven zijn op de Staat der Nederlanden in eigendom overgegaan vermogen of hetgeen daarvoor in de plaats mocht zijn gekomen — wordt overwogen, dat de door appellant aangevoerde daadzaken „weliswaar geen uitgesproken in het oog vallend verdienstelijk karakter dragen, maar zij, gezien de hoge leeftijd, die appellant gedurende de oorlog reeds had, niettemin zwaarwichtig genoeg zijn om de door appellant verzochte gunstverlening te rechtvaardigen”;

Overwegende, dat door het N.B.I. onweersproken is betoogd, dat de Rentmeester der Staatsdomeinen te Zwolle op 30 November 1949 het voorstel voor de litigieuse verkoop aan partij Bruna heeft ingediend bij het N.B.I., zodat op dat tijdstip reeds wilsovereenstemming bestond omtrent de onderwerpelijke koop en verkoop, waarvoor door het N.B.I. op 12 Mei 1950 toestemming werd verleend, waarna op 15 Juni 1950 de stukken aan Notaris Kirch te Ootmarsum werden gezonden voor het opmaken van de notariële acte;

Overwegende, dat derhalve dient te worden onderzocht of op 30 November 1949 of uiterlijk op 12 Mei 1950 met grote mate van waarschijnlijkheid de ontvijanding van appellant kon worden verwacht;

Overwegende, dat appellant op 16 December 1949 een verzoek om ontvijanding heeft ingediend, zodat op 30 November 1949, toen nog geen ontvijandingsverzoek was ontvangen, niet en a fortiori niet met grote mate van waarschijnlijkheid de ontvijanding van appellant kon worden verwacht;

Overwegende, dat op 12 Mei 1950 het N.B.I. slechts beschikte over enkele door appellant overgelegde verklaringen ter staving van zijn stelling, dat hij

in aanmerking zou komen voor de afgifte van een verklaring van niet-vijandelijk onderdaan, welke verklaringen zich slechts in algemene zin uitlieten over de anti-nazi-gezindheid van appellant zonder bepaalde belangrijke verdiensten voor de geallieerde zaak te noemen; dat de enige door appellant overgelegde verklaring, waarin van een bepaalde in het geallieerde belang verrichte handeling gewag wordt gemaakt, de in het vonnis van de Afdeling Rechtspraak gememoreerde op 1 Juli 1952 gedagtekende verklaring van G. H. Bosman is, waarin deze mededeelt, dat appellant hem behulpzaam is geweest bij het over de Nederlandse grens brengen van twee Nederlanders, die hun tewerkstelling in de Duitse oorlogsindustrie waren ontvlucht;

Overwegende, dat in 1951 na de behandeling in de Staten-Generaal van het ontwerp van de zogenaamde Bestemmingswet van 20 Juli 1951 (Stbl. 311) door de Regering aan het N.B.I. nieuwe richtlijnen zijn verstrekt voor de behandeling van ontvrijdingsverzoeken van Duitse grensboeren, ten gevolge waarvan minder strenge eisen werden gesteld voor deze categorie van Duitsers, die tevoren gelijkelijk werden beoordeeld met alle andere in Duitsland wonende Duitsers;

Overwegende, dat uit het vonnis van de Afdeling Rechtspraak voldoende duidelijk blijkt, dat zelfs onder vigueur van de voor Duitse grensboeren aangelegde mildere criteria appellant nog maar juist, mede op grond van zijn hoge leeftijd, voor de door hem verzochte teruggave van vermogen in aanmerking kon komen;

Overwegende, dat Wij op grond van het vorenstaande van oordeel zijn, dat het N.B.I. ten tijde van het nemen van een beslissing omtrent de verkoop van de litigieuze grond en zelfs op 24 Maart 1952, datum van de ondertekening der acte van koop en verkoop, niet met grote mate van waarschijnlijkheid de ontvrijding van appellant kon verwachten en daarom terecht het standpunt heeft ingenomen, dat deze verkoop werd gevorderd door het algemeen belang, hetwelk een spoedige realisatie van het vijandelijk vermogen ter verrekening met de oorlogsschade eist;

Overwegende, dat met dit algemeen belang onverenigbaar is de door appellant bepleite langdurige verpachting van landbouwgronden en een volledig achterwege laten van alle liquidatiehandelingen zo lang niet een eindbeslissing is gegeven op een ontvrijdingsverzoek;

Overwegende, dat appellant het een onjuist beleid acht van het N.B.I. om zo lang te wachten met het nemen van een beslissing op het ontvrijdingsverzoek en intussen tot verkoop van gronden over te gaan;

Overwegende daaromtrent, dat de afhandeling van de talrijke bij het N.B.I. binnen gekomen ontvrijdingsverzoeken noodzakelijkerwijs veel tijd vergt; dat bovendien ten aanzien van verzoeken van grensboeren tijdelijk een afwachtend standpunt is ingenomen hangende de beslissing der Regering omtrent de daarbij aan te leggen criteria; dat er aan het N.B.I. bezwaarlijk een verwijt van kan worden gemaakt dat het, rekening houdende met een vermoedelijke verzachting van de ontvrijdingseisen ten aanzien van Duitse grensboeren, een beslissing dienaangaande heeft afgewacht, waardoor de kansen van belanghebbenden op ontvrijding slechts gunstig konden worden beïnvloed; dat hieraan niet afdoet de omstandigheid, dat naar het oordeel van het N.B.I. appellant ook niet aan deze mildere criteria voldeed, weshalve het verzoek tenslotte toch door het N.B.I. werd afgewezen;

Overwegende, dat Wij het in deze door het N.B.I. gevoerde beleid derhalve niet onjuist kunnen achten;

Overwegende, dat Wij het door partij Bruna ter terechtzitting gedane aanbod om tegen vergoeding van gemaakte kosten en terugbetaling van de daarvoor voldane koopprijs de helft van het door hem gekochte perceel wederom aan appellant af te staan, nu dit aanbod door appellant is van de hand gegaan, verder buiten beschouwing kunnen laten;

Overwegende, dat Ons thans nog rest te beoordelen appellant's mondeling voorgebrachte grief, dat het N.B.I. een te geringe opbrengst voor het litigieuze perceel heeft verkregen.

Overwegende, dat van de zijde van het N.B.I. en van partij Bruna tegenover de bezwaren van appellant tegen een opbrengst, welke f 1.000,— minder bedraagt dan hij voor deze grond in 1933 heeft betaald, is opgemerkt, dat ten tijde van de aankoop van deze grond door appellant de prijsbeheersing voor landbouwgronden niet bestond, dat er sedert veel aan de grond kan zijn veranderd en dat het N.B.I. zich had te houden aan de waarde, aan deze grond toegekend door de Grondkamer;

Overwegende, dat Wij door de omstandigheid, dat appellant in 1933, voordat de prijsbeheersing voor landbouwgronden gold, f 1.000,— meer heeft betaald voor deze grond, niet aangetoond achten, dat het N.B.I. voor een te lage prijs heeft verkocht;

dat Wij van oordeel zijn, dat het N.B.I. verkopende voor een prijs, overeenkomende met de door de Grondkamer voor deze grond vastgestelde waarde, heeft voldaan aan alle in deze te stellen redelijke eisen, weshalve deze grief door Ons zal moeten worden gepasseerd;

Overwegende, dat uit het vorenstaande volgt, dat Wij van oordeel zijn, dat de litigieuze verkooptransactie terecht en tegen een redelijke prijs is geschied, zodat aan appellant zijn vordering behoort te worden ontzegd;

Overwegende tenslotte, dat Wij appellant als de in het ongelijk gestelde partij in de kosten van dit geding zullen verwijzen;

IN NAAM DER KONINGIN rechtdoende in beroep:

Ontzeggen enz.

AFDELING ONROERENDE GOEDEREN

Beslissingen van de Afdeling ingevolge art. 113c (nieuw) van het Besluit herstel rechtsverkeer

Besluit no. 108.

Regeling inzake het rechtsherstelgeschil C 7429
tussen:

1. a. Catharina Magdalena Frederika Borghmans, buiten elke gemeenschap van goederen gehuwd met Jan van der Zande, beiden wonende te Naarden, Juliana van Stolberglaan 114;
b. de minderjarigen:
 - I. Anna Louise Vita Israël, geboren te Amsterdam op 6 Juni 1939;
 - II. Jasqueline Charlotte Vita Israël, geboren te Amsterdam op 30 October 1940;beiden staande onder de wettelijke voogdij van haar moeder, Catharina Magdalena Frederika van der Zande-Borghmans voornoemd;
 - c. Adrianus Hendricus Haaks, wonende te Hilversum, P.C. Hooftweg 13;
 - d. Leo Weiniger, wonende te Amsterdam, Maastraat 79;
 - e. Jacques Weiniger, wonende te Brussel, Rue de la Charité 19, Sint Josse ten Noode;
Raadsman Mr S. Boas, kantoorhoudende te Amsterdam, Weesperplein 4; hierna te noemen partij Vita Israël;
2. Boudewijn Schipper, bouwkundige en makelaar, wonende te Naarden, van Lijndenlaan 12;
hierna ook te noemen partij Schipper;

AFDELING RECHTSPRAAK

Uitspraken

No. 54/410

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 12 Mei 1954 (Mrs Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

Appellante, oorspronkelijk van Duitse nationaliteit en destijds onvermogen, is in 1942 in algehele gemeenschap van goederen met een Nederlander gehuwd en heeft i.v.m. de Wet K 658 op de dag van haar huwelijk het Nederlandschap verkregen.

Het N.B.I. is van oordeel, dat de helft van het vermogen als vijandelijk vermogen in eigendom van de Staat is overgegaan.

Het aandeel van de huwelijksgemeenschap is door appellante verkregen op het ogenblik, dat zij het Nederlandschap verkreeg, zodat dit vermogen nooit het eigendom is geweest van een onderdaan van Duitsland.

Het K.B. E 133 is op dit vermogen niet van toepassing.

Beschikking N.B.I. vernietigd.

(K. 658; artt. 3, 43 E 133).

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Kamer te Groningen, heeft gegeven de navolgende beslissing in zake:

E. M. S. H., echtgenote van J. P., wonende te Wildervank, ten deze voor zoveel nodig bijgestaan en gemachtigd door haar echtgenoot J. P.,

appellante van een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut, gevestigd te 's-Gravenhage, dd. 9 Maart 1949.

gemachtigde Mr. G. P. Haverkamp, advocaat en procureur te Groningen.

De Raad voornoemd:

Gezien het beroepschrift van appellante dd. 7 April 1949, ingekomen op 9 April 1949, waarbij zij op de hieronder voor zoveel nodig ter sprake komende gronden den Raad verzoekt nietig te verklaren de beschikking van het N.B.I. dd. 9 Maart 1949, waarbij werd afgewezen haar verzoek ter verkrijging van een verklaring, als be-

doeld in art. 34 lid 1 sub f van het K.B. E 133;

Gezien het verweerschrift van het N.B.I. dd. 8 Juni 1949, waarin dit op voor zoveel nodig nader ter sprake komende gronden concludeert tot afwijzing van het ingestelde beroep;

Gehoord ter zitting van 15 Juli 1949 de appellante bij monde van Mr. G. P. Haverkamp en het N.B.I. bij monde van Mr. H. J. van Wijk, wonende te Wassenaar;

Gehoord, nadat de gemachtigde van appellante herhaalde malen uitstel had gevraagd, ter zitting van 30 Maart 1954 appellante en haar echtgenoot, bijgestaan door Mr. G. P. Haverkamp en het N.B.I. bij monde van Mr. H. J. van Wijk voormeld;

Overwegende dat het beroepschrift tijdig is binnengekomen en mitsdien kan worden ontvangen;

Overwegende dat als niet weersproken kan worden aangenomen, dat appellante, onvermogen en van Duitse nationaliteit, op 23 October 1942 in Zwitserland in algehele gemeenschap van goederen is gehuwd met den Nederlander J. P., die aldaar vanaf 6 Juli 1939 wegens ziekte verblijf hield;

dat appellante en haar echtgenoot tot 4 November 1945 in Zwitserland verblijf hebben gehouden en zich vervolgens in Nederland hebben gevestigd;

dat appellante in verband met de bepalingen van de Wet van 29 December 1950, Stbl. K 658, op den dag van haar huwelijk het Nederlandschap heeft verkregen;

Overwegende dat het N.B.I. nu van oordeel is, dat appellante's helft van het aan haar en haar echtgenoot J. P. in volle huwelijksgemeenschap toebehorende vermogen als vijandelijk vermogen aan den Staat in eigendom is overgegaan en nog aan den Staat behoort;

Overwegende dat de Raad het N.B.I. hierin niet kan volgen;

Overwegende immers dat ingevolge art. 4 van de Wet van 20 Juli 1951, S. 311, het Besluit Vijandelijk Vermogen slechts van toepassing is gebleven op

het vermogen van den staat Duitsland en van onderdanen van Duitsland, hetwelk vóór het in werking treden van deze bepaling van rechtswege in eigendom op den Staat is overgegaan;

Overwegende dat genoemde bepaling op 20 Juli 1951 in werking is getreden;

Overwegende dat appellante echter op 20 Juli 1951 geen onderdaan van Duitsland was, terwijl het door haar als gevolg van haar huwelijk verkregen vermogen, bestaande in de helft van de huwelijksgemeenschap met den Nederlander J. P., eerst op het ogenblik van het huwelijk door haar werd verkregen en geacht moet worden nooit vermogen van een onderdaan van Duitsland te zijn geweest, nu zij door dit zelfde huwelijk krachtens voormelde wet van 1950 het Nederlander-schap verkreeg op den dag van haar huwelijk;

Overwegende dat het K.B. E 133 dus op dit vermogen niet van toepassing is gebleven, en de beschikking van het N.B.I. niet in stand kan blijven;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN!

Vernietigt de beschikking van het N.B.I. dd. 9 Maart 1949;

Verstaat, dat het K.B. E 133 niet van toepassing is gebleven op het vermogen van appellante.

No. 54/411

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK GRONINGEN, 29 April 1954 (Mrs Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Mulder).

Aan de geïntimeerde sub 1 was door L.V.V.S. teruggegeven de helft van het gemeenschapsvermogen, waarin begrepen was de koopprijs van het verkochte onroerend goed. Deze terug-gave is te beschouwen als een ontvangen tegenprestatie in de zin van art. 27 5e lid E 100, hetgeen bij het rechtsherstel ter beschikking dient te worden gesteld.

De oorlogskoper was bevoegd een nieuwe oorlogsmolest-risico-verzekering te sluiten en vermag de deswege betaalde premies en heffingen in de exploitatierekening op te nemen.

De zaak teruggewezen naar de Afd. Onroerende Goederen voor het geven

van een nadere beslissing op deze punten en overigens bevestigd.

(Besluit Herstel Rechtsverkeer (E 100) (art. 113c).

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Kamer te Groningen, heeft gegeven de navolgende beslissing in zake:

Jacob Willem van Weerden, wonende te Groningen, appellant van het Besluit no. 56 van de Afdeling Onroerende Goederen van den Raad voor het Rechtsherstel dd. 11 Mei 1953, gemachtigde Mr. J. de Vries, advocaat en procureur te Groningen,

contra

1. *Elisabeth Johanna Ebberlee*, weduwe van Joseph Elias van Hasselt, wonende te Groningen, gemachtigde Mr. N. J. Polak, advocaat en procureur te Groningen,
2. *De erven Joseph Elias van Hasselt*, t.w.:
 - a. Abraham van Hasselt, wonende te Aerdenhout, ten deze handelende zo voor zich als in zijn qualiteit van bewindvoerder voor de afwezige echtelieden Rosa Carolina van Hasselt en Adolf de Vries,
 - b. Abraham Vreedenburg, wonende te Amsterdam, ten deze handelende in zijn qualiteit van bewindvoerder voor de afwezige echtelieden Bertha van Hasselt en Mr. Jacques van Rood,
 - c. Sophia Flora Engels, echtgenote van Abraham Vreedenburg voornoemd, wonende te Amsterdam,
 - d. Eduard van Hasselt, wonende te Putten, gemachtigde Mr. Silvain Groen, advocaat en procureur te Haarlem,
3. *Menstje Metta Margaretha Talens*, echtgenote van Koeno Hamminga, wonende te Groningen,
4. *Tijmen Dijkstra*, wonende te Groningen, gemachtigde G. Bosman, accountant, wonende te Rotterdam, als zodanig gevolmachtigd bij acte van Augustus 1953,
5. *De Coöperatieve Vereniging: De Coöp. Boerenleenbank „Stadskanaal”*, gevestigd te Stadskanaal, gemachtigde Mr. H. J. van der Pol,

werkzaam ten kantore van de Coöperatieve Centrale Raiffeisenbank te Utrecht, wonende aldaar,

6. *De Niederländische Grundstücksverwaltung* te Amsterdam, geïntimeerden bij voormeld verzoekschrift.

De Raad voornoemd:

Gezien het beroepschrift van appelland dd. 29 Mei 1953, ingekomen ter Centrale Griffie van den Raad op 6 Juni 1953, waarin op voor zoveel nodig nader ter sprake komende gronden wordt verzoekt om het Besluit no. 56 van de Afdeling Onroerende Goederen van den Raad dd. 11 Mei 1953 zodanig te wijzigen, dat aan appelland alsnog wordt toegekend:

- a. een evenredig gedeelte — zijnde *f* 7.953,93 — van het door gedeposedeerden wegens de aflossing van de schuld van J. E. van Hasselt, groot *f* 19.750,— in hoofdsom ter tafel te brengen bedrag;
- b. een rente van 4 % van het bedrag van *f* 7.953,93 — als onder a. vermeld — vanaf 1 Januari 1943 tot aan den dag der betaling;
- c. een bedrag van *f* 6.336,56 (bedoeld is kennelijk *f* 6.336,36), zijnde het bedrag, dat geïntimeerde sub 1 van de koopsom van *f* 13.375,— heeft ontvangen, althans aan haar is vergoed;
- d. een rente van 4 % van het bedrag van *f* 6.336,36 — als onder c. vermeld — vanaf den dag, dat geïntimeerde sub 1 dit bedrag heeft ontvangen, tot aan den dag der betaling aan appelland;
- e. voor het geval de Raad de onder a en b aangeduide bedragen niet mocht toekennen, een zodanig bedrag — te betalen door geïntimeerde sub 3 —, dat uiteindelijk de door appelland te dragen schade gelijkelijk door appelland en geïntimeerde sub 3 wordt gedragen;

Gezien het ongedateerde verweerschrift van de geïntimeerden sub 1 en 2, waarin dezen op voor zoveel nodig nader ter sprake komende gronden verzoeken om de uitspraak van de Afdeling Onroerende Goederen, waarvan appel, te bevestigen behalve ten aanzien van de overweging, dat partij Dijkstra een vordering heeft op geïntimeerden sub 1 en 2 ter zake van door haar betaalde molestverzekerings-

premiën, terwijl geïntimeerden sub 1 en 2 acte verzoeken, dat zij zich refereren aan het oordeel van den Raad met betrekking tot de sub a genoemde vordering van appelland en met veroordeling van appelland in de kosten van de appelprocedure;

Gezien het verweerschrift van geïntimeerde sub 4 (verder te noemen: partij Dijkstra) dd. 13 Augustus 1953 alsmede diens aanvullend verweerschrift dd. 4 September 1953, waarin op voor zoveel nodig nader ter sprake komende gronden wordt geconcludeerd:

- a. tot afwijzing van appellants vordering sub a;
- b. voor het geval de Raad appellants vordering sub a mocht toewijzen, te beslissen, dat bij het rechtsherstel van de onderhavige percelen mede moeten worden betrokken de overige door de N.G.V. uit het bezit van wijlen J. E. van Hasselt verkochte percelen;
- c. tot referte aan 's Raads oordeel ten aanzien van appellants vordering sub c;
- d. tot aanvulling van het Besluit a quo met de door de Afdeling Onroerende Goederen wel overwogen, doch niet uitgesproken, veroordeling van geïntimeerden sub 1 en 2 tot vergoeding aan partij Dijkstra van de door deze gedane betalingen ter zake van de molestverzekering van het perceel sectie M no. 2487, en wel tot een bedrag van *f* 1.100,—; kosten rechtens;

Gezien het verweerschrift van geïntimeerde sub 5 (verder te noemen: de Boerenleenbank) dd. 15 Juli 1953, waarin deze op voor zoveel nodig nader ter sprake komende gronden verzoekt om appelland niet-ontvankelijk te verklaren in zijn beroep, althans appellants vorderingen sub a en b te ontzeggen, en voorts concludeert tot referte aan 's Raads oordeel ten aanzien van appellants vordering sub c;

Gezien het verweerschrift van geïntimeerde sub 6 dd. 29 Juni 1953, waarin deze, stellende dat het beroepschrift geen aanleiding geeft tot commentaar, concludeert tot referte aan 's Raads oordeel met verzoek om buiten de kosten te worden gehouden;

Overwegende dat geïntimeerde sub 3 (verder te noemen: partij Hammin-

ga) geen gebruik heeft gemaakt van de haar geboden gelegenheid om ter zake van het ingestelde appel een verweerschrift in te dienen;

Gehoord ter zitting van 15 December 1953 den appellant in persoon en bij monde van zijn gemachtigde Mr. J. de Vries voornoemd, geïntimeerde sub 1 bij monde van Mr. A. H. Smit, advocaat en procureur te Groningen, die ten deze voor Mr. N. J. Polak voornoemd compareerde, geïntimeerden sub 2 bij monde van Mr. Silvain Groen voornoemd, partij Hamminga bij monde van Mr. W. van Vloten, advocaat en procureur te Groningen, alsmede bij monde van haar echtgenoot Koeno Hamminga, partij Dijkstra bij monde van Mr. H. J. van der Pol voornoemd, die ten deze voor G. Bosman voornoemd compareerde, de Boerenleenbank bij monde van Mr. H. J. van der Pol voornoemd, terwijl de N.G.V., alhoewel behoorlijk opgeroepen zijnde, niet ter zitting is verschenen;

Nader gehoord ter zitting van 7 April 1954 den door den Raad opgeroepen getuige Meester Sijbrand Jan Wiert Nijhoff, notaris, wonende te Groningen, alsmede appellant in persoon, geïntimeerde sub 1 bij monde van Mr. A. H. Smit voornoemd, geïntimeerden sub 2 bij monde van Mr. Silvain Groen voornoemd, partij Hamminga bij monde van Mr. W. van Vloten voornoemd en partijen Dijkstra en de Boerenleenbank bij monde van Mr. H. J. van der Pol voornoemd, terwijl de N.G.V., alhoewel behoorlijk opgeroepen zijnde, niet ter zitting is verschenen;

Gelezen het dossier van de Afdeling Onroerende Goederen van den Raad;

Overwegende dat door den inhoud der gedingstukken en de verklaringen van partijen de navolgende feiten als vaststaande kunnen worden aangenomen:

1. Joseph Elias van Hasselt was eigenaar van de percelen, kadastraal bekend gemeente Groningen (Helpman), Sectie M no's 2553, groot 2.31 are, en 2487, groot 3,74 are, alsmede opstalhouder van het perceel, kadastraal bekend Gemeente Groningen (Helpman) Sectie M no. 2534, groot 0,39 are.
2. Joseph Elias van Hasselt was in algehele gemeenschap van goederen gehuwd met geïntimeerde sub 1 en

overleed op 2 November 1942 te Auschwitz, ingevolge het bij beslissing van de Afdeling Rechtspraak van den Raad van kracht verklaarde testament als erfgenamen nalatende de geïntimeerden sub 2.

3. De percelen, kadastraal bekend Gemeente Groningen (Helpman) Sectie M no's 2553 en 2554, werden blijkens acte van transport, op 13 Augustus 1942 verleden voor A. J. Bolhuis, candidaat-notaris, plaatsvervanger voor Notaris Mr. S. J. W. Nijhoff te Groningen, overgeschreven ten hypotheekkantore te Groningen dienzelfden dag in deel 1274 no. 94, gerectificeerd bij onderhandse acte, geregistreerd op 17 Augustus 1942 en overgeschreven ten gemelden hypotheekkantore op 20 Augustus 1942 in deel 1274 no. 98, door, althans in opdracht van, de N.G.V. verkocht aan partij Hamminga voor een koopsom van f 13.375,—, welke koopsom werd betaald en waarvoor bij die acte kwijting werd verleend.
4. Blijkens acte van transport, op 19 Januari 1943 verleden voor genoemden notaris Nijhoff, overgeschreven ten gemelden hypotheekkantore op 19 Januari 1943 in deel 1281 no. 61, verkocht partij Hamminga gemelde percelen aan appellant voor de koopsom van f 16.250,—, welke koopsom werd betaald en waarvoor bij die acte kwijting werd verleend.
5. Het perceel kadastraal bekend Gemeente Groningen (Helpman) Sectie M no. 2487 werd blijkens acte van transport, 2 Juli 1942 verleden voor genoemden notaris Nijhoff, overgeschreven ten hypotheekkantore te Groningen dienzelfden dag in deel 1274 no. 49, door of namens de N.G.V. verkocht aan partij Dijkstra voor een koopsom van f 20.500,—, welke koopsom werd betaald en waarvoor in de acte kwijting werd verleend.
6. Blijkens acte, op 2 Juli 1942 verleden voor genoemden notaris Nijhoff, werd door partij Dijkstra het recht van eerste hypotheek op gemeld vast goed en op andere percelen verleend aan de Boerenleenbank tot een bedrag van f 35.000,— wegens geleend geld; krachtens gemelde acte werd inschrijving genomen ten hypotheekkantore te

Groningen op 3 Juli 1942 in deel 539 no. 176.

7. Volgens opgave van de N.G.V. werd uit de op 2 Juli 1942 ontvangen koopsom van f 20.500,— afgelost een ten laste van wijlen Joseph Elias van Hasselt op alle onroerende goederen rustende eerste hypotheek, destijds in hoofdsom pro resto groot f 19.750,— met een half jaar rente ad 4 % 'sjaars ten bedrage van f 395,—, zodat de N.G.V. als saldo koopsom in kas behield f 355,—.

Uit de op 13 Augustus 1942 door de N.G.V. ontvangen koopsom van f 13.375,— werden volgens haar opgave door de N.G.V. geen schulden ten laste van wijlen J. E. van Hasselt voldaan.

8. Partijen hebben overeenstemming bereikt over het door appellant aan de gedeposeerde ten vergoeden exploitatiesaldo en dit vastgesteld op f 1593,61.
9. Geïntimeerden sub 1 en 2 hebben afgezien van het vorderen van een exploitatiesaldo van partij Hamminga.
10. Appellant en partij Hamminga zijn overeengekomen, dat partij Hamminga als bijdrage in de door appellant te lijden schade een bedrag van f 2875,— zal betalen aan appelland en dat de vordering op de N.G.V. geheel aan appelland zal toekomen.

11. In 1944 heeft het bankierskantoor Lippmann, Rosenthal en Co., Sarphatistraat, thans genoemd Liquidatie van Verwaltung Sarphatistraat (L.V.V.S.), Amsterdam, ter beschikking van geïntimeerde sub 1 gesteld de helft van de geldswaarde van het vermogen van de gemeenschap van goederen, bestaande tussen haar en haar echtgenoot Joseph Elias van Hasselt.

12. Door geïntimeerden sub 1 en 2 werd een bedrag van f 856,25 bij den Raad gedeponereerd als voorschot voor de kosten voor de behandeling der onderhavige geschillen door de Afdeling Onroerende Goederen;

Overwegende, dat tussen partijen de navolgende geschilpunten bestaan:

- I. Appellant maakt aanspraak op een evenredig gedeelte van het door gedeposeerde ten wegens de af-

lossing van de schuld van J. E. van Hasselt, groot f 19.750,— in hoofdsom, ter tafel te brengen bedrag, op grond van het feit, dat voor deze schuld de door hem gekochte percelen mede verbonden waren en de voorlopige koopacte reeds vóór de aflossing was getekend.

- II. Appellant maakt aanspraak op teruggave door geïntimeerde sub 1 van de halve koopsom van het door partij Hamminga gekochte perceel, op grond van het feit, dat Lippmann, Rosenthal en Co. het halve vermogen, waarin zich deze koopsom bevond, aan geïntimeerde sub 1 heeft uitgekeerd.

- III. Partij Dijkstra en geïntimeerden sub 1 en 2 verschillen over de vraag, of eerstgenoemde gerechtigd is de door haar reeds betaalde of nog te betalen molest-verzekeringspremie's en heffingen, die zij verschuldigd is geworden aan de Verzekeringsmaatschappij „Renovatum”, van geïntimeerden sub 1 en 2 terug te vorderen, nu deze zelf reeds tegen molest verzekerd waren bij de verzekeringsmaatschappij „Nieuw Molest Risico”.

- IV. Appellant en partij Hamminga verschillen over de vraag, of eerstgenoemde de schade, die hij lijdt tengevolge van het rechtsherstel betreffende de door hem aangekochte percelen, geheel of gedeeltelijk kan verhalen op partij Hamminga;

Overwegende omtrent het eerste geschilpunt:

dat de Raad zich in het algemeen kan verenigen met het betoog, vervat in de beslissing van de Afdeling Onroerende Goederen, volgens hetwelk de z.g. tegenpraestatie, die door de gedeposeerde verschuldigd is tengevolge van de aflossing van een op hem rustende hypothecaire verplichting, in beginsel slechts ten goede behoort te komen aan den koper van het perceel, waarvan de koopsom tot aflossing van de hypothecaire schuld heeft gestrekt, zelfs in die gevallen, waarin blijkt, dat dezelfde hypotheek ook rust op andere percelen;

Overwegende dat op dezen regel echter een uitzondering toegelaten moet worden, wanneer de verkoop van de belaste percelen achtereenvolgens

plaats vindt op zodanige wijze, dat de gezamenlijke verkopen als een voortgezette liquidatiehandeling kunnen worden beschouwd, omdat er een onverbrekkelijk verband tussen bestaat;

Overwegende dat in het onderhavige geval van een zodanig onverbrekkelijk verband echter geen sprake is;

Overwegende dat weliswaar als vaststaande kan worden aangenomen, dat de voorlopige koopacte met betrekking tot de aan appelland verkochte percelen al was opgemaakt op een tijdstip, dat de overdracht van het aan partij Dijkstra verkochte perceel nog niet was geëffectueerd, zodat de hypothecaire belasting toen nog bestond, maar dat door getuige notaris Nijhoff verklaard is, dat, toen partij Dijkstra den door haar verschuldigten koopprijs betaald had, deze door notaris Nijhoff rechtstreeks is overgemaakt aan den hypotheekhouder (waarbij zelfs iets meer is betaald dan het bedrag van den ontvangen restantkoopprijs, hetgeen later is verrekend);

Overwegende dat zich hier dus niet voordoet het geval van aflossing van een op meer percelen rustende hypotheek door een Duitse instelling, die achtereenvolgens den koopprijs van verschillende met hypotheek belaste onroerende goederen heeft geïncasseerd, terwijl naar het oordeel van den Raad alleen in dat geval van een voortgezette liquidatie zou kunnen worden gesproken;

Overwegende dat hieruit voortvloeit, dat de ontvangen tegenprestatie in dit geval uitsluitend partij Dijkstra ten goede behoort te komen, en hierin geen verandering wordt gebracht, wanneer deze aanvankelijk in een evenredige verdeling van de tegenprestatie tussen haar en appelland zou hebben toegestemd, omdat regelingen betreffende geschillen, ontstaan naar aanleiding van een verzoek om rechtsherstel t.a.v. onroerende goederen, de toestemming behoeven van de Afdeling Onroerende Goederen van den Raad voor het Rechtsherstel, terwijl in casu deze toestemming niet is verleend;

Overwegende omtrent het tweede geschilpunt: dat als vaststaande kan worden aangenomen, dat geïntimeerde sub 1 op grond van haar niet-Joodse afstamming het bankierskantoor Lippman, Rosenthal en Co. in 1944 heeft weten te bewegen de helft van de

geldswaarde van het vermogen van de gemeenschap van goederen, bestaande tussen haar en haar echtgenoot, aan haar over te maken;

Overwegende dat in verband hiermee een afrekening is opgesteld, waarop ook voorkomt een post „te goed bij de V.V.R.A.” tot een bedrag van f 75.904,08, terwijl uit de overgelegde correspondentie is komen vast te staan, dat bij de vaststelling van deze som ook rekening is gehouden met den koopprijs van de aan partij Hamminga verkochte percelen ad f 12.672,72, welke koopprijs voor rekening van de N.G.V. gestort was bij de V.V.R.A.;

Overwegende dat de situatie dus kennelijk deze is geweest, dat het bankierskantoor Lippmann, Rosenthal en Co. bij voorbaat de helft van dezen koopprijs aan geïntimeerde sub 1 ten goede heeft doen komen, waarschijnlijk met de bedoeling dit bedrag later met de N.G.V. te verrekenen;

Overwegende dat de Raad van oordeel is, dat onder deze omstandigheden mag worden aangenomen, dat de uitbetaling aan geïntimeerde sub 1 van een bedrag, waarin de halve koopprijs van de verkochte percelen was begrepen, is te beschouwen als een tegenprestatie tengevolge van den verkoop in den zin van art. 27 5e lid E 100, die aan haar als gedeposedeerde ten goede is gekomen en, nu de geïntimeerden sub 2 daartegen geen bezwaar hebben gemaakt, geacht kan worden in den boedel te zijn gevloeid;

Overwegende dat hieruit voortvloeit, dat geïntimeerden sub 1 en 2, nu zij met betrekking tot de verkochte percelen rechtsherstel hebben gevorderd, verplicht zijn de helft van de koopsom ter beschikking te stellen, zodat de beslissing van de Afdeling Onroerende Goederen in dit opzicht niet in stand kan blijven;

Overwegende dat aan den anderen kant dient te worden aangenomen, dat appelland slechts recht kan doen gelden op de helft van het bedrag van de koopsom, die de N.G.V. nog onder zich heeft, terwijl ten aanzien van de vraag, aan wie de andere helft ten goede behoort te komen, nog nader dient te worden beslist;

Overwegende dat de Raad, nu de L.V.V.S. hierbij betrokken doch niet in het geding is, deze vraag niet tot oplossing vermag te brengen, en de

zaak daarom dient te worden terugge-
wezen naar de Afdeling Onroerende
Goederen, ten einde dit punt nader te
onderzoeken;

Overwegende omtrent het derde ge-
schilpunt: dat geïntimeerden sub 1 en
2 zich op het standpunt stellen, dat de
verzekering van partij Dijkstra bij de
Verzekeringsmaatschappij „Renova-
tum” nietig zou zijn ingevolge het be-
paalde in art. 252 K nu het perceel
reeds tegen molest was verzekerd bij
de verzekeringsmaatschappij „Nieuw
Molest Risico”;

Overwegende hieromtrent, dat krach-
tens art. 8 van het Reglement van
„Nieuw Molest Risico” een bij deze
afgesloten molestverzekering eindigt
bij eigendomsovergang van het ver-
zekerd perceel, tenzij de nieuwe eigen-
aar zelf lid is of binnen 3 maanden
lid wordt;

Overwegende dat krachtens deze
bepaling de verzekering met betrek-
king tot het aan partij Dijkstra ver-
kochte perceel na den eigendomsover-
gang op deze is geëindigd, tenzij zou
moeten worden aangenomen, dat ge-
ïntimeerden sub 1 en 2 nimmer den
eigendom van het litigieuse perceel
zouden hebben verloren;

Overwegende dat geïntimeerden sub
1 en 2 van oordeel zijn, dat dit laatste
het geval is, waarbij zij zich kennelijk
op het standpunt stellen dat de be-
trokken Duitse instelling niet tot ver-
koop van het perceel bevoegd was, nu
de verordening, waaruit de bevoegd-
heid tot verkoop voortvloeide, ge-
plaatst is op lijst A, bedoeld in art. 15
van het K.B. E 93;

Overwegende dat geïntimeerden sub
1 en 2 hierbij echter uit het oog ver-
liezen het bepaalde in art. 30 van het
K.B. E 93, uit welke bepaling voort-
vloeit, dat de eigendom geacht kan
worden te zijn overgegaan zolang geen
regeling voor het rechtsherstel is ge-
troffen;

Overwegende dat op grond van het
bovenstaande moet worden aange-
nomen, dat de verzekering door partij
Dijkstra bij „Renovatum” rechtsgeldig
was, zodat deze er recht op heeft, dat
de door hem betaalde premiën en hef-
fingen bij de berekening van het ex-
ploitatie-saldo in aanmerking worden
genomen, waar het afsluiten van de
molestverzekering als een daad van
goed beheer beschouwd kan worden;

Overwegende omtrent het vierde ge-
schilpunt: dat de Afdeling Onroerende
Goederen heeft aangenomen, dat ap-
pellant en partij Hamminga zijn over-
eengekomen, dat laatstgenoemde als
bijdrage in de door appellant te lijden
schade aan deze een bedrag van
f 2875,—, zijnde de door partij Ham-
minga gemaakte winst, zal betalen,
terwijl de vordering op de N.G.V. ge-
heel aan appellant zal toekomen, wel-
ke regeling zij heeft bekrachtigd;

Overwegende dat deze overeenkomst
en deze bekrachtiging echter geschied-
den in de veronderstelling, dat geïnti-
meerden sub 1 en 2 niet verplicht
zouden zijn de helft van den door par-
tij Hamminga betaalden koopprijs te
restitueren, terwijl anderzijds de ge-
hele vordering op de N.G.V. ter be-
schikking van partijen zou staan;

Overwegende dat, nu de beslissing
van de Afdeling Onroerende Goederen
in deze opzichten niet in stand kan
blijven, de voormelde overeenkomst en
bekrachtiging haar betekenis verlie-
zen, zodat dit geschilpunt alsnog door
de Afdeling zal moeten worden on-
derzocht;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN!

Bevestigt de beslissing van de Af-
deling Onroerende Goederen, voorzou-
ver daarin het navolgende is uitge-
maakt:

„1. De koopovereenkomsten tussen:

- a. de N.G.V. en Mevr. Menstje
Metta Margaretha Hammin-
ga-Talens gesloten bij acte
13 Augustus 1942 verleden
voor den plaatsvervanger
van Notaris Mr. S. J. W.
Nijhoff te Groningen, gerec-
tificeerd bij onderhandse
acte geregistreerd op 17
Augustus 1942, alsmede de
daarop gevolgde levering
door de overschrijving ten
hypotheekkantore te Gro-
ningen resp. op 13 Augustus
1942 in deel 1274 no. 94 en
20 Augustus 1942 in deel
1274 no. 98.
- b. Mevr. Hamminga-Talens
voornoemd en den Heer
Jacob Willem van Weerden,
gesloten bij acte 7 Januari
1943 verleden voor genoem-
den Notaris Nijhoff, alsmede

de daaropgevolgde levering door de overschrijving ten gemelden hypotheekkantore op 19 Januari 1943 in deel 1281 no. 61,

- c. De N.G.V. en den Heer Tjimen Dijkstra, gesloten bij acte 2 Juli 1942 voor genoemden notaris Nijhoff, alsmede de daarop gevolgde levering door de overschrijving ten gemelden hypotheekkantore op 2 Juli 1942 in deel 1274 no. 49,

zijn nietig en hebben niet geleid tot enige wijziging in de rechten van wijlen den Heer Joseph Elias van Hasselt of diens rechtverkrijgenden als eigenaar c.q. opstalhouder van de percelen kadastraal bekend Gemeente Groningen (Helpman) Sectie M no's 2553, 2554 en 2487.

2. Partij van Hasselt (d.i. geïntimeerden sub 1 en 2) dient de ontvangen tegenpraestatie te restitueren;
3. Partijen van Weerden en Dijkstra dienen de genoten exploitatie-saldi te restitueren;

Bepaalt ten aanzien van de gevolgen van dit rechtsherstel: De acte van schuldbekentenis met hypotheekstelling op 2 Juli 1942 verleden voor genoemden notaris Nijhoff te Groningen ten laste van partij Dijkstra en ten behoeve van de Coöperatieve Vereniging: Coöperatieve Boerenleenbank „Stadskanaal”, gevestigd te Stadskanaal, blijft — met uitzondering van de zakelijke zekerheid ten aanzien van het kadastrale perceel Gem. Groningen (Helpman) Sectie M no. 2487 — van volle kracht en waarde. Het recht van hypotheek gevestigd door de inschrijving ten gemelde Hypotheekkantore op 3 Juli 1942 in deel 539 no. 176 uit kracht van de betreffende acte van hypotheekstelling is nietig, voorzover betreft bovenbedoeld kadastrale perceel.

De gedeeltelijke doorhaling dezer inschrijving wordt bevolen;”

Verwijst de zaak voor het overige

naar de Afdeling Onroerende Goederen ten einde haar met inachtneming van het bovenstaande te beslissen;

Veroordeelt appellant in de kosten gevallen naar aanleiding van het eerste geschilpunt aan de zijde van partij Dijkstra en van de Boerenleenbank, welke kosten door den Raad voor ieder worden begroot op f 100,—;

Veroordeelt partij van Hasselt in de kosten, gevallen naar aanleiding van het tweede geschilpunt aan de zijde van appellant, welke kosten door den Raad worden begroot op f 100,—;

Veroordeelt partij van Hasselt in de kosten, gevallen naar aanleiding van het derde geschilpunt aan de zijde van partij Dijkstra, ten deze begroot op f 100,—;

Compenseert de kosten voor het overige.

No. 54/412

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSpraak GRONINGEN, 12 Mei 1954 (Mrs Prof. van der Pot, Prof. Beekhuis en Dorhout).

Appellants houding gedurende de oorlog moge ten volle waardering verdienen, doch de genoemde feiten kunnen de gevraagde ontvijanding niet wettigen. De voor ontvijanding hoger gestelde eisen betekenen voor appellant niet het plegen van landverraad. Nu appellant hieromtrent een andere opvatting heeft gehuldigd, moet hij daarvan de consequenties dragen. De in het K.B. E 133 neergelegde regeling wijkt wel is waar af van de oudere volkenrechtelijke begrippen, maar is in overeenstemming met de ook in andere landen thans gevolgde praktijk en met de heersende opvattingen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 34, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Rechtspraak, Kamer te Groningen, heeft gegeven de navolgende beslissing in zake:

Bechtold Eugen Graf von Bernstorff, wonende te Jasebeck bij Dannenberg aan de Elbe, Duitsland, appellant van een beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut te 's-Gravenhage dd. 5 Juni 1953, gemachtigde Mr. A. E. Stoop, advocaat en procureur te Leeuwarden.

De Raad voornoemd:

Gezien een verzoekschrift van appelland, bij brief van diens gemachtigde dd. 23 Juni 1953 gezonden aan de Centrale Griffie van de afdeling Rechtspraak van den Raad en aldaar op 24 Juni 1953 ontvangen, waarin hij aanvoert: dat hij op 26 Mei 1951 bij het N.B.I. een verzoek tot ontvijanding heeft ingediend, dat door het N.B.I. na de wet van 20 Juli 1951, S. 311, terecht is opgevat als een verzoek om teruggave van vermogen; dat het N.B.I. bij beschikking van 5 Juni 1953 dit verzoek heeft afgewezen, op grond dat niet zou zijn gebleken, dat appelland tijdens de bezetting van Nederland zich dermate verdienstelijk heeft gemaakt voor de geallieerde zaak, dat het onaanvaardbaar zou zijn om hem het gevraagde te weigeren; dat appelland op de verder voor zoveel nodig ter sprake gebrachte gronden deze mening onjuist acht en verzoekt met vernietiging van de genoemde beschikking hem alsnog zijn vermogen in Nederland terug te geven;

Gezien het verweerschrift van het N.B.I. dd. 26 Augustus 1953, waarin dit op de mede hieronder voor zoveel nodig ter sprake komende gronden concludeert tot afwijzing van het ingestelde beroep;

Gezien de verder overgelegde stukken;

Gehoord ter zitting van 24 November 1953 appelland bij monde van zijn gemachtigde en het N.B.I. bij monde van Mr. H. M. Smits, wonende te 's-Gravenhage;

Overwegende dat het beroepschrift tempore utili is ingediend;

Overwegende dat appelland de Duitse nationaliteit bezit en niet hier te lande gevestigd is, zodat hij volgens de in dezen toepasselijke richtlijnen voor teruggave van zijn krachten het K.B. van 20 October 1944, S. E 133, op den Nederlandsen staat overgegaan vermogen slechts dan in aanmerking kan komen, indien blijkt dat hij zich tijdens de bezetting van Nederland dermate verdienstelijk heeft gemaakt voor de geallieerde en dus voor de Nederlandse zaak, dat het onaanvaardbaar zou zijn om hem die teruggave te weigeren, of indien hij zelf als een slachtoffer van het Nazi-regime zou zijn te beschouwen, dat van de vervolging blijvende ernstige nadelen heeft ondervonden ten aanzien van

zijn eigen persoon, gezin of vermogen; Overwegende dat niet gebleken is, dat appelland in enigerlei opzicht op deze tweede uitzondering een beroep zou kunnen doen;

Overwegende, wat de eerste uitzondering betreft, dat door de overgelegde verklaringen van verschillende betrouwbare Nederlanders voldoende aannemelijk is gemaakt, dat appelland tijdens de bezetting tegenover de Nederlandse zaak niet alleen een volkomen correcte houding heeft aangenomen, maar ook bij verschillende gelegenheden niet geschroomd heeft te doen blijken, dat hij den Duitsers in val in Nederland afkeurde en zich schaamde over hetgeen daarna van Duitse zijde Nederland en zijn bevolking werd aangedaan, terwijl niet ontkend wordt, dat dit voor hen, die deze uitlatingen vernamen, vooral ook in verband met het aanzien, dat appelland genoot, een zekeren morelen steun kan hebben betekend;

dat de Raad evenzeer aangetoond acht, dat appelland in de bres is gesprongen voor zijn rentmeester, notaris B. Bolwijn te Anjum, toen deze als gijzelaar was geïnterneerd, en geweigerd heeft een aan den bezetter meer welgevallig persoon tot rentmeester te benoemen; voorts dat hij zijn jachtopziener J. de Jong, toen deze buiten emplooi dreigde te raken, behoed heeft voor uitzending in het kader van den arbeidsinzet en maatregelen heeft genomen, dat de bewoners van het eiland Schiermonnikoog zich in zijn bossen, hoewel deze lagen in gebied, waarvan de toegang verboden was, van brandhout konden voorzien en een zeker aandeel kregen in de bij jacht verworven buit;

Overwegende dat deze houding ten volle waardering verdient, doch de genoemde feiten toch niet kunnen wetigen om appelland onder de aangeduide uitzondering te doen vallen, nu zijnerzijds is erkend, dat hij daarnaast geen daden heeft verricht, die welbewuste diensten vormden voor de geallieerde zaak;

dat weliswaar zijnerzijds is aangevoerd, dat appelland meende zijn vaderland trouw te moeten blijven ook onder een onwaardige en redeloze regering en het voldoen aan — van Nederlands standpunt gezien — hogere eisen voor hem landverraad zou hebben betekend, doch de Raad dit standpunt niet kan delen, waar verzet tegen

het afschuwelijke regime, dat miljoenen mensen in den dood dreef en Duitsland ten ondergang voerde, in den gedachtengang van de met blindheid geslagen aanhangers van dat regime mogelijk wel als landverraad had kunnen worden gekwalificeerd, maar vanuit het standpunt van menselijkheid en gerechtigheid veeleer als een uiting van hoge vaderlandsliefde verdiende te gelden, zoals ook de officieren die in Juli 1944 getracht hebben Hitler van het leven te beroven, zeker niet als landverraders kunnen worden betiteld;

Overwegende dat een andere opvatting in dezen denkbaar is en uit een moreel oogpunt niet onvoorwaardelijk afkeuring behoeft te vinden, zoals ook voor appellant's toetreden in 1933 tot de N.S.D.A.P. en later tot de S.A. wellicht niet onredelijke verklaringen zijn te geven, maar appellant niettemin thans de consequenties van het door hem ingenomen standpunt behoort te aanvaarden, welke meebrengen, dat zijn vermogen, voor zover in Nederland aanwezig, overgaat aan den Nederlandsen staat, niet als een soort van straf wegens een vermeende anti-Nederlandse houding tijdens de bezetting, maar uitsluitend om, in afwachting van het vredesverdrag tussen Nederland en Duitsland en de daarin te voorziene vergoeding voor de door de Duitsers in Nederland in strijd met het oorlogsrecht aangerichte buitengewoon omvangrijke schade, de hand te leggen op het zich in Nederland bevindende vermogen van de Duitsen staat en van Duitse onderdanen, aan wie dit weder door den Duitsen staat behoort te worden gerestitueerd (gelijk ook in het vredesverdrag met Italië werd voorzien), zijnde de desbetreffende in het K.B. van 20 October 1944, S. E 133, neergelegde regeling, wat het vermogen der Duitse onderdanen betreft, weliswaar een afwijking van oudere volkenrechtelijke begrippen maar in overeenstemming met de ook in andere landen thans gevolgde praktijk en de opvattingen, welke aan deze praktijk steun geven;

Overwegende dat er mitsdien geen termen zijn om het beroep toe te wijzen;

RECHTDOENDE IN NAAM DER KONINGIN!

Wijst het beroep af.

No. 54/413

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
13 April 1954 (Mrs Prof. Houwing, Verveen en Borgerhoff Mulder).

Indien een beslissing inhoudt, dat aan appellant gedurende zijn leven jaarlijks een bedrag zal worden uitgekeerd, begint deze uitkering te lopen vanaf de dag van het vonnis en niet vanaf de dag van in beslagname van het vermogen (1945) of vanaf de dag, waarop het N.B.I. afwijzend heeft beschikt op de aanvraag tot ontvinding (1952).

Indien de uitkering van een bedrag ineens in de bedoeling zou hebben gelegen, dan zou zulks in het dictum van het vonnis duidelijk tot uiting zijn gebracht. Betaling in maandelijkse termijnen achteraf ligt in de rede.

Verzoek tot vernietiging van de beschikking van het N.B.I., inhoudende de wijze van uitvoering van de gegeven beslissing, afgewezen.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) art. 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het request van *Adolf Korte* en zijn echtgenote *Kina Korte-Mansholt*, beiden wonende te Herford (Dld.), gemachtigde Mr J. J. R. Hoo-geweegen, advocaat en procureur te 's-Gravenhage, welk request ter Grif-fie van de Raad is ingekomen op 2 November 1953;

Gezien het daartegen gerichte ver-weerschrift van het N.B.I.;

Gehoord ter zitting van de Raad de mondelinge toelichting van Mr E. M. J. Minderop, advocaat te Aerdenhout namens requestanten en van Mr R. J. Mulder namens het N.B.I.;

Overwegende, dat de Raad bij von-nis van 14 Augustus 1953 op het ver-zoek van requestanten tot teruggave van hun vermogen, of een deel daar-van, heeft beslist:

„Vernietigt de beschikking van het N.B.I. d.d. 1 Februari 1952, waarvan beroep, en opnieuw rechtdoende:

Wijst het in beroep gevorderde ten dele toe.

Bepaalt, dat aan appellante (reques-tranten) hun onder beheer staande vermogens, of hetgeen daarvoor in de plaats is gekomen, ten dele zullen

worden teruggegeven, in dier voege, dat aan elk der appellanten gedurende het leven van die appellant jaarlijks een bedrag van f 4.000,— zal worden uitgekeerd, mits voldaan wordt aan het Deviezen-Besluit F 222.

Ontzegt het in beroep meer gevorderde."

Overwegende, dat het N.B.I. bij brief van 2 October 1953 aan requestanten heeft doen weten, dat de periode, waarover de uitkeringen aan requestanten betaald zullen worden, begint te lopen van 14 Augustus 1953 af, met dien verstande, dat deze uitkeringen achteraf zullen plaats hebben, en wel kwartaalsgewijze, derhalve voor het eerst op 14 November 1953;

Overwegende, dat requestanten nu bij het op 2 November 1953 ter Griffie ingekomen request in hoger beroep zijn gekomen van de beslissing van het N.B.I. d.d. 2 October 1953 en daarbij hebben gesteld, dat zij van oordeel zijn, dat nu de Raad besloten heeft tot gedeeltelijke teruggave van de vermogens van requestanten, in de vorm van een jaarlijkse uitkering gedurende hun leven, dit behoort mede te brengen, dat de jaarlijkse uitkering aanvangt van het ogenblik af, dat het vermogen in beslag genomen is, en subsidiair in ieder geval aanspraak kan worden gemaakt op uitkeringen, te rekenen van 1 Februari 1952 af, datum waarop het N.B.I. afwijzend heeft beschikt;

Overwegende, dat requestanten op die gronden hebben verzocht, dat de Raad zal vernietigen de beschikking van het N.B.I. d.d. 2 October 1953 en zal beslissen, dat de in het vonnis van de Raad d.d. 14 Augustus 1953 bedoelde uitkeringen ingaan op de dag van de inbeslagneming van de vermogens van requestanten, althans in het jaar 1945, subsidiair van de dag van de afwijzende beschikking van het N.B.I., althans in het jaar 1952, en dat de periodieke uitkeringen voor de toekomst zullen geschieden per kwartaal en bij voortuitbetaling;

Overwegende, dat het N.B.I. heeft aangevoerd, dat requestanten ten onrechte stellen, dat de uitbetalingen dienen plaats te hebben van het ogenblik af, dat het vermogen is in beslag genomen, daar dit niet in de uitspraak van 14 Augustus 1953 is bepaald en ook niet is bedoeld; dat, ware dit wèl

de bedoeling geweest, aan requestanten terstond een bedrag van ± f 64.000,— zou moeten worden uitgekeerd en het ondenkbaar is, dat de Raad een dergelijk groot bedrag aan requestanten zou hebben willen schenken zonder daarover ook maar één woord te reppen; dat het juist de bedoeling is geweest het vermogen in Nederland te houden en niet naar Duitsland te laten afvloeien, anders dan in de vorm van de uitdrukkelijk vastgestelde jaarlijkse uitkering, te betalen van de uitspraak af;

dat voor het subsidiair gevraagde hetzelfde geldt; dat de datum van de afwijzende beschikking van het N.B.I. niet ter zake doet, daar de uitspraak van de Raad, waarover thans het geschil loopt, het resultaat is van een volkomen zelfstandige beoordeling van de zaak, waarbij — constitutief — wordt bepaald, dat het vermogen op een bepaalde, beperkte wijze wordt teruggegeven;

Overwegende, dat in het vonnis van 14 Augustus 1953 de beslissing, dat aan requestanten hun vermogen gedeeltelijk zal worden teruggegeven in dier voege, dat aan ieder van beide requestanten gedurende het leven van die requestant jaarlijks een bedrag van f 4.000,— zal worden uitgekeerd, mede rust op deze grond, dat het vermogen netto ongeveer f 240.000,— beloopt en dat, gezien deze financiële stand van zaken, een jaarlijkse uitkering als voormeld billijk voorkomt;

Overwegende, dat de Raad deze uitspraak aldus verstaat, dat die uitkering moet worden betaald van de dag van het vonnis af;

Overwegende, dat immers aangenomen kan worden, dat, wanneer het de bedoeling zou zijn geweest om naast deze toekomstige uitkering aan requestanten ook nog een (achterstallig) bedrag van f 64.000,— (meer dan ¼ gedeelte van het kapitaal) of ook van f 13.000,— toe te leggen, de bedoeling van die bijzondere gunstverlening stellig duidelijk tot uiting zou zijn gebracht in het dictum en daarin niet zodanig zou zijn verborgen, dat zij slechts kon worden onthuld aan de hand van vermeende redenen van billijkheid, gelegen in de levensomstandigheden van requestanten en hun familie;

Overwegende dat, voorzover er over

de wijze van uitbetaling nog geschil zou zijn tussen partijen, de Raad als zijn mening te kennen geeft, dat een betaling in maandelijks termijnen achteraf in de rede ligt;

Overwegende, dat also het verzoek van requestanten niet toewijsbaar is;

BESCHIKKENDE:

Wijst het verzoek tot vernietiging van de beschikking van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 2 October 1953 af.

No. 59/414

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
9 Juni 1953 (Mrs Calkoen, Buddingh de Voogt en van Opstall).

Appellant is ingevolge opdracht van de Procureur Fiscaal van het Bijzondere Gerechtshof te Arnhem in de marechaussee-kazerne te Apeldoorn ondervraagd gedurende één uur.

Het N.B.I. heeft op grond van artt. 6 en 10 E 133 het vermogen van appellant onder beheer genomen en ingevolge art. 35 E 133 van appellant beheerskosten geheven ten bedrage van f 10.201,25.

Het verhoor van appellant is geen in bewaring stelling geweest in de zin van Afd. IV van het Besluit Politieke Delinquenten 1945, aangezien blijkens art. 13 van genoemd besluit daarvoor nodig is een opsluiting gedurende enige tijd, hetgeen ten deze niet het geval is geweest.

Beslissing N.B.I. vernietigd. — Beheerskosten zijn ten onrechte geheven.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 6, 10 en 35).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien een verzoekschrift van Hendrikus Antonius Jaartsveld, van beroep aannemer wegebouw, wonende te Apeldoorn, Molleruslaan 222, dd. 18 Juli 1951, waarbij deze in beroep komt van een beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut te 's-Gravenhage dd. 22 Juni 1951, houdende afwijzing van het onder dagtekening van 7 November 1950 tot dit instituut gericht verzoek tot teruggave van, naar de mening van appellant, ten onrechte geheven beheerskosten ten bedrage van f 10.201,25;

Gezien de door partijen overgelegde stukken:

Gehoord de mondelinge toelichting van partijen, voor appellant bij monde van Mr L. J. C. den Hartog te Arnhem en voor het Beheersinstituut bij monde van Mr W. J. H. ter Burgh;

Overwegende, dat het verzoek van appellant hierop was gegrond, dat, hoewel hij noch lid van een nationaal-socialistische organisatie noch geïnterneerd is geweest, niettemin zijn vermogen onder beheer is gesteld;

Overwegende, dat het Beheersinstituut hiertegenover een beroep heeft gedaan op het overgelegd proces-verbaal van aanhouding en inbewaringstelling dd. 19 April 1946, opgemaakt op ambtseid door Gerrit Wicher Oosterhof, rechercheur bij de Politieke Dienst te Apeldoorn, tevens onbezoldigd veldwachter, inhoudende, dat deze ingevolge ontvangen bevel van de Procureur-Fiscaal bij het Bijzondere Gerechtshof te Arnhem tot aanhouding, onderzoek en inbewaringstelling op voormelde datum te Apeldoorn heeft aangehouden appellant, verdacht van het plegen van „enige handeling, waardoor hij zich desbewust heeft gedragen in strijd met de belangen van het Nederlandse Volk”, waarna appellant door die ambtenaar in de Marechaussee-kazerne, Zwolseweg 238 te Apeldoorn in bewaring is gesteld en bij proces-verbaal is verhoord;

Overwegende, dat het Beheersinstituut op grond van de inhoud van dit proces-verbaal heeft betoogd, dat hieruit blijkt, dat appellant, ter zake van voormeld misdrijf verdacht, deswege van zijn vrijheid is beroofd geweest als bedoeld in het eerste lid van artikel 6 van het Besluit Vijandelijk Vermogen (Staatsblad E 133) en mitsdien zijn vermogen ingevolge art. 10 van genoemd besluit van rechtswege onder beheer van dit instituut is gekomen;

Overwegende, dat ten aanzien van deze beweerde vrijheidsberoving door appellant is aangevoerd, en door het Beheersinstituut niet is weersproken, dat hij, ingevolge een daartoe strekkende oproep, op 19 April 1951 te ongeveer 11.15 uur v.m. zich in vorengenoemde Marechaussee-kazerne te Apeldoorn heeft gemeld, aldaar is ondervraagd en vervolgens te ruim 12.00 uur des middags weder is heengezonden en daarna niet meer is opgeroepen of

verhoord noch ook later is veroordeeld;

Overwegende, dat, ook indien zou kunnen worden aangenomen, dat appellant ter zake van voormeld verhoor is aangehouden in de zin van afd. III van het Besluit Politieke Delinquenten 1945 en tijdens dat verhoor in zijn vrijheid was belemmerd, hier toch in geen geval sprake is geweest van bewaring in de zin van Afd. IV van dat Besluit, vermits blijkens art. 13 daarvoor nodig is, dat de daarvoor in aanmerking komende persoon voor kortere of langere tijd is opgesloten geworden, hetgeen ten deze niet het geval is geweest;

Overwegende, dat, waar aanhouding in de vorm, waarin deze in het onderhavige geval heeft plaats gehad, op zichzelf niet toepassing van art. 10 van het Besluit E 133 rechtvaardigt, immers daarbij slechts kan worden gesproken van tijdelijke vrijheidsbelemmering, doch niet van vrijheidsberoving in de zin van art. 6 van dat besluit, het Beheersinstituut zich ten onrechte beroept op het hiervoren aangehaald proces-verbaal van 19 April 1946 en daarmee aan de beroepen beslissing haar grondslag ontvalt;

Overwegende, dat mitsdien deze beslissing niet kan worden gehandhaafd;

RECHTDOENDE IN HOGER BEROEP:

Vernietigt voormelde beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut dd. 22 Juni 1951, waarvan beroep;

Verstaat, dat het vermogen van requestrant ten onrechte onder beheer is gesteld en eveneens ten onrechte het vorengenoemd bedrag aan beheerskosten is geheven;

Wijst af hetgeen door appelland meer of anders is verzocht.

No. 54/415

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE,
14 Juli 1953 (Mrs Prof. Houwing, Verveen en van Rijn van Alkemade).

Het vorderingsrecht van de Duitse Staat ter zake van belasting aan de rechtsvoorganger van appelland opgelegd, is ingevolge art. 3 van het B.V.V. overgegaan op den Staat, zonder dat daartoe een overdracht door of

vanwege een geallieerd orgaan nodig was. Het recht om een belastingvordering geldend te maken treedt eerst in, wanneer een aanslag is opgelegd en is beperkt tot het bedrag van de opgelegde aanslag. De aanslag in 1951 opgelegd over in 1944 behaalde winsten is uitgedrukt in D.M. zodat op de Staat der Nederlanden ook geen andere vordering in een andere muntsoort kan zijn overgegaan.

Beslissing van het N.B.I., waarbij gevorderd werd een guldenbedrag, verkregen door omrekening van R.M. tegen de koers van 75,36, moet als onjuist worden verworpen.

Beslissing N.B.I. vernietigd.

(Besluit Vijandelijk Vermogen (E 133) artt. 3, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gezien het op 21 November 1951 ingekomen verzoekschrift van de erfgenamen van Cornelis Gerhardus Harrenstein, laatstelijk gewoonde hebbende te Amsterdam, gemachtigde Mr H. J. F. M. Hüffer, advocaat te Amsterdam;

Gezien ook het verweerschrift van het N.B.I., op 5 Januari 1953 ingediend door zijn gemachtigde, Mr D. J. Vee-gens, advocaat te 's-Gravenhage;

Gelet op de mondelinge toelichting van de zaak door de gemachtigden van partijen;

Overwegende, dat — voorzover van belang — ten processe vaststaat:

dat C. G. Harrenstein in 1944 in Duitsland winsten heeft behaald met de verkoop van zijn belangen bij de Kiesgesellschaft G.m.b.H. te Wesel, welke winsten volgens de Duitse belastingwetgeving in aanmerking kwamen voor de heffing van inkomstenbelasting;

dat in 1946 de vordering, die de Duitse Staat te dezer zake zou kunnen doen gelden op C. G. Harrenstein aan het N.B.I. is aangegeven, terwijl de grootte van die vordering in overleg met de belastinginspectie te Amsterdam is berekend op een bedrag in Ned. Crt. van f 56.045,— welk bedrag door Harrenstein aan het N.B.I. is voldaan;

dat onder dagtekening van 15 April 1951 door het Finanz-amt te Wesel ten name van de inmiddels overleden Harrenstein aan L. M. J. Raymann, die destijds als zijn gemachtigde optrad, een aanslagbiljet voor de inkomstenbelasting voor het jaar 1944 is verzon-

den, blijkens welk biljet die aanslag was bepaald op DM. 55.819.30;

dat op het biljet is aangetekend, dat het verschuldigde bedrag, uitgedrukt in Rijksmarken, bedraagt RM. 558.193.— en dat de Rijksmark tot Duitse Mark is omgerekend in de verhouding van 10 : 1;

Overwegende, dat het N.B.I. het standpunt inneemt, dat de vordering van de Duitse Fiscus, welke als vijandelijk vermogen op de Staat der Nederlanden is overgegaan, bedraagt RM. 558.193.— en dat de Rijksmark moet worden omgerekend tegen de door het N.B.I. ingevolge artikel 20, tweede lid, van het Besluit Vijandelijk Vermogen vastgestelde koers van 75.36, zodat de erven Harrenstein aan de Staat der Nederlanden, boven de reeds betaalde f 56.045,— nog verschuldigd zijn f 364.609,24;

dat het N.B.I. dit standpunt als zijn definitieve beslissing te dezen aan de gemachtigde van de erven Harrenstein heeft kenbaar gemaakt bij brief van 22 October 1951;

Overwegende, dat de erven Harrenstein bij hun verzoekschrift, ingekomen 21 November 1951, tegen voormelde beslissing beroep hebben ingesteld, en tegen die beslissing enige grieven hebben opgeworpen, welke kort samengevat, hierop neerkomen:

I. (primair) dat het N.B.I. geen vordering terzake van de onderhavige belasting kan geldend maken, aangezien hem een zodanige vordering niet is overgedragen door het daartoe bevoegde geallieerde orgaan;

II. (subsidiar) dat het N.B.I. niet meer kan vorderen dan het bedrag van de aanslag, DM. 55.819.30, omgerekend in Ned. Crt. tegen de koers van de dag van betaling;

dat toch een verplichting, uitgedrukt in een ander betaalmiddel dan de Nederlandse gulden, als waarop het tweede lid van artikel 20 van het Besluit Vijandelijk Vermogen ziet, eerst door de aanslag, dus op 15 April 1951, is ontstaan, en die verplichting niet in Rijksmarken, doch in Duitse Marken luidt;

dat de vaststelling van de omrekeningskoers voor Rijksmarken op 75.36 ingevolge voormeld tweede lid van artikel 20 te dezen dus betekenis mist;

III. (meer subsidiar) dat de Nederlandse Staat terzake van de schuld

van Harrenstein aan de Duitse Fiscus geen vorderingsrecht meer heeft, aangezien het N.B.I., als vertegenwoordiger van de Staat, in 1946 zonder enig voorbehoud de betaling van f 56.045,— ter kwijting van de bedoelde schuld heeft aanvaard;

Overwegende met betrekking tot de primaire grief:

dat naar het Duitse recht (Steueranpassungsgesetz) van 16 October 1934, R.G.B.I. I, 925) de belastingschuld ontstaat door het plaats vinden van feiten, waaraan de wet de verschuldigdheid van belasting verbindt;

dat in het onderhavige geval de belastingschuld van Harrenstein dus is ontstaan in 1944;

dat de vordering van de Duitse Staat te dier zake met de inwerkingtreding van het Besluit Vijandelijk Vermogen, krachtens artikel 3 van dat besluit, op de Nederlandse Staat is overgegaan, zonder dat daartoe enige overdracht door of vanwege een geallieerd orgaan van node was;

dat de grief mitsdien ongegrond is;

Overwegende naar aanleiding van de subsidiaire grief:

dat weliswaar in Duitsland evenals hier te lande de belastingschuld ontstaat door de feiten, waaraan de wet de verschuldigdheid van belasting heeft verbonden, doch het recht van de Staat, om terzake op de belastingplichtige een vordering geldend te maken, eerst intreedt wanneer een aanslag is opgelegd;

dat het vorderingsrecht van de Staat ook is beperkt tot het bedrag van de aanslag, in welk bedrag tot uitdrukking komt welke schuld voor de belastingplichtige volgens de wet is ontstaan door de feiten, waaraan die wet de verschuldigdheid van belasting verbindt;

dat hieruit volgt, dat, indien in enige belasting een onherroepelijke aanslag bestaat en geen navordering plaats vindt, de vordering van de Staat terzake van die belasting niet hoger is — en nimmer hoger is geweest — dan het bedrag, dat volgens die aanslag verschuldigd is;

dat in het onderhavige geval de belastingschuld van Harrenstein, welke haar ontstaan vindt in de door hem in 1944 in Duitsland behaalde winsten, haar bepaling heeft gevonden in de bij aanslagbiljet van 15 April 1951 aan

M. L. J. Raymann ter kennis gebrachte aanslag;

dat niet gebleken is en zelfs door het N.B.I. niet is gesteld, dat deze aanslag niet onherroepelijk zou zijn, noch dat de mogelijkheid tot navordering zou bestaan;

dat derhalve behoort te worden aangenomen, dat de vordering, die de Duitse Staat terzake van de in 1944 door Harrenstein behaalde winsten volgens de wet op hem kan doen gelden, niet meer bedraagt dan DM. 55.819,30;

dat hieruit volgt, dat op de Staat der Nederlanden niet een vordering wegens deze belastingschuld tot een hoger bedrag of luidende in een andere muntsoort kan zijn overgegaan;

dat mitsdien het door het N.B.I. ingenomen standpunt als onjuist moet worden verworpen en de bestreden beslissing van dat Instituut niet in stand kan blijven, terwijl de meer subsidiaire grief van de erven Harrenstein niet aan de orde komt;

Overwegende, dat de erven Harrenstein in het petium van hun verzoekschrift aan hun beroep tegen de meervermelde beslissing van het N.B.I. een aantal vorderingen hebben verbonden, welke buiten het raam van een beroep ingevolge artikel 43 van het Besluit Vijandelijk Vermogen vallen, zodat de Raad daarop niet kan ingaan;

RECHTDOENDE IN BEROEP:

Vernietigt de bestreden beslissing van het Nederlandse Beheersinstituut.

No. 54/416

RAAD RECHTSHERSTEL, AFDELING RECHTSPRAAK 's-GRAVENHAGE, 16 Mei 1953 (Mrs van Haften, Budgingh de Voogt en Onnen).

Het N.B.I. kon het bedrag ter zake van geldlening verschuldigd eerst opeisen, nadat de nietigheid der overeenkomst was opgeheven door het besluit van de Commissie Gedelegeerden A 6 d.d. 13 Februari 1953.

De beschikking van het N.B.I. voor zover strekkende tot betaling van 6% rente en 25% boete vernietigd, doch gehandhaafd voor wat betreft de hoofdsom en de overeengekomen rente.

(Besluit Vijandelijk Vermogen — E 133 — art. 24, 43).

De Raad voor het Rechtsherstel, enz.;

Gelezen zijn in deze zaak op 10 December 1952 uitgesproken vonnis en de beslissing van de Commissie Gedelegeerden A6 dd. 13 Februari 1953, D.S. 5142;

Overwegende, dat het N.B.I. bij schrijven dd. 20 Februari 1953 de Raad verzocht heeft de behandeling van deze procedure voort te zetten en requestrant, aan wie het N.B.I. blijkens voornoemd schrijven er een afschrift van heeft gezonden, zich niet verzet heeft tegen inwilliging van dit verzoek;

Ten aanzien van de feiten:

Overnemende hetgeen dienaangaande in zijn vonnis dd. 10 December 1952 is overwogen, en in aansluiting daarop:

Overwegende, dat de Raad bij voornoemd vonnis gerequestreerde in de gelegenheid gesteld heeft de daarin omschreven overeenkomst dd. 5 December 1941 tussen requestrant en Anna Tembrink overeenkomstig art. 10 lid 2 K.B. A6 jo art. 5 K.B. E 100 te doen bekrachtigen;

Overwegende, dat de Commissie Gedelegeerden A6 bij haar besluit dd. 13 Februari 1953 de nietigheid van deze overeenkomst heeft opgeheven door haar alsnog van kracht te verklaren;

Overwegende, dat genoemde Commissie bij genoemd besluit tevens heeft afgewezen het verzoek dd. 25 Maart 1952 van requestrant tot bekrachtiging van de kwijtschelding door Anna Tembrink van een vordering van f 4420,25 met rente;

Ten aanzien van het recht:

Overwegende, dat de Raad in zijn vonnis dd. 10 December 1952 het beroep van requestrant op kwijtschelding van zijn schuld door Tembrink verworpen had, zodat niet terzake doet, dat de Commissie Gedelegeerden A6 requestrant's verzoek tot bekrachtiging van de door hem ingeroepen kwijtschelding heeft afgewezen;

Overwegende dat, nu de Commissie Gedelegeerden A6 bij haar besluit dd. 13 Februari 1953 voornoemde overeenkomst tussen requestrant en Tembrink van kracht verklaard heeft, de Staat thans ingevolge art. 3 K.B. E 133 schuldeiser van requestrant is voor het reeds genoemde door Tembrink aan requestrant in verbruikleen ge-

ven bedrag van f 4420,25, vermeerderd met rente à 3 % 'sjaars vanaf 5 December 1941, en requestrant tot betaling van dit bedrag aan gerequestreerde, die het aan de Staat ingevolge art. 3 K.B. E 133 toegevallen vermogen voor deze beheert, gehouden is;

Overwegende, dat dit bedrag eerst opeisbaar zal zijn in de gevallen sub a en c in de onderhandse schuldbekentenis dd. 5 December 1941 omschreven, doch zich zodanig geval niet voordoet, nu gerequestreerde eerst ingevolge bovengenoemd besluit van de Commissie Gedelegeerden A6 en deze beslissing schuldeiser van requestrant is geworden, althans voor de schuldeiser van requestrant de Staat het beheer voert over de deze toegevallen vordering uit hoofde van verbruiklening op requestrant;

Overwegende, dat hieruit volgt, dat gerequestreerde eerst dan in rechte betaling van requestrant kan eisen, indien requestrant drie maanden na de dag waarop gerequestreerde de schuld van requestrant heeft opgeëist, heeft laten voorbijgaan zonder aan zijn verplichtingen tegenover gerequestreerde te hebben voldaan;

Overwegende, dat het voorgaande ten gevolge heeft, dat de beslissing van gerequestreerde dd. 12 December 1950, waarvan beroep, niet in stand kan blijven, voorzover in deze betaling van f 4420,25 met rente à 3 % 'sjaars tot 1 April 1946 ad f 573,10 wordt gevorderd;

Overwegende, dat gerequestreerde in zijn aangevallen beslissing requestrant ook de daarin omschreven rentevergoeding en boete heeft opgelegd en de Raad dienaangaande in zijn vonnis dd. 10 December 1952 heeft overwogen, dat de beroepen beslissing in ieder geval niet in stand zal kunnen blijven, voorzover gerequestreerde in deze van zijn bevoegdheden ex art. 24 K.B. E 133 gebruik heeft gemaakt;

Overwegende, dat gerequestreerde nòch op 12 December 1950 nòch op 1 April 1946 over een rechtsgeldige vordering ad f 4420,25 met rente ter-

zake van verbruikleen op requestrant beschikte en bijgevolg niet gerechtigd was krachtens art. 24 K.B. E 133 terzake van nalatigheid van storting van uit hoofde van verbruikleen verschuldigde hoofdsom en rente door requestrant een rentevergoeding ad 6 % 'sjaars en een boete van 25 % vast te steelen;

Overwegende, dat de Raad geen termen aanwezig acht requestrant te verplichten tot betaling van rente en boete krachtens art. 24 K.B. E 133, waar de verplichting van requestrant tot betaling van de hoofdsom en overeengekomen rente tegenover gerequestreerde eerst tengevolge van het besluit van de Commissie Gedelegeerden A6 dd. 13 Februari 1953 en dit vonnis zal komen vast te staan en, nu gerequestreerde de schuld nog niet heeft opgeëist, van nalatigheid van requestrant in de zin van art. 24 K.B. E 133 nog niet kan worden gesproken;

Overwegende, dat de beslissing van gerequestreerde dd. 12 December 1950 mitsdien niet in stand kan blijven en de Raad in het dictum de verplichting tot betaling van requestrant zal vastleggen;

Overwegende, dat iedere partij bij deze gedeeltelijk in het gelijk, gedeeltelijk in het ongelijk wordt gesteld en de Raad hierin aanleiding vindt tot compensatie van de proceskosten;

RECHTDOENDE:

Vernietigt de beslissing van gerequestreerde dd. 12 December 1950;

Verstaat, dat requestrant gehouden zal zijn aan gerequestreerde tegen behoorlijk bewijs van kwijting te betalen de som van f 4420,25, vermeerderd met rente à 3 % 'sjaars vanaf 5 December 1941 tot de dag van betaling in een der gevallen omschreven in de door requestrant ondertekende schuldbekentenis dd. 5 December 1941 sub a en c;

Compenseert de kosten van het geding des dat iedere partij de hare draage.

3. de naamloze vennootschap „N.V. de Centrale Arbeiders-Verzekerings Bank, gevestigd te 's-Gravenhage, Rijnstraat 28; hierna te noemen „de Centrale”;
4. het Nederlandse Beheersinstituut, Bureau Amsterdam, Afdeling Bijzondere Beheren, voor de Staat der Nederlanden beherend het vermogen van de Niederländische Grundstücksverwaltung (Nederlandse Administratie van Onroerende Goederen); hierna te noemen de N.G.V.;
5. a. Johannes Albertus Cornelis Jaspers, geboren Januari 1926 te Amsterdam, ongehuwd, wonende te Amsterdam, Ceintuurbaan 308;
- b. Albertina Cornelia Johanna Henrietta Jaspers, geboren 18 Juni 1929 te Amsterdam, ongehuwd, wonende te Amsterdam, Ceintuurbaan 308;
- c. Albertus Johannes Alphonsus Jaspers, geboren 15 Juli 1931, ongehuwd, wonende te Amsterdam, Ceintuurbaan 308; hierna te noemen partij Jaspers;

De Raad voor het Rechtsherstel, Afdeling Onroerende Goederen:

Gezien een minnelijke regeling rechtsherstel op 25 October 1947 verleden voor notaris F. M. Th. Stubbé te Laren, overeenkomstig een op 8 September 1947 door een Gedelegeerde van de Afdeling bekrachtigd concept, met betrekking tot de dubbele villa met erf en tuin en garage aan de Juliana van Stolberglaan 114 en 116 te Naarden, kadastraal bekend als Gemeente Naarden, Sectie D, nummers 3578 en 3579 (oud nummer 2775), groot 9 are en 22 centiaren;

Gezien het dossier met betrekking tot deze zaak, in welk dossier zich onder meer bevinden:

- a. een schriftelijke mededeling d.d. 17 Juli 1946 van J. H. M. Kerkeling te Bussum, destijds bewindvoerder voor Gerrardus Vita Israël, gewoonde hebbende te Naarden, waarmede ter kennis van de Afdeling wordt gebracht een geschil als bedoeld in artikel 113 a van het Besluit Herstel Rechtsverkeer met betrekking tot voormeld onroerend goed;
- b. het op bedoeld onroerend goed betrekking hebbend bericht van de hypotheekbewaarder te Amsterdam;
- c. het door de Gedelegeerde van de Afdeling op 8 September 1947 bekrachtigde concept van de op 25 October 1947 voor notaris Stubbé voornoemd verleden akte van rechtsherstel;
- d. een afschrift van een op 8 Januari 1952 door de Arrondissementsrechtbank te Amsterdam, Eerste Kamer A, gewezen vonnis;
- e. een schrijven d.d. 25 Juli 1952 van de Centrale aan de Afdeling, waarbij de Centrale verzoekt in verband met het onder d. bedoelde vonnis het rechtsherstel voor gemeld onroerend goed opnieuw in behandeling te nemen;
- f. een op 6 Juni 1953 door notaris H. A. de Mey te Amsterdam afgegeven verklaring van erfrecht met betrekking tot de nalatenschappen van Gerrardus Vita Israël en diens echtgenote Esther van Gelder;

Overwegende dat uit een en ander het navolgende is gebleken:

A. Gerrardus Vita Israël, in leven makelaar en laatst gewoonde hebbende te Naarden, was eigenaar in de zin van artikel 20 van het Besluit Herstel Rechtsverkeer van de dubbele villa, met erf en tuin en garage aan de Juliana van Stolberglaan 114 en 116 te Naarden, kadastraal bekend als Gemeente Naarden, Sectie D, nummers 3578 en 3579 (oud nummer 2775), groot 9.22 are;

B. Genoemde Gerrardus Vita Israël en zijn echtgenote Esther van Gelder zijn op 11 Juni 1943 te Sobibor overleden. Zij zijn in algehele gemeenschap van goederen gehuwd geweest, voor beiden in eerste echt. Uit hun huwelijk zijn geen kinderen geboren. Blijkens onder de Afdeling berustende op 6 Juni 1953 door notaris H. A. de Mey te Amsterdam afgegeven verklaring

van erfrecht zijn tot de algehele gemeenschap van goederen, waarin het echtpaar Vita Israël-van Gelder was gehuwd, gerechtigd:

- a. Catharina Magdalena Frederika van der Zande-Borghmans voornoemd, voor een derde gedeelte;
- b. de minderjarige Anna Louise Vita Israël voornoemd, voor een twaalfde gedeelte;
- c. de minderjarige Jacqueline Charlotte Vita Israël voornoemd, voor een twaalfde gedeelte;
- d. Adrianus Mendricus Haaks voornoemd, voor een achtste gedeelte;
- e. Leo Weiniger voornoemd, voor drie zestiende gedeelten;
- f. Jacques Weiniger voornoemd, voor drie zestiende gedeelten;

C. Voormeld onroerend goed werd blijkens akte, houdende kwijting voor de kooppenningen, op 3 December 1942 voor de destijds te Amsterdam gevestigde notaris J. F. Rodenberg verleden en overgeschreven ten hypotheekkantore te Amsterdam op die dag in deel 3275, nummer 111, voor een prijs van f 18.500,— door — althans in opdracht van — de N.G.V. verkocht aan Boudewijn Schipper voornoemd;

Uit de koopsom werd een bedrag van f 3.500,— besteed ter aflossing van een hypotheek ten laste van Gerrardus Vita Israël en ten behoeve van J. F. Klapper te Haarlemmermeer, terwijl tevens werd voldaan de rente ad 4 % per jaar van 1 Juli 1942 af. Voorts werd met de koopsom een bedrag van f 183,94 aan lasten ten gunste van partij Vita Israël verrekend;

D. Blijkens mededeling van het Nederlandse Beheersinstituut d.d. 7 Februari 1953 werd door de N.G.V. terzake van voormelde verkoop een bedrag van f 14.704,96 als saldo-koopsom in ontvangst genomen, terwijl op 24 October 1950 een eerste uitkering ten bedrage van f 5.881,98 aan de Centrale is voldaan;

E. In verband met het vorenstaande kwam gemeld onroerend goed kadastraal ten name van partij Schipper te staan, die het heeft bezwaard met een hypotheek te zijnen laste en ten behoeve van de Centrale groot in hoofdsom f 13.000,—. Deze hypotheek werd ingeschreven ten hypotheekkantore te Amsterdam op 3 December 1942 in deel 1930, nummer 29, uit kracht ener akte van schuldbekentenis met hypotheekstelling op die dag voor genoemde notaris Rodenberg verleden;

De Centrale had op 25 October 1947 nog van partij Schipper te vorderen de hoofdsom ad f 13.000,— met 4 % rente per jaar van 3 Juni 1946 af en hetgeen eventueel overigens krachtens de akte van schuldbekentenis te vorderen is;

Daar de Centrale op of omstreeks 29 October 1950 de voormelde eerste uitkering van de N.G.V. ad f 5.881,98 heeft ontvangen en dit bedrag heeft doen strekken in mindering van de gemelde schuld van partij Schipper, heeft de Centrale thans nog van partij Schipper te vorderen f 10.708,91 met 4 % rente daarvan per jaar sedert 29 October 1950;

F. Tijdens zijn bezit is door partij Schipper ontvangen aan huren na aftrek van betaalde lasten een bedrag vastgesteld op f 1.843,16; Dit bedrag werd vastgesteld tussen J. H. M. Kerkeling in diens toenmalige functie van bewindvoerder voor Gerrardus Vita Israël en de vertegenwoordiger te Hilversum van het Nederlandse Beheersinstituut als beheerder voor Boudewijn Schipper;

G. Op 25 October 1947 werd voor notaris F. M. Th. Stubbé te Laren, als door de Afdeling Onroerende Goederen aangewezen notaris-bemiddelaar, een akte van rechtsherstel verleden conform een op 8 September 1947 door de Gedelegeerde van de Afdeling Onroerende Goederen van de Raad voor het Rechtsherstel bekrachtigd concept, bij welke acte de lastgevers van de comparant het volgende zijn overeengekomen:

- „ I. Zij zijn van oordeel, dat de hiervoor sub B gemelde koopovereenkomst als nietig is te beschouwen, met die verstande, dat de over-

schrijving van het afschrift der akte niet heeft geleid tot enige wijziging in de eigendomsrechten van de afwezige.

Zover uit evengemelde overeenkomst en overschrijving enig eigendoms- of ander zakelijk recht op genoemde B. Schipper is overgegaan, draagt de comparant dit namens het Nederlandse Beheersinstituut aan de afwezige over, namens wie de comparant deze overdracht aanvaardt.

Zij zijn bovendien van oordeel, dat de sub C vermelde hypothecaire inschrijving rechtsgeldigheid mist, doch dat partij Schipper het sub C vermelde bedrag schuldig is aan de Centrale onder de voorwaarden, welke bij het aangaan der lening werden vastgesteld. De comparant verklaarde namens de Centrale zich te verbinden toetsemming te geven tot de doorhaling dier inschrijving.

- II. Door partij Schipper dient aan de afwezige te worden vergoed het vermelde bedrag der huurvergoeding, de kosten van deze akte, en die van de bekrachtiging, de kosten der doorhaling van de vermelde hypothecaire inschrijving ten behoeve van de Centrale, alsmede de kosten van een te sluiten hypothecaire lening groot maximaal f 4.000,— (daaronder begrepen de kosten van de machtiging van de bewindvoerder).
- III. De genoemde afwezige dient te voldoen ten kantore van de notarisbewaarder van deze akte het vermelde bedrag van f 3.500,— met 4 % rente per jaar van 1 Juni 1942 tot heden. Indien de uitslag van de procedure, welke door de Centrale zal worden gevoerd (tussen de Centrale en Hasselt) over de vraag of de gedeposeerde partij bij de afwikkeling van rechtsherstel van vaste goederen, op het bedrag, hetwelk door hem terzake van voor hem afgeloste leningen dient te worden gerestitueerd, de vorderingen, welke hij ten laste der tegenpartij heeft, in mindering kan brengen, zodanig is, dat het bedrag der afgeloste hypothecaire lening onverkort dient te worden voldaan, dan zal dit bedrag dienovereenkomstig aan de Centrale worden uitbetaald.
- Indien de uitspraak luidt, dat op dit bedrag de vermelde vorderingen in mindering mogen worden gebracht, zal aan de Centrale slechts het aldus verminderde bedrag worden voldaan.
- Deze uitspraak is — in afwijking van het bepaalde bij art. 1954 BW — bindend tussen partijen.
- IV. Indien en zover de afwezige terzake van de verkoop door de Nederlandsche tegen deze instelling of enige soortgelijke instelling een vordering heeft cedeert de comparant deze vordering aan genoemde B. Schipper, namens wie de comparant deze overdracht aanvaardt. Onder deze overdracht is niet begrepen de vordering terzake van geleden oorlogsschade aan de vermelde huizen.
- V. Zover genoemde B. Schipper uit hoofde van oorlogsschade aan de vermelde huizen, tegen wie ook een vordering heeft, worden deze rechten namens hem aan de afwezige overgedragen, namens wie de comparant deze overdracht aanvaardt.
- VI. Tot meerdere zekerheid van de betaling van de vermelde lening ten laste van genoemde B. Schipper en ten behoeve van de Centrale, en — indien de uitspraak van het te verwachten vonnis sub III bedoeld zodanig zal zijn, dat de afwezige het bedrag van f 3.500,— vermeerderd met rente overeenkomstig het bovenstaande, onverkort aan de Centrale dient te voldoen —, eveneens tot zekerheid van de betaling van de door genoemde B. Schipper aan de afwezige verschuldigde bedragen, sub II vermeld, draagt de comparant namens partij Schipper, de vorderingen, welke laatstgenoemde overeenkomstig het bovenstaande of uit eigen hoofde tegen de Nederlandsche of enige soortgelijke instelling heeft, aan de Centrale in eigendom over, namens wie de comparant deze overdracht aanvaardt.

Deze zekerheidsoverdracht heeft plaats onder de volgende bepalingen: De door de Centrale te ontvangen bedragen zullen door haar worden uitgekeerd als volgt:

1. allereerst zal zo mogelijk worden voldaan, hetgeen genoemde afwezige van partij Schipper te vorderen heeft, en hetgeen de Centrale van partij Schipper te vorderen heeft, en wel pons pons gewijze.
2. het restant zal aan partij Schipper, of diens vertegenwoordiger worden uitgekeerd."

Aan voormelde akte van rechtsherstel werd medegewerkt namens Vita Israël door J. H. M. Kerkeling, makelaar te Bussum, beweerdelijk in hoedanigheid van bewindvoerder voor genoemde Gerrardus Vita Israël; Ter financiering van de gevolgen van het rechtsherstel werd door genoemde Kerkeling met toestemming van het Nederlandse Beheersinstituut een hypotheek gesloten ten laste van Gerrardus Vita Israël groot f 6.000,—, ten behoeve van Johannes Albertus Cornelis Jaspers, zonder beroep, wonende te Amsterdam en de toen minderjarige Albertina Cornelia Johanna Henrietta Jaspers en Albertus Johannes Alphonsus Jaspers, ingeschreven ten hypotheekkantore te Amsterdam op 29 October 1947, in deel 2056, nummer 54:

Deze hypotheek rust op het kadastrale perceel Gemeente Naarden Sectie D, nummer 3578; Sectie D, nummer 3579 is onbelast;

H. Na het passeren van voorengemelde akte van rechtsherstel en akte van hypotheek bleek dat Kerkeling reeds op 1 September 1947 door het Nederlandse Beheersinstituut van zijn functie als bewindvoerder was ontheven, zonder dat door het Beheersinstituut daarvan mededeling aan de notaris-bemiddelaar was gedaan, zodat Kerkeling bij bedoelde akten voor Gerrardus Vita Israël is opgetreden, zonder daartoe bevoegd te zijn;

I. Partij Vita Israël heeft de nietigheid ingeroepen van de hypothecaire geldlening door Kerkeling ten laste van Vita Israël gesloten, en deze nietigheid is geconstateerd bij vonnis van de Arrondissements Rechtbank te Amsterdam d.d. 8 Januari 1952, op grond van het feit dat Kerkeling ten tijde van het sluiten van de hypothecaire geldlening niet was bewindvoerder voor Gerrardus Vita Israël. Doorhaling van de betreffende inschrijving heeft echter nog niet plaats gevonden;

J. De Centrale heeft de Afdeling Onroerende Goederen bij schrijven d.d. 25 Juli 1952 verzocht om de regeling van het rechtsherstel van voormeld perceel opnieuw in behandeling te nemen, daar naar de mening van de Centrale bij de op 25 October 1947 voor notaris F. M. Th. Stubbé verleden akte geen regeling tussen partijen tot stand is gekomen, daar Kerkeling ten tijde van het passeren dier akte niet bevoegd was Gerrardus Vita Israël te vertegenwoordigen;

Deze mening van de Centrale wordt door partij Vita Israël gedeeld;

K. Als gevolg van de sub I genoemde nietigheid van de door Kerkeling gesloten hypothecaire geldlening ten laste van Vita Israël is aan de ene kant partij Vita Israël het door Kerkeling opgenomen bedrag van f 6.000,— met rente niet schuldig geworden en kan zij aan de andere kant niet geacht worden de door haar verschuldigde tegenprestatie te hebben betaald;

L. Voor de kosten van het opnieuw regelen van het rechtsherstel door de Afdeling Onroerende Goederen is door partij Vita Israël gedeponneerd bij de Raad voor het Rechtsherstel een bedrag van f 430,—;

M. De Gedelegeerde van de Afdeling voor Amsterdam heeft aan alle partijen een minnelijke regeling voorgesteld, in hoofdzaak behelzende: dat het onroerend goed ten name van partij Vita Israël wordt gesteld; dat het inmiddels door de Centrale verleende roeiement van haar inschrijving wordt bekrachtigd; dat de vordering jegens de N.G.V. voor de ontvangen saldo-

koopsom wordt gecedeerd aan partij Schipper; dat partij Vita Israël betaalt aan partij Schipper de destijds afgeloste hoofdsom ad f 3.500,— vermeerderd met rente van 1 Juli 1942 tot de dag der betaling, doch verminderd met het exploitatie-saldo ad f 1.843,16; dat partij Schipper uit het te ontvangene de kosten van het rechtsherstel en hetgeen daarmee samenhangt betaalt en het restant afdraagt aan de Centrale in mindering van de schuld aan de Centrale uit hoofde van de sub E vermelde geldlening en dat partij Schipper tot zekerheid van de restant schuld aan de Centrale cedert de vordering jegens de N.G.V. en de eventuele aanspraken tot restitutie van registratierecht;

Blijkens brieven d.d. 12 en 23 Maart 1953 van de Centrale, d.d. 19 Maart 1953 van het Nederlandse Beheersinstituut (N.G.V.) en d.d. 8 Juni 1953 van Mr S. Boas (partij Vita Israël) kunnen genoemde partijen zich met het voorstel van de Gedelegeerde verenigen;

Bij schrijven d.d. 13 April 1953 heeft partij Schipper aan de Gedelegeerde een aantal bezwaren kenbaar gemaakt tegen de van het Beheersinstituut ontvangen afrekening van het over Schipper's vermogen gevoerde beheer, doch deze bezwaren houden geen verband met het onderhavige rechtsherstel. Aan het slot van bedoeld schrijven protesteert partij Schipper en tegen de afrekening van het Beheersinstituut en tegen de voorgestelde rechtsherstelregeling, zonder echter zijn bezwaren tegen de rechtsherstelregeling behoorlijk te omschrijven;

Partij Jaspers heeft bij monde van B. J. Smit, accountant, Murillostraat 4 te Amsterdam medegedeeld niet bereid te zijn vrijwillig roeiement te geven voor de hypothecaire inschrijving d.d. 29 October 1947, in deel 2056, nummer 54, daar men vreesd door een zodanige vrijwillige medewerking de eventuele aanspraken tot verhaal te verliezen jegens die personen of instellingen, die voor de door partij Jaspers als gevolg der nietigheid der betreffende hypothecaire hypotheekakte te lijden schade kunnen worden aangesproken;

Overwegende dat — gezien de houding van partij Schipper — binnen redelijke termijn geen regeling in der minne tussen partijen tot stand gebracht zal kunnen worden;

Overwegende dat nu inderdaad de met Kerkeling gesloten overeenkomst rechtskracht mist een nieuwe regeling noodzakelijk is;

Overwegende dat de door de Gedelegeerde voorgestelde regeling aan de Afdeling redelijk en billijk voorkomt;

Overwegende dat de Nederlandsche Bank, Kantoor Deviezenvergunningen, blijkens haar aan dit Besluit gehechte verklaring d.d. 1 October 1953 nummer BZ 3709710 vergunning heeft verleend voor het tot stand brengen van de navolgende regeling, welke geheel gelijklopend is aan het aan de Nederlandsche Bank ter beoordeling toegezonden ontwerp;

Gezien artikel 113 c van het Besluit E 100, zoals dit laatstelijk is gewijzigd bij de Wet van 21 December 1951, Staatsblad 586;

Stelt de volgende regeling vast:

- I. De koopovereenkomst tussen de N.G.V. en partij Schipper, geconstateerd bij akte op 3 December 1942 voor de destijds te Amsterdam gevestigde notaris J. F. Rodenberg verleden, alsmede de daarop gevolgde levering van het perceel toen kadastraal bekend als Gemeente Naarden, Sectie D, nummer 2775, groot 9 are en 22 centiaren, thans Sectie D, nrs 3578 en 3579, door de overschrijving van een afschrift van gemelde akte ten hypotheekkantore te Amsterdam op diezelfde dag in deel 3275, nummer 111, zijn nietig en hebben niet geleid tot enige wijziging in de rechten van partij Vita Israël als eigenaren van gemeld perceel;
- II. Het recht van hypotheek, gevestigd door de inschrijving ten hypotheekkantore te Amsterdam op 3 December 1942 in deel 1930, nummer 29, is nietig. De op 15 December 1947 toegepaste doorhaling dezer inschrijving wordt bekrachtigd;

III. In verband met voormeld vonnis van de Arrondissements Rechtbank te Amsterdam, Eerste Kamer A, d.d. 8 Januari 1952 is ook het recht van hypotheek, gevestigd door de inschrijving ten hypotheekkantore te Amsterdam op 29 October 1947 in deel 2056 nummer 54, nietig. De doorhaling dezer inschrijving wordt bevolen;

IV. Partij Vita Israël is schuldig aan partij Schipper:

de destijds uit de N.G.V.-koopsom afgeloste hypotheek ..	f 3.500,—
4 % rente daarvan van 1 Juli 1942 tot 1 Januari 1948	„ 770,—
3¼ % rente daarvan van 1 Januari 1948 tot 1 Januari 1953 ..	„ 568,75
4 % rente daarvan van 1 Januari tot en met 30 Juni 1953 ..	„ 70,—
de uit de N.G.V.-koopsom verrekende lasten	„ 183,94
	<hr/>
	f 5.092,69

verminderd met:

het exploitatie-saldo als hiervoor gemeld	f 1.843.16
de kosten dezer regeling	„ 430,—
de kosten van juridische bijstand van partij Vita Israël	„ 300,—
de kosten van het reeds toegepaste roeiement van de Centrale	„ 20,50
de kosten van de in 1947 verrichte opmeting	„ 47,50
	<hr/>
	f 2.641,16
	<hr/>
	f 2.451,53

Vermeerderd met een dagrente van f 0,39 voor iedere dag dat de betaling later plaats vindt dan 30 Juni 1953;

V. Partij Schipper is schuldig aan de Centrale het sub E genoemde bedrag van f 10.708,91 met 4 % rente daarvan per jaar sedert 29 October 1950 en hetgeen eventueel verder krachtens de betreffende akte van geldlening verschuldigd mocht zijn;

VI. De N.G.V. is schuldig aan de Centrale de door de N.G.V. ontvangen saldo-koopsoom ad f 14.704,96, op welke schuld de N.G.V. gelijk voormeld reeds een eerste uitkering van f 5.881,98 aan de Centrale heeft gedaan;

De Centrale is verplicht de eventuele tweede en verdere uitkeringen van de N.G.V. in mindering te brengen op haar sub V genoemde vordering jegens partij Schipper en om, zo die uitkeringen het alsdan nog door partij Schipper aan de Centrale verschuldigde overtreffen, dit meerdere onverkort aan partij Schipper af te dragen;

VII. Alle eventuele achterstallige belastingen, lasten, verzekeringspremies en -heffingen (ook ten aanzien van molestverzekering) zijn ten laste van partij Vita Israël.

Voorts is partij Vita Israël gehouden te betalen aan notaris F. M. Th. Stubbé te Laren de kosten van het toegepaste roeiement van de Centrale ad f 20,50 en de kosten van opmeting ad f 47,50;

VIII. Alle eventuele aanspraken jegens verzekeringmaatschappijen of overheidsinstellingen terzake van door het onroerend goed geleden oorlogschade komen toe aan partij Vita Israël;

IX. De kosten dezer regeling, verschuldigd aan de Raad voor het Rechts-herstel bedragen f 430,—, de kosten van juridische bijstand van partij Vita Israël worden gesteld op f 300,—; al deze kosten zijn blijkens het vorenstaande ten laste van partij Schipper.

Aldus gedaan te 's-Gravenhage, 9 October 1953.

